

Garantier

*forbrugerbeskyttelse
og forbrugerproblemer
i de nordiske lande*

Børge Dahl og Peter Møgelvang-Hansen

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

GARANTIER

Forbrugerbeskyttelse
og forbrugerproblemer
i de nordiske lande

Børge Dahl
og
Peter Møgelvang-Hansen

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Garantier

*Forbrugerbeskyttelse og forbrugerproblemer
i de nordiske lande*

© Børge Dahl og Peter Møgelvang-Hansen 1985

Mekanisk, fotografisk eller anden form
for gengivelse af denne bog eller
dele heraf er ikke tilladt ifølge
gældende dansk lov om ophavsret.

Bogen er trykt hos Nørhaven a/s, Viborg

Printed in Denmark 1985

ISBN 87-574-4720-9

Udgiverforord

Användningen av olika former av garantier i marknadsföring har av de nordiska konsumentombudsmännen konstaterats vålla problem för konsumenterna. Vid diskussioner inom Nordiska Rådets ekonomiska utskott har aspekter av garantier till konsumenter uppmärksamrats.

Inom ramen för det samarbete om konsumenträttsliga frågor som äger rum under Nordiska Ministerrådets Ämbetsmannakommitté för Konsumentfrågor (NÄK) planerades därför under 1980 ett projekt angående användning av garantier i marknadsföring med den målsättning „att utgående från i de nordiska länderna ofta förekommande garantier utreda möjligheterna till att stärka konsumentskyddet vid varu- och tjänstegarantier“.

Den nordiska utredningen, som nu publiceras, är utarbetat av professor Børge Dahl, Handelshøjskolen i København, og lektor Peter Møgelvang-Hansen, Københavns Universitet.

Arbetet har under projektets gång följts av en nordisk styrgrupp med representanter från de nordiska konsumentombudsmännens sekretariater – från Danmark Asbjørn Kolpen, från Finland Matti Vuoria (nu Handels- och industriministeriet), från Norge Frank Svensson och från Sverige ursprungligen Lars Viklund, senare Björn Hydén.

Författarna svarar själv för rapportens innehåll. NÄK har godkänt rapporten för publicering och samtidigt förklarat sig mycket nöjd med det arbete som nedlagts i projektet. Översikten över och analysen av förekommande garantier i de nordiska länderna samt den detaljerade genomgången av den civil- och offentligrättsliga reglering av garantier bör vara av stor värde inte bara för konsumentorganer utan för näringslivet. Författarnas konsumentpolitiska värderingar och rekommendationer är ägnade att inngå i de nordiska ländernas överväganden av hur konsumentgarantier bäst regleras.

Inom ramen av det nordiska samarbetet genomförs i 1985 et seminarium om konsumentgarantier till vilket denna rapport utgör främsta underlaget.

Oslo i november 1984

Lars-Ola Hansson, Konsulent
Nordiska Ministerrådets Sekretariat

Forfatterforord

En hel bog om garantier! Kan der virkelig være så meget at sige om et emne, som turde høre til blandt dem, hvorom der er skrevet mest i nordisk obligationsret?

Baggrunden for en bekræftende besvarelse af dette spørgsmål er, at i denne fremstilling ansues garantier ud fra en forbrugerretlig synsvinkel. Udgangspunktet er erhvervsvirksomheders anvendelse af garantitermen i forbrugerforhold. Som et led i det sidste tiårs forbrugerbeskyttende lovgivning er virksomhedernes garantipraksis nemlig blevet underkastet en intensiv offentligretlig regulering, ligesom udformningen af de senere års civilretlige forbrugerbeskyttende lovgivning i høj grad har været præget af garantipraksis. Samtidig har etableringen af klagenævn og forbrugerombudsmandsinstitutioner medført en betydelig mængde afgørelser om forbrugergarantier, et emne, hvorom der tidligere kun var en meget beskednen praksis. Fremstillingen er da også, som det fremgår af udgiverforordet, blevet til, fordi anvendelsen af denne lovgivning i praksis har givet anledning til en række problemer af kompleks karakter. Det er i den forbindelse iøjnespringende, at uanset den generelt set gode overensstemmelse mellem hovedprincipperne i de nordiske landes forbrugerbeskyttende lovgivning, har praksis udviklet sig på en sådan måde, at der er en verden til forskel med hensyn til, hvad der accepteres benævnt garanti, hvad ikke.

Hovedsigtet har på denne baggrund været at give en samlet fremstilling af forbrugergarantiproblematikken. Den er juridisk-komparativt anlagt, men søger i øvrigt at kortlægge virksomhedernes garantipraksis og forbrugernes garantiadfærd – i retsøkonomisk belysning. Den forholder sig kritisk-analytisk til praksis og tilstræber en praktisk anvendelig teoridannelse.

Dette er en del af forklaringen på de mange og ofte lange noter. Noterne indeholder dokumentation, henvisninger, præciseringer, forbehold, uddybende bemærkninger og undertiden digressioner.

Dokumentationen antager i mange tilfælde form af referat af afgørelser, som – i hvert fald hvad de øvrige nordiske lande angår – ikke er umiddelbart tilgængelige.

Fremstillingen er resultatet af et – i ordets egentlige forstand – samarbejde, hvorfor vi med glæde kan erklære os fælles ansvarlige for hele bogen.

At den er resultatet af et sådant samarbejde, har gjort arbejdet med ren- og omskrivning ganske omfattende. I så henseende skylder vi i særlig grad assistent Anne Bjällby, Institut for Erhvervsret ved Handelshøjskolen i København, tak.

Registrene er udarbejdet af stud. jur. Pernille Schack. Fotografi-erne i bilag B.2., 3., 4., 6., 7., og 9. er optaget af Ambroos pressefoto, København. Journalist Lars Dyrskjød, Berlingske Tidende, og journalist Leif Ahm har venligst givet tilladelse til medtagelse af henholdsvis bilag A.20 (den signerede artikel) og bilag C.3; sidstnævnte artikel er skrevet på et tidspunkt, hvor forfatteren var informationschef i Radiobranchens Fællesråd.

Adskillige af bilagene er nedfotograferet; når „trykket“ i bilagene ofte er småt, kan det derfor meget vel være mere læseligt i original.

Der er ikke taget hensyn til materiale fremkommet efter oktober 1984 og derfor heller ikke til det forhold, at en lov om „konsument-tjänster“ forventes vedtaget i Sverige i løbet af 1985.

København i november 1984

Børge Dahl og Peter Møgelvang-Hansen

Indholdsfortegnelse

Udgiverforord	11
Forfatterforord	13

Kapitel 1:

Indledning	15
1.1. Garantibegreber	15
1.1.1. Det civilretlige garantibegreb	15
1.1.2. Det konventionelle garantibegreb	18
1.1.3. Fremstillingens garantibegreb	19
1.2. Fremstillingens afgrænsning	20
1.3. Fremstillingens overordnede tema	24
1.4. Garantiers økonomiske funktion	25
1.5. Fremstillingens tilrettelæggelse	31
1.6. Forbrugerretlig regulering af garantier	31
1.6.1. Legislativ baggrund	31
1.6.2. Oversigt over den civil- og offentligretlige regulering	33
1.6.3. Samspillet mellem den civil- og den offentligretlige regulering	37

Kapitel 2:

Civilretlig regulering	38
2.1. Garantigivers aftaleretlige bundethed m.v.	38
2.1.1. Afgivelse af garantitilsagn	38
2.1.2. Gensidigt bebyrdende forhold	42
2.1.3. Klausuler om særskilt accept	42
2.1.4. Klausuler om bortfald ved videreoverdragelse .	43

2.1.5.	Parts- og/eller tredjemandsgaranti	44
2.1.6.	Garantigivers konkurs	48
2.2.	Garantiudsagns betydning for kravene til ydelseskvalitet	50
2.1.1.	Garantiudsagn: uforpligtende anprisning – mangelsrelevant oplysning – tilsagn?	50
2.2.2.	Den ved garantien tilsagte kvalitet	52
2.2.2.1.	Fortolkning og udfyldning	52
2.2.2.2.	Bevisbyrde for garantisvigt	55
2.2.2.3.	Egenskabs- contra funktionsgaranti	58
2.2.3.	Garantiens betydning for mangelsbedømmelsen	63
2.2.3.1.	Regelgrundlaget	63
2.2.3.2.	Garantiforbehold – bedømmelsesprincipper	66
2.2.3.3.	Særligt om garantitid og holdbarhed	69
2.2.3.4.	Særligt om reparationsaftaler	71
2.3.	Garanti- og mangelsbeføjelser	72
2.3.1.	Garantisvigt og garantibeføjelser	73
2.3.1.1.	Primær garantibeføjelse: afhjælpning	73
2.3.1.2.	Subsidiære garantibeføjelser	76
2.3.2.	Garantiens betydning for mangelsbeføjelserne	78
2.3.2.1.	Varegarantier efter dansk ret	78
2.3.2.2.	Varegarantier efter finsk, norsk og svensk ret	80
2.3.2.3.	Særligt om tredjemands mangelsansvar og varegarantier	87
2.3.2.4.	Tjenestegarantier	89
2.4.	Reklamationsspørgsmål – garantiperioden	92
2.4.1.	Reklamation inden rimelig tid – bevis- og procesklausuler	92
2.4.2.	Garantigivers accessoriske pligter ved reklamation uden garantisvigt	95
2.4.3.	Reklimationsfritagelse	98
2.4.4.	Reklimationsadressat	100
2.4.5.	Almindelige regler om forældelse af mangelskrav	100
2.4.6.	Garantiens udstrækning i tid	102
2.4.7.	Garantisvigt og forlængelse af garantitiden	104
2.4.8.	Retsstillingen efter garantiperiodens udløb	105
2.4.9.	Aftalt absolut reklimationsfrist ved tjenestegarantier	106

Kapitel 3:

Offentligretlig regulering	107
3.1. Oversigt	107
3.2. Monopollovgivningen	108
3.3. Lovgivningen om forsikringsvirksomhed	113
3.4. Markedsførings- og aftalevilkårslovgivningen	115
3.4.1. Garantireguleringens baggrund	115
3.4.2. Terminologimisbrug	117
3.4.2.1. Det offentligretlige garantibegreb ...	117
3.4.2.2. Terminologimisbrug og vildledningsforbudet	119
3.4.2.3. Retlige contra faktiske fordele	122
3.4.2.4. „Blanke garantier“ – bevisspørgsmål .	126
3.4.2.5. Kravet om fordele	127
3.4.2.6. Fordelsvurderingen ved afhjælpnings- tilsagn som garanti	127
3.4.2.7. Særligt om service- og reparations- aftaler	132
3.4.3. Reklamereguleringen i øvrigt	134
3.4.3.1. Vederhæftighedskravet	134
3.4.3.2. Oplysningspligt	135
3.4.3.3. Vildledning vedrørende faktiske fordele	138
3.4.3.4. Særligt om opfyldelsesmuligheden ...	139
3.4.3.5. Særligt om prisgarantier	142
3.4.3.6. Garantier med negativ kvalifikation ..	143
3.4.4. Aftalevilkårsreguleringen i øvrigt	145
3.4.4.1. Formål og midler	145
3.4.4.2. Vilkår i strid med beskyttelses- præceptive regler	148
3.4.4.3. Uklare vilkår	149
3.4.4.4. Urimeligt mangelfulde vilkår – garantigivers oplysningspligt	152
3.4.4.5. Balanceforrykkende vilkår	153
3.4.4.6. Ydelsesforringende vilkår	155
3.4.5. Den offentligretlige regulerings civilretlige betydning	156

Kapitel 4:

Forbrugerpolitisk vurdering	160
4.1. Problemanalyse	160
4.1.1. Virksomhedernes garantiformål	160
4.1.2. Forbrugernes garantiforventninger og garantierfaringer	163
4.1.3. Forbrugernes ukendskab til lovgivningen	173
4.1.4. Garantireklame i praksis	177
4.1.5. Garantivilkår i praksis	182
4.1.6. Garantireguleringens gennemslagskraft	189
4.2. Reguleringsmæssige overvejelser	190
4.2.1. Indledning	190
4.2.2. Det offentligretlige garantibegreb: faktiske eller retlige fordele?	191
4.2.3. Krav om væsentlige og adækvate fordele – uden ansvarsfraskrivelse	193
4.2.4. Garantiklassificering	194
4.2.5. Obligatorisk angivelse af garantitid – dennes længde	198
4.2.6. Oplysningspligt i øvrigt	204
4.2.6.1. Problemstilling	204
4.2.6.2. Oplysningspligt i reklamer	206
4.2.6.3. Oplysningspligt på salgsstedet m.v. ...	208
4.2.6.4. Særligt om prisgaranti	209
4.2.6.5. Oplysningspligt i garantivilkår	209
4.2.7. Særligt om fordelsvurderingen ved afhjælpningstilsagn som garanti	211
4.2.7.1. Problemstillingen	211
4.2.7.2. Afhjælpning mod hel eller delvis betaling	211
4.2.7.3. Vederlagsfri afhjælpning	217
4.2.7.4. Udvidede mangelsbeføjelser	223
4.2.7.5. Bevislettelse	223
4.2.7.6. Forlængelse af købelovgivningens ab- solute reklamationsfrist ved mangler	227
4.2.7.7. Afhjælpning af andet end mangler ..	227
4.2.7.8. Afhjælpningsperioden	228
4.2.7.9. Minimumsgarantitid for nye varer ...	228
4.2.7.10. Minimumsgarantitid for brugte varer	231

4.2.7.11. Minimumsgarantitid for tjenesteydelser	232
4.2.7.12. Afhjælpningstilsagn fra tredjemand ..	237
4.2.8. Nogle sammenfattende bemærkninger	238
Nogle forkortelser	242
Liste over ufuldstændigt citeret litteratur	244
Bilagsregister	246
Afgørelsesregister	249
Nogle stikord	257
 Bilag	 259
A.1.-31.	261
Eksempler på anvendelse af garantiudsagn i danske annoncer m.v.	
B.1.-10.	295
Garantier for curljern købt i Danmark sommeren 1980	
C.1.-34.	307
Eksempler på garantivilkår m.v.	
C.1.-7. Danske	
C.8.-11. Finske	
C.12.-17. Norske	
C.18.-31. Svenske	
C.32.-33. Multinationale selskabers tilpasset lovgivningen i de enkelte lande	
C.34. Nordisk antirustkodex for personbiler	
D.1.-9.	367
Lovtekster m.v.	
D.1. Danske lovtekster	
Markedsføringsloven §§ 1-4	

- Aftalelovens § 36
 - Købeloven (uddrag)
- D.2. Finske lovtekster
 - Konsumentskyddslagen (uddrag)
- D.3. Norske lovtekster
 - Markedsføringsloven (uddrag)
 - Aftalelovens § 36
 - Kjøpsloven (uddrag)
- D.4. Svenske lovtekster
 - Marknadsföringslagen (§§ 1, 2, 3, og 6)
 - Avtalsvillkorslagen (§ 1)
 - Avtalslagen § 36
 - Konsumentköplagen
- D.5. Dansk FO-notat om garantibevisers udformning
- D.6. Svenske riktlinjer
 - för bruksanvisningar för elektriska hushålls-
 - apparater
 - för postorderförsäljning
 - för information vid reparation m.m. av elektri-
 - ska hushållsapparater och hemelektronik
- D.7. Magnuson-Moss Warranty Act (uddrag)
- D.8. Federal Trade Commission:
 - Guides Against Deceptive Advertising of
 - Guarantees
- D.9. National Business Council for Consumer Affairs:
 - Product Warranties, Business
 - Guidelines to Meet Consumer Needs

Indledning

1.1. Garantibegreber

1.1.1. Det civilretlige garantibegreb

I den civilretlige terminologi anvendes begrebet garanti traditionelt som en teknisk betegnelse for et løfte, hvorved afgiveren påtager sig en økonomisk risiko, som et foretagende medfører for løftemodtageren.¹

Garantier i denne forstand er selve kernen i en række i øvrigt forskelligartede kontraktforhold såsom forsikring, kaution og lignende sikringskontrakter. I sådanne forhold er risikoovertagelse netop aftaleforholdets *raison d'être*.

I kontraktforhold, hvor risikoovertagelse ikke udgør en aftaleparts hovedydelse, indgår garantier i den anførte forstand hyppigt som et accessorium til en aftaleparts løfte om at præstere hovedydelsen, f.eks. en vare eller en tjenesteydelse.²

For sådanne kontraktforholds vedkommende anvendes garanti i almindelighed som betegnelse for realdebitors erstatningsansvar for tab forårsaget af mangler i tilfælde, hvor et sædvanligt ansvarsgrundlag ikke er til stede.³ For løsørekøbs vedkommende har det civilret-

1. Se herved f.eks. *Ussing*: Enkelte Kontrakter (2. udg. 1946) s. 209, *Taxell*: Avtal och rättsskydd (1972) s. 462 ff og *Gomard*: Obligationsret 1. del (1983) s. 157. – Om *Rodhes* (opgivne) sondring mellem opfyldelsesforpligtelser og garantiforpligtelser, se *Lärobok i obligationsrätt* (4. uppl. 1975) s. 22 og *Sundberg* s. 54 ff og 100 ff.
2. I sådanne tilfælde vil der for så vidt kunne siges at foreligge „et løfte i 2. potens“, som den civilretlige garanti „vore ett löfte att uppfylla ett löfte“, jfr. *Sundberg* s. 108 med henvisning til *Arnholm* i TFR 1941 s. 506. Se herved den i dansk FO-beretning 1981-82 s. 46 refererede sag (omtalt nedenfor i note 338) vedrørende en annonce, ifølge hvis indhold en radioforretning gav garanti med god samvittighed, da „vi er de eneste, der garanteret kan opfylde den“, hvilket for så vidt kunne siges at udgøre et „løfte i 3. potens“. Se også *Brunsvig*: Konstruktionsansvar ved bygging av skip (1973) s. 328.
3. Se f.eks. *Stig Jørgensen*: Kontraktsret 2. bind (1972) s. 118 f og 155 f, *Ussing*: Køb (4. udg. ved A. Vinding Kruse 1967) s. 134 f, *Hellner*: Speciel avtalsrätt II, Kontraktsrätt (1984) s. 263 f og 315.

lige garantibegreb da også fundet udtryk i de fællesskandinaviske købeloves bestemmelser om sælgerens erstatningsansvar for oprindelige mangler i specieskøb, jfr. KBL § 42, stk. 2 („egenskaber, som må anses tilsikrede“).

Ansvar efter bestemmelsen er – som det fremgår af ordlyden og er fastslået i retspraksis – ikke afhængig af, at der foreligger et udtrykkeligt løfte. „Fremdeles må en løftegivers udtalelser om den lovede ydelses egenskaber ofte behandles som indeholdende en garanti“, *Ussing: Aftaler* (3. udg. 1950) s. 389.

Når ansvarstilfælde konstrueres som garantitilfælde, ledes tanken i retning af, at ansvaret ikke er uforeneligt med en subjektiv kontraktteori. På en tid, da denne var i høj kurs, „ha domstolarna kunnat leda rättsutvecklingen mere diskret och därmed också ostört. Garantiutfästelsesfiktionen har gett domstolarna den frihet som de ansett nödvändig för en sund rättsutveckling. Rättspraxis har därvid oppmuntrats i sin inställning av lagstiftarens egen terminologi. Köplagen har ju klart accepterat språkbruket genom att i § 42 tala om egenskap som 'må anses tillförsäkrad'", jfr. *Sundberg* s. 107.

Det står formentlig i nær forbindelse hermed, at garantikonstruktionen tidligere blev anvendt til forklaring/legitimering af lovregler, som pålagde objektivt erstatningsansvar, jfr. herved *J. Lassen: Haandbog i Obligationsretten*, Almindelig Del (3. udg. 1917-20), s. 398, og eksempelvis gældsbrevslovens § 9 (overdrageren af en fordring „indestår“ for, at fordringen består) og KBL § 59 om sælgers vanhjemmelsansvar. „En mand må selv være nærmest til at vide besked om, hvorledes det forholder sig med adkomsten til de ting, han sælger, og derfor indestå for, at den er i orden“, hedder det hos *W.E. von Eyben og A. Vinding Kruse: Borgerlig Ret* bind 1 (25. udg. 1984) s. 217. Sådant ansvar, der umiddelbart følger af en lovbestemmelse (og som ikke er omfattet af det ovenfor ved note 1 opstillede garantibegreb), blev således ofte beskrevet som en „legal garanti“. Denne sprogbrug er nu stort set forladt, jfr. herved *Ussing: Obligationsretten*, Almindelig del (4. udg. ved A. Vinding Kruse 1967), s. 106 ff med henvisninger, men ses dog stadig af og til anvendt, jfr. f.eks. *A. Vinding Kruse og W.E. von Eyben: Borgerlig Ret* bind 1 (25. udg. 1984) s. 94 om aftalelovens § 25 angående fuldmægtiges ansvar.

I anglo-amerikansk ret spiller de „legale garantier“ stadig en vigtig rolle. I disse retssystemer er den obligationsretlige mangelslære således bygget op om begrebet „warranty“ og erstatning den normale følge af misligholdelse, uden at der stilles krav om særligt ansvarsgrundlag. Se nærmere f.eks. *Lando: Udenrigshandelsret* 1 (3. udg. 1981) s. 352 ff og *Lookofsky* i *Justitia* 1981 nr. 5, i *UfR* 1982 B s. 277 samt i *Scandinavian Studies in Law* vol. 27 (1983) s. 109 ff, og eksempelvis følgende uddrag af Uniform Commercial Code § 2-314 om „implied warranties“ („... a warranty that the goods shall

be merchantable is implied in a contract of their sale ...”) og § 2-313 om „express warranties“ („... any affirmation of fact or promise made by the seller to the buyer which relates to the goods and becomes part of the basis of the bargain creates an express warranty that the goods shall conform to the affirmation or promise ...“).

Det civilretlige garantibegreb rækker dog videre og benyttes også om andet end (udtrykkelige, stiltiende eller fingerede) løfter, som indebærer udvidet erstatningspligt. Der tales f.eks. sædvanligvis om garanti, når den absolutte frist for reklamation over mangler ved løsørekøb fraviges, fordi „sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid“, jfr. KBL § 54, og der således påhviler ham videregående forpligtelser end ellers.⁴

I kontraktforhold såsom køb og aftaler om tjenesteydelser, hvor risikoovertagelse ikke udgør en aftaleparts hovedydelse, forudsætter eksistensen af en garanti i civilretlig forstand, at der ud over eller i og med løftet om at præstere hovedydelsen kan siges at foreligge et løfte om videregående risikoovertagelse end ellers.⁵ Om dette er tilfældet, afhænger af kontraktens indhold, således som det lader sig bestemme i lys af kontraktssituationen og ved hjælp af almindelige principper om kontraktfortolkning. Af disse følger, at det ikke uden videre er afgørende, om ordet garanti udtrykkelig er anvendt. Selv om garantitermen ikke er benyttet, kan der meget vel foreligge en garanti i civilretlig forstand,⁶ og omvendt kan fortolkning efter omstændighederne føre til, at der ikke foreligger en sådan garanti,

4. Jfr. f.eks. *Krüger* s. 246.

5. Det bemærkes, at det civilretlige garantibegreb, jfr. ovenfor ved note 1, er neutralt med hensyn til hvilken retsfølge, garantien er udtryk for. Når man i den civilretlige sprogbrug traditionelt i første række har forbundet garanti med erstatningsansvar for misligholdelse, kan det skyldes, at udøvelse af denne beføjelse efter nordisk ret ud over misligholdelse forudsætter et særligt ansvarsgrundlag. Ved at lade garanti tjene som et sådant markerer man, at den pågældende parts forpligtelser rækker videre end ellers, jfr. nærmere *Sundberg* s. 108.

6. Se nærmere *Krüger* s. 202 ff, *Hellner* s. 176 ff samt *Nørager-Nielsen og Theilgaard* side 790 ff angående de skandinaviske købeloves § 42, stk. 2. Se også note 206 nedenfor angående (stiltiende) fravigelse af de skandinaviske købeloves absolutte frist for reklamation over mangler.

uanset at ordet garanti er udtrykkelig anvendt.⁷ Det følger endvidere af almindelige fortolkningsprincipper, at de krav, der stilles for, at der kan antages at foreligge en civilretlig garanti, påvirkes af, hvad den påståede risikoovertagelse angår, f.eks. om der er spørgsmål om erstatning uden sædvanligt ansvarsgrundlag eller om påberåbelse af mangler efter udløbet af den absolutte reklamationsfrist ved løsøre køb. Formuleringen af f.eks. KBL § 42, stk. 2, og § 80, stk. 1, nr. 4 („må anses“ tilsikrede) og KBL §§ 54 og 83 („har påtaget sig“ at indestå), indikerer da også, at der ikke gælder identiske krav for, at garanti kan antages at foreligge.⁸

Det civilretlige garantibegreb er således betegnelsen for et fortolkningsresultat, der går ud på, at en aftalepart i kraft af et udtrykkeligt, stiltiende eller fingeret løfte slipper for en økonomisk risiko, som han ellers ville have haft. Det civilretlige garantibegreb refererer således – som så mange andre juridisk-tekniske begreber – til retsreglernes retsfølgeside og ikke til deres retsfaktumside og er for så vidt et formelt begreb.⁹

1.1.2. Det konventionelle garantibegreb

Efter almindelig sproglig forståelse er ordet garanti egnet til at bibringe den opfattelse, at modtageren placeres i en gunstigere position end ellers. Ordet peger i retning af „något kategoriskt – något bestemt, ovillkorligt, tydligt –“;¹⁰ det har en særlig appel, der gør det egnet som salgsargument. Det indtager da også en frem-

7. Se henvisningerne i note 6 angående de skandinaviske købeloves § 42, stk. 2 samt *Taxell: Avtal och rättsskydd* (1972) s. 462 ff og eksempelvis VLT 1948 s. 155 (en landmand ikke haft føje til at opfatte en dyrlæges udtalelse, „det garanterer jeg for“, som en garanti). Se også nedenfor ved og i note 210 om fravigelse af den absolutte reklamationsfrist i de skandinaviske købelove.

8. Det er således fast antaget, at der i relation til erstatningsansvar stilles mindre krav end til fravigelse af den absolutte reklamationsfrist, se henvisningerne i noterne 6 og 7. Ifølge motiverne til KBL § 83 bør fremover, i hvert fald i forbrugerkøb, stilles mere beskedne krav for, at den 1-årige frist for reklamation over mangler skal anses for fraveget ved indeståelse. Om dette vil give sig udslag i retspraksis, må tiden vise. I teorien er spørgsmålet omtvistet. Se henvisninger i note 206 og 210 nedenfor.

9. Jfr. *Sundberg* s. 109. Se også *A. Vinding Kruse: Ejendoms køb* (4. udg. 1978) s. 85.

10. Således *Sundberg* s. 107. Se i øvrigt nærmere nedenfor under 4.1.2.

skudt plads i rækken af de „alarmord“, der anvendes ved markedsføringen af varer og tjenester og lanceringen af aftalevilkår.¹¹ Når garantitermen benyttes i disse sammenhænge, opfattes den efter almindelig sproglig forståelse åbenbart som „bærer“ af særlige fordele, som havende et materielt indhold.

Det konventionelle garantibegreb refererer således, i modsætning til det civilretlige, ikke til retsfølgesiden, men til retsfaktumsiden. Denne forskel viser sig i, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en garanti i civilretlig forstand, som nævnt afhænger af en nærmere fortolkning. Ifølge almindelige principper herom påvirkes fortolkningen selvsagt af de anvendte ord og deres konventionelle betydning. Fortolkningen påvirkes imidlertid også af adskillige andre faktorer, og som nævnt er ikke alt, der betegnes som garanti, garantier i civilretlig forstand, ligesom fortolkningsresultatet afhænger af, hvilken retsfølge garantien (i civilretlig forstand) i givet fald skulle være udtryk for. Hertil kommer, at fortolkningen undertiden fører til, at det, der betegnes som garanti, i visse henseender placerer modtageren i en ringere civilretlig position, end han ellers ville have befundet sig i.¹²

1.1.3. Fremstillingens garantibegreb

På grund af den påpegede forskel mellem det konventionelle og det civilretlige garantibegreb kan garantitermens anvendelse i markedsføringen efter omstændighederne udgøre misbrug og give anledning til skuffelse.

Det er de hermed forbundne retlige og forbrugerpolitiske problemer, som er det overordnede tema for nærværende fremstilling, jfr. nærmere nedenfor under 1.3.

Fremstillingen tager sit udgangspunkt i det faktum, at garantitermen hyppigt anvendes over for forbrugere i markedsføring og aftalevilkår angående varer og tjenester. Et væsentligt spørgsmål er at klarlægge, hvilke civilretlige virkninger der er knyttet til garantitermens anvendelse. For at kunne behandle dette spørgsmål på tilfredsstillende måde er det nødvendigt, at fremstillingen opererer med et garantibegreb, som adskiller sig fra såvel det konventionelle

11. Se nærmere nedenfor under 4.1.4. og 4.1.5. og i øvrigt *bilagsgrupperne A-C*.

12. Se nærmere nedenfor under 1.6.1.

som det civilretlige.

Fremstillingens garantibegreb er af rent formel karakter. Det refererer alene til det forhold, at garantitermen er anvendt – at der foreligger et *garantiudsagn*. I de tilfælde, hvor almindelige aftaleretlige principper eller fortolkning måtte føre til, at et garantiudsagn tillægges status som et løfte, i.e. et dispositivt udsagn (viljeserklæring), der forpligter afgiveren i overensstemmelse med sit indhold, tales om *garantiilsagn*; dette begreb er altså en „delmængde“ af begrebet garantiudsagn og (i øvrigt) ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der foreligger en garanti i civilretlig forstand, jfr. nærmere ovenfor under 1.1.1. om det civilretlige garantibegreb. I det følgende er ordet garanti anvendt synonymt med garantiudsagn, medmindre det af sammenhængen fremgår, at det er benyttet synonymt alene med garantitilsagn.

1.2. Fremstillingens afgrænsning

Fremstillingen angår den retlige regulering af erhvervsdrivendes garantiudsagn i forbindelse med afsætning af varer eller tjenester til forbrugere.

Fremstillingens overordnede tema betinger, at den kun angår tilfælde, hvor ordet garanti (eller sproglige afledninger af termen) udtrykkelig er anvendt, jfr. nærmere nedenfor under 1.3. Den angår såvel civil- som offentligretlige spørgsmål. Behandlingen heraf må i et vist omfang ske i lys af det omtalte civilretlige garantibegreb, som imidlertid ikke er tillagt betydning ved den nærmere afgrænsning. Dette indebærer navnlig, at fremstillingen ikke i noget videre omfang kommer ind på spørgsmålet om, hvorvidt adfærd eller udsagn, som ikke udtrykkeligt betjener sig af garantitermen, kan karakteriseres som garantier i civilretlig forstand, – et spørgsmål som traditionelt har tiltrukket sig betydelig opmærksomhed i den juridiske litteratur.¹³

I markedsføringen anvendes undertiden termer, der efter almindelig sproglig forståelse ligesom ordet garanti er egnet til at give indtryk af, at aftageren af en ydelse opnår en særlig gunstig position. Dette gælder eksempelvis de skandinaviske synonymer „tilsikring/tillförsäkran“, det svenske „utfästelse“ og de dansk/norske „inde-

13. Jfr. note 6 og 8 ovenfor.

ståelse/inneståelse“. Om ordet garanti eller ord, som efter almindelig sproglig forståelse er synonyme hermed, er anvendt, er uden betydning for de behandlede retlige problemer og deres løsning, jfr. herved f.eks. norsk MFL § 2, stk. 3 („ordet garanti eller tilsvarende udtryk“) og dansk MFL § 4 („erklæring om ydelse af garanti eller lignende“). For anvendelsen af disse bestemmelser må det eksempelvis være uden betydning, at et „garantibevis“ omdøbes til et „tryghedsbevis.“¹⁴ Når derfor alene garantitermen underkastes nærmere behandling i det følgende, er dette udelukkende fremstillingsteknisk begrundet.

Fremstillingen angår kun forbrugerforhold. Med udgangspunkt i kernen i det forbrugerbegreb, der ligger til grund for de senere års forbrugerbeskyttende lovgivning i de nordiske lande, begrænses fremstillingen til at omfatte erhvervsdrivendes garantiudsagn vedrørende ydelser, der udbydes erhvervsmæssigt, og som hovedsagelig er bestemt til privat, ikke-erhvervsmæssig anvendelse for udsagnets adressat (forbrugeren). Det centrale i afgrænsningen er, at garantien i alle tilfælde hidrører fra en erhvervsdrivende, og at dens adressat er forbruger.¹⁵

Kun garantiudsagn i forbindelse med løsøre og aftaler om tjenester vedrørende løsøre og fast ejendom behandles nærmere. I det følgende tales om henholdsvis *vare- og tjenestegarantier*. Garantiudsagn i forbindelse med leje, køb af bolig, opførelse af bygninger og anden entreprise holdes således uden for fremstillingen. Som følge af dennes almene sigte er det unødvendigt at komme ind på

14. Jfr. f.eks. finsk MD 1981:20, der satte lighedstegn mellem monivuositakuu (flerårsgaranti) og monivuositae (flerårssikkerhed), og svensk MD 1978:32, hvor reklame for bilsalg „under ansvar“ fandtes at måtte sidestilles med garanti-reklame. I dansk FO-praksis er samme vurdering anlagt med hensyn til termen „garantitegn“ (j.nr. 1975-1131-7). I FKN 1983-80-124 betegner nævnet en erklæring om „30 dages sælgeransvar“ ved salg af brugt bil som en „garantierklæring“. Derimod forekommer det ret klart, at termen „kontraktvilkår“ ikke har samme appel som garantitermen, mens det kan være mere tvivlsomt for så vidt angår „reklamationsret“, „servicebestemmelser“, og lignende (dansk FO j.nr. 1976-10-9). Tilsyneladende opfattes bilbranchens „reklamationsbestemmelser“ i Danmark helt på linie med en garanti, jfr. FKN Årsberetning 1983 s. 14.
15. Afgrænsningens betydning viser sig i, at der i såvel civil- som offentligretlig henseende praktiseres en strengere vurdering end ellers over for garantigiver, når der er tale om forbrugerforhold. Se til illustration UfR 1984 s. 1 H (refereret nedenfor i note 90) og angående fortolkningen af dansk MFL § 4 note 260 nedenfor.

det retstekniske spørgsmål angående grænsedragningen mellem tjenester vedrørende fast ejendom og entrepriise.¹⁶ Det samme gør sig gældende med hensyn til den nærmere grænsedragning mellem vare- og tjenestegarantier, som er identisk med den indbyrdes afgrænsning af de civilretlige regler om henholdsvis løsøre og aftaler om tjenesteydelser.¹⁷

De vare- og tjenestegarantier, som forekommer i praksis i forbrugerforhold, tegner et broget billede.¹⁸ Visse garantiudsagn refererer efter deres indhold til kvaliteten af den pågældende vare eller tjeneste; andre til den pågældende ydelses pris; andre garantiudsagn refererer eksempelvis til, at en ydelse vil blive leveret inden en vis frist, eller til forbrugerens tilfredshed eller hans mulighed for at fortryde en indgået aftale eller for at forlange, at sælgeren tilbagekøber den pågældende vare til en fordelagtig pris, eller til hel eller delvis skadesløsholdelse af forbrugeren for det tilfælde, at det købte, f.eks. en bil, måtte blive beskadiget, f.eks. ved et trafikuheld, eller at varen, f.eks. kontaktlinser, måtte bortkomme; atter andre garantiudsagn refererer efter deres indhold ikke til noget bestemt (er „blanke“). Fremstillingen tager principielt sigte på alle vare- og tjenestegarantier, uanset det nærmere indhold af det udsagn, hvori garantien indgår. Når der ikke foretages nogen form for begrænsning i denne henseende, skyldes det fremstillingens overordnede tema, der er kort beskrevet ovenfor under 1.1.3., og som uddybes en smule nedenfor under 1.3.

Noget andet er, at hovedvægten, navnlig i kap. 2 om den civilretlige regulering, lægges på behandlingen af garantiudsagn og især -tilsagn, som angår ydelsens kvalitet. Netop disse garantier – kvalitetsgarantierne – har tiltrukket sig betydelig forbrugerpolitisk opmærksomhed og er i det sidste ti-år gjort til genstand for en forholdsvis intensiv og i visse henseender ret så kompliceret civilretlig regulering i de nordiske lande. I den forløbne tid har der ved de enkelte landes klagenævn været behandlet et forholdsvis stort antal civilretlige tvister, som giver en god illustration af en række af de i praksis forekommende problemer angående kvalitetsgarantier og

16. Dette spørgsmål er nærmere omtalt i SOU 1979:36 s. 137 ff, NOU 1979:42 s. 20 f og Kommitébetänkande 1982:50 s. 279.

17. Se nærmere herom SOU 1976:66 s. 204 ff, SOU 1979:36 s. 133 ff, NOU 1979:42 s. 21 ff samt *Nørager-Nielsen og Theilgaard* s. 39 ff.

18. Se *bilagsgrupperne A-C*.

disses løsning i de respektive lande. En komparativt anlagt beskrivelse heraf inden for de rammer, der sættes af fremstillingens overordnede tema, er i sig selv anset for nyttig og har betinget, at der redegøres forholdsvis udførligt for den civilretlige regulering af netop kvalitetsgarantierne.

Vare- og tjenestegarantier kan hidrøre dels fra forbrugerens medkontrahent angående den pågældende hovedydelse dels fra en i øvrigt uden for det pågældende kontraktforhold stående erhvervsdrivende.¹⁹ En varegaranti givet af forbrugerens medkontrahent betegnes normalt som en sælger- eller forhandlergaranti. For garantier givet af tjenesteydere, f.eks. en reparatør, findes ingen tilsvarende fast indarbejdet betegnelse. Da en del af de problemer, som er forbundet med garantier fra forbrugerens medkontrahent, er fælles for vare- og tjenestegarantier, anvendes i det følgende ordet *partsgarantier* som en samlet betegnelse for garantier fra forbrugers medkontrahent angående hovedydelsen. Som en fælles betegnelse for garantier, der ikke er partsgarantier, anvendes termen *tredjemandsgarantier*. Tredjemandsgarantier hidrører typisk fra et tidligere omsætningsled (producent- eller importørgarantier) – undertiden dog fra et selvstændigt handlende servicefirma eller en brancheorganisation. Fremstillingen omfatter såvel parts- som tredjemandsgarantier.

For partsgarantiernes vedkommende ligger fremstillingens afgrænsning i alt væsentligt på linje med de gennemførte og foreslåede legale definitioner af henholdsvis forbruger køb og -tjenester; for norsk rets vedkommende dog det snævrere „forbruger køb med yrkessælger“, jfr. KPL § 1a, stk. 1, sammenholdt med stk. 3. Under hensyn til fremstillingens sigte gås der ikke nærmere ind på de eventuelle særlige garantiproblemer i de specielle tilfælde, der anses for forbruger køb, alene fordi købet formidles for en privat sælger af en erhvervsdrivende.²⁰ For tredjemandsgarantiernes vedkommende indebærer afgrænsningen af fremstillingen, at garantiudsagnet hidrører fra en erhvervsdrivende, at dets adressat er forbruger, og at det vedrører en vare eller en tjenesteydelse, som præsteres af en

19. Undertiden kan begge kategorier af garantier være inde i billedet, se f.eks. ARN dnr. 81/R5278 (Årsberättelse 1982 s. 15), som er refereret nedenfor i note 76.

20. Se herved KKL § 1, stk. 2, KPL § 1a, stk. 1, KSL kap. 1 § 1 samt KBL § 4a, stk. 2. De i teksten nævnte spørgsmål strejfes nedenfor ved og i note 77.

anden erhvervsdrivende over for en forbruger.

Fremstillingen vedrører først og fremmest garantier, som foreligger i standardiseret skriftlig form; det vil navnlig sige garantiudsagn, som fremgår af annoncer, brochurer, skiltning, emballage, fakturaer, brugsanvisninger, standardkontrakter eller særskilte garantibeviser. De forbrugerretlige garantiproblemer er ganske vist i ret vidt omfang fælles for sådanne og andre (skriftlige eller mundtlige) garantier, og fremstillingen tager for så vidt sigte på garantiudsagn i enhver form. Ikke-standardiserede garantitilsagn vil imidlertid ofte være resultatet af individuel forhandling mellem parterne, hvilket efter omstændighederne kan være af afgørende betydning for den civilretlige bedømmelse. Hertil kommer, at der ved mundtlige garantier kan foreligge særlige problemer af bevismæssig art.

1.3. Fremstillingens overordnede tema

Garantiudsagn forekommer som nævnt (under 1.1.3., jfr. nærmere under 4.1.4. og 4.1.5.) hyppigt i erhvervsdrivendes reklamering og standardaftalevilkår angående varer og tjenester, som afsættes til forbrugere. Som også nævnt (1.1.2.) peger garantitermen efter almindelig sproglig forståelse i retning af, at forbrugerne opnår særlige fordele ved at aftage den pågældende vare eller tjenesteydelse. Det konventionelle garantibegreb kan for så vidt siges at afspejle det civilretlige (1.1.1.).

Imidlertid kan det meget vel tænkes, at det viser sig, at et garantiudsagn ikke er udtryk for, at der ydes forbrugerne særlige fordele, endsige en garanti i civilretlig forstand, ligesom det kan tænkes, at et garantiudsagn er udtryk for det stik modsatte, nemlig at forbrugerne placeres i en position, som er særlig ufordelagtig. Hertil kommer, at da forbrugerne formentlig i almindelighed opfatter garanti som refererende til særlige fordele af en vis nærmere bestemt beskaffenhed,²¹ kan det også tænkes, at et garantiudsagn vel er udtryk for særlige fordele, men at disse er af anden beskaffenhed eller mindre omfattende end dem, som udsagnet efter almindelig sproglig forståelse peger i retning af.

I det omfang garantiudsagn ikke er udtryk for (sådanne) særlige fordele, som de efter almindelig sproglig forståelse forbindes med,

21. Jfr. nærmere nedenfor under 4.1.2.

foreligger der et vildledningsproblem. Det er spørgsmålet om den forbrugerretlige regulering heraf, som er fremstillingens overordnede tema.

Når temaet bestemmes på denne måde, samler interessen sig naturligt nok i første række om de tilfælde, hvor garantiudsagn af forbrugerne tages eller må formodes at blive taget som udtryk for, at de opnår en (i visse mere eller mindre præcist angivne henseender) fordelagtigere position, end der var tiltænkt dem af den erhvervsdrivende.

1.4. Garantiers økonomiske funktion

Det er en følge af, at der i denne fremstilling anlægges en retlig synsvinkel, at det – som tilfældet så ofte er – ikke er de „friktionsfrie“ tilfælde, som er i focus. Set ud fra en økonomisk (velfærdsteoretisk) synsvinkel hører garantivildledningsspørgsmål til blandt de informationsproblemer, som kan modvirke den økonomiske effektivitet, som markedskræfterne ellers skulle kunne afstedkomme.²² Ud fra en retlig synsvinkel er den økonomiske analyse af de „friktionsfrie“ garantitilfælde imidlertid nok så interessant. Ved at sætte focus på garantiers økonomiske funktion i situationer, hvor der foreligger en garanti i civilretlig forstand, som modsvarer de af garantiudsagnet vakte forbrugerforventninger, kan den økonomiske analyse bidrage til at belyse de forbrugerretlige garantiproblemer.

Hvis der foreligger en garanti i civilretlig forstand, har den erhvervsdrivende overtaget en økonomisk risiko, som ellers skulle bæres af forbrugerne, jfr. nærmere ovenfor under 1.1.1. om det civilretlige garantibegreb. Ydelse af en sådan garanti er en frivillig sag.

En økonomisk forklaring²³ på erhvervsdrivendes risikooverta-

22. Den økonomiske velfærdsteoris grundbegreber er beskrevet instruktivt af *Werin* s. 64 ff. Se også *Göran Skogh*: Konsumentlagstiftningen i rättsekonomisk belysning, i: Festskrift til Per Stjernquist (1978) s. 71 ff og samme forfatters noget bredere beskrivelse af den retsøkonomiske synsvinkel i *Marknadens villkor* (1982) kap. 2 og 3. En udførlig økonomisk analyse af mangels- og produktansvarsproblemer samt kvalitetsgarantier er foretaget af *Soeria-Atmadja* i *Product Guarantees and Liability Rules: An Economic Analysis* (Stockholm 1983).

23. Afsnittet bygger i vidt omfang på fremstillingen hos *Werin* s. 200 ff, navnlig s. 209-15 og 218-22.

gelse kan skitseres med udgangspunkt i, at det (i Danmark og Sverige), når bortses fra eventuel fravigelse af købelovens absolutte reklamationsfrist, er forbrugerens risiko, om eksempelvis billedrøret i et købt TV, trods normal anvendelse, måtte bryde sammen i det andet år efter købet.²⁴ Skulle dette ske, påføres forbrugeren en ekstraomkostning, mest nærliggende, men ikke nødvendigvis, i form af udgiften til isættelse af nyt billedrør.

På købstidspunktet fremstår risikoen for, at billedrøret bryder sammen i det andet år som en eventualitet. Sandsynligheden herfor lader sig (principielt) beregne med en ret høj grad af præcision. Også størrelsen af den ekstraomkostning, der i givet fald vil blive påført forbrugeren, kan (i princippet) bestemmes på købstidspunktet. På dette tidspunkt kan den fuldt informerede forbruger ved siden af købesummen for TV-apparatet, som er en sikker omkostning, altså kalkulere med en ret præcis „forventet ekstraomkostning“, hvis størrelse findes ved at multiplicere sandsynligheden (udtrykt i procent) for billedrørets sammenbrud det andet år med den omkostning, der i givet fald vil blive påført forbrugeren.²⁵

Overtager sælgeren risikoen for, at billedrøret bryder sammen det andet år efter købet, gennem ydelse af en garanti, hvorved han forpligter sig til i givet fald at udskifte billedrøret uden udgift for forbrugeren, er det ham, der i forbindelse med købet må kalkulere med en „forventet ekstraomkostning“, hvis størrelse findes ved at multiplicere sandsynligheden for garantisvigt med sælgerens eventuelle udskiftningsomkostninger. Sælgerens „forventede ekstraomkostning“ vil antagelig blive lagt oven i den pris, forbrugeren ellers skulle have betalt for TV-apparatet.

Set fra forbrugerens synsvinkel er sælgerens risikoovertagelse altså ensbetydende med, at forbrugerens „forventede ekstraomkostning“ konverteres til et sikkert pristillæg. Det er netop for at kunne tage stilling til dette alternativ, at det er af interesse for forbrugeren at beregne sin egen „forventede ekstraomkostning“. Denne skal jo ikke betales, men er blot en slags aktuarmæssig beregning af risiko-

24. At de finske og norske regler om forældelse af mangelskrav er anderledes, jfr. nedenfor under 2.4.5. med kort omtale af de almindelige regler om forældelse af mangelskrav, spiller ingen rolle for de principielle synspunkter i dette afsnit.

25. Begrebet „forventet ekstraomkostning“ anvendes her synonymt med „förväntad ansvarskostnad“, der benyttes af *Werin* s. 211, hvis sprogbrug hos (nordiske) jurister let giver utilsigtede associationer til erstatningsansvar (i juridisk-teknisk forstand).

ens omkostningstygde i købsøjeblikket. Der sættes – så at sige – tal på usikkerheden.

At have et mål for denne er vigtigt for begge parter. Er nemlig sælgerens „forventede ekstraomkostning“ mindre end forbrugeren, vil det for så vidt være i begge parter interesse, at sælgeren overtager risikoen mod, at forbrugeren betaler et pristillæg, der på den ene side er større end sælgerens „forventede ekstraomkostning“, og som på den anden side er mindre end forbrugeren.²⁶

Er forbrugeren og sælgerens „forventede ekstraomkostning“ af samme størrelse, skulle det ud fra forholdene på købstidspunktet i og for sig være ligegyldigt for parterne, om risikoen for, at billedrøret bryder sammen i det andet år efter købet, bæres af den ene eller anden. Pristillæget er jo i så fald økonomisk set ligeværdigt med hver af parternes „forventede ekstraomkostning“.

Det er imidlertid langt fra givet, at forbrugeren i denne situation forholder sig indifferent til, om risikoen er sælgerens eller hans egen. Er risikoen sælgerens, er det økonomiske resultat for forbrugeren sikkert i form af et pristillæg. Er risikoen derimod forbrugeren, indebærer dette en sikker prisbesparelse kombineret med en „forventet ekstraomkostning“ af samme beløbsstørrelse som pris-sænkningen, d.v.s. et økonomisk usikkert totalresultat. Foretrækker forbrugeren det sikre for det usikre uanset alternativernes økonomiske ligeværdighed, siges han at have *risikoaversion*.²⁷ I så fald vil forbrugeren være villig til at betale sælgeren mere for dennes risiko-overtagelse end et beløb, der svarer til hans egen „forventede ekstraomkostning“. Forbrugeren er for så vidt villig til at betale en efter hans opfattelse passende kompensation – en slags „risikotil-

26. Under den anførte forudsætning er sælgerens risiko-overtagelse (til overflod) en såkaldt pareto-sanktioneret foranstaltning, der erstatter en økonomisk set ineffektiv situation (allokering) med en pareto-overlegen situation, som defineres ved, at nogen stilles bedre, uden at andre stilles ringere, alt efter de pågældendes egen vurdering. Se nærmere *Werin* s. 65 og 67 f.

27. Et individ har altså risikoaversion, hvis han foretrækker en sikker omkostning på eksempelvis 20 kr. for en omkostning på 2.000 kr., der med en sandsynlighed på 1% vil belaste ham, og som altså udgør en „forventet ekstraomkostning“ på 20 kr. på det tidspunkt, valget foretages. Graden af et individs risikoaversion i forskellige situationer lader sig (principielt) fastslå ret præcist ved en undersøgelse af, hvilken kompensation (om overhovedet nogen) der i givne valgsituationer er tilstrækkelig for, at han foretrækker det usikre alternativ for det sikre. Se nærmere *Werin* s. 30 f om begreberne risikoaversion, risikoneutralitet og risikopræference.

læg“ – for at slippe for en som udgangspunkt uønsket usikkerhed.

Hvis sælgeren har risikoaversion, vil han kun være villig til at overtage risikoen mod en efter hans opfattelse passende kompensation gennem „risikotillæg“. Er sælgerens risikoaversion mindre end køberens, vil det på samme måde som ved „forventet ekstraomkostning“ være en fordel for begge, at sælgeren overtager risikoen.

I forbrugerforhold vil den erhvervsdrivendes „forventede ekstraomkostning“ jævnligt være mindre end forbrugerens, ligesom det virker rimeligt at gå ud fra, at erhvervsdrivende i almindelighed har mindre risikoaversion end forbrugere, bl.a. fordi en erhvervsdrivende ved i et stort antal handeler at overtage en ensartet risiko vil opnå praktisk sikkerhed for, at de realiserede ekstraomkostninger vil svare til de kalkulerede. Ud fra det anførte skulle det således ofte være i begge parter interesse, om den erhvervsdrivende i forbindelse med afsætningen af varer og tjenester til forbrugere overtog en vis del af den risiko for ydelsessvigt, som ellers skulle bæres af forbrugeren. Det gælder også en risikoovertagelse, som strakte sig over en vis længere periode. Et eller andet sted ville der dog antagelig være en grænse, hinsides hvilken forbrugeren ikke ville være villig til at betale for yderligere risikoovertagelse, f.eks. fordi han på købstidspunktet under hensyn til den forventede tekniske udvikling er indstillet på at anskaffe sig et teknisk set mere avanceret TV-apparat efter en vis årrække.

De praktiske vanskeligheder med at få klarlagt den enkelte forbrugers omkostningssituation vil imidlertid hyppigt indebære, at det er udelukket at nå frem til individuelt afstemte løsninger, idet omkostningerne herved (transaktionsomkostningerne) vil være for høje.²⁸ Erhvervsdrivendes risikoovertagelse i forbrugerforhold må derfor foregå lige så standardiseret som afsætningen i øvrigt.

I praksis har erhvervsdrivendes risikoovertagelse da også en skematisk karakter og sker på ensartet vis over for alle forbrugere. Yderligere foregår det normalt helt automatisk i og med, at forbrugeren aftager den pågældende ydelse. Risikoovertagelsens nærmere omfang fremgår (mere eller mindre klart) af den erhvervsdrivendes fortrykte standardaftalevilkår eller lignende. Og den pris, forbrugeren betaler for at slippe for risikoen, er uden særskilt angivelse indregnet i ydelsens pris.

28. Jfr. *Werin* s. 214 og 218 samt s. 33 og 51 ff med generel omtale af transaktionsomkostninger.

Også uden denne standardisering ville den enkelte erhvervsdrivende have forholdsvis nemt ved til lave transaktionsomkostninger at bestemme sine omkostninger ved risikoovertagelsen, jfr. ovenfor om den enkelte sælgers „forventede ekstraomkostning“ og risikoaversion, og derigennem finde frem til det mindstebeløb, der skal lægges oven i købesummen, for at risikoovertagelsen ikke skal stille ham økonomisk ringere end ellers. Det, som i første række betinger standardiseringen, er som nævnt de høje transaktionsomkostninger, der er forbundet med at skræddersy risikoovertagelsen til den enkelte forbrugers omkostningsforhold, jfr. ovenfor om den enkelte forbrugers „forventede ekstraomkostning“ og risikoaversion. Ved fastsættelsen af den øvre grænse for den pris (i.e. fortjenesten), den (fortjenstmaksimerende) erhvervsdrivende kan beregne sig for standardiseret risikoovertagelse, er han nødt til at gå ud fra gennemsnitsforbrugers formentlige „forventede ekstraomkostning“ og risikoaversion.

Som følge heraf skulle standardiseringen tendere mod, at forbrugere med højere „forventet ekstraomkostning“ eller større risikoaversion end gennemsnittet opnår relativt større fordele ved risikoovertagelsen, mens omvendt forbrugere, hvis „forventede ekstraomkostning“ eller risikoaversion ligger på et lavere niveau end gennemsnittets, må betale mere for risikoovertagelsen, end den er værd for dem. Set fra et økonomisk (velfærdsteoretisk) synspunkt er den standardiserede risikoovertagelse en potentielt effektivitetsfremmende foranstaltning, hvis fordelene for de begunstigede forbrugere overstiger ulemperne for dem, der ville have foretrukket selv at bære den pågældende risiko.²⁹ Går man ud fra, at de økonomisk velstillede forbrugere har mindre risikoaversion end de økonomisk dårligt stillede, kan den standardiserede risikoovertagelse også have fordelingsmæssige konsekvenser, idet den sidstnævnte kategori af forbrugere vil kunne få lettere adgang til at anskaffe sig ydelser,

29. Det effektivitetsfremmende ved sådan standardiseret risikoovertagelse ligger i, at de totale omkostninger for såvel sælger som forbrugersiden bliver mindre end ellers. Da nogle forbrugere som nævnt stilles ringere (efter deres egen vurdering), er der imidlertid ikke tale om nogen paretosanktioneret foranstaltning, se note 26. Imidlertid vil de forbrugere, som stilles ringere, i *princippet* kunne kompenseres af dem, der stilles bedre, således at alle implicerede (efter deres egen vurdering) blev stillet bedre. Den standardiserede risikoovertagelse udgør derfor en såkaldt potentielt paretosanktioneret foranstaltning. Se nærmere *Werin* s. 69 og 219.

som de ellers ville afstå fra at anskaffe sig på grund af risikoen for svigtende ydelseskvalitet.³⁰

Markedskræfterne skulle tendere mod at afstedkomme standardiserede risikoovertagelsesordninger, som er potentielt effektivitetsfremmende. Denne tendens kan imidlertid blive modvirket af bl.a. de informationsproblemer, der er forbundet med standardiseret risikoovertagelse som skitseret ovenfor. Uden tilstrækkelig information om risikoovertagelsens nærmere omfang, om sandsynligheden for, at risikoen aktualiseres, og om den pris, forbrugerne skulle have betalt for ydelsen, hvis de selv skulle bære den pågældende risiko, kan det på kontraheringstidspunktet være særdeles vanskeligt for forbrugerne at afgøre, om de var bedst tjent med selv at bære risikoen.³¹

Det er imidlertid ikke de hermed forbundne, men anderledes beskafne informationsproblemer, nemlig spørgsmålet om vildledende brug af garantitermen, der er det overordnede tema for nærværende fremstilling, jfr. nærmere ovenfor under 1.3.³²

30. Jfr. nærmere *Soeria-Atmadja: Product Guarantees and Liability Rules: An Economic Analysis* (1983) s. 63.

31. Smh. *Werin* s. 220 ff og *Soeria-Atmadja: Product Guarantees and Liability Rules: An Economic Analysis* (1983) kap. 6. Sidstnævnte omtaler disse spørgsmål (s. 216 ff) som led i behandlingen af de informationsproblemer, der i det hele taget gør sig gældende med hensyn til produktkvalitet, og fremhæver, at erhvervsdrivendes (ikke-vildledende) anvendelse af kvalitetsgarantier kan udgøre en vigtig informationskilde, jfr. således s. 219: „When consumer information about the product is incomplete, the value of product guarantees to consumers does not derive from their risk-shifting effects only, but also from their ability to inform consumers about certain physical characteristics inherent in the product. Product guarantees add quality to the product by absorbing part of the consumer risk at the same time as they signal quality of the product. In certain instances the informational value of product guarantees may be regarded as exceeding their risk-absorbing value.”

32. Ét spørgsmål er, om en given risikoovertagelsesordning er (potentielt) pareto-sanktioneret (se note 26 og 29), et andet, om ordningen indebærer sådanne fordele for forbrugerne, at garantitermens anvendelse bør anses for berettiget. Forskellen mellem de to spørgsmål illustreres af svensk MD 1983:15 angående Fords „tillvalsgaranti“. Se nærmere herom ud fra et økonomisk synspunkt *Soeria-Atmadja* i *Ekonomisk Debat* 1982 nr. 4 s. 238 ff og ud fra et vildlednings-synspunkt nedenfor i noterne 304, 310, 318, 323, 324 og 327.

1.5. Fremstillingens tilrettelæggelse

Indledningskapitlet afsluttes nedenfor under 1.6. med en kort oversigt over den gældende forbrugerretlige regulering af garantier i de nordiske lande og dens legislative baggrund. Oversigten er en optakt til kapitlerne 2 og 3, hvor der redegøres for indholdet af henholdsvis den civil- og den offentligretlige regulering. Redegørelsen er gjort ret udførlig, idet det udover at beskrive indholdet af den retlige regulering og derigennem belyse fremstillingens overordnede tema er anset for væsentligt med en komparativt anlagt fremstilling af regler og praksis i de respektive lande. I kapitel 4 foretages en forbrugerpolitisk vurdering heraf på baggrund af en redegørelse for forbrugernes garantiforventninger og virksomhedernes garantipraksis.

1.6. Forbrugerretlig regulering af garantier

1.6.1. Legislativ baggrund

Inden gennemførelsen af de senere års forbrugerbeskyttende lovgivning var forbrugergarantier stort set udelukkende undergivet retlig regulering i medfør af almindelige civilretlige principper om aftalers vedtagelse, fortolkning og udfyldning samt gyldighed.³³

Selv om fortolkningen og udfyldningen for *varegarantiernes* vedkommende kunne ske på baggrund af de forholdsvis præcise, deklaratoriske regler i de fællesskandinaviske købelove,³⁴ var retstilstanden på en række centrale punkter præget af forholdsvis stor usikkerhed. Dette skyldtes navnlig „baggrundsrettens“ deklaratoriske karakter i kombination med den uklarhed, der her som på andre områder, hvor ensidigt udformede standardaftalevilkår dominerer praksis, gør sig gældende med hensyn til bl.a. spørgsmålet om, hvilke krav der kan stilles, for at vilkårene i det enkelte tilfælde kan anses for vedtaget af forbrugeren. Desuden havde det betydning, at forbrugersager kun i meget beskedent omfang blev indbragt for

33. Undertiden indeholder offentligretlig lovgivning bestemmelser om garantipligt m.v., se herved note 222.

34. I Finland, hvor køberetten i hovedsagen ikke er kodificeret, er retstilstanden i det væsentlige identisk med svensk ret, for så vidt angår køb i almindelighed, jfr. *Portin* i JFT 1984 s. 577; se også *Wetterstein* s. 17 ff, hvor tillige omtales et i 1979 udarbejdet forslag til finsk købelov, som er gengivet a.st. s. 309 ff.

domstolene og dermed gjort til genstand for retlig prøvelse, ligesom de få domme på området i reglen var særdeles konkret begrundede og i det hele taget ikke kunne antages at have nævneværdig gennemslagskraft i praksis i forbrugerforhold.

Set fra et købersynspunkt indeholdt de i praksis almindeligt anvendte varegarantier såvel visse fordele som klare ulemper sammenlignet med de deklaratoriske køberetlige regler. Varegarantierne fraveg således hyppigt disse, dels ved at tillægge forbrugeren ret til at kræve eventuelle mangler ved salgsgenstanden afhjulpnet af sælgere eller den pågældende tredjemand, dels ved mere eller mindre klart at afskære forbrugeren fra at gøre andre mangelsbeføjelser gældende over for sælgeren.³⁵ Set fra retsanvendelsens side bestod det væsentligste problem i at nå frem til en acceptabel balance mellem på den ene side sælgernes ofte rimelige behov for at afværge mangelsbeføjelser gennem afhjælpning i videre omfang end hjemlet i de deklaratoriske lovregler, og på den anden side forbrugernes behov for at kunne gøre andre beføjelser gældende, når afhjælpningstilsagn ikke blev opfyldt, eller afhjælpning i øvrigt var udsigtsløs. Hertil kom behovet for indirekte („skjult“) rimelighedsrens af forskellige garantivilkår, som i større eller mindre omfang begrænsede forbrugernes muligheder for overhovedet at gøre mangelsbeføjelser gældende. Gennem fleksibel/anstrengt anvendelse af det nævnte til rådighed stående yderst nødtørftige arsenal af almindelige obligationsretlige principper var det ofte muligt for domstolene at nå frem til konkret rimelige resultater i de anlagte sager. Det var imidlertid som nævnt kun meget få sager, der nåede så langt, og den yderst sparsomme retspraksis havde næppe nogen synderlig praktisk betydning i forbrugerforhold, hvor det var nærliggende at gå ud fra, at den i garantibeviser m.v. ensidigt fastsatte „formularret“ de facto determinerede forbrugerens retsstilling.³⁶

35. Se nærmere bl.a. *I. Günther Petersen*: Ansvarsfraskrivelse (1957) s. 25 f, *Ole Lund jr.* i TfR 1962 s. 76, TfR 1963 s. 303 ff og LoR 1964 s. 66 ff, *Marianne Krarup*: Om garantibeviser (1966) samt SOU 1972:28 s. 44 ff og 169 ff om garantiernes nærmere indhold. Jfr. også *Tiselius* i *Konsumenträtt & ekonomi* 1978 nr. 5 s. 6: „Redan i mitten av 1960-tallet långt innan den konsumenträttsliga lagstiftningen skapats rekommenderades juridik-studenter – om än på skämt – att vid köp av kapitalvaror undvika avtal om garanti. Anledningen uppgavs vara att en accepterande av en garanti inte innebar annat än att man avhände sig möjligheten att hävda anspråk som enligt köplagen tilkom en köpare men från vilka säljaren hade friskrivit sig.“

36. Jfr. *Børge Dahl* i *Juristen* 1973 s. 230.

Mens varegarantier af den omtalte art var almindeligt anvendt navnlig ved omsætningen af kapitalvarer, og de omtalte garantiproblemer tiltrak sig forholdsvis stor forbruger- og retspolitisk opmærksomhed, har *tjenestegarantierne* og de dermed forbundne problemer indtaget en mere tilbagetrukket plads. Også tjenestegarantierne reguleres obligationsretligt udelukkende af de ovenfor nævnte almindelige principper. Retstilstanden er imidlertid endnu mere tvivlsom, end den var på varegarantiernes område, idet „baggrundsretten“ er præget af yderligere usikkerhedsfaktorer. Disse består dels i fraværet af almindelige deklaratoriske lovregler angående tjenestekontrakter, dels i at der stort set savnes domspraksis af betydning for forbrugerforhold. Hertil kommer, at tjenestekontrakter kun har været stedmoderligt behandlet i den juridiske teori.³⁷ I hovedsagen må vejledning om retstilstanden søges i vage almindelige obligationsretlige grundsætninger, herunder mere eller mindre usikre analogier fra køberetlige regler. Det ligger dog fast, at en tjenesteyder i modsætning til en sælger i almindelighed har såvel ret som pligt til at afhjælpe eventuelle mangler. Som følge heraf var og er der på centrale punkter forskel på beskaffenheden af de retlige problemer, der er forbundet med henholdsvis tjeneste- og varegarantier. Yderligere forskelle gør sig gældende med hensyn til mangelsbegrebet, som for tjenesteydelsernes og dermed tjenestegarantiernes vedkommende hyppigt kan give anledning til problemer af mere kompliceret beskaffenhed end ved køb og varegarantier.

1.6.2. Oversigt over den civil- og offentligretlige regulering

De civil- og offentligretlige regler, der er gennemført som led i de sidste godt 10 års forbrugerbeskyttende lovgivning, har resulteret i, at erhvervsdrivendes garantiudsagn i dag er undergivet en forholdsvis intensiv retlig regulering.

På *det obligationsretlige område* udgjorde de ovenfor kort omtalte varegarantiproblemer da også netop et af udgangspunkterne for bestræbelserne på at sikre forbrugerne en civilretlig minimumsbeskyttelse i tilfælde, hvor sagsgenstanden lider af mangler. Bestræbelserne er udmøntet i beskyttelsespræceptive lovregler, som forholdsvis præcist angiver det minimum af beføjelser, der står til forbruge-

37. Se nærmere SOU 1979:36 s. 67 ff og NOU 1979:42 s. 8 f.

rens rådighed.³⁸ Aftalevilkår, som fraviger reglerne til skade for forbrugeren, er uden videre ugyldige. Den gennemførte lovgivning bærer i alle de nordiske lande præg af, at man har tilstræbt en acceptabel balance mellem sælgernes interesse i at afværge andre mangelsbeføjelser gennem afhjælpning og forbrugernes interesse i i alle tilfælde at kunne gøre adækvate mangelsbeføjelser gældende, jfr. ovenfor om indholdet af de tidligere hyppigt forekommende varegarantier.

Navnlig for så vidt angår spørgsmålet om sælgerens almindelige afhjælpningspligt og -ret samt garantiernes betydning herfor og for forbrugerens øvrige misligholdelsesbeføjelser, har lovgivningen i de enkelte lande imidlertid valgt forskellige løsninger. Forskellene på dette punkt er for en praktisk betragtning næppe udtryk for, at der består væsentligere forskelle med hensyn til den enkelte forbrugers reelle mulighed for at reagere i anledning af mangler. De indebærer imidlertid, at garantiproblemerne i dag ikke fremstår i helt samme lys i de enkelte lande.

Dette skyldes bl.a., at man i Danmark i modsætning til de øvrige nordiske lande, har gennemført beskyttelsespræceptive regler, hvorefter der i forbruger køb i almindelighed består såvel afhjælpningspligt som -ret for sælgeren.³⁹ I de øvrige lande forudsætter en afhjælpningspligt for sælger stadig et særligt tilsagn herom, typisk i form af en garanti, se nærmere de noget forskelligt udformede bestemmelser i KKL § 4, KPL § 49 og KSL kap. 5, § 3. Også i disse lande er der foretaget en udvidelse af sælgers afhjælpningsret, men således at det nærmere indhold heraf afhænger af, om afhjælpningsretten i det konkrete tilfælde følger udelukkende af loven eller af et særligt tilsagn herom, typisk i form af en garanti, se nærmere KKL §§ 4-5, KPL § 49 og KSL kap. 5, § 2, stk. 2, og § 3.

En anden forskel, som bør fremhæves, følger af, at forbruger købsreglerne i Sverige udgøres af et „dobbeltporet“ system. KKL

38. Den svenske KKL blev vedtaget i 1973 på baggrund af SOU 1972:28 og prop. 1973:138, den norske KPL-ændring i 1974 på baggrund af Ot.prp. 25 (1973-74), den finske KSL i 1978 på baggrund af reg.prop. 1977:8 og den danske KBL-ændring i 1979 på baggrund af betænkning nr. 845/1978 og FT 1978-79 till. A sp. 2145 ff.

39. Jfr. KBL §§ 78-79. En almindelig afhjælpningsret for sælger var ikke foreslået i betænkning nr. 845/1978, som – i lighed med forbrugerkommissionens enstemmige opfattelse, jfr. betænkning nr. 738/1975 s. 53 – var betænkelig herved (s. 53), se derimod FT 1978-79, till. A sp. 2157 f.

stiller således på de fleste punkter forbrugeren mindre gunstigt end den almindelige købelov, hvis deklatoriske regler fortsat gælder i forbruger køb, i det omfang de ikke er fraveget ved aftale og stiller forbrugeren bedre end KKL, jfr. dennes § 2. KKL angiver altså kun det minimum af rettigheder, som forbrugeren ikke gyldigt kan fratages ved aftale. I modsætning hertil er minimumsreglerne i de øvrige lande i almindelighed identiske med normalreglerne, for så vidt som forbruger købsreglerne på én gang definerer forbrugers retsstilling, når intet andet er aftalt, og fastslår ugyldigheden af aftaler, der stiller forbrugeren ringere.⁴⁰

De anførte forskelle mellem lovgivningerne medfører bl.a., at den civilretlige vurdering af danske varegarantier i første række beror på en forholdsvis ukompliceret sammenligning med relativt præcise beskyttelsespræceptive regler. Dette er for så vidt også tilfældet i de øvrige lande, hvor der imidlertid tillige fortsat kan opstå vanskelige spørgsmål om, hvorvidt garantier, som gyldigt fraviger normalreglerne, kan anses for vedtaget af forbrugeren.

Hvad særlig angår den gennemførte køberetlige lovgivnings betydning for tredjemandsgarantierne, indtager Norge en særstilling, for så vidt som KPL § 49a fastsætter det minimum af beføjelser, der i alle tilfælde tilkommer forbrugeren over for tidligere omsætningsled. I modsætning hertil har de øvrige lande ikke indført almindelige beskyttelsespræceptive regler herom, men stort set⁴¹ begrænset sig til at regulere tredjemandsgarantiernes betydning for partsrelationen og forskellige spørgsmål angående forbrugers forhold til tidligere salgsled i de tilfælde, hvor dette har givet garantien.⁴²

De køberetlige lovreglers forholdsvis præcise generelle regulering af garantiudsagn suppleres af den konkrete rimelighedscensur af garantivilkår, som kan finde sted i henhold til de i alle landene

40. Forskellen mellem Sverige og de øvrige lande udjævnes – formelt set – til dels af, at der synes at være en tendens til, at KKL's minimumsregler i retsanvendelsen også kommer til at fungere som normalregler, jfr. *Carbell* i *Konsumenträtt & ekonomi* 1982 nr. 3 s. 20, hvilket imidlertid på det materielle plan indebærer en markant ringere forbrugerbeskyttelse, noget, som nu foreslås ændret, jfr. SOU 1984:25.

41. Jfr. dog KSL kap. 5, § 10, stk. 1, og KKL § 14 om erstatningsansvar for vildledende oplysninger m.v.

42. Således om garantigivers erstatningspligt ved undladt opfyldelse af en tredjemandsgaranti KSL kap. 5, § 10, stk. 2, jfr. § 9, samt KKL § 12. Se også reklamationsreglerne i KBL §§ 84-85, KSL kap. 5, §§ 13-14, samt KKL §§ 11 og 13.

gennemførte civilretlige generalklausuler.⁴³ Det er herved muligt at udøve direkte („åben“) censur også med tjenestegarantier. Indtil en gennemførelse af den beskyttelsespræceptive lovgivning om tjenestekontrakter, som er under forberedelse i alle landene,⁴⁴ udgør generalklausulerne det vigtigste civilretlige værktøj til indskriden over for urimelige tjenestegarantier.

De civilretlige beskyttelsesregler må ses i sammenhæng med den forbedring af forbrugernes reelle muligheder for at få påkendt tvister gennem indbringelse for administrative *klagenævn* m.v. – i Danmark Forbrugerklagenævnet (FKN) og de af dette godkendte private nævn, i Finland Konsumentklagonämnden (KKN), i Norge Forbrukertvistudvalget (FTU) og i Sverige Allmänna Reklamationsnämnden (ARN).⁴⁵

Som led i forbrugerbeskyttelsen er der endvidere i alle landene gennemført *offentligretlig lovgivning* af betydning for anvendelsen af garantiudsagn.

De skandinaviske markedsføringslove (MFL), den svenske fra 1970, den norske fra 1972 og den danske fra 1974, samt kap. 2 i den finske konsumentskyddslag af 1978 (KSL) regulerer således også anvendelsen af garantiudsagn i reklamer m.v. Navnlig lovenes vildledningsforbud har betydning i denne sammenhæng, jfr. nærmere nedenfor under 3.4.

Endvidere muliggør den danske og den norske MFL,⁴⁶ kap. 3 i den finske KSL samt den svenske avtalvillkorslag (AVL) af 1971, at der skrides ind over for garantiudsagn i form af aftalevilkår, som på grund af deres indhold og/eller udformning ud fra en vurdering af deres typiske effekt må betegnes som generelt urimelige i forbrugerforhold. Se nærmere nedenfor under 3.4.

43. Jfr. de formueretlige generalklausuler i danske, svenske og norske aftalelovs § 36 (i kraft fra henholdsvis 1975, 1976 og 1983) samt den forbrugerretlige generalklausul i KSL (1978) kap. 4, § 1.

44. Jfr. SOU 1979:36, NOU 1979:42 og Kommittébetänkande 1982:50. Spørgsmålet er under udredning i Danmark.

45. I modsætning til de øvrige nævn behandler FTU (oprettet i 1978) kun tvister, som udspringer af køb. ARN blev oprettet i 1968, FKN i 1975 og KKN i 1978.

46. I 1981 udvidedes den norske MFL til også at omfatte kontrol med aftalevilkår.

1.6.3. Samspejlet mellem den civil- og den offentligretlige regulering

De civil- og offentligretlige virkemidler på forbrugerbeskyttelsens område er nært forbundne, for så vidt som begge former for regulering har karakter af midler til realisering af de overordnede forbrugerpolitiske mål, som betinger den retlige forbrugerbeskyttelse. En understregning heraf er ikke alene vigtig, når der anlægges en retspolitisk betragtning, men er også af betydning ved fortolkningen af den gennemførte forbrugerbeskyttende lovgivning, idet der ofte kan gås ud fra, at indholdet af de civilretlige regler påvirker fortolkningen af de offentligretlige regler og vice versa.

Disse forhold gør sig klart gældende i den foreliggende sammenhæng, hvor navnlig de civilretlige regler øver væsentlig indflydelse på fortolkningen af de offentligretlige bestemmelser, jfr. således udtrykkeligt norsk MFL § 2, stk. 3, og dansk MFL § 4. Da en nærmere beskrivelse af garantiudsagnenes civilretlige betydning er væsentlig for en præcisering af de med anvendelse af forbrugergarantier forbundne retspolitiske problemer, redegøres også derfor forholdsvis detaljeret for den civilretlige regulering, jfr. kapitel 2.

Spørgsmålet om de offentligretlige reglers civilretlige betydning omtales nedenfor under 3.4.5. Her skal blot nævnes, at de offentligretlige regler bl.a. må antages at begrunde, at den civilretlige fortolkning af garantiudsagn må ske ud fra en formodning om, at udsagnet ikke strider mod de offentligretlige krav, der kan stilles til anvendelsen heraf.⁴⁷

47. Som foreløbig illustration henvises til FKN j.nr. 1979-31-105 (Årsberetning 1979 s. 51), hvor FKN udtalte, at det ved vurderingen af et garantitilsagn måtte lægges til grund, hvilket indhold der anses for sædvanligt og rimeligt for garantier. I afgørelsen henvises herved til bl.a. retningslinjer udarbejdet af FO i tilknytning til MFL § 4 (*bilag D.5.*). Sagen angik retstilstanden inden de beskyttelsespræceptive regler blev indsat i KBL.

Civilretlig regulering

2.1. *Garantigivers aftaleretlige bundethed m.v.*

2.1.1. *Afgivelse af garantitilsagn*

En civilretlig vurdering af garantiudsagn af den foreliggende art kan alt efter omstændighederne føre til, at de anses for retligt uforpligtende „almindelig anprisninger“, faktiske oplysninger af betydning for mangelsbedømmelsen („enuntiationer“) eller egentlige aftalevilkår, som kan berettigge og/eller forpligte forbrugeren i overensstemmelse med deres indhold.⁴⁸

Ved garantiudsagn af sidstnævnte art, *garantitilsagn*, aktualiseres spørgsmålet om, hvor meget eller hvor lidt der skal til for at statuere aftaleretlig bundethed af garantien. Spørgsmålet herom angår *dels* forbrugers ret til at påberåbe sig garantien, som behandles i dette afsnit, *dels* forbrugers bundethed af garantien.⁴⁹ Da spørgsmålet om forbrugers bundethed af garantien (vedtagelsesproblemet) må ses i nær sammenhæng med garantiens nærmere indhold og reglerne om fortolkning og gyldighed, behandles dette aspekt af spørgsmålet om aftaleretlig bundethed af garantien i forbindelse med behandlingen af garantiens nærmere indhold, dens fortolkning og gyldighed.⁵⁰

For partsgarantiernes vedkommende indgår garantitilsagnet som led i en gensidigt bebyrdende aftale mellem samme parter. Dette

48. Se herom nærmere nedenfor i afsnit 2.2.

49. Hermed beslægtede spørgsmål opstår i relation til „enuntiationer“: hvilke oplysninger kan forbrugeren påberåbe sig, hvilke oplysninger kan han ikke unddrage sig i relation til mangelsbedømmelsen? Ved garantitilsagn er problemet at fastlægge, under hvilke betingelser forbrugeren kan påberåbe sig tilsagnet som et løfte, henholdsvis er bundet af det i kraft af sin accept. Ved „enuntiationer“ er problemet at fastlægge, under hvilke betingelser en oplysning ved udfyldningen af aftalen angående hovedydelsen virker til gunst, henholdsvis ugunst, for forbrugeren, og ved fastlæggelsen heraf indgår de aftaleretlige principper for vedtagelse, jfr. nedenfor ved note 109 og 117. Det samme gælder ved fastlæggelsen af, hvilke oplysninger vedrørende ydelsen der kan påberåbes som erstatningsbegrundende over for et tidligere salgssled end forhandleren, jfr. herom nedenfor ved og i note 172.

50. Se nedenfor ved noterne 150, 154-157, 179-182, 183 samt 220.

viser sig klart, når garantitilsagnet, eventuelt gennem en henvisning til et garantibevis eller lignende, udtrykkeligt er inkorporeret i aftalen. Fremgår garantitilsagnet af den erhvervsdrivendes annoncer, kataloger, skiltning m.v., bliver det også uden sådan udtrykkelig inddragelse en for den erhvervsdrivende bindende bestanddel af aftalen,⁵¹ medmindre forbrugeren inden aftalens indgåelse tydeligt er gjort bekendt med andet,⁵² f.eks. at ydelsen i det konkrete tilfælde ikke dækkes af det generelle garantitilsagn.⁵³

Ofte er forbindelsen mellem garantitilsagnet og de øvrige led i aftalen vedrørende hovedydelsen mindre iøjnefaldende. Dette er for så vidt altid tilfældet for tredjemandsgarantiers vedkommende, som garantitilsagnet og hovedydelsen hidrører fra forskellige erhvervsdrivende. Og ved partsgarantier kan det af og til forekomme,

51. Jfr. FKN j.nr. 1982-91-58 (Årsberetning 1983 s. 80) angående følgende rubrik-annonce i en avis: „HUNDEHVALPE. Racehvalpe og blandingshvalpe sælges med garanti. Telefon...“, som blev tillagt den betydning, at sælger antoges at have tilsikret, at den købte schäferhvalp var sund og trivelig, hvorfor sælger ifaldt erstatningsansvar (se KBL § 80, stk. 1, nr. 4), da dette viste sig ikke at have været tilfældet; afgørelsen er også omtalt nedenfor i note 87. – Se også UfR 1916 s. 835 LOHS.
52. Jfr. f.eks. FKN j.nr. 1976-42-42 (Årsberetning 1977 s. 77), hvor der ifølge en telefonbogsannonce for kontaktlinser bl.a. blev givet „3 måneders returret uden forbindelse“. Ifølge den erhvervsdrivendes garantibevis gjaldt returretten imidlertid kun i visse tilfælde og kun mod dækning af sælgerens tilpasningsudgifter. FKN udtalte, at telefonbogsannoncen måtte antages at være kendt af forbrugeren og at danne grundlag for potentielle kunders første henvendelse. Da den erhvervsdrivende ikke havde godtgjort, at forbrugeren ved aftalens indgåelse var gjort bekendt med indskrænkningerne i den annoncerede returret, kunne disse ikke påberåbes af den erhvervsdrivende. Samme udfald fik ARN dnr. 81/R6803 (Årsberättelse 1982 s. 50) angående en 10 års garanti for korrosionsskader på en „värmepannas rökgasberörda ytor“. Den heri liggende begrænsning kunne ikke påberåbes over for en forbruger, der godt 6 år efter købet var i stand til at dokumentere sælgerens skriftlige informationsmateriale, som havde ligget til grund for købet, og hvorefter alle korrosionsskader omfattedes af garantien.
53. Sml. herved ARN dnr. 80/R1147 (Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 5 s. 38), hvor en radioforhandler havde udleveret en garantismeddel, efter hvis trykte tekst der ydedes „1 års riksgaranti“, men som var påført en påtegning om, at det var en „reagaranti“, der kun gjaldt i 3 måneder. Ifølge ARN var det „olämpligt“ at anvende de ordinære garantismedler, når garantitiden var forkortet. Da man selv ved normal agtpågivenhed nemt kunne overse begrænsningen af den trykte tekst, kunne begrænsningen ikke påberåbes over for forbrugeren, som kunne holde sig til den trykte tekst. Se også finsk højesteretsdom i ND 1976 s. 360 refereret nedenfor i note 212.

at forbrugeren først efter aftalens indgåelse bliver bekendt med garantitilsagnet, der f. eks. fremgår af en annonce, nota, brugsanvisning eller et garantibevis, som følger varen.⁵⁴ For tredjemandsgarantiernes og de netop anførte partsgarantiers vedkommende følger garantigivers bundethed af garantitilsagnets karakter af et løfte afgivet til fordel for en ubestemt personkreds, nemlig aftagere af hovedydelsen.⁵⁵ Sådanne løfter er bindende for afgiveren uden hensyn til, om den enkelte forbruger ved indgåelsen af aftalen vedrørende hovedydelsen var bekendt med løftet.

Endvidere må standardiserede garantier på forbrugerområdet i mangel af klare holdepunkter for det modsatte antages at følge varen eller ydelsen ved overdragelse, således at garantien kan påberåbes umiddelbart i kraft af genstandens modtagelse af den endelige bruger.⁵⁶ Sådanne garantier fremtræder som knyttet til produktet, ikke til den enkelte forbruger, hvis individualitet i almindelighed er uden betydning for garantigivelsen. Også i de tilfælde, hvor genstanden oprindeligt er købt af en forbruger F(1), som senere overdrager den til F(2), er overdragelsen af genstanden alt, hvad der kræves for, at F(2) kan påberåbe sig garantien umiddelbart over for garantigiver.⁵⁷ Noget andet er, at det ofte vil være nødvendigt at tage kontakt med F(1), dersom F(2) ikke har fået garantibeviset eller anden købsdokumentation overgivet, og det er omtvistet, hvorvidt genstanden er omfattet af garantien.

For at tredjemand er bundet af sit garantitilsagn, er det endvidere

54. Jfr. f.eks. FKN j.nr. 1976-42-42 (Årsberetning 1977 s. 77): „... det må antages, at køberen i almindelighed først bliver præsenteret for 'garantibeviset' efter aftalens indgåelse i forbindelse med udlevering af kontaktklinserne“.
55. Jfr. *Børge Dahl*: Produktansvar (1973) s. 343 f. Se også *Gomard*: Introduktion til obligationsretten (1979) s. 80 og Obligationsret 1. del (1983) s. 165.
56. Jfr. *Gomard*: Introduktion til obligationsretten (1979) s. 80 og Obligationsret 1. del (1983) s. 165. Se også Grosserer-Societetets responsa i UfR 1973 s. 263 (fabrikant/importørgaranti gælder, hvis der ikke er taget klart forbehold, ikke blot til fordel for forhandleren, men også dennes kunde) og UfR 1980 s. 315 (leverandørens pligt til afhjælpning gælder ikke blot over for den første køber, men alt andet lige også over for senere købere).
57. Sml. hermed A. *Vinding Kruse*: Ejendoms køb (4. udg. 1978) om adgangen for en senere erhverver af fast ejendom til at gøre krav gældende mod sælgerens hjemmelsmand, s. 277 f om garantiansvar og s. 280 om afhjælpningskrav. Ved FKN følges i mangelssager den praksis at lade F(1) (typisk gavegiver) underskrive en fortrykt transporterklæring, når klagesagen er initieret af F(2) (gavemodtager), jfr. herved *Wendler Pedersen*: Lov om forbrugerklagenævnet (1982) s. 20.

uden betydning, om det er formidlet til forbrugeren af dennes medkontrahent, f.eks. ved overgivelse af (en vare med indlagt) garantibevis, eller om det alene fremgår af tredjemands brochurer, annoncer m.v.⁵⁸

Et løfte afgivet til fordel for en (på afgivelsestidspunktet) ubestemt kreds af personer (almenheden) er bindende for afgiveren i overensstemmelse med sit indhold, når det er bragt til almenhedens kundskab. Det kan imidlertid tilbagekaldes/ændres ved lignende meddelelse til almenheden, således at det i relation til den enkelte aftager bliver afgørende, om tilbagekaldelsen/ændringen er sket inden indgåelsen af den pågældende aftale vedrørende hovedydelsen, jfr. princippet i KBL § 76, stk. 2, KSL, kap. 5, § 1, stk. 2, KPL § 45a, 2. pkt., og KKL § 7, stk. 1, 2. pkt. Tilsvarende gælder, at et sådant løfte ikke kan påberåbes til evig tid, men kun i relation til køb, som med rimelighed foretages under hensyn til det én gang afgivne, ikke udtrykkeligt tilbagekaldte løfte.⁵⁹ I så henseende er det ikke tilstrækkeligt til begrænsning af en 5 års-garanti i et trykt garantibevis, som udleveres, at skrive „1 års garanti“ i fakturaen.⁶⁰

58. Se til illustration skifterettens dom i UfR 1973 s. 403 Ø (jfr. UfR 1974 s. 371 H):

En producent af termoruder gav 10 års garanti, der fremgik af prislister udsendt til kunderne, som bestod af glarmestre. Garantien, der bl.a. indeholdt en „orientering til bygherren“ om vedligeholdelse og bortfald af krav ved manglende vedligeholdelse, fremgik også af påklæbde sedler på de ruder, der leveredes til producentens kunder, d.v.s. glarmestrene. Efter at producenten var gået konkurs, bestred konkursboet, at en forbruger kunne støtte ret på garantien, idet det ikke var godtgjort, at han var bekendt med det til glarmesteren udsendte garantitilsagn eller de påklæbde sedler. Skifteretten fandt, at producenten ved garantibestemmelserne i de udsendte prislister og på de sedler, som han havde påklæbet de leverede varer, i forbindelse med den omstændighed, at det måtte antages at være normalt inden for den pågældende branche, at der ydes garanti, havde givet forbrugeren 10 års garanti. Spørgsmålet forelå ikke til påkendelse under appellen, hvor sagen udelukkende angik beskaffenheden af forbrugers krav mod konkursboet, se herom nærmere nedenfor under 2.1.6.

59. Se til illustration FTU 122/79 (Forbrukertvister s. 228), hvor forbrugeren ved køb af tagplader i 1974 havde valgt det pågældende mærke som direkte følge af, at producenten i 1972 havde reklameret med „25 års garanti for funktionsdygtighed“. I 1973 var producenten imidlertid gået over til det mere afdæmpede: „... angripes hverken av rust eller råte og den solide festemetoden sikrer mot storm og vinterbelastning“. FTU nåede herefter frem til, at der ikke forelå nogen „kvalificeret garanti“, som udelukkede forældelse af mangelsbeføjelser over for producenten, se herved KPL § 54, stk. 2, sammenholdt med § 49a.

60. Jfr. ARN dnr. 1510/73.

2.1.2. Gensidigt bebyrdende forhold

Selv om garantitilsagnet således ofte for så vidt fremstår som et selvstændigt løfte ved siden af den indgåede gensidigt bebyrdende aftale angående hovedydelsen, må man være opmærksom på, at den økonomiske risiko, standardiserede garantitilsagn udsætter den erhvervsdrivende for, er indregnet i prisen for hovedydelsen. Dette gælder også ved tredjemandsgarantierne, hvor forbrugerens vederlag til tredjemand betales, ikke direkte, men gennem medkontra-henten. Det må derfor understreges, at garantitilsagnene må ses som led i et gensidigt bebyrdende retsforhold, og at garantigivers forpligtelser i det hele må bedømmes ud fra de principper, som regulerer gensidigt bebyrdende kontrakter.⁶¹ Dette har navnlig betydning for fortolkningen af garantitilsagn og vurderingen af gyldigheden af betingelser for at kunne påberåbe garantitilsagn.

2.1.3. Klausuler om særskilt accept

Det netop nævnte gør sig bl.a. gældende ved en vurdering af vilkår, hvorefter garantiens ikrafttræden er betinget af, at forbrugeren inden en vis frist indsender garantibeviset eller lignende i udfyldt stand. Undertiden er et vilkår herom udformet således, at det kunne være sprogligt nærliggende at læse det som et krav om særskilt accept.⁶²

Det følger imidlertid af almindelige aftaleretlige regler, at garantitilsagn ikke kræver accept for at (for)blive bindende for afgiveren, som er bundet heraf over for den enkelte forbruger i og med, at

61. Jfr. betænkning nr. 845/1978 s. 49 angående producentgarantier samt ovenfor under 1.4. Det er da også den anførte økonomiske realitet, der siges til, og som er det afgørende ved den nærmere afgrænsning, når KKL (i f.eks. § 11, stk. 1, 2. pkt.) og KSL (i f.eks. kap. 5, § 13, stk. 1, 2. pkt.) anvender ordene „dennes/sæljarens räkning“. De modsvarende udtryk i KPL § 52, stk. 3, 3. pkt., og KBL §§ 84 og 85 må ligeledes ses og fortolkes på denne baggrund.

62. Således *Marianne Krarup*: Om garantibeviser (1966) s. 14 og 22, hvorefter producentgarantier i disse tilfælde må opfattes som aftaleretlige tilbud, der kræver accept. Det må dog herved bemærkes, at Marianne Krarup først og fremmest behandler spørgsmålet i relation til muligheden for ved garantien at afskære køberen fra at påberåbe sig mangelsbeføjelser efter købeloven (inden gennemførelsen af præceptive beskyttelsesregler). Se også den sag, der er omtalt i dansk FO-beretning 1981-82 s. 71 (refereret nedenfor i note 279).

denne indgår aftale om hovedydelsen. Prisen herfor omfatter som nævnt også vederlag for garantitilsagnet. Da forbrugeren således under alle omstændigheder betaler for garantien, ville det klart stride mod almindelige gensidighedsforestillinger, om garantigiver ved at udforme tilsagnet som et aftaleretligt tilbud kunne spekulere i forbrugers passivitet og fragå tilsagnet under henvisning til manglende accept. Vilkår af den omtalte art må derfor uanset deres sproglige udformning antages at skulle forstås som klausuler, der tilsigter at afskære bevismæssig tvivl om, hvorvidt en eventuel fremtidig garantireklamation er omfattet af garantien i tidsmæssig henseende. Selv om sådanne klausuler således for så vidt forfølger et loyalt formål, kan de lige så lidt som andre klausuler, hvis ordlyd prætenderer at afskære den frie bevisbedømmelse, antages at kunne påberåbes af garantigiver som begrundelse for at nægte at imødekomme (beviste) materielt berettigede garantikrav.⁶³ Se nærmere nedenfor under 2.4.1. om bevisklausuler i garantier.

2.1.4. Klausuler om bortfald ved videreoverdragelse

Det anførte, hvorefter garantitilsagn må ses som led i et gensidigt bebyrdende forhold, har også betydning ved vurderingen af vilkår, hvorefter garantien bortfalder i tilfælde af, at forbrugeren F(1) overdrager den pågældende genstand (til F(2)). Lige så lidt som overdragelse i sig selv kan påvirke F(1)'s ret til at påberåbe sig almindelige regler om mangler over for sin medkontrahent, kan overdragelse i almindelighed have betydning for hans ret til at påberåbe sig en garanti over for garantigiver. Afskæres garantikrav ved overdragelse, frigøres garantigiver for en byrde, han er vederlagt for, som følge af en omstændighed, der i almindelighed er uden betydning for garantigivelsen⁶⁴ og byrdens omfang. Vilkåret synes i kraft af den allerede skete vederlæggelse kun at kunne forfølge et loyalt formål, hvis overdragelse øger risikoen for garantikrav eller forøger den med opfyldelse af garantikrav forbundne byrde ud over det ved garantigivelsen forudsatte. Når garantigivelsen ikke er knyttet til F(1)'s person, kan det imidlertid ikke antages, at overdragelse

63. Jfr. eksempelvis ARN dnr. 79/R7731 (Konsumentträtt & ekonomi 1980 nr. 6 s. 32), hvor ARN (formentlig på baggrund af KKL § 13) fandt, at tredjemand var bundet af sit garantitilsagn, selv om forbrugeren ikke som foreskrevet i garanti-beviset havde indsendt dettes „del 2“ inden 10 dage efter købet.

64. Jfr. herved foran ved note 56.

øger risikoen for garantikrav. Noget sådant måtte jo forudsætte en begrundet antagelse om, at F(2) vil behandle tingen mere hårdhændet end F(1) eller vil være mindre pålidelig end F(1). Og vilkåret kunne for så vidt siges at indeholde en uafkræftelig formodning herfor. En så vidtgående bevisklausul synes uden videre at kunne tilsidesættes efter den civilretlige generalklausul,⁶⁵ da der netop ikke foreligger nogen rimelig grund til en sådan antagelse, når der er tale om standardiserede forbrugergarantier, som er knyttet til varen og ikke til F(1)'s person. Vilkår om garantibortfald ved overdragelse synes kun at burde kunne påberåbes af garantigiver som beskyttelse mod, at hans byrde ved opfyldelse af garantikrav øges ud over det ved garantigivelsen kalkulerede i kraft af overdragelse. I praksis synes en sådan byrdeforøgelse, når der ikke er lagt vægt på F(1)'s person, kun at kunne blive aktuel, for så vidt angår transportomkostninger, nemlig ved overdragelse til en person, som ikke tilhører den kategori af forbrugere, der må påregnes at optræde som umiddelbare aftagere. Uanset vilkår om garantibortfald ved overdragelse synes garantien derfor at måtte kunne påberåbes i samme omfang som af F(1) uanset hans flytning og medtagelse af tingen til den nye bopæl m.v.

2.1.5. Parts- og/eller tredjemandsgaranti

Undertiden kan det være vanskeligt at se, om et givet garantitilsagn er en parts- og/eller en tredjemandsgaranti. Er der f.eks. på emballagen trykt et garantitilsagn uden angivelse af, hvem der er garantigiver, må afgørelsen heraf bero på, hvem der har ladet varen emballere.

For at garantitilsagnet kan forpligte tredjemand, må det være afgivet af den pågældende.⁶⁶ Omfanget af tredjemands forpligtelser som garantigiver afhænger af en fortolkning af garantitilsagnet set i

65. Jfr. herved også dansk FO-notat om garantibevisers udformning (*bilag D.5.*) pkt. VIII.

66. Se herved ARN dnr. 79/R1069 (Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 2 s. 38), hvor den i garantibeviset angivne tredjemand anførte, at han ikke var ansvarlig i henhold til garantien, idet han udelukkende skulle registrere indsendte garantikort, mens garantien forpligtede „en anden tredjemand“, nemlig varens producent. ARN fandt, at forbrugeren af garantibevisets udformning måtte få den opfattelse, at den deri angivne tredjemand var garantigiver. Da den pågældende endvidere ikke trods flere muligheder herfor havde informeret forbrugeren om sin stilling, ansås han forpligtet som garantigiver. – Under forudsætning af, at

lys af bl.a. almindelig praksis i den pågældende branche, men løsrivet fra de konkrete omstændigheder ved indgåelsen af aftalen mellem den enkelte forbruger og dennes medkontrahent. Uden særlige holdepunkter herfor kan det næppe antages, at medkontrahenten ud fra fuldmagtssynspunkter kan påføre tredjemand videregående garantiforpligtelser over for forbrugeren, end hvad der følger af en fortolkning af det af tredjemand afgivne tilsagn.⁶⁷ Selv om tredjemand har overladt forbrugeren medkontrahent (mellemhandleren) garantibeviser m.v. med henblik på udlevering til aftagere af den pågældende ydelse, kan han næppe siges at have udstyret mellemmanden med en sådan legitimation, at han over for forbrugeren forpligtes af mellemmandens dispositioner, som var han fuldmagtsgiver.⁶⁸ For garantigiver har mellemmanden altså i almindelighed aftaleretlig status som bud og ikke som fuldmægtig.⁶⁹

den pågældende selv havde udfærdiget garantibeviset, synes det anførte om dettes udformning at have været tilstrækkelig begrundelse for sagens resultat.

67. Se herved FTU 122/79 (Forbrukervister s. 228), hvor sælgerens håndtering af reklamationen fandtes at savne selvstændig betydning for forbrugeren retsstilling i forhold til producenten. – Det bemærkes herved, at KPL (i modsætning til, hvad der gælder i de øvrige lande) ikke har regler om, at reklamation til sælger har virkning i forhold til et tidligere salgsled, som har afgivet garanti.
68. Jfr. FKN j.nr. 1979-23100-349 (Årsberetning 1980 s. 63), hvor sælger ved en fejltagelse havde udleveret et forkert garantibevis, efter hvis indhold møbelfabrik 1 ydede 3 års garanti. De pågældende møbler var fremstillet af møbelfabrik 2, som kun ydede 1 års garanti. FKN fandt, at forbrugeren ikke kunne gøre krav gældende over for udstederen af det fejlagtigt udleverede garantibevis (møbelfabrik 1). Da der ikke var reklameret inden for et år, kunne forbrugeren ej heller gøre krav gældende over for møbelfabrik 2, (som bortset herfra ville være bundet af sit garantitilsagn, selv om forbrugeren ikke var bekendt hermed, jfr. ovenfor ved note 55). Se note 70 om forbrugeren stilling over for sælgeren. – Har tredjemand optrådt konkret uforsigtigt, vil han efter omstændighederne være forpligtet i overensstemmelse med almindelige regler om kvasiløfter: dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en importør intet effektivt foretager sig over for en forhandler, som i strid med forhandlerkontrakten tidligere har udleveret importørens garantibevis til købere af parallelimporterede produkter, se herved betænkning nr. 738/1975 s. 67, *Mathias André*: Marknadsføringsansvar (1984) s. 467, jfr. s. 300, og FKN j.nr. 1984-136-18 (refereret nedenfor ved note 234).
69. Forskelligt herfra er spørgsmålet om, hvorvidt en erhvervsdrivende er bundet af garantitilsagn afgivet af ekspedienter og andet *ansat* personale. Dette spørgsmål må afgøres efter almindelige regler om stillingsfuldmagt. I FTU sag 271/1980 havde en brugtbilforretnings salgsrepræsentant givet „ett års full garanti“, hvilket fremgik af forbrugeren eksemplar af købekontrakten. Af forretningens (fortrykte?) eksemplar fremgik, at garantien kun var „3 mnd“. FTU lagde til grund, at salgsrepræsentanten ikke havde handlet uden for sin legitimation, jfr. avtalelovens § 10, stk. 2.

Har mellemhandleren bibragt forbrugeren urigtige forestillinger om omfanget af tredjemands forpligtelser som garantigiver eller i tredjemands navn (som pseudofuldmægtig) afgivet garantitilsagn, som ikke forpligter denne, vil han som regel være pligtig at erstatte det tab, forbrugeren lider ved ikke at kunne gøre garantitilsagnet gældende over for tredjemand i det angivne omfang, jfr. herved aftalelovens § 25.⁷⁰ Da dette erstatningsansvar i almindelighed vil være mere byrdefyldt for medkontrahenten end et ansvar som garantigiver,⁷¹ skal der antagelig ikke meget til, for at medkontrahenten i disse tilfælde anses for forpligtet som garantigiver til trods for, at han har optrådt ikke i eget, men i den pågældende tredjemands navn.⁷² Dette falder ganske vist ikke særlig godt i tråd med almindelige regler om pseudofuldmægtiges ansvar,⁷³ men vil som nævnt i almindelighed være i mellemmandens/medkontrahentens interesse, hvortil kommer, at det centrale for forbrugeren i disse tilfælde er garantitilsagnets indhold og opfyldelse og ikke, om medkontrahenten har optrådt i eget eller en andens navn.

I de tilfælde, hvor forbrugeren kan påberåbe sig garantitilsagn over for tredjemand, selv om det ikke klart fremtræder som en tredjemandsgaranti, er det hyppigt uden synderlig praktisk betydning for forbrugeren, om også hans medkontrahent hæfter som garantigiver.⁷⁴ Det centrale for forbrugeren er som nævnt, at garan-

70. Sml. den i note 68 omtalte FKN-sag, hvor sælgeren „blev gjort ansvarlig for den udleverede 3-årige ’fabriksgaranti’“ (fra møbelfabrik 1). Se endvidere FTU 122/79 (Forbrukertvister s. 228) omtalt i note 67 ovenfor, hvor sælgerens håndtering af en reklamation, som parterne mente, at producenten hæftede for, heller ikke blev tillagt betydning i forholdet mellem sælger og køber. Afgørelsen strider næppe mod teksten; inden videresendelsen af forbrugers reklamationsskrivelse til producenten havde sælgeren forsynet den med en påtegning om, at han indestod for reklamationens indhold og rettidige indgivelse. FTU nåede frem til, at forbrugers beføjelser var forældet i forhold til såvel producenten som sælger. Sagens udfald var formentlig blevet det modsatte for sælgerens vedkommende, hvis det kunne lægges til grund, at den omtalte påtegning havde været rettet til køberen og ikke udelukkende til producenten.

71. Er han stillet som garantigiver, kan han afhjælpe selv, mens hans erstatningsansvar typisk vil indebære dækning af afhjælpningsudgiften andetsteds.

72. Det er formentlig dette resultat, FKN sigtede til med den i note 70 citerede udtalelse, jfr. herved at forbrugeren ved afgørelsen blev anset berettiget til et forholdsmæssigt afslag.

73. Se herom *Jo Hov: Avtalerett* (1980) s. 321 ff (navnlig s. 324).

74. Det forhold, at et garantitilsagn forpligter tredjemand og kun denne som garantigiver, er ikke ensbetydende med, at garantien eller tredjemands opfyl-

tiltilsagnet bliver opfyldt, ikke hvem der opfylder det. Hvis den pågældende tredjemand er gået konkurs (jfr. herom nedenfor under 2.1.6.), i øvrigt er insolvent eller af anden grund ikke kan eller vil opfylde sine forpligtelser som garantigiver, kan det imidlertid være afgørende for forbrugerens praktiske mulighed for at drage nytte af garantitilsagnet, om dette også kan anses for en partsgaranti. Spørgsmålet herom må afgøres ved konkret fortolkning, hvorved navnlig eventuelle oplysninger om medkontrahentens forhold i forbindelse med indgåelsen af aftalen vedrørende hovedydelsen er af betydning. Har medkontrahenten således ved aftalens indgåelse gjort forbrugeren bekendt med, at alene tredjemand er garantigiver, kan garantikrav kun gøres gældende over for denne, uanset dette ikke klart fremgår af garantibevisets indhold, jfr. dog herved ovenfor om medkontrahentens ansvar i de særlige tilfælde, hvor han optræder som pseudofuldmægtig. Har medkontrahenten derimod fremhævet⁷⁵ garantitilsagnet uden at gøre forbrugeren bekendt med, at alene tredjemand er garantigiver, må han som regel også selv anses som garantigiver, uanset at et i varen indlagt garantibevis fremtræder som en tredjemandsgaranti. I fravær af oplysninger om sådanne særlige tilkendegivelser fra medkontrahentens side beror spørgsmålet på en fortolkning af garantitilsagnets ordlyd, men således at det *in dubio* formentlig må formodes, at garantitilsagn, som formidles til forbrugeren ved overgivelse af (en vare med indlagt) garantibevis, forpligter også medkontrahenten som garantigiver.⁷⁶ Ved at over-

delse heraf savner betydning for forbrugerens retsstilling over for medkontrahenten. Se nærmere herom nedenfor, navnlig under 2.2.3. og 2.3.2.

75. Jfr. herved KKL § 7, stk. 2 („åberopat“).

76. Formodningen får (alt andet lige) særlig styrke, hvis medkontrahenten har forsynet garantibeviset med sit stempel og angivelse af købsdato, jfr. herved FKN j.nr. 1982-200-11 (Årsberetning 1982 s. 32), hvor dette dog ikke blev tillagt betydning, fordi garantibeviset (der var affattet på engelsk) blev anset for at indeholde en tilstrækkelig klar angivelse af, at det var en tredjemandsgaranti, og det af garantibeviset fremgik, at det kun var gyldigt, hvis det tydeligt angav forhandlerens navn samt købsdato. Det spillede antagelig også en rolle, at det i den pågældende branche ikke er sædvanligt at give garanti, endsige partsgaranti. Sagen angik „Lee-overalls“ til 188 kr. – I NRt 1978 s. 678 blev det lagt til grund, at sælgeren inden købet havde oplyst, at producenten af de pågældende tagsten ydede „generationsgaranti“. For højesteret var det oplyst, at producentens brochure herom var ukendt for parterne, da købet fandt sted. Højesteret fandt derfor ikke anledning til at tage stilling til, hvorledes sagen havde stillet sig, om sælgeren havde „medundertegnet“ brochuren. Da det havde formodningen imod sig, at sælgeren i det foreliggende tilfælde i strid med firmaets fast

give garantibeviset giver medkontrahenten i almindelighed forbrugeren føje til at gå ud fra, at han også angående dette punkt i mellemværendet handler i eget navn.⁷⁷ Oplysninger om, hvad der er sædvanligt i den pågældende branche, og om medkontrahentens praktiske muligheder for selv at opfylde garantitilsagnet kan formentlig føre til, at der efter omstændighederne stilles strengere, respektive lempeligere krav med hensyn til afkræftelse af formodningen for, at garantien også er en partsgaranti.⁷⁸

2.1.6. Garantigivers konkurs

De fordele, der set fra forbrugers side er forbundet med, at ikke alene tredjemand, men også medkontrahenten, anses for garantigiver, gør sig som nævnt bl.a. gældende, når tredjemands bo er taget under konkursbehandling. I så fald kan forbrugeren anmelde aktu-

indarbejdede praksis skulle have afgivet en sådan garanti (for et helt nyt produkt), var køberen afskåret fra at gøre beføjelser gældende over for sælgeren efter udløbet af den absolutte reklamationsfrist i KPL § 54. Producenten var gået konkurs. – Den i teksten antagne almindelige formodning ved garantitilsagnet, der ikke klart fremtræder som en tredjemandsgaranti, er næppe særlig stærk, når der tillige er en klar partsgaranti inde i billedet. Sml. herved ARN dnr. 81/R5278 (Årsberättelse 1982 s. 15), hvor sælgeren af et stereoanlæg med højttalere havde givet 1 års garanti, mens der i højttalernes emballage var indlagt en 5 års producentgaranti. 4 år efter købet gik en højttaler i stykker. Ifølge ARN kunne forbrugeren ikke påberåbe sig den 5-årige garanti over for sælgeren; producenten var gået konkurs. At dømme efter sagsreferatet fremgik det klart af indholdet af den 5-årige garanti, at den var afgivet af producenten. – Se endvidere note 78 nedenfor.

77. Sammenhold *Gomard*: Obligationsret 1. del (1983) s. 165, *Ussing*: Aftaler (3. udg. 1950) s. 281 ff samt ARN dnr. 76/R2996 (Konsumenträtt & ekonomi 1978 nr. 1 s. 39) om en erhvervsdrivendes formidling af båd Køb mellem to private. ARN udtalte, at formidleren bør sikre sig, at forbrugeren er klar over hans status som mellemmand, og at krav i anledning af handelen kun kan rettes mod den, for hvem handelen formidles. Ved ikke at have iagttaget dette, havde formidleren pådraget sig ansvar som sælger. Sammenhold endvidere FTU 20/79 (Forbrukertvister s. 86): Erhvervsmæssige sælgere, der optræder som mellem-mænd, må gøre klart for køber, at det solgte ikke alene tilhører, men også sælges af tredjemand uden ansvar for mellemmanden, dersom denne ønsker at stå uden for købeforholdet. Dette forudsætter i praksis, at køber får rimelig information om, hvem der ejer genstanden, og hvordan den pågældende nås i tilfælde af reklamation m.v.

78. Jfr. herved FKN j.nr. 1979-23400-079 (Årsberetning 1979 s. 46): Ved køb af 2

elle garantikrav i konkursboet og få (som regel beskeden) dividende heraf. Derimod er forbrugeren som hovedregel afskåret fra at anmelde sit eventuelle garantikrav i boet, fordi aktualisering af krav som følge af garantisvigt typisk vil stille sig som en fjerntliggende og hypotetisk mulighed.

I dansk ret er således lagt til grund, at eventuelle garantikrav kun i ganske særlige tilfælde kan anmeldes i garantigivers konkursbo, jfr. UfR 1974 s. 371 H (smhl. UfR 1973 s. 403). I denne sag, som også er omtalt ovenfor i note 58, var der givet 10 års garanti for termoruder, uden at der var tegnet garantiforsikring. For højesteret var sagens reelle spørgsmål, om et større antal køberes eventuelle garantikrav udgjorde en betinget fordring, som kunne anmeldes i konkursboet med den virkning, at der på en særlig konto skulle afsættes dividende af et beløb svarende til genanskaffelsesprisen (i alt ca. 1 mill. kr.) med henblik på udlodning i tilfælde af garantisvigt inden garantiperiodens udløb i 1980. Højesterets flertal (4 dommere) besvarede spørgsmålet bekræftende med henvisning til garantiens væsentlige betydning for køberne og fallentens afsætningsmuligheder og dermed hans økonomi. Flertallet lagde endvidere til grund, at muligheden for garantisvigt også i den seneste del af garantiperioden ikke var så fjerntliggende, at kravet burde afvises. Mindretallet (3 dommere) fandt derimod, at kravet var af ganske hypotetisk og accessorisk karakter og derfor ikke burde anses for en betinget fordring, idet der ikke var grundlag for at antage, at garantikrav ville blive aktuelt i mere end et meget begrænset antal tilfælde.

Afgørende for sagens udfald var antagelig garantiens „høje profil“ og den forholdsvis store risiko for garantisvigt. Under sagen blev det oplyst, at konkursboet havde opnået mindre end 10% af rudernes normale pris ved salg af fallentens restlager, hvilket i første række måtte tilskrives, at der ikke blev givet garanti. Uenigheden mellem flertal og mindretal angik alene, hvor meget der skal til for at anse garantisvigt for en så hypotetisk og fjerntliggen-

madrasser i 1964 fik forbrugeren udleveret garantibevis, hvis forside alene indeholdt betegnelsen „Garantibevis“, og efter hvis bagsidetekst der var tale om „Type R22“ og „RELAX-garantien“, men som ikke (i øvrigt) angav, hvem der var garantigiver. Garantiperioden var 25 år; sælgeren havde forsynet garantibeviset med påtegning om købsdato. Ved garantireklamation i 1979 afviste sælgeren forbrugers krav og oplyste, at fabrikken ikke længere eksisterede. FKN fandt uden angivelse af nærmere begrundelse, at der var tale om en producentgaranti, som sælgeren ikke hæftede for. – Selv om fabrikken ligesom madrassen faktisk hed „Relax“, synes afgørelsen at være udslag af en anstrengt fortolkning af garantien, hvis benævnelse vel af forbrugeren måtte forstås som refererende til snarere madrasserne og deres funktion end garantigivers identitet. Se herved også note 76. De særlige problemer med meget langvarige garantier er omtalt nedenfor under 2.4.6. og 3.4.3.4. Se også nedenfor under 4.2.5.

de mulighed, at potentielle garantikrav ikke bør anerkendes som betingede fordringer. – Dommen er kommenteret af *Spleth* i UfR 1974 B s. 356. Se også *Ørgaard* i TfR 1976 s. 632 og *Mogens Munch*: Konkursloven (4. udg. 1984) s. 648.

I tilfælde som det nævnte afhænger betænelighederne ved at anerkende potentielle garantikrav som betingede fordringer i garantigivers konkursbo navnlig af, om der i givet fald afsættes dividende af det beløb, som udgør maksimum for hver enkelt af de anmeldte potentielle garantikrav, hvilket – som i den refererede sag – typisk vil kunne sættes til genanskaffelsesprisen. Det beslag, der lægges på konkursmassen ved at afsætte dividende af genanskaffelsesprisen for samtlige de produkter, for hvilke potentielle garantikrav er anmeldt, indtil garantiperiodernes udløb, er for så vidt uforholdsmæssigt stort, som det er svært at forestille sig, at alle potentielle garantikrav vil blive aktualiseret. Hvis der i stedet alene blev afsat dividende af et beløb, som afspejlede de anmeldte potentielle garantikravs omkostningstygde for konkursboet på tidspunktet for dets opgørelse (d.v.s. konkursboets „forventede ekstraomkostning“, jfr. ovenfor ved note 25), ville betænelighederne ved at anerkende potentielle garantikrav som dividendeberettigede blive mindre. Et fingerpeg i retning af, at en sådan mellemløsning kunne have været rimelig i den refererede sag, findes måske i højesteretsflertallets obiter dictum, hvor det bemærkedes, at spørgsmålet om tilvejebringelse af en ordning, hvorefter der til dækning af eventuelle garantikrav, blev afsat dividende af et beløb mindre end de samlede anmeldte garantikrav, ikke var fremdraget under sagen.

2.2. Garantiudsagns betydning for kravene til ydelseskvalitet

2.2.1. Garantiudsagn: uforpligtende anprisning – mangelsrelevant oplysning – tilsagn?

I annoncer og andet reklamemateriale ses „garanti“ forholdsvis hyppigt anvendt som „alarmord“ ved lovprisningen af en virksomhed og dens produkter, uden at det er præciseret nærmere, hvad der sigtes til, jfr. nærmere nedenfor under 4.1.4. Til trods for at sådanne „*blanke garantier*“ i almindelighed bibringer forbrugerne særlige forventninger med hensyn til kvaliteten af de pågældende ydelser, jfr. nærmere nedenfor under 4.1.2., er det ofte på grund af deres helt ubestemte indhold udelukket at tillægge dem andet end marginal, om overhovedet nogen, civilretlig betydning. De har for så vidt

civilretligt karakter af uforpligtende „almindelige anprisninger“. ⁷⁹ I de tilfælde, hvor det i øvrigt stiller sig tvivlsomt, om ydelsens kvalitet lever op til de krav, der kan stilles efter det generelle mangelsbegreb, vil tilstedeværelsen af en „blank garanti“ dog som en refleks af den offentligretlige regulering af anvendelsen af „garanti“ som reklameargument, ⁸⁰ kunne påvirke fortolkningens resultat til gunst for forbrugeren. ⁸¹ Endvidere vil det i forbrugerforhold på baggrund af oplysninger om normal praksis i den pågældende branche, herunder navnlig branchevedtagelser, ganske ofte være muligt at konkretisere ubestemte garantiudsagn, således at en „blank garanti“ forstås som et egentligt *garantitilsagn*. ⁸²

Navnlig ved mundtlige garantiudsagn kan der af og til være spørgsmål om, hvorvidt et garantiudsagn bør opfattes som et *garantitilsagn*, i.e. et dispositivt udsagn (viljeserklæring, løfte etc.), der forpligter afgiveren i overensstemmelse med sit indhold, eller en *faktisk oplysning* („enuntiation“), som kan være af betydning for mangelsbedømmelsen. Ved de her omhandlede standardiserede, skriftlige garantiudsagn i forbrugerforhold er det imidlertid vanskeligt at forestille sig, at garantiudsagn (som ikke er „blanke“) ikke vil blive anset for garantitilsagn, ⁸³ der aftaleretligt forpligter afgiveren i overensstemmelse med det ovenfor under 2.1. anførte. Dette udelukker selvsagt ikke, at garantitilsagn, som udtaler sig om bestemte egenskaber ved ydelsen, tillige kan tillægges betydning på lige fod med andre oplysninger ved vurderingen af, om ydelsen lider af en mangel. Tværtimod spiller en oplysning, der fremgår af et garantibevis,

79. Således f.eks. når et spisested markedsføres som „garantirestaurant“ eller et sprogkursus som „garantikursus“ (jfr. finsk KO dnr. 255/41/79) og andre tilfælde, hvor „garanti“ indgår i et firmanavn eller varemærke. Noget andet er, at der i sådanne tilfælde normalt er grundlag for offentligretlig indskriden, jfr. note 277.

80. Se nærmere nedenfor ved note 277 og under 3.4.5.

81. Se herved *Gomard*: Obligationsret 1. del (1983) s. 128 ff og 163 f, *Krüger* s. 51 samt *Wetterstein* s. 67 og ovenfor ved note 47. I FKN j.nr. 1982-91-58 (Årsberetning 1983 s. 80) blev den tilsyneladende „blanke garanti“ i en annonce anset som en tilsikring, der begrundede erstatningsansvar, jfr. KBL § 80, stk. 1, nr. 4, se nærmere noterne 51 og 87.

82. Det kunne således være nærliggende at fortolke det i svensk MD 1979:21 omhandlede garantiudsagn („3 mån. garanti på utf. rep.“) i en annonce for en TV-reparatør som et tilsagn af et indhold svarende til „Reparationsgaranti RR 74“ (*bilag C.27.*).

83. Jfr. *Wetterstein* s. 96 sammenholdt med s. 71 ff med citat (s. 72 note 38) af *Karlgrén* i SvJT 1970 s. 127 f.

en helt tilsvarende rolle ved mangelsbedømmelsen som oplysninger givet i annoncer mv., jfr. nærmere nedenfor ved note 111.

Spørgsmålet om garantitilsagns betydning for de krav, forbrugeren kan stille til ydelsens kvalitet, vedrører to forskellige retlige problemer. For det første angår spørgsmålet *de kvalitetskrav, forbrugeren kan støtte på garantitilsagnet*, således at fravigelser i negativ retning kan begrunde beføjelser over for den pågældende erhvervsdrivende i dennes egenskab af garantigiver, jfr. herom nedenfor under 2.2.2. For det andet er der spørgsmål om, i hvilket omfang tilstedeværelsen af et garantitilsagn påvirker *de krav, forbrugeren efter mangelsreglerne kan stille til ydelsens kvalitet*, således at (negative) afvigelser herfra kan begrunde beføjelser i henhold til reglerne om mangler, jfr. herom nedenfor under 2.2.3. – Når den anførte sontring, som navnlig for partsgarantiernes vedkommende kan virke en smule kunstig, lægges til grund for det følgende, skyldes det, at det i forskellige sammenhænge har retlig betydning, hvorvidt den pågældende erhvervsdrivende hæfter for kvalitetsafvigelser i sin egenskab af garantigiver og/eller i kraft af reglerne om mangler. Mens f.eks. spørgsmålet om, hvilke krav forbrugeren efter mangelsreglerne kan stille til ydelsens kvalitet, er gjort til genstand for en vis beskyttelsespræceptiv regulering, gælder dette ikke spørgsmålet om, hvilke kvalitetskrav forbrugeren kan støtte på garantitilsagnet.

2.2.2. Den ved garantien tilsagte kvalitet

2.2.2.1. Fortolkning og udfyldning

Spørgsmålet om, hvilken kvalitet garantigiver har påtaget sig at indestå for, afhænger af en fortolkning af garantitilsagnet i overensstemmelse med almindelige principper om fortolkningen af gensidigt bebyrdende kontrakter.⁸⁴ Praktisk vigtig i den foreliggende sammenhæng er ikke mindst uklarhedsreglen, som indebærer, at ensidigt fastsatte garantivilkår fortolkes til gunst for forbrugeren, når der er tvivl om deres rækkevidde.⁸⁵

84. Se nærmere ovenfor ved note 61.

85. Om uklarhedsreglen, se navnlig *Bernitz*: Standardavtalsrätt (3. uppl. 1978) s. 31 ff. – Garantivilkår, der er blevet til efter forhandling mellem repræsentanter for den pågældende branche og FO/KO, kan for så vidt siges at have karakter af „agreed documents“, som de er resultat af forhandlinger mellem nogenlunde

Er der ikke holdepunkt for andet, anses en i henhold til garantitilsagnet relevant kvalitetsafvigelse at foreligge, når ydelsen ikke lever op til de krav, der følger af mangelsreglerne.⁸⁶ Disse udgør med andre ord udgangspunktet ved fortolkningen. For at det kan antages, at forbrugeren i henhold til garantien kun kan stille mindre krav til ydelsens kvalitet, må dette i overensstemmelse med uklarhedsreglen i almindelighed fremgå klart af tilsagnet.⁸⁷ Uklarhedsreglen har tilsvarende betydning ved afgørelsen af, hvorvidt garantitilsag-

jævnbyrdige parter, der repræsenterer modstående interesser. Dette kunne for så vidt tale for en mindre forbrugervenlig anvendelse af uklarhedsreglen og måske ligefrem betinge, at vilkårene fortolkedes ud fra de principper, der gælder om individuelt forhandlede aftalevilkår. Se herved *Lyngsø: Dansk Forsikringsret* (4. udg. 1983) s. 60, *Utterström* i *Konsumenträtt & ekonomi* 1982 nr. 6 s. 23 ff. På den anden side kan FO/KO næppe siges at repræsentere et sådant modstående partsinteressesynssæt som ellers karakteriserer et gennem brydning af partsinteresser opnået forhandlingsresultat i form af et „agreed document“. FO/KO skal sikre et efter loven rimeligt indhold, mens en part har frihed til at sikre det for ham fordelagtigste indhold. Se herved *Gomard: Introduktion til obligationsretten* (1979) s. 36, *Stig Jørgensen: Kontraktsret* 1. bind (1971) s. 50 f og *Lund Christiansen* i *Juridisk Grundbog* bind II (3. udg. 1975) s. 468.

86. Se f.eks. ARN dn. 81/R6167 (Årsberättelse 1982 s. 12) angående køb af videokamera for 6.500 kr. med 1 års garanti. ARN lagde til grund, at det påklagede forhold (misfarvede billeder) ikke kunne anses for „ett faktiskt fel, utan som en följd av att den tekniska utvecklingen inom videoelektroniken befann sig i ett nybörjarstadium. Man kan inte kräva att en kamera i den lägsta prisklassen skall vara tekniskt fulländad...“, og nåede frem til, at kameraet ikke var af ringere kvalitet, end hvad køberen havde haft anledning til at forvente.
87. Jfr. herved FKN j.nr. 1981-23100-555 (Årsberetning 1981 s. 56), hvor garantien dækkede, „hvis Deres læderstue inden for 36 måneder bliver defekt...“ FKN udtalte, at det efter erklæringens ordlyd var uklart, hvilke defekter der var omfattet af denne formulering. Efter almindelige fortolkningsgrundsætninger måtte garantigiver som den, der havde udformet erklæringen, bære risikoen herfor, således at forbrugeren kunne gøre køberetlige mangler gældende i garantiperioden. Se også FKN j.nr. 1982-91-58 (Årsberetning 1983 s. 80), hvor FKN antog, at resultatet fulgte allerede af naturlig læsemåde. Sagen angik den ovenfor i note 51 citerede annonce. Herom udtalte FKN: „Indklagede har ifølge annoncen solgt hvalpen „med garanti“ uden nærmere præcisering af betydningen heraf. Efter annoncens ordlyd „Racehvalpe og blandingshvalpe“, finder nævnet, at garantien naturligt må opfattes som en indeståelse for levering af sunde og trivelige hvalpe. Da hvalpen ikke har haft den tilsikrede egenskab, men tværtimod har været syg, er indklagede erstatningsansvarlig over for klageren for dennes dokumenterede dyrlægeudgifter, kr. 1.392,00“. Se herved KBL § 80, stk. 1, nr. 4. Havde annoncen ikke omtalt „blandingshvalpe“, men alene sagt „Racehvalpe sælges med garanti“, havde der derimod været spørgsmål om, hvorvidt der forelå andet end en ægthedsgaranti.

net kan anses for begrænset til at angå bestemte dele af ydelsen,⁸⁸ og ved fortolkningen af vilkår, hvorefter enkelte dele, visse skader eller forringelse af visse årsager er undtaget fra garantien.⁸⁹ Uklarhedsreglen indebærer omvendt, at der efter omstændighederne stilles forholdsvis beskedne krav for, at forbrugeren på grundlag af garantien kan stille større kvalitetskrav, end hvad der følger af mangelsreglerne.⁹⁰

88. Jfr. f.eks. FKN j.nr. 1978-41900-002 (Årsberetning 1979 s. 55): Ved køb af ur blev der givet „1 års garanti“. Efter 2 måneder knækkede urremmen. FKN lagde til grund, at den helt generelt formulerede garanti måtte omfatte fabriktions- og materialefejl ved såvel ur som rem, der var købt samlet. I FKN j.nr. 1978-31000-093 (Årsberetning 1979 s. 51) blev det udtalt, at „10 års garanti på stellet“ ved køb af cykel også omfattede cyklens forgaffel, der måtte anses for en del af stellet. Se også ARN dnr. 79/R8210 (Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 6 s. 32), hvor det blev antaget, at en 19-måneders „maskingaranti“ for en brugt bil omfattede hele den maskinelle udrustning og ikke som påstået af garantigiver kun selve motoren; hvis garantien skulle være begrænset hertil, burde dette være oplyst i forbindelse med aftalens indgåelse. Jfr. også ARN dnr. 79/R2566 (Konsumenträtt & ekonomi 1979 nr. 1 s. 37) om omfanget af en „5 års rustgaranti“ samt ARN dnr. 78/R7239 (Konsumenträtt & ekonomi 1979 nr. 6 s. 47), hvor en 12 måneders brugtbilsgaranti ikke undtog lakken.
89. Jfr. f.eks. ARN dnr. 80/R2293 (Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 6 s. 31) om rustskader, der efter sælgers opfattelse ikke omfattedes af den givne 5 årsgaranti, da der var tale om et helt normalt og uundgåeligt fænomen, som ydermere var let at polere væk – sælgeren skulle afhjælpe også disse rustskader.
90. Se f.eks. FKN 1980-14100-021 (Årsberetning 1981 s. 35), hvor køberen af bestik i kraft af sælgerens markedsføring, herunder den givne „garanti på livstid“, var berettiget til at forlange væsentlige højere standard og korrosionsbestandighed end normalt. Se også FKN j.nr. 82-80-53 (Årsberetning 1983 s. 15) angående rustskader (reparationsudgift ca. 7.000 kr.) på en brugt bil solgt for 29.000 kr. med følgende „Garanti: 100% på evt. fejl ved leveringen. 50% på fejl der eventuelt opstår de første 3 måneder“. I overensstemmelse med sagkyndig vurdering antoges rustskaderne at have været til stede ved købet. De var ikke af betydning for trafikssikkerheden. FKN udtalte bl.a.: „Uanset om disse rustskader normalt ville medføre mangelsansvar for sælgeren, finder nævnet at måtte tillægge den ... afgivne 'garanti' den betydning, at de påklagede skader er omfattet af garantien som 'fejl ved leveringen'. Nævnet har herved i overensstemmelse med almindelige fortolkningsprincipper fortolket den uklart formulerede 'garanti' imod affatteren og herunder lagt vægt på den relativt høje købspris.“ Se tillige nedenfor note 111 med referat af FKN 1982-200-11 (Årsberetning 1982 s. 32) om fortolkningen af ordene „best quality of fabric“ i en producentgaranti for „Lee-overalls“. – Smh. hermed UfR 1984 s. 1 H angående et handelskøb – detailhandlers køb hos fabrikant – af „væg til væg“ tæpper som uanset prøveetikettext „garanti for 5 år ved brug i private hjem“ og „100% formfast“ dog efter salg til forbrugere og pålægning kom til at „gabe“ ved

I fravær af holdpunkter for andet gås ved fortolkningen ud fra, at ydelsens beskaffenhed på tidspunktet for risikoens overgang er afgørende for, om der foreligger en i henhold til garantien relevant kvalitetsafvigelse. Dette svarer til, hvad der gælder ved mangelsbedømmelsen, jfr. herved de skandinaviske købeloves § 44.⁹¹ Dette er ensbetydende med, at kvalitetsafvigelser forårsaget af senere indtrufne hændelige begivenheder eller af forbrugeren (særlig hårdhændet behandling og anden unormal anvendelse) kun kan begrunde garantikrav, hvis tilsagnet giver støtte herfor.⁹²

2.2.2.2. *Bevisbyrde for garantisvigt*

I modsætning til, hvad der i almindelighed gælder med hensyn til mangler, er det imidlertid garantigiver, der har bevisbyrden for, at en i garantitiden påvist kvalitetsafvigelse ikke forelå på tidspunktet for risikoens overgang.

Jfr. vedrørende svensk ret NJA 1917 s. 479, SOU 1972:28 s. 153 f, SOU 1979:36 s. 272 f, *Hellner* s. 198 f, *Sundberg* s. 172 med note 16 og s. 186 ff, og vedrørende finsk ret *Wetterstein* s. 75 ff. Også i Norge synes princippet fast antaget i teori og praksis, jfr. nærmere *Krüger* s. 61 f og NOU 1979:42 s. 46 samt til illustration RG 1968 s. 638, hvor bremserne på en ny bil låste sig fast, første gang ca. 5 måneder efter købet: „Når feilen er opdaget i

kanterne. Detailhandleren pålagde i den anledning nye tæpper hos forbrugerne uden udgift for dem og krævede sit tab refunderet af fabrikanten. Højesterets flertal (3 dommere) gav ikke køberen medhold; det antoges, at tæppestoffet var af normal god kvalitet, og at det var almindeligt kendt i branchen, at der ved væg-til-væg tæpper kunne opstå krympningsproblemer, som der ved pålægningen skulle tages hensyn til, samt at den misvisende etikettetekst ikke på denne baggrund gav køberen grundlag for at tro, at dette ikke skulle gælde for dette tæppestof. Mindretallet (2 dommere) fandt derimod, at etiketten havde været egnet til at bibringe ikke blot detailkunderne, men også køberen den opfattelse, at sælgeren tilsikrede, at der ikke opstod krympning af betydning, hvorfor disse dommere ville give køberen medhold.

91. En lignende regel antages at gælde i Finland, jfr. *Wetterstein* s. 52 f.

92. Sådanne garantitilsagn turde være uhyre sjældne. Som et kuriosum kan nævnes, at en i Danmark husstandsomdelt reklametryksag (*bilag A.14.b.*) for et abonnement på madopskrifter fra „Det gode køkken“ indeholder følgende kraftigt fremhævede: „Garanti. Vi garanterer, at alle dele leveres uskadt ... Hvis Deres boks, registerkort eller opskriftkort skades eller bliver ødelagt i løbet af Deres abonnement, uanset af hvilken årsag, får De gratis nye ...“ (fremhævet her).

garantitiden og det ikke har vært mulig å klarlegge, hvori den består eller når den er opstått, må det følgelig legges til grunn at den dekkes av garantien”.

Bevisreglen må også antages at gælde i Danmark, jfr. betænkning nr. 738/1975 s. 69 f og *Stig Jørgensen* i NU 1961:6 s. 35. Se for handelskøbs vedkommende UfR 1920 s. 115 H (et til Østrig eksporteret parti homogeniseret mælk viste sig få uger efter leveringen at være fordærvet; under henvisning hertil og til, at sælgeren måtte være stillet, som om han udtrykkelig havde garanteret „en vis ikke ringe holdbarhed“, dømtes sælgeren til at erstatte købers tab) sammenholdt med UfR 1984 s. 536 H (et til Arabien eksporteret parti fetaost viste sig et par måneder efter leveringen at være fordærvet; der forelå ikke en udtrykkelig garanti; da det ikke fandtes godtgjort, at osten ved leveringen havde været uegnet til eksport, og da det ikke kunne udelukkes, at de konstaterede mangler hidrørte fra temperaturpåvirkninger undervejs, blev sælger frifundet). UfR 1920 s. 115 H er kommenteret af *Olrik* i TfR 1920 s. 56. *I. Günther Petersen*: Ansvarsfraskrivelse (1957) s. 148 antager under henvisning til UfR 1924 s. 788 H, at en afhjælpningsgaranti ikke kan påberåbes, hvis årsagen til skaden ikke er oplyst. I dommen fandtes det imidlertid bevist („da der efter alt foreliggende må gås ud fra“), at der ikke forelå en fejl omfattet af garantien. UfR 1948 s. 191 H går næppe mod det anførte (en i 1943 solgt bil „garanteret i orden og fri for skjulte fejl“ henstod på grund af de særlige forhold under krigen ubrugt i garage til 1946, hvor motorblokken ved klargøring viste sig at være sprængt; under hensyn til det lange tidsrum, der var hengået, inden dette konstateredes og reklamation fandt sted, anså retten det ikke for „bevist, at den omhandlede revne i motorblokken har været til stede ved vognens aflevering“). Sagen er helt atypisk og angår en defekt, som under normale forhold ville have været konstateret straks, jfr. herved *Nørager-Nielsen og Theilgaard* s. 933 og *Børge Dahl*: Produktansvar (1973) s. 452.

Bevisreglen er i god overensstemmelse med, hvad der antages at gælde for forsikring: „Enligt en ofta åberopad princip har försäkringshavaren bevisbördan för att en av försäkringen täckt händelse har inträffat, medan försäkringsgivaren har bevisbördan för att ett undantag är tillämpligt,“ jfr. *Hellner*: Försäkringsrätt (2. uppl. 1965) s. 111 og tilsvarende *Selmer*: Forsikringsrett (2. utg. 1982) s. 223 f og 254.

Bevisfordelen for forbrugeren gælder kun spørgsmålet om, hvorvidt en påvist kvalitetsafvigelse kan udløse beføjelser. Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en kvalitetsafvigelse, må afgøres efter almindelige bevisbyrdeprincipper, hvilket indebærer, at bevisbyrden påhviler forbrugeren. Det kan eksempelvis ikke kræves, at den, der sælger et maleri med ægthedsgaranti, skal bevise, at billedet er ægte.

Bevisfordelen får således kun betydning ved garantitilsagn vedrørende ydelsens funktion.⁹³

Reglen om omvendt bevisbyrde er for varegarantiernes vedkommende lovfæstet i de beskyttelsespræceptive bestemmelser i KKL § 10 og KSL kap. 5 § 5. At princippet kun gælder for funktionsgarantier, er i KKL § 10 præciseret derved, at bestemmelsen omfatter „garanti eller liknande utfästelse ... att svara för varan under viss angiven tid“. For princippet anvendelse er det imidlertid uden betydning, om garantitiden er utvetydigt fastsat til et bestemt tidsrum eller må udledes ved fortolkning.⁹⁴

Både KKL § 10 og KSL kap. 5 § 5 er efter deres ordlyd begrænset til at angå visse garantiers betydning for sælgerens mangelsansvar, jfr. nedenfor under 2.2.3.; at dømme efter ARN dnr. 81/R4389 (Årsberättelse 1981 s. 24) anses KKL § 10 imidlertid også (analogt) anvendelig på det her under 2.2.2. behandlede spørgsmål om garantigivers ansvar. Sagen angik køb af en „handcirkelsåg“, for hvilken producenten havde givet 5 års garanti for materiale- og fabrikationsfejl. I garantitidens sidste måned brændte motoren sammen. ARN udtalte, at „enligt konsumentköplagen åvilar bevisbördan garantigivare, som gör gällande att ett fel inte faller inom garantin“, og at producenten ikke havde sandsynliggjort at den indtrådte skade skyldtes omstændigheder, der kunne henføres til forbrugeren. Det kan således måske antages, at den anførte bevisbyrde-regel for varegarantiernes vedkommende er beskyttelsespræceptiv i Sverige og måske i Finland, men ikke i Danmark og Norge, hvor der savnes modstykke til KKL § 10 og KSL kap. 5 § 5. Spørgsmålet har dog ingen synderlig praktisk betydning, da garantivilkår, der fraviger bevisbyrde-reglen til skade for forbrugeren, i det omfang de overhovedet forekommer, formentlig vil blive frataget reel betydning gennem „skjult“ eller „åben“ rimelighedscensur eller gennem udøvelsen af den frie bevisbedømmelse, jfr. *Krüger* s. 64 (ved note 28). Om KKL § 10, se *Hellner* s. 197 f.

93. Jfr. således KSL kap. 5 § 5 og KKL § 10, som ikke tager sigte på ægthedsgarantier m.v. Spørgsmålet om ægthed og lignende egenskabers tilstedeværelse afhænger af almindelige bevisbyrde-regler, uden hensyn til om egenskaben er garanteret.

94. Jfr. herved nedenfor ved note 105.

2.2.2.3. *Egenskabs- contra funktionsgaranti*

På grund af det netop nævnte om den „omvendte“ bevisbyrde savner det i reglen⁹⁵ praktisk betydning, om et garantitilsagn må fortolkes således, at garantigiver indestår for, at ydelsen har en sådan holdbarhed, at den ved normal anvendelse kan fungere hele garantitiden (i så fald foreligger der en *funktionsgaranti*), eller at det tillægges det principielt mindre vidtgående indhold, at der indestås for, at ydelsen på tidspunktet for risikoens overgang havde en bestemt kvalitet (i så fald er der tale om en *egenskabsgaranti*).⁹⁶

Uanset om der foreligger en funktions- eller egenskabsgaranti, præsumeres en i garantitiden påvist kvalitetsafvigelse at udgøre garantisvigt. For at afkræfte denne formodning må garantigiver sandsynliggøre, at kvalitetsafvigelsen ikke skyldes ydelsens beskaffenhed, men i sin helhed⁹⁷ en indtruffet hændelig begivenhed eller forbrugerens forhold. Lykkes dette ikke for garantigiver, vil det i praksis blive lagt til grund, at der foreligger en i henhold til garantien relevant kvalitetsafvigelse. Sagt på en anden og mere teknisk måde indgår den påviste kvalitetsafvigelse i disse tilfælde ved en funktionsgaranti i det retsfaktum, der udløser garantikrav; ved en egenskabsgaranti „blot“ som et bevisfaktum for, at der også ved risikoens overgang forelå en kvalitetsafvigelse. Denne forskel er imidlertid uden praktisk betydning.

Det har været anført, at kvalitetsafvigelser ved en leveret salgsgenstand, udover at bero på en efterfølgende ydre ulykkeshændelse, forbrugerens forhold eller sådanne oprindelige forhold ved varen, som konstituerer en mangel, skulle kunne bero på en såkaldt „indre ulykkeshændelse“. Herved tænkes navnlig på tilfælde, hvor det erfaringsmæssigt ligger fast, at en vis procentdel af eksemplarerne af et bestemt produkt ophører at fungere efter kortere tid end et normaleksemplar af det pågældende produkt, jfr. nærme-

95. Der bortses foreløbig fra spørgsmålet om, hvilken holdbarhedstid der måtte være tilsagt forbrugeren, jfr. herom straks nedenfor.

96. Problemet funktions- contra egenskabsgaranti har navnlig været dyrket i svensk teori, hvor egenskabsgarantierne også går under navnet „Alméngarantier“, idet disse var de eneste garantier. Almén regnede med, jfr. *Hellner* s. 198 f. Se nærmere *Grobgeld og Hertzman* i SvJT 1981 s. 259 ff med yderligere henvisninger.

97. Jfr. herved ARN dnr. 80/R4722 (Årsberättelse 1981 s. 19 f), hvor ARN lagde til grund, at indtrufne skader på en „utombordsmotor“ kun i et vist mindre omfang skyldtes en grundstødning, idet bevisbyrden for, at skaden i sin helhed kunne henføres til denne årsag, påhvilede garantigiver.

re *Grobgeld og Hertzman* SvJT 1981 s. 250 samt *Krüger* s. 44 og 60. Antages de almindelige regler om mangler at indebære, at det ikke skulle være en mangel ved en købt vare, at den viser sig at være et „mandagseksemplar“, idet kvalitetsafvigelser som følge af en såkaldt „indre ulykkeshændelse“ skulle falde uden for mangelsbegrebet, ville forskellen mellem egenskabs- og funktionsgarantier, i hvert fald teoretisk, kunne have en vis betydning. Under den anførte forudsætning ville garantigiver i henhold til en egenskabsgaranti (men ikke ved en funktionsgaranti) således kunne afværge garantikrav ved at sandsynliggøre, at kvalitetsafvigelsen skyldes en „indre ulykkeshændelse“ (at varen er et „mandagseksemplar“), hvilket skulle være ensbetydende med, at ydelsen var kontraktmæssig ved risikoens overgang.

Den anførte forudsætning er imidlertid ikke holdbar. Også såkaldte „indre ulykkeshændelser“ må have en årsag. En kvalitetsafvigelse, som hverken skyldes forbrugers forhold eller en udefra kommende begivenhed, må nødvendigvis have sin årsag i genstandens beskaffenhed. Når f.eks. et elektrisk apparat brænder sammen på grund af spændingsvariationer, afhænger mangelsspørgsmålet af, hvilke spændingsvariationer apparatet skal kunne modstå, henholdsvis hvilke spændingsvariationer der må anses for unormale og en udefra kommende årsag til apparatets sammenbrud. Spændingsvariationer forårsager ikke „indre ulykkeshændelser“ i et elektrisk apparat, men en kvalitetsafvigelse, som enten afdækker en mangel og heraf følgende forringelse eller kan henføres til en udefra kommende begivenhed.

Hvad der sigtes til med såkaldte „indre ulykkeshændelser“ synes i øvrigt at være bestemte typer af fabriktions- og materialefejl, typisk sådanne som – uanset hvor perfekt en virksomheds kvalitetsstyring og -kontrol er tilrettelagt – ved masseproduktion af teknisk komplicerede produkter resulterer i afvigere, jfr. herved *Børge Dahl*: *Produktansvar* (1973) s. 318. Det kan gerne være, at sådanne afvigere i en vis forstand er uundgåelige derved, at fuldstændig eliminering af afvigere er teknisk umulig eller i det mindste økonomisk meningsløs, fordi det vil kræve opofrelser, som enten er prohibitive eller i det mindste uforholdsmæssige, og at afvigernes funktionsophør i utide for så vidt har karakter af en ulykkeshændelse. Årsagen til funktionssvigtet ligger imidlertid i genstandens beskaffenhed, hvilket er alt, hvad der kræves for at anse genstanden for mangelfuld. Efter den generelle eller abstrakte mangelsbedømmelse har forbrugeren krav på at få en vare af normal god kvalitet, og afvigelse herfra konstituerer en mangel, hvad enten afvigelsen er mere eller mindre uundgåelig og undskyldelig. Efter den generelle mangelsbedømmelse er det således bl.a. netop afvigerne, der udpeges som mangelfulde, jfr. *Gomard*: *Obligationsret I. del* (1983) s. 145. De „indre ulykkeshændelser“ og heraf følgende funktionsophør i utide udgør ikke en i forhold til den generelle mangelsbedømmelse relevant kategori af årsager til kvalitetsafvigelser, jfr. *Grobgeld og Hertzman* SvJT 1981 s. 279 f, *Göran Olsson* SvJT 1982 s. 256, *Hellner* s. 163 f, *Krüger* s. 63 og 67 samt *Ole Lund jr.* Tfr 1963 s. 306. Se også SOU 1984:25 s. 136.

Ved de tidsbestemte garantier kan sondringen mellem funktions- og egenskabsgarantier derimod som udgangspunkt siges at have stor principiel betydning for spørgsmålet om, hvilken holdbarhed der er tilsagt forbrugeren. Mens tilsagnets tidsbestemmelse ved en funktionsgaranti må forstås som en angivelse af mindste holdbarhed, kan den i snæver teknisk forstand ved en egenskabsgaranti forstås som udelukkende indeholdende en absolut reklamationsfrist. Foreligger der en egenskabsgaranti, skulle de krav, forbrugeren kan stille til ydelsens holdbarhed, således principielt ikke afhænge af garantiens tidsbestemmelser. En egenskabsgaranti skulle altså på dette punkt fortolkes i overensstemmelse med det generelle mangelsbegreb, hvorefter ydelsen skal have „normal holdbarhed“.⁹⁸ Når „normal holdbarhedstid“ er kortere end garantiperioden, skulle der således ikke foreligge en i henhold til en egenskabsgaranti relevant kvalitetsafvigelse, hvis ydelsen ved normal anvendelse ophører med at fungere efter „normal holdbarhedstids“ udløb, men i garantiperioden. I sådanne tilfælde foreligger derimod en relevant kvalitetsafvigelse, hvis garantien er en funktionsgaranti. Denne forskel mellem de to typer af garantier synes imidlertid, når det drejer sig om standardiserede forbrugergarantier, at savne praktisk betydning, idet det synes at være sjældent forekommende, at garantiperioden strækkes ud over „normal holdbarhedstid“, hvilket i sig selv taler for at fortolke tidsbestemte garantier som funktionsgarantier, så meget mere som dette også må antages at være den måde, hvorpå forbrugere forstår en tidsbestemt garanti.⁹⁹ Det er da også den overvejende opfattelse, at tidsbestemte garantier i forbrugerforhold bør fortolkes som funktionsgarantier.¹⁰⁰

I praksis kan spørgsmålet undertiden blive sat på spidsen ved

98. Dette er selvsagt en svævende størrelse, hvis værdi ved mangelsbedømmelsen navnlig ligger i det negative, at det ofte, men ingenlunde altid, med ret stor sikkerhed kan fastslås, at ydelsen ikke havde „normal holdbarhed“. Se generelt om begrebet *Göran Olsson* i SvJT 1982 s. 256 ff.

99. Jfr. således også f.eks. SOU 1979:36 s. 279 og SOU 1984:25 s. 136.

100. Jfr. *Grobgeld og Hertzman* SvJT 1981 s. 274 (om bl.a. ARN-praksis på såvel vare- som tjenestegarantiområdet), men cfr. *Vahlén* i Svensk rätt i umvandling (1976) s. 606, hvorefter de „moderna konsumentgarantierna“ ikke er udformet som funktionsgarantier. For så vidt angår finsk ret henvises til *Wetterstein* s. 79 (med note 66), som synes at ligge på linje med det her antagne. I samme retning *Krüger* s. 64 ff og måske *Ole Lund jr.* i Tfr 1963 s. 305 angående norske forhold. I Danmark har det principielle fortolkningsspørgsmål stort set været upåagtet.

tidsbestemte garantier for ydelser, der er således sammensat, at det er klart, at ikke alle dele af ydelsen har samme „normale holdbarhed“. I disse tilfælde forekommer det ofte, at der for visse dele gælder kortere/længere garantitid. Dette understreger i sig selv garantiens karakter af funktionsgaranti, idet en differentiering af garantitiden synes at være overflødig, om der forelå en egenskabsgaranti. Det står garantigiver frit for at undtage visse dele fra garantien. Undladt udnyttelse af muligheden for at undtage „förslitningsdetaljer“ fra garantien synes derimod lige så lidt som undladt differentiering af garantitiden at kunne indebære, at garantien ikke fortolkes som en funktionsgaranti, der omfatter hele ydelsen.¹⁰¹ Noget andet er, at normal nedslidning af (ikke-undtagne) „förslitningsdetaljer“ efter omstændighederne ikke kan antages at udgøre garantisvigt, fordi der er tale om småting, der som f.eks. køleskabs-pærer klart savner betydning for væsentlige sider af ydelsens funktion.¹⁰² Det holdbarhedskrav, som efter det anførte følger af en

101. Jfr. SOU 1984:25 s. 136, SOU 1979:36 s. 279 og ovenfor ved note 88. Se ARN dnr. 79/R8241 (Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 4 s. 30) angående en symaskine købt i 1966 med tidsubegrænset garanti mod fabriktions- og materialefejl. I 1979 brændte motoren sammen. Forbrugeren var enig i, at dette skyldtes almindelig slitage, men begrundede garantikrav med henvisning til, at garantiens opregning af undtagne „slitageskader“ ikke omfattede motoren. ARN udtalte, at garantien omfattede samtlige materiale- og fabriktionsfejl i ubegrænset tid, herunder den foreliggende skade. Da sælgeren ikke havde sandsynliggjort, at denne skyldtes forbrugers forhold, var garantikravet berettiget.

102. Sammenhold vedr. det tilsvarende problem i relation til mangelsbedømmelsen *Krüger* s. 62 note 26: „At lyset i lokket på fryseboksen går etter et par dagers bruk gjør vel neppe apparatet mangelfullt. Oppdelingen mellom primære og sekundære funksjoner skal imidlertid ikke overdrives: I bilen skal både motorer, varmeapparatet og lysene virke – og dørene skal kunne åpnes og lukkes greit, alt i rimelig tid fra leveringsøyeblikket.“ Det samme må antages at gjelde for de krav, der kan stilles i henhold til en garanti, med den forskel at tidsangivelsen i en funktionsgaranti fikserer mindste holdbarhedstid. Ved grænsedragningen må der også lægges vægt på, hvad der må anses for at falde ind under sædvanlig vedligeholdelse. – Se herved den ret vidtgående og næppe holdbare FKN j.nr. 1982-12-9 (Årsberetning 1982 s. 52). I denne sag havde sælger ved salg af en symaskine i 1975 forsynet købekontrakten med følgende: „garanti 10 år tekn. 2 år el“, uden anden angivelse af garantitilsagnets indhold og omfang. I 1981 ønskede forbrugeren reparation, idet „skyttelen“ var gået løs. Ifølge en sagkyndig erklæring var det helt udelukket, at defekten kunne skyldes fabriktions- og materialefejl, idet den var en følge af 6 års helt normale brug. Under henvisning hertil fandt et flertal i FKN, at defekten ikke var omfattet af den 10-årige garanti. (FKN's mindretal tog ikke direkte stilling til spørgsmålet, se nærmere note 196 nedenfor.)

funktionsgaranti, går ud på, at ydelsen skal fungere efter sit formål i garantitiden, ikke at ydelsens kvalitet i ét og alt skal være den samme i hele garantitiden. Den normale successive forringelse, som følger af brug, kan ikke begrunde garantikrav, når ydelsen dog fungerer i overensstemmelse med sit formål.¹⁰³

Er garantitiden kortere end „normal holdbarhedstid“, er det klart, at funktionssvigt, der indtræder efter garantitidens udløb, ikke kan begrunde garantikrav. Dette udelukker imidlertid ikke, at der kan foreligge en i henhold til mangelsreglerne relevant kvalitetsafvigelse, jfr. nedenfor under 2.2.3.3. og 2.4.8.

Selv om et garantitilsagn ikke indeholder nogen angivelse af garantitiden, må det i almindelighed fortolkes som en garanti for ydelsens holdbarhed.¹⁰⁴ I så fald er garantitiden identisk med „normal holdbarhedstid“,¹⁰⁵ jfr. herved nedenfor under 2.4.6. om garantiperioden.

I praksis omfatter garantitilsagn angående kapitalvarer ofte „fabrikations- og materialefejl“, hvilket formentlig må forstås i overensstemmelse med det generelle mangelsbegreb,¹⁰⁶ som for varegarantiernes vedkommende er lovfæstet i KBL § 76, stk. 1, nr. 4, der

103. Jfr. *Hellner* s. 198.

104. Jfr. herved foran ved note 86.

105. Jfr. betænkning nr. 845/1978 s. 86 og f.eks. ARN dnr. 79/R5454 (Konsument-rätt & ekonomi 1980 nr. 1 s. 39) om køb af ur, for hvilket sælgeren gav sædvanlig 1 års garanti og desuden indestod for, at reparationer på grund af defekter indtruffet efter 1 år ikke ville beløbe sig til mere end 29,50 kr. Efter 6 år indleverede forbrugeren uret til reparation under henvisning til garantien. ARN lagde til grund, at garantigiver havde forpligtet sig til i urets normale levetid at udføre reparationer for højst 29,50 kr.

106. Jfr. f.eks. ARN dnr. 1245/73: En garanti angående materiale- eller fabrikationsfejl „har till följd att ett fel som uppkommer inom garantitiden skall anses vara ett garantifel om inte garantigivaren kan förebringe sådan bevisning att det därigenom görs sannolikt att felet beror, inte på material- eller fabrikationsfel, utan på olyckshändelse eller annan omständighet som är att hänföra till köparen“.

Navnlig når garantien efter sin ordlyd går ud på afhjælpning, kunne formuleringen „fabrikations- og materialefejl“ ganske vist tyde på, at garantigiver alene har tænkt på reparation/remplacering af afvigere fra normaleksemplarer af det pågældende mærke, hvilket kunne tale for, at *konstruktionsfejl* ikke er omfattet af garantien. For forbrugerne samler interessen sig imidlertid om negativ afvigelse – ikke fra det pågældende produktmærkes – men produkttypens normale kvalitet (under hensyn til prisklasse m.v.). Forbrugerne tager i almindelighed ikke højde for, at lige netop denne virksomhed skulle producere specielt dårlige produkter, langt mindre om dette skulle bero på forhold ved tegnebordet eller i

svarer til, hvad der gælder i de øvrige lande. På tilsvarende måde må tjenestegarantier, hvor der indestås for, at en reparation er fagmæssig korrekt, forstås i overensstemmelse med det generelle mangelsbegreb angående tjenesteydelser, jfr. nærmere herom nedenfor under 2.2.3.

Findes der i vare- og tjenestegarantier med det netop anførte indhold en tidsbestemmelse, må tilsagnet som nævnt forstås som en funktionsgaranti. I visse brancher er det normalt, at garantitilsagn blot angiver ordet garanti og en periode, f.eks. „1 års garanti“. I mangel af holdepunkter for andet må også sådanne tilsagn forstås som en funktionsgaranti, jfr. i det hele ovenfor.

2.2.3. *Garantiens betydning for mangelsbedømmelsen*

2.2.3.1. *Regelgrundlaget*

Mens det under 2.2.2. anførte angår spørgsmålet om, hvilke kvalitetsafvigelser der kan begrunde garantikrav, vedrører det følgende spørgsmålet om, hvilken betydning den kvalitet, som er tilsagt i en

produktionshallen. Hertil kommer, at konstruktionsfejl ofte er lige så afhjælpelige som fabrikationsfejl. For at konstruktionsfejl kan anses for at være holdt uden for garantien, må det i forbrugerforhold formentlig kræves, at dette fremgår klart af garantiens ordlyd, jfr. ovenfor ved note 87 om uklarhedsreglen. Den begrænsning, der ligger i ordene „fabrikations- og materialefejl“, kan næppe anses for tilstrækkelig i så henseende, jfr. herved *Ole Lund jr.* i TfR 1963 s. 305. Se FKN 1983-40-115 angående en 5 års producentgaranti for Kodaks Disc kamera („Skulle det solgte være behæftet med fabrikationsfejl, vil KODAK ombytte eller reparere vedkommende vare“), hvor FKN lagde til grund, at der forelå garantisvigt, da „fotografier optaget med den pågældende kameratype generelt er mindre skarpe end fotografier optaget med andre kameratyper i tilsvarende prisklasse“, og konverterede forbrugers krav i henhold til garantien til et pengekrav, da afhjælpning ikke var mulig. Tilsvarende FKN 1983-121-33 vedrørende en importeret type varmepude, for hvilken DEMKO-godkendelse blev tilbagekaldt: importørens garanti gik ud på „at afhjælpne fabrikations- og materialefejl“. Se også ARN dnr. 79/R8241, som formentlig også kan ses som en illustration af det her omtalte spørgsmål: afgørelsen er nærmere omtalt i note 101 ovenfor.

Selv om det klart fremgår af garantien, at den ikke omfatter konstruktionsfejl, vil sådanne fejl kunne påberåbes som en mangel i overensstemmelse med almindelige regler, jfr. nærmere nedenfor under 2.2.3. og sammenhold *Gomard*: Naturalopfyldelse (1971) s. 71 f. *Grobgeld og Hertzman* i SvJT 1981 s. 267 jfr. s. 245 ff samt *Krüger* s. 55 og 62. – Om spørgsmålet, se også *Brunsvig*: Konstruktionsansvar ved bygning af skip (1973) s. 382 ff.

garanti, har for mangelsbedømmelsen. Baggrunden for på denne måde at sondre mellem kvalitetsafvigelser, som kan udløse henholdsvis garanti- og mangelsbeføjelser, er omtalt ovenfor under 2.2.1.

For varegarantiernes vedkommende følger det af de beskyttelsespræceptive regler i KKL § 10 og KSL kap. 5, § 5, at garantisvigt *eo ipso* konstituerer en mangel, der kan påberåbes over for sælger i overensstemmelse med almindelige køberetlige regler om mangler, herunder reglerne om reklamation og forældelse af mangelsbeføjelser.¹⁰⁷ De nævnte bestemmelser indebærer endvidere, at påvist negativ afvigelse fra den garanterede kvalitet (også) ved den køberetlige mangelsbedømmelse præsumeres at have været til stede på tidspunktet for risikoens overgang, jfr. nærmere ovenfor ved note 93. For anvendelsen af de nævnte regler er det uden betydning, om der foreligger en parts- eller en tredjemandsgaranti.¹⁰⁸

I Sverige og Finland er garantisvigt således en tilstrækkelig betingelse for, at der foreligger en køberetlig mangel, hvilket naturligvis har størst praktisk betydning ved tredjemandsgarantierne. På den anden side er garantisvigt selvsagt ingen nødvendig betingelse for, at der foreligger en køberetlig mangel. Dette spørgsmål må (i øvrigt) afgøres ved en sædvanlig mangelsbedømmelse, hvor garantiens indhold er én blandt flere faktorer, jfr. nærmere straks nedenfor.

Hverken i KPL eller i KBL findes noget modstykke til de omtalte svenske og finske lovbestemmelser. I Norge og Danmark afhænger spørgsmålet om garantitilsagns betydning for den køberetlige mangelsbedømmelse således i det hele af en sædvanlig mangelsvurdering. Det samme gælder i alle landene med hensyn til tjenestegarantierne, som (endnu) ikke er undergivet civilretlig lovregulering.

I sin almene formulering angår mangelsspørgsmålet den kvalitet, som forbrugeren med rimelighed kunne forvente på grundlag af forholdene ved aftalens indgåelse. For at garantitilsagnet kan komme til at indgå i en sædvanlig mangelsbedømmelse, må det således have været kendt eller dog tilgængeligt for forbrugeren på dette tidspunkt;¹⁰⁹ i det følgende forudsættes dette at være tilfældet.

107. Se herved ARN dnr. 81/R5278 omtalt ovenfor i note 76 in fine.

108. Den finske regel angår alle garantier for varens kvalitet, den svenske kun tidsbestemte garantier. Ifølge *Wetterstein* s. 94 er der i praksis næppe nogen synderlig forskel mellem de to bestemmelsers anvendelsesområde.

109. Som nævnt ovenfor gør KKL § 10 og KSL kap. 5, § 5, undtagelse herfra, for så vidt som garantisvigt er en tilstrækkelig betingelse for, at der foreligger en

Som nævnt ovenfor under 2.2.2.1. tages ved fortolkningen af garantitilsagn udgangspunkt i, at der er tilsagt en kvalitet svarende til, hvad der følger af det sædvanlige mangelsbegreb. I det omfang fortolkningens resultat ikke fjerner sig fra udgangspunktet, savner garantien derfor for så vidt selvstændig betydning for mangelsbedømmelsen.

Ofte fører fortolkningen dog til, at garantigiver antages at indestå for, at ydelsen har højere kvalitet, end forbrugeren ellers kunne forvente. I så fald vil garantisvigt *eo ipso* udgøre en mangel, hvis der foreligger en partsgaranti. Er der tale om en tredjemandsgaranti (som ikke samtidig er en partsgaranti)¹¹⁰ kan garantien efter norsk og dansk ret i sådanne tilfælde kun antages at have selvstændig betydning for den køberetlige mangelsbedømmelse, hvis betingelserne i henholdsvis KPL § 45a og KBL § 76, stk. 1, nr. 2, jfr. nr. 1, er opfyldt.¹¹¹

køberetlig mangel. I Sverige og Finland konstituerer en urigtig oplysning om salgsgenstandens kvalitet, når den findes i et garantitilsagn, altså en køberetlig mangel, selv om forbrugeren først bliver bekendt med oplysningen efter købet, og kausalitet mellem oplysningen og forbrugers bedømmelse af salgsgenstanden således er udelukket. – En speciel situation foreligger, når en (urigtig) kvalitetsoplysning i et garantitilsagn modsiges af en oplysning (om det rette forhold) i f.eks. en brugsanvisning. Også i disse tilfælde kan forbrugeren formentlig i almindelighed uden videre påberåbe sig, at der foreligger en køberetlig mangel. Efter omstændighederne kan dette resultat dog måske kun nås, hvis betingelserne i KKL § 7 og KSL kap. 5, § 1, stk. 2, er opfyldt. Se herved ARN dnr. 82/R1774 (Årsberættelse 1982 s. 15), hvor forbrugeren ved læsning af brugsanvisningen blev bekendt med, at et stereoanlægs udgangseffekt målt på vanlig vis var betydeligt lavere end den, der på basis af anden målingsmetode var angivet i garantibeviset og af butikspersonalet inden købet. Under henvisning til at forbrugeren havde modtaget vildledende oplysninger, som sandsynligvis havde påvirket købsbeslutningen, nåede ARN frem til, at forbrugeren var berettiget til at have købet.

110. Se ovenfor ved note 74-78.

111. Se til illustration FKN 1983-200-261 og 327: Et par fløjlsbukser til 469 kr. var solgt med „1 års brugsgaranti“ og klageren derfor „berettiget til at forvente et par benklæder af særlig høj kvalitet“. Der forelå i forhold til producenten garantisvigt og i forhold til forhandleren en mangel efter KBL § 76, stk. 1, nr. 4. Henvisningen til det generelle mangelsbegreb i § 76, stk. 1, nr. 4, harmonerer dårligt med fremhævelsen af, at klageren i kraft af garantien var berettiget til at forvente særlig høj kvalitet. Se også FKN j.nr. 1982-200-11 (Årsberetning 1982 s. 32), som også er omtalt ovenfor i note 76. Som dér nævnt lagde FKN til grund, at alene tredjemand kunne anses for garantigiver. Af garantibeviset fremgik bl.a., at „this is an original Lee product manufactured in the best quality of fabric ... If contrary to expectation a justified claim should appear...

I Sverige og Finland reguleres også disse tilfælde af henholdsvis KKL § 10 og KSL kap. 5, § 5, jfr. ovenfor. For tjenestegarantiernes vedkommende må de nævnte tredjemandsgarantiens selvstændige betydning for mangelsspørgsmålet antages at skulle afgøres ud fra principper svarende til de omtalte bestemmelser i KPL og KBL samt KKL § 7 og KSL kap. 5, § 1, stk. 2.¹¹²

2.2.3.2. Garantiforbehold – bedømmelsesprincipper

Eftersom mangelsbegrebet kun i begrænset omfang er undergivet beskyttelsespræceptiv regulering kan det efter omstændighederne være vanskeligt at afgøre, hvorvidt indholdet af en (måske i øvrigt fordelagtig) garanti i det enkelte tilfælde påvirker mangelsbedømmelsen til ugunst for forbrugeren. Spørgsmålet herom er aktuelt,

in 6 months from date of purchase ... the product is replaced or repaired...". Idet stoffets slidstyrke ikke var den bedst opnåelige, men kun „god“ (næstbedste karakter) kunne forbrugeren gøre garantibeføjelser gældende (mod det tidligere salgsled), jfr. ovenfor under 2.2.2. Ifølge FKN forelå derimod ingen køberetlig mangel, hvorfor forbrugeren ikke havde nogen beføjelser over for sælgeren. – FKN synes således at have anlagt en generel mangelsvurdering („almindelig god handelsvare“) uden hensyntagen til garantibeviseets indhold. Da FKN lagde til grund, at udtalelsen („the best quality of fabric“) var urigtig, og da betydningen af tidligere salgsleds urigtige oplysninger for forbrugers retsstilling over for sælgeren rimeligvis ikke kan være mindre, fordi oplysningerne er kædet sammen med tredjemands afhjælpningstilsagn, burde mangelsspørgsmålet være afgjort ud fra KBL § 76, stk. 1, nr. 2, jfr. nr. 1 („et tidligere salgsled... givet urigtige oplysninger, der kan antages at have haft betydning for køberens bedømmelse af genstanden“). I overensstemmelse hermed måtte afgørelsen bero på, om der forelå den fornødne kausalitet. Se herved *Gomard*: Obligationsret. 1. del. (1983) s. 143, hvorefter såvel en udtrykkelig som en stiltiende garanti må antages at være omfattet både af ordet „oplysning“ i § 76, stk. 1, nr. 1 og 2, og af reglen i nr. 4. Der er intet unaturligt i, at kausalitetskravet i KBL § 76, stk. 1, nr. 1, er afgørende for spørgsmålet om urigtige garantioplysningers betydning for den køberetlige mangelsbedømmelse; kausalitetskravet er jo uden betydning for spørgsmålet om, hvorvidt garantisvigt kan udløse garantibeføjelser, jfr. ovenfor under 2.2.2. og sml. *Gomard* a.st., hvor der ikke sondres mellem kvalitetsafvigelser, der kan udløse henholdsvis garanti- og mangelsbeføjelser, se herom ovenfor under 2.2.1.

112. De nævnte bestemmelser antages at indeholde en præcisering af, hvad der også ellers ville gælde. I alle landene opstilles et kausalitetskrav. Kun i Sverige stilles herudover krav om, at sælgeren enten skal have påberåbt sig den urigtige oplysning eller have været i ond tro; disse begrænsninger foreslås ophævet i SOU 1984:25 s. 126.

når der i garantitilsagnet indgår udsagn, som sprogligt kan forstås således, at forbrugeren (i visse henseender) kun kan stille mindre krav til ydelsens kvalitet end ellers.¹¹³

Retstilstanden er forholdsvis klar, i hvert fald i teorien. Det er således utvivlsomt, at der fra manglende garanti ikke kan sluttes til, at ydelsen er mangelfri.¹¹⁴ Er enkelte dele af en ydelse undtaget fra et garantitilsagn, afhænger spørgsmålet om, hvorvidt de pågældende dele er mangelfulde, altså i det hele af en sædvanlig mangelsbedømmelse. Det samme gælder, hvis visse former for kvalitetsafvigelser er holdt uden for garantien.¹¹⁵ Derimod kan konkrete forbehold, i det omfang de utvetydigt specificerer negative egenskaber ved ydelsen, påvirke mangelsbedømmelsen til ugunst for forbrugeren.¹¹⁶ Forekomsten af forbehold af denne art i garantier er særligt overra-

113. I påkommende tilfælde undlader individuelle forbrugere efter at have læst garantien antagelig hyppigt at reklamere eller foretage sig videre i anledning af afvist reklamation efter at være præsenteret for den erhvervsdrivendes udlægning af, hvordan garantien rettelig skal forstås. De hermed forbundne forbrugerproblemer omtales nærmere nedenfor under 4.1.3.
114. Jfr. f.eks. FKN 1983-412-95 („Garantiens forbehold om, at garantien ikke dækker batteriet, finder nævnet må undergives den begrænsning, at batteriet ikke må have en ringere brugbarhed, end køberen efter de foreliggende omstændigheder har været berettiget til at forvente.“) og FKN's Årsberetning 1975 s. 30, 1976 s. 42 og 46 samt 1979 s. 21, hvorefter tilkendegivelser om, at der ikke gives garanti for (bestemte dele af) en vare, ikke kan tillægges betydning for mangelspørgsmålet; for at mangelsfriskrivning af denne art skal kunne tillægges virkning, må dens indhold og omfang i hvert fald være klart og utvetydigt angivet. Når garantitermen er anvendt, er det vanskeligt at leve op til kravet om klarhed, jfr. herved FKN 1983-100-25 (refereret i note 150) om en „tryghedsgaranti“ indeholdende en beløbsmaksimering af forhandlerens produktansvar. Se også nedenfor ved note 345 og i note 355, 356 samt 360.
115. Det må således formentlig antages, at den i svenske varegarantier jævnligt forekommende „fel“-definition, se f.eks. punkt 6 i *bilag C.18* og punkt 7 i *bilag C.23*., savner betydning for den køberetlige mangelsbedømmelse, når den bestemmer, at „bristfällighet“, som normalt udbedres ved sædvanlig „inkörningsservice“ m.v., ikke anses for en afvigelse fra normal standard, hvis den udbedres ved dette serviceeftersyn. Se nærmere *Luft* s. 68 ff og *Grobgeld og Hertzman* i SvJT 1981 s. 266-68 med yderligere henvisninger. Jfr. også ovenfor note 106. Se også note 117 om ansvarsbegrænsningen i de nævnte bilags punkt 7.
116. Jfr. herved ARN dnr. 79/R228 (Konsumenträtt & ekonomi 1979 nr. 5 s. 38), hvor der i et garantibevis for et smykkeur var anført bl.a. „ej vattenskyddad“. Denne formulering kunne ifølge ARN ikke fritage for enhver skade, som kan indtræde ved vådpåvirkning, f.eks. sved og høj luftfugtighed, idet det yderligere blev lagt til grund, at forbrugeren ikke i forbindelse med købet klart var

skende, og det må derfor kræves, at de er klart fremhævet for forbrugeren inden aftalens indgåelse, jfr. ovenfor ved note 109.¹¹⁷ Selv da kan sådanne forbehold i varegarantier savne betydning, for så vidt som de strider mod beskyttelsespræceptive regler, jfr. navnlig KKL § 8 og KSL kap. 5, § 4; reglerne om urigtige og vildledende oplysninger i KKL § 7, KSL kap. 5, § 1, stk. 2, KPL § 45a og KBL § 76, stk. 1, nr. 1-2, kan derimod i praksis vanskeligt tænkes at få selvstændig betydning for gyldigheden af de netop omtalte klart fremhævede konkrete forbehold.

Betydningen af generelle forbehold er reguleret i KKL § 9, KSL kap. 5, § 6, KPL § 45b og KBL § 77, stk. 1, hvis principper finder tilsvarende anvendelse ved fortolkningen af generelle forbehold angående tjenesteydelser. Som regel vil det imidlertid savne rimelig begrundelse at inkorporere et generelt forbehold i et garantitilsagn (for nye varer). Da denne kombination endvidere virker klart vildledende, vil den formueretlige generalklausul antagelig som altovervejende hovedregel føre til, at der ses bort fra det generelle forbehold.¹¹⁸

Det ovenfor nævnte afstikker forholdsvis klare retningslinjer for afgørelsen af, i hvilket omfang garantitilsagn kan antages at påvirke mangelsbedømmelsen til ugunst for forbrugeren. Set fra en praktisk orienteret synsvinkel er klarheden med hensyn til, hvad der gælder, dog mere tilsyneladende end reel, idet den er opnået ved at holde det generelle mangelsbegreb som en konstant størrelse og således betinget af, at det i enkelte tilfælde er muligt at foretage en nogenlunde præcis afgrænsning af det generelle mangelsbegreb. I praksis foreligger imidlertid ikke sjældent tilfælde, hvor denne forudsætning

informeret om urets betydelige fugtfølsomhed. Se også FKN j.nr. 1983-261-49 vedrørende skindtøj, der var blevet fuldstændig ødelagt på grund af vandstænk; udtalt, at selv om skindtøj er sart, må forbrugerne i almindelighed kunne gå ud fra, at det kan tåle en mindre byge eller stænk fra en håndvask, hvorfor der ved salg af skindtøj, som ikke tåler nogen form for vandpåvirkning, klart og tydeligt skal gøres opmærksom herpå; et forbehold som „Vi yder ingen garanti, hvis tøj ødelægges i regnvejr eller ved rens“ var i så henseende utilstrækkeligt; skaderne på tøjet konstituerede derfor en hævebegrundende mangel.

117. Jfr. således *Grobgeld og Hertzman* i SvJT 1981 s. 267 angående „fel“-definitionen i *bilag C.18* (se ovenfor note 115), hvis punkt 6 må sammenholdes med ansvarsbegrænsningen i punkt 7. Det samme må antages at gælde så meget mere med hensyn til *bilag C.23.*, hvis ansvarsbegrænsning i punkt 8 ikke udtrykkeligt er kædet sammen med „fel“-definitionen i punkt 7.

118. Jfr. SOU 1979:36 s. 278 og betænkning nr. 845/1978 s. 74 f.

ikke er til stede. Mangelsbegrebet er nemlig så vagt, at det undertiden snarere indeholder en omformulering af end et svar på mangels-spørgsmålet. I tvivlstilfælde kan det derfor være nærliggende at inddrage garantitilsagnet i bedømmelsen, til trods for at der principielt er tale om to forskellige spørgsmål. Der er da heller intet principstridigt i at lade garantitilsagnet tjene til at præcisere mangelsbegrebet. Grænsen mellem præcisering og indsnævring er imidlertid ikke skarp, og det risikeres let, at garantitilsagnet kommer til at dominere mangelsbedømmelsen til skade for forbrugeren; til illustration og uddybning af det anførte ses i det følgende lidt nærmere på dels spørgsmålet om garantitidens negative betydning for de krav, forbrugeren kan stille til ydelsens holdbarhed, dels spørgsmålet om inddragelse af garantitilsagnet til præcisering/indsnævring af mangelsbegrebet ved visse tjenesteydelser.

2.2.3.3. Særligt om garantitid og holdbarhed

På holdbarhedsspørgsmålet giver de ovenfor opstillede retningslinjer forholdsvis præcise svar: Kun når der er taget et utvetydigt konkret forbehold i det enkelte tilfælde, kan garantitidens korte varighed indebære, at forbrugeren må stille mindre krav til ydelsens holdbarhed end ellers. Den omstændighed, at garantitiden i en standardiseret garanti er kortere end „normal holdbarhedstid“, påvirker derimod ikke de holdbarhedskrav, der kan stilles efter almindelige regler om mangler.¹¹⁹ – I praksis er det springende punkt imidlertid, hvad der i det enkelte tilfælde skal forstås ved „normal holdbarhedstid“. Ofte lader der sig dog fastsætte en grænse for vedkommende ydelsesarts normalt absolut mindste modstandskraft over for tidens tand under normal anvendelse. Er dette minimum passeret, bliver afgørelsen imidlertid tvivlsom, og den præcisering, der kan opnås ved hjælp af garantiens tidsangivelse, vil i så fald formentlig blive tillagt afgørende betydning.¹²⁰ Derimod er der næppe grundlag for at opstille en almindelig formodning om, at tidsbestemte garantier indebærer, at forbrugeren ikke i kraft af mangelsreglerne kan kræve, at ydelsen ved normal anvendelse skal

119. På linie hermed SOU 1979:36 s. 280 f. Se også *Hörlyck*: *Entreprise- og licitationsbetingelser* (3. udg. 1982) s. 237.

120. Således f.eks. når madvarer garanteres at kunne holde i 5 dage ved opbevaring under 5°, jfr. *Hellner* s. 199.

kunne holde i længere tid end den garanterede.¹²¹ En sådan formodningsregel ville harmonere dårligt med det anførte om betydningen af generelle forbehold. Hertil kommer, at det vel som regel må være rimeligt at gå ud fra, at erhvervsdrivende opererer med en ikke ubetydelig sikkerhedsmargin ved fastsættelsen af garantiansvarets udstrækning i tid.¹²² For så vidt kunne der snarere være grundlag for en formodning om, at garantitiden er kortere end „normal holdbarhedstid“. – Noget andet er, at forbrugeren efter garantitidens udløb efter omstændighederne kan have vanskeligt ved at bevise, at ydelsen har været anvendt normalt, men trods dette ikke har holdt længe nok.¹²³ Holdbarhedsspørgsmålet må endvidere ses i nær sammenhæng med reglerne om forældelse af mangelsbeføjelser, jfr. nedenfor under 2.4.5.

121. Anderledes vistnok *Hellner* s. 199. Se også *Krüger* s. 166 f, jfr. s. 66 f, som dog især fremhæver det bevismæssige problem, jfr. straks nedenfor ved note 123. De almindeligt holdte udtalelser hos *Wetterstein* s. 80 synes alene at gå på det bevismæssige. Ifølge SOU 1979:36 s. 280 bør det „inte godtas att en näringsidkare genom en standardgaranti generellt förkortar den normala hållbarhetstiden“. To KKN-afgørelser ligger på linje med teksten. Afgørelserne er refereret i Meddelande nr. 8 af 9.5.1983. Den ene sag angik bl.a. „förslitning av kamaxeln“, hvilket ifølge KKN udgjorde en mangel ved den pågældende brugte bil. Det forhold, at manglen først havde manifesteret sig efter garantitidens udløb, og at det ikke kunne klarlægges, hvorvidt den stod i forbindelse med defekter, som havde vist sig i garantitiden, indebar alene, at sagen ikke skulle afgøres efter KKL kap. 5, § 3, men afskar ikke forbrugeren fra at påberåbe sig almindelige mangelsregler, som begrundede et forholdsmæssigt afslag i købesummen. Den anden sag angik en sofa solgt med 1 års garanti. 1½ år efter købet var der slidt store huller i sofastoffet. KKN lagde til grund, at der var tale om fabriktionsfejl, idet stoffet „bildade veck“ og var slidt ned i løbet af forholdsvis kort tid uden at have været udsat for usædvanlig hårdhændet anvendelse. Nævnet henviste herved til, at forbrugeren hverken havde børn eller husdyr (sammenhold ovenfor om det bevismæssige problem). KKN nåede herefter frem til, at fabriktionsfejlen og stoffets hurtige nedslidning udgjorde en mangel, som berettigede til forholdsmæssigt afslag på 1.000 mark.

122. Se herved *bilag C.33.*, hvoraf fremgår, at AEG-vaskemaskiner, der sælges i Danmark og Norge, af AEG markedsføres med funktionsgaranti af varighed på henholdsvis 1 og 2 år.

123. Den KKN-afgørelse, der er refereret i note 121, angående sofastofs hurtige nedslidning illustrerer, at bevisproblemerne ikke skal overvurderes.

2.2.3.4. Særligt om reparationsaftaler

Det anførte om garantitidens negative betydning for holdbarhedskravet tager også sigte på tjenesteydelser. Ved reparation af teknisk komplicerede apparater kan det sammensatte krav til reparatørens præstation i kombination med bevismæssig tvivl om, hvad der er aftalt, imidlertid også i andre retninger medvirke til at komplicere mangelsbedømmelsen. Således navnlig når forbrugeren overgiver et ikke-fungerende apparat til reparation med henblik på at få det bragt i funktionsduelig stand.

Alment udtrykt går kravene til reparatørens præstation i disse tilfælde ud på, at reparationen skal udføres omsorgsfuldt og fagmæssigt.¹²⁴ Dette indebærer i hvert fald, dels at reparatøren på fagligt forsvarlig måde skal lokalisere og udbedre de defekter, som har forårsaget funktionssvigtet, dels at udskiftede dele skal være af almindelig god kvalitet, jfr. det generelle mangelsbegreb ved køb. Når det kan anses for aftalt, at reparatøren har påtaget sig at bringe apparatet i funktionsduelig stand, er præstationen mangelfuld, hvis den ikke fører til dette resultat.¹²⁵ Kan reparatøren ikke antages at have påtaget sig noget sådant, udelukker de krav, der stilles med hensyn til lokaliseringen, ikke, at præstationen anses for mangelfri, selv om det viser sig, at reparationen alene har fjernet et symptom på en defekt, som efter kortere eller længere tid igen forårsager funktionssvigt. Afgørende for mangelsspørgsmålet bliver i så fald, om den bagved liggende årsag burde være lokaliseret, eventuelt ved kontrol efter reparationens udførelse.¹²⁶

I det enkelte tilfælde er det ofte tvivlsomt, hvad der er aftalt, særligt om reparatøren har påtaget sig at sørge for, at apparatet i sin

124. Se til det følgende NOU 1979:42 s. 44 f og 79 ff, SOU 1979:36, navnlig s. 185 ff og 198 ff, samt Kommitébetänkande 1982:50 s. 280 f.

125. Jfr. f.eks. ARN 81/R6629 (Årsberättelse 1982 s. 15): Den omstændighed, at en TV-reparatør opererede med 3 forskellige faste priser for 3 forskellige kategorier af defekter, måtte ifølge ARN give kunderne den opfattelse, at en reparation – i hvert fald når den højeste faste pris debiteredes – ville bringe apparatet i funktionsduelig stand. Sagen angik reparation af et 5 år gammelt farve-TV, som savnede billede. Efter reparationen (til højeste faste pris, ca. 400 kr. – ifølge reparatøren androg de faktiske reparationsomkostninger 860 kr.) var billedet rødtligt. Udbedring heraf kostede 300 kr., som forbrugeren kunne kræve erstattet. – Det var formentlig uden betydning for afgørelsen, at der var givet 6 måneders garanti på reparationen.

126. Se til illustration den svenske højesteretsdom i NJA 1973 s. 493.

helhed kommer til at fungere en vis tid fremover.¹²⁷ Ved en stillingtagen hertil vil et garantitilsagn, som alene angår kvaliteten af selve reparationen, formentlig som regel blive tillagt betydning ved præciseringen af mangelsbegrebet og således føre til, at reparatøren ikke antages at have påtaget sig at sikre, at apparatet i sin helhed fungerer en vis tid fremover. Derimod kan det næppe antages, at en garanti, der alene angår kvaliteten af den reparation, som er foretaget til udbedring af den konstaterede defekt, kan tillægges negativ betydning for de krav, forbrugeren efter mangelsreglerne kan stille til reparatørens indsats med hensyn til lokaliseringen af årsagen til apparatets svigtende funktion.¹²⁸ I disse tilfælde er mangel baseret på culpa, hvorfor mangelsfraskrivelse i hvert fald må være klar og utvetydig¹²⁹ og næppe vil kunne påberåbes, når den findes i standardvilkår.

2.3. *Garanti- og mangelsbeføjelser*

I det følgende omtales under 2.3.1. de beføjelser, forbrugeren i kraft af garantitilsagnet kan påberåbe sig over for garantigiver i tilfælde af garantisvigt. Som nævnt overfor under 2.2.3. kan kvalitetsafvigelser, der udgør garantisvigt, ofte tillige gøres gældende som en mangel. I så fald opstår der spørgsmål om, hvilken betydning garantien har for indholdet af forbrugeren mangelsbeføjelser, jfr. nærmere herom nedenfor under 2.3.2.

127. Jfr. herved NOU 1979:42 s. 81: „Det avgjørende må være om det forhold arbeidet skal angå er identificert i tilstrekkelig grad til at oppdragstakeren kan vurdere arten og omfanget av sin innsats. I grensetilfeller bliver det avgjørende til syvende og sist om det vil være rimelig å legge resultatansvar.“

128. Se som eksempel på sådan garanti den svenske Reparationsgaranti RR 74 (*bilag C.27.*), som efter punkt 1 omfatter bl.a. „.... det arbete som nedlagts“ og „fel i utbytta delar eller i utfört arbete“, og efter hvis punkt 4 „företagets ansvar för utförd reparation är begränsat till vad ovan anförts ...“. Se tilsvarende svensk reparationsgaranti EHL 74 (*bilag C.28.*).

129. Jfr. den klassiske danske dom i UfR 1929 s. 707 H og ovenfor ved note 118 om betydningen af generelle forbehold.

2.3.1. Garantisvigt og garantibeføjelser

2.3.1.1. Primær garantibeføjelse: afhjælpning

Den erhvervsdrivende er som udgangspunkt frit stillet med hensyn til, i hvilket omfang han vil forpligte sig som garantigiver. Spørgsmålet om, hvilke beføjelser der står til forbrugerens rådighed ved garantisvigt, afhænger således i første række af garantitilsagnet. Garantigiver er dog ikke helt frit stillet. Gennem fortolkning og beskyttelsespræceptive regler tilstræbes at sikre forbrugeren mulighed for i alle tilfælde af garantisvigt at kunne reagere adækvat over for garantigiver. Dette gælder ikke kun i relation til spørgsmålet om, hvad der er garantigivers primære forpligtelse ved garantisvigt, men også – og især – i relation til spørgsmålet om, hvilke sanktioner der står til forbrugerens rådighed, hvis garantigiver ikke opfylder sin primære forpligtelse.

De her omhandlede garantitilsagn må sædvanligvis forstås således, at garantigivers primære forpligtelse går ud på vederlagsfri afhjælpning.¹³⁰ For tjenestegarantiernes vedkommende svarer dette til, hvad der følger af mangelsreglerne. Selv om der for varegarantiernes vedkommende formentlig kan opstilles en udfyldende regel om, at forbrugeren, når der foreligger en partsgaranti, kan påberåbe sig samtlige mangelsbeføjelser,¹³¹ skal der antagelig i almindelighed ikke meget andet og mere end f.eks. branchepraksis til for at fortolke garantien som en afhjælpningsgaranti, se herved ovenfor ved note 35. Den nævnte udfyldningsregels betydning synes i hovedsagen at være begrænset til tilfælde, hvor en ifølge garantien relevant kvalitetsafvigelse efter naturens orden eller dog for en praktisk betragtning er uafhjælpelig. Således f.eks. når de nødvendige reservedele er gået ud af produktion¹³² eller et massefremstillet produkt garanteres at være „førsteklasses“, men det på grund af sin kon-

130. Jfr. f.eks. FKN 1983-231-199 (Årsberetning 1983 s. 45): En 10 års garanti ved køb af sofagrube i skind mod gennemslidning af læder indeholdt ikke oplysning om retsvirkningerne af garantisvigt, men fandtes at måtte „forstås således, at indklagede var forpligtet til vederlagsfrit at afhjælpe“, da skindet efter 7 års brug var gennemslidt; da sælger afviste dette, men tilbød at tage sofagruppen tilbage til 1/6 af den oprindelige købspris, tilkendtes der klageren et beløb svarende til udgifterne ved ombetrækning.

131. Jfr. bl.a. *Nørager-Nielsen og Theilgaard* s. 797.

132. Jfr. herved FKN 1982-31-56 (Årsberetning 1983 s. 51), hvor sælgeren af en cykel havde givet „5 års stelgaranti“, men som følge af importørens konkurs var ude af stand til at levere et tilsvarende stel i anledning af stelbrud 4 år senere.

struktion m.v. ikke lever op til prædikatet.¹³³ Det er nærmest en smagssag, om man i disse tilfælde vil rubricere f.eks. ophævelsesbeføjelsen som garantiens umiddelbare retsfølge eller som en subsidiær beføjelse, der først bliver aktuel ved manglende opfyldelse af en primær afhjælpningspligt, jfr. nedenfor ved note 142. Ved tredjemandsgarantierne går garantigivers forpligtelse i sådanne tilfælde ud på erstatning, jfr. nedenfor ved note 143.

Garantigiver vil normalt kunne vælge mellem at opfylde sin afhjælpningspligt ved reparation af den pågældende genstand eller ved levering af en ny ydelse, som lever op til garantien.¹³⁴ Civilretligt¹³⁵ er der som udgangspunkt intet i vejen for, at garantien pålægger forbrugeren at afholde en del af afhjælpningsomkostningerne. Det

133. Jfr. f.eks. FKN j.nr. 1977-231-117 (Årsberetning 1978 s. 52), hvor sælgeren ifølge garantibeviset „til enhver tid“ indestod for, „hvad der fagmæssigt er reklamationsberettiget. Til polstermøbler er kun anvendt gennemfarvet ægte læder“. Den købte læderstol var imidlertid ikke fremstillet af gennemfarvet, men af dækfarvet læder. Det købte savnede derfor tilsikrede egenskaber, hvilket berettigede køber til ophævelse (i købers krav på tilbagebetaling af købesummen foretoges dog et fradrag på knap 50 % for ca. 5½ års brug). Smh. FKN 1981-23100-555 (Årsberetning 1981 s. 56), hvor garantien udtrykkeligt henviste køber til reparation, hvis „Deres læderstue inden for 36 måneder bliver defekt“. Den omstændighed, at lædermøblerne køberen ubekendt var fremstillet med „antikeffekt“, udgjorde garantisvigt, som berettigede til ophævelse, idet det ikke var muligt at foretage afhjælpning som lovet i garantien. Se også FKN 1983-40-115 og 1983-121-33 omtalt i note 106.

134. Den indklagede garantigiver i ARN dnr. 79/R8429 (Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 5 s. 38) fulgte den ordning, at radioapparater m.v., som indleveredes til garantireparation, blev opbevaret med henblik på samlet indlevering til reparatøren, således at forbrugeren fik udleveret et andet brugt eksemplar angiveligt af ligeværdig eller bedre kvalitet. ARN lagde til grund, at garantien angik vederlagsfri afhjælpning. Da garantien ikke nævnte noget om byttesystemet, havde forbrugeren krav på at få udleveret sit eget apparat. Eftersom dette ikke var muligt, havde forbrugeren krav på at få udleveret et nyt apparat vederlagsfrit (d.v.s. omlevering, jfr. teksten nedenfor om forbrugers subsidiære garantibeføjelser). I dansk FO-sag, j.nr. 1979-117-16, ændredes en garanti gående ud på, at elektronregneren eller dennes mangelfulde dele „efter producentens valg uden udgifter for køberen“ bliver „repareret, justeret eller udskiftet med en istandsat model (‘refurnished’) af tilsvarende kvalitet og holdbarhed“, efter forhandling til „... bliver repareret, justeret eller udskiftet med en ny model, eller – efter køberens forudgående accept – en istandsat model af tilsvarende kvalitet og stand som den solgte“. Sml. udtalelse i dansk FO-beretning 1981-82 s. 96, som synes at forudsætte, at garantigiver efter eget valg kan opfylde afhjælpningspligten ved ombytning til et brugt apparat.

135. Se nedenfor ved note 283-87 om den offentligretlige regulering.

kan således forekomme, at forbrukeren selv må stå for eventuelle transportomkostninger, at afhjelpningen kun er vederlagsfri for så vidt angår udskiftede reservedele, mens forbrukeren selv må betale arbeidslønnen, eller at der efter garantitilsagnet påhviler forbrukeren en vis selvrisiko. Sådanne forbehold kan dog kun gøres gjælden- de over for forbrukeren, hvis de har fundet klart utryk i garan- tien,¹³⁶ og fortolkes i så fald restriktivt.¹³⁷ Klausuler om betaling af arbeidsløn og selvrisikobeløb kan etter omstændighetene medføre, at garantiens verdi for forbrukeren i praksis viser sig at være temme- lig beskjeden. I hvert fald når garantien pålegger forbrukeren så store økonomiske opofrelser i forbindelse med garantireparasjoner, at de nævnte klausuler i realiteten er ensbetydende med en næsten

136. Se til illustration FTU 19/79 (Forbrukertvister s. 102), hvor det udtales, at den „vanlige sproglige forståelse av en garanti vil innebære at den som avgir tilsag- net skal dekke alle utgifter forbundet med nødvendige reparasjonsarbeider når annet ikke fremgår“. Sagen angik en 3 måneders bruktbilgaranti, hvorefter kjøber „er selvass. av 300,-“. I bilens tilstandsrapport var i rubrikken for anslåede reparasjonsomkostninger anført „50“, hvilket ifølge garantigiver inde- bar, at kjøber i overensstemmelse med sædvanlig praksis, ud over selvrisikoen på 300 kr., måtte bære 50% af reparasjonsomkostningerne. Ifølge FTU var der imidlertid ikke givet kjøberen tilstrækkelig klart varsel om, at garantitilsagnet skulle fortolkes på denne måte. Se også FKN j.nr. 1979-31-105 (Årsberetning 1979 s. 51) angående arbeidsløn og FKN j.nr. 1977-19-4 (Årsberetning 1977 s. 70) om ekspeditionsgebyr. Om FKN j.nr. 1979-31-105, se foran i note 47.
137. Jfr. FTU 76/80 (Forbrukertvister s. 99) angående fortolkning af følgende klau- sul: „NB. Ved ethvert krav må kjøperen påta sig en egenandel på kr. 400 ekskl. moms“, i en sag, hvor forbrukeren ved 2 reparasjoner foretaget med kort mellomrum i henhold til en 3 måneders bruktbilgaranti begge gange blev afkræ- vet selvrisikobeløbet. FTU uttalte: „Ordlyden kan umiddelbart synes å trekke i selgers favør, jfr. særlig ordet 'ethvert'. Klausulen er imidlertid uklar på dette punkt. Ordet 'ethvert' kan f.eks. også henspille på at egenandel skal beregnes både ved små og store garantireparasjoner. Klausulen er utformet av selgersi- den, og etter sedvanlige fortolkningsprinsipper bør den fortolkes mot den som har utformet klausulen og burde uttrykt seg tydeligere, altså i dette tilfellet selgeren. Dertil kommer, og det må etter Utvalgets mening være det helt avgjørende, at selgers oppfatning ville lede til urimelige resultater. Legges selgers oppfatning til grunn, vil der bli meget stor forskjell ettersom alle feil blir oppdaget og reparert under ett, eller de blir tatt etter hvert og reparert ved flere forskjellige anledninger. En slik løsning savner logisk begrunnelse. Støtte for resultatet gir det også at i reklamemateriell som er fremlagt i saken, er prinsip- pet om egenandel utformet slik: 'Vi dekker omkostningerne med fradrag av kr. 400 ekskl. moms som er Deres egenandel'. Denne formulering er særlig egnet til å gi kjøpere det inntrykk at garantien omfatter alle utgifter (som ellers dekkes av garantien) ut over kr. 400 pluss moms.“

total fraskrivelse af garantiforpligtelser, må det følge af den civilretlige generalklausul, at selvrisikobeløbet m.v. skal nedsættes til det rimelige.¹³⁸ Har garantigiver blandt flere mulige fremgangsmåder for garantireparationens udførelse ikke valgt den, der påfører forbrugeren de færreste egenomkostninger, må forbrugeren i reglen være fritaget for at betale meromkostningerne, jfr. almindelige principper om den erhvervsdrivendes pligt til at varetage forbrugers interesser og om prisens fastsættelse, når intet er aftalt.¹³⁹

Afhjælningen må ske inden rimelig tid efter, at forbrugeren har fremsat krav herom. Forbrugeren må medvirke i rimeligt omfang; efter omstændighederne tilkommer der garantigiver mere end et reparationsforsøg. På disse punkter må garantitilsagnet præciseres ved hjælp af de retningslinjer, som regulerer de tilsvarende spørgsmål vedrørende afhjælpning af mangler.¹⁴⁰

2.3.1.2. Subsidiære garantibeføjelser

Også spørgsmålet om, hvilke beføjelser der står til forbrugers rådighed, hvis garantigiver ikke opfylder afhjælpningspligten, beror som udgangspunkt på en fortolkning af garantien.¹⁴¹ Ved partsgarantierne må det antages, at udfyldningsreglen går ud på, at forbrugers subsidiære garantibeføjelser svarer til mangelsbeføjelserne, og også antages, at vilkår, som begrænser eller udelukker disse

138. Jfr. betænkning nr. 845/1978 s. 49 f og se til illustration den FTU-sag, der er refereret i note 137. Klausulens urimelige virkninger for forbrugeren blev i denne sag understreget af, at denne ifølge sagsfremstillingen selv havde udbedret en række mindre defekter uden at opsøge garantigiver, idet han regnede med, at han i så fald måtte betale selvrisikobeløbet.

139. Jfr. SOU 1979:36 s. 218 f, NOU 1979:42 s. 79 og FTU sag 328/1980 angående køb af brugt bil (6 år gammel, kørt 85.000 km., pris 20.000 kr.) med 3 måneders garanti begrænset til 5.000 kr. og med selvrisiko 500 kr. Garantireparation i anledning af motorens sammenbrud beløb sig til ca. 9.300 kr., men kunne ved valg af anden fremgangsmåde være udført for 6-7.000 kr. FTU fritog forbrugeren for betaling af mere end 2.000 kr. under henvisning til KPL § 5.

140. Jfr. herved FKN-årsberetning 1981 s. 11 ff, hvorefter der ved teknisk komplicerede genstande tolereres flere reparationsforsøg end ved ukomplicerede genstande. Jfr. også Konsumenträtt & ekonomi 1979 nr. 6 s. 48 med sammenfatning af ARN-praksis i ursager.

141. Uanset hvem der er garantigiver kan forbrugeren selvsagt forlange, at garantiforpligtelsen opfyldes in natura, hvis dette ellers er muligt.

beføjelser, i almindelighed vil blive sat til side.¹⁴² Ved tredjemandsgarantierne vil forbrugeren i almindelighed kunne kræve erstatning for adækvate tab forårsaget af afhjælpningspligtens manglende opfyldelse,¹⁴³ jfr. således den beskyttelsespræceptive normalregel i KSL kap. 5, § 10, stk. 2, der gennem sin henvisning til § 9 indeholder en vis præcisering af erstatningspligtens omfang.¹⁴⁴ KKL § 12 indeholder en minimumsregel, hvorefter tredjemand ikke gyldigt kan fraskrive sig ansvaret for culpa, når købers tab ikke er ringe.¹⁴⁵ Modsvarende bestemmelser findes ikke i KPL eller KBL. Uden for

142. Jfr. ovenfor ved note 130. Se UfR 1969 s. 152 H, finsk HD 1968 II 87, NRt 1935 s. 497, NJA 1943 A 193, *Gomard*: Naturalopfyldelse (1971) s. 72, *Stig Jørgensen*: Kontraktsret 2. bind (1972) s. 103 f, *Teleranta* JFT 1974 s. 85, *Wetterstein* s. 163 ff samt *Krüger* s. 168 f og 227. Se i øvrigt FKN j.nr. 1978-41100-038 (Årsberetning 1979 s. 55) og FKN j.nr. 1979-12000-097 (Årsberetning 1979 s. 34) angående ophævelse, ARN dnr. 77/R4966 (Konsumenträtt & ekonomi 1978 nr. 3 s. 33) angående omlevering, smh. herved svensk Nybilsgaranti 74 (*bilag C.18.*) punkt 4, og FKN j.nr. 1978-31000-093 (Årsberetning 1979 s. 51) angående forholdsmæssigt afslag (= afhjælpningsudgiften). Også i FTU sag nr. 335/1980 blev det forholdsmæssige afslag sat til afhjælpningsudgiften: sagen angik køb af en brugt bil solgt for 60.000 kr. i nylakeret stand med garanti for, at lakarbejdet var „førsteklasses fagarbejde“ – garantien nævnte intet om forbrugers beføjelser. I FKN 1983-231-199 (Årsberetning 1983 s. 45) omtalt i note 130 sattes pengekravet til afhjælpningsudgiften (jfr. herved KBL § 78, stk. 3, 2. pkt.); således også i FKN 1982-31-56 (Årsberetning 1983 s. 51) omtalt i note 132.
143. Jfr. f.eks. den i note 106 nævnte FKN j.nr. 1983-40-115 vedr. Kodaks Disc kamera, hvor tabet sattes til købsprisen (mod udlevering af apparatet), hvilket også var tilfældet i den ligeledes i note 106 nævnte FKN j.nr. 1983-121-33 vedr. en farlig varmepude. Se også FKN j.nr. 1982-200-11 (udførligt omtalt ovenfor i note 111), hvor den pågældende tredjemandsgaranti ligeledes angik reparation eller omlevering; da det ikke herved var muligt at afhjælpe den pågældende kvalitetsafvigelse, konverterede FKN afhjælpningskravet til et pengekrav, hvis størrelse under hensyn til købers brug blev sat til 50% af købesummen.
144. Jfr. nærmere reg.prop. 1977:8 s. 50 med understregning af, at garantigivers erstatningsansvar ikke forudsætter „vållande“. Smh. hermed betænkning nr. 738/1975 s. 67 f.
145. Begrænsningen er procesøkonomisk begrundet og den eneste, der gyldigt kan gøres. § 12 går således videre end § 6 angående sælgers ansvar for manglende afhjælpning af mangler. Denne forskel ses som en væsentlig årsag til, at svenske varegarantier på væsentlige områder ikke længere er producent-, men sælgergarantier, jfr. herved nedenfor under 4.1.5. ved note 430 og 432. I ARN dnr. 77/R1724 (Konsumenträtt & ekonomi 1978 nr. 4 s. 40) havde leverandøren udvist forsømmelse ved opfyldelsen af sit afhjælpningstilsagn (uret var ikke returneret efter et ½ år) og var derfor forpligtet til at erstatte urets pris samt købers porto- og telefonudgift.

de nævnte reglers anvendelsesområde vil der i almindelighed blive skredet ind mod garantigivers forsøg på at fraskrive sig sit ansvar for opfyldelse af sin primære garantiforpligtelse med støtte i almindelige fortolkningsprincipper og den civilretlige generalklausul.¹⁴⁶

2.3.2. Garantiens betydning for mangelsbeføjelserne

2.3.2.1. Varegarantier efter dansk ret

Spørgsmålet om varegarantiernes betydning for forbrugerens mangelsbeføjelser er forholdsvis enkelt, for så vidt angår dansk ret. Ved KBL-ændringen i 1979 indførtes beskyttelsespræceptive regler, der fastslår en almindelig afhjælpningspligt og -ret for sælger, jfr. nærmere KBL §§ 78-79. Disse bestemmelser er udformet således, at omfanget af forbrugerens minimale og normale rettigheder med hensyn til afhjælpning af mangler ikke påvirkes af en eventuel afhjælpningsgaranti. Den omstændighed, at en mangel tillige udgør garantisvigt og som sådan samtidig udløser mere eller mindre vidtgående garantibeføjelser over for sælger eller tredjemand, er således ifølge KBL uden betydning for forbrugerens ret til efter § 78 at forlange forholdsmæssigt afslag, omlevering, vederlagsfri afhjælpning eller ophævelse.¹⁴⁷ Garantien kan endvidere ikke anvendes til at udvide omfanget af sælgers almindelige ret til efter § 79 at parere mangelsbeføjelser gennem tilbud om vederlagsfri afhjælpning.¹⁴⁸

På et enkelt punkt sammenkobler KBL dog for så vidt garanti- og

146. Se note 142 ovenfor.

147. Jfr. FKN 1982-91-40 (En garantierklæring ved køb af hvalp, hvorefter køberen havde ret til gratis at få leveret en ny af sælgerens førstkomende kuld, såfremt hunden viste sig at være syg, kunne ikke afskære køberen fra at gøre købelovens almindelige mangelsbeføjelser gældende, hvorfor køberen kunne hæve, da hvalpen som følge af en medfødt hvirvelabnormitet måtte aflives) og FKN 1979-12000-097 (Da sælgeren ikke havde reageret på forbrugerens krav om afhjælpning af en mangel, kunne forbrugeren hæve, uanset at fabrikanten tilbød at afhjælpe manglen i henhold til en afgiven garanti). Se herved også FKN j.nr. 1982-80-39 og 1983-80-88 (Årsberetning 1983 s. 14) vedr. garanti-/reklamationsbestemmelser for brugte biler indebærende tilsagn om udbedring til nedsat pris (1/2 pris i første måned, 2/3 i anden og 3/4 i tredje måned) – ej gennem sådan bestemmelse indskrænke køberens krav på vederlagsfri afhjælpning.

148. Jfr. f.eks. FKN 1980-49000-021 (Da de konstaterede mangler ved en lighter ikke var afhjulpnet inden rimelig tid, var forbrugeren berettiget til at hæve, idet sælgeren ikke ved udstedelse af garantibevis kunne ændre den beskyttelsespræceptive regel i KBL § 78, stk. 3).

mangelsbeføjelser, som § 78, stk. 2, tillægger forbrugeren en beskyttelsespræceptiv ret til at holde (en del af) købesummen tilbage, indtil et berettiget krav på afhjælpning er opfyldt; det er herved uden betydning, om afhjælpningsforpligtelsen følger direkte af loven eller påhviler sælgeren eller tredjemand i kraft af en garanti.¹⁴⁹ Også for spørgsmålet om, hvem der er rette reklamationsadressat, tillægger KBL det betydning, at tredjemand har afgivet afhjælpningsgaranti, jfr. nærmere nedenfor under 2.4.4. Interesse for spørgsmålet om garantitilsagns betydning for forbrugers mangelsbeføjelser har det også, at KBL ikke i et og alt regulerer erstatningsbeføjelsen (i modsætning til forbrugers øvrige mangelsbeføjelser) ved beskyttelsespræceptive regler. Sælgeren kan således gyldigt fraskrive sig det vidtgående ansvar i genuskøb, jfr. KBL § 80, stk. 2, jfr. § 43, stk. 3, i det omfang det går videre end ansvaret ifølge § 80, stk. 1, som lovfæster den praksis, der i tidens løb har dannet sig angående anvendelsen af § 42, stk. 2. KBL udelukker heller ikke, at sælger gyldigt kan begrænse erstatningspligtens omfang, når der ikke foreligger culpa;¹⁵⁰ herved bemærkes, at forbrugeren altid ved

149. Derimod angår § 78, stk. 3, om købers beføjelser, når afhjælpningskrav ikke opfyldes, alene afhjælpning i kraft af loven. – § 78, stk. 2, må antages at være analogt anvendelig, når sælger udøver sin afhjælpningsret efter § 79. – Se *Børge Dahl* i Karnovs Lovsamling (10. udg. 1982), bind 2, s. 2171 f, note 536, 542 og 555.

150. På grund af dette forbehold har spørgsmålet kun relevans, for så vidt angår KBL § 80, stk. 1, nr. 4, om tilsikrede egenskaber. Ifølge motiverne kan begrænsningen følge ikke alene af tilsikringserklæringen, men også af andet vilkår i aftalen, „hvis det godtgøres, at køber har været bekendt med vilkåret, eller at det har været fremhævet for ham inden aftalens indgåelse“, jfr. FT 1978-79 till. A sp. 2176. Se *Børge Dahl* i Karnovs Lovsamling (10. udg. 1982), bind 2, s. 2172, note 563 og 570. – Forholdet er altså blot det, at sælgeren kan begrænse det mangelsansvar, som påhviler ham alene i kraft af tilsikringen; forbrugeren er således trods begrænsningen stillet bedre end ellers. Derimod er det (også uden for det beskyttelsespræceptive område) svært at forestille sig situationer, hvor forbrugeren må respektere, at en sælger begrænser et ansvar, som umiddelbart følger af almindelige regler, når ansvarsbegrænsningen er maskeret som en garanti. Jfr. herved FKN j.nr. 1983-100-25, hvor det blev lagt til grund, at en fabriktionsfejl var årsag til, at en dybfryser var brudt sammen og madvarer til en værdi af ca. 2.500 kr. ødelagt. I overensstemmelse med almindelige ulovbestemte regler om produktansvar fandtes producenten ansvarlig, ligesom der pålagdes forhandleren hæftelsesansvar. Forhandleren kunne ikke påberåbe sig en „tryghedsgaranti“ (*bilag A.19.*), hvorefter ansvaret for følgeskader var begrænset til 1.000 kr., „allerede fordi ansvarsbegrænsningen efter sin udformning og placering på bagsiden af fakturaen blandt en række

sælgerens manglende opfyldelse af pligten til at afhjælpe en køberetlig mangel kan lade manglen afhjælpe for sælgerens regning, i det omfang dette kan ske uden uforholdsmæssige omkostninger, jfr. den beskyttelsespræceptive § 78, stk. 3. 2. pkt. Denne må antages at gælde analogt ved sælgers manglende opfyldelse af tilbud om afhjælpning af mangler i henhold til § 79.¹⁵¹

2.3.2.2. *Varegarantier efter finsk, norsk og svensk ret*

Ved gennemførelsen af den forbrugerbeskyttende lovgivning angående køb er man også i de øvrige lande gået ud fra, at afhjælpning i form af reparation i mange tilfælde kan være den rimeligste løsning af mangelsproblemer. I modsætning til Danmark er ingen af de øvrige lande dog gået så vidt som til at indføre en almindelig afhjælpningspligt og -ret for sælger. (En tilsvarende ordning er imidlertid nu foreslået af den svenske konsumentköputredning for forbrugerkøbs vedkommende og overvejes indført generelt for alle køb som led i en nordisk købelovsreform, jfr. SOU 1984:25 s. 51 f og 154 ff.)

Efter norsk og svensk ret har sælger i almindelighed kun forholdsvis beskedne muligheder for at afværge mangelsbeføjelser ved tilbud om afhjælpning, jfr. henholdsvis KPL § 49, stk. 1-2, og den svenske købelovs § 49 samt KKL § 5, stk. 2;¹⁵² efter finsk ret går sælgers almindelige afhjælpningsret noget videre, jfr. KSL kap. 5, § 2, stk. 2. Lovgivningen i de 3 lande udelukker imidlertid ikke, at sælger kan forbeholde sig videregående ret til at afhjælpe mangler i kraft af en afhjælpningsgaranti, jfr. nærmere straks nedenfor.

For at forbrugeren kan kræve afhjælpning af en køberetlig man-

anpriser, tilbud og mærkevareangivelser ikke kan anses som en af klageren vedtaget del af aftalen". Hertil føjedes, „at selv om ansvarsbegrænsningen måtte anses som en del af aftalen, må den tilsidesættes som ugyldig i medfør af aftalelovens 36, idet det må anses for urimeligt i en forbrugerftale at påberåbe sig en ansvarsbegrænsning som den foreliggende, der på afgørende måde begrænser forbrugers rettigheder og indeholdes i en af den erhvervsdrivende ensidigt udformet standardtekst under betegnelsen 'tryghedsgaranti', hvilket udtryk må antages at give den ukyndige læser indtryk af, at hans rettigheder forøges og ikke formindskes".

151. Jfr. *Børge Dahl* i Karnovs Lovsamling (10. udg. 1982), bind 2, s. 2172, note 555.

152. Se nærmere svensk prop. 1973:138 s. 193 f og 295 om forholdet mellem de 2 bestemmelser.

gel, må der efter lovgivningen i de 3 lande foreligge et særligt tilsagn herom; i praksis gives tilsagnet typisk i form af en afhjælpningsgaranti fra sælger eller tredjemand. En afhjælpningsbeføjelse for køber forudsætter således i almindelighed i disse lande, at den pågældende køberetlige mangel tillige kan påberåbes som garantisvig. Afhjælpningsbeføjelsen er altså en garantibeføjelse, som køber kan påberåbe sig over for tredjemand eller sælger i dennes egenskab af garantigiver i overensstemmelse med det ovenfor under 2.3.1. anførte, og udgør for så vidt et supplement til de beføjelser, køberen kan gøre gældende over for sælger i kraft af mangelsreglerne.

Efter lovgivningen i de 3 lande kan en afhjælpningsgaranti dog hyppigt virke også som en begrænsning af de mangelsbeføjelser, der ellers står til forbrugerens rådighed. Forbruger købsreglerne i disse lande bygger således på den hidtidige almindelige opfattelse, hvorefter en afhjælpningsgaranti tillige antages at udvide sælgers afhjælpningsret, for så vidt som den i mangel af særlige holdepunkter for det modsatte forstås således, at den afskærer køber fra at gøre sædvanlige mangelsbeføjelser gældende, hvis manglen afhjælpes inden rimelig tid.¹⁵³ Set i forhold til den tidligere retstilstand består det nye i, at de beskyttelsespræceptive regler i KPL § 49, stk. 3, KKL § 4 og KSL kap. 5, § 3, i forskelligt omfang altid sikrer forbrugeren et vist minimum af beføjelser over for sælgeren, jfr. nærmere i det følgende.

For at en afhjælpningsgaranti skal kunne medføre en udvidelse af sælgers afhjælpningsret, må den være vedtaget af forbrugeren.¹⁵⁴ Den usikkerhed, der præger retstilstanden med hensyn til, hvor meget eller hvor lidt der skal til, for at vilkår, som fraviger almindelige regler til ugunst for forbrugeren, kan anses for vedtaget, synes hyppigt at kunne skabe tvivl om, hvorvidt garantien i det enkelte tilfælde forpligter forbrugeren til at tåle afhjælpningsforsøg.¹⁵⁵ Siden gennemførelsen af de nævnte beskyttelsespræceptive regler sy-

153. Jfr. *Nørager-Nielsen og Theilgaard* s. 798, *Hellner* s. 173 og *Wetterstein* s. 191 f med yderligere henvisninger. Se også foran ved note 35.

154. Dette fremgår klart af ordlyden i KPL § 49, stk. 3, og af motiverne til KKL, jfr. svensk prop. 1973:138 s. 133, 187 og 295 f. Jfr. også *Wetterstein* s. 193, som dog ikke klart tager sigte på forbruger køb. – Det her omtalte vedtagelsesproblem må holdes ude fra spørgsmålet om garantigivers bundethed, jfr. ovenfor under 2.1.

155. Jfr. *Wetterstein* s. 109 ff smh. med *Krüger* s. 161. Se også *Krüger* s. 30 f og *Jo Hov: Avtalerett* (1980) s. 83 f.

nes spørgsmålet dog kun forholdsvis sjældent at have givet anledning til synderlige problemer i retsanvendelsen.¹⁵⁶ Dette skyldes formentlig i første række, at der som følge af de nævnte forbruger-købsreglers principielt positive holdning til afhjælpning kun stilles beskedne krav med hensyn til vedtagelse. Dette gør sig antagelig navnlig gældende, når garantien er blevet til efter forhandling med FO/KO.

Forbrugeren rejser formentlig kun undtagelsesvis selv spørgsmålet, og i praksis udlægges hans forhold i forbindelse med reklamationen som tilstrækkelig (stiltiende) vedtagelse, når reklamationen har ført til, at salgsgenstanden faktisk indleveres til reparation. Det må imidlertid være oplagt, at det i disse tilfælde ofte er en fiktion at tale om vedtagelse. Når reklamationen fører til, at salgsgenstanden indleveres til reparation, skyldes det antagelig ikke sjældent snarere, at afhjælpning i kraft af garantien er den eneste beføjelse, forbrugeren mener at kunne gøre gældende, end et valg mellem de beføjelser, der står til hans rådighed.¹⁵⁷ Og fiktionen bliver helt åbenbar, om forbrugeren i disse tilfælde tillige antages at have vedtaget den fraskrivelse af erstatningsansvar og udelukkelse af mangelsbeføjelser i øvrigt, som hyppigt indgår i garantien.

De betænkeligheder, som set ud fra et forbrugersynspunkt kan være forbundet med det anførte, synes navnlig at kunne få aktualitet for så vidt angår svenske afhjælpningsgarantier, idet sælgers udvidede afhjælpningsret efter KKL ikke er betinget af, at afhjælpningen sker vederlagsfrit for forbrugeren, jfr. det følgende og nærmere om forbrugerproblemerne nedenfor under 4.1.3. og 4.2.7.2.-3.

Ud over vedtagelse forudsætter sælgers udvidede afhjælpningsret i henhold til en afhjælpningsgaranti i alle 3 lande, at manglen in casu er omfattet af garantitilsagnet.

Ifølge KSL kap. 5, § 3, er det yderligere en betingelse, at garantien er skriftlig, og at den efter sit indhold angår vederlagsfri afhjælp-

156. Jfr. dog FTU 127/80 (Forbrukertvister s. 214 ff), hvor FTU lagde til grund, at den pågældende tredjemandsgaranti ikke var overgivet til kunden og derfor næppe vedtaget.

157. Smh. herved svensk prop. 1973:138 s. 187, hvorefter KKL indebærer, „att köperen, om han anser det vara förenligt med sina intressen, alltid har möjlighet att godta garantin som en del av köpavtalet och stödja sig på den tvingande lagens regler om garantisituationen“.

ning.¹⁵⁸ Garantiafhjælpning kan således ikke efter finsk ret forbindes med transportomkostninger, selvrisko eller tilsvarende for forbrugeren.¹⁵⁹

Efter norsk og svensk ret stilles ikke tilsvarende krav til garantitilsagnets form og indhold for, at det kan suspendere udnyttelsen af sædvanlige mangelsbeføjelser.

Noget andet er, at afhjælpning ifølge KPL § 49, stk. 3, kun kan indebære definitivt bortfald af sædvanlige mangelsbeføjelser, hvis den sker uden urimelige omkostninger eller ulempe for forbrugeren, og at afhjælpning ikke afskærer forbrugeren fra at kræve erstatning efter mangelsreglerne for rimelige afhjælpningsomkostninger efter § 49, stk. 3.¹⁶⁰ Dette indebærer bl.a., at selvriskoklausuler m.v. ikke efter norsk ret kan gøres gældende over for forbrugeren, når afhjælpningen angår garantisvigt, som samtidig udgør en køberetlig mangel. – I norsk kontraktspraksis synes selvriskoklausuler ikke sjældent anvendt i brugtbilgarantier af forholdsvis kort varighed, jfr. herved *bilag C.12.* og *C.13.* Hverken brugtbilsælgere eller -købere kan i almindelighed formodes at være på det rene med den hårfine sondring mellem „efterfølgende“ og „oprindelige“ defekter, som udgør henholdsvis garantisvigt og køberetlige mangler, endsige at kunne forudse, hvilken subsumtion FTU eller domstolene ville foretage i tilfælde af tvist. Det er derfor nærliggende at antage, at forbrugerne forholdsvis hyppigt belastes af selvrisko i overensstemmelse med klausuler herom uden hensyn til, om der i det enkelte tilfælde måtte foreligge en køberetlig mangel.¹⁶¹

158. Jfr. *Wetterstein* s. 203 f.

159. Jfr. Villmanstrands rådstuvurätts dom af 26.3.1980: En sælger, der i henhold til en garanti havde afhjulpet mangler ved en solgt bil, dømt til at tilbagebetale oppebåret selvrisko på 900 mark, da vilkåret var uden virkning efter KSL kap. 5, § 15.

160. Se nedenfor ved note 165.

161. Se herved FTU sag 76/80 hvor mangelsspørgsmålet ikke blev bragt på bane (afgørelsen er også omtalt i noterne 137, 138 og 182). Heller ikke i FTU sag 19/79 (også omtalt i note 136) var forbrugers krav baseret på mangelsreglerne, hvilket dog ikke afholdt FTU fra at udtale (obiter dictum), „... at man ikke kan slutte av den omstendighet at gearet svikter tre uker etter levering at det også nødvendigvis var mangelfullt da det ble levert. Bilen var kjørt nær 80.000 km på kjøpstiden, og det er derfor mulig at det dreier seg om ordinær slitasje“. Sammenlign FTU sag 328/1980 (også omtalt i note 139), hvor bilens motor måtte udskiftes efter 4 måneder (men hvor sælger indvilligede i at betragte reparationen som en garantireparation): „... Hvorvidt havariet kan føres tilbake til svakheter på kjøbstiden eller til klagerens egen bruk av bilen, er det uråd

Efter svensk ret er den nævnte sondring mellem „oprindelige“ og „efterfølgende“ defekter for så vidt uden betydning, som KKL § 4 ikke udelukker, at garantivilkår, hvorefter køber selv må stå for f.eks. transportomkostninger eller bære en selvrisiko, kan gøres gældende over for forbrugeren, når manglen afhjælpes i overensstemmelse med KKL § 4.¹⁶² Civilretlig indskriden mod vilkår af denne art må efter svensk ret ske ved hjælp af restriktiv fortolkning eller anvendelse af den civilretlige generalklausul. Ifølge ARN-praksis ses der på brugtbilområdet bort fra selvrisikoklausuler i hvert fald ved „oprindelige“ defekter af betydning for trafiksikkerheden,¹⁶³ jfr. herved KKL § 8, 2. pkt., og sammenhold bemærkningerne ovenfor ved note 161 om selvrisikoklausulernes formentlige praktiske effekt.

I alle 3 lande har forbrugeren ret til at holde købesummen tilbage, indtil manglen er afhjulpet, jfr. nærmere de indbyrdes noget forskel-

å avgjøre på det pågældende tidspunkt. Når det viser sig nødvendig å skifte hele motoren allerede etter 4 måneders bruk, tyder dette på at bilen har vært nokså nedslitt.“ Hvis undladelsen af at tage stilling til mangelsspørgsmålet i denne sag var begrundet i, at den gamle motor ikke kunne undersøges, stemmer dette mindre godt med følgende bevisbyrdebetraktninger i det nævnte obiter dictum i sag 19/79: „(H)vis selgeren i forbindelse med reparasjon og utbedring av svikt kaster den del som kjøberen senere reklamerer på, vil han i noen grad selv måtte ta risikoen for eventuell tvil som måtte knytte seg til mangelsspørgsmålet... Forbrukertvistutvalget har full anledning til å sette i gang en teknisk undersøkelse i de fleste reklamasjonssaker og må derfor i noen grad bygge på bevisbyrderegler dersom den omstridte gjenstand ikke lenger forefinnes. Det faller naturlig å legge slike regler til grunn når henholdsvis selger eller kjøper forspiller viktige bevismidler i saken.“

162. Jfr. svensk prop. 1973:138 s. 187.

163. Jfr. ARN dnr. 82/R4160 (Årsberättelse 1982 s. 26) angående en „trafiksäkerhetsgaranti“ for „fel som förelegat och/eller yppats inom 3 månader från leveransdagen“, selvrisiko 500 kr. Efter 9 dage ophørte bremsene at fungere. ARN begrundede anvendelsen af den civilretlige generalklausul med, at garantien efter sin ordlyd i det foreliggende tilfælde stillede forbrugeren ringere end ellers, og at en ubetinget accept af selvrisikoklausulen ved mangler af betydning for trafiksikkerheden åbenbart ville modvirke formålet med KKL § 8, 2. pkt. Det måtte derfor anses for „oskäligt att åtminstone i fråga om trafiksäkerhetsfel som förelegat redan vid köpet godta villkor innefattande skyldighet för köparen att stå viss självrisk ... et sådant villkor [innebär] uteslutande ett åsidosättande av köparens lagliga rättigheter utan någon motsvarande förmån för honom“. Se herved Carbell i Konsumenträtt & ekonomi 1982 nr. 3 s. 18, hvorefter der muligvis også kan ses bort fra selvrisikoklausulen, når der i garantitiden viser sig defekter af betydning for trafiksikkerheden, selv om de er udslag af normal slitage.

ligt udformede beskyttelsespræceptive bestemmelser i KKL § 4, stk. 2, KPL § 49, stk. 4, og KSL kap. 5, § 12.

Uanset om det er køber eller sælger, der har taget initiativet til at aktivere garantien, skal manglen være afhjulpet inden rimelig tid. Sker dette ikke, eventuelt i form af omlevering, kan forbrugeren i alle 3 lande kræve, at sælgeren erstatter udgiften ved at få manglen afhjulpet andetsteds, forholdsmæssigt afslag eller ophævelse af købet. Efter KKL § 4 og KPL § 49, stk. 3, forudsætter ophævelse dog, også i disse tilfælde, at manglen (fortsat) er væsentlig,¹⁶⁴ og ifølge KKL § 4, stk. 1, 2. pkt., kan sælger i et vist omfang gyldigt have begrænset købers ret til ophævelse mod at betale rimelig erstatning.

Spørgsmålet om afhjælpningsgarantiens betydning for købers erstatningsbeføjelse (i øvrigt) er reguleret på forskellig måde i de 3 lande.

Ifølge KPL § 49, stk. 5, 1. pkt., medfører § 49, stk. 3, ingen indskrænkning i købers ret til at afkræve sælger erstatning for adækvate tab forårsaget af mangler i overensstemmelse med §§ 42-43, som er beskyttelsespræceptive i forbruger køb, jfr. § 1a, stk. 1. Uanset ordene „urimelig kostnad“ i § 49, stk. 3, kan eventuelle vilkår i en afhjælpningsgaranti om selvrisko og forsendelse m.v. altså normalt ikke afskære forbrugeren fra at få også disse udgifter erstattet, når sælger er ansvarlig for manglen.¹⁶⁵ Sælger kan dog

164. I modsætning til, hvad der gælder efter KSL kap. 5, § 2, stk. 1, 2. pkt., er ophævelse efter ordlyden af § 3 i KSL kap. 5 ikke nogen subsidiær beføjelse, jfr. måske anderledes *Wetterstein* s. 173. Efter KBL § 78, stk. 3, forudsætter ophævelse efter mislykket eller udebleven afhjælpning ikke væsentlighed. FKN har dog i adskillige afgørelser (med tvivlsom føje) lagt til grund, at ophævelse i disse tilfælde er afskåret ved bagatelagtige mangler, hvor forbrugeren må lade sig nøje med et forholdsmæssigt afslag, jfr. f.eks. FKN j.nr. 1980-20300-185 (Årsberetning 1980 s. 61). Tilsvarende afgørelse vedrørende omlevering i henhold til § 78, stk. 3, findes i Årsberetning 1981 s. 50.

165. Jfr. nærmere *Krüger* s. 165 og FTU sag 65/80 (Forbrukertvister s. 204) angående mangler ved en ny bil, som forbrugeren havde købt hos den nærmeste forhandler; afstanden fra forbrugeren til forhandleren var ca. 470 km. Efter afhjælpning af en køberetlig mangel (blærer i lakken) på sælgers værksted opstod der tvist om, hvorvidt forbrugeren måtte afholde udgifterne ved bilens transport, ialt 423 kr. Ifølge garantivilkårene påvilede transportomkostningerne køberen. FTU lagde til grund, at KPL § 49, stk. 5, 1. pkt., udelukker en antitetisk fortolkning af § 49, stk. 3 („uten urimelig kostnad“), hvorefter sælgeren skulle kunne belaste køberen op til rimelighedsgrænsen i forbindelse med reparation, og nåede frem til, at sælgeren var erstatningspligtig, idet transportomkostningerne var en nærliggende og direkte følge af den pågældende

gyldigt fraskrive sig ansvaret for afsavnstab m.v., jfr. § 1a, stk. 2.

Den svenske købelovs §§ 42-43 er deklatoriske, også i forbrugerkøb. Afhjælpes en mangel ikke i overensstemmelse med KKL § 4, pålægger den beskyttelsespræceptive regel i KKL § 6 dog sælgeren i rimeligt omfang at erstatte køberen de positive udgifter, denne har pådraget sig som følge af manglen, såfremt han ikke kan exculpere sig. De udgifter, køberen kan kræve erstattet efter § 6, skal være umiddelbart forårsaget af manglen og kan f.eks. bestå af udgifter i forbindelse med reklamationen og den forgæves afhjælpning,¹⁶⁶ herunder eventuelle transportomkostninger, som efter garantien skulle afholdes af køber. § 6 finder derimod ikke anvendelse, når manglen afhjælpes i overensstemmelse med § 4;¹⁶⁷ i disse tilfælde udelukker KKL som tidligere nævnt ikke, at køberen kommer til at bære transportomkostningerne eller en eventuel selvrisiko, jfr. herved det ovenfor nævnte om vedtagelse, restriktiv fortolkning og den civilretlige generalklausul. Skønt KKL § 6 er en mini-

de mangel, jfr. KPL § 43, stk. 3. I et obiter dictum fremhævede FTU, at der kan tænkes tilfælde, hvor køberen ud fra en egenrisikobetragtning selv må stå for en del af transport- og rejseomkostningerne, således f.eks. når salgsgenstanden bringes til udlandet eller er købt hos en fjernliggende forhandler og ikke hos nærmeste sælger. – Som nævnt angik sagen afhjælpning af en køberetlig mangel; havde der været tale om en defekt, som alene udgjorde garantisvigt, var resultatet antagelig blevet det modsatte, jfr. nærmere ovenfor ved note 136. Det er nærliggende at antage, at forbrugerne forholdsvis hyppigt belastes af garanti-klausuler om transportomkostninger uden hensyn til om der i det enkelte tilfælde måtte foreligge en køberetlig mangel, jfr. nærmere ovenfor ved note 161 om det tilsvarende problem ved selvrisikoklausuler. – I FTU 127/80 (Forbrukertvister s. 214) fandtes et vilkår om, at der ved ombytning af dæk som følge af en defekt skulle betales et beløb svarende til køberens nytte ved brug, i tilfælde af mangel at være i strid med de beskyttelsespræceptive regler i KPL §§ 57, 43 og 49.

166. Jfr. nærmere prop. 1973:138 s. 197 f og som eksempel ARN dnr. 77/R1724 (Konsumenträtt & ekonomi 1978 nr. 4 s. 40), hvor manglen ved et ur ikke var udbedret inden rimelig tid i henhold til tredjemands tilsagn herom. Da manglen ikke var af ringe betydning, kunne køber hæve og forlange, at sælgeren erstatte ham porto- og telefonudgifter. Endvidere fandtes den pågældende tredjemand at have pådraget sig erstatningsansvar, jfr. note 145 ovenfor.
167. Prop. 1973:138 s. 200. Jfr. f.eks. ARN dnr. 77/R931 (Konsumenträtt & ekonomi 1978 nr. 1 s. 40), hvor pkt. 8 i Sweboat garanti 1974 (*bilag C.23.*) udelukkede køber fra at få erstattet visse rejseomkostninger (samt værdien af en uges mistet ferie) i et tilfælde, hvor motoren var havareret under feriesejlads, og reparationen havde taget en uge. Smh. hermed ARN dnr. 77/R3721, hvor der ikke var givet garanti, og hvor der tilkendtes køberen en erstatning på 6.000 kr. for „inte i avsedd utsträckning kunnat använda båten under seglationssäsongen”.

mumsregel, er der formentlig en tendens til, at bestemmelsen ligesom en del af de øvrige regler i KKL i retsanvendelsen kommer til at fungere som normalregel.¹⁶⁸ Uanset det ikke er kommet klart til udtryk i bestemmelsens ordlyd, ligger det dog fast, at sælgeren altid er ansvarlig for forbrugerens fulde individuelle tab, når sælger har handlet forsætligt eller groft uagtsomt.¹⁶⁹

KSL kap. 5, § 9, stk. 1, pålægger sælger et objektivt ansvar for de udgifter, køberen har haft til „erforderliga“ foranstaltninger som følge af manglen, samt udgifter, der som f.eks. installeringsomkostninger, har været „onyttiga“ på grund af manglen. Sælgers ansvar for andet end sådanne direkte udgifter reguleres af § 9, stk. 2, som fastsætter et præsumptionsansvar. § 9 er en beskyttelsespræceptiv normalregel og gælder som sådan også i garantitilfældene.¹⁷⁰

2.3.2.3. Særligt om tredjemands mangelsansvar og varegarantier

Det anførte om garantitilsagnets betydning for forbrugerkøberens mangelsbeføjelser har taget sigte på såvel parts- som tredjemandsgarantierne.¹⁷¹ For så vidt angår de sidstnævnte, har bemærkningerne angået spørgsmålet om, i hvilket omfang tredjemands garantitilsagn påvirker forbrugerens mangelsbeføjelser over for sælgeren. Efter omstændighederne kan det forhold, at salgsgenstanden lider af en mangel, medføre, at køberen efter almindelige retsgrundsætninger eller specielle lovregler også kan fremsætte krav over for tredjemand, i praksis typisk et tidligere salgsled.¹⁷² I givet fald opstår der

168. Jfr. således *Carbell* i *Konsumenträtt & ekonomi* 1982 nr. 3 s. 20.

169. Prop. 1973:138 s. 297 og 315.

170. Jfr. nærmere *Wetterstein* s. 235 ff.

171. Se ovenfor note 61 om den begrænsning, der ligger i, at tredjemands garanti skal være afgivet „för säljarens räkning“, jfr. KKL § 4, stk. 3, og de modsvarende udtryk i KPL § 49, stk. 3, og KSL kap. 5, § 3.

172. Jfr. bl.a. betænkning nr. 845/1978 s. 48 f og 150 f samt *Børge Dahl* i *Karnovs Lovsamling* (10. udg. 1982), bind 2, s. 2173, note 585. Se også FKN 1980-32200-016: En kædesavs stempel og cylinder blev beskadiget som følge af overbelastning. Da den af fabrikanten udarbejdede betjeningsvejledning ikke, som den burde, havde indeholdt tydelig oplysning om, at motoren krævede nogle indkøringstimer, før den kunne belastes fuldt ud, og at manglende indkøring kunne medføre skade som den foreliggende, tilpligtedes fabrikanten, der havde udbedret skaden mod vederlag, som var betalt under protest, at tilbagebetale forbrugeren dette samt fragtomkostninger. Forhandleren fandtes som sælger at hæfte solidarisk for forbrugerens krav mod fabrikanten.

spørgsmål om, hvilken betydning en af den pågældende tredjemand afgivet garanti kan antages at have for de forpligtelser, der bortset herfra påhviler ham over for forbrugeren. Når bortses fra dansk ret, indeholder lovgivningen i de nordiske lande enkelte beskyttelsespræceptive regler herom. Jfr. således erstatningsreglerne i KKL § 14, 1. pkt., KPL § 45a, stk. 2, samt KSL kap. 5, § 10, stk. 1, angående urigtige og vildledende oplysninger, samt KKL § 14, 2. pkt., vedrørende undladt information. Størst interesse er imidlertid knyttet til KPL § 49a, hvorefter forbrugeren kan gøre en mangel gældende også mod et tidligere salgsled, i det omfang de forhold, der begrunder krav mod sælgeren, giver denne et tilsvarende krav mod det tidligere salgsled.¹⁷³ Eventuelle aftalemæssige begrænsninger i sælgerens krav mod den pågældende, kan ikke påberåbes over for forbrugeren i videre omfang, end begrænsningen gyldigt kunne være aftalt mellem sælgeren og forbrugeren. Også denne bestemmelse er beskyttelsespræceptiv og kan således ligesom de øvrige nævnte regler i alle tilfælde påberåbes over for tredjemand uanset indholdet af denne garanti. Uden for de nævnte bestemmelsers anvendelsesområde må spørgsmålet afgøres efter almindelige grundsætninger og den civilretlige generalklausul, der normalt vil føre til, at tredjemand ikke gennem forbehold i garantien kan fraskrive sig ansvaret for culpa.¹⁷⁴

173. Jfr. nærmere *Krüger* s. 214 ff.

174. Jfr. herved nedenfor note 189 og særligt om hæftelsesansvar for culpa hos et tidligere salgsled FKN j. nr. 1983-121-28 angående en importørs produktansvar for brandskade forårsaget af en varmepudes overophedning grundet en for typen sædvanlig fabrikations- eller materialefejl. FKN fandt, at en garantibestemmelse, hvorefter det 12-måneders afhjælpningstilsagn ikke omfattede „fejl og skader, direkte eller indirekte, opstået ved fejlbetjening ... ved brand ...“, „må fortolkes indskrænkende, således at denne bestemmelse ikke kan fritage forhandlere, importører og producent for et produktansvar for person- og tingskade, der opstår på grund af fabrikations- eller materialefejl. Nævnet finder i øvrigt anledning til at bemærke, at ansvarsfraskrivelse ved brand er urimelig i et tilfælde som det foreliggende, hvor placeringen af de 2 termostater på varmepuden giver anledning til en overophedning, der først kan opdages på et tidspunkt, hvor brand allerede er opstået.“

2.3.2.4. Tjenestegarantier

Tjenestegarantierne går typisk ud på, at garantisvigt berettiger forbrugeren til afhjælpning. Også bortset fra garantien har tjenesteyderen en almindelig pligt og tillige ret til at afhjælpe mangler. På den baggrund synes spørgsmålet om tjenestegarantiernes betydning for forbrugers mangelsbeføjelser i hovedsagen kun at påkalde sig interesse, når garantien pålægger forbrugeren økonomiske opofrelser i forbindelse med afhjælpning, begrænser garantigivers ansvar for mislykket afhjælpningsforsøg i forhold til, hvad der følger af mangelsreglerne, eller indeholder fraskrivelse af erstatningsansvar. I så fald opstår der spørgsmål om, i hvilket omfang tjenesteyderen kan påberåbe sig garantiens vilkår, når garantisvigten in casu udgør en mangel.

Idet der endnu ikke er gennemført lovgivning angående tjenesteydelser, reguleres spørgsmålet civilretligt alene af almindelige principper om fortolkning og vedtagelse af standardaftalevilkår samt den civilretlige generalklausul, jfr. herved ovenfor ved note 37 og 44.

Som udgangspunkt har forbrugeren krav på vederlagsfri afhjælpning af bevislige mangler.¹⁷⁵ Ligesom reglerne om sælgers afhjælpningsret forudsætter reglerne om tjenesteyderens ret til at afhjælpe mangler, at afhjælpningen sker uden omkostning for forbrugeren. For at garantivilkår, hvorefter transportomkostninger, selvrisiko m.v. skal bæres af forbrugeren,¹⁷⁶ kan finde anvendelse, også når der bevisligt foreligger en mangel, må der være særlige holdepunkter for, at parternes aftale skal forstås på denne måde. De betragtninger, som betinger den almindelige opfattelse, hvorefter varegarantier angående afhjælpning, i mangel af særlige holdepunkter for andet, forstås således, at de remplacerer almindelige regler om mangelsbeføjelser,¹⁷⁷ kan ikke overføres på tjenesteområdet, hvor den erhvervsdrivende som nævnt også bortset fra garantien har en almindelig pligt og ret til at afhjælpe mangler.¹⁷⁸ De bevismæssi-

175. Der bortses fra tilfælde, hvor afhjælpning er umulig eller økonomisk urimelig, jfr. herom SOU 1979:36 s. 300 og 307 ff (om „offergrænsen“), NOU 1979:42 s. 48.

176. Således f.eks. svensk Reparationsgaranti RR 74 (*bilag C.27.*) og Reparationsgaranti EHL 74 (*bilag C.28.*).

177. Jfr. nærmere ovenfor ved note 153.

178. Sammenhold herved *Wetterstein* s. 192.

ge lettelse, som også en tjenestegaranti yder forbrugeren ved mangelsbedømmelse, jfr. ovenfor under 2.2.2.2., kan næppe i sig selv begrunde et fortolkningsresultat, som stiller forbrugeren ringere end ellers, når der bevisligt foreligger en mangel. Dette forekommer særlig oplagt ved fortolkningen af tjenestegarantier, hvor garantitiden er så kort, at de bevismæssige fordele for forbrugeren er ret beskedne.

Selv om det klart fremgår af en tjenestegaranti, at (visse) transportomkostninger, selvrisko m.v. skal bæres af forbrugeren, også når garantisvigt er lig mangel, kan et vilkår herom i givet fald kun påberåbes over for forbrugeren, hvis denne kan antages at have vedtaget denne begrænsning i sin ret til vederlagsfri afhjælpning af mangler.¹⁷⁹ Her som i så mange andre sammenhænge, jfr. herved foran ved note 155, er det vanskeligt at angive præcist, hvornår vedtagelseskravet er opfyldt. I tvivlstilfælde tillægges størrelsen af det pågældende beløb, almindelig praksis i branchen og FO/KO's medvirken ved vilkårenes tilblivelse antagelig ofte afgørende betydning. Endvidere kan geografiske forhold efter omstændighederne, men dog næppe i Danmark, tale for en lempelig behandling af vilkår, hvorefter forbrugeren selv må bære visse transportomkostninger. Selv om vilkårets rimelighed er af stor betydning for vedtagelseskravene, må det dog være oplagt, at et vilkårs manglende urimelighed ikke i sig selv kan begrunde, at et det anses for vedtaget.¹⁸⁰ Navnlig ved tjenestegarantierne må også fremhæves, at forbrugeren formentlig ikke sjældent først underrettes om garantiens nærmere indhold, når tjenesten er udført, hvilket efter omstændighederne kan være et godt stykke tid efter indgåelsen af parternes aftale.¹⁸¹ Når forbrugeren har reklameret, og afhjælpning er sket, har situationen tilsyneladende mange lighedspunkter med den, som er omtalt ovenfor ved note 157 angående visse varegarantier. Men også kun tilsyneladende; for i modsætning til det dér omtalte har forbrugeren ved tjenestegarantierne (heller) ikke retligt set noget valg, idet afhjælpning er den primære beføjelse, som forbrugeren

179. Se derimod ovenfor under 2.1. om garantigivers aftaleretlige bundethed.

180. Jfr. herved *Peter Møgelvang-Hansen* i UfR 1982 B s. 87.

181. Jfr. dog KOVFS 1982:4 (Riktlinjer för information vid reparation m.m. av elektriska hushållsapparater och hemelektronik), *bilag D.6.*, punkt 2.2.1. i.f., hvorefter information om bl.a. „garanti- och debiteringsnormer skall finnas tillgänglig i skriftlig form genom trycksak eller på ordresedel eller beställningsblankett, och överlämnas til konsumenten“.

kan gøre gældende i henhold til såvel garantien som mangelsreglerne. Udlægges det forhold, at forbrugerens reklamation faktisk har ført til afhjælpning, i sig selv som en stiltiende vedtagelse, gøres hans krav på vederlagsfri afhjælpning af (bevislige) mangler derfor i realiteten betinget af, at han har taget udtrykkeligt forbehold i forbindelse med reklamationen. Om denne form for efterfølgende stiltiende vedtagelse accepteres i retsanvendelsen, henstår som usikkert.¹⁸² At forbrugeren i sådanne tilfælde er vanskeligt stillet, synes derimod oplagt.

I den foreliggende sammenhæng går bedømmelsen i henhold til den civilretlige generalklausul ud på at vurdere rimeligheden af den foretagne begrænsning af det krav på vederlagsfri afhjælpning, som tilkommer forbrugeren efter deklatoriske regler om mangler. Spørgsmålet bliver kun aktuelt, hvis vilkåret kan anses for vedtaget af forbrugeren. Når garantisvigt udgør en mangel, må det antages, at vilkåret underkastes en strengere vurdering end i de tilfælde, hvor garantisvigt ikke er lig mangel, jfr. herom ovenfor ved note 138.

Afhjælpes manglen ikke inden rimelig tid, har forbrugeren ret til et forholdsmæssigt afslag i vederlaget. Eventuelle garantivilkår, som går ud på at fratage forbrugeren denne subsidiære mangelsbeføjelse, strider mod almindelige retsgrundsætninger og er ikke bindende for forbrugeren; klar hjemmel for dette resultat haves nu i den civilretlige generalklausul.

Det anførte om vedtagelse og fortolkning finder tilsvarende anvendelse på spørgsmålet om den erhvervsdrivendes mulighed for i garantien at fraskrive sig eller begrænse erstatningsansvaret for mangelfuld præstation.¹⁸³ Der påhviler tjenesteyderen et præsumptionsansvar. Bl.a. fordi ophævelsesbeføjelsen stort set savner praktisk betydning som reaktionsmiddel ved mangelfulde tjenesteydelser, er erstatningsbeføjelsen jævnligt af større betydning for forbru-

182. Det kan vel ikke udelukkes, at den tvivl, som i de omtalte tilfælde kan gøre sig gældende med hensyn til, om der ud over garantisvigt tillige forelå en mangel, indebærer, at der ikke skal meget til, før man bortser fra den sidste mulighed (og dermed vedtagelsesproblemet). Jfr. herved FTU 76/80 (Forbrukertvister s. 99): „Slik saken er reist for Forbrukertvistutvalget, behøver Utvalget ikke ta standpunkt til om kjøperen kunne reklamert manglene etter kjøpslovens regler. Kjøper har nemlig ikke hevdet at begge engenandeler skal tilbakebetales ham. Han har altså tatt utgangspunkt i at reparasjonen skal ske i henhold til garantien. Problemet er om han plikter å betale egenandel to ganger.” Sagen, som angik en 3 måneders brugtbilgaranti, er omtalt ovenfor i note 137.

183. Se til det følgende SOU 1979:36 s. 353 ff og 388 ff.

geren end ved køb. Det må derfor i hvert fald antages, at tjenesteyderen ikke kan fraskrive sig erstatningsansvar i videre omfang end, hvad der følger af de beskyttelsespræceptive regler om køb.¹⁸⁴ Forbrugeren må således under alle omstændigheder kunne kræve, at tjenesteyderen erstatter ham adækvate tab ved at lade manglen afhjælpe hos andre i tilfælde, hvor tjenesteyderen ikke har opfyldt sin afhjælpningspligt. De rimelighedsbetragtninger, der spiller ind ved afgørelsen af vedtagelses- og fortolkningsspørgsmålet, og som er selve essensen af den civilretlige generalklausul, må endvidere formentlig antages at føre til resultater, der i almindelighed er strengere mod den erhvervsdrivende end de beskyttelsespræceptive køberetlige regler. Dette kan navnlig være af betydning for så vidt angår klausuler, som begrænser ansvaret for adækvate følgeskader.

Tredjemandsgarantier for tjenesteydelser angår typisk kun de anvendte materialer.¹⁸⁵ Ved afgørelsen af, om tjenesteyderens præstation er mangelfuld, antages der med hensyn til kvaliteten af de anvendte materialer at gælde samme principper som ved køb, hvorimod forbrugers primære mangelsbeføjelse også på dette punkt er afhjælpning. På den baggrund må det formentlig antages, at en tredjemandsgaranti ikke kan afskære forbrugeren fra at gøre sædvanlige beføjelser gældende over for tjenesteyderen i det omfang, de anvendte materials ringe kvalitet udgør en mangel ved tjenesteydelsen. Jfr. de modsvarende beskyttelsespræceptive regler om køb,¹⁸⁶ hvis principper via den civilretlige generalklausul må kunne overføres på tjenesteydelserne.

2.4. Reklamationsspørgsmål – garantiperioden

2.4.1. Reklamation inden rimelig tid – bevis- og procesklausuler

Forbrugers ret til at påberåbe sig såvel garantisvigt som mangler er i almindelighed betinget af, at der reklameres inden rimelig tid, efter at den pågældende kvalitetsafvigelse er eller burde være opdaget af forbrugeren. Se nærmere de beskyttelsespræceptive regler i KKL §§ 11 og 13, KPL § 52, stk. 3, KBL §§ 81-82 og 84-85 samt KSL

184. Jfr. herom overfor ved note 150 og noterne 165-170.

185. Se til det følgende SOU 1979:36 s. 193 ff og s. 281 f.

186. Jfr. KBL § 78, KKL § 4, KPL § 49 og KSL kap. 5, § 3.

kap. 5, § 13.¹⁸⁷ Disse bestemmelser ses mest nærliggende som blot en præcisering af den hidtidige retsanvendelses klare tendens til lempelig vurdering af forbrugerens reklamationspligt og til gennem (undertiden anstrengt) fortolkning at bortse fra reklamations- og bevisklausuler, hvis indhold prætenderer at afskære ellers berettigede krav.¹⁸⁸ Den præcisering heraf, der er foretaget i de nævnte køberetlige bestemmelser, fører formentlig via fortolkning og den civilretlige generalklausul i alt væsentligt til tilsvarende resultater uden for bestemmelseernes direkte anvendelsesområde, herunder på tjenesternes område.¹⁸⁹

I det omfang, garantien ikke stiller forbrugeren bedre, må det således antages, at forbrugerens reklamationspligt som betingelse for at aktivere en garanti i alle tilfælde har stort set samme indhold som den reklamationspligt, der påhviler ham efter mangelsreglerne. Dette indebærer navnlig, at der ses bort fra garantivilkår, der fastsætter en reklamationsfrist, som i det enkelte tilfælde er kortere end „rimelig tid“, og at der bortses fra klausuler, som opstiller særlige formelle krav, f.eks. om skriftlig reklamation, for, at forbrugeren kan aktivere garantien.

Noget andet er, at forbrugerens henvendelse må fremtræde for den erhvervsdrivende som en garantireklamation. I så henseende vil en almindelig holdt udtalelse om ikke at være tilfreds i mange tilfælde være tilstrækkelig.¹⁹⁰ Efter omstændighederne vil indsendelse til garantigiver af vedkommende ting i defekt stand kunne være

187. Pligten til at reklamere inden rimelig tid påhviler selvsagt kun forbrugeren, hvis intet andet fordelagtigere er aftalt, og en garantierklæring må efter omstændighederne forstås således, at der ikke stilles andre tidsmæssige krav til reklamation end, at den skal ske inden garantiperiodens udløb, jfr. betænkning nr. 845/1978 s. 87, NOU 1976:61 s. 47 f. Se også *Wetterstein* s. 267 og *Ole Lund jr. TFR* 1963 s. 312 f. *Bilag C.3.* skal ifølge branchen forstås således, at der kun stilles krav om reklamation inden garantiens udløb, jfr. nedenfor i note 282. Se endvidere FKN 1981-98100-219: Ved at undlade at følge en reklamation op havde forbrugeren fortabt sin ret til at gøre misligholdelsesbeføjelser efter købeloven gældende: forbrugeren fandtes alene berettiget til at kræve afhjælpning i henhold til en afgiven garanti. Se også den afgørelse, som er refereret nedenfor i note 216.

188. Jfr. *Gomard*, Obligationsretten i en nøddeskal (2. hæfte 1972) s. 212 med generel omtale af sådanne „procesklausuler“.

189. Jfr. betænkning nr. 738/1975 s. 68 f. Se i øvrigt *Bernitz*, Standardavtalsrätt (3. uppl. 1978) s. 57 f om analogi fra tvingende regler. Se også SOU 1979:36 s. 289 ff samt NOU 1979:42 s. 53 f.

190. Jfr. herved betænkning nr. 845/1978 s. 84.

tilstrækkeligt til at gøre det klart, at der fremsættes krav på grund af en defekt ved pågældende produkt, således i almindelighed nok ved postordrekøb.¹⁹¹ Ligeledes vil indlevering til reparation i den forretning, hvor vedkommende ting er købt, ofte kunne være tilstrækkeligt. Fremtræder en sådan indlevering til reparation imidlertid med føje ikke for den erhvervsdrivende som relateret til et i forretningen foretaget køb og utilfredshed med dette, må den erhvervsdrivende gå ud fra, at det drejer sig om et reparationsopdrag mod selvstændigt vederlag.¹⁹² Er vedkommende ting imidlertid indleveret til reparation inden for de tidsfrister, der gælder for garantireklamation, og er det endvidere uomtvistet, at den foretagne reparation kunne kræves i henhold til garantien, synes usikkerhed med hensyn til, hvorvidt den erhvervsdrivende måtte forstå forbrugerens henvendelse som en reklamation, ikke at burde give den erhvervsdrivende krav på reparationsvederlag.

Den erhvervsdrivende kan selvsagt forlange, at forbrugeren godtgør sin ret til at aktivere garantien. Hertil kræves ikke andet end, at vedkommende produkt eller ydelse godtgøres at være defekt og omfattet af en ikke udløbet garanti. Den erhvervsdrivende kan imidlertid ikke kræve, at det dokumenteres på nogen bestemt måde, at vedkommende produkt eller ydelse er omfattet af en ikke udløbet garanti. Selv om garantivilkår om, at reklamation skal ledsages af (dateret) garantibevis, kan være en i og for sig rimelig foranstaltning

191. Jfr. ARN dnr. 80/1785 (Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 6 s. 33): Et ur indsendtes under garantitiden til garantigiver uden at være ledsaget af garantibevis eller købsnota. At garantireparation skulle være betinget af, at garantibevis eller købsnota indsendtes med uret, fremgik hverken af katalog, brugsanvisning eller garantibevis. Garantigiver burde have kontaktet køberen og anmodet om dokumentation for, at garantien gjaldt. Da dette var undladt, måtte reparationen betragtes som en garantireparation, for hvilken betaling ikke kunne kræves.

192. I ARN dnr. 81/R1590 (Konsumenträtt & ekonomi 1981 nr. 6 s. 24) havde forbrugeren ved indlevering til reparation af et godt to år tidligere købt guld-armbånd glemt at nævne garantien. Da den erhvervsdrivende således måtte gå ud fra, at det drejede sig om en almindelig reparation uden sammenhæng med køb, kunne forbrugeren ikke nægte at betale. Det blev formentlig tillagt afgørende betydning, at købet var indgået ca. 2 år tidligere. – Det er i sådanne tilfælde forbrugeren, som må bevise, at der er anmodet om en garantireparation, jfr. ARN dnr. 80/R275 (Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 6 s. 33), hvor den erhvervsdrivende imidlertid havde forsyndet sig mod ARN-praksis, hvorefter der bør indhentes forholdsordre, når reparationsudgiften overstiger 50% af genstandens værdi, og derfor måtte se sit betalingskrav reduceret.

til at lette garantiproceduren og til i alles interesse at foregribe bevismæssige problemer om f.eks. garantitidens udløb, kan de ikke anvendes som begrundelse for at afvise garantikrav, hvis materielle berettigelse kan godtgøres på anden måde.¹⁹³ Dette må selvsagt også gælde klausuler, hvorefter forbrugeren allerede umiddelbart efter modtagelsen af et garantibevis skal udfylde og indsende det til registrering for, at garantien kan træde i kraft.¹⁹⁴ Tilsvarende med hensyn til andre vilkår, som i realiteten er bevisklausuler, selv om de efter deres formulering ikke fremtræder som sådanne, f.eks. klausuler om, at garantien bortfalder, hvis indgreb i eller reparation af vedkommende genstand foretages af nogen anden end garantigiver eller en af denne autoriseret person.¹⁹⁵

2.4.2. Garantigivers accessoriske pligter ved reklamation uden garantisvigt

Navnlig når garantien angår teknisk komplicerede genstande, kræver det ofte en nærmere undersøgelse, før det kan fastslås, om der foreligger en efter garantien relevant kvalitetsafvigelse. Mener garantigiver herefter, at dette ikke er tilfældet, påhviler der ham en accessorisk pligt til at indhente forholdsordre fra forbrugeren, inden den pågældende defekt udbedres. Ved at undlade dette afskærer han ofte forbrugeren fra at vurdere berettigelsen af, at garantireparation er afvist. Under alle omstændigheder er det forbrugeren afbørgelse, om han vil bekoste en reparation, der ikke dækkes af garantien. Uden særlig tilkendegivelse herom fra forbrugeren kan

193. Jfr. herved f.eks. ARN dnr. 80/1785 omtalt i note 191.

194. Se nærmere ovenfor under 2.1.3. ved note 63.

195. En klausul om, at „garantien bortfalder, hvis uret har været åbnet af andre end vort værksted“ kan således ikke afskære garantikrav, hvis det ligger fast, at der foreligger en (i øvrigt) relevant kvalitetsafvigelse, se herved FKN j.nr. 1977-40-87 (Årsberetning 1978 s. 59) samt FKN j.nr. 1982-991-7, hvoraf fremgår, at Ankenævnet for Radio- og TV-apparater m.v. (hvis virksomhed nu er ophørt) var af den (klart uholdbare) opfattelse, at sådanne klausuler „må fortolkes ret strengt efter sin ordlyd“. Smh. ARN dnr. 82/R1587 (Årsberättelse 1982 s. 16), hvor garantien ikke dækkede, hvis reparationen var foretaget af andre end garantigiver eller af personer autoriseret af denne. Ifølge ARN kunne klausulen ikke afskære garantikrav, (allerede?) fordi det ikke var godtgjort, at forbrugeren havde fortaget noget reparationsforsøg, i og med han havde åbnet slibemaskinen for at finde ud af årsagen til funktionssvigtet.

den erhvervsdrivende ikke påføre ham større reparationsomkostninger end hjemlet i garantien.¹⁹⁶ Navnlig hensynet til at sikre, at forbrugerne i praksis har reel mulighed for at drage nytte af den bevislættelse, der ligger i, at påvist kvalitetsafvigelse præsumeres at udgøre garantisvigt (se ovenfor ved note 93), taler for, at der stilles forholdsvis strenge krav for, at forbrugeren kan antages at have tilkendegivet, at reparation kunne foretages, også selv om der ikke måtte foreligge garantisvigt.¹⁹⁷ Bevisbyrden for, at genstanden blev

196. Jfr. således UfR 1913 s. 425 LOHS og 1914 s. 199 LOHS samt FKN j.nr. 1978-14300-036 og 1978-40000-165 (Årsberetning 1978 s. 44 og 58), 1979-40000-219 (Årsberetning 1979 s. 54). Se også mindretallets afgørelse i FKN 1982-12-9 (Årsberetning 1982 s. 52), hvor det blev lagt til grund, at forbrugeren ved symaskinens indlevering havde vedlagt garantierklæringen; under henvisning til reparationens mindre omfang og pris (208 kr. – symaskinen var 6 år tidligere købt for 1.040 kr.) nåede flertallet derimod frem til, at garantigiver ikke havde haft pligt til at oplyse forbrugeren om, at reparationen ikke var en garantireparation. Det forhold, at garantien var medsendt til reparationen, kunne efter flertallets opfattelse ikke ændre forbrugeren forpligtelse i *denne sag*, men blev af mindretallet anset som en anmodning om garantireparation (se herved note 192 ovenfor). Udformningen af flertallets afgørelse harmonerer ikke med teksten; afgørelsen er måske som antydnet ved fremhævelsen ovenfor begrundet i modstridende oplysninger om, hvad var passeret i forbindelse med reklamationen, jfr. herom teksten straks i det følgende. Sagen er tillige omtalt ovenfor i note 102. – I ARN dnr. 78/R4964 (Konsumenträtt & ekonomi 1979 nr. 2 s. 44) opfyldte garantigiver sin underretningspligt, da undersøgelsen havde vist, at der ikke forelå garantisvigt. Da forbrugeren ikke ønskede reparation, afkrævedes hun et undersøgelsesgebyr på knap 40 kr. Idet forbrugeren ved reklamationen tydeligt havde tilkendegivet, at kameraet skulle returneres uden udgift, burde garantigiver udtrykkelig have oplyst, at der altid kræves undersøgelsesgebyr, når der ikke foreligger garantisvigt.

197. Se i modsat retning de noget atypiske afgørelser i FKN 1982-12-9 (flertallets afgørelse, se note 196 ovenfor) samt sag 82/198 fra det norske Reklamasjonsnemnda for Radio og TV, hvis afgørelse ikke er udtryk for, at der stilles særlige krav, men snarere for, at forbrugeren må tage forbehold for at undgå at blive belastet med reparationsudgiften. Sagen angik en kassettespiller (købt ca. 10 måneder tidligere for 1.000 kr.), som led af „flutter“ (d.v.s. ujævn gang med deraf følgende falsk afspilning), hvilket blev angivet på den kvittering, forbrugeren modtog ved indleveringen. Ved afhentningen blev forbrugeren afkrævet 180 kr. under henvisning til, at der ikke forelå garantisvigt, idet den omtalte „flutter“ ikke havde været et symptom på en mekanisk fejl, men på træghed i maskineriet forårsaget af støv, smuds m.v. Nævnet udtalte, at det måske ville have været naturligt, om forbrugeren ved indleveringen var gjort opmærksom på, at „flutter“ kan skyldes andet end mekaniske fejl, men at det under alle omstændigheder var naturligt, at den erhvervsdrivende havde opfattet forbrugeren således, at apparatet skulle sættes i stand. (At dømme efter afgørelsens

indleveret under henvisning til garantien, hviler (som nævnt i note 192) på forbrugeren; i givet fald er det den erhvervsdrivende, som må bevise, at forbrugeren tilkendegav, at reparation kunne foretages, også selv om den ikke var dækket af garantien. I tilfælde af tvist, må spørgsmålet om, hvorledes ordene faldt, da den reparerede genstand blev indleveret til undersøgelse/reparation, antagelig ofte afgøres på bevisbyrden. Et interessant eksempel på, hvorledes man (ad offentligretlig vej) kan forsøge at foregribe bevismæssige problemer om, hvad der er passeret i forbindelse med reklamation, findes i KSL kap. 5, § 14, jfr. förordning 549/1978 om intyg över felanmälan vid konsumentköp.

Viser det sig, at der ikke foreligger garantisvigt, kan den erhvervsdrivende næppe uden at have taget forbehold herom kræve dækning af de med undersøgelse forbundne omkostninger,¹⁹⁸ medmindre forbrugeren i kraft af undersøgelsens omfang, branchepraksis eller andet særligt holdepunkt måtte forstå, at undersøgelsen i så fald ikke ville blive foretaget vedlagsfrit.¹⁹⁹ I sidstnævnte tilfælde består

sagsfremstilling forelå intet om, hvad der blev sagt ved indleveringen.) Nævnet lagde endvidere til grund, at forbrugeren næppe ville være blevet afkrævet betaling, hvis det havde vist sig, at der havde foreligget garantisvigt, og den erhvervsdrivende i forbindelse med garantireparation havde foretaget en tiltrængt rensning for støv, smuds m.v. Forbrugeren havde før eller senere som led i almindelig vedligeholdelse måttet lade rensning foretage og betale herfor, da rensningen forudsætter indgreb i selve apparatet. Under henvisning hertil nåede nævnet frem til, at den erhvervsdrivende havde krav på et rimeligt vederlag for rensning (100 kr. + merværdiafgift).

198. Jfr. FKN 1983-33-50 vedrørende en boremaskine modtaget til reklamationsbehandling: da der ikke var taget forbehold om betaling for undersøgelse, hvis klagen skulle vise sig uberettiget, var den erhvervsdrivende uberettiget til at kræve vederlag (48 kr.) for undersøgelsen: nævnets sagkyndige havde oplyst, at det er sædvanligt inden for branchen, at der betales for indhentelse af et reparationsoverslag, og at vederlaget i det foreliggende tilfælde var yderst rimeligt. Se også ARN dnr. 78/R4964 (refereret i note 196 ovenfor), hvor forbrugeren havde taget forbehold om, at undersøgelsen skulle foretages uden udgift for hende.

199. Jfr. ARN dnr. 82/R1543 (Årsberättelse 1982 s. 16), hvor erhvervsdrivendes ret til i garantitiden at få dækket undersøgelsesomkostninger, når der ikke foreligger garantisvigt, begrundedes med henvisning til praksis i hårde hvidevarebranchen. Se også en sag fra det (nu nedlagte) danske ankenævn for husholdningsapparater for el og gas refereret i bladet „Hvidevarenyt“ 1980 nr. 11 s. 26. I sagen, der angik en 2 år gammel vaskemaskine, havde forbrugeren måttet betale 186 kr. for undersøgelse og forsendelse af maskinen, som blev returneret i adskilt stand. Var maskinen blevet returneret i samlet stand, ville forbrugeren

der formentlig en accessorisk pligt til at indhente forholdsordre, når det viser sig, at de undersøgelsesomkostninger, der i givet fald skal afholdes af forbrugeren, vil komme til at overstige det normale. Pligt til at indhente forholdsordre påhviler formentlig også garantigiver i tilfælde, hvor en afklaring af, om der foreligger garantisvigt, forudsætter indgreb, som vil indebære en yderligere forringelse af undersøgelsesgenstanden. – De nævnte spørgsmål aktualiseres på et tidspunkt, da det ikke vides, om der foreligger garantisvigt og dermed heller ikke, for hvis regning og risiko den videre undersøgelse kommer til at foregå. Situationen er derfor ikke let, hverken for forbrugeren, hvis forholdsordre vel nærmest afgives i blinde, eller garantigiver, hvis forelæggelse af spørgsmålet for forbrugeren af denne let opfattes som et forsøg på at unddrage sig garantiansvar.

2.4.3. Reklamationsfritagelse

Forbrugeren skal reklamere inden rimelig tid, og garantien skal opfyldes inden rimelig tid derefter. At forbrugeren ikke umiddelbart kan komme i forbindelse med garantigiver eller opnå dennes

være blevet afkrævet yderligere 472 kr. Til sammenligning kan nævnes, at garantigiver havde tilbudt at reparere maskinen for 1.345 kr. Nævnet udtalte dog samtidig som sin principielle opfattelse, at firmaerne bør gøre opmærksom på, at det kan blive dyrt alene at få undersøgt produkterne, og at disse eventuelt er ubrugelige bagefter. – Smh. hermed reglerne om, hvad der antagelig gælder med hensyn til betaling for erhvervsdrivendes forundersøgelse ved afgivelse af tilbud på udførelse af tjenesteydelser, jfr. nærmere herom NOU 1979:42 s. 42 og SOU 1979:36 s. 145. Se UfR 1981.874 V (indretningsarkitekt ej krav på vederlag for det ikke særligt omfattende arbejde forbundet med udarbejdelse af overslag, da forbehold herom ikke var taget) smh. med UfR 1981.572 V (entreprenør krav på vederlag for udarbejdelse af tilbud, da det måtte have stået opdragsgiver klart, at oplysning om pris forudsatte tegnearbejde og beregninger, der gik ud over, hvad man normalt kunne vente). Se endvidere FKN j.nr. 1977-40-71 (Årsberetning 1977 s. 76), hvor nævnet henviste til, at vederlag for afgivelse af tilbud, som ikke accepteres, var i overensstemmelse med branchekutyme (fotoapparat), FKN 1983-100-30, hvor nævnet ikke fandt at kunne kritisere, at der i overensstemmelse med praksis i branchen afkrævedes forbrugeren et rimeligt vederlag for arbejde i forbindelse med besøg hos forbrugeren med henblik på gennem fejlfinding at klarlægge en eventuel reparationsomfang og pris (køleskab). Se også dansk FO j.nr. 1982-39-30 (Beretning 1981-82 s. 85), hvor en radioforretnings faste praksis med hensyn til opkrævning af et fast beløb for udarbejdelse af prisoverslag på reparationer burde meddeles forbrugeren inden indlevering af apparater til undersøgelse.

stillingtagen til reklamationen (f.eks. på grund af garantigivers weekend- eller ferielukning, ved garantisvigt under udlandsrejse o.s.v.), betyder ikke, at garantigiver uden videre kan siges at have misligholdt sine forpligtelser med den virkning, at forbrugeren straks er berettiget til at lade afhjælpning foretage andetsteds for garantigivers bekostning, jfr. ovenfor ved note 142. I modsat fald ville garantigiver ikke helt sjældent være afskåret fra at vurdere, om der forelå garantisvigt.²⁰⁰ På den anden side kan det på grund af genstandens art, defektens karakter, behovet for hurtig reparation, mulighederne for at opnå en sådan og/eller omstændighederne i øvrigt være urimeligt ubetinget at fastholde, at subsidiære garantibeføjelser kun kan gøres gældende, hvis der er reklameret til garantigiver, som derefter har misligholdt pligten til at afhjælpe inden rimelig tid.²⁰¹ Under sådanne særlige omstændigheder, hvor det yderligere er bevismæssigt klart, at der foreligger garantisvigt, er forbrugeren formentlig berettiget til umiddelbart at henvende sig hos en anden reparatør og forlange, at garantigiver godtgør ham reparationsudgiften reduceret med en eventuel selvrisiko m.v.²⁰² Efter omstændighederne kan det være en rimelig mellemløsning at reducere forbrugers krav til de omkostninger, garantigiver ville have pådraget sig, om han selv havde udført reparationen.²⁰³

200. Smh. ARN dnr. 80/R1105 (Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 5 s. 39).

201. Se herved KPL § 49, stk. 5, om sælgers erstatningsansvar „såframt kjøperen selv har måttet få mangelen avhjulpel uten forutgående klage til sælgeren, fordi det etter forholdene ville være urimelig å kreve slik klage“. Se også den efter forhandling med dansk FO og bilbranchen udarbejdede reklamationsvejledning, dansk FO-beretning 1979-80 s. 24 f, citeret nedenfor under 4.1.5. Se endvidere pkt. 15 i de med finsk KO forhandlede vilkår for bilreparationer, *bilag C.11*.

202. Se herved ARN dnr. 77/R4267 (Konsumenträtt & ekonomi 1978 nr. 2 s. 36) om bilreparation, hvor køber forinden forgæves havde forsøgt at få kontakt med sælger, og FKN 1983-80-111 om bilimportørs tilsagn om afhjælpning på autoriseret værksted, hvor FKN ikke fandt det „godtgjort, at klageren på det tidspunkt, da reparationsbehovet i juli 1983 opstod, befandt sig i en sådan situation, at reparation på et autoriseret værksted ikke var mulig“. Se også ARN dnr. 76/R1103 (ferielukning), ARN dnr. 80/R640 (bilsammenbrud udenlands), KKN dnr. 862/33/79 (refereret hos *Wetterstein* s. 208).

203. Således den i note 202 nævnte svenske afgørelse angående en anden defekt, som køber ikke havde forsøgt at reklamere over, inden han henvendte sig til det andet værksted. Mellemløsningen blev også anvendt i KKN dnr. 1343/34/79 refereret af *Wetterstein* s. 209, hvor forbrugeren ikke havde forsøgt at reklamere til sælgeren, men hvor denne i forbindelse med købet havde været i ond tro med hensyn til den pågældende defekt.

2.4.4. Reklamationsadressat

Garantireklamation kan altid rettes til garantigiver. Ved tredjemandsgarantierne er som regel også forbrugerens medkontrahent rette reklamationsadressat; dette gælder dog ikke efter norsk ret. Tredjemandsgarantierne har i alle landene som regel også den betydning, at reklamation over mangler kan rettes til såvel forbrugerens medkontrahent som garantigiver. Se nærmere KKL §§ 11 og 13, KPL § 52, stk. 3, KBL §§ 84-85 og KSL kap. 5, § 13, samt overfor ved note 189 (og note 61).

2.4.5. Almindelige regler om forældelse af mangelskrav

Ved reklamation over køberetlige mangler suppleres den relative frist („inden rimelig tid“) i almindelighed af en absolut frist angående forældelse af mangelsbeføjelser. Efter svensk købelov § 54, jfr. KKL § 11, og KBL § 83 er fristen 1 år, mens den efter KPL § 54 er 2 år regnet fra salgsgenstandens overgivelse. I finsk ret, hvor der savnes modstykke til de nævnte bestemmelser, synes det ikke at være afklaret, om spørgsmålet alene reguleres af den almindelige forældelsesregel (på 10 år) eller af en uskreven regel om, at der skal være reklameret inden rimelig tid efter overgivelsen.²⁰⁴ De nævnte regler er beskyttelsespræceptive i forbrugerkøb.²⁰⁵ Fristerne fraviges til gunst for forbrugeren bl.a. og navnlig, hvis sælgeren har påtaget sig at indestå for salgsgenstanden i længere tid. Efter omstændighederne kan det være vanskeligt at afgøre, hvilket minimum der skal til, for at der kan antages at foreligge en sådan indeståelse.²⁰⁶ Spørgsmålet er dog som regel uproblematisk, når sælgeren har givet et udtrykkeligt garantitilsagn af længere varighed (se nærmere

204. Se nærmere *Wetterstein* s. 280, jfr. s. 265 og 284.

205. Det bemærkes herved, at KPL § 54 også tager sigte på de tilfælde, hvor forbrugeren efter § 49a kan gøre mangelsbeføjelser gældende mod et tidligere salgsled.

206. Efter norsk ret synes der at blive stillet krav om et udtrykkeligt tilsagn, jfr. NRT 1978 s. 678 (omtalt ovenfor i note 76) smh. med den utrykte dom refereret hos Krüger s. 246 note 17 og FTU 122/79 (omtalt ovenfor i note 59 og 70). Dette synes også at være tilfældet efter svensk ret, jfr. NJA 1935 s. 577 og 1951 s. 271, og efter dansk ret, for så vidt angår KBL § 54, jfr. UfR 1982 s. 915 Ø vedrørende et handelskøb af tagsten og UfR 1984 s. 1077 H om et forbrugerkøb

(afsluttet i 1979, d.v.s. før ikrafttrædelsen af de særlige regler i KBL om forbrugerkøb) af et lystfartøj (sælgeren fandtes „ikke ved beskrivelsen af bådens egenskaber i salgsbrochuren eller på anden måde at have påtaget sig at indestå for båden udover det i købelovens § 54 fastsatte tidsrum af 1 år“, og selv om „handelen havde karakter af et forbrugerkøb“, og køberen „havde rimelig grund til at forvente en væsentlig længere holdbarhed“, fandtes han „i medfør af nævnte bestemmelse“ at måtte være afskåret fra 16 måneder efter modtagelsen af båden at påberåbe sig en mangel i form af en revne i kølen opstået som følge af en fabriktionsfejl (dissens)). – Efter forarbejderne til KBL § 83 foreligger der imidlertid også uden udtrykkelig garanti i forbrugerkøb bl.a. en sådan fristgennembrydende indeståelse for, at genstanden svarer til sin betegnelse og har de for brugbarheden af genstande af vedkommende slags afgørende egenskaber, jfr. betænkning nr. 845/1978 s. 42 f og 86 samt FT 1978-79 till. A sp. 2160. Bestemmelsen fortolkes i overensstemmelse hermed af *Børge Dahl* i Karnovs Lovsamling (10. udg. 1982) bind 2, s. 2173, note 582, jfr. s. 2161, note 346, og i UfR 1981 B s. 157 f samt af *Grathe* i UfR 1983 B s. 217 f, af *Palle Bo Madsen*: Aftalefunktioner (1983) s. 114 ff og af *Trønning* i Juristen 1980 s. 163 f. Anderledes derimod *Nørager-Nielsen og Theilgaard* s. 932 ff og 1190 ff samt *Gomard*: Obligationsret 1. del (1983) s. 164 f. De brydende opfattelser har fundet udtryk dels i en række afgørelser afsagt af det (nu nedlagte) ankenævn for husholdningsapparater til el og gas refereret af *Børge Dahl* i UfR 1981 B s. 158, dels i en række FKN-afgørelser angående påberåbelse af mangler ved varmpuder, der oprindeligt havde opnået offentlig godkendelse (DEMKO-mærkning), men hvis salg og brug senere var blevet forbudt, ligesom der var stillet krav om tilbagekaldelse. Spørgsmålet om, hvorvidt den absolutte reklimationsfrist i KBL § 83 kunne anses for fraveget, kom til at bero på, hvorledes den pågældende afdeling ved FKN var sammensat ved afgørelsen af den enkelte sag. Jfr. *på den ene side* f.eks. de enslydende udtalelser fra flertallet (formand plus de to forbrugerrepræsentanter) i FKN 1983-121-58 og mindretallet (formand og den ene forbrugerrepræsentant) i FKN 1984-121-80 („... finder, at en sælger – også uden et udtrykkeligt tilsagn herom – ved salg af en varmpude, der sædvanligt opfattes som et varigt forbrugsgode, må antages i varmpudens brugsperiode, der må ansættes til en længere årrække, at have påtaget sig at indestå for, at varmpuden ved normal anvendelse ikke frembyder risiko for alvorlig person- og tingsskade...“) og *på den anden side* de enslydende udtalelser fra respektive mindretallet og flertallet i de anførte sager („... indfortolkning af en stiltiende, længerevarende indeståelse for varmpudens sikkerhedsmæssige egenskaber forekommer vilkårlig og vil kunne pålægge den enkelte sælger helt uoverskuelige økonomiske byrder...“). Der er foreløbig afsagt dom i en af disse sager, jfr. Ribe Rets dom af 19. august 1984 i sag Bs.nr. 396/84, hvor det i præmisserne hedder: „Efter at Demko har tilbagekaldt sin godkendelse af varmpuden og advaret mod fortsat brug af varmpuder af dette fabrikat og fabriktionsnummer på grund af dets farlige egenskaber og den dermed forbundne risiko ved brug, finder retten, at der foreligger en sådan kvalificeret mangel, at sagsøgeren på trods af købelovens reklimationsfrist vedrørende forbrugerkøb er berettiget til at hæve handelen...“. Se videre note 210 nedenfor.

straks i det følgende).²⁰⁷ I så fald reguleres forholdet mellem sælger og køber indtil udløbet af den legale frist af såvel de beskyttelsespræceptive mangelsregler som garantien og efter dette tidspunkt alene af garantien.

Forbrugerens beføjelser i anledning af mangler ved tjenesteydelser forældes i alle landene i overensstemmelse med de almindelige regler om forældelse.

2.4.6. *Garantiens udstrækning i tid*

Ud over de krav, der følger af det anførte om den relative reklama-tionsfrist, jfr. ovenfor under 2.4.1., er forbrugerens garantibeføjelser undergivet den tidsmæssige begrænsning, som følger af garanti-perioden.

Dennes betydning for spørgsmålet om, hvornår der overhovedet foreligger garantisvigt, og for mangelsbedømmelsen er omtalt ovenfor under 2.2. I det følgende omtales spørgsmålet om garantiperiodens længde og betydning for forbrugerens ret til at påberåbe sig i øvrigt hjemlede garantibeføjelser.

Ligesom garantiens omfang i øvrigt må dens udstrækning i tid fastlægges ved fortolkning.

I praksis bestemmer garantierne som regel garantiperioden ved angivelse af et bestemt antal måneder eller år. Garantier, som indeholder en upræcis tidsangivelse, fortolkes i overensstemmelse med uklarhedsreglen til gunst for forbrugeren. Er der f.eks. udstedt en „generationsgaranti“, må den uklarhed, der gør sig gældende med hensyn til udtrykket generation (tidsafstanden mellem 2 slægtsled? – en menneskealder?), således komme garantigiver til skade, så meget mere som dette medvirker til at sanktionere den offentligretlige regulering, jfr. herom nedenfor under 3.4.5. Af samme grund må en „livsvarig garanti“ formentlig fortolkes som tidsubegrænset, idet udtrykket „livsvarig“ i sammenhængen savner fornuftig eller dog rimelig mening.²⁰⁸

207. Om garantitilsagn af kortere varighed, se nedenfor ved note 219.

208. Se til illustration *bilag A.8.a.* angående knive med „livsvarig garanti mod materiale- og fabrikationsfejl“. Det virker ikke rimeligt, om omfanget af garantigivers forpligtelser skulle bero på den enkelte købers levetid; og da garantien må forstås som en funktionsgaranti, jfr. ovenfor ved note 99, giver det ikke fornuftig mening at anse garantien for begrænset til knivens levetid eller „normale holdbarhedstid“. – Om den offentligretlige vurdering, se nedenfor ved note 337.

Udtaler garantien intet udtrykkeligt om varigheden, afhænger fortolkningen af, hvad der garanteres for.

Angår garantien ydelsens oprindelse, ægthed eller lignende egenskaber, hvis tilstedeværelse er uafhængig af tidsrelationen, er dens salgsfremmende effekt i høj grad betinget af, at den efter sit indhold fremtræder som tidsubegrænset. Ellers ville den ofte snarere kunne fremkalde tvivl om de pågældende egenskaber og i hvert fald opfordre forbrugeren til at få afklaret denne tvivl inden garantiperiodens udløb. Når garantien er tavs om garantiperioden, er der intet i situationen, som opfordrer forbrugeren til at undersøge spørgsmålet. De markedsføringsfordele, den erhvervsdrivende opnår ved at lade garantien fremtræde som tidsubegrænset, taler derfor mod en indskrænkende fortolkning. Det må da også være oplagt, at der ikke i tredjemandsgarantier og tjenestegarantier kan indfortolkes anden tidsbegrænsning i garantien end den, der følger af den relative reklamlationsfrist,²⁰⁹ så meget mere som der jo i disse tilfælde savnes en legal frist at falde tilbage på. Selv om der i sidstnævnte henseende gælder det modsatte med hensyn til partsgarantier ved køb, må det i hvert fald for dansk rets vedkommende antages, at fortolkningen (i forbrugerforhold) også i disse tilfælde fører til det ovenfor antagne resultat.²¹⁰

Ved garantier for egenskaber, som efter naturens orden er tidsmæssigt begrænsede, kan manglende tidsangivelse derimod selvsagt ikke medføre, at garantien fortolkes som tidsubegrænset. Den kvalitet, der tilsiges i disse tilfælde, angår efter garantiens indhold eller i lys af branchepraksis som oftest også ydelsens holdbarhed. Ligesom det generelle mangelsbegreb refererer en garantis henvisning til f.eks. „fagmæssig udførelse“ eller fravær af „fabrikations- og materialefejl“ også til ydelsens holdbarhed. Sådanne garantier må altså i almindelighed antages at blive fortolket som garantier for holdbarhed; når garantien ikke selv angiver nogen periode, er det nærlig-

209. Tjenestegarantier af det her omtalte indhold forekommer næppe i noget videre omfang. Se note 210 om norske producentgarantier ved køb.

210. Jfr. UfR 1968 s. 828 Ø og motiverne til KBL § 83, se herom foran i note 206. UfR 1960 s. 1048 H antog ganske vist det modsatte; dommen angik imidlertid et handelskøb, hvilket formentlig var udslagsgivende, jfr. kommentaren af *Gjerulff* i TfR 1961 s. 301. Se om spørgsmålet i øvrigt *Børge Dahl*: Produktansvar (1973) s. 451 ff samt *Jan Eske Schmidt og Lars Jørgen Nielsen* i UfR 1983 B s. 370. – Ifølge *Krüger* s. 246 note 17 må en garanti, som bryder 2 års-fristen i KPL § 54, som hovedregel være udtrykkelig og utvetydig. Som tidligere nævnt angår KPL § 54 også tidligere salgsleds ansvar efter § 49a.

gende at sætte denne lig „normal holdbarhedstid“ uden hensyn til, at garantiperioden herved bliver længere end den legale forældelsesfrist angående mangelsbeføjelser.²¹¹ Herfor taler i øvrigt de hensyn, der er anført ovenfor til støtte for at frakende den legale forældelsesfrist betydning ved fortolkningen af garantier for oprindelse, ægthed m.v.

2.4.7. Garantisvigt og forlængelse af garantitiden

Har garantigiver opfyldt sin afhjælpningspligt ved omlevering, må der for den nye ydelse gælde en tilsvarende garanti som for den udskiftede, således at en ny garantiperiode begynder at løbe.²¹² Dette må formentlig også antages for så vidt angår væsentligere komponenter, som udskiftes i forbindelse med reparation i henhold til garantien; afgørende må her være, om reparationen ud fra en konkret vurdering bør sidestilles med omlevering.²¹³ Efter norsk ret

211. Se henvisninger i note 210 og smh. afgørelserne omtalt ovenfor i note 101 og 105. Det i teksten omtalte spørgsmål må holdes ude fra spørgsmålet om, hvorvidt garantigiver kan antages at have garanteret ydelsens funktion i hele garantiperioden. Se ovenfor under 2.2.2. navnlig ved note 98.
212. „Det ville ikke være rimelig å oppfatte en kvalitativ ny leveranse for å bøte på et mislykket kjøp som noe mindre byrdefullt for selgeren enn et helt ordinært kjøp uten en slik „forhistorie“,“ siges det i FTU 64/80 (Forbrukertvister s. 220). Smh. finsk højesteretsdom gengivet i ND 1976 s. 360 angående køb af en bådmotor med „garanti för seglotionssäsongen“, hvor køberens garantireklamation førte til, at parterne enedes om, at køberen fik overladt en dyrere motor af andet mærke mod at betale prisdifferencen. Da sælger ikke udtrykkeligt havde påpeget, at der ikke ydedes garanti for motor nr. 2, ansås han også for denne at have givet „garanti för seglotionssäsongen“. Som det ses, var der ikke tale om omlevering i køberetlig forstand, men om et nyt køb, jfr. ovenfor ved note 53.
213. Jfr. FTU 64/80: Efter at motoren i en fryseboks var udskiftet som led i reklamationsopgør, begyndte en ny 2 års frist for motoren, jfr. KPL § 54. Sml. ARN dnr. 82/R633 (Årsberättelse 1982 s. 50) angående udskiftning af motoren i et „fritidstoalett“ i garantitiden. Ca. 3 måneder efter garantitidens udløb reklamerede køberen over, at ombytningsmotoren fungerede dårligt. ARN nåede frem til, at salgsgenstanden led af en væsentlig mangel, som ikke var blevet afhjulpet, hvorfor køberen kunne have købet. I denne sag var der altså tale om, at forbrugeren gjorde subsidiære garantibeføjelser gældende, se ovenfor ved note 142. Kun hvis der havde været spørgsmål om pligt eller ret til foretagelse af nyt afhjælpningsforsøg, havde ARN haft anledning til at tage stilling til, om ny garantiperiode var begyndt at løbe fra ombytningsmotorens levering.

er der næppe grundlag for generelt at tillægge garantireparationer denne virkning og muligvis ej heller fristforlængende virkning.²¹⁴ I hvert fald for dansk rets vedkommende lader der sig derimod opstille en udfyldningsregel om, at ny garantiperiode begynder at løbe for så vidt angår alle dele, som udskiftes eller repareres i henhold til garantien, og at tidsrummet fra fremsættelse af krav om garantireparation til kravets opfyldelse tillægges garantiperioden.²¹⁵

2.4.8. *Retssstillingen efter garantiperiodens udløb*

For at der kan foreligge garantisvigt, må den pågældende kvalitetsafvigelse have manifesteret sig i garantiperioden.

Ved funktionsgarantierne ville et krav om, at også forbrugerens reklamation skulle falde inden for garantiperioden, afskære ham fra at drage fuld nytte af garantitilsagnet, idet rettidig reklamation over garantisvigt, der viser sig i slutningen af perioden, efter omstændighederne umuligt eller dog vanskeligt kunne nås. Det må derfor antages, at udfyldningsreglen går ud på, at en funktionsgaranti periodeangivelse ikke forstås som en absolut reklamationsfrist, men at forbrugeren altid har en rimelig frist til at reklamere;²¹⁶ det anførte taler også for, at der i medfør af den civilretlige generalklausul bortses fra vilkår i en funktionsgaranti, som udtrykkeligt stiller krav om reklamation i garantiperioden.²¹⁷ En anden sag er, at et

214. Smh. FTU 64/80 og *Krüger* s. 169; se imidlertid hertil nedenfor ved note 218. Ifølge *Wetterstein* s. 272 jfr. s. 284 påvirkes garantitiden som regel ikke af udførte reparationer.

215. Dette svarer til, hvad der i FO-notat om garantibevisers udformning, *bilag D.5.*, pkt. V og VII anses for et offentligretligt minimumskrav. jfr. herved note 47 ovenfor. Ifølge FO-udtalelse i Beretning 1981-82 s. 96 skal det omtalte notat forstås således, at der for enhver del af produktet, der berøres af afhjælpning i henhold til garantien, må løbe en ny garantiperiode af samme længde som den oprindelige.

216. Jfr. således NOU 1979:42 s. 54 f og SOU 1979:36 s. 296 samt SOU 1984:25 s. 289, men se i modsat retning *Nørager-Nielsen og Theilgaard* s. 800. I sag 181/1981 nåede det (nu nedlagte) danske ankenævn for husholdningsapparater til el og gas frem til, „at rustdannelsen er påbegyndt i garantiperioden, hvorfor det ikke kan anses for væsentligt, at De først kontaktede Bauknecht ca. 14 dage efter garantiens udløb“; sagen angik en producentgaranti for et nyt køle-fryse-skab, som rustede om håndtaget og på begge sider af kabinettet. Nævnet fandt, at garantigiver havde pligt til at sørge for vederlagsfri omlakering.

217. Muligvis modsat svensk prop 1973:138 s. 307 og *Wetterstein* s. 273 jfr. s. 284.

vilkår herom kan tale for, at der ikke foreligger en funktionsgaranti, når spørgsmålet herom i øvrigt er tvivlsomt. Se herved ovenfor under 2.2.2.3., hvor det er antaget, at tidsbestemte garantier normalt må forstås som funktionsgarantier. Uden for funktionsgarantiernes område må udfyldningsreglen gå ud på, at reklamationen skal falde inden for garantiperioden.

Garantiperiodens udløb afskærer ikke forbrugeren fra at påberåbe sig, at garantigiver ikke har opfyldt sine primære forpligtelser i forbindelse med udført garantireparation. Det er imidlertid forbrugeren, som må bevise, at kvalitetsafvigelse, der først viser sig efter garantiperiodens udløb, står i en sådan sammenhæng med den tidligere garantireparation.²¹⁸

Garantiperiodens udløb påvirker ikke forbrugers ret til at påberåbe sig køberetlige regler om mangler, herunder den legale forældelsesfrist, der som nævnt er beskyttelsespræceptiv i forbruger-køb.²¹⁹

2.4.9. Aftalt absolut reklamationsfrist ved tjenestegarantier

På tjenesteområdet er aftalevilkår, som regulerer forbrugers mangelsbeføjelser ved en absolut reklamationsfrist, der er kortere end lovgivningens almindelige forældelsesfrist, bindende for forbrugeren, forudsat deres formulering klart viser, at de har dette indhold, og at de i det enkelte tilfælde kan anses for vedtaget af forbrugeren.²²⁰ Selv om klausuler, der knytter sig til en tjenestegarantis periodeangivelse, således vil kunne have betydning for forbrugernes mangelsbeføjelser, skal der næppe meget til, for at der i retsanvendelsen ses bort fra dem, når de ville afskære beviste i øvrigt materielt berettigede mangelskrav, jfr. den civilretlige generalklausul.²²¹

218. Se nærmere *Kriiger* s. 169 f. Forbrugeren er bedre stillet, i det omfang garantireparationen antages at indebære garanti for udskiftede dele, jfr. ovenfor ved note 215 og sammenlign ARN dnr. 82/R633, som er omtalt i note 213 ovenfor.

219. Dette gælder også i Finland, jfr. *Wetterstein* s. 284 og ovenfor ved note 204. Se til illustration de to KKN-afgørelser, som er refereret i note 121 ovenfor.

220. Jfr. herved ovenfor ved note 155 og 180.

221. Jfr. ovenfor ved note 193 om bevisklausuler og smh. *Gomard: Obligationsretten i en nøddeskal* (2. hæfte 1972) s. 212, hvis udtalelser om (generelt) rimelige aftalte frister, som er absolutte, næppe kan tillægges betydning for det her omtalte spørgsmål.

Offentligretlig regulering

3.1. Oversigt

Den praktisk vigtigste offentligretlige regulering af garantier er den, som følger af lovgivningen om markedsføring og aftalevilkår og den heri hjemlede FO/KO-kontrol med anvendelsen af garanti som henholdsvis reklameargument og aftalevilkår. Denne regulering har dels til formål at modvirke anvendelse af garantier i afsætningsfremmende øjemed i strid med god markedsføringsskik, særligt vildledende brug af garantitermen, dels til formål at modvirke anvendelse af garantitilsagn med et urimeligt eller misvisende indhold. Nedenfor under 3.4. redegøres for denne lovgivnings garantiregulering.

I alt væsentligt er det op til den enkelte erhvervsdrivende, hvorvidt han vil reklamere med og/eller give garanti.²²² Konkurrencebegrænsninger kan imidlertid påvirke anvendelsen af garanti som konkurrencemiddel, ligesom garantivilkår kan have et indhold med konkurrencebegrænsende virkninger. Nedenfor under 3.2. omtales derfor kort den af monopollovgivningen følgende regulering af garantier med vægten lagt på en omtale af forhold beslægtet med sådanne, som i øvrigt drøftes under gennemgangen af lovgivningen om markedsføring og aftalevilkår.

Lovgivningen om forsikringsvirksomhed omtales på tilsvarende vis kort nedenfor under 3.3. Grænsen mellem garanti og forsikring er ingenlunde skarp, og efter omstændighederne kan de formål, forsikringsvirksomhedslovgivningen søger tilgodeset i relation til forsikring, påvirke de krav, der i medfør af markedsførings- og aftalevilkårslovgivningen kan stilles til garantier.

Kapitlet afsluttes med en kortfattet redegørelse for den offentligretlige regulerings civilretlige betydning i afsnit 3.4.5.

222. Efter den – tidligere gældende – danske lov om bekæmpelse af flyvehavre (lov nr. 232 af 19. maj 1971, nu afløst af lov nr. 148 af 24. april 1975) måtte korn m.v. kun sælges m.v. som såsæd i Danmark, såfremt det enten var avlet og kontrolleret på nærmere angiven måde eller „af leverandøren garanteres fri for flyvehavre“, jfr. om denne garantipligt *Børge Dahl: Produktansvar* (1973) s. 49 ff.

3.2. Monopollovgivningen

Set ud fra et konkurrencesynspunkt søger markedsføringslovgivningen at forhindre uønsket konkurrence,²²³ mens monopollovgivningen²²⁴ søger at fremme den ønskede konkurrence ved at hjemle indgreb mod skadelige konkurrencebegrænsninger, herunder begrænsninger, som påvirker eller følger af erhvervsdrivendes ydelse af garanti. Markedsførings- og monopollovgivningens „fælles formål kan siges at være at opretholde en velfungerende, effektiv, samfundsmæssigt ønskværdig og tilfredsstillende markedsøkonomi, således at dens ydre effektivitet særligt er et monopollovsanliggende, dens indre kvalitet særligt et markedsføringslovsanliggende.“²²⁵

F. eks. branchevedtagelser angående anvendelse af fælles garanti-vilkår vil kunne udgøre en konkurrencebegrænsning. Dette vil i almindelighed være tilfældet, når vedtagelsen er bindende som et maksimum, således at de deltagende erhvervsdrivende afskæres fra at anvende vilkår, som er gunstigere for forbrugerne.

Se *Bernitz* i SvJT 1974 s. 90 og Standardavtalsrätt (3. upl. 1978) s. 70, PKF 1976:5 s. 57 samt fra det danske monopoltilsyns praksis MTB 1975 s. 47, 1980 s. 64 og 1982 s. 83, som viser, at medlemmer af Foreningen af Fabrikanter og Importører af Elektriske Husholdningsapparater (FEHA), der dækker langt den overvejende del af markedet i Danmark, har bestræbt sig på at undgå konkurrence på garanti. Bestræbelserne har bl.a. givet sig udslag i, at foreningens vedtagelse om anvendelse af en fælles et-års-garanti blev anmeldt til monopoltilsynet som minimumsvilkår, til trods for at de var vedtaget som et for medlemmerne bindende maksimum, hvilket blev understreget af, at der var lagt et til dels virksomt pres på medlemmer, som ydede videregående garanti, ligesom eksklusion af sådanne medlemmer havde været overvejet. Monopoltilsynet havde i 1975 krævet garantibetingelserne anmeldt, men accepteret dem under forudsætning af, at der var tale om minimumsvilkår, som den enkelte leverandør frit kunne udvide både i

223. De skandinaviske markedsføringslove søger at beskytte ikke alene forbrugernes, men også konkurrerende erhvervsdrivendes interesser. I Finland følger forbruger- og konkurrentbeskyttelsen af henholdsvis KSL kap. 2 og lov nr. 1061 af 22/12 1978 om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet.

224. Jfr. norsk lov nr. 4 af 26/6 1953 om kontroll og regulering av priser, utbytte og konkurranseforhold, dansk lov nr. 102 af 31/3 1955 om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger, finsk lov nr. 423 af 25/5 1973 om främjande av ekonomisk konkurrens samt svensk konkurrenslag (1982:729).

225. Jfr. *Børge Dahl og Kokkedgaard*: Markedsføringsret (1985) kap. 3 ved note 5.

henseende til garantiens omfang og tidsmæssige udstrækning. Vedtagelsen om ikke at gå ud over, hvad der var anmeldt som en minimumsgaranti, fandtes at have sådanne urimelige virkninger, som kan begrunde indgreb efter monopollovens § 11. Af MTB 1982 s. 84 fremgår endvidere, at FEHA-medlemmernes serviceordning angående store husholdningsapparater (se *bilag C.2.*, jfr. *bilag A.18.*) blev vedtaget til ikrafttrædelse på samme tidspunkt og med nøjagtigt samme indhold, og at deltagere, som agtede at fastsætte afvigende ordninger, skulle forhåndsinformere FEHA med et sådant varsel, at de berørte medlemmer kunne samles og vurdere situationen. Monopoltilsynet fandt, at vedtagelsen, navnlig på grund af kravet om forhåndsinformation, kunne have skadelige virkninger, men at den ville miste en væsentlig del af sin konkurrencebegrænsende virkning, såfremt det blev gjort klart, at pligten til at forhåndsinformere ikke omfattede oplysning om indholdet af en påtænkt afvigende garantiordning.

Selv om en branchevedtagelse om anvendelse af fælles garantivilkår alene fastslår en minimumsforpligtelse for de deltagende erhvervsdrivende, vil den antagelig ofte kunne udgøre en skadelig konkurrencebegrænsning, hvis vedtagelsen ledsages af en samordnet prisforhøjelse.²²⁶ Det samme vil formentlig efter omstændighederne kunne være tilfældet, når vedtagelsen afskærer erhvervsdrivende fra at bibeholde eller nedsætte deres priser gennem ydelse af en mindre vidtgående garanti.²²⁷

Skadelig konkurrencebegrænsning vil kunne følge ikke alene af vedtagelser om anvendelse af fælles garantiordninger, men også af vedtagelser, som muliggør udelukkelse fra deltagelse heri uden rimelig begrundelse.

Se herved det danske monopoltilsyns sag refereret i MTB 1982 s. 85, hvor udelukkelse fra deltagelse i to termorudefabrikantforeningers garantiordninger fandtes at kunne medføre en urimelig ulighed i vilkårene for erhvervsudøvelsen. Monopoltilsynet lagde herved vægt på, dels at det for fabrikanter i den pågældende branche var nødvendigt at have en garantiordning, som også var effektiv i tilfælde af virksomhedens konkurs (se herved ovenfor under 2.1.6.), dels at der var knyttet en væsentlig erhvervsmæssig interesse til medlemskab af de to brancheforeninger og benyttelse af de dertil hørende fællesmærker; under henvisning hertil optoges forhandlinger med henblik på at få opstillet objektive kriterier for optagelse i de pågældende fabrikantforeninger og deres garantiordninger.

226. Jfr. *Bernitz* i SvJT 1974 s. 90.

227. Jfr. *W.E. von Eyben*: *Monopoler og priser* (1980) s. 489.

De fleste garantiordninger indebærer for så vidt en konkurrencebegrænsning, som eventuelle garantireparationer ifølge vilkårene skal udføres på garantigivers eller et af denne anvist værksted. En sådan servicebinding vil i almindelighed være rimeligt begrundet, idet den er et naturligt modstykke til et ikke-opfyldt produktløfte. Når garantien (også) omfatter udefra kommende skader, f.eks. ved bilgaranti beskadigelser ved trafikulykker,²²⁸ vil der imidlertid kunne være en risiko for, at servicebindingen medfører en skadelig begrænsning af konkurrencen mellem reparatører.²²⁹ Samme risiko vil antagelig som regel kunne begrunde indgreb mod vilkår, hvorefter garantien *ubetinget* bortfalder, dersom reparationer er udført på et værksted, som ikke er anvist af garantigiver,²³⁰ når det „uvedkommende“ værksteds reparation er korrekt udført og således ikke påvirker garantigivers risiko, er det vanskeligt at se, at vilkåret kan tjene til andet end at begrænse konkurrencen mellem reparatører.²³¹

Garantier for ydelser, som markedsføres i EF-staterne, er tillige undergivet regulering i henhold til EØF-traktatens art. 85-89.²³² Art. 85, stk. 1, forbyder aftaler m.v. mellem virksomheder, når aftalen m.v. kan påvirke handelen mellem medlemsstaterne og har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for Fællesmarkedet. Under henvisning hertil greb EF-

228. Se herved *bilag C.20*.

229. Jfr. svensk NO-sag omtalt i PKF 1976 nr. 6 s. 55 f og *Bernitz* i SvJT 1974 s. 89.

230. Smh. note 195 ovenfor.

231. Det danske monopoltilsyn lagde under behandlingen af sagen vedrørende FEHA's garanti (omtalt i teksten før note 226) til grund, at garantien bortfalder, såfremt reparationer udføres af andre end de af leverandøren anviste reparatører, og tog indtil videre dette til efterretning, jfr. MTB 1980 s. 65. Der lagdes herved bl.a. vægt på det af FEHA oplyste, at udførelse af reparationer kræver stor viden og et betydeligt udstyr, og at disse betingelser kun kunne opfyldes af de af leverandøren anviste reparatører, der i øvrigt ville være mere rutinerede og derfor billigere end andre. – FEHA's garanti er medtaget som *bilag C.1*. Det fremgår heraf, at garantien ikke bortfalder som antaget af monopoltilsynet, men at den alene undtager skade forvoldt ved reparation foretaget af „ikke-autoriserede“ reparatører.

232. Se udførligt herom *Monopoltilsynet: Fællesmarkedets konkurrenceregler – principper og praksis* (1984) samt *Jens Fejø: Konkurrenceret og EF. Fællesmarkedets monopolregler* (1980) og *Monopolret og marked* (1985) s. 305 og 375 med udførlig omtale af vertikale markedsbegrænsninger i form af absolut områdebeskyttelse med det sigte at anspore forhandlerne til at engagere sig i salgsfremmende aktiviteter eller at yde service- og reparationsfaciliteter.

kommissionen i 1978 ind over for Zanussi-koncernens leveringskontrakter med forhandlerne, som forpligtede sig til at videresælge produkterne med Zanussis garantibestemmelser. Disse gik bl.a. ud på *dels* at garantikrav kun kunne rettes mod det Zanussi-datterselskab, som havde importeret apparatet, *dels* at garantien kun omfattede apparater, som var taget i brug i det land, hvortil de oprindeligt var importeret af det pågældende nationale datterselskab, *dels* at garantien bortfaldt, dersom ændringer (f.eks. for at bringe produktet i overensstemmelse med nationale sikkerhedsnormer) var foretaget af personer, som ikke var bemyndiget hertil af det pågældende nationale datterselskab. Betingelserne indebar efter EF-kommissionens opfattelse, at forhandlere, som måtte ønske at skaffe sig Zanussi-produkter ved parallelimport fra et andet medlemsland, ville befinde sig i en unaturlig ugunstigt konkurrencesituation i forhold til virksomheder, der fik leveret produkterne fra det pågældende nationale datterselskab, idet de parallelimporterende forhandlers kunder ikke ville være dækket af Zanussi-garantien. Kommissionen fremhævede endvidere, at disse indgreb i den frie konkurrence var så meget mere mærkbare, som de også direkte berørte forbrugerinteresser. Kommissionen konkluderede, at de nævnte begrænsninger i Zanussi-garantien var egnede til at afholde forhandlerne fra at eksportere og importere uden om Zanussis distributionsnet.²³³ Efter denne afgørelse har Kommissionen gennem forhandling med fabrikanter af husholdningsapparater m.v. fået afskaffet en række nationalt begrænsede garantiordninger, som kunne få forbrugerne til at afstå fra at købe apparater i udlandet eller af parallelimportører, ved at fabrikanterne har udvidet garantierne til at omfatte alle apparater med deres varemærke, uanset hvor de er solgt i EF, forudsat at apparaterne er bragt i overensstemmelse med de lokale tekniske sikkerhedsstandarder i det land, hvori der søges dækning under garantien.²³⁴

233. Se nærmere EF-kommissionens beslutning, som er offentliggjort i EFT nr. L 322/1978 og refereret i MTM 1979 s. 372. Endvidere henvises til den sag, som er summarisk omtalt i EF-Bulletin 1983 nr. 6 s. 43. Se også *Tiina Astola: Manufacturers' Guarantees and EEC Competition Law*, Journal of Consumer Policy vol.7 (1984) s. 65 ff.

234. Jfr. EFT 1983 nr. C 279/12. – Se herved KOV dnr. 83/K852 refereret i Konsumentträtt & ekonomi 1983 nr. 6 s. 24: Under besøg i Spanien købte en svensk forbruger en barbermaskine af mærket Philips. Med apparatet fulgte et garanti-bevis med tekst på 12 sprog, deriblandt svensk, hvorefter den svenske EHL-

Se herved FKN j.nr. 1984-136-18 vedrørende køb af hjemmecomputer af mærket ZX-Spectrum 48. Under sagen oplyste den danske importør, at der ydes 1 års garanti. „Alle importerede datamater forsynes med et garantimærke som plombering. Dette mærke anbringes på undersiden af datamaterne over et af skruenhullerne, dels fordi der tidligere er konstateret fejlfunktioner på grund af 'pilfinger', og dels fordi der har været en hel del parallelimport fra piratimportører.“ Importøren anførte videre, at firmaet „er generalagent, men ikke repræsentant for fabrikken, og ønsker ikke at få pålagt udgift til garantireparation for de parallelimporterede datamater“. I instruktionsbogen var angivet, at henvendelse om garantireparation skulle ske til et nærmere angivet firma. Dette oplyste under sagen at være „reparationsværksted for generalimportøren og kun bemyndiget til at foretage reparationer uden beregning på apparater, der er forsynet med generalimportørens mærke. Dette skyldes, at mange forhandlere og enkeltpersoner selv importerer den pågældende hjemmecomputer ad andre kanaler end gennem generalimportøren, og garantiforpligtelsen må derfor i disse tilfælde ligge hos de enkelte forhandlere. Af klagerens bilag synes det at fremgå, at den pågældende computer er importeret fra Tyskland, idet klagerens garantibevis er et tysk garantibevis.“ Importøren afviste i sagen at svare for en reparation i henhold til garantien, da en computer købt hos en af importøren autoriseret forhandler ved indlevering til reparation ikke var forsynet med noget garantimærke, og det derfor ikke var muligt at konstatere, om datamaten var importeret af ham. Som sagen forelå oplyst, fandt nævnet ikke, at der kunne rejses krav mod importøren. – Det bemærkes, at importøren havde oplyst, at forhandleren adskillige gange selv havde „foretaget indgreb i datamaterne ved at foretage udvidelse fra 16K-modeller til 48K-modeller ved hjælp af uautoriserede reservedele, d.v.s. foretaget en opgradering af datamaten, for at spare en udgift på 2-300 kr. ved ikke at købe originale dele hos indklagede. Indklagede har gjort indsigelse over for forhandleren mod dette, når indklagede fra forbrugerne blev opmærksom på forholdet, idet man modtog klager over manglende garantimærker og dårligt udført opgradering m.m.“ På den baggrund kunne der muligvis have været grundlag for at anse importøren for bundet af garantitilsagnet i den instruktionsbog, forhandleren havde udleveret til forbrugeren, jfr. ovenfor i note 68. I så fald ville det være uden betydning, at garantimærket var fjernet, jfr. ovenfor ved note 195.

garanti gjaldt. Svensk Philips udførte imidlertid først garantiservice efter forbrugerens henvendelse til KOV og hævdede, at garantien kun gjaldt for apparater købt i Sverige. KOV fandt, at Philips i sin markedsføring „tydligt måste klagöra om det är garantivillkoren i inköpslandet eller förbrukarlandet som ska gälla“. – Det danske monopoltilsyn fandt i sagen vedr. FEHA's garanti (omtalt i teksten før note 226), at en bestemmelse om, at garantien kun gælder, hvis apparatet er købt som fabriksnyt i Danmark, „må antages at have de i monopollovens § 11, stk. 1, nævnte urimelige virkninger“, jfr. MTM 1980 s. 786.

3.3. Lovgivningen om forsikringsvirksomhed

Den offentligretlige lovgivning om forsikringsvirksomhed søger gennem regler om koncessionstvang og soliditetskontrol at skabe sikkerhed for, at selskaberne til enhver tid er i stand til at opfylde deres forpligtelser over for de forsikrede.²³⁵ Der er ikke i lovgivningen foretaget nogen nærmere fastlæggelse af, hvad der forstås ved forsikringsvirksomhed, og dermed heller ikke af det strafbelagte forbud mod ulovlig forsikringsvirksomhed.

Selv om de fleste af de standardiserede vare- og tjenestegarantier, der forekommer i praksis, har forsikringslignende træk,²³⁶ og der efter omstændighederne kan være behov for at sikre, at garantigiver er i stand til at opfylde sine forpligtelser, ligger det fast, at der normalt ikke er tale om forsikringsvirksomhed i forsikringslovgivningens forstand. Garantiordninger, hvorefter (også) udefra kommende (pludselige) skader som f.eks. trafikulykker og tyveri kan udløse garantikrav, synes dog i almindelighed at udgøre forsikringsvirksomhed, når (denne del af) ordningen ikke har underordnet økonomisk betydning. Det er herved ikke afgørende, om ordningen er fritstående eller accessorisk set i forhold til hovedydelsen, eller om præmien er indregnet i dennes pris eller betales særskilt.

Se nærmere NOU 1983:52 s. 149 f og *Selmer: Forsikringsrett* (2. udg. 1982) s. 17 ff med udførlig omtale af bl.a. den norske højesteretsdom i NRt 1972 s. 248 angående en obligatorisk bilgaranti i stil med *bilag C.20* Det modsatte resultat blev nået af den svenske højesteret i NJA 1958 s. 536 angående en lignende garanti; se hertil *Roos'* promemoria gengivet i SOU 1983:5 s. 197 ff, hvoraf fremgår, at svensk praksis på andre områder ikke harmonerer med NJA 1958 s. 536, som ifølge Roos (a.st. s. 208) næppe længere kan tillægges præjudicerende betydning. Kommitté-udtalelsen i SOU 1983:5 s. 47 ligger på linje hermed. (Noget andet er, at lige netop for biler har svensk praksis indrettet sig efter 1958-dommen; ved salg af ny bil gives således stort set altid en „vagnskadegaranti“ i stil med *bilag C.20.*, jfr. SOU 1983:5 s. 47 f.)

235. Jfr. norsk lov nr. 1 af 29/7 1911 om forsikringsselskaper, finsk lov nr. 1062 af 28/12 1979 om försäkringsbolag, dansk lov nr. 630 af 23/12 1980 om forsikringsvirksomhed samt svensk försäkringsrörelseslag (1982:713).

236. Ifølge *Lyngsø: Forsikringsaftaleloven* (2. udg. 1983) s. 57 „kan der vist nok opnås enighed om, at en forsikringsaftale kan bestemmes som en aftale om overtagelse af risiko mod et vederlag, der kan beregnes statistisk.“ Smh. ovenfor under 1.4. om garantiers økonomiske funktion.

Ved standardiserede vare- og tjenestegarantier, som alene angår ydelsens egenskaber, herunder dens holdbarhed, adskiller den risiko, som garantigiver mod vederlag sørger for at fordele mellem de pågældende forbrugere, sig ikke synderligt fra den risiko, der fordeles mellem forbrugerne i kraft af de civilretlige regler om mangler. Garantigiver har endvidere, i hvert fald ved producent- og tjenestegarantierne, mulighed for selv at påvirke den risiko, som overtages, og derigennem afstemme produktkvalitet og garantitilsagn, hvorfor disse kan siges ikke at angå uvisse begivenheder (i forsikringsteknisk forstand). Ved fritstående garantiaftaler (servicekontrakter, abonnementskontrakter), hvorved andre end forbrugerens medkontrahent eller et tidligere salgsled angående den pågældende genstand påtager sig at indestå for skader, som skyldes genstandens almindelige anvendelse og slitage, kunne det være mere nærliggende at anse de begivenheder, som garantien dækker, for lige så uvisse som de udefra kommende pludselige skader, så meget mere som de praktiske erfaringer med denne virksomhed muligvis kunne tale for, at den var undergivet tilsyn.²³⁷ Efter praksis er der imidlertid heller ikke i disse tilfælde tale om forsikringsvirksomhed i tilsynslovgivningens forstand, såfremt garantigiver selv driver reparationsvirksomheden. Har garantigiver alene påtaget sig at erstatte forbrugerens udgifter til udbedring af slitageskader m.v., uden selv at drive reparationsvirksomhed, synes der at være en tendens til at anse forholdet for forsikringsvirksomhed.²³⁸

Den fornødne sikring af, at garantigiver er i stand til at opfylde sine forpligtelser, kan uden for det forsikringstilsynspligtige område imødekommes ved, at garantigiver er tilsluttet en til formålet oprettet branchefond eller har forsikret sin risiko. En sådan betryggelse

237. Smh. herved *Arrhenius* i *Konsumenträtt & ekonomi* 1980 nr. 2 s. 16.

238. Se nærmere *Roos* i *SOU* 1983:5 s. 209 f om nyere svensk administrativ praksis. Det danske forsikringstilsyns vurdering af nogle fritstående rustbeskyttelsesgarantier, se nærmere dansk FO-beretning 1981-82 s. 30, ligger formentlig på linje hermed. Ifølge *SOU* 1983:5 s. 49 f bør fritstående garantiaftaler angående slitageskader m.v. derimod ikke anses for forsikringsvirksomhed; „detta bl.a. för att 'oviss händelse' skall kunna markera avgränsningen mellan försäkring och andra åtaganden. Även ett fritstående företag som gör ett åtagande rörande förslitningsskador har vissa möjligheter att avväga produktkvalitet mot garantiåtagande“. I Vesttyskland anses sådan virksomhed derimod for forsikringsvirksomhed, jfr. Bundesverwaltungsgerichts afgørelse af 19. juni 1969 (*Versicherungsrecht* 1969 s. 819).

af forbrugeren eventuelle garantikrav kan efter omstændighederne fremtvinges (indirekte) af FO/KO med hjemmel i markedsføringslovgivningens generalklausul.²³⁹

3.4. Markedsførings- og aftalevilkårslovgivningen

3.1.4. Garantireguleringens baggrund

I ordet garanti ligger en særlig appel. Det er et af reklamesprogets „alarmord“. Det finder udstrakt anvendelse i annoncer, brochurer og andre reklamer i afsætningsfremmende øjemed. Anvendelse af garantitermer i afsætningsfremmende øjemed er egnet til at bibringe forbrugerne indtryk af, at der er knyttet særlige garantifordele til køb af vedkommende ydelse - fordele, som de ellers ville have været foruden. Garanti er derfor i sig selv et tungtvejende salgsargument, hvortil kommer, at selve ordet antages at kunne have en vis suggestiv effekt og forlede forbrugerne til at overvurdere de med garanti forbundne fordele.²⁴⁰

Samtidig har indholdet i standardiserede forbrugergarantier været kritiseret fra forbrugerside, fordi der snarere var tale om ansvarsfraskrivelser set i forhold til den retsstilling forbrugeren ville have i kraft af lovgivningens almindelige regler.²⁴¹

Det er på denne dobbelte baggrund, markedsførings- og aftalevilkårslovgivningens regulering af forbrugergarantier skal ses. På den ene side kan garanti være anvendt som salgsargument på en måde, som strider mod markedsføringslovgivningens forbud mod vildledning og krav om vederhæftighed samt god markedsføringsskik. På den anden side kan garantivilkår være således udformet, at de

239. Jfr. nærmere nedenfor ved note 331. – Den omstændighed, at garantigiver har forsikret sin risiko, influerer imidlertid principielt ikke på vurderingen af, om en garantiordning er omfattet af lovgivningen om tilsyn med forsikringsvirksomhed, se f.eks. den i note 238 nævnte sag vedrørende rustbeskyttelsesgarantier omtalt i den danske FO-beretning 1981-82 s. 31.

240. Jfr. *Bernitz, Modig och Mallmén* s. 147 med referat af Näringslivets Opinionsnämnds plenumudtalelse i sag 1414/68, som svensk MD 1974:24 udtrykkeligt tilslutter sig. I DRN 1973/21 blev det udtalt, at der „knytter sig betydelige erhvervs- og forbrugerinteresser til den rette anvendelse af garantibegrebet“. Se i øvrigt nedenfor under 4.2.

241. Se f.eks. *Lis Groes* (red.): *Forbruger: elsket, ombejlet – svigtet?* (1972) s. 220 („... konkludere, at garantibeviser snarere burde kaldes servicebeviser ... Forbrugers stilling vil ... i de fleste tilfælde være bedre ifølge købeloven.“).

strider mod markedsføringslovgivningens forbud mod anvendelse af urimelige aftalevilkår.

I det omfang erhvervsdrivendes garantiudsagn har direkte afsætningsmæssig relevans – når de anvendes i annoncer og brochurer m.v. med henblik på at påvirke forbrugernes beslutning om at kontrahere – reguleres af de af markedsføringslovgivningens regler om reklamering.²⁴² I det omfang garantiudsagn primært anvendes med henblik på deres civilretlige relevans – når de anvendes i standardkontrakter og garantibeviser m.v. med henblik på normering af forbrugerens retsstilling efter kontrahering – reguleres de af markedsføringslovgivningens regler om aftalevilkår.²⁴³

For dansk rets vedkommende er ikke blot reklamereguleringen, men også aftalevilkårsreguleringen baseret på markedsføringslovens generalklausul, kravet om god markedsføringsskik, og på markedsføringslovens bestemmelser om vederhæftighed m.v.²⁴⁴ I de øvrige nordiske lande er reklame- og aftalevilkårsreguleringen derimod baseret på hver sit regelsæt.²⁴⁵ Der er imidlertid en flydende overgang og en vis overlapning mellem disse regelsæt. Forbudet mod vildledende reklamering omfatter også vildledende præsentation af aftalevilkår i afsætningsøjemed; omvendt kan der efter aftalevilkårsreguleringen skrives ind ikke blot mod vilkår med et urimeligt indhold, men også mod vildledende udformning af aftalevilkår.²⁴⁶ I praksis spiller denne overlapning ingen rolle. Hovedindgrebsbeføjelsen efter begge regelsæt er forhandling og forbudsnedlæggelse.²⁴⁷

Spørgsmålet om, hvorvidt garantireklame og -vilkår er i overensstemmelse med markedsførings- og aftalevilkårslovgivningen, afgøres ud fra samme principper som andre former for reklamer og aftalevilkår. Garantireklame og -vilkår indtager dog for så vidt en særstilling, som misvisende anvendelse af ordet „garanti“ i sig selv kan begrunde offentligtlig indskriden til trods for, at der ikke

242. Danske MFL, finske KSL kap. 2, norske MFL kap. I, svenske MFL.

243. Danske MFL, finske KSL kap. 3, norske MFL kap. II, svenske AVL.

244. Jfr. betænkning nr. 681/1973, FT 1973-74 (2. saml.) till. A sp. 2256, *Krüger Andersen* s. 218 ff, *Lund Christiansen* i *Juristen* 1975 s. 268 ff, *Børge Dahl*: *Consumer Legislation in Denmark* (1981) s. 65 ff.

245. Jfr. note 242 og 243.

246. Se nærmere om denne overlapning vedrørende terminologimisbrug nedenfor ved note 255.

247. Der ses i det følgende bort fra, at vildledende reklame, men ikke vildledende udformning af aftalevilkår, er sanktioneret med straf, jfr. herved nedenfor i note 259.

lader sig opstille noget civilretligt garantibegreb af materielt indhold, jfr. nærmere nedenfor under 3.4.2. om sådant terminologimisbrug i reklamer og aftalevilkår. For reklame- og aftalevilkårsreguleringen i øvrigt redegøres nedenfor under henholdsvis 3.4.3. og 3.4.4.

3.4.2. Terminologimisbrug

3.4.2.1. Det offentligretlige garantibegreb

Ved terminologimisbrug forstås anvendelse af ord eller udtryk i en anden betydning end den, som følger af en legaldefinition eller gængs opfattelse.²⁴⁸

Den civilretlige lovgivning i de nordiske lande opstiller ikke et legalt garantibegreb. Derimod forudsættes i den offentligretlige regulering, at garanti efter gængs opfattelse dækker over en særlig retlig fordel, jfr. herved ovenfor under 1.1.2. om det konventionelle garantibegreb.

Den norske MFL § 2, stk. 3, siger udtrykkeligt, at „som villedende anses bruk av ordet garanti eller tilsvarende uttrykk ved omsetning av varer og tjenester dersom denne enten ikke gir mottakeren rettigheter i tillegg till, eller dersom denne innskrenker de rettigheter han ville ha hatt uten garantien m.v.“. Denne præcisering af, hvornår garantitermen er anvendt vildledende, forudsætter, at garanti efter gængs opfattelse sikrer forbrugeren en fordel, han ellers ikke ville have haft.²⁴⁹

Efter den danske MFL § 4 må erklæring om ydelse af garanti „kun anvendes, såfremt erklæringen giver modtageren en bedre retsstilling end den, han har efter lovgivningen“, hvilket for så vidt blot indebærer en lovfæstelse af gængs opfattelse af garantiter-

248. Jfr. f.eks. *Bernitz, Modig och Mallmén* s. 139. Se også *Bernitz: Svensk marknadsrätt* (1983) s. 152 f, hvor vildledende effekt indgår i begrebet. Terminologimisbrug er et praktisk fremstillingsteknisk begreb, som dækker over forhold, der typisk indebærer ulovlig vildledning. På grundlag af definitionen i teksten kan der opstilles et abstrakt, forholdsvis præcist (offentligretligt) garantibegreb. Definitionen udelukker imidlertid ikke, at garantiterminologimisbrug kan være lovlig, jfr. nærmere nedenfor ved note 260. På denne baggrund kan det måske virke misvisende at tale om *terminologimisbrug*; begrebet er imidlertid fast indarbejdet i nordisk teori.

249. Da dette også uden § 2, stk. 3, ved anvendelsen af forbudet mod vildledning kunne have været lagt til grund, er bestemmelsen „egentlig overflødig“, jfr. *Bull og Løchen* s. 59.

men.²⁵⁰

Den norske MFL § 2, stk. 3, er placeret i lovens kap. I og er derfor en del af reklamereguleringen. Den danske MFL § 4 antages derimod primært at være en del af aftalevilkårsreguleringen, jfr. ordene „erklæring“ og „erklæringen“.²⁵¹ Den norske regel kan således siges at angå garantiudsagn *om* aftalevilkår, den danske garantiudsagn *i* aftalevilkår. Denne forskel er imidlertid uden syn-derlig praktisk betydning, jfr. nedenfor ved og i note 259. Det afgørende er, at begge bestemmelser ophøjer gængs opfattelse, hvorefter garanti indebærer en bedre retsstilling end ellers, til lov.

I Finland og Sverige er der ikke sket en tilsvarende udtrykkelig lovmæssig fastholdelse af gængs opfattelse af garanti. Den lægges imidlertid til grund i praksis i henhold til lovgivningens generelle regler.²⁵² Den svenske marknadsdomstol har således principielt udtalt, at termen garanti kun må anvendes, såfremt forbrugeren opnår „en särskild förmån som annars inte skulle ha stått honom till buds“.²⁵³ På samme måde har den finske marknadsdomstol udtalt, at „konsumenten utgår i allmänhet från att en garanti för honom medför någon fördel, som han inte skulle erhålla utan garantin“.²⁵⁴

Garantiterminologimisbrug vil ofte udgøre en samtidig overtræ-delse af reklame- og aftalevilkårsreguleringen.²⁵⁵ Der er en flyden-de overgang mellem vildledende præsentation i markedsføringen af garantier og garantiers utilbørlighed på grund af vildledende eller uklar udformning.²⁵⁶ Garantiterminologimisbrug er som altoverve-jende hovedregel²⁵⁷ ulovlig efter begge regelsæt, og ved bedømmel-sen af, om der foreligger sådant misbrug, vil der efter begge regelsæt blive taget udgangspunkt i, hvad garantitermen efter gængs opfattel-

250. Jfr. *Krüger Andersen* s. 173.

251. Jfr. *Børge Dahl* i Karnovs Lovsamling (10. udg. 1982) bind 2, s. 2783, note 30. Se også *Lund Christiansen* i *Juristen* 1975 s. 264 f samt *Krüger Andersen* s. 173 ff og 223 ff.

252. Jfr. *Bernitz*: Svensk marknadsrätt (1983) s. 155, SOU 1979:36 s. 277 f.

253. Jfr. navnlig svensk MD 1975:17 og i øvrigt 1975:35, 1976:23, 1977:24, 1979:8, 1979:12, 1979:17, 1979:21. Se også MD 1983:15 („en särskild förmån utöver vad som annars skulle ha gällt“).

254. Jfr. finsk MD 1980:7.

255. Jfr. foran ved note 246.

256. Jfr. *Børge Dahl* i *Juristen* 1973 s. 381.

257. Jfr. herved nedenfor ved note 260.

se dækker over.²⁵⁸ For norsk og dansk rets vedkommende gælder dette uden hensyn til, at gængs opfattelse af garantitermen er ophøjet til lov med særlig henblik på henholdsvis reklame- og aftalevilkårsreguleringen.²⁵⁹

Den offentligretlige regulering af såvel reklame som aftalevilkår i samtlige nordiske lande forudsætter således, at garanti efter gængs opfattelse er lig med en særlig retlig fordel. Der kan for så vidt opstilles et offentligretligt garantibegreb gående ud på, at forbrugeren i civilretlig henseende stilles bedre end ellers, og siges at foreligge garantiterminologimisbrug, hvis garantitermen er anvendt, uden at dette er tilfældet.

3.4.2.2. Terminologimisbrug og vildledningsforbudet

Det omtalte lovgivning og praksis angående garantiterminologimisbrug er udformet på baggrund af markedsførings- og aftalevilkårslovgivningens almindelige regler. Ifølge disse skal der, for at der kan statueres ulovligt forhold, foreligge et moment af vildledning, urimelighed eller utilbørlighed; spørgsmålet herom afhænger af en skønspregt vurdering i det enkelte tilfælde. En vurdering i overensstemmelse hermed vil antagelig i de allerfleste tilfælde føre til, at forholdet anses for ulovligt, når ordet garanti i forbrugerforhold er anvendt i anden betydning end den, der følger af gængs opfattelse.

258. I svensk praksis foretages bedømmelsen som regel efter MFL. jfr. herved MD 1975:17. Efter svensk prop. 1973:138 s. 132 er imidlertid såvel MFL som AVL anvendelige på garantiterminologimisbrug. I begge henseender lægges gængs opfattelse af garanti ensartet til grund, jfr. *Bernitz*: Svensk marknadsrätt (1983) s. 154 f. Det samme gælder efter finsk ret, jfr. finsk MD 1981:20 om garantiterminologimisbrug i reklame og forbudsnedlæggelse efter KSL kap. 2 og finsk MD 1983:2 om garantiterminologimisbrug i aftalevilkår og forbudsnedlæggelse efter KSL kap. 3.

259. For dansk rets vedkommende følger dette for så vidt af, at MFL § 4 må ses som en konkretisering af reklamereguleringens (strafbelagte) vildledningsforbud i § 2, jfr. herved betænkning nr. 681/1973 s. 12 og 22. Når bortses fra, at overtrædelse af § 4 alene kan imødegås med forbud, overtrædelse af § 2 yderligere med straf, og at der til overtrædelse af § 2 stilles krav om kommerciel effekt, er det uden praktisk betydning, hvilken af bestemmelserne misvisende anvendelse af garantiudtryk henføres under.

For norsk rets vedkommende må MFL § 2, stk. 3, antages at finde tilsvarende anvendelse ved fortolkningen af MFL § 9a („hensynet til klarhet i kontraktsforhold“).

For så vidt kan lovregler og praksis om garantiterminologimisbrug siges at indebære en præcisering og forenkling af de almindelige regler gennem opstilling af en mere „håndfast“, men dermed også mindre fleksibel regel gående ud på, at garantiterminologimisbrug er ulovlig.

Der kan imidlertid ikke antages at gælde et absolut forbud mod garantiterminologimisbrug. Som følge af det nævnte om baggrunden for at operere med denne særlige kategori må der gøres undtagelse i de tilfælde, hvor der vel foreligger garantiterminologimisbrug, men hvor forholdet ikke indeholder et moment af vildledning, urimelighed eller utilbørlighed.²⁶⁰

Det heraf følgende forbehold for, at garantiterminologimisbrug kan være lovlig, synes at være uden praktisk betydning, når „garantien“ er uspecificeret eller tager sigte på forbrugerens beføjelser i tilfælde af mangler. I disse tilfælde vil det så godt som altid uden videre kunne lægges og også blive lagt til grund, at garantiterminologimisbrug er ulovlig.

Forbeholdet synes derimod at kunne få praktisk betydning, når garantitermen er anvendt i forbindelse med oplysninger om en

260. For svensk og finsk rets vedkommende følger dette uden videre af, at praksis angående terminologimisbrug udelukkende støttes på lovgivningens almindelige regler, hvorefter det afgørende netop er vildledning, urimelighed eller utilbørlighed. Af forarbejderne til de særlige danske og norske regler fremgår, at de for så vidt blot er konkretiseringer af de almindelige regler. Den norske regel siger i øvrigt kun, hvornår brugen af garantitermen skal anses for vildledende; til overtrædelse af vildledningsforbudet stilles desuden krav om kommerciel effekt, jfr. herved *Gundersen og Bernitz* s. 367, hvorefter effektkriteriet giver FO „mulighed for å unngå å bli prinsipptrytter og å skyte spurv med kanoner, jfr. det såkaldte opportunitetsprinsipp i straffeprosesslovens § 85“, sml. nedenfor ved og i note 262 og 264. Den danske regel er vel efter sin ordlyd helt ubetinget. Den må imidlertid, når henses til forarbejderne, primært ses som en forbrugerbeskyttende regel og kan derfor – uanset ordlyden – kun i mere beskedent omfang finde anvendelse i erhvervsmæssige forhold, jfr. herved *Gomard: Obligationsret 1. del* (1983) s. 163. Ligeledes kan bestemmelsen ikke ubetinget være til hinder for, at udtrykket garanti benyttes til at give forbrugerne oplysning om en vis fordelagtig retsstilling, selv om denne følger umiddelbart af gældende ret. Når det er åbenbart, at garantiudsagnet i kraft af sammenhængen af forbrugerne vil blive forstået på denne måde, er der følgelig ingen risiko for vildledning, jfr. herved *Børge Dahl* i *Karnovs Lovsamling* (10. udg. 1982) bind 2, s. 2783, note 34; sml. svensk KO-sag refereret i *Konsumenträtt & ekonomi* 1982 nr. 5 s. 29 (omtalt nedenfor i note 277), hvor den nævnte forudsætning ikke antoges at være til stede.

ydelses kvalitet på en sådan måde, at der i kraft af sammenhængen ikke i det enkelte tilfælde er nogen reel fare for vildledning af forbrugerne, og forholdet i øvrigt savner et moment af urimelighed eller utilbørlighed.²⁶¹

I forbrugerforhold kan forbeholdet udtrykkes på den måde, at en ellers håndfast regel om, at garantiterminologimisbrug er forbudt, er forsynet med „sikkerhedsventil“ med henblik på de specielle tilfælde, hvor der ikke er noget reelt beskyttelsesbehov. Ved at gøre denne undtagelse fra forbudet mod garantiterminologimisbrug undgår man at stemple forholdet som ulovligt, når der ikke er nogen grund til at gribe ind. Dette ville ikke kunne opnås, dersom „sikkerhedsventilen“ alene var indbygget i FO/KO's påtalepraksis.²⁶² I

261. Se herved *Bull og Løchen* s. 60 samt *Børge Dahl* i Karnovs Lovsamling (10. udg. 1982) bind 2, s. 2783, note 34. Se også *Gundersen og Bernitz* s. 370 og til illustration svensk KO sag dnr. 82/K3563 (Konsumenträtt og & ekonomi 1983 nr. 5 s. 24), hvor det accepteredes, at en bestemt produktgenskab ikke blot oplystes, men garanteredes, selv om en køber formentlig i kraft af selve produktbetegnelsen efter mangelsreglerne måtte kunne stille krav om vedkommen- de egenskabs tilstedeværelse. Sagen angik et skilt, som var distribueret til konditorier og beregnet til anvendelse ved salg af flødeskumskager, og hvoraf fremgik: „Garanti. Äkta Vispgrädde“. Meningen hermed var at hjælpe det kagespisende publikum gennem „gräddedjungeln“, hvor man risikerer at støde på forskellige arter „imitationsgrädde“. KO fandt ikke, at „garantien“ gav købere af flødeskumskager en bedre retsstilling end normalt, antagelig fordi der vel må antages at foreligge en mangel, hvis en flødeskumskage ikke er fremstillet af fløde. KO kunne dog undtagelsesvis gå med til, at garantitermen blev anvendt. Det blev derimod fundet for stærkt at anvende ordet „äktä“ sammen med en varebetegnelse, som er beskyttet efter levnedsmiddellovgivningen.

262. Spørgsmål beslægtet med det, som er omtalt i teksten, kan opstå ved fortolkningen af strafbelagte offentligretlige lovregler, som forbeholder visse betegnelser for varer/virksomhed, hvis fremstilling/udøvelse er undergivet særlig regulering. Selv om formålet med sådanne strafsanktionerede bestemmelser er at undgå forveksling, er de ofte formuleret som et ubetinget forbud mod at anvende bestemte ord i en anden betydning end den legalt fastsatte. Dette kan imidlertid ikke udelukke, at forbuddet fortolkes indskrænkende, således at det ikke rammer de atypiske tilfælde, hvor der ikke er nogen reel mulighed for forveksling. Se herved UfR 1980 s. 457 Ø angående det strafbelagte forbud mod, at andre virksomheder end de koncessionerede bankaktieselskaber anvender ordet „bank“ „i deres navn eller til betegnelse af virksomheden... eller betegnelser, som er egnet til at fremkalde det indtryk, at de er banker...“, jfr. lovebekendtgørelse nr. 35 af 30/1 1981 om banker og sparekasser § 2, 2. pkt., jfr. § 54. Sagen angik en virksomhed kaldet „Pallebanken“, som arbejdede, ikke på pengemarkedet, men i træbranchen. Virksomhedens navn var sammensat af ordene „palle“ (i.e. firkantet, flad trækonstruktion beregnet til stabling af varer)

hidtidig FO/KO-praksis synes forbeholdet kun at have haft en meget beskednen selvstændig betydning i offentliggjort praksis.²⁶³ Dette skyldes antagelig navnlig, at behovet for en „sikkerhedsventil“ har kunnet tilgodeses gennem påtalepraksis,²⁶⁴ samt den måde, hvorpå kriteriet for, hvornår der foreligger garantiterminologimisbrug, har været praktiseret,²⁶⁵ jfr. nærmere herom straks i det følgende.

3.4.2.3. *Retlige contra faktiske fordele*

Afgørende for, om der foreligger terminologimisbrug, er, om der ydes forbrugeren civilretlige fordele set i forhold til, hvad der ellers ville gælde.

Om forbrugeren opnår (umiddelbare) faktiske fordele ved at af-tage den pågældende ydelse, er uden betydning for terminologi-spørgsmålet.²⁶⁶ Derimod vil der hyppigt være tale om vildledende

og „banke“ (i.e. dyng, hob eller bunke). Underretten frifandt den tiltalte med henvisning til formålet med bank- og sparekasselovens § 2 og til, at muligheden for at forveksle tiltaltes virksomhed med bankvirksomhed var overordentlig fjerntliggende. Landsretten fandt derimod, at forveksling var mulig som følge af den anvendte bøjningsform af ordet „bank“, og anså det for at være uden betydning, at „Pallebankens“ aktuelle beskæftigelse adskilte sig væsentligt fra bankvirksomhed, idet virksomhedens karakter kunne ændres. Den forskyldte straf fandtes dog at burde bortfalde, da den tiltalte havde svævet i en undskyldelig retsvildfarelse. – Den tiltalte havde til sit forsvar bl.a. anført, at ordet „bank“ forekommer i f.eks. betegnelsen „blodbank“.

263. Den i note 261 refererede svenske KO-udtalelse er så vidt ses den eneste som med rimelig grad af sikkerhed kan siges at bygge på det i teksten omtalte forbehold.
264. Ved vurderingen af FO/KO-praksis vil det ofte være vanskeligt at afgøre, om FO/KO's undladelse af at skride ind i en given situation, skyldes retlige overvejelser (at forholdet ikke anses for ulovligt) eller hensigtsmæssighedsovervejelser (f.eks. at tiden ikke anses for moden til at tage stilling til et principielt tvivls-spørgsmål, se herved note 292 nedenfor, eller at den foreliggende sag ikke kan „bære“ yderligere ressourceforbrug).
265. Når der trods dette i teksten er gjort så forholdsvis meget ud af at fastslå, at forbudet mod garantiterminologimisbrug ikke er absolut, må det ses i sammenhæng med, at forbeholdet ville kunne få øget selvstændig betydning i praksis, dersom der foretoges en stramning af det offentligretlige garantibegreb. Se herved nærmere under 4.2.
266. Om eksempelvis en garanti for, at en vare i en eller anden henseende er særlig god, indebærer en umiddelbar faktisk fordel for køberen, afhænger af, om garantien holder stik. Den større eller mindre sandsynlighed for kvalitetssvigt, er imidlertid uden betydning for terminologispørgsmålet, hvor det afgørende er, at køberen i givet fald vil kunne gøre retlige beføjelser gældende, som ellers

reklamerings med garanti, hvis garantisvigt snarere er hovedreglen end undtagelsen.²⁶⁷

I markedsførings- og kontraktspraksis anvendes garantitermen som oftest i forbindelse med forbrugerens beføjelser i tilfælde af svigtende ydelseskvalitet, jfr. nedenfor under 4.1.4. og 4.1.5. Om garantitermen er benyttet om civilretlige fordele af denne eller anden beskaffenhed, er normalt ikke afgørende for terminologispørgsmålet. I praksis er det således accepteret, at ordet garanti anvendes om f.eks. (udvidet) fortrydelsesret og ordninger, der begrænser forbrugerens prisrisiko og ydelsespligt set i forhold til almindelige regler.²⁶⁸

ikke stod til hans rådighed. Jfr. herved svensk MD 1975:17 omtalt nedenfor i note 269, 286 og 321 (En 3 års rustbeskyttelsesgaranti, som indebærer erstatning for rustskader, „får anses av värde för konsumenten oavsett om skada uppkommer eller inte“).

267. Jfr. nærmere nedenfor ved note 328.

268. Jfr. f.eks. dansk FO-beretning 1979-80 s. 122 (lovligt at benævne en 6 måneders fortrydelsesret som „tilfredshedsgaranti“), svensk MD 1975:35 (KO intet at indvende mod, at tilbud om brøndboring med „begrænsning av kundens kostnadsansvar“, således at forbrugeren, hvis en angiven vandkvalitet opnåedes, maksimalt skulle betale den aftalte maksimaludgift, og ellers kun en fast afgift, markedsførtes som „kostnadsgaranti“), svensk MD 1979:8 (KO intet at indvende mod, at rejsebureau betegnede et vilkår, hvorefter „det pris du fått når du bokade din resa gäller även om våra kostnader skulle förändras kraftigt genom ändrade valutakurser. Även om det blir beslut om nya statliga pålagor, till exempel höjd semesterskatt“, som „prisgaranti“) og svensk KO nr. 82/K168 refereret i Konsumenträtt og & ekonomi 1983 nr. 1 s. 23 (KO accepterede et rejsebureaus „prisgaranti“ med forbehold for „tillkommande statliga pålagor som inte går att förutse“). Se også dansk FO 1982-4219-36 (En døgnkontaktlinseordning, jfr. herved *bilag A.12.*, blev markedsført således, at der skulle ske udskiftning hver måned. Det første sæt kostede 950 kr., de næste 95 kr. FO havde intet at indvende mod, at der gaves garanti for, at prisen for udskiftning ikke stiger inden for en bestemt periode. Derimod fandtes det stridende mod MFL § 4 at „garantere“ at „der til enhver tid kan leveres et par sterile, fejlfrie kontaktlinser“, idet FO fandt, at et sådant tilsagn „ikke stiller køberen bedre end efter lovgivningen, men blot er udtryk for en nærmere fastlæggelse eller beskrivelse af den indgåede aftale“, jfr. herved note 270.) – De danske FO-retningslinier om annoncering for køreskoleundervisning (Beretning 1979-80 s. 171) markerer for så vidt en stramning i forhold til det i teksten anførte, som ordet „garanti“ kun må anvendes om undervisningens resultat, hvis garantisvigt enten resulterer i, at der ydes vederlagsfri undervisning, indtil prøven er bestået, eller – efter elevens valg – tilbagebetaling af, hvad der måtte være betalt. Således også DRN 1972 s. 13. Dette illustrerer imidlertid blot, at garantikontrollen udøves ikke blot ud fra vildledningsforbudet som en terminologimisbrugskontrol, men også ud fra markedsførings- og aftalevilkårsreguleringens fundamentale krav om god skik og rimelighed.

I de tilfælde, hvor ordet garanti i reklamer m.v. alene fremtræder som en understregning af en faktisk oplysning om ydelsesegenskaber, afgøres spørgsmålet om terminologimisbrug efter svensk praksis ud fra en vurdering af den pågældende oplysnings civilretlige betydning. Således synes enhver oplysning, som hæver ydelsen over det generelle mangelsbegrebs område („normal god handelsvare“, markedets normaleksemplar), efter svensk praksis at udelukke garantiterminologimisbrug.²⁶⁹ I dansk FO-praksis anlægges muligvis en anden vurdering.²⁷⁰ Angår „garantien“ derimod en oplysning om egenskaber, som indehaves af markedets normaleksemplar, må der med muligt forbehold for norsk ret antages at foreligge terminologimisbrug,²⁷¹ medmindre selve den omstændighed, at den pågælden-

269. I svensk MD 1975:17 fandtes således den i en såkaldt rustbeskyttelsesgaranti for nye biler liggende tilsikring af, at de pågældende biler havde undergået en oprindelig rustbeskyttelsesbehandling, at være „en sådan tillkommande förmån som kan betecknas som en garanti“. Selv om 80% af de nyproducerede biler på markedet havde gennemgået en sådan rustbeskyttelsesbehandling, fandtes denne ikke at indgå „i den normala standarden för bilar“, hvorfor en køber uden „dylik tillförsäkran“ ikke skulle kunne „göra gällande att bilen är behäftad med fel“, hvis det skulle vise sig, at behandlingen ikke var udført.
270. Skal den i generelle vendinger holdte udtalelse i dansk FO-beretning 1979-80 s. 122 tages på ordene, synes der efter dansk FO-praksis altid at foreligge terminologimisbrug, når ordet garanti alene fremtræder som en understregning af en faktisk oplysning om ydelsesegenskaber. FO fandt det „i strid med markedsføringslovens § 4 at anvende udtrykket ‘garanti’ om det forhold, at kunden – såfremt denne konstaterer, at forretningens oplysninger om det solgte tæppe er urigtige – kan få købesummen refunderet mod udlevering af tæppet ... forretningens opmærksomhed henledt på, at der i medfør af § 76 i købeloven bl.a. vil foreligge en mangel ved salgsgenstanden, hvis genstanden ikke svarer til den betegnelse, hvorunder den er solgt, eller sælgeren i øvrigt ved køkets afslutning har givet urigtige eller villedende oplysninger, der kan antages at have haft betydning for køberens bedømmelse af genstanden“. Formuleringen er muligvis udtryk for, at vurderingen i de her omtalte tilfælde efter dansk FO-praksis beror på en sammenligning, ikke med markedets normaleksemplar, men med en vare af den kvalitet, som forbrugeren kunne forvente ud fra forholdene ved aftalens indgåelse. Et lignende synspunkt synes lagt til grund i FO 1982-4219-36, se nærmere note 268: „blot ... udtryk for en nærmere fastlæggelse eller beskrivelse af den indgåede aftale“, hvilket vel imidlertid kan siges om ethvert garantitilsagn, herunder også den i sagen fastlagte udskiftningspris.
271. Jfr. den i note 261 omtalte svenske KO-sag (hvor der fandtes at foreligge terminologimisbrug, men hvor KO undtagelsesvis kunne gå med til, at garanti-terminen blev anvendt) samt den i note 270 omtalte danske FO-sag. For norsk rets vedkommende antager *Bull og Løchen* s. 60, at MFL § 2, stk. 3, ikke tager sigte på garantiudsagn, som alene vedrører produktsegenskaber: „Det kan ikke

de egenskab ikke blot oplyses, men ligefrem garanteres, indebærer en reel civilretlig fordel for forbrugeren. Afhænger en oplyst egenskabs tilstedeværelse af tidsrelationen, indebærer garantitermens anvendelse således visse bevismæssige fordele for forbrugeren, jfr. KKL § 10 og KSL kap. 5, § 5, samt ovenfor under 2.2.2.2. Denne fordel synes efter svensk og måske finsk ret ofte i sig selv at kunne bære anvendelse af garantitermen,²⁷² hvorimod det i dansk FO-praksis er lagt til grund, at bevisfordelen normalt ikke lever op til kravet om reelle civilretlige forbedringer, i hvert fald ikke ved køb af nye varer.²⁷³ Når en produktegenskab ikke blot oplyses, men tillige garanteres, elimineres den usikkerhed, som efter omstændighederne kan gøre sig gældende med hensyn til, om forbrugeren i givet fald kan kræve erstatning af tab forårsaget af den pågældende egenskabs fravær.²⁷⁴ Hvorvidt denne fordel i sig selv kan begrunde, at garantitermen er på sin plads, ses ikke afklaret i praksis. Det samme gælder angående den fordel, at den absolutte reklamationsfrist ved køb eventuelt må anses for fraveget ved „garanti“ for (modsat blot oplysning om) en egenskab, hvis tilstedeværelse er uafhængig af tidsrelationen.²⁷⁵

være meningen å forby garantitilsagn som knyttes til varens egenskaber, pris o.l. Slike utsagn må vurderes ut fra de generelle krav etter § 2 om at de ikke må være villledende.“

272. Jfr. *Bernitz: Svensk marknadsrätt* (1983) s. 155 („Det är normalt godtagbart att använda termen, om åtagandet fyller kraven för en garanti enligt 10 § KKL“). Det er antagelig også bevisfordelen, som betinger, at svensk KO har accepteret kortvarige reparationsgarantier. Se nærmere nedenfor ved og i note 293: finsk KO synes – som dér anført – at have anlagt samme linie. Om finsk ret skal i øvrigt bemærkes, at KSL kap. 5, § 3 og (i mindre grad) § 5, i almindelighed synes at blive tillagt afgørende betydning for den offentligretlige bedømmelse, jfr. MD 1981:20 omtalt nedenfor i note 283.
273. Jfr. dansk FO-beretning 1981-82 s. 94: „Selv om funktionsgarantien på dette punkt må antages at flytte bevisbyrden for, om der foreligger/ikke foreligger en mangel i købelovens forstand fra køber til sælger, er dette efter FO's opfattelse ikke nogen reel forbedring af køberens retsstilling ved køb af nye varer inden for radiobranschen“. Se om afgørelsen i øvrigt note 282.
274. Den heri liggende fordel kan kun få nævneværdig praktisk betydning i species-køb. Se FKN j.nr. 1982-91-58 omtalt ovenfor i note 87.
275. Se nærmere ovenfor ved note 206 og 210.

3.4.2.4. „Blanke garantier“ – bevisspørgsmål

Ved afgørelsen af, om der foreligger (ulovlig) terminologimisbrug i forbindelse med anvendelse af garantitermen i reklamer m.v., vil forholdet i øvrigt i almindelighed blive opfattet som en påstand om, at den erhvervsdrivende anvender aftalevilkår, der indebærer en forbedring af kundernes civilretlige position. I overensstemmelse med den bevisregel, der normalt anvendes i relation til vildledningsforbudet,²⁷⁶ er det herefter den erhvervsdrivende, som må godtgøre, at påstanden er sand. Hvis dette ikke godtgøres, antages der uden videre at foreligge terminologimisbrug. I praksis falder reklame med en „blank garanti“ ofte af denne grund.²⁷⁷ Da den offentligretlige bedømmelse i modsætning til den civilretlige er af generel karakter, bortses fra den mulighed, at reklamens uspecificerede garantiudsagn i det enkelte tilfælde tillægges civilretlig betydning til gunst for forbrugeren, jfr. nærmere overfor ved note 80.²⁷⁸

276. Jfr. *Krüger Andersen* s. 147 ff, *Bernitz*: Svensk marknadsrätt (1983) s. 144, *Gundersen og Bernitz* s. 367 f.

277. Jfr. således svensk MD 1977:24 angående TV-reparationsfirmas telefonbogsannoncering „alla märken under garanti“, hvor den erhvervsdrivende „inte på något sätt dokumenterat ett utvidgat ansvar för utförda TV-reparationer“. Tilsvarende svenske afgørelser angående „blanke garantier“ findes i MD 1976:23, MD 1978:32, MD 1979:12 og MD 1979:21. Se også svensk KO-sag refereret i Konsumenträtt og & ekonomi 1982 nr. 5 s. 29, hvor formuleringen „fulla resegarantin...“ udgjorde terminologimisbrug, da den alene dækkede over, at rejseselskabet havde opfyldt en lovmæssig pligt; (dette var i øvrigt usandt, hvilket ikke gjorde annoncen mindre vildledende). Finsk KO har fundet, at det var terminologimisbrug at betegne et sprogkursus som „garantikurs“ (dnr. 255/41/79) og annoncere en restaurant som „garantirestaurant“ (Konsumentskydd 1979 nr. 1 s. 10). – Se i øvrigt *Gundersen og Bernitz* s. 370.

278. Dette er ikke ensbetydende med, at den erhvervsdrivende kun kan løfte bevisbyrden ved at fremlægge garantibevís eller andet afaledokument. I hvert fald ved garantiudsagn, som udtrykkeligt angår fortrydelsesret, forbrugers prisrisiko m.v., synes man at acceptere den erhvervsdrivendes (under sandhedspligt) afgivne oplysning om indholdet af en almindeligt praktiseret ordning, som ikke nødvendigvis skal have fundet udtryk i et afaledokument, medmindre afaalen vedrørende hovedydelsen indgås i skriftlig form. Noget andet er, at manglende oplysning herom kan gøre garantien vildledende (urimeligt mangelfuld), jfr. herom nedenfor ved note 314.

3.4.2.5. *Kravet om fordele*

Modsvares garantiudsagn i reklamer m.v. af aftalevilkår,²⁷⁹ som indeholder en vis forbedring af forbrugerens civilretlige position, beror det på en nærmere vurdering, om der foreligger terminologimisbrug. Ikke enhver nok så beskeden forbedring kan berettigede til anvendelse af garantitermen. Ifølge motiverne til dansk MFL § 4 skal der således være tale om „virkelig reelle forbedringer“.²⁸⁰ Også i de øvrige nordiske lande gælder der formentlig et væsentlighedskrav.²⁸¹ I praksis er det imidlertid vidt forskellige krav, der stilles i de forskellige lande, bl.a. fordi de civilretlige regler – og dermed grundlaget for vurderingen af, hvilke fordele garantien giver – er ret så forskellige.

3.4.2.6. *Fordelsvurderingen ved afhjælpningstilsagn som garanti*

I Danmark, hvor KBL i forbruger køb pålægger sælgeren en almindelig pligt til at afhjælpe mangler, kan et tilsagn herom kun betegnes som „garanti“, hvis det gælder i en periode, som væsentligt overstiger 1-års-fristen i KBL § 83, i hvert fald for så vidt angår fabriksnye

279. Se som eksempel på det modsatte dansk FO-beretning 1981-82 s. 71: Et ejendomsfirmas annoncer vedrørende salg af huse indeholdt bl.a.: „Fortrydelsesret. Sælger yder garanti for tilbagekøb til samme pris efter 1 års forløb, dersom køber måtte ønske det – uanset hvilken årsag“. Ifølge sælgeren skulle fortrydelsesretten opfattes som et tilbud til køberne, hvor det forudsattes, at de udtrykkeligt ved handelens indgåelse skulle fremkomme med ønske om, at fortrydelsesretten indgik i slutsedlen. Ifølge FO måtte det anses for vildledende og i strid med MFL § 2 at annoncere med fortrydelsesret som sket, når et vilkår i overensstemmelse hermed ikke uden videre indgik i firmaets standardbetingelser, men kun optoges i slutsedlen på de enkelte køberes initiativ, herunder med eventuel advokatbistand.

280. Jfr. betænkning nr. 681/1973 s. 22. Betænkningens meget summariske bemærkninger til § 4 er i øvrigt af meget beskeden værdi for fortolkningen, også fordi de i første række tager sigte på ansvarsfraskrivelse i varegarantier, inden der blev gennemført beskyttelsespræceptive regler om mangler i forbruger køb.

281. Jfr. *Bernitz*: Svensk marknadsrätt (1983) s. 155 („.... krävs ... att garantin ... i något väsentligt hänseende ställer köparen i ett bättre rättsläge ...“). Se også svensk MD 1979:17 („förmån som går klart utöver vad gällande dispositiv entreprenadrätt ger honom“).

varer.²⁸² I de øvrige lande, hvor der ikke påhviler sælgeren nogen almindelig afhjælpningspligt, forudsætter de køberetlige regler, at tilsagn om at afhjælpe mangler gives i form af en „garanti“, og dermed tillige, at det er berettiget at anvende termen i forbindelse med et sådant tilsagn.

Efter finsk ret må afhjælpningstilsagn i forbindelse med køb kun benævnes garanti, såfremt tilsagnet opfylder kravene i KSL kap. 5, § 3, hvilket navnlig indebærer, at afhjælpning skal ske uden udgift for forbrugeren.²⁸³ I relation til afhjælpningstilsagn synes bestemmel-

282. At en 1 års sælgergaranti som *bilag C.3.* indeholder vilkår, som i forhold til KBL (efter branchens opfattelse) indebærer, at der ikke som efter KBL § 81 skal reklameres inden rimelig tid, men blot under garantiperioden, at bevisbyrden vedrørende mangelsspørgsmålet påhviler sælgeren, og at mangler udbedres, selv om reparation vil forvolde sælgeren uforholdsmæssig omkostning eller væsentlig ulempe og derfor ikke kan kræves efter KBL § 78, indebærer efter FO's opfattelse ikke en sådan reel forbedring, at garantitermen må benyttes. jfr. dansk FO-beretning 1981-82 s. 93. – Se også dansk FO 1981-125-2 (ved salg af fløjlsbukser i strid med markedsføringslovens § 4, at der gives 6 måneders garanti for luvfasthed og farveægthed“).

283. Jfr. finsk MD 1983:2. Sagen angik et garantivilkår, hvorefter brugtbil købere fik foretaget vederlagsfri afhjælpning de første 2 måneder efter købet: efter dette tidspunkt var afhjælpning betinget af betaling af selvrisiko på 600 mark pr. reparation. MD udtalte:

„Med stöd av KSL 5. kap. 3 § kan säljaren vid handel med konsumtionsvaror lämna en reparationsförbindelse som tilläggsförmån och samtidigt förbehålla sig själv rätten att reparera den sålda varan. En sådan reparationsförbindelse kallas allmänt för „garanti“. Den förbindelse, varom stadgas i KSL 5. kap. 3 §, förutsätter att felet avhjälpes på säljarens bekostnad. Om en självrisk kopplas till en sådan reparationsförbindelse, leder detta till att denna inte uppfyller de krav som KSL 5. kap. 3 § ställer. En reparationsförbindelse, som inte uppfyller kraven i KSL 5. kap. 3 §, får inte kallas garanti. På dessa grunder är den självriskklausul, som svaranden använder som garantivillkor, stridande mot KSL 5 kap. 3 § och därför också oskälig.“

Tilsvarende afgørelse er truffet i MD 1981:20 vedrørende en TV-fabrikants „flerårsgaranti.. (senere ændret til „flerårssikkerhet“), hvorefter forbrugerne mod særskilt betaling kunne opnå forlængelse af sædvanlig garantitid. MD udtalte:

„Med stöd av 5. kap. 3 § KSL kan säljaren i konsumtionsvaruhandeln som tilläggsförmån tillhandahålla en reparationsförbindelse och samtidigt förbehålla sig rätten att reparera en felaktig försåld vara. Benämningen „garanti“ används allmänt om en dylik reparationsförbindelse. En i 5. kap. 3 § KSL reglerad förbindelse förutsätter att felet repareras på säljarens bekostnad. Det i 5 § samma kap. använda begreppet „garanti“ måste anses innebära att säljaren förbundit sig att svara för varans kvalitet. Att om ett nu ifrågavarande reparations- och serviceavtal mot vederlag använda ordet „garanti“ eller det sakligt

sen således at indebære et materielt civilretligt garantibegreb.

Også efter dansk FO-praksis må garantitermen kun benyttes i forbindelse med afhjælpningstilsagn ved køb, hvis afhjælpning sker uden udgift for forbrugeren²⁸⁴ – i hvert fald hvis garantiperioden ikke er længere end ét år.²⁸⁵

Efter svensk praksis udelukker klausuler om selvrisko m.v. derimod ikke i sig selv anvendelse af garantitermen.²⁸⁶ Dette synes

sett samma betydande ordet „säkerhet“ står i strid med begreppet „garanti“ i KSL. och kan hos konsumenten skapa en vilseledande uppfattning om avtalets rättsliga natur och betydelse. Med dessa motiveringar finner marknadsdomstolen att bolaget vid användningen av orden „garanti“ och „säkerhet“ i samband med sitt avtal ur konsumenternas synpunkt förfarit otillbörligt.”

Tilsvarende MD 1983:12 om „tre års garanti“ ved køb af bil – det første år vederlagsfri afhjælpning, i det andet og tredje år selvrisko.

284. Se FO-notat, *bilag D.5.*, pkt. III og IV og som eksempel FO-beretning 1979-80 s. 121: Efter et fabrikantgarantibevis for kedelunits – gengivet i Råd & Resultater 1978 nr. 6 s. 9 – ydedes på shuntventil og kedelinstrumenter „1 års ombytningsgaranti“, hvilket udtrykkeligt angaves at være „exclusive arbejds løn og kørsel“. Dette fandtes stridende mod MFL § 4, hvorved henvises til FO-notatets pkt. III og til, at afhjælpning efter KBL skal ske uden udgift for køberen. Efter forhandling ændredes „ombytningsgaranti“ til „ombytningsret“ og teksten således, at ombytning skulle ske uden udgift for køberen.

285. Er garantiperioden længere end ét år, er det efter FO-praksis ikke udelukket at betegne et afhjælpningstilsagn som garanti, selv om forbrugeren efter det første år skal afholde visse udgifter, når han dog fritages for væsentlige udgifter. – Se dansk FO-beretning 1983 s. 57 om en hvidevareimportør, der reklamerede med „3 års specialgaranti“. Ordningen gik nærmere ud på, at eventuelle defekter ville blive afhjulpet, i det første år i overensstemmelse med branchens sædvanlige 1 års garanti uden udgift for køberen, i de følgende to år mod betaling af højst 350 kr. (indeksreguleret) plus moms for eventuelle reparationer. FO fandt, at det var i overensstemmelse med MFL § 4 at anvende betegnelsen garanti om ordningen, men at annonceringen for at være i overensstemmelse med god markedsføringsskik, jfr. MFL § 1, skulle „indeholde nærmere oplysning om, at garantien er begrænset på den nævnte måde.“

286. Jfr. herved den foran i note 269 omtalte MD 1975:17 vedrørende en tilsikring, som var forbundet med et tilsagn om afhjælpning af gennemrustning, som måtte indtræde inden for tre år, forudsat at køberen i løbet af denne periode betalte tre rustbeskyttelsesbehandlinger. MD udtalte, at den omstændighed, at afhjælpningstilsagnet var forbundet med en modpræstation fra forbrugers side, ikke i sig selv kunne være til hinder for at betegne ordningen som garanti. Tilsvarende udtalelse i MD 1983:15. Se hertil MD 1978:32 om en 3 måneders garanti for bilers trafiksikre tilstand med en selvrisko på 400 kr., hvor MD vel fandt, at garantien gav køberen en vis fordel sammenholdt med KKL, men at selvriskoen var så tyngende, at ordningen ikke måtte betegnes som garanti.

heller ikke at være tilfældet efter norsk praksis.²⁸⁷

Efter dansk ret vil det formentlig blive anset for stridende mod § 4, hvis en afhjælpningsgaranti indeholder vilkår, som (gyldigt) fraviger almindelige regler om mangler til ugunst for forbrugeren.²⁸⁸ I de øvrige nordiske lande er det klart, at forbrugernes fordel ved at få ret til afhjælpning af mangler berettiger til anvendelse af garantitermen, selv om sælgeren forbeholder sig udvidet afhjælpningsret i overensstemmelse med KPL § 49, stk. 3, KKL § 4 og KSL kap. 5, § 3. Med det forbehold der følger heraf, muliggør norsk ret formentlig forbud mod „garantier“, som på noget punkt stiller forbrugeren ringere end almindelige regler om mangler.²⁸⁹ Efter svensk praksis er sådanne forringelser derimod ikke i sig selv til hinder for at benytte garantitermen, jfr. herved om ansvarsfraskrivelser KKL § 6. Afgørende er, om forringelserne er af underordnet betydning i forhold til forbedringerne, således at der samlet kan siges at være tale om en fordel.²⁹⁰

Den primære mangelsbeføjelse ved tjenesteydelser er i alle de nordiske lande afhjælpning. For dansk rets vedkommende får dette formentlig som konsekvens,²⁹¹ at et afhjælpningstilsagn kun må benævnes garanti, hvis det ikke blot vedrører selve reparationen, men reparationsobjektet, f.eks. således at forbrugeren sikres udbedring af tilsvarende defekt uden vederlag og udbedring af anden defekt mod betaling, som om denne defekt var udbedret i første omgang.²⁹² I svensk KO-praksis er det derimod – antagelig udeluk-

287. Jfr. norsk FO-sag nr. 2067.82 omtalt i FO-bladet 1983 nr. 4 s. 21 vedrørende en 3 måneders brugtbilgaranti med 50% selvrisiko, *bilag C.12.*, hvor FO blot ønskede præciseret, at egenandel ikke kan kræves, hvis der foreligger en køberetlig mangel. Tilsvarende sag nr. 380.80 angående *bilag C.13.*

288. Se herved dansk FO-notat, *bilag D.5.*, pkt. II. Se også nedenfor i note 373.

289. Jfr. norsk FO-sag, refereret i St.Meld. nr. 18 (1974-75), vedr. Volvos „Riksgaranti“ om afhjælpning af mangler i 6 måneder mod betaling af selvrisiko og under fraskrivelse af andet ansvar – afgjort ud fra KPL før denne gjordes beskyttelsespræceptiv i forbrugerkøb. Se også den i note 287 omtalte sag nr. 2067.80: garantiens „pkt. 7 er direkte villedende og bør utgå i sin helhet“.

290. Se svensk MD 1980:32 omtalt i note 286.

291. Nogen til KBL § 83 svarende 1-års-frist gælder ikke for tjenesteydelser. Anvendes principperne anlagt i den i note 282 omtalte sag vedr. *bilag C.3.* tilsvarende ved tjenesteydelser, kan en et års „garanti“ for selve arbejdet næppe siges at indebære de fornødne reelle forbedringer.

292. Jfr. herved dansk FO-sag 1976-1321-2, hvor det udtaltes, at et tilsagn om afhjælpning af mangler ved reparation i et år ikke måtte betegnes som garanti. Smh. hermed dansk FO-beretning 1979-80 s. 120, hvor FO på grund af vanske-

kende på grund af bevisfordelen – accepteret, at 3 måneders afhjælpningstilsagn for reparationer benævnes garanti,²⁹³ hvorved der ikke synes megen realitet – om nogen overhovedet – i det grundlæggende krav om en væsentlig bedre civilretlig position.

For tredjemandsgarantiernes vedkommende indebærer selve den omstændighed, at f.eks. producenten påtager sig forpligtelser, som rækker ud over hans forpligtelser efter almindelige grundsætninger,²⁹⁴ altid en forbedring af forbrugerens civilretlige position, for så vidt som der haves to ansvarssubjekter. I hvert fald efter dansk ret kunne det spørgsmål rejses, om dette indebærer en sådan reel forbedring af forbrugerens civilretlige position, at det kan bære anvendelsen af garantitermen, hvis et tilsvarende tilsagn hidrørende fra sælgeren ikke kunne betegnes som garanti. Inden for nogle brancher, f.eks. hårde hvidevare-branchen, er servicefunktionen knyttet til fabrikant/importør, inden for andre, f.eks. radio- og TV-branchen, er den knyttet til detailhandelen. En tredjemandsgaranti gående ud på afhjælpning har derfor i praksis i reglen snarere den betydning, at sælgeren fritages for reklamationer, fordi de rettes eller henvises til tredjemand, end den betydning, at der haves to ansvarssubjekter. Forbrugerkommissionen synes imidlertid at have forudsat, at et afhjælpningstilsagn afgivet af tredjemand, uanset at det i praksis vil træde i stedet for den sælger efter loven påhvilende afhjælpningspligt, kan benævnes garanti uden at komme i strid med MFL § 4.²⁹⁵ FO har da heller ikke påtalt, at tredjemandstilsagn om

lighederne ved at fastlægge indholdet af de deklaratoriske civilretlige regler undlod at tage stilling til, om en 12-måneders „garanti“ for kølereparationer levede op til MFL § 4. Efter FO's opfattelse udgjorde det i imidlertid terminologimisbrug at „garantere“ kølereparationen i 3 måneder og de udskiftede dele i 12 måneder. Se også dansk FO 1981-138-4 (I forbindelse med udleje af hårde hvidevarer reklameredes med „4 års garanti“. Oplysningen herom tog sigte på, at reparation som følge af forhold, der ikke måtte henføres til forbrugeren, ville ske uden udgift for denne. Da en pligt hertil i lejeforhold følger af almindelige regler, var det ikke i overensstemmelse med MFL § 4 at anvende ordet garanti). – Se i øvrigt nærmere nedenfor under 4.2.7.

293. Jfr. reparationsgarantierne RR 74, *bilag C.27.*, og EHL 74, *bilag C.28.* samt ovenfor ved note 272. – Det samme gælder finsk KO-praksis, jfr. de efter forhandling med KO af branchen udarbejdede „Reparationsvillkor för motorfordon och deras delar“, *bilag C.11.*, pkt. 13.

294. Jfr. også KPL § 49a og nærmere ovenfor ved note 172-174.

295. Jfr. *Lund Christiansen* i *Juristen* 1975 s. 265 og betænkning nr. 738/1975 s. 68, hvor det antages, at en afhjælpningspligt for sælger vil medvirke til en sanering af producentgarantier, og at det i så henseende efter MFL § 4 vil „være naturligt

afhjælpning benævnes garanti, hvilket harmonerer med, at det efter hidtidig praksis er garantiens civilretlige og ikke dens faktiske betydning, som tillægges afgørende betydning for terminologispørgsmålet, jfr. ovenfor ved note 266.²⁹⁶

3.4.2.7. Særligt om service- og reparationsaftaler

Spørgsmålet om terminologimisbrug foreligger i en særlig variant, når „garantien“ er betinget af, at der betales særligt vederlag herfor; således når termen anvendes om service- eller reparationsaftaler, hvorved en erhvervsdrivende mod betaling påtager sig at forebygge og/eller at afhjælpe eventuelle defekter ved en genstand i en vis periode, jfr. herved foran ved note 283-287.

Uanset arrangementets nærmere beskaffenhed har det klare forsikringslignende træk.²⁹⁷

Undertiden handler den pågældende erhvervsdrivende helt uafhængigt af sælgeren af den genstand, som service- og/eller reparationsaftalen angår. Om der ydes forbrugeren civilretlige fordele, som kan berettiggø garantitermens anvendelse, må derfor afhænge af en vurdering af forbrugeren civilretlige position ifølge aftalen sammenlignet med, hvad der følger af almindelige regler om tjenesteydelser. Går aftalen ud på, at den erhvervsdrivende mod vederlag (garantipræmie) påtager sig at udføre jævnlige eftersyn, vedligeholdelsesforanstaltninger og om fornødent reparationer og herigennem at hidføre det resultat, at serviceobjektet i en vis periode fungerer i overensstemmelse med sit formål (funktionsansvar),²⁹⁸ foreligger efter hidtidig praksis næppe terminologimisbrug. Ved at forbrugeren pligt til at betale for det arbejde, der skal udføres af den erhvervsdrivende, på forhånd er fastsat til et bestemt beløb, begrænses forbrugeren ydelsespligt og prisrisiko set i forhold til, hvad der følger af almindelige regler om tjenesteydelser.²⁹⁹ Det står i nær

at kræve at garantibeviset ... ikke søger at give køberen det indtryk, at afhjælpningskrav ikke kan stilles til sælgeren“. Se også købelovudvalgets betænkning nr. 845/1978 s. 49 f.

296. FO har imidlertid taget spørgsmålet op til overvejelse, jfr. FO-beretning 1983 s. 57. Om spørgsmålet, se nærmere nedenfor under 4.2.7.12.

297. Jfr. nærmere foran under 3.3. og *Arrhenius* i Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 2 s. 16 ff med omtale af bl.a. kriterierne for, om der foreligger ulovlig forsikringsvirksomhed.

298. Jfr. herved SOU 1979:36 s. 197.

299. Jfr. ovenfor ved og i note 268.

forbindelse hermed, at forbrugeren i henhold til aftalen kan forlange, at den erhvervsdrivende afhjælper eventuelle defekter vedrørende serviceobjektets funktion, uden hensyn til om disse måtte bero på, at den erhvervsdrivende ikke har udført arbejdet på omsorgsfuld og fagmæssig måde; forbrugeren kan således i kraft af aftalen stille større krav til kvaliteten af den erhvervsdrivendes præstation, end hvad der følger af almindelige regler om tjenesteydelser.³⁰⁰ Derimod synes der at foreligge terminologimisbrug, hvis reparationsaftalen alene går ud på, at den erhvervsdrivende mod særskilt vederlag overtager risikoen for en genstands funktion en vis tid uden at påtage sig anden forpligtelse end at afhjælpe (eller holde forbrugeren skadesløs ved) eventuelle funktionssvigt. I disse tilfælde opnår forbrugeren ligesom ved sædvanlig forsikring alene en eventuel økonomisk fordel i kraft af forholdet mellem værdien af den vederlagte risikoovertagelse og prisen herfor;³⁰¹ – den civilretlige fordel, som kunne siges at bestå i, at den erhvervsdrivende ved aftalen påtager sig et funktionsansvar for eventuelle fremtidige reparationer, jfr. note 298 og 300, knytter sig til en eventualforpligtelse og ikke en ubetinget præstationspligt i henhold til aftalen og synes ikke at kunne begrunde garantitermens anvendelse.

Tilsvarende betragtninger synes at blive anlagt, hvis en som garanti markedsført service- eller reparationsaftale i lighed med en sædvanlig afhjælpningsgaranti, men modsat denne kun mod særskilt betaling, udgør et accessorium til aftalen vedrørende hovedydelsen. Til aftalen vedrørende hovedydelsen er der i et sådant tilfælde ikke knyttet nogen særlig garantifordel, hvorfor berettigelsen af at anvende garantitermen i forbindelse med reparationsaftalen synes at måtte afhænge af, om der til denne er knyttet særlige civilretlige fordele og ikke (som ved sædvanlig forsikring) alene en eventuel økonomisk fordel i kraft af forholdet mellem værdien af risikoovertagelsen og det særskilte vederlag for reparationsaftalen. I så henseende stilles noget forskellige krav i de nordiske lande. Efter finsk ret må en reparationsaftale, hvorefter sælgeren mod særskilt vederlag

300. Jfr. ovenfor ved note 124-127, smh. med note 269-274 samt 291.

301. Det er formentlig i overensstemmelse hermed, at den danske FO i Beretning 1981-82 s. 30 konsekvent har sat anførselstegn om garanti i forbindelse med omtale af en såkaldt rustbeskyttelsesgaranti, hvorefter der mod betaling af et såkaldt garantigebyr ydedes erstatning for rustskader på biler, som i øvrigt undergik nærmere beskrevne rustbeskyttelsesbehandlinger. Der er dog ikke skredet ind mod terminologimisbruget.

påtager sig at afhjælpe eventuelle mangler, ikke benævnes garanti.³⁰² Det samme gælder formentlig efter dansk ret.³⁰³ Efter svensk praksis accepteres det derimod, at sådanne reparationsaftaler betegnes som „tillvalsgaranti.“³⁰⁴

3.4.3. Reklamereguleringen i øvrigt

3.4.3.1. Vederhæftighedskravet

Ved udmøntningen af den markedsføringsretlige generalklausul om god markedsføringsskik³⁰⁵ fremstår kravet om vederhæftighed som det helt centrale.³⁰⁶ For anvendelsen af garantier i markedsføring indebærer kravet om vederhæftighed – udover det om terminologimisbrug under 3.4.2. anførte –, at garantien ikke må præsenteres under anvendelse af urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser. Selv om anvendelsen af garantitermen dækkes af en

302. Jfr. finsk MD 1981:20 refereret foran i note 283.

303. Jfr. herved note 301.

304. Se svensk MD 1983:15: Ford etablerede i 1981 en ordning, hvorefter Ford mod betaling af et stipuleret beløb (1.500-2.500 kr. afhængig af model) påtog sig at afhjælpe „fel“ ved en række opregnede komponenter med en række ligeledes opregnede undtagne dele beroende på „bristfällig tillverkning eller bristfälligt material“ i 2 år efter den sædvanlige 1-årige nybilsgarantis udløb. MD fandt, at det ikke var uberettiget at anvende garantibetegnelsen: „Vid bristande uppfyllelse av åtagandet kan konsumenten åberopa köprättsliga regler om fel i varen. På detta sätt får konsumenten en rättslig förmån utöver vad som annars skulle ha tillkommit honom.“ Hertil føjedes, at det er „inte något för garantibegreppet främmande“, at „konsumenten avkrävs en viss motprestation för att kunna komma i åtnjutande av erbjudandets förmåner“, ligesom garantibegrebet heller ikke forudsætter, „att konsumentarna i allmänhet får anledning att utnjuta garantin i en omfattning som kan sägas motsvara kostnaden för motprestationen“. MD har således lagt afgørende vægt på, at forbrugeren i medfør af KKL § 4 ved misligholdelse af afhjælpningsforpligtelsen kan kræve et forholdsmæssigt afslag eller efter omstændighederne hæve købet.

305. Formuleringen af den markedsføringsretlige generalklausul er ikke helt den samme i de nordiske lande. Forbrugerretligt er det afgørende imidlertid, at der efter generalklausulen i samtlige lande i erhvervsvirksomhed/markedsføring ikke må foretages handlinger, som strider mod god sæd/skik på markedet eller er urimelige/utilbørlige i forhold til forbrugerne. Ved udfyldningen af denne – som udgangspunkt – overensstemmende retsstandard kan der vise sig praktiske retsforskelle, men disse beror på forarbejder, specialbestemmelsernes indhold eller særlige nationale retstraditioner, ikke på forskelle i generalklausulens formulering.

306. Jfr. *Bernitz*: Svensk marknadsrätt (1983) s. 143.

reelt forbedret civilretlig position, og der således ikke foreligger vildledning gennem terminologimisbrug, foreligger der dog vildledning, hvis garantien præsenteres på en måde, som er egnet til at bibringe forbrugerne et forkert, misvisende eller urimeligt mangelfuldt indtryk af de til garantien knyttede fordele. Når henses til den udbredte anvendelse af garantier,³⁰⁷ de til garanti knyttede forbrugerforventninger³⁰⁸ og lovgivningens særlige fremhævelse af garanti-problemer,³⁰⁹ gælder alment – med den svenske marknadsdomstols ord – „att stränga krav måste ställas på användningen av ordet garanti i konsumentreklamen“.³¹⁰

3.4.3.2. Oplysningspligt

Et praktisk væsentligt problem er, at forbrugerne ofte overvurderer de til en garanti knyttede fordele, fordi den præsenteres uden samtidig angivelse af betingelser og begrænsninger. ICC-reklamekodeks³¹¹ indeholder i Tillæget,³¹² art. A.1. en særlig bestemmelse om garantier, hvorefter reklamer kun må indeholde ordet „garanti“, såfremt „såvel de fuldstændige betingelser for garantien som den måde, på hvilken køberen skal gøre sit krav på skadesløsholdelse gældende, er klart angivet i reklamen eller er tilgængelig for køber i skriftlig form på salgstidspunktet eller sammen med varen“.³¹³

307. Jfr. herved foran under 1.2. og nedenfor under 4.1.4. og 4.1.5.

308. Jfr. foran ved note 240 og nedenfor under 4.1.2.

309. Det er ganske vist kun i Danmark og Norge, der er givet særlige lovregler om garantier. Forarbejderne til markedsføringsreglerne i samtlige nordiske lande beskæftiger sig imidlertid ret indgående med garantier.

310. Jfr. Svensk MD 1975:35. Tilsvarende svensk MD 1983:15. „.... till en början framhålla att det allmänna kravet på vederhäftighet vid marknadsföring gör sig gällande med särskild styrka vid garantierbudanden“.

311. Det internationale Handelskammers kodeks for reklamepraksis (1973).

312. Særlige bestemmelser om reklamering for visse markedsføringsmetoder og for visse varer og tjenesteydelser.

313. Tilsvarende bestemmelser findes i ICC-kodeks for direkte reklame og postordresalg (1977) art. 3 og kodeks for direkte salg (1977) art. 4, som begge opstiller følgende yderligere krav: „En sådan garanti bør under ingen omstændigheder begrænse de rettigheder, køberen nyder i henhold til landets lov. Garantens navn og adresse og garantiperiodens længde bør angives klart og tydeligt“. Med hensyn til garantiens indhold kræver den i teksten nævnte art. A.1. derimod kun, at der gives „fuld kompensation“, dersom garantien annullerer eller indskrænker rettigheder, som ellers ville tilkomme køberen. – I Europarådets resolution (78)38 „on adequate after-sales service“ hedder det særligt om garan-

Det må antages, at der i henhold til markedsføringslovgivningen stilles tilsvarende krav.³¹⁴ Hvor megen information der skal til for at anse kravet for opfyldt, beror på, i hvilket omfang garantien er reel, sædvanlig og i overensstemmelse med forbrugerforventninger,³¹⁵ henholdsvis indeholder i forhold hertil særlige betingelser eller begrænsninger.³¹⁶ Det samme gælder med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt de detaljerede oplysninger skal gives i annoncen, eller det er tilstrækkeligt, at det sker sammen med varen.³¹⁷ Annonceres der

tier, at „the terms of any guarantee... should be readily available and comprehensible to the consumer before he enters into the contract“. og at „the term 'guarantee' ... should be used only if it places the consumer in a better position than he would be in under the law“.

314. I svensk MD 1975:35 henvises udtrykkeligt til ICC-kodeks. Kravet synes i et vist omfang at blive søgt tilgodeset i visse af det svenske konsumentverks „riktlinjer“, jfr. f.eks. KoVFS 1978:5 pkt. 2.2. (brugsanvisninger for elektriske husholdningsapparater). 1980:2 pkt. 5 (postordresalg, – sammenhold MD 1976:23) og 1982:4 pkt. 2.2.1. (reparation af elektriske husholdningsapparater og „hemelektronik“), se *bilag D.6*. I øvrigt er der en flydende overgang mellem ikke-tilstrækkeligt specificerede garantitilsagn og de foran ved og i note 277 omtalte „blanke garantier“, hvor der reklameres med „garanti“ uden ringeste oplysning om garantiens indhold.
315. Efter finsk ret, hvor kvalitetsgarantier skal opfylde kravene i KSL kap. 5, §§ 3 og 5, vil en i overensstemmelse hermed given garanti omfattende enhver mangel næppe forudsætte nogen særlig detaljeret information.
316. Jfr. til illustration DRN 1971/14 (Et radio/tv-firma reklamerede med „15 års UG-service“. Efter reklamen lå heri, dels at der ydedes gratis service m.v. i det 1. år, dels vedrørende de følgende 14 år: „De vil ikke blive kvalt i reparationer. De vil kun komme til at betale rimelige beløb i disse 14 år – skulle det alligevel være galt, så gennemgår vi gratis apparatet og udskifter gratis alt, hvad der er nødvendigt.“ Reklamen fandtes at kunne være vildledende, idet det bl.a. kunne være vanskeligt for forbrugeren at danne sig en begrundet mening om, hvad der er „rimelige beløb i disse 14 år“, og hvad der kunne forlanges udskiftet gratis.) Se også DRN 1973/21 (Et lavprisvarehus reklamerede med, at dets oksekød var „garanti-mørt“. Hvad der nærmere lå heri, oplystes der ikke noget om i reklamen. Nævnet fandt, at det var i strid med kodeks at reklamere som nævnt, „medmindre garantiens nærmere indhold blev tilkendegivet køberne i skriftlig form på salgstidspunktet eller sammen med varen“.)
317. Jfr. herved svensk MD 1975:35, hvor en „kostnadsgaranti“ i forbindelse med brøndboring, jfr. foran i note 268, i annoncer betegnedes som „vattengaranti“, og hvor MD fremhævede, at det for vildledningsspørgsmålet var uden betydning, at forbrugere, som reflekterede på annoncen, modtog korrekt information om garantiens indhold inden aftalens indgåelse. Se også svensk KO nr. 81/K3086 (Konsumenträtt & ekonomi 1982 nr. 1 s. 19) om annoncering med „total prisgaranti“ til trods for, at der i rejsekataloget toges forbehold for forhøjelser op til 10%.

med garanti for et produkt, men er garantien begrænset til at angå visse dele eller visse egenskaber, skal dette anføres i annoncen.³¹⁸ Annonceres med en garantibeføjelse, men er adgangen til at gøre den gældende underkastet betingelser eller begrænsninger, som ikke med føje kan forudsættes underforståede, skal sådanne betingelser eller begrænsninger anføres i annoncen.³¹⁹ Annonceres således med en afhjælpningsgaranti, men er afhjælpning betinget af selvrisiko eller tilsvarende,³²⁰ skal dette fremgå af annoncen.³²¹ Annonceres med garanti, men er denne betinget af, at der indgås en særlig „garantiaftale“ mod særskilt vederlag, hvilket ikke i sig selv udgør terminologimisbrug efter svensk praksis,³²² synes det i hvert fald at være vildledende, hvis dette forhold ikke fremgår af annoncen,³²³ ligesom det er vildledende, hvis forbrugerne uden føje forespejles,

318. Jfr. den af *Bernitz, Modig och Mallmén* s. 148 refererede opinionsnämndsudtalelse (450/1961), hvor der annonceredes med 25 års garanti for en seng uden angivelse af, at garantien blot gjaldt „resårkärnan“, hvilket fandtes vildledende. Tilsvarende svensk MD 1983:15, hvor det ikke fandtes vildledende at betegne en serviceordning som „tillvalsgaranti“, jfr. note 304 foran, men hvor det fandtes vildledende at betegne denne garanti som en forlængelse af nybilsgarantien, da den omfattede færre komponenter.

319. Jfr. dansk FO j.nr. 1981-129-4 (Beretning 1981-82 s. 68) om et byggefirma's annoncering: „... vor tryghedsgaranti sikrer køberen ret til at træde tilbage fra handelen i 24 måneder, såfremt de økonomiske forudsætninger for købet ændrer sig“. Garantien var i købeaftalerne bl.a. betinget af uventede ændringer i køberens økonomiske forhold og af, at køberen forpligtede sig til at oprette terminkonto i et nærmere angivet pengeinstitut i mindst 24 måneder. FO fandt det „bedst stemmende med god markedsføringsskik, såfremt det i annoncerne præciseredes, på hvilke vilkår tryghedsgarantien kunne opnås“. Heri ligger ikke nogen overspænding af MFL's vederhæftighedskrav. Se også dansk FO j.nr. 1981-129-2 (Beretning 1981-82 s. 95) om discountkædes annoncering for fødevarer m.v. med „al tænkelig kvalitetsgaranti: Er De utilfreds, får De pengene igen“, hvilket imidlertid forudsatte at varen returneredes i hel stand.

320. Noget sådant indebærer terminologimisbrug efter finsk ret, jfr. foran ved note 283, og normalt også efter dansk ret, jfr. foran ved note 284.

321. Jfr. herved svensk MD 1975:17 omtalt foran i note 269 og 286, hvor det var oplyst, at forbrugeren skulle lade vognen gennemgå 3 rustbeskyttelsesbehandlinger, men ikke, hvad de kostede. MD fandt: „Det förhållandet att kostnaderna för de rostskyddsbehandlingar som måste företas av konsumenten inte har angetts bör enligt marknadsdomstolens mening inte tillmätas avgörande betydelse i det här fallet: kostnadernas ungefärliga storlek torde vara tämligen väl kända för konsumenter i gemen.“

322. Jfr. foran ved note 304.

323. Se herved svensk MD 1983:15 refereret foran i note 304, hvor ordningen betegnedes som „tillvalsgaranti“, og hvor der i annoncerne udtrykkeligt pegedes på vederlagsforudsætningen „trygghet ... til låg kostnad“.

at vederlaget skulle være særligt gunstigt.³²⁴ I det hele gælder, at garantier skal præsenteres således, at garantiens indhold fremtræder forståeligt for forbrugerne, og at der ikke gives indtryk af andre fordele, end der er dækning for i vilkårene,³²⁵ og i øvrigt med oplysning om vilkår, betingelser eller begrænsninger af væsentlig betydning for en vurdering af de til garantien knyttede fordele.³²⁶

3.4.3.3. *Vildledning vedrørende faktiske fordele*

At der til anvendelse af garantitermen ikke er knyttet faktiske fordele eller kun beskedne sådanne, indebærer som nævnt ikke, at der foreligger terminologimisbrug, jfr. herved foran ved note 266. Derimod kan der meget vel foreligge vildledning i øvrigt med hensyn til, hvilke faktiske fordele en garanti medfører.³²⁷ Når nemlig en ydelse garanteres i en bestemt retning, må garantiens motiverende effekt antages at bestå i, at forbrugerne går ud fra, at ydelsen normalt lever op hertil, og at de i de tilfælde, hvor den mod forventning ikke gør det, er stillet bedre end ellers, jfr. nedenfor under 4.1.2.

324. I svensk MD 1983:15 udtaltes vedr. udsagnet om udgiftsstørrelsen refereret i note 323, at Ford ikke „visat att kostnaden för tillvalsgarantien är i någon rimlig mening låg” – sammenlignet med gennemsnitsbilistens reparationsudgifter under 2. og 3. år forholdt det sig snarere omvendt, hvorfor dette udsagn fandtes vildledende. – Spørgsmålet om, hvilke kategorier af bilister der ville opnå økonomisk fordel af „tillvalsgarantien”, er udførligt behandlet af *Soeria-Atmadja* i *Ekonomisk Debat* 1982 nr. 4 s. 238 ff.

325. Der er intet i vejen for at annoncere med, at et firma inden for en branche er det eneste, som giver garanti, hvis det er rigtigt, jfr. UfR 1970 s. 524 SH, men omvendt vildledende at give indtryk af, at et firmas garanti er særlig fordelagtig, hvis den blot er som inden for branchen i almindelighed.

326. Jfr. finsk MD 1980:7 (I fjernsynsreklame for batterier benyttedes udtrykket „styrkegaranti” i forbindelse med et billede af batteriets datomærkning. Anden information om garantien gaves ikke. På denne baggrund fandt MD, at informationen om garantien var utilstrækkelig, hvorved bemærkedes, at forbrugerne ikke ville være i stand til at påberåbe sig en garanti, hvis indhold de ikke kender, og også kunne misforstå meningen med garantien). Se også dansk FO j.nr. 1980-323-127, Beretning 1981-82 s. 81 (I annoncer for kørelærere anførtes, at eksistensen af en garantifond skulle give sikkerhed for „den bedst mulige undervisning” og „omgående erstatning, såfremt der skulle opstå problemer i undervisningen”. Denne annoncering fandtes egnet til at give forbrugerne et urigtigt billede af garantifondsordningen og i øvrigt urimelig mangelfuld, da ordningen blot gik ud på at udbetale beløb, forbrugere måtte blive tilkendt af branchens ankenævn).

327. Jfr. herved det i note 324 angivne aspekt af svensk MD 1983:15.

Der må derfor i almindelighed være tale om vildledning, hvis det viser sig, at garantisvigt snarere er hovedreglen end undtagelsen.³²⁸ Indskriden af denne grund er ikke mindst indiceret, når anvendelsen af garantiudtryk virker særligt motiverende, mens garantiansvaret i realiteten er uden betydning for den erhvervsdrivende, idet de enkelte forbrugere erfaringsmæssigt enten ikke konstaterer garantisvigt eller viger tilbage for besværet med at gøre (for den enkelte) beskedne garantikrav gældende.³²⁹

3.4.3.4. Særligt om opfyldelsesmuligheden

De til en garanti knyttede retlige fordele består i almindelighed i, at der under visse betingelser kan gøres nærmere angivne krav gældende mod garantigiver. Garantens faktiske værdi afhænger bl.a. af, om eventuelle garantikrav også opfyldes. Ligger det klart, at der reklameres med en garanti, som garantigiver ikke opfylder frivilligt eller ikke er i stand til at opfylde, foreligger der vildledning.³³⁰ Jo

328. Jfr. UfR 1975 s. 927 SH (straffesag), hvor anvendelsen af „garanteret topkvalitet“ gik ud over, hvad der var grundlag for i det oplyste om de under sagen bedømte habitter, idet „annoncerne har været egnet til at bibringe publikum den fejlagtige opfattelse, at man hos tiltalte fik en vare svarende til, hvad der her i landet forstås ved skræddersyet tøj af god kvalitet, men til en væsentligt lavere pris“. Ifølge tiltalte var „garanteret“ foran „topkvalitet“ „.... udtryk for sælgerens garanti for, at tøjet bliver rettet til og kan ombyttes, hvis kunden ikke er tilfreds. Dertil kommer, at kunden, hvis tilfredshed ikke efter nyleveringen opnås, kan få sine penge igen.“

329. Jfr. svensk MD 1974:24 om et tipssystem med garanti for gevinst eller pengene tilbage. MD udtalte: „Konsumenten torde normalt uppfatta en sådan garantiutfästelse som en ytterligare försäkran om att utlovat resultat kommer att erhållas och att det således endast i undantagsfall skulle bli aktuellt att utnyttja garantien. Emedlertid är det ... föga sannolikt att resultaten skall uppnås varför det föreligger risk för att konsumenten överskatter vinstmöjligheterna i systemen. Även om det i sig inte finns anledning till erinran mot syftet med garantiutfästelsen, nämligen att hålla konsumenten skadeslös, så är garantin här utformad på ett sätt som måste anses vilseledande.“ – Smh. FTU 128/79 (Forbrukertvister s. 81 f) som det formentlig undtagelsesvis eksempel på, at forbrugerne i sådanne tilfælde reagerer civilretligt på garantisvigt. – Se også svensk MD 1979:25 om såkaldt kædebrevsspil – med garanti for fuldgodt resultat og intakt kæde under praktisk taget ubegrænset tid m.v.

330. Jfr. svensk MD 1979:8: Et rejsebureau reklamerede med „prisgaranti“, hvorefter den ved bestillingen anførte pris omfattede alt („flygtillæg, reseforsikring, semesterskat, avbestillingsskydd“) og ikke ville blive forhøjet, ej heller om rejsebureauets omkostninger skulle blive væsentligt højere. f.eks. på grund af nye afgifter eller ændrede valutakurser. Ikke desto mindre udsendtes en cirku-

mere omfattende en garanti er, des mere usikker vil de reelle opfyldelsesmuligheder være. Dette gælder særligt ved meget langvarige garantier, som i mange tilfælde faktisk ikke vil blive opfyldt, enten fordi garantigivers virksomhed i mellemtiden er ophørt, eller fordi forbrugerne ikke kan bevise og dokumentere en garanti f.eks. 20-30 år efter et køb. Sikkerhed for – eller praktisk rimelig sikkerhed for –, at garantikrav vil blive opfyldt, forudsætter en kontrol i lighed med den, forsikringsselskaber er underkastet,³³¹ eller at der til opfyldelse af garantikrav tegnes en forsikring, stilles bankgaranti eller anden tilsvarende sikkerhed af passende størrelse. Efter omstændighederne må det være en forudsætning for reklamering med garanti, at sådan sikkerhed stilles. Dette må i hvert fald gælde, hvis der reklameres med garanti mod tab som følge af garantisvigt.³³²

læreskrivelse til rejsende, der allerede havde bestilt, hvorefter der ville blive opkrævet et „pristillæg motsvarende höjda flygbränslakostnader“. På denne baggrund fandtes det vildledende at benytte termen „prisgaranti“. – Jfr. også finsk KO nr. 81/40/1406: Der reklameredes med „international garanti“, hvorefter vederlagsfri afhjælpning skulle kunne udføres gennem hovedagenten i alle lande, hvori vedkommende produkt markedsførtes. Der var imidlertid ikke opnået enighed hovedagenterne imellem om en debiteringsordning, hvorfor forbrugeren måtte betale i første omgang ved reparation udenlands. KO fandt udtrykket „international garanti“ vildledende.

331. Se herom foran under 3.3.

332. Jfr. DRN 1971/12: Et rejsebureau reklamerede med „kundegaranti“. Bureauet var ikke tilknyttet rejsebranchens daværende garantiordning, hvilket krævede oprettelse af en bankgaranti på 100.000 kr. Bureauet henviste til, at dets indehaver havde en bankbeholdning, der oversteg de 100.000 kr., som skulle præsteres af den kollektive garantiordnings medlemmer. Pengene var dog ikke anbragt på en spærret konto, men kunne hæves på anfordring. „Idet bureauets indehaver når som helst kunne disponere over beløbet, og idet der således ikke var tale om nogen sikkerhedsstillelse for bureauets kunder – uafkræfteligt i konkurstilfælde – måtte annonceringen med ordet „kundegaranti“ anses for vildledende med hensyn til værdien af den garanti, der kunne blive tale om at yde kunderne i en økonomisk vanskelig situation.“ – I praksis kan det være vanskeligt at afgøre, hvilket beløb der vil være tilstrækkeligt. Dansk FO-sag j.nr. 1976-1552-6 angik et rejsebureaus reklamering med kundegaranti på 100.000 kr. Ifølge annoncematerialet skulle dette indebære „sikkerhed for Deres rejse“. FO konstaterede, at der forelå en bankgaranti til fordel for bureauets kunder på 100.000 kr., og at der derfor ikke forelå vildledning. En stillingtagen hertil synes imidlertid også at forudsætte en nærmere undersøgelse af selskabets økonomi, kundeantal, betalingsforhold m.v. og et skøn over størrelsen af de til enhver tid mulige kundekrav i tilfælde af konkurs m.v. I øvrigt gik det i sagen omhandlede selskab konkurs et par år efter FO's udtalelse – med et betydeligt antal nødlidende kundekrav til følge.

Det synes ligeledes i almindelighed at måtte gælde i relation til garantier dækkende ekstraordinært lange tidsrum.³³³ Praksis synes imidlertid hidtil at have indskrænket sig til at skride ind mod sådanne ubestemte formuleringer som „obegränsad garanti“,³³⁴ „livsvarig garanti“³³⁵ etc. og mod den klart uopfyldelige „evig garanti“³³⁶ uden i den forbindelse at stille krav om meget andet og mere end en fjernelse af de nævnte adjektiver.³³⁷ For så vidt kan det altså vise

333. Jfr. herved dansk FO-beretning 1979-80 s. 112 („... som hovedregel i strid med god markedsføringsskik at meddele garantitilsagn, der ... omfatter ekstraordinært lange tidsrum“, da „... sådanne garantier ... i mange tilfælde ikke vil kunne indfries, fordi garantigiveren af den ene eller anden grund er ophørt med sin virksomhed“ – „... dog ikke udelukke, at der under ganske særlige omstændigheder vil være den fornødne baggrund for at meddele garantitilsagn for et ekstraordinært langt tidsrum, f.eks. i tilfælde hvor den pågældende branche opretter en garantifond, som i givet fald vil kunne dække den tilsagte garanti“). – Udtalelsen er generel, men nok præget af sagens konkrete anledning, i.e. „livsvarig stelgaranti“ for cykler. En sådan garanti synes vildledende, allerede fordi den skaber kvalitetsforventninger, som produktet ikke modsvarer. Er garantien ikke vildledende af denne grund, men garantiperioden dog lang, foreligger indfrielsesproblemet i rendyrket form. Og i så henseende synes forholdet kun at kunne være i strid med god markedsføringsskik, hvis der ikke er fornøden sikkerhed for dækning. Garantigivers økonomiske forhold og fremtidsudsigter, produktets art og forholdene i vedkommende branche m.v. synes at måtte tages i betragtning ved en stillingtagen til, om opfyldelsesmuligheden må anses for så usikker, at det er urimeligt at reklamere med garanti for så lang en periode, som tilfældet er. Den omstændighed, at der gives garanti for en længere periode end normalt i vedkommende branche, kan ikke i sig selv begrunde indgreb.

334. Jfr. herved den hos *Bernitz, Modig och Mallmén* s. 147 f. refererede opinionsnämnds-udtalelse (1414/68).

335. Jfr. den i note 333 omtalte danske FO-udtalelse, som konkret vedrørte livsvarig stelgaranti på cykler, hvor det specielt om dette udtryk anførtes, at det enten savner reelt indhold, fordi det skal bedømmes i forhold til køberens alder, eller ikke vil kunne indfries på grund af garantigivers virksomhedsophør. Se også DRN 1972/3 (udsagnet for upræcist). Se i øvrigt Federal Trade Commission Guides Against Deceptive Advertising of Guarantees (*bilag D.8.*) pkt. IV.

336. Jfr. finsk KO drn. 82/40/1170.

337. Dansk FO har således fundet, at udtrykket „tidsmæssig ubegrænset garanti“ ikke kan accepteres, jfr. j.nr. 1979-315-41, men til afløsning heraf foreslået „garanti: reparation eller ombytning finder sted, uanset tidspunktet for køberens konstatering af fejlen“, jfr. j.nr. 1982-39-49. Finsk KO gjorde ikke i den i note 336 angivne sag indsigelse mod, at der i stedet for evig garanti gaves 20 års garanti, men synes generelt at søge sådanne garantier omformuleret til en åremålsbestemt funktionsgaranti, jfr. KO 81/40/1172 (garanti for livstid, hvorved sigtedes til køberens, ændredes til 10 års garanti).

sig, at „nogle garantier er ikke det papir værd, de er skrevet på“. ³³⁸ Dette gælder imidlertid ikke kun for de langvarige, ³³⁹ hvis faktiske værdi blot er så meget vanskeligere at vurdere.

3.4.3.5. Særligt om prisgarantier

Også prisgarantier, hvorefter garantigiver betaler prisdifferencen, hvis en køber inden en vis kortere frist, f.eks. 14 dage, konstaterer at samme vare kunne have været købt billigere andetsteds, vil kunne anses for vildledende – ikke fordi der ikke er knyttet retlige fordele til garantien, men fordi den er egnet til at vildlede med hensyn til de faktiske forhold. ³⁴⁰ Reklamering med sådan prisgaranti er formentlig en af de mest effektive måder til at give forbrugerne indtryk af, at der sælges til lavere priser end i andre forretninger. ³⁴¹ Reelt vil rigtigheden heraf imidlertid kun sjældent blive prøvet, fordi langt hovedparten af køberne vil forholde sig passive og ikke gennemføre en sådan omfattende markedsundersøgelse, som prøvelse og aktivering af garantien forudsætter. Var der direkte annonceret med markedets laveste priser, ville det påhvile annoncøren at godtgøre rigtigheden heraf. ³⁴² Den erhvervsdrivende bør selv sagt ikke kunne

338. Under denne overskrift annoncerede en dansk radioforretning, der havde tegnet forsikring til opfyldelse af garantikrav, med, at man gav garanti med god samvittighed, da „vi er de eneste, der garanteret kan opfylde den“. Dansk FO fandt imidlertid disse udsagn i strid med MFL § 2, stk. 2, om angivelser, der på grund af deres form eller fordi de angår uvedkommende forhold er utilbørlige, jfr. beretning 1981-82 s. 46. Uanset den bag annonceringen liggende realitet synes betydningen heraf da også noget overdrevet.
339. Jfr. herved dansk FO j.nr. 1982-121-2, hvor hvidevarebranchen, da en enkelt importør lancerede en 3 års garanti, anførte, at det under hensyn til selskabets økonomi måtte anses for tvivlsomt, om selskabet ville være i stand til at indfri de treårige garantitilsagn. Efter en nærmere redegørelse fra selskabet om dets økonomi og fremtidsudsigter fandt FO ikke, at der af denne grund var holdpunkter for at anse de treårige garantitilsagn for at være i strid med MFL.
340. Jfr. herved norsk FO-sak nr. 574.83, FO-bladet 1984 nr. 1 s. 14, finsk KO-sag refereret i Konsumentskydd 1979 nr. 1 s. 11, dansk FO-sag 1975-312-23 og DRN 1971/5, smh. DRN 1972/17.
341. Jfr. resultatet af den i NU 1978B:26 s. 75 f omtalte interviewundersøgelse og *Jørgen Hammer Hansen*: Forbrugernes opfattelse af prisinformationer, i: *Børge Dahl og Flemming Hansen* (red.): Forbrugerforskning i Danmark (1980) s. 111. Resultatet er gengivet nedenfor under 4.1.2.
342. Jfr. foran ved note 276 samt f.eks. dansk FO's vejledende retningslinjer for anvendelse af reklameudsagn, der indeholder sammenligninger med andre erhvervsdrivendes prisniveau (optrykt i beretning 1981-82 s. 130).

unddrage sig sin dokumentationspligt ved at formulere sin påstand om laveste priser som en prisgaranti og opnå de dermed forbundne reklamefordele samtidig med, at det overlades til forbrugerne at undersøge, om påstanden holder stik. Reklame med prisgaranti må derfor anses for vildledende, medmindre den erhvervsdrivende lever op til de forholdsvis strenge krav, der stilles til dokumentation af rigtigheden af sammenlignende prisreklame, d.v.s. foretagelsen af fagmæssigt forsvarlige aktuelle prisundersøgelser omfattende de betydeligste konkurrerende forretninger i det pågældende område.

3.4.3.6. *Garantier med negativ kvalifikation*

Et særligt vildledningsproblem opstår, hvor der til anvendelsen af garantitermen er knyttet en negativ kvalifikation som „begrænset“. I praksis vil baggrunden herfor i reglen være, at der er tale om en amerikansk concerns produkt og oversættelse af den amerikanske garanti,³⁴³ da garantier i U.S.A. på iøjnespringende vis skal være betegnet enten som „full (statement of duration) warranty“ eller som „limited warranty“.³⁴⁴ Uden tilsvarende legale definitioner af henholdsvis fuld og begrænset garanti, men med en lovgivning der søger at reservere anvendelse af garantitermen til tilfælde, hvor forbrugeren stilles bedre end ellers, synes det vildledende at benytte betegnelsen „begrænset garanti“.³⁴⁵

Undertiden skiltes med „ingen garanti“, „for (nærmere angivet produkt eller produkt del) garanteres ikke“ eller lignende. Meningen hermed er i reglen at afskære ethvert mangelskrav. I anledning af en række konkrete sager vedrørende sko med korksåler, hvor korken var begyndt at smuldre efter kort tids brug, og hvor forretningerne havde afvist klagerne under henvisning til, enten at der i vedkommende forretning var ophængt et skilt om, at der ikke garanteredes for korksåler, eller at der ved købet var udleveret en seddel, der på tysk gav tilsvarende oplysning, anmodedes dansk FO i 1975, d.v.s. før ikrafttrædelsen af KBL's beskyttelsespræcepte

343. Efter dansk FO 1977-116-16 skal garantier være affattet på dansk.

344. Jfr. The Magnuson-Moss Warranty – Federal Trade Commission Act, *bilag D.7.* . sec. 103.

345. Jfr. dansk FO j.nr. 1979-117-16 vedr. Texas Instruments' garantibevis med overskriften „begrænset garanti“: „Dersom det er berettiget i henhold til markedsføringsloven at anvende ordet 'garanti' mener jeg, at man bør anvende ordet uden tilføjelser“.

regler om forbrugerkøb, om en vejledning vedrørende betydningen af MFL for bedømmelsen af sådanne forhold. I skrivelse af 7. oktober 1975, j.nr. 1975-115-2, udtalte FO:

„I denne anledning skal jeg indledningsvis udtale, at købere af sko i almindelighed må kunne forvente, at skoene har en vis holdbarhed. Begynder sko med såler af presset kork at smuldre allerede efter kort tids brug – forstået som et kortere tidsrum end det, forbrugeren med rimelighed kunne forvente, skoene ville kunne holde i ved normal brugsintensitet – foreligger der en mangel ved de pågældende sko, som berettiger forbrugeren til at gøre krav gældende mod sælgeren i overensstemmelse med købelovens regler.

En total fraskrivelse af det ansvar, en forhandler af sko har efter købeloven, vil være i strid med god markedsføringsskik og dermed indebære en overtrædelse af markedsføringslovens § 1. En sådan total ansvarsfraskrivelse er et vilkår, der dikteres den mindre kyndige forbruger af den mere kyndige forhandler, og som ensidigt tilgodeser forhandlerens interesser.

Da det må antages, at skilte eller sedler med teksten „for korksåler garanteres ikke“ fra forretningernes side er tænkt og praktiseres som en total ansvarsfraskrivelse, vil anvendelsen af sådanne skilte eller sedler kunne forbydes i medfør af markedsføringslovens § 14, jfr. § 1, ligesom et sådant vilkår, i det omfang det overhovedet kan anses som en for forbrugeren bindende del af købekontrakten, e.o. vil kunne tilsidesættes i medfør af aftalelovens § 36.

Hertil skal føjes, at efter dansk rets almindelige regler kan et vilkår, der stiller kunden ringere end købelovens regler, og hvis medtagelse i aftalen i den foreliggende situation ikke af kunden måtte opfattes som sædvanlig eller naturlig, kun anses for en del af aftalen – som vedtaget, såfremt kunden særligt er blevet opfordret til og har haft lejlighed til at gøre sig bekendt med bestemmelsen. Opsætning af et skilt i en skotøjsforretning eller ilægning af en tysksproget seddel i skoæsken vil i så henseende næppe være tilstrækkelig, hvorfor det strider mod god markedsføringsskik, om forretningen i anledning af en berettiget reklamation nægter at fuldføre sine pligter som sælger efter købeloven under henvisning til et ikke-vedtaget vilkår. Endvidere skal det fremhæves, at udtryk som „for korksåler garanteres ikke“ efter dansk rets almindelige regler næppe vil blive fortolket som indeholdende en total ansvarsfraskrivelse. Ansvarsfraskrivellesklausuler udformet ensidigt af en erhvervsdrivende fortolkes mod affatteren, som er den, der må bære risikoen for en uklar formulering, og der er en betydelig forskel på ikke at give en garanti og på totalt at fraskrive sig ethvert ansvar. At der ikke gives garanti, betyder blot, at forholdet skal bedømmes efter købelovens almindelige regler, mens en total ansvarsfraskrivelse indebærer en fravigelse af disse regler. Også af denne grund vil det e.o. være i strid med god markedsføringsskik under henvisning til et vilkår som anført at nægte at imødekomme berettigede reklamationer.

Endelig skal det anføres, at der efter markedsføringsloven intet er til hinder for at sælge varer af endog meget ringe kvalitet. Hvis forbrugerne imidlertid ikke kan antages at være bekendt med, at produktet er af en sådan beskaffenhed, men i stedet må antages at gå ud fra, at produktet er af nogenlunde lige så god kvalitet som lignende produkter, vil det e.o. være i strid med markedsføringslovens §§ 2, stk. 1, og 3, hvis forbrugerne ikke forud for købet udtrykkeligt gøres opmærksom på, at produktet er af ringe beskaffenhed.

Der er således efter markedsføringsloven intet til hinder for at sælge sko med korksåler, der smuldrer efter kort tids brug. Kan forbrugerne imidlertid ikke antages at være bekendt hermed, må der gives klar og udtrykkelig besked derom. Er der til gengæld givet en sådan klar besked, således at forbrugeren er helt på det rene med, at skoens holdbarhed er ringe, vil det ikke være en mangel ved de pågældende sko, at deres holdbarhed ikke er bedre. Oplysning om, at „for korksåler garanteres ikke“ eller tilsvarende, må i denne henseende anses for helt utilstrækkelig.“

Anvendelse af udtryk som „ingen garanti“ er således af flere grunde i strid med MFL, jfr. herved også dansk FO 1979-372-2.

3.4.4. Aftalevilkårsreguleringen i øvrigt

3.4.4.1. Formål og midler

I forbrugerforhold kan der i alle de nordiske lande nedlægges forbud mod fremtidig anvendelse af urimelige aftalevilkår,³⁴⁶ herunder garantivilkår.³⁴⁷

Ingen af de anførte regler giver hjemmel til at påbyde anvendelse af bestemte aftalevilkår.³⁴⁸ Noget andet er, at forbud efter omstæn-

346. Jfr. foran ved note 243 og for så vidt angår Finland, Norge og Sverige de særlige generalklausuler herom i henholdsvis KSL kap. 3, MFL kap. II og AVL, mens kontrollen for dansk rets vedkommende er baseret på MFL's almindelige generalklausul m.v., jfr. foran ved note 244.

347. I modsætning til lovgivningen i de øvrige lande indeholder dansk MFL i § 4 en konkretisering af urimelighedsbedømmelsen vedrørende anvendelse af garantitermen i aftalevilkår, jfr. foran ved note 251.

348. Smh. svensk MD 1979:17 angående en et års garanti for „småhusentreprise“, hvor KO begærede AVL-forbud under henvisning til, at en garantitid på mindre end 2 år var urimelig. MD var „i och för sig av den uppfattningen at en garantitid av två år representerar en rimlig anordning“. Der var „emedlertid inte fråga om anläggande av allmänna synpunkter på viss sakfråga“, men om „att avgöra huruvida det aktuella villkoret med avtalsvillkorlagens fordringar såsom bedömningsunderlag kan finnas vara oskäligt“. Det foreliggende vilkår

dighederne kan være begrundet i, at et vilkår er urimeligt, fordi det i kraft af det usagte virker vildledende, og at der således for så vidt kan siges at påhvile den erhvervsdrivende en betinget pligt til i aftalevilkår at informere forbrugerne om deres retsstilling, jfr. nærmere herom nedenfor under 3.4.4.4.

Positivt formulerede krav til aftalevilkår kan således ikke umiddelbart retshåndhæves. Aftalevilkårslovgivningen forudsætter imidlertid, at sådanne krav opstilles som et led i FO/KO's generelle reguleringsvirksomhed.³⁴⁹ FO/KO kan vel ikke udstede bindende regler om kontraktsindhold, men skal på den anden side gennem forhandling med de erhvervsdrivende og deres organisationer i forbrugernes interesse søge at påvirke formularretten, således at kontrakter repræsenterer en rimelig afvejning af parternes interesser. Dette kan ske gennem udarbejdelse af vejledende retningslinjer om kontraktsindhold eller -udformning i en eller flere henseender, gennem udarbejdelse af standardformularer for en eller flere transaktionstyper eller brancher eller gennem lignende påvirkninger. Sådanne retningslinjer og forhandlingsresultater er vel ikke i sig selv retligt bindende for de erhvervsdrivende. I praksis vil de imidlertid i kraft af lovgivningens forudsætninger, tilblivelsesmåden, indholdet set i lyset af generalklausulen og praksis i henhold til denne samt efterlevelsen i erhvervslivets praksis udtrykke nogle minimumskrav af væsentlig betydning ved stillingtagen til, hvad der efter generalklausulen må anses for urimeligt og kan nedlægges forbud mod. Praktisk vigtigere er imidlertid den umiddelbare forbedring, som sker over en bank, ved at en branche tiltræder et forhandlingsresultat og aktivt bidrager til dets umiddelbare gennemslagskraft. Brancheforhandlinger prioriteres højt i Sverige og har ført til „överenskommelser“ („förhandlingsuppgörelser“) omfattende mere end 70 standardformularer, herunder garantier, dækkende et bredt udsnit

fandtes at give bestilleren „en formån som går klart utöver vad gällande dispositiv entreprenadrätt ger honom“. „Ett till tiden ytterligare utvidgat ansvar avseende ett sådant för konsumenten positivt åtagande från entreprenörens sida kan, oaktat marknadsdomstolen som nyss framgått klart uttalat sig till förmån för en tvåårig garantitid, inte frampressas genom begångnande av avtalsvillkorslagen. Villkoret kan följaktligen inte bedömas såsom oskäligt enligt denna lag. Den önskvärda regelförändringen får åstadkommas i annan ordning än genom marknadsdomstolens prövning med stöd av avtalsvillkorslagen“.

349. Jfr. *Bernitz*: Svensk marknadsrätt (1983) s. 232 f og *Børge Dahl*: Consumer Legislation in Denmark (1981) s. 39 og 65. Se også SOU 1983:40.

af brancher og produkter m.v.³⁵⁰ I Finland går udviklingen tilsyneladende i samme retning.³⁵¹ I Danmark har FO derimod ikke i nær samme grad som i Sverige benyttet systemet med brancheforhandlinger eller lignende generelle reguleringer;³⁵² lige netop hvad garantier angår, har FO dog udarbejdet en oversigt over de krav, der i almindelighed vil blive stillet til indholdet af garantibeviser.³⁵³

Om et vilkår i henhold til den offentligretlige aftalevilkårsregulering er urimeligt og kan forbydes, beror ikke som afgørelsen efter den civilretlige generalklausul på rimeligheden af at anvende et vilkår i en given konkret situation mellem individuelle parter, men derimod på rimeligheden af at lade det pågældende vilkår indgå i fremtidige aftaler af en vis karakter.³⁵⁴ Vurderingen foretages på grundlag af vilkårenes sproglige indhold, opsætning og indbyrdes samspil samt deres forventelige typiske effekt i forhold af den pågældende art set i forhold til, hvad der ellers ville gælde civilretligt. Bedømmelsen er således af generel karakter, udpræget klausulorienteret og har til dels karakter af en typiseret civilretlig vurdering.

For garantivilkår gælder det specielle forhold, at de kan være urimelige alene i kraft af, at garantitermen er benyttet. Dette vil i almindelighed være tilfældet, hvis vilkårene på grund af garantitermen er egnede til at give forbrugerne et urigtigt indtryk af deres fordelagtighed, også selv om der intet er at udsætte på deres indhold eller udformning i øvrigt, jfr. om terminologimisbrug foran under 3.4.2.

I øvrigt bedømmes garantivilkår ud fra de samme principper som aftalevilkår generelt. Vilkår, som strider mod beskyttelsespræcep-

350. Forhandlingssystemet og dets resultater er udførligt beskrevet af *Thomas Utterström* i 15 artikler i *Konsumenträtt & ekonomi* 1980 nr. 3 – 1982 nr. 6 suppleret af en enkelt af *Björn Hydén* i 1982 nr. 5 – alle udgivet i et samlet særtryk, *Överenskommelser enligt avtalsvillkorlagen*.

351. Se eksempelvis *bilag C.8*.

352. Se kritikken heraf hos *Børge Dahl*: Standardvilkår og forbrugerbeskyttelse, i: Konsumenten i samhället, Rapport från det andra nordiska konsumentforskningsseminariet (1978) s. 295 ff. Se også *Krüger Andersen* s. 103 og *Børge Dahl*: Consumer Legislation in Denmark (1981) s. 58 f og 70.

353. Gengivet i *bilag D.5*.

354. Jfr. herved og til det følgende nærmere *Bernitz*: Standardavtalsrätt (3. uppl. 1978) s. 64 ff, *Krüger Andersen* s. 218 ff, *Børge Dahl*: Consumer Legislation in Denmark (1981) s. 65 ff, *Wetterstein* s. 140 ff og angående norsk MFL Kap. II Ot. prp. (1979-80) nr. 38 samt Innst. O. (1980-81) nr. 21.

tive regler, er *eo ipso* urimelige, jfr. nærmere nedenfor under 3.4.4.2. Urimelige er endvidere (andre) vilkår, som er udformet således, at de er egnede til at blive forstået eller udnyttet til skade for forbrugerne på en måde, som der ikke er civilretlig dækning for, jfr. nærmere nedenfor under 3.4.4.3. I begge henseender er det afgørende indholdet og udformningen af det enkelte vilkår. Der kan imidlertid efter omstændighederne også skrides ind mod et sæt af vilkår, der ikke i sig selv er urimelige, men som i kraft af, hvad der ikke er anført om retsstillingen i øvrigt, er egnet til at vildlede herom, jfr. nærmere nedenfor under 3.4.4.4. I øvrigt beror den indholdsmæssige urimelighedsvurdering på, om vedkommende vilkår til skade for forbrugeren forrykker en gennemsnitligt set rimelig balance mellem parterne, jfr. nærmere nedenfor under 3.4.4.5. I særegne tilfælde kan der herudover blive tale om at skride ind mod vilkår om et så vidtgående garantiansvar, at der er en betydelig risiko for, at kvaliteten af garantigivers ydelse skjult for forbrugeren afgørende forringes, jfr. nedenfor under 3.4.4.6.

3.4.4.2. *Vilkår i strid med beskyttelsespræceptive regler*

Sådanne vilkår savner civilretlig gyldighed. Deres medtagelse i et aftaledokument kan derfor ikke tjene noget relevant formål, men må tværtimod antages at være egnet til at vildlede forbrugerne om deres retsstilling. Da tjenesteydelser (endnu) kun i beskedent omfang er undergivet beskyttelsespræceptiv regulering, har princippet i praksis (indtil videre) kun betydning for varegarantierne.

Dets anvendelse er som regel ganske uproblematisk, idet spørgsmålet beror på en stort set mekanisk sammenligning af vilkårets ordlyd og den modsvarende lovregel.³⁵⁵ Uden hensyn til om garanti-vilkårene ud fra en samlet vurdering måtte være endog særdeles fordelagtige for forbrugeren, er et vilkår, som foreskriver f.eks. skriftlig reklamation, *eo ipso* urimeligt og kan følgelig forbydes. Princippet har kun begrænset betydning for vilkår, der alene angår tredjemands eller sælgers forpligtelser qua garantigiver, idet disse

355. Se herved svensk MD 1978:23: Et vilkår, hvorefter biler solgtes „Helt utan garanti om ej annat anges, ev. defekter som finnes har köparen tagit del av och skall själv bekosta dessa“, fandtes at fratage køberen enhver adgang til at gøre mangler gældende i klar modstrid med KKL §§ 8 og 9, hvorfor det fandtes urimeligt. – Se også norsk FO-sak nr. 1419.83 (FO-bladet 1984 nr. 5 s.21).

kun på enkelte punkter er undergivet beskyttelsespræceptiv regulering, se dog ovenfor under 2.4. (om reklamation) og 2.3.1.2. om KKL § 12 og KSL kap. 5, § 10, stk. 2. Når bortses herfra, ligger princippet betydning i, at det uden videre begrundet forbud mod garantivilkår, som i strid med minimumsreglerne prætenderer at begrænse sælgers (og som følge af KPL § 49a i Norge tillige tredjemands) forpligtelser, når salgsgenstanden lider af en køberetlig mangel.³⁵⁶

Undertiden kan spørgsmålet om princippet anvendelse ikke afgøres helt så mekanisk som udtrykt ovenfor; således når vilkåret er formuleret på en måde, som ikke uden videre tillader sammenligning med beskyttelsespræceptive regler. I lys af hvad der fornuftigvis må være vilkårets formål, er det dog ikke sjældent ret ukompliceret at kvalificere det på en måde, som muliggør sammenligning. Dette gælder f.eks. vilkår, der i lighed med dem, som er omtalt ovenfor ved note 63 og 194, taget på ordene angår garantiens ikrafttræden eller bortfald, men som i realiteten er bevisklausuler, idet deres indhold prætenderer at fravige beskyttelsespræceptive reklamationsregler til skade for forbrugeren.³⁵⁷

3.4.4.3. Uklare vilkår

At vilkår, der til skade for forbrugerne nærliggende lader sig forstå eller udnytte til at opnå resultater, som de ikke hjemler, når der anlægges en civilretlig vurdering, er urimelige, har navnlig selvstæn-

356. Se herved svensk MD 1979:15: Ved salg af brugte biler anvendtes vilkåret: „Körsträcka ock mätarställning garanteras ej.“ Da en bil „måste anses behäftad med fel, om det efter köpet visar sig att den angivna körsträckan i inte obetydlig grad avviker från den verkliga“, fandtes vilkåret urimeligt, „allra helst som ett sådant villkor står i strid med konsumentköplagens tvingande regler till köparens förmån“. Tilsvarende svensk MD 1974:10 („Vilkoret ... innebär ... en total friskrivning från allt ansvar för avvikelser från vägmätarställningen, och det är därför ägnat att leda till att köparen avstår från sin lagenliga rätt att genomdriva välbegrundade anspråk på rättelse“), MD 1977:20 og MD 1978:23.

357. Der skrides således ind over for vilkår, hvorefter garantibevís skal indsendes i forbindelse med reklamation, jfr. dansk FO-notat (*bilag D.5.*) pkt. XI.2, og f.eks. finsk KO dnr. 82/41/2053. Tilsvarende med hensyn til vilkår om indsendelse af garantibevís som ikrafttrædelsesbetingelse, jfr. dansk FO-notat, *bilag D.5.*, pkt. XI.1, og f.eks. dansk FO-beretning 1983 s. 58, finsk KO dnr. 81/42/3593 samt svensk KO-sag refereret i Konsumenträtt & ekonomi 1981 nr. 3. s. 26. Se også note 362.

dig betydning ved vurderingen af garantivilkår, hvis formulering er flertydig eller uklar i øvrigt. I disse tilfælde indebærer den civilretlige uklarhedsregel, at vilkåret fortolkes mod affatteren, d.v.s. garantigiver, idet der blandt de sprogligt mulige forståelser som regel vælges den, der er mest gunstig for forbrugeren.³⁵⁸ I praksis må det imidlertid antages, at det som regel bliver garantigivers og dermed vel i almindelighed den for denne gunstige fortolkning, som *de facto* bliver afgørende.³⁵⁹ Anvendelsen af det her omtalte princip muliggør for så vidt forebyggelse heraf, som det kan begrunde forbud mod flertydige og uklare garantivilkår.

Princippets anvendelse beror på et til tider vanskeligt skøn over, hvor stor risikoen er for, at vilkåret på grund af uklarheden forstås eller lader sig udnytte på den anførte måde. Da det er illusorisk at kræve, at garantivilkår i et og alt skal være så præcist formulerede, at de kun kan forstås på én måde, angår spørgsmålet, hvilken grad af uklarhed der ikke bør tolereres. Undertiden er forbud dog klart indiceret.³⁶⁰ I tvivlstilfælde beror spørgsmålet antagelig på bl.a. garantiens økonomiske betydning for forbrugerne og hyppigheden af de problemer, som vilkåret regulerer.

358. Jfr. herved foran ved note 85.

359. Jfr. herved foran i note 113. Se også *Børge Dahl* i *Juristen* 1973 s. 230: „Den ret, forbrugeren er underkastet, er ikke lovgivningens, men standardskontrakternes.“ Se nærmere under 4.1.3.

360. Dette gælder f.eks. udtrykkelige, selvstændige fremhævelser af, at en ydelse ikke garanteres overhovedet eller i nærmere angiven henseende, jfr. foran ved note 114 om den civilretlige bedømmelse af sådanne vilkår, der let opfattes som mangelsfriskrivning. For varers vedkommende vil et sådant mangelsfriskrivende vilkår være urimeligt, allerede fordi det strider mod beskyttelsespræceptive regler, jfr. foran i note 356. På tjenesteydelsesområdet må indskriden mod vilkår af denne art derimod baseres på uklarhedsprincippet.

Se også fra tiden før de beskyttelsespræceptive regler om forbrugerkøb dansk FO j.nr. 1975-115-2 gengivet i teksten foran ved note 345. Denne sag angik skiltning og informationsmateriale med et sådant vilkår, de svenske afgørelser omtalt i note 356 derimod vilkårets medtagelse i købekontrakter. Indgår formuleringen i et garantibeviss stiller sagen sig for så vidt anderledes, som formuleringen i så fald *kan* udgøre en adækvat, (ikke-vildledende) fastlæggelse af garantiforpligtelserne, jfr. herved norsk FO-udtalelse (vedrørende de som *bilag C.12*. medtagne garantivilkår) refereret i FO-bladet 1983 nr. 4 s. 21, hvor FO ligefrem opfordrede til anvendelse af den formulering, som fandtes urimelig i de svenske afgørelser: „Når speedometerstanden er oppgitt i et garantidokument, vil mange bilkøpere gå ut fra at selgeren garanterer at denne stemmer med faktisk kjørelengde. For klarhets skyld bør det derfor framgå uttrykkelig hvorvidt forhandleren garanterer at bilen ikke har gått lengere end den viser. Dette kan

Garantivilkår, der i tilfælde af tvist må forventes at blive tilsidesat eller lempet i henhold til den civile retlige generalklausul, fordi deres indhold er urimeligt,³⁶¹ er for så vidt også omfattet af det her omtalte princip. Sådanne vilkår kan dog lige så vel siges at forrykke en gennemsnitlig set rimelig balance mellem parterne, jfr. om dette aspekt af urimelighedsbedømmelsen nedenfor under 3.4.4.5., som at vildlede med hensyn til forbrugerens retsstilling. For tjenestegarantiernes vedkommende kan urimelighedsbedømmelsen imidlertid i et vist omfang foretages på stort set samme mekaniske måde som ved varegarantivilkår i strid med beskyttelsespræceptive regler, jfr. herom under 3.4.4.2., i kraft af en slags analogi fra køberettens beskyttelsespræceptive regler via den civile retlige generalklausul. Således f.eks. med hensyn til reklamationsklausuler, hvis tilsidesættelse efter den civile retlige generalklausul netop er udtryk for analogi fra beskyttelsespræceptive regler.³⁶²

Også for en række andre vilkår gælder, at urimelighedsbedømmelsen kan begrænses til at angå det enkelte vilkår og foretages uden hensyn til garantiens indhold i øvrigt. Det gælder f.eks. vilkår,

gjøres ved at garantidokumentet f.eks. forsynes med mulighed for avkryssning: Kjørelængden garanteres/garanteres ikke." FO stillede dog samtidig krav om, at garantivilkårene skulle indeholde en præcisering af, at garantien var et tillæg til køberens rettigheder efter KPL og ikke på noget punkt begrænsede disse. Det er imidlertid et spørgsmål, om et sådant abstrakt udsagn er egnet til at hindre den mangelsfriskrivningseffekt, som i overensstemmelse med den svenske marknadsdomstols afgørelser må antages knyttet til sådanne specifikke udsagn som anbefalet af FO (når sidstnævnte alternativ er afkrydset); smh. hermed foran ved noterne 114 og 161. I norsk FO-sak nr. 570.83 (FO-bladet 1984 nr. 5 s. 17) om annoncering af „joggesko på tilbud med følgende vedheng: 'NB! Uten garanti'." udtalte FO: „Etter vårt syn gir annonsen inntrykk av att forbrukeren ikke har reklamasjonsrett etter kjøpsloven. Dette er villende og i strid med markedsføringslovens § 2 og vi ber Dem derfor ikke gjenta dette utsagnet for fremtiden." – Smh. hermed dansk FO j.nr. 1975-1449-1 (FO fandt, at et garantivilkår, hvorefter „indirekte skade eller følgeskader... ikke omfattes af garantien" burde affattes således: „følgeskader/indirekte skader dækkes efter dansk rets almindelige regler") og nedenfor ved note 366.

361. Således f.eks. selvriskoklausuler i stil med den, der er omtalt ovenfor i note 137 og 138, jfr. herved svensk KO-sag refereret i Konsumenträtt & ekonomi 1982 nr. 5 s. 28.

362. Se herved ovenfor ved note 189. Om indskriden mod sådanne vilkår i varegarantier, se foran ved note 357 og fra tiden før de beskyttelsespræceptive regler om køb for eksempel dansk FO j.nr. 1975-1321-1 (købsdato skulle bekræftes af forhandler ved stempel og underskrift i garantikort) og 1975-116-2 (kort skulle indsendes ved køb og garantibevist medfølge ved garantireklamation).

hvis ordlyd overlader det til garantigivers suveræne skøn at afgøre, hvorvidt foreliggende omstændigheder begrunder eller afskærer garantikrav. Den civilretlige generalklausul indebærer, at sådanne vilkår trods deres ordlyd ikke kan anvendes efter forgodtbefindende, men at det afgørende er, om de angivne omstændigheder objektivt er til stede i det enkelte tilfælde. Forbud kan således eksempelvis nedlægges mod vilkår, hvorefter det beror på garantigivers skøn, om der foreligger relevant kvalitetsafvigelse.³⁶³ Det samme gælder vilkår, hvorved garantigiver i strid med almindelige retsgrundsætninger forsøger at fraskrive sig ansvaret for manglende opfyldelse af sine primære forpligtelser som garantigiver.³⁶⁴

3.4.4.4. Urimeligt mangelfulde vilkår – garantigivers oplysningspligt

Der kan ikke opstilles et almindeligt krav om, at aftalevilkår, herunder garantivilkår, i et og alt skal stipulere forbrugerens retsstilling. Som følge heraf kan der være risiko for, at forbrugeren opfatter garantien som indeholdende en udtømmende regulering af parternes mellemværende, til trods for at han ofte ud over garantien kan påberåbe sig almindelige regler om mangler. Dette gælder f.eks., når garantien kun angår ydelsens kvalitet i visse henseender, eller garantiperioden er kortere end fristen for forældelse af mangelsbeføjelser.

Dersom garantien udtrykkeligt prætenderer at afskære forbrugers mangelsbeføjelser i strid med beskyttelsespræceptive regler, er betingelserne for indskriden klart opfyldt, jfr. ovenfor under 3.4.4.2. Er garantien tavs om spørgsmålet, kan den nævnte risiko alt efter omstændighederne begrunde, at garantien anses for vildledende og dermed urimelig, jfr. det foran under 3.4.4.3. om uklare vilkår anførte.³⁶⁵ I det omfang der under henvisning hertil skrives ind over

363. Jfr. svensk MD 1973:13 om garanti mod „... materialfel som konstaterats av os...“. Se også dansk FO j.nr. 1975-116-3 vedr. vilkår i garantibevis om, „at selskabets afgørelser i erstatningsspørgsmål er endelig og ikke kan indbringes for domstolene“, og dansk FO-notat, *bilag D.5.*, pkt. XI,4.

364. Jfr. herved foran ved note 142 og 146.

365. Jfr. norsk FO-sag gengivet i FO-bladet 1983 nr. 4 s. 21 angående *bilag C.12.*: „... urimelig ikke å presisere på framtreddende plass i garantivilkårene at rettighetene i garantien kommer i tillegg til kjøperens rettigheter etter kjøpsloven og ikke på noe punkt begrenser disse. Det må videre framgå at garantien omfatter

for urimeligt mangelfulde garantivilkår, kan der for så vidt siges at påhvile garantigiver en vis oplysningspligt.³⁶⁶

Det synes ikke at være afklaret i praksis, under hvilke omstændigheder og i givet fald i hvilket omfang det anførte kan begrunde, at der direkte eller indirekte pålægges garantigiver pligt til at give oplysning om de nævnte forhold.³⁶⁷

3.4.4.5. Balanceforrykkende vilkår

Vilkår, som forrykker en gennemsnitligt set rimelig balance mellem parterne ved ensidigt og uden saglig grund at fravige almindelige regler til skade for forbrugeren, anses som urimelige i aftalevilkårs-

feil som blir oppdaget i garantitiden, selv om feilen ikke forelå ved levering. Resultatet vil ellers kunne bli at kjøpsrettslige mangler som selgeren ville ha plikt til å utbedre uten kostnader for kjøperen, blir behandlet som garantisaker med ... egenandeler m.v. Resultatet kan også bli at klagen avvises fordi garantitiden er ute, mens reklamasjonsretten etter kjøpsloven ... fortsatt er i behold ...". Efter dansk FO j.nr. 1979-117-16 burde til et vilkår i et fabrikantgarantibevis om, at garantien ikke omfattede visse indirekte skader og tab, føjes, at adgangen til at kræve erstatning herfor bedømmes efter lovgivningens almindelige regler; endvidere burde udtrykkeligt gøres opmærksom på, at reklamation også kunne ske til detailhandleren. Se også MD 1978:29 vedr. garanti for byggematerialer („villkoret oskåligt... på den grunden att det genom sin oklara formulering är ägnat förleda konsumenten att tro ..., att villkoret är uttömmande“).

366. Pligt til i et vist omfang at oplyse forbrugeren om hans retsstilling kan også støttes på svensk MFL § 3, jfr. *Axel Edling* i *Konsumenträtt & ekonomi* 1981 nr. 4 s. 8 ff og svensk MD 1979:18 (pålagt erhvervsdrivende ved anvendelse af standardformular, hvoraf kun en del af vilkårene fandt anvendelse i forbrugerforhold, tydeligt at angive, hvilke vilkår der indgik i forbrugeraftaler), finsk KSL kap. 2 § 6, nr. 2, jfr. de foran i note 314 nævnte svenske „riktlinjer“, og (mere indirekte) generalklausulen i dansk MFL § 1.
367. Den i note 365 omtalte norske FO-udtalelse er dog både generelt og principielt affattet. Det samme gælder dansk FO-notat om garantibeviser, *bilag D.5.*, pkt. II, hvorefter det af garantibeviset bør fremgå, at køberen foruden garantien har alle sædvanlige rettigheder i henhold til lovgivningen. Anvendelsen af ordet „bør“ står i modsætning til, at notatet i øvrigt betjener sig af modalverberne „skal“ og „må“, og kan muligvis tages som udtryk for den usikkerhed, der præger retstilstanden. Notatets affattelse skaber også tvivl om, hvorvidt punkterne III-X indebærer, at de deri opstillede krav efter FO's opfattelse skal fremgå af garantiens formulering. Denne forståelse indiceres af overskriften („minimumskrav til garantibevisers indhold“), men modsiges nærmest af, at kun pkt. I og II taler om, hvad der skal/bør „fremgå“ af garantibeviset.

lovgivningens forstand. Ved afgørelsen af, om garantivilkår ud fra en bedømmelse efter dette princip må anses at være urimelige, skal der i princippet foretages en samlet afvejning af de forbedringer og forringelser, forbrugeren opnår ved garantien, når hans retsstilling efter denne sammenlignes med, hvad der ellers ville gælde.³⁶⁸ I almindelighed vil bedømmelsen imidlertid koncentrere sig om det enkelte vilkår, der fraviger de almindelige regler til skade for forbrugeren, medmindre forringelsen i denne henseende og forbedringer i andre kan anses for kommensurable størrelser.

For varegarantiernes vedkommende opstår spørgsmålet om afvejning navnlig i svensk ret ved bedømmelsen af vilkår, som uden at stride mod KKL's minimumsregler både tager og giver set i forhold til de deklaratoriske normalregler. I mangel af beskyttelsespræceptiv regulering er indskriden efter det omtalte princip (ved siden af den civilretlige generalklausul) således den eneste måde, hvorpå det er muligt at modvirke vilkår, som i urimeligt omfang pålægger forbrugeren økonomiske opofrelser i forbindelse med afhjælpning af mangler i henhold til KKL § 4.³⁶⁹ I svensk praksis ses da også adskillige eksempler på offentligt indskriden over for vidtgående selvriskoklausuler.³⁷⁰ Også ved vurderingen af ansvarsfraskrivelser, som ikke strider mod KKL § 6, kan princippet have selvstændig betydning.

I de øvrige lande, hvor de køberetlige normalregler stort set er identiske med minimumsreglerne, er spørgsmålet om princippet anvendelse i forbindelse med en afvejning af fordele og fraskrivelser i hovedsagen begrænset til tjenestegarantierne. Efter praksis synes der i almindelighed ved tjenestegarantier at blive skredet ind over

368. Vilkår i strid med beskyttelsespræceptive regler er derimod urimelige uanset garantiens øvrige indhold, jfr. foran under 3.4.4.2. Ligeledes er urimelighedsbedømmelsen i relation til uklare vilkår, jfr. foran under 3.4.4.3., i reglen uafhængig af garantiens øvrige indhold. Derimod foretages der i relation til spørgsmålet om terminologimisbrug i princippet en tilsvarende samlet afvejning, som imidlertid vedrører rimeligheden af at lancere de pågældende vilkår som „garanti“, mens spørgsmålet i denne sammenhæng er rimeligheden af vilkårenes indhold.

369. Jfr. herved prop. 1973:138 s. 187 og nærmere ovenfor ved note 162.

370. Jfr. f.eks. KO-sager refereret i Konsumenträtt & ekonomi 1979 nr. 1 s. 33 og 1982 nr. 3 s. 27 om kortvarige „trafiksäkerhetsgarantier“, som på grund af selvrisiko reelt afskar køberen fra at gøre mangelsbeføjelser gældende. Se herved også MD 1978:32 omtalt foran i note 286 og om den civilretlige bedømmelse note 163 ovenfor.

for vilkår, der betinger afhjælpning af mangler af andet end ubetydelige økonomiske opofrelser fra forbrugers side, eller hvorved den erhvervsdrivende fraskriver sig ansvaret for adækvate tab forårsaget af en mangel.³⁷¹

I øvrigt vil urimelighedsbedømmelsen efter dette princip i alt væsentligt angå det enkelte vilkår og blive fortaget under hensyn til den civilretlige vurdering.³⁷² Der er således adskillige eksempler på garantivilkår der må anses for urimelige *per se*.³⁷³

3.4.4.6. Ydelsesforringende vilkår

Jo mere vidtrækkende beføjelser, forbrugeren tillægges ved garantivigt, des mere byrdefuld vil garantien alt andet lige være for garantigiver. Den med garantivigt forbundne økonomiske risiko for garantigiver vil i almindelighed influere på den pris, forbrugeren skal betale for ydelsen, og kan i øvrigt søges begrænset af garantigiver ved at sikre, at ydelsen er så god, at garantivigt ikke vil forekomme.

At en garanti i tilfælde af garantivigt er så byrdefuld for den erhvervsdrivende, at denne i egen interesse på forhånd vil sikre sig, at garantivigt ikke vil forekomme, vil i almindelighed også være i forbrugers interesse. Under ganske særlige omstændigheder kan den erhvervsdrivendes interesse i at undgå en meget betydelig økonomisk risiko ved garantivigt imidlertid påvirke ydelseskvaliteten i andre henseender end den garanterede til skade for forbrugeren på en måde, som må antages at stride mod god markedsføringsskik. Dette vil navnlig kunne forekomme, hvor garantigivers ydelse be-

371. Jfr. svensk MD 1982:15 angående en afhjælpningsgaranti for installeret tyverialarm; MD nedlagde forbud mod vilkår, hvorved den erhvervsdrivende dels fraskrev sig ansvaret for „indirekte kostnader såsom utryckning vid larm, vakthållning vid fel...“, dels debiterede forbrugeren samtlige rejse- og traktementsomkostninger i forbindelse med afhjælpning. Ved vurdering af sidstnævnte vilkår lagde MD bl.a. vægt på, at afhjælpningen efter sagens natur altid måtte foretages på installationsstedet. Jfr. også svensk MD 1980:25, hvor et TV-servicefirma fik forbud mod at anvende „3 månaders garanti på reservdelar. Arbete och transport debiteras“. I hvert fald efter dansk ret vil der i sådanne tilfælde i øvrigt foreligge garantiterminologimisbrug, jfr. foran ved note 284. – Om den civilretlige side af sagen, se foran under 2.3.2.4.

372. Smh. hermed foran ved note 361.

373. Se eksempelvis listen i betænkning nr. 738/1975 s. 18 f og dansk FO-notat, *bilag D.5.*, pkt. XI.

står i sagkyndig rådgivning af forbrugeren, og hvor garantigiver gennem sin rådgivning af forbrugeren kan sikre sig, at garantisvigt ikke vil forekomme.³⁷⁴ I sådanne tilfælde vil der efter omstændighederne kunne nedlægges forbud mod garantiordningen; i almindelighed må dog hertil nok kræves, at „inhabiliteten“/den atypiske motivation/fejlrådgivningsrisikoen er åbenbar, hvad den i hvert fald kun kan antages at være, hvis garantiansvaret rækker langt videre end mangelsansvaret.³⁷⁵

3.4.5. Den offentligretlige regulerings civilretlige betydning

Den danske MFL har rødder tilbage til lov nr. 70 af 27. april 1894 om straf for brugen af urigtige varebetegnelser.³⁷⁶ Efter dennes § 1, stk. 1, var det strafbart at sælge varer, på hvilke eller på hvis etiketter eller indpakning der var anbragt betegnelser indeholdende urigtige angivelser vedrørende varens frembringelsessted, art, stof eller tilvirkningsmåde eller vedrørende varens officielle udmærkelser eller patentbeskyttelse. Loven indeholdt desuden i § 1, stk. 4, en bestemmelse om, at den, der til forbrug eller videre forhandling her i landet havde solgt varer, på hvilke en sådan urigtig angivelse var anbragt, skulle være pligtig at tage varerne tilbage og tilbagebetale købesummen, når køberen ikke ved købet var blevet underrettet om den urigtige betegnelse, samt derhos, for så vidt han ved salget var ifalden straf efter § 1, stk. 1, erstatte køberen det ved handelen

374. Jfr. herved dansk FO-beretning 1977-78 s. 86 f og 1979-80 s. 67 om en ejendomsformidlers garantiordning, hvorefter formidleren garanterede salg inden en med sælgeren på forhånd aftalt dato til på forhånd aftalt pris og øvrige vilkår og forpligtede sig til at betale samtlige løbende udgifter på ejendommen, hvis den ikke blev solgt som garanteret. FO fandt, at ordningen påførte formidleren en så betydelig økonomisk risiko, hvis han skønnede forkert ved vurderingen af den pågældende ejendoms værdi og markedet, at risikoen herfor ikke kunne undgå at påvirke opfyldelsen af formidlerens pligt til sagkyndig rådgivning af sælgeren om salgspris og vilkår m.v., og at garantiordningen derfor stred mod MFL § 1.

375. Det kan f.eks. meget vel være i husejers interesse at få en garanti af den i note 374 nævnte art for salg inden en angiven dato på angivne vilkår, ligesom en ejendomsformidler i kraft af forkert rådgivning om mulighederne for salg til en vis pris inden en vis frist efter almindelige regler kan ifalde et ansvar nogenlunde lige så byrdefyldt som garantiens.

376. Loven afløstes af konkurrenceloven af 1912 (lov nr. 137 af 8. juni 1912), som med forskellige ændringer gjaldt til ikrafttrædelsen af MFL i 1975.

påførte tab ifølge lovgivningens almindelige regler.

Tilsvarende udtrykkelige civilretlige, forbrugerbeskyttende sanktionsbestemmelser findes ikke i den nugældende nordiske markedsføringslovgivning.³⁷⁷ Det betyder imidlertid ikke, at overtrædelse af markedsføringslovgivningen ikke er civilretligt sanktioneret. I så henseende gælder nemlig i almindelighed, at dersom en overtrædelse har tilknytning til en kontraheringssituation, en kontrakts indhold eller kundeforudsætninger/forventninger, da vil overtrædelsen, i hvert fald i forbrugerforhold, give en kunde, med hvem der er kontraheret under tilsidesættelse af markedsføringslovgivningen, misligholdelsesbeføjelser eller ugyldighedsindsigelser, medmindre forholdet må antages at have været uden betydning for den enkelte forbruger.³⁷⁸

Forholdet kan vel ikke teoretisk korrekt beskrives således, at hvad der er markedsføringsretligt forbudt er også civilretligt sanktioneret. Overtrædelse udløser ikke *eo ipso* civilretlige beføjelser. Afgørende er, om det forhold, som indebærer en overtrædelse af markedsføringslovgivningen, repræsenterer det til aktivering af det civilretlige sanktionsapparat fornødne retsfaktum.

Fra en praktisk synsvinkel er beskrivelsen imidlertid ganske træffende, for så vidt angår forbrugerforhold. Det er et fælles formål for den offentligretlige og civilretlige regulering at sikre forbrugerne en rimelig beskyttelse.³⁷⁹ Dette formål er offentligretligt udmøntet i en generel lovgivning, mens varetagelsen af dette som andre formål civilretligt i vidt omfang beror på almene retsprincipper. Anvendelsen af disse er imidlertid efter deres eget indhold bl.a. afhængig af,

377. KKL § 8 og KSL kap. 5, § 4, indeholder dog beskyttelsespræceptive regler om, at en salgsgenstand er mangelfuld, hvis den er solgt i strid med offentligretlige forskrifter vedrørende varens sikkerhed.

Efter den danske MFL § 16, stk. 4, nr. 2, kan der i tilknytning til et forbud træffes bestemmelse om, „at aftaler, som fremtidig indgås i strid med et nedlagt forbud, er ugyldige, medmindre den, over for hvem forbudet er nedlagt, i det enkelte tilfælde godtgør, at den handling, der forbydes, har været af uvæsentlig betydning for den anden part“. Her er det altså ikke overtrædelse af loven, som sanktioneres civilretligt i forhold til allerede indgåede kontrakter m.v., men derimod overtrædelse af det konkrete forbud ved fremtidig kontrahering m.v.

378. Jfr. *Bernitz*: Svensk marknadsrätt s. 190 ff, *Gundersen og Bernitz* s. 351 ff, *Børge Dahl og Mogens Koktvedgaard*: Markedsføringsret (1985) kap. V ved note 74 med yderligere henvisninger. Se også Forbrugerkommissionens betænkning III, nr. 738/1975, s. 15 ff.

379. Jfr foran under 1.6.3.

hvilke hensyn der i lyset af anden lovgivning må antages at skulle tillægges vægt. I det omfang den offentligretlige regulering bidrager til en præcisering af, hvad der er rimeligt og urimeligt i forbrugerforhold, er det derfor en følge af de civilretlige principper, at det således som urimeligt fastslåede vil kunne udløse civilretlige beføjelser – dog med det forbehold, at der *kan* oplyses sådanne konkrete omstændigheder, som indebærer, at der ikke foreligger misligholdelse eller civilretlig urimelighed. Dette forbehold er udtryk for, at der civilretligt må stilles krav om kausalitet mellem den markedsføringsretlige overtrædelse og den civilretlige disposition. Forskellen mellem den markedsføringsretlige og civilretlige bedømmelse består for så vidt blot i, at den individuelle prøvelse, som er afgørende civilretligt, markedsføringsretligt må vige for en mere typiseret bedømmelse, som imidlertid i praksis også bliver udslagsgivende civilretligt i standardiserede forbrugerforhold.

Hvad særligt aftalevilkårsreguleringen angår, er forholdet ganske det samme.³⁸⁰ Ganske vist er den offentligretlige bedømmelse fremadrettet og vægten lagt på en generel vurdering af rimeligheden („fairness“) af vilkåret ved aftalens indgåelse, mens den civilretlige bedømmelse er bagudrettet og vægten lagt på en konkret vurdering af urimeligheden („harshness“) af vilkårets anvendelse i en given situation. I praksis vil bedømmelsen i standardiserede forbrugerforhold imidlertid føre til ensartet sanktionering efter begge regelsæt.

Hvad den offentligretlige regulering af forbrugergarantier angår, er samspillet med civilretten ganske åbenbart. Et hovedformål er jo med udgangspunkt i det konventionelle garantibegreb (1.1.2.) at sikre en anvendelse af garantiudsagn i overensstemmelse med det civilretlige garantibegreb (1.1.1.). Omvendt er det et gennemgående civilretligt princip i forbrugerforhold at sikre forbrugeren den retsstilling, som han i kraft af den erhvervsdrivendes markedsføring, herunder dennes „garantier“, med rimelighed kunne forvente. Det vil derfor kun være i særegne tilfælde, at den offentligretlige garanti-regulering ikke har civilretlig gennemslagskraft. Ganske vist forekommer det kun lejlighedsvist, at der i civilretlige afgørelser udtrykkeligt henvises til den offentligretlige garantiregulering.³⁸¹ Men i øvrigt fremgår det af gennemgangen i henholdsvis kapitel 2 og 3, at

380. Se henvisninger foran i note 354 og 378 samt *Palle Bo Madsen* i UfR 1980 B s. 117 ff.

381. Se som eksempel herpå FKN j.nr. 1979-31-105 (Årsberetning 1979 s. 51) refereret i note 47 og omtalt i note 136.

der civilretligt reageres i overensstemmelse med den offentligretlige regulering.³⁸² Dette gælder for så vidt også i relation til „blanke garantier“; noget andet er, at der for disses vedkommende kan være særlige vanskeligheder forbundet med en stillingtagen til, hvilken civilretlig betydning der kan tillægges „garantien“ i det konkrete tilfælde.³⁸³

382. Til illustration heraf kan f.eks. anføres, at markedsføringslovgivningens vederhæftighedskrav civilretligt modsvares af, at reklamering med garanti er civilretligt forpligtende, jfr. foran ved note 51-55, og bl.a. påvirker kravene til ydelseskvalitet, jfr. foran ved note 83 og 111. Videre, at markedsføringslovgivningens krav om en rimelig orientering om garantivilkår, modsvares af uklarhedsreglen, jfr. foran ved note 85-90. Også, at sådanne vilkår, som kan forbydes efter aftalevilkårslovgivningen, ikke tillægges civilretlig virkning efter pålydende, se f.eks. om reklamationsklausuler foran ved note 62-63, 189, 193-194 og 362, eller netop tillægges civilretlig virkning efter pålydende, se f.eks. om „ingen garanti“ foran ved note 114 og 345 samt i note 355, 356 og 360.

383. Se foran ved note 79-82, 277-278 og 314.

Forbrugerpolitisk vurdering

4.1. Problemanalyse

4.1.1. Virksomhedernes garantiformål

Garanti anvendes såvel i reklame som i aftalevilkår. Det er i reglen sket i det dobbelte øjemed at fremme afsætningen og at etablere et værn mod visse forbrugerkrav i anledning af fejl.³⁸⁴ Gennem anvendelsen af garantitermen i reklame bibringes forbrugerne det indtryk, at de får et særligt godt produkt og en særlig betrygget stilling,³⁸⁵ også selv om garantien som nærmere fastlagt i aftalevilkår i første række har haft til formål at få fastlagt og begrænset de beføjelser, forbrugeren i tilfælde af kvalitetssvig skal kunne gøre gældende.³⁸⁶ I sidstnævnte henseende har formålet i praksis været at opnå et funktionelt sanktioneret mangelsansvar i form af afhjælpning under afskæring af købelovgivningens ellers økonomisk sanktionerede mangelsansvar i form af ophævelse, forholdsmæssigt afslag og/eller erstatning.

Brunsvig: Konstruktionsansvar ved bygging av skip (1973) anfører s. 329 om det tilsvarende forhold i skibsbygningskontrakter, at det indebærer, „at det som i kontraktene fremtrer som 'garanti' reelt får virkning som en ansvarsbegrænsning“. Tilsvarende *Mellander* i AfS bind 11 (1971) s. 327: „Jag gör mig inte skyldig till någon indiskretion i egenskap av varvsjurist om jag säger

384. „From magnagement's point of view, express warrianties have two major objectives – promotion and protection“, *Jon G. Udell and Evan E. Anderson* i *Journal of Marketing* vol. 32 (1968) s. 1. Se også *Åge Erhardtsen*: Reparation og vedligeholdelse, Erhvervsøkonomisk Institut, Odense Universitet, 1981 (udgivet i serien Nord), s. 30 f.

385. Se nærmere nedenfor under 4.1.2.

386. „While consumers have regarded warranty provisions as a grant of rights of redress that might otherwise not exist, to warrantors a warranty was a legal instrument that limited their obligations to the purchaser. It did this principally by disclaiming all rights of recourse arising under the implied waranties of merchantibility and fitness“, *William R. Darden and C.P. Rao* i *Consumer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behaviour*, ed. by *Ralph L. Day*, Department of Marketing, University of Indiana (1977) s. 167. Se tilsvarende f.eks. *Laurence P. Feldman* i *Journal of Marketing* vol. 40. (1976) s. 42.

att varvens garantiklausuler till sin karaktär är mycket mer ansvarsbegränsningsklausuler än de är klausuler varigenom varven påtar sig ett ansvar". I *Product Warranties*, Report of the Sub-Council on Warranties and Guarantees of the National Business Council for Consumer Affairs (Washington 1972) fremhæves s. 4 virksomhedernes mulighed for at styre kvalitetssvigtrisikoen gennem en udtrykkelig garanti på baggrund af lovgivningens almindelige regler om mangler (som i U.S.A. er baseret på „implied warranties“, jfr. foran under 1.1.) således: „All products sold in the market place are warranted by operation of law unless the applicable implied warranties are specifically disclaimed; or the product is clearly labeled for sale „as is“ or otherwise identified as without warranty. Thus, failure to consider whether to warrant a product is equivalent to an affirmative decision to warrant it“.

Ved fastlæggelsen af en virksomheds garantipolitik kan vægten imidlertid også søges lagt på afsætningsfremme gennem forbrugertilfredshed, jfr. *C.L. Kendall and Frederick A. Russ* i *Journal of Marketing* vol. 39 (1975) s. 36, hvor det bl.a. hedder at „some companies have taken advantage of the concern over postpurchase problems by making their warranties and complaint-handling procedures persuasive sales variables“, og at „Whirlpool, a pioneer in sensitivity to consumer dissatisfaction, initiated a 60-day warranty allowing an appliance to be returned for 'dissatisfaction' alone“. Whirlpool-eksemplet skal ses i lyset af følgende udtalelse af *S.E. Upton*, Vice President of Whirlpool Corporation, Address to the American Marketing Association in Cleveland, Ohio, on December 11, 1969, optrykt i *David A. Aker and George S. Day: Consumerism: Search for the Consumer Interest* (New York 1971) s. 277: „Historically, Whirlpool warranties have resembled all other warranties. They were written by lawyers for the express purpose of protecting the manufacturer against unreasonable product claims from the consumer. Warranties, as you may well be aware are drafted not so much to protect the consumer against the possibility of receiving a defective product, as to limit the duration of the manufacturer's express responsibility for that product.“

Garanti tjener således virksomhederne både som „a persuasive sales variable“ og som et middel til „protecting sellers from“ hvad der opfattes som „unreasonable claims.“³⁸⁷ Ifølge en amerikansk

387. Jfr. *Terence A. Shimp and William O. Bearden* i *Journal of Consumer Research* vol. 9 (1982) s. 38. – „While the two objectives are *not* mutually exclusive, a given warranty is likely to emphasize either promotion or protection“, *Jon G. Udell and Evan E. Anderson* i *Journal of Marketing* vol. 32 (1968) s. 1, som blandt „365 warranties studied“ fandt, at „39% were primarily protective, 26% were primarily promotional, and 34% were about equally protective and promotional“.

undersøgelse³⁸⁸ er den primære grund hertil „the need to support their products“, se *tabel 1*.

Tabel 1

Primary Reasons Why Manufacturers
Provide Warranties on Industrial Products

Reason Cited	Rank Order of Mention
To support company products	1
To define liabilities and responsibilities specifically	2
To meet competitive needs	3
Others	4

Ud fra afsætningsstrategiske overvejelser synes en salgspromoverende garantipolitik i særlig grad velbegrundet i relation til goder, som er dyre og komplekse, som brugerne ikke kender og køber med henblik på brug i relativt lang tid, og navnlig for en virksomhed, hvis markedandel er beskeden. Undersøgelser viser da også, at garanti forekommer langt hyppigere i relation til f.eks. større varige forbrugsgoder end i relation til f.eks. fødevarer, jfr. *tabel 2*.³⁸⁹

Når det hører til undtagelsen, at der gives garanti for færdigpakkede forbrugsgoder som vaske- og rengøringsmidler m.v., er den almindeligt givne begrundelse herfor ifølge en amerikansk undersøgelse³⁹⁰ foretaget blandt fabrikanten af sådanne varer: „not industry practice“. Det synes da også i nogen grad at være sådan, at garanti

388. Se *E. Patric McGuire*: Industrial Product Warranties: Policies and Practices, The Conference Board (New York 1980) s. 1 ff. Undersøgelsen er foretaget blandt fabrikanten af „industrial products“ (altså ikke „consumer products“), som stort set alle giver garanti; en tilsvarende undersøgelse blandt fabrikanten af „consumer products“ ville imidlertid næppe have vist væsentlig andre resultater.

389. Se *Jon G. Udell and Evan E. Anderson*: The Product Warranty as an Element of Competitive Strategy, i *Journal of Marketing* vol. 32 (1968) s. 1 ff.

390. Se *C. L. Kendall and Frederick A. Russ*: Warranty and Complaint Policies: An Opportunity for Marketing Management, i *Journal of Marketing* vol. 39 (1975) s. 36 ff.

Tabel 2

The use of promotional warranties in various industries
Per cent of Respondents Using Warranty Promotions

Type of Product	Number of Replies	Infrequently or Not at all
Major Appliances	75	19,9
Clocks and Watches	10	20,0
Clothing	11	54,5
Food	65	66,2

benyttes enten af enkelte virksomheder inden for en branche (og i så fald offensivt) eller af de fleste (og i så fald nok i hovedsagen defensivt). Af samme undersøgelse fremgik i øvrigt, at de fleste fabrikanter (46 ud af 53) havde den opfattelse, at „the major role of warranties is to limit corporate responsibility“.

Der er da næppe heller tvivl om, at et helt afgørende forbrugerproblem i relation til garantier er, at garanti i førkøbsfasen i reklame m.v. benyttes i afsætningsfremmende øjemed, også selv om det egentlige formål med garanti i aftalevilkår er at præcisere og begrænse virksomhedens forpligtelser efter køb.

4.1.2. Forbrugernes garantiforventninger og garantierfaringer

Den gældende garantiregulering er baseret på den opfattelse, at garanti tillægges væsentlig betydning af forbrugerne. Dette gælder navnlig den offentligretlige regulering, hvorefter der kan skrives ind mod den blotte anvendelse af garantitermen.³⁹¹ Der er da også adskillige empiriske undersøgelser, som bekræfter denne opfattelses rigtighed.

391. Se foran under 3.4.2. – Selv om „ordet garanti ikke i civilretten opfattes som en slags trylleord, hvis anvendelse ubetinget giver modtageren en særlig fordelagtig position sammenlignet med deklaratoriske regler ... vil en sælgers anvendelse af ordet garanti trække i retning af, at køberen stilles bedre, end han uden anvendelse af dette ord ville have været stillet“, jfr. *Børge Dahl* i *Juristen* 1973 s. 381; se også foran ved note 82.

I en amerikansk undersøgelse³⁹² blev et udsnit af forbrugere bedt om under anvendelse af en skala fra 0 til 6 at angive betydningen af en række faktorer, bl.a. pris og garanti, ved køb af forskellige varige forbrugsgoder. Service og garanti blev af forbrugerne tillagt den største betydning, jfr. *tabel 3*.

Tabel 3

Rank Order of Products Attributes in the United States

Attribute	Refrigerators		Washers		Ranges	
Service and warranty	5,67	1	5,63	1	5,65	1
Ease of use	5,29	2	5,34	2	5,23	2
Price	4,55	3	4,48	3	4,58	3
Style	4,33	4	3,68	4	4,41	4
Extra	2,96	5	2,81	5	2,77	5

Af særlig interesse er en undersøgelse foretaget i efteråret 1982 på foranledning af finsk KO.³⁹³ Gennem denne undersøgelse søgtes det bl.a. belyst, hvilken betydning forbrugerne tillægger garanti i relation til forskellige produkter og ydelser. Som det fremgår af *tabel 4* tillægges garanti afgørende betydning af 54% ved køb af bil. Det er, når bortses fra køb af hårshampoo, kun et fåtal, som ikke anser garanti for at være af i hvert fald nogen betydning.

Der var ikke i spørgsmålene sket nogen præcisering af „garantiens“ nærmere indhold. Undersøgelsen angik den blotte anvendelse af garantitermen, og dens resultater viser derfor, hvorledes forbrugerne opfatter og vurderer „blanke“ garantier.

Gennem undersøgelsen søgtes det nærmere indhold af forbrugerne garantiforventninger belyst, navnlig om forbrugerne i kraft af

392. *P.J. McClure and J.K. Ryans, Jr.*: Difference between Retailers' and Consumers' Perceptions, i *Journal of Marketing Research* 1968 s. 55 ff.

393. Undersøgelsen indgik i MRC-Tutkimuskeskus' landsomfattende „brevförfrågan Fråga Konsumenten (Kysy Kueuttajalta)“. Resultaterne er baseret på 2551 indkomne svar. „Undersökningsmaterialets struktur motsvarar mycket bra befolkningsstrukturen, och resultaten kan sålunda anses representera finländarnas åsikter“, finsk KO-notat „Konsumenternas uppfattning om garanti“, 1983.

Tabel 4

Betydelsen av garanti för olika produkter:

Svarsalternativen var fyra. En garanti är

- av avgörande betydelse
- synnerligen viktig
- rätt viktig
- ej av betydelse.

Svarsfördelningen i hele materialet var följande:

	Medel- tal	Avgö- rande bety- delse	Ej av bety- delse	Kan ej säga
N =	2551	2551	2551	2551
	M.T.	%	%	%
Bil	1.5	54	2	13
Television	1.6	49	2	19
Reparation av TV	1.8	36	2	12
Köttkonserver	1.9	38	9	14
Skivspelare	1.9	29	6	18
Cykel	2.0	28	4	13
Begagnad tvättmaskin	2.2	25	10	15
Skor	2.6	16	15	15
Hårshampoo	3.3	8	47	15

Medeltalen: 1 = av avgörande betydelse, 4 = ej av betydelse.

Variationsbredden sålunda 1-4.

garantitermen forventer et særlig godt produkt. Undersøgelsens resultatet i denne henseende fremgår af *tabel 5*.

Undersøgelsens resultater giver således klart belæg for, at garanti-
termen – når den benyttes „blankt“ i relation til varer og tjenester
uden nærmere angivelse af indhold – i første række af forbrugerne

Tabel 5

Sambandet mellem en garanti og en bra produkt utredtes medelst påståenden i fråga om vilka svarsavgivaren kunde vara av samma eller av annan åsikt. Kontentan af påståendena var:

	Helt eller nästan af samme åsikt %
Om jeg sælger videre en vara som är i min ägo medan garantin ännu gäller får jeg ett bättre pris för varan	63
Garanti lämnas endast för bra produkter	54
Garantierna är tillförlitliga	54
En vara med 10 års garanti är bättre än en vara med 2 års garanti	60

opfattes som udtryk for, at der er tale om en vare eller tjeneste af særlig god kvalitet i henseende til funktionsdygtighed (brugbarhed/driftssikkerhed/holdbarhed),³⁹⁴ og at garanti tillægges afgørende betydning, navnlig ved komplicerede varige forbrugsgoder og reparation heraf.³⁹⁵

Forbrugerne synes altså i første række at opfatte en uspecificeret garanti som (en slags) produktløfte og således at forbinde garanti

394. I denne sammenhæng, hvor det afgørende er produktets funktionsdygtighed uden yderligere foranstaltninger (bortset fra normal opbevaring og sædvanlig vedligeholdelse m.v.), har det ingen interesse at sondre skarpt mellem driftssikkerhed og holdbarhed. Om garantiforventningerne vedrører kvalitet i den ene eller anden af disse henseender, beror i hovedsagen på produktets art, navnlig hvorvidt produktet ved kvalitetsbrist i almindelighed er reparerbart (som f.eks. fjernsyn) eller ej (som f.eks. konserver). I andre sammenhænge, navnlig når der tales om et og samme produkts driftssikkerhed og holdbarhed, er driftssikkerhed ofte synonymt med funktionsdygtighed uden behov for reparation, holdbarhed ofte synonymt med funktionel/økonomisk levealder under hensyn til reparationsbehov og -udgifter. Når der i denne fremstilling tales om normal holdbarhedstid, menes hermed den tid, hvori vedkommende ydelse normalt er funktionsdygtig uden foretagelse af udskiftning af dele eller reparation udover, hvad der i så henseende falder ind under sædvanlig vedligeholdelse.

395. Den høje prioritering af garanti for kødkonserver understreger holdbarhedens betydning og er formentlig begrundet i frygten for konsekvenserne af kvalitetssvigt i denne henseende ved netop konserver.

med faktiske fordele. Kvalitetsforventningerne påvirkes afgørende i opadgående retning. Samtidig skabes utvivlsomt også forbrugerforventninger om tryghed forstået som udsigt til skadesløsholdelse, såfremt det skulle vise sig, at ydelsen ikke lever op til de (høje) kvalitetsforventninger.³⁹⁶ Tryghedsforventningen understøtter i førkøbsfasen kvalitetsforventningen (der gives netop garanti – garanti-giver overtager netop risikoen for kvalitetssvigt –, fordi kvaliteten er i orden og garantien derfor ikke aktualiseres).

Tryghedsforventningen knyttet til en uspecificeret garanti er næppe af noget særlig præcist indhold, men går formentlig i retning af afhjælpning, dels fordi denne beføjelse mest direkte afspejler skuffede forventninger om funktionsdygtighed, dels fordi dette svarer til forbrugernes praktiske garantierfaringer.

Det fremgår af flere undersøgelser, at forbrugerne i kraft af brugstid og fejlfrekvens for varige forbrugsgoder må have et ganske godt kendskab til, at varige forbrugsgoder sælges med garanti og dog viser sig at have fejl, men også erfaring for, at fejl, der viser sig i garantiperioden, i almindelighed udbedres under garantien.

Ifølge en nordisk undersøgelse viser omkring hver femte vaskemaskine sig således at have fejl inden for de første 3 år, jfr. *tabel 6*.³⁹⁷

Tabel 6.

Andel av vaskemaskinårgangene som har hatt feil innen undersøkelsesdato. Prosent av nyanskaffede vaskemaskiner i bruk pr.:

årgang	1/5-78 Danmark	1/4-78 Finland	1/4-78 Island	1/12-77 Norge	1/6-78 Sverige
1965-69	60,8(288)	54,4(285)	79,4(505)	60,9(432)	64,3(171)
1970-74	47,8(722)	43,0(768)	63,6(684)	50,9(833)	38,9(383)
1975-77/78	26,5(720)	19,4(753)	21,4(295)	16,2(641)	21,4(374)

396. „A warranty provides at least a tacit promise that a product will perform its intended function, and if it does not, financial redress is possible“, *Terence A. Shimp and William O. Bearden: Warranty and Other Extrinsic Cue Effects on Consumers' Risk Perceptions*, i *Journal of Consumer Research* vol. 9 (1982) s. 38 ff, med henvisninger til yderligere undersøgelser.

397. *Rolf Dahl: Produkters brukstid*, NU 1980B:13. Se tabell 2.7.1. s. 82.

Af den samme undersøgelse fremgår, at 10-15% af vaskemaskinerne havde fejl i garantitiden, mens det kun gjaldt for nogle få procent af støvsugere, jfr. *tabel 7*.³⁹⁸

Tabel 7

Tidsangivelse for fejlførekoster ved vaskemaskiner og støvsugere i brug
Procent af henholdsvis alle vaskemaskiner og alle støvsugere

Fejl i garanti- tiden	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
Vaske- maskiner	15,1	10,9	15,1	12,7	10,6
Støv- sugere	2,8	4,0	ej under- søgt	5,7	5,9

Tabel 8

Number of repairs needed under guarantee
Denmark

Product	Automatic Washing Machines	Vacuum Cleaners
BASE	196	109
NUMBER	%	%
None	57	94
1	29	6
2	6	1
3	5	-
4	2	-
5 or more	2	-

398. Tabellen er baseret på *Rolf Dahl* (se note 397) tabell 2.7.1.x.1. s. 111 og tabell 3.13.1. s. 167.

At det – alt efter produkttype – forekommer ikke så helt sjældent, at der for varige forbrugsgoder solgt med 1 års garanti viser sig fejl i garantiperioden, afdækkes også i en europæisk undersøgelse omfattende Danmark, jfr. *tabel 8*.³⁹⁹

Af en dansk spørgeskemaundersøgelse vedrørende et bredt udsnit af udvalgte varige forbrugsgoder fremgår, at sådanne goder i almindelighed sælges med en 1 års garanti, og at 10% af samtlige tilfælde af fejl viser sig, mens der er garanti på produktet, jfr. *tabel 9*.⁴⁰⁰

Tabel 9

GARANTI DA FEJLEN OPSTOD?							
	JA		NEJ		VED IKKE		N
	ABS.	%	ABS.	%	ABS.	%	
Radio/TV-gruppen	25	10,4	210	87,5	5	2,1	240
Vaskemaskinegruppen	15	6,2	226	93,0	2	0,8	243
Køl/frys-gruppen	8	14,0	48	84,2	1	1,8	57
Kaffemaskinegruppen	12	13,0	77	83,7	3	3,3	92
Ialt	60	9,5	561	88,8	11	1,7	632

Samme undersøgelse viser endvidere, at fejl, der opstår i garantiperioden, i almindelighed er dækket under garantien, jfr. *tabel 10*.⁴⁰¹

399. *After-Sales Service in the Nine EEC Countries*, A report prepared for the EC-Commission by the Bureau Europeen des Unions des Consommateurs. Den danske del af den empiriske undersøgelse omfattede tilfældigt udvalgte abonnenter på Forbrugerrådets tidsskrift Tænk, jfr. rapporten s. 154 f. Den her opstillede tabel er baseret på rapportens tabel 32 og 33, rapporten s. 228 ff.

400. *Åge Erhardtsen*: Reparationsprocessen for udvalgte varige forbrugsgoder. En empirisk analyse, Institut for Virksomhedsledelse, Århus Universitet 1984 (NEK rapport 1984:4). Den her gengivne tabel optræder som bilagstabel 7.2.1. og omtales i teksten s. 191.

401. Tabellen gengivet her optræder hos *Åge Erhardtsen* (note 400) som bilagstabel 7.2.2. og omtales også s. 191 i teksten. Der er 3 respondenter for meget under TV-gruppen i forhold til tabel 9, hvilket oplyses at skyldes „enten fejlhulning eller at nogen respondenter har overset springproceduren“.

Tabel 10

Garanti da fejlen opstod Var fejlen dækket af garantien?					
	JA		NEJ		N
	ABS.	%	ABS.	%	
Radio/TV-gruppen	25	89,3	3	10,7	28
Vaskemaskinegruppen	14	93,3	1	6,7	15
Køl/frys-gruppen	7	87,5	1	12,5	8
Kaffemaskinegruppen	11	100,0	0	0,0	11
Ialt	57	91,9	5	8,1	62

At en fejl ved et fabriksnyt produkt er dækket af garanti, indebærer i Danmark stort set undtagelsesfrit, at den udbedres uden udgift for forbrugeren, jfr. *tabel 11* baseret på den nævnte europæiske undersøgelse.⁴⁰²

Tabel 11

Charges made for repairs under guarantee
Denmark

Product	Automatic Washing Machines	Dish- washers	Vacuum Cleaners	Cookers
BASE	90 %	60 %	8 %	35 %
None	92	90	100	100
Labour	2	3	-	-
Parts	1	3	-	-
Other	4	4	-	-

402. *After-Sales Service in the Nine EEC Countries* (note 399). Den her opstillede tabel indeholder uddrag af rapportens tabel 30 og 31. rapportens s. 224 ff.

Det synes således at være sjældent, at forbrugerne kommer ud for, at en garanti for fabriksnye varige forbrugsgoder ikke dækker udbedring af fejl, når de i forhold til en specificeret garantiperiode har en forventning herom.⁴⁰³ Hertil kommer, at der er en tendens til, at fejlfrekvensen i garantiperioden aftager med tiden. For så vidt kan garantisystemet siges at fungere „bra med hänsyn till konsumenten“,⁴⁰⁴ hvilket understøtter de til garantitermens anvendelse knyttede positive forbrugerforventninger vedrørende kvalitet og tryghed,⁴⁰⁵ – og gør dette så meget mere som en undersøgelse „suggest that consumer dissatisfaction with repair work performed under warranty may not decrease the perceived importance of warranty in the purchase of household appliances“.⁴⁰⁶

At de til garanti i almindelighed knyttede forbrugerforventninger i første række vedrører kvaliteten og dernæst tryghed i form af skadesløsholdelse/risikoovertagelse er et forhold, som der ofte spilles på i reklame m.v.

Se f.eks. *bilag A.5.b.* („5 års totalgaranti. Det siger en hel del om kvaliteten.“), *bilag A.6.b.* („... ikke let at se, om ... af højeste kvalitet ... Vil De være sikker, så vælg pelsen der, hvor De får garanti.“), *bilag A.7.b.* („ubegrænset garanti ... topkvalitet ... ekstra styrke ... holder meget ... længere ... brækker ikke ...“), *bilag A.8.a.* („... sikker på høj kvalitet ... med livsvarig garanti ...“) og *bilag A.17.* („Vi stoler så meget på vore mærkers kvalitet, at vi uden at blinke giver 3 års garanti på billedrøret“). I en til villaer og rækkehuse i efteråret 1984 i Danmark uddelt reklameavis for et køkkenfirma er forsidehistorien, at firmaet har indført en 5 års garanti, og det hedder i den forbindelse, at „kundernes reaktion har været: 'Når vi kan købe et køkken med fem års garanti, er der ikke tvivl om, at vi får et kvalitetsprodukt'“; se også *bilag A.29.*

403. Jfr. Åge Erhardtsen (note 400) s. 191.

404. Jfr. finsk Konsumentinformation 2/1982 s. 4. – På tjenesteydelsesområdet synes forbrugernes erfaringer mindre positive. Ifølge nogle interviewundersøgelser foretaget af svensk KOV ønsker forbrugerne bedre garantier og „att garantier-na på reparationsarbetet gäller i praktiken (och inte bara på papperet)“, jfr. omtalen i Konsumenträtt & ekonomi 1980 nr. 4 s. 16.

405. Jfr. C.L. Kendall and Frederick A. Russ i Journal of Marketing vol. 39 (1975) s. 36 ff.

406. Jfr. William R. Darden and C.P. Rao i Consumer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behaviour, ed. by Ralph L. Day, Department of Marketing, University of Indiana (1977) s. 170.

Garantiforventninger kan vedrøre andet end kvalitet, men gør det kun, såfremt garantien udtrykkeligt er betegnet som prisgaranti eller på tilsvarende specificeret måde, som netop ikke skaber kvalitetsforventninger. Også til sådanne garantier er der knyttet afgørende positive forbrugerforventninger. Når der således reklameres med prisgaranti, vil forbrugerne have en særlig stærk forventning om prisbillighed, således som det fremgår af en repræsentativ dansk interviewundersøgelse vedrørende forbrugernes opfattelse af forskellige former for prisreklame.

Om undersøgelsen, se NU 1978:26 *Otillbörliga prisjämförelser i reklam och annan marknadsföring* s. 70 ff og *Jørgen Hammer Hansen*: Forbrugernes opfattelse af prisinformationer, i: *Børge Dahl og Flemming Hansen* (red.): *Forbrugerforskning i Danmark* (1980) s. 106 ff. Undersøgelsen vedrørende prisgaranti refereres således henholdsvis s. 75 f og s. 111:

„Den fjerde annonce, hvori var udbudt en række hvidevarer, indeholdt følgende angivelse:

„HUSK VOR PRISGARANTI:

Såfremt De inden 14 dage kan købe samme fabriksnye vare billigere, betaler vi gerne det for meget betalte beløb + lidt ekstra for Deres ulejlighed“.

Samtidig med forevisningen af den nævnte annonce, blev svarpersonerne spurgt om, hvilke forventninger de havde til priserne/prisniveauet i en forretning, der reklamerer med prisgaranti. Svarene fordelte sig således:

1.	Meget ufordelagtigt	7%
2.		3%
3.		5%
4.		26%
5.		12%
6.		12%
7.	Meget fordelagtigt	33%

BASIS: 610

Sammenlignet med svarpersonernes besvarelse af andre spørgsmål på grundlag af en 7-punkts svarskala, gav svarpersonerne med hensyn til denne form for annoncering den absolut mest positive form for besvarelse i henseende til opfattelse af prisbillighed. Det må således konkluderes, at annoncering med prisgaranti er en særdeles effektiv måde at give forbrugerne indtryk af, at forretningen sælger til billigere priser sammenlignet med andre erhvervsdrivende.“

At de til prisgaranti knyttede forbrugerforventninger vedrører prisbillighed er også et forhold, som ofte ses understreget i reklame m.v.⁴⁰⁷

Garantitermen synes således i alle tilfælde at skabe særligt positive forbrugerforventninger. Disse vedrører i almindelighed i første række kvalitet, men kan også vedrøre f.eks. pris, forudsat at garantien udtrykkelig er betegnet som prisgaranti eller tilsvarende. Heroverfor står, at den gældende garantiregulering i første række er indrettet med henblik på kvalitetsaspektet og sikringen af garantibeføjelser relateret til de køberetlige mangelsbeføjelser.

I betragtning af, at den gældende garantiregulering i første række indebærer et krav om civilretlige fordele, er det også væsentligt at fastholde, at for forbrugerne er blanke garantier og andre kvalitetsgarantier ikke i første række et spørgsmål om civilretlige fordele ved kvalitetssvigt, men derimod udtryk for faktiske fordele (særlig god kvalitet). Det er de med „garanti“ forbundne kvalitetsforventninger, som gør „garanti“ til et godt reklameargument, ikke et ønske hos forbrugerne om at „købe“ civilretlige fordele. I og med kvalitetsforventningen er det centrale, er forbrugerne ikke særligt motiveret til i førkøbsfasen at interessere sig for garantivilkårenes regulering af trykkesaspektet. Spørgsmålet om beføjelser bliver først rigtig vedkommende, på det tidspunkt en fejl måtte vise sig. Og i så henseende forventes fejlen redresseret.

4.1.3. Forbrugernes ukendskab til lovgivningen

Den offentligretlige regulering af aftalevilkår har bl.a. til formål at understøtte effektiviteten af de civilretlige virkemidler, der er taget i brug på forbrugerbeskyttelsens område,⁴⁰⁸ og kan for så vidt ses som udtryk for skepsis med hensyn til mulighederne for alene gennem civilretlige virkemidler at sikre den til grund herfor udstukne forbrugerpolitik fornøden gennemslagskraft. Denne skepsis er baseret på den opfattelse, at aftalevilkårs ordlyd uanset deres manglende overensstemmelse med civilretlige beskyttelsesregler i vid udstræk-

407. Se f.eks. *bilag A.15.* („OBS! er billigst *derfor* PRISGARANTI“ – fremhævet her) og *bilag A.14.a.* („Priserne ombord hos Conair er lavere end i lufthavnens toldfrie forretninger ... Conair garanterer *derfor* ...“ – fremhævet her).

408. Se herved foran under 3.4.4., navnlig principperne omtalt under 3.4.4.2. og 3.4.4.3.

Tabel 12

Påstående: Om man køber en begagnad bil "i befintligt skick" så har man ingen laglig rätt att klaga efteråt.

Årsinkomst och likviditet. Procent.

	Rätt svar	Fel svar	Vet inte	Totalt
Årsindkomst				
Under 70'	40	31	29	100
Över 70'	50	31	19	100
Likviditet				
ja	49	30	21	100
nej	37	36	27	100

Likviditet = betalningsberedskap, i denne enkät möjligheten att skaffa fram 4.000 kronor inom två dagar.

En större andel män än kvinnor vet vad som är rätt. Även här gäller att kunnandet växer med användningen av konsumentupplysningsmaterial. De som är osäkra när det gäller om påståendet är riktigt eller ej utgörs främst av lägre inkomsttagare. Det är vanligare att de yngre (15-24 år) och äldre ensamstående (65-75 år) är osäkrare än övriga. Invandrarna har svarat "vet inte" i större utsträckning.

ning faktisk determinerer forbrugernes retsstilling, og at der ligeledes er en betydelig risiko for, at spørgsmål, som ikke eller kun uklart er omtalt i aftalevilkår, i praksis hyppigt bliver løst til ugunst for forbrugerne, selv om en vurdering ud fra udfyldende/beskyttelsespræceptive regler, almindelige principper om vedtagelse og fortolkning og/eller konkret rimelighedscensur ville have ført til en gunstigere løsning for forbrugeren. Ud over psykologiske og økonomiske faktorer tilskrives disse antagelser navnlig, at forbrugerne i almindelighed (og også mange erhvervsdrivende) kun har ringe kendskab til indholdet af den civilretlige regulering.

Forbrugernes kendskab til detailregler varierer formentlig med reguleringens kompleksitet. Den beskyttelsespræceptive regel om generelle forbeholds begrænsede betydning for mangelsbedømmel-

sen i køb⁴⁰⁹ kan vel anses for at høre til blandt de mindre komplekse. Ikke desto mindre afdækkede en repræsentativ svensk interviewundersøgelse,⁴¹⁰ at mindre end halvdelen af de adspurgte havde et nogenlunde korrekt kendskab til denne relativt enkle regel, jfr. *tabel 12*.

Selv under iagttagelse af den forsigtighed, hvormed resultaterne af sådanne undersøgelser må fortolkes, synes undersøgelsen dog at kunne tages til indtægt for, at antagelsen om forbrugernes manglende kendskab til lovgivningen er solidt forankret i virkeligheden. At det er de færreste nordiske forbrugere, som har et bare nogenlunde dækkende billede af de i mange henseender endog særdeles komplicerede regler, som regulerer deres retsstilling, når der er givet garanti, bekræftes da også i den foran omtalte finske empiriske KO-undersøgelse,⁴¹¹ som også angik kendskabet til KSL's regler om garanti, jfr. *tabel 13*.

Det synes beføjet på baggrund af denne undersøgelse – med finsk KO⁴¹² – at tage undersøgelsen til indtægt for, at „allmänt taget är kännedomen om konsumentskyddslagen åtminstone för garantiernas vidkommanda synnerligen svag“; „den rätta tolkningen enligt konsumentskyddslagen kändes synnerligen dårligt till“.

Undersøgelsen viste i øvrigt, at forbrugerne „anser att garantins tidsbegränsning gäller köparens besvärsmåttigheter till alle delar“. „65% av konsumenterna ansåg att köparen inte efter garantitidens utgång har rätt att fordra ersättning för apparat som gått sönder“, uanset at køberen efter KSL kan „besvåra sig med anledning av fel hos varan också efter garantitidens utgång, om varan har varit felaktig redan vid inköpsögonblicket“.

I en repræsentativ dansk interviewundersøgelse foretaget på Forbrugerkommissionens foranledning indgik et tilsvarende spørgsmål, som kun 19% besvarede korrekt, jfr. *tabel 14*.⁴¹³

De svar, som fremgår af tabel 12-14, må formentlig tages som udtryk for de adspurgtes umiddelbare opfattelse og siger for så vidt

409. Se foran ved note 118.

410. Svensk KOV's undersøgelse *Konsument* 79, Delrapport II (1980), s. 30.

411. Se foran ved og i note 393.

412. Se det i note 393 nævnte finsk KO-notat.

413. Se Forbrugerkommissionens betænkning IV, betænkning nr. 816/1977 Forbrugeroplysning, forbrugerpolitik, lov om forbrugerspørgsmål, Bilag B, Undersøgelse af befolkningens kendskab til forskellige former for forbrugeroplysning. Tabellen her gengiver bilagets tabel 6.2., bilaget s. 11.

Tabel 13

Kännedomen om lagrummen utreddes medelst frågor som beskrev klara situationer som konsumenten kan råka i när det gäller garantier. Svarsalternativen var ja och nej.

Frågorna besvareades på följande sätt:

Om ni p.g.a. ett fel som uppkommit i er apparat under garantitiden hade varit tvungen att returnera apparaten till försäljaren, vad anser ni, ...

	ja	nej	kan ej säga
borde ni ha betalat försändningskostn.	37	38	25
skulle garantin ha varit i kraft om ni hade tappat garantibeviset	32	39	29
borde ni ha bevisat er vara oskyldig till felet om försäljaren så påstår	46	23	31
borde ni ha betalat självrisk vid anfordran	50	22	28
skulle ni ha haft rätt till ny vara om apparaten efter reparationen ej längre var jämgod med ny vara	40	29	31
kunde försäljaren av apparaten ha vägrat vidtaga av garantin utlovade åtgärder åberopande att garantin lämnats av tillverkaren	11	47	32

Det rätta svaret inringat.

intet om, hvordan de pågældende ville reagere i en konkret situation. Navnlig er svarene ikke egnede til at sige noget om forbrugernes adfærd i tilfælde, hvor garantibeviset indeholder udtrykkelig og korrekt information om de pågældende forhold, eller hvor garanti-giver bestrider rigtigheden af forbrugernes opfattelse.

Undersøgelserne synes imidlertid at dokumentere, at forbrugernes kendskab til den forbrugerbeskyttende lovgivning er ringe, og at

Tabel 14

Hvis der med en vare, De har købt, følger et garantibevis, som gælder for 6 måneder, tror De så, det kan nytte at klage over mangler, som De først opdager efter de 6 måneder, men inden 1 år:

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt
	%	%	%	%
Selvstændig landmand	10	85	4	100
Selvstændig i øvrigt	25	71	4	100
Medhjælpende hustru	12	83	5	100
Funktionær eller tjenestemand	31	65	4	100
Faglært arbejder	23	74	3	100
Ufaglært arbejder	12	85	3	100
Studerende	32	60	8	100
Skoleelev	18	73	9	100
Pensionist	11	75	14	100
Husmoder	12	83	5	100
Andet	27	62	11	100
I alt	19	75	6	100

forbrugerne derfor i almindelighed heller ikke ved, hvilken retsstilling de har, når der er givet garanti, men i stedet – i tillid til, at garantien opfylder forventningen om en særlig betrygget position – henholder sig til denne.

Dette understreger ikke blot behovet for i garantier at få fjernet ulovlige og uklare vilkår m.v. gennem en ret så håndfast administration af de principper, hvorpå reguleringen er baseret, men også behovet for information om, hvilke rettigheder forbrugerne har „ved siden af“ garantien.

4.1.4. Garantireklame i praksis

At forbrugerne tillægger garanti afgørende positiv betydning,⁴¹⁴ understreges for så vidt af den udstrakte anvendelse, der gøres af garanti i reklame. Når garanti bruges i reklame, sker det som et led i

414. Se foran under 4.1.2.

kundehvervningen. Formålet er at fremme afsætningen,⁴¹⁵ og det sker under udnyttelse af de til garanti knyttede afgørende positive forbrugerforventninger. Gennem garantireklame kan det ved enkle midler, undertiden ved den blotte angivelse af ét ord, være muligt at opnå en fordel i forhold til konkurrenterne.

Den forbruger, som i KTAS's område (København og øvrige Sjælland) måtte søge et tagdækningsfirma, og som går frem efter telefonbogen, jfr. *bilag A.1.*, må således alt andet lige antages at foretrække et af de firmaer, som annoncerer med garanti.

Den forbrugerpolitiske målsætning, som udgør grundlaget for den offentligretlige reklameregulering, går ud på at skabe optimale forudsætninger for, at forbrugernes valg kan være rationelt begrundet. Samme målsætning er for så vidt udmøntet i den civilretlige regulering, som denne i et vist omfang søger at beskytte de forventninger, forbrugerne måtte nære i tillid til oplysninger i reklamer.

Det i *bilag A.1.-31.* optagne udpluk af danske garantiannoncer giver formentlig et så nogenlunde dækkende billede af garantireklame i praksis i samtlige nordiske lande. Variationerne er mangfoldige, spændende fra prunkløse rubrikannoncer, hvori erhvervsdrivende, samtidig med at de spagfærdigt gør opmærksom på deres eksistens, nævner ordet „garanti“ (se f.eks. *bilag A.26.c.*) til stort anlagte superlativiske garantikampagner (se f.eks. *bilag A.4, 19.-20. og 28.-31.*).

Garantireklamens effekt på forbrugernes kontraheringsadfærd må selvsagt afhænge af den sammenhæng, hvori garantiudsagnet indgår.

Når garantitermen anvendes uden samtidig præcisering af indhold, skabes forbrugerforventninger om særlig god kvalitet og tryghed.⁴¹⁶ Den manglende præcisering af garantiindholdet udelukker imidlertid en rationel vurdering alene på grundlag af reklamen af disse fordeles nærmere beskaffenhed, hvorfor sådan garantireklames effekt for så vidt må antages i hovedsagen at ligge på det suggestive plan.⁴¹⁷

415. Se foran under 4.1.1.

416. Jfr. foran under 4.1.2.

417. Sml. hermed svensk plenumafgørelse i Näringslivets Opinionsnämnd (385/61) vedrørende brugen af ordet „gratis“ ved kombinationstilbud, refereret hos *Bernitz, Modig och Mallmén* s. 295 f og nedenfor under 4.2.4. i.f.

Se herved f.eks. *bilag A.30* og *31.*, *A.12.*, („ ... Hele Danmarks nye kontaktlinse. Hele døgn. Uden rensesvær. Men med garanti og introduktionsrabat ...“) og *bilag A.25.b.* („ ... Udskiftning af kedel/oliefyrr, ... Reparationer. VVS GARANTI ...“). Se også *bilag A.6.a.* og *25.a.*

I reglen er tidsrelationen af væsentlig betydning for vurderingen af de ydelsesegenskaber, garantitermen vækker positive forventninger om. Indeholder garantireklamen ikke, hvad den i mangfoldige tilfælde ikke gør, det minimum af præcisering, som ligger i en angivelse af garantitiden, er en rationel vurdering af „garanti“fordelene ikke mulig alene på grundlag af reklamen. Der er for så vidt tale om „blind“ tillid, når forbrugerne alligevel knytter særlige kvalitetsforventninger til termens anvendelse uden tidsangivelse.

20 af rubrikannoncerne for tagdækning i KTAS-telefonbogen, *bilag A.1.*, reklamerer med garanti, halvdelen med tidsangivelse, i reglen 10 år („10 års garanti“, „Icopaltagdækning 10 års garanti“, „10 års garanti på nyt icopal“, „Ny tagdækning. Reparation og tjæring. 10 års garanti“, o.s.v.), en enkelt dog 20 år, halvdelen uden tidsangivelse („garanti“, „alt i tagarbejde udføres med garanti“, „utætte tage tættes med garanti“, „også garanti på reparationer“, o.s.v.). I det store og hele synes garantireklame uden tidsangivelse at være næsten lige så hyppig som garantireklame med tidsangivelse. De præcise garantitidsangivelser i *bilag A.2.* (1 års garanti for fejlfri funktion, 6 års garanti mod gennemtæring, 3 års garanti mod lakskader) sammenholdt med den helt upræcise og så vidt ses indholdsløse „reel bilgaranti“ i *bilag A.3.a.* illustrerer, hvor langt bedre et bedømmelsesgrundlag, garantitidsangivelse giver. Se den tilsvarende forskel mellem *bilag A.10.a.* („2 års garanti på brillestel“) og *bilag A.11.* („Sikkerhed for service og garanti ... udvidet garanti ... sikre ... at brillen i alle henseender lever op til de kvalitetskrav, der kendetegner Synoptik“). Se også *bilag A.29.* (5 års skabsgaranti) smh. med *bilag A.30.* („komfort- og trykghedsgaranti“ – forsynet med et copyright-mærke).

Betydningen af garantireklame med specifikke garantifordele for et rationelt forbrugsvalg afhænger i første række af fordelens karakter og måden, hvorpå den er specificeret. Prisgaranti i stil med dem, som findes i *bilag A.13.a.* og *15.*, tillægges som tidligere nævnt⁴¹⁸ særdeles stor betydning af forbrugerne, hvilket formentlig i højere grad skyldes forventningen om prisbillighed (selve garantitermen)

418. Se foran under 4.1.2. ved note 407.

end udsigten til i givet fald at få differencen udbetalt (angivelsen af garantibeføjelsen). Den fordel, der skulle ligge i en garanti for, at et avisabonnement „sikrer Dem, at intet, der har betydning for Deres virksomheds fremtid, undgår Deres opmærksomhed“, jfr. *bilag A.14.c.*, tages næppe alt for bogstaveligt. Selv om en specificeret fordel er beskeden, vil selve anvendelsen af garantitermen formentlig i almindelighed medføre, at forbrugerne tillægger den større betydning end ellers. Den med f.eks. *bilag A.14.b.* eventuelt forbundne afsætningsfremmende effekt synes således snarere at ligge i garantistaffagen end i udsigten til at få udskiftet ødelagte opskriftskort m.v. Når de „fordele“, garantireklamen stiller i udsigt, er skinfordele, f.eks. fordi „garantien“ blot er udtryk for, hvad forbrugerne også ellers ville kunne kræve, hvilket forekommer ret så hyppigt, er det klart, at garantitermen i sig selv er egnet til at modvirke rationel forbrugeradfærd.

Bilag A.13.b. er et eksempel herpå. „Deres garanti: ... Skulle et eller flere hæfter ... mod forventning blive beskadiget under forsendelsen, ombyttes de uden udgift for Dem“ indeholder for så vidt prisværdig information om forbrugerens rettigheder efter KBL §§ 17, 44, 73 og 78, men er jo på den anden side netop i kraft af garantitermen klart vildledende. – Se også *bilag A.10.b.* („Garanti. Kvalitet. Pladeringen forhandler kun originalindspilninger i samme gode kvalitet, som i butikkerne.“) og *bilag A.26.b.* („Film. Billed-Service ... Din EXTRA GARANTI: Professionel fremkaldelse.“).

Det om garantitermens suggestive effekt anførte understreger den trivielle, men også i denne sammenhæng vigtige erfaring, hvorefter „forbrugerne sædvanligvis motiveres ved det indtryk, der opnås ved et hastigt overblik over reklamen“.⁴¹⁹ Dette forhold indebærer antagelig også, at ordrige garantireklamer for kapitalvarer ligesom en helt „blank“ garanti opfattes som udtryk for særlig god kvalitet og tryghed/risikoovertagelse, uanset at en nærlæsning af teksten tyder på, at „garanti“ in casu er anvendt i en anden betydning.

Se herved *bilag A.3.a.*, hvor overskriften „Reel bilgaranti“ at dømme efter annonceteksten i øvrigt tilsyneladende alene dækker over, at der er tale om „en bil i topkvalitet“, og ikke tillige risikoovertagelse. Se også *bilag A.12.*, hvor overskriftens „garanti“ at dømme efter tekstens oplysninger om månedlige udskiftninger mod betaling ikke er udtryk for, at de pågældende

419. Jfr. ICC kodeks for reklamepraksis, præambelns afsnit om fortolkning.

kontaktlinser skulle være specielt holdbare. Se endvidere *bilag A.26.a.*, hvis „glarmesterarbejde med garanti“ efter annonceteksten sikrer „forbrugeren korrekt udført glarmesterarbejde“, men som ifølge *bilag C.7.* (hvortil reklamen henviser) blot dækker over, at den pågældende brancheorganisation indestår for opfyldelsen af afgørelser truffet af organisationens bestyrelse, FKN eller de almindelige domstole – i øvrigt således at de fleste termoruder er undtaget fra ordningen.

Som tidligere nævnt⁴²⁰ byder garantireklame sig i særlig grad til som afsætningsfremmende middel i relation til goder, som er dyre, og som forbrugerne ikke kender, oplever som komplekse og sjældent anskaffer. Det kan derfor ikke overraske, at garantiudsagn anvendes særdeles flittigt om kapitalvarer, som har disse karakteristika. I såvel hvide- som brunevarebranchen hører det således til sjældenhederne, at produkterne ikke markedsføres under garanti. Som en (for en overfladisk betragtning tilsyneladende paradoksalt) følge heraf kan „blanke“ garantiudsagn i reklamer for disse varer næppe fungere som noget synderligt slagkraftigt salgsargument, men snarere som en efter omstændighederne nødvendig „defensiv“ konkurrenceforanstaltning, der gør opmærksom på, at produktet, ligesom alle andre af denne art, sælges under garanti, jfr. herved foran ved note 390. For at garantireklame for sådanne varer kan udgøre et effektivt („offensivt“) salgsargument, er det formentlig nødvendigt at fremhæve garantiens særlige fordelagtighed. De annoncekrige, der af og til udkæmpes på f.eks. hvidevareområdet, bærer da også præg heraf.

Se til illustration *bilag A.18.-23.* Et klart eksempel er *bilag A.23.b.*, der kun i en bisætning og en passant omtaler, at der faktisk ydes varegaranti, men intet nævner om dennes varighed. Annoncens bærende element er budskabet om en tjenestegaranti. Den kraftige fremhævelse heraf må ses i sammenhæng med, at det i Danmark ikke har været normalt at give garanti på reparationer af hvidevarer, jfr. nedenfor under 4.1.5. På den anden side er det åbenbart ikke reparationsarbejde, men varer af det pågældende fabrikat, som søges afsat gennem annoncens fremhævelse af „forbrugergaranti“, også selv om tjenestegarantien efter annoncens beskrivelse („alle reparationer udført af et aut. Zanussi værksted“) står til rådighed for ejere af andre fabrikater.

Kampen om forbrugernes gunst på hvidevareområdet har undertiden ført til, at man endog har afstået fra at betjene sig af garantitermen til fordel for

420. I afsnit 4.1.1. ved note 389.

et beslægtet udtryk, jfr. *bilag A.19.*, hvis overskrift („5 års kaskoforsikring“) antagelig er valgt under hensyntagen til profileringseffekten og den offentligretlige regulering, jfr. ovenfor ved note 303. At der imidlertid kun nødvendigt gives afkald på at anvende garantitermen, indiceres af tekstreklamen/presseomtalen i *bilag A.20.*, hvor den omtalte 5 års kaskoforsikring (med selvrisiko) er omdøbt til en „5 års garantiordning“, som den da også kaldes et sted i annonceteksten. *Bilag A.20.* yder i øvrigt endnu et bidrag til forbrugerforvirringen ved at sætte lighedstegn mellem KBL's regler om mangler og „den normale 1-års fabriksgaranti“ (se i samme retning *bilag A.3.a.*). *Bilag A.18.* udnævner den i *bilag C.2.* beskrevne „serviceordning“ til en „service-garanti“. Garantitermens betydning understreges desuden af *bilag A.21.a.*, der klart spiller på dens særlige effekt, som dog på det foreliggende område som nævnt ovenfor antagelig afhænger af en ekstra understregning af fordelagtigheden. Det er formentlig dette, som betinger annoncens udformning, når den taler om „100% fuld garanti i det første år“, „udvidet garanti“, „5 års-100% garanti på kompressorer“, „følgeskadegaranti“ – alt fordi „i stedet for kaskoforsikringer foretrækker vi at sælge Bauknecht kvalitet med udvidet garanti“.

Garantitermen synes således i vidt omfang i reklamepraksis at blive benyttet som et ganske slagkraftigt suggestivt salgsargument, hvilket må antages i et vist omfang at modvirke forbrugerpolitiske bestræbelser med henblik på at optimere mulighederne for et rationelt konsumvalg.

4.1.5. Garantivilkår i praksis

Garantivilkår i praksis frembyder et lige så broget og varieret billede som garantireklame i praksis. Til illustration henvises til *bilag C.1.-34.* indeholdende eksempler på garantivilkår, som hyppigt anvendes i markedsføringen i Danmark. (*C.1.-7.*), Finland (*C.8.-11.*), Norge (*C.12.-17.*) og Sverige (*C.18.-31.*). Yderligere er medtaget et par eksemplarer (*C.32-33.*) på multinationale selskabers garantivilkår tilpasset forholdene i de enkelte lande. Som eksempel på, hvorledes en forbrugerdikteret garanti kan se ud, er medtaget Nordisk anti-rustkodex for personbiler (*C.34.*), der er udarbejdet af forbrugerorganisationer og -myndigheder i de nordiske lande.

Til illustration af garantivilkår i praksis er yderligere medtaget det garantirelevante materiale, som ledsagede 10 forskellige fabrikater curlerjern indkøbt i storkøbenhavnske stormagasiner, specialforret-

ninger og supermarkeder med henblik på undersøgelse og offentliggørelse af det danske Forbrugerråds blad Tænk (*bilag B.1.-10.*).⁴²¹ Materialet stammer fra sommeren 1980, men den danske garantiflora har ikke ændret sig afgørende siden. Dette materiale er derfor velegnet til illustration af, hvorledes garanti præsenteres for forbrugerne i selve købsituationen, og hvad det nærmere garantiindhold er, på det danske marked for de mindre elektriske apparater til en relativt overkommelig pris.

Bortset fra et enkelt (*B.5.*) er de alle markedsført under anvendelsen af garantiudsagn, jfr. herved foran ved note 420. I 4 tilfælde er garantiinformationen i sin helhed påtrykt emballagen (*B.3., 4., 7. og 9.*), i yderligere 2 er der dels garantiinformation på emballagen, dels i henholdsvis et indlagt garantibevis (*B.2.*) og i et garantiafsnit i den indlagte brugsanvisning (*B.6.*). Garantiinformationen for de resterende 3 er i 2 tilfælde i et indlagt garantibevis (*B.8. og 10.*), i 1 i et garantiafsnit i den indlagte brugsanvisning (*B.1.*).

Ingen af garantierne lever op til de krav, som dansk FO, jfr. *bilag D.5.*, stiller til garantier. Nogle er så kortfattede, at de er urimeligt mangelfulde. De mere ordrige indeholder heller ikke alle fornøden information, mens de stort set alle indeholder urimelige vilkår. Ikke alle er affattet på dansk.

Garantien i *B.7.* er fuldstændig blank. Intet om garantitid, hvem der er garantigiver, hvorledes garantien aktiveres, o.s.v. – kun ordet „garanti“ og plads til forhandlerstempel og købsdato (udfyldt). *B.3. og 4.* udmærker sig ved at oplyse, at der er tale om „1 års garanti,“ – i *B.4.* dog ikke på dansk, hvilket imidlertid næppe er forklaringen på, at rubrikken til anbringelse af forhandlerstempel m.v. og salgsdato ikke er udfyldt – men siger ikke, hvorledes garantien aktiveres o.s.v. *B.9.* udmærker sig ved at oplyse, at der er tale om en 1 års garanti, som aktiveres ved indsendelsen af apparatet til reparation sammen med garantien (der er trykt på emballagen og muligvis skal være udfyldt med forhandler og købsdato) til fabrikantens anførte adresse i Vesttyskland – alt sammen på fem sprog – dog ikke på dansk. I *B.10.* findes oplysningerne om, hvorledes garantien aktiveres, kun på tysk.

Hvad indholdet i de mere ordrige angår, er der urimelige ansvarsfraskrivelser i *B.1., B.2., B.6 og B.10.*, vilkår om bortfald ved ejerskifte i *B.2.*, krav om indsendelse af registrerings- eller garantikort i *B.1, B.6. og (vistnok) B.8. samt B.9. og B.10.* (i den danske tekst, mens den tyske tillader bevis for købsdato på anden vis). Efter *B.1. og B.2.* lægges reparationstiden ikke til den oprindelige garantiperiode, efter *B.2.* skal forbrugeren udtrykkeligt betale omkostningerne ved indsendelsen, efter *B.1. og B.2.* falder garantien bort, hvis apparatet repareres af ikke-autoriseret.

I *Tænk* karakteriseredes garantierne som urimelige og under overskriften

421. Se Tænk nr. 4 1981, s. 16 ff.

„Brug købeloven“ hed det videre:

„I stedet for at benytte fabrikantens eller importørens garanti vil forbrugeren ofte være bedre stillet ved at bruge købeloven og holde sig til den forretning, hvor apparatet er købt. Er der noget galt med apparatet, har sælgeren i almindelighed pligt til at sørge for, at det bliver repareret uden udgift for forbrugeren. Sørger forretningen ikke for, at defekten bliver udbedret inden rimelig tid, kan køberen hæve købet – altså forlange pengene tilbage.

Kun hvis forretningen ikke eksisterer mere, er der grund til at interessere sig for fabrikantens eller importørens garanti. Og uanset hvad der står i garantibeviset udover, at garantien gælder i 1 år, følger det af den givne 1-års garanti, at fabrikant eller importør inden for denne periode i almindelighed skal udbedre materiale- eller fabrikationsfejl uden udgift for forbrugeren.“

Ingen af garantierne indeholder imidlertid oplysning om, at forbrugeren ved siden af garantien kan gøre beføjelser gældende efter KBL m.v.

Det er karakteristisk for samtlige medtagne garantivilkår i *bilag B og C*, at de vedrører kvalitet/afhjælpning. Prisgarantier og andre specificerede garantier vedrørende andet end kvalitet/afhjælpning, f.eks. lagerføring/leveringsdygtighed, som jævnlige optræder i reklame m.v.,⁴²² synes kun undtagelsesvis fulgt op af et vilkårsdokument, som overgives til forbrugeren i forbindelse med køb.⁴²³ Dansk FO-notat om garantibevisers udformning, *bilag D.5.*, synes i øvrigt at være baseret på den opfattelse, at garantibeviser kun forekommer i forbindelse med kvalitets/afhjælpningsgarantier. Det fremgår nemlig af notatets indhold, at de opstillede regler er udformet med henblik på sådanne garantier (i forbindelse med køb af varige goder) uden at det er anset påkrævet af gøre en særskilt bemærkning om denne begrænsning i anvendelsesområdet.

Nordisk antirustkodex for personbiler (*bilag C.34.*) indebærer i første række skærpede kvalitetskrav til imødekommelse af forbrugernes kvalitetsforventninger. I øvrigt er det karakteristisk for samt-

422. Jfr. foran ved note 418. Se f.eks. *bilag A.9.* og *16.*

423. Se dog til dels *bilag C.6.*, som i lighed med ordningen i *bilag A.12.* (begge vedrørende kontaktlinser) indebærer en funktionssikring i forbindelse med genkøb – bl.a. med garanti for leveringsdygtighed og „særlig lav og fordelagtig udskiftningspris“. – Garantireklamen i *bilag A.13.a.* og *A.14.a.* vedrørende bl.a. pris og leveringsdygtighed indeholder de fuldstændige garantivilkår, som i øvrigt findes optrykt i tilknytning til det materiale, på grundlag af hvilket der foretages bestilling.

lige garantibeviser m.v. (*bilag C.1.-33.*), at vilkårene efter deres ordlyd angår beføjelsessiden, i første række afhjælpningsretten.⁴²⁴

Garantier forekommer inden for stort set alle brancher vedrørende såvel varer som tjenester – omend i stærkt varierende omfang. Inden for brancher, hvor garanti har en vis udbredelse, er det ret almindeligt, at vedkommende brancheorganisation udarbejder en garantiformular til brug for medlemsvirksomhederne. Navnlig i Sverige er sådanne branchegarantier i vidt omfang blevet til efter forhandling med og tiltrådt af KO. Der synes således at være en klar tendens i retning af anvendelse af centralt udarbejdede, ensartede garantibestemmelser.

Jfr. herved SOU 1972:28 s. 174. Efter vedtagelsen af KKL blev der i Sverige udarbejdet en normalgaranti, G 74, efter forhandling mellem KO og repræsentanter for erhvervslivet. På grundlag af G 74 er der udarbejdet en lang række branchegarantier, som for adskilliges vedkommende i alt væsentligt er overensstemmende med G 74. Det gælder f.eks. Nybilsgaranti (*bilag C.18.*), Garanti Sweboat 74 (*bilag C.23.*), Garanti RR 74 (*bilag C.24.*). Se nærmere SOU 1979:36 s. 273 f, *Grobgeld og Hertzman SvJT* 1981 s. 265 og i øvrigt *Överenskommelser enligt avtalsvillkorslagen*, Konsumenträtt & ekonomi, Särtryck ur nr. 3/80-6/82 (se herom foran i note 350). Også i Finland er der efter forhandling mellem erhvervslivet og KO udarbejdet en modelgaranti (*bilag C.8.*) og i øvrigt en række branchespecifikke garantier (*bilag C.9.*, *10.* og *11.*). I Danmark har FO ikke udarbejdet en sådan modelgaranti, men derimod (jfr. foran ved note 353) efter forhandling med erhvervs- og forbrugerorganisationer udarbejdet et notat indeholdende grundkravene til garantibeviser (*bilag D.5.*). Der er desuden udarbejdet enkelte branchegarantier efter forhandling med FO (f.eks. *bilag C.1.*). Herudover findes der branchegarantier udarbejdet af branchen på egen hånd (se f.eks. *bilag C.3.*). Sådanne selvstændigt udarbejdede branchegarantier findes også i Norge (se f.eks. *bilag C.15.*), hvor der derimod ikke foreligger et generelt forhandlingsresultat FO og erhvervslivet imellem vedrørende garantibeviser.

Partsgarantier i form af varegarantier vedrørende kvaliteten spiller ikke helt samme rolle i Danmark ved salg af fabriksnye varer som i de andre lande. Det skyldes til dels forskellene i købelovsreguleringen af sælgerens afhjælpningspligt og -ret⁴²⁵ og i øvrigt nok også den

424. Se dog vedrørende kvalitetssiden *bilag C.6.* (pkt. 2), *C.13.* (pkt. 1) og *C.14.* (pkt. 2, stk. 1), jfr. også nedenfor ved note 435 om garantitid udover købelovens „absolutte“ reklamationsfrist.

425. Jfr. foran ved note 39.

offentligretlige regulering. Ved salg af nye varer vil en partsgaranti vedrørende kvaliteten således i Danmark som udgangspunkt forudsætte en garantitid, som går ud over købelovens 1 års-frist.⁴²⁶ I de andre lande accepteres derimod som udgangspunkt efter hidtidig praksis, at et afhjælpningstilsagn betegnes som garanti, i Norge og Sverige også selv om det ikke er et tilsagn om vederlagsfri afhjælpning, men f.eks. forbundet med selvrisiko.⁴²⁷ I Sverige kan sælgeren ved at give garanti forbundet med selvrisiko endvidere opkræve selvrisiko, også selv om der foreligger en køberetlig mangel, og også i øvrigt benytte garantien til at forringe forbrugerens retsstilling i forhold til, hvad der uden garantien ville have været gældende i tilfælde af mangler.⁴²⁸ Disse forhold giver sig ret markante udslag i anvendelsen af og indholdet i partsgarantier vedrørende kvalitet/afhjælpning i forbindelse med salg af varer.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at efter vedtagelsen af de beskyttelsespræceptive forbrugerkøbsregler i henholdsvis Norge og Danmark, valgte bilbranchen i sine standarddokumenter vedr. salg af nye biler at holde sig til købeloven og derfor indskrænke sig til en reklamationsvejledning fremfor at operere med en branchegaranti, jfr. henholdsvis *Krüger* s. 160 f og dansk FO-beretning 1979-80 s. 24 f. Den danske reklamationsvejledning gengiver ganske kort købelovens regler om mangler og herudover følgende: „Dersom bilen ikke kan køres til sælgers værksted, og køberen har afholdt udgifter til transport af bilen, skal sælgeren refundere dokumenterede omkostninger, der med rimelighed er afholdt til transporten. I de tilfælde, hvor det er umuligt, til væsentlig ulempe, eller forbundet med uforholdsmæssige omkostninger at bringe bilen til sælgers værksted, kan køberen – så vidt muligt efter nærmere aftale med sælgeren – lade presserende reklamationsarbejder udføre hos en anden autoriseret forhandler af det pågældende mærke eller, hvis dette ikke kan ske, på andet fremmed værksted i Danmark såvel som i udlandet. Såfremt der kræves betaling for det udførte arbejde, er det vigtigt at få en specificeret og kvitteret regning herfor, samt at få udleveret de udskiftede dele, således at detaljerede oplysninger kan forelægges for sælgeren. Henvendelse til sælgeren om godtgørelse af udlæg må ske inden rimelig tid.“

Tredjemandsgarantier i form af fabrikant/importørgaranti forekommer inden for visse varebrancher som hårde hvidevare-branchen

426. Jfr. foran ved note 282.

427. Jfr. foran ved note 286-287.

428. Jfr. foran ved note 162 og 167.

stort set i forbindelse med enhver vare i Danmark, Finland og Norge,⁴²⁹ men ikke i Sverige.⁴³⁰ Den praktiske baggrund for sådanne tredjemandsgarantier er typisk den, at den professionelle vedligeholdelse, service og reparation ikke er knyttet til detailhandelen, men forestås af fabrikant/importør.⁴³¹ Gennem garantien opnås i praksis, at sælgeren og hans købelovsansvar kobles ud og erstattes af et tilsvarende funktionelt mangelsansvar for fabrikant/importør. I Sverige var fabrikant/importør-garantier tidligere lige så udbredte som i de øvrige lande, men forekommer nu kun sjældent;⁴³² til gengæld ses den et-årige sælgergaranti forbundet med et flerårigt fabrikant/importør „serviceåtagande“.⁴³³

Om fordelingen af ansvaret for mangler og fejl mellem forhandler og dennes leverandør, se SOU 1981:31 s. 46 f: „I de centralt utformade avtalen med anknytning till standardiserade konsumentgarantier är frågan i första hand hur ansvaret för de rättigheter konsumenten ges skall fördelas. Villkoren är här mycket olika. Det finns exempel på att leverantören i huvudsak på egen bekostnad själv svarar för avhjälpande av bristfälligheter och fel enligt den garanti som lämnats till konsumenten av återförsäljaren. Enligt vissa avtal åtar sig däremot leverantören endast att tillhandahålla reservdelar, medan återförsäljaren i huvudsak får svara för arbets- och eventuella rese- och/eller transportkostnader ... Enligt de separata återförsäljaravtalen inom bilbranschen, där det finns centralt utformade konsumentgarantier, skall leverantören ersätta återförsäljaren för material och arbete som åtgått för att avhjälpa felet. Beräkningen av ersättningen skall ske enligt särskild överenskommelse och det är osäkert om återförsäljaren får full ersättning för sitt arbete.“ – I U.S.A. har „lack of full reimbursement“ af forhandleren „for all of the costs incurred in making warranty repairs“ været fremhævet som „the main reason that motor vehicle warranty service is so poor“, jfr. *Roland Mark Cavalier* i *Albany Law Review* vol. 34 (1970) s. 360. Om forholdet fabrikant-

429. Se f.eks. *bilag C.1., C.5. og C.14.* Af den i note 399 nævnte rapport, tabel 27 og 28, s. 218 ff fremgår, at op imod 100% af de danske svarpersoner oplyste at have fået garanti i forbindelse med køb af vaskemaskiner, opvaskemaskiner, støvsugere og ovne.

430. Jfr. SOU 1979:36 s. 274. Se til i illustration *bilag B.1., C.32. og C.33.*: sælgergaranti i Sverige, fabrikant/importørgaranti i de øvrige lande.

431. Jfr. *Åge Erhardtsen*: Reparation og vedligeholdelse, Erhvervsøkonomisk Institut, Odense Universitet, 1981 (udgivet i serien Nord), s. 36 ff.

432. Om baggrunden herfor se note 145, *Jürgen Luft*: Konsumentköp av personbilar (1977) s. 49 ff, *Hellner* s. 185 og SOU 1979:36 s. 274.

433. Se f.eks. *bilag C.33*

forhandler-forbruger i forbindelse med mangler, som forhandleren i forhold til forbrugeren hæfter for, se *von Westphalm* i NJW 1980 s. 2227 ff.

Garantiperioden ved garantier for fabriksnye varer er typisk 1 år, i Norge 2 år. Denne forskel ses ikke helt sjældent for helt den samme vare.⁴³⁴ Længerevarende garantier forekommer, men hører så absolut til undtagelsen.⁴³⁵ Ved brugte varer er garantiperioden ofte kortere og f.eks. på bilområdet typisk forbundet med selvrisiko (bortset fra Finland).⁴³⁶

Tjenestegarantier anvendes mindre hyppigt end varegarantier, og garantiiden er i alle landene i reglen kun nogle få måneder.⁴³⁷

På de områder, hvor der i Sverige er udarbejdet en branchegaranti efter forhandling med KO,⁴³⁸ synes denne i praksis at fortrænge individuelle garantier i den organiserede del af erhvervslivet.⁴³⁹ Dette gælder næppe i samme grad i de øvrige lande.⁴⁴⁰

Samtlige garantier hjemler forbrugeren krav på afhjælpning i et

434. Se f.eks. *bilag C.33*. Smh. hermed *bilag B.1.*, hvis 1 års garanti ikke gælder, hvis varen er købt i Norge: „For varer købt i Norge har kunden i henhold til norsk lov rettigheter utover dette, herunder Kjøpslovens reklamasjonsregler.“ – Forskellen er utvivlsomt en følge af, at fristen i KPL § 54 er 2 år. I øvrigt kan en sådan forskel være begrundet i konkurrencesituationen, jfr. foran under 4.1.1. Under henvisning hertil indførte Volvo således i 1984 væsentlig længere garantier (3 år generelt, 6 år mod rust, 5 år på sikkerhedsseler), dog kun på det nordamerikanske marked. Som anført i FDM's medlemsblad *Motor* 1984 nr. 22 s. 2 er det en ringe trøst for f.eks. danske Volvo-købere (1 års garanti), at Volvo anser „Volvo-navnet som den bedste garanti. Det står for tryghed og et seriøst ansvarligt foretagende over for kunderne“.

435. Se f.eks. *bilag C.16.* og *C.17.* (10 års garanti mod brud på cykelstel), *C.22.* (cykel 5 år) og *C.25* (symaskine 5 år) samt *bilag A.2.*, *3.b.*, *5.b.*, *7.a.*, 28. og 29. Se også SOU 1972:28 s. 175.

436. Se f.eks. *bilag C.10.*, *C.12.* og *C.21.* (brugt bil: 3 mdr./5.000 km, de to sidstnævnte med selvrisiko). Om vilkårspraksis på brugtbilområdet i Danmark, se FKN Årsberetning 1983 s. 14, hvoraf fremgår, at det er ret sædvanligt med en 3 måneders garanti og 50% selvrisiko, ofte mere i anden og tredje måned.

437. Se herved gennemgangen i SOU 1979:36 s. 274 ff og 288 f. Se også *bilag C.3.* (reparationsgaranti – ingen fast praksis i radio- og tv-branchen i Danmark). Se i øvrigt *bilag C.11.*, *C.27* og *C.28.* (3. mdr.'s reparationsgaranti) samt *C.26.* (6 mdr.). Se også *bilag A.23.a.*, *23.b.* og 24.

438. Se den af Björn Hydén udarbejdede oversigt i Konsumenträtt & ekonomi 1982 nr. 5 s. 55 ff.

439. Jfr. Råd & Rön 1984 nr. 6-7 s. 38: „Vid köp av tvättmaskin har man alltid 1 års garanti och ett 3-årigt serviceavtal“. Se også note 443.

440. Ingen af garantierne i *bilag B.1.-10.* er i overensstemmelse med *bilag C.1.*, der heller ikke – som den svenske EHL 74 – er indarbejdet i *bilag C.32.*

eller andet omfang – undertiden mod afholdelse af visse udgifter. I den forbindelse forekommer imidlertid ganske hyppigt egentlige ansvarsfraskrivelser.⁴⁴¹

4.1.6. Garantireguleringens gennemslagskraft

Garantitermen anvendes uendelig ofte, i vidt forskellige sammenhænge som signal for vidt forskellige forhold. Overtrædelser af den gældende regulering er ganske hyppige.

Der er flere grunde hertil. Også blandt erhvervsdrivende kniber det med kendskab til detaljer i købelovgivningen og markedsføringsreguleringen. På garantiområdet kan det endvidere, ikke mindst i Sverige, være ganske vanskeligt efter de hidtil praktiserede retningslinjer at trække grænsen mellem det lovlige og det ulovlige.

De civilretlige beskyttelsesregler viger i praksis i de fleste tilfælde for garantivilkårene, bl.a. på grund af forbrugernes ukendskab til den forbrugerbeskyttende lovgivning, jfr. foran under 4.1.3.⁴⁴² Den offentligretlige aftalevilkårsregulering synes i Sverige at være slået ganske godt igennem i den brancheorganiserede del af erhvervslivet i form af anvendelse af de med KO forhandlede garantivilkår – derimod ikke i samme grad i den uorganiserede del af erhvervslivet.⁴⁴³ En medvirkende årsag til den høje efterlevelseseegrad blandt organiserede har muligvis været, at det af KO tilstræbte beskyttelsesniveau synes relativt beskedent – afstemt som det er med KKL's minimumsregler.⁴⁴⁴ I samtlige lande gælder, at reklamekontrollen

441. Se f.eks. *bilag C.5.* (sidste punktum), *C.10.* (§ 7), *C.12.* (pkt. 7), *C.14.* (pkt. 7, stk. 2), *C.18.* (pkt. 7), *C.19.* (pkt. 5), *C.21.* (pkt. 6), *C.23.* (pkt. 8), *C.24.* (pkt. 8), *C.27.* (pkt. 4), *C.28.* (pkt. 4), *C.30.* (pkt.8.2.) og *C.31.* (pkt. 5.2.1.). Se herved SOU 1972:28 s. 175 ff og betænkning nr. 738/1975 s. 62 („... skoleeksempler på vilkår, man ønsker at imødegå, kan hentes blandt erklæringer, der betegner sig som garantier.“) – *George L. Priest: A Theory of the Consumer Product Warranty*, Yale Law Journal vol. 10. (1981) s. 1297 ff opstiller den tese, at garantiomfang og -begrænsninger bestemmes *alene* på grundlag af, hvem af parterne der er i stand til billigst/mest effektivt at imødegå eller forsikre sig mod tab som følge af kvalitetssvigt. Som anført af *William C. Whitford: Comment on A Theory of the Consumer Product Warranty*, Yale Law Journal vol. 91 (1982) s. 1370 ff er tesen imidlertid behæftet med „serious analytical flaws ... its policy suggestions ... premised on a mistaken assumption about the law“.

442. Se herved f.eks. foran ved note 157, 161 og 163.

443. Jfr. herved *Jürgen Luft: Konsumentköp av personbilar* (1977) s. 221 ff. Se også foran ved note 438.

444. Jfr. herved *Jürgen Luft: Konsumentköp av personbilar* (1977) s. 254 ff.

praktiseres på et grundlag, som er ganske ressourcekrævende, og derfor vanskeligt kan blive effektiv.

4.2. Reguleringsmæssige overvejelser

4.2.1. Indledning

Overvejelserne i det følgende begrænses til at angå specifikke garantiproblemer. Udgangspunkt tages derfor i de til garantitermens anvendelse knyttede forbrugerforventninger, jfr. herom foran under 4.1.2. Reklamereguleringsmæssigt synes hovedproblemet, når henses til garantireklame i praksis, jfr. herom foran under 4.1.4., at være at sikre, at garantitermen anvendes i reklame m.v. på en således specificeret og med forbrugernes garantiforventninger afstemt måde, at garantireklame er egnet til at danne grundlag for rationel forbrugeradfærd. Hvad vilkårsreguleringen angår, synes hovedproblemet, når henses til garantivilkår i praksis, jfr. herom under 4.1.5., at være at sikre, at garantivilkår er egnet til at indfri/beskytte forbrugernes garantiforventninger.

Garantitermen udløser i almindelighed forbrugerforventninger om at være særlig godt stillet, såvel faktisk (bedre kvalitet end ellers o.s.v.) som retligt (særlig betrygget position m.v.). Hvad forventningerne om faktiske fordele angår, foreligger der for så vidt ikke noget principielt civilretligt problem, da forbrugeren har krav på en ydelse af en så god kvalitet, som med rimelighed kan forventes, bl.a. under hensyn til garantitermens benyttelse. Forventningerne om retlige fordele går ud på risikoovertagelse, på civilretligt at være bedre stillet end ellers, og en drøftelse af de garantispecifikke problemer i relation til disse forventninger må derfor – i hvert fald som udgangspunkt – ske på grundlag af de civilretlige regler.

Det er dog uden videre klart, at en detaljeret civilretlig garantiregulering ville kunne afklare og præcisere retstilstanden, som på adskillige punkter er usikker i kraft af de gældende reglers generelle karakter og tendensen i retspraksis til at begrunde afgørelser så konkret, at præjudikatværdien ofte er svag. På den anden side er det også klart, at ud fra en individualiserende civilretlig synsvinkel er de med garantitermens anvendelse forbundne forbrugerproblemer ikke garantispecifikke. De til garantitermen knyttede forbrugerforventninger af faktisk karakter vil i almindelighed foreligge også uden dens anvendelse – omend næppe med samme styrke. At knytte

særlige civilretlige fordele til garantitermen ville derfor i de fleste tilfælde fremstå som udtryk for en haltende løsning af et mere omfattende problem. Dette ville f.eks. gælde en regel om, at en vare markedsført under anvendelse af garantitermen, kan den erhvervsdrivende ikke påberåbe sig fristen i KBL § 83, da forbrugeren i mange tilfælde også uden garantitermens anvendelse vil have sådanne forventninger om holdbarhed, som rækker ud over 1 års fristen og kunne fortjene retlig beskyttelse. Det ville også gælde en regel om, at garantikrav kan rejses af den til enhver tid værende ejer, da noget andet i forbrugerforhold ikke synes at burde gælde for mangelskrav.

De reguleringsmæssige overvejelser i det følgende angår derfor i første række den offentligretlige garantiregulering. Den civilretlige regulering holdes så at sige konstant. Der går således ikke ind i en drøftelse af f.eks. behovet for eller det hensigtsmæssige i at forlænge eller ophæve købelovgivningens (principielt) absolutte reklamationsfrist eller lignende retspolitiske spørgsmål, som rækker ud over de problemer, der er forbundet med selve anvendelsen af ordet „garanti“.

Visse specifikke garantiproblemer kan imidlertid ikke behandles løsrevet fra det videregående civilretlige spørgsmål om en sælgers afhjælpningsret og -pligt efter almindelige regler. Garantipraksis bestemmes til dels af dette spørgsmåls civilretlige løsning, jfr. herved foran under 4.1.5., hvortil kommer, at det er et centralt garanti-problem, om et tilsagn om afhjælpning i sig selv kan berettige til anvendelse af garantitermen, jfr. nedenfor under 4.2.7.

4.2.2. Det offentligretlige garantibegreb: faktiske eller retlige fordele?

Det helt centrale offentligretlige reguleringsmæssige spørgsmål er, hvad der kan berettige til anvendelse af garantitermen, når henses til de forbrugerforventninger den skaber. En fastlæggelse af disse krav indebærer for så vidt opstilling af et offentligretligt garantibegreb.

I førkøbsfasen skaber garantitermen som nævnt under 4.1.2. i første række forventninger om faktiske fordele, idet de samtidig skabte forventninger om risikoovertagelse understøtter kvalitetsforventningerne. Indfries disse kvalitetsforventninger, opstår der ikke

efter køb noget garantiproblem. Indfries de ikke, er problemet, om forbrugerne sikres sådanne civilretlige fordele, som er rimelige under hensyn til de ved garantien skabte kvalitetsforventninger.

Selv om de til garanti vedrørende kvalitet knyttede forbrugerforventninger mere går på faktiske end retlige fordele, foretages den offentligretlige kontrol med udgangspunkt i et garantibegreb, hvorefter det centrale er retlige fordele.⁴⁴⁵ Ved reklamereguleringen er en stillingtagen til det berettigede i garantitermens anvendelse under hensyn til dens egnethed til at vildlede forbrugerne på grundlag af et sådant garantibegreb for så vidt mindre adækvat.

Retsteknisk er dette imidlertid, når det drejer sig om kvalitetsgaranti/forventninger, at foretrække fremfor en langt mere usikker bedømmelse af, om den garanterede ydelse faktisk lever op til de mere eller mindre entydige kvalitetsforventninger, garantitermen vækker hos forbrugeren. Hertil kommer, at det ville være u hensigtsmæssigt at operere med forskellige garantibegreber alt efter, om garantitermen bruges om eller i aftalevilkår. Reelt er der tale om to sider af samme sag, de umiddelbare forbrugerinteresser før og efter køb blot af lidt forskellig beskaffenhed.

Det bør dog samtidig understreges, at selv om der til en garanti er knyttet retlige fordele, kan anvendelsen dog være vildledende, fordi kvaliteten er for ringe i forhold til de i kraft af garantien skabte kvalitetsforventninger, f.eks. hvis garantisvigt snarere er hovedreglen end undtagelsen.⁴⁴⁶ I praksis synes der grund til at forfølge dette aspekt i højere grad end hidtil med henblik på i det mindste at opnå, at garanti for kvalitet kun anvendes om produkter og ydelser af i det mindste rimelig god kvalitet („normal god handelsvare“). I det hele er det vigtigt at fastholde, at der skal foretages en helhedsvurdering af, om der i den givne sammenhæng under hensyn til rimelige forbrugerforventninger foreligger vildledning, herunder – men ikke kun – om der er knyttet retlige fordele til garantien.

445. Se foran under 3.4.2.

446. Jfr. foran ved note 267 og 328.

4.2.3. *Krav om væsentlige og adækvate fordele*

– uden ansvarsfraskrivelse

Garantitermens anvendelse bør, når henses til de herved skabte særligt positive forbrugerforventninger, jfr. foran under 4.1.2., betinges af, at forbrugeren reelt stilles væsentlig bedre end ellers. Et sådant krav stilles da også principielt i alle de nordiske lande.⁴⁴⁷

I kraft af, at kontrollen i første række udøves som en terminologimisbrugskontrol i henhold til et offentligretligt garantibegreb, hvorefter det afgørende er retlige fordele, er der imidlertid risiko for, at fordelsvurderingen i for høj grad løsrives fra de ved garantien skabte forbrugerforventninger, som i første række går på faktiske fordele. Ganske vist skrives der ind, hvis garantisvigt snarere er reglen end undtagelsen,⁴⁴⁸ hvorved forbrugerforventningerne om faktiske fordele gives et minimum af beskyttelse. I adskillige tilfælde synes der imidlertid at være grund til at foretage en integreret fordelsvurdering fremfor en første og i princippet afgørende vurdering af retlige fordele⁴⁴⁹. Retlige fordele er vigtige, når uheldet er ude. Hvor væsentlige de er, afhænger af et skøn over et fremtidigt forløb. Faktiske fordele kan være nok så væsentlige, ikke mindst i lyset af, hvad der garanteres, og hvorledes garantien præsenteres. I hvert fald bør på grundlag af det almindelige vildledningsforbud stilles det krav, at garantifordelene skal være væsentlige i forhold til de ved garantien skabte forbrugerforventninger, d.v.s. adækvate. Fordelsvurderingens gennemførelse på denne baggrund i relation til afhjælpningstilsagn præsenteret som garanti drøftes nedenfor under 4.2.7.

Ved fordelsvurderingen opstår i øvrigt det spørgsmål, om garantitermens benyttelse skal være betinget af, at garantien ikke „på noe punkt må innskrenke de rettigheter kjøperen har etter lovgivningen, men må gi kjøperen rettigheter i tillegg til de han ville hatt uten garantien“. ⁴⁵⁰ I langt de fleste tilfælde vil en beføjelsesudvidelse i én henseende og en beføjelsesindskrænkning i en anden være inkommensurable størrelser, hvorfor en samlet fordelsvurdering ikke sy-

447. Se foran ved note 280-281.

448. Jfr. foran ved note 226 og 328.

449. Jfr. herved også foran under 4.2.2.

450. Jfr. norsk FO-udtalelse i sag nr. 2067.82 (FO-bladet 1983 nr. 4 s. 21).

nes mulig.⁴⁵¹ Hertil kommer, at en accept af, at en vare eller tjeneste markedsføres under garanti indeholdende en ansvarsfraskrivelse, synes klart egnet til at vildlede forbrugerne, som udelukkende forbinder garantien med det positive, jfr. foran under 4.1.2.⁴⁵² Der synes således god grund til at betinge garantitermens anvendelse af, at garantitilsagnet ikke indeholder ansvarsfraskrivelse i forhold til de almindelige regler.⁴⁵³

Et sådant krav er i overensstemmelse med Council of Europe, Council of Ministers, Resolution (78) 38 on Adequate After-Sales Service, pkt. ii, litra b. Den amerikanske Magnuson-Moss Warranty Act (*bilag D.7.*) indeholder i sec. 108 et forbud mod i en garanti at indsatte ansvarsfraskrivelser.

De med svensk KO forhandlede garantibeviser indeholder regelmæssigt ansvarsfraskrivelser, bl.a. således at produktansvaret for personskade er begrænset til tilfælde af „grov vårdlöshet“, se f.eks. *bilag C.23.* pkt. 8. Et sådant vilkår synes i sig selv urimeligt, jfr. herved *Børge Dahl*: Produktansvar (1973) s. 465 ff og *Jørgen Hansen* i UfR 1983 B s. 427, note 14. Så meget desto mere stødende virker vilkåret unægtelig i et garantibevis, jfr. også *Luft*: Konsumentköp av personbilar (1977) s. 73 ff.

4.2.4. Garantiklassificering

Garanti bruges om de mest forskelligartede forhold og anvendes ofte uden nærmere angivelse af, i hvilken henseende der gives garanti. Da „blanke“ garantiudsagn af forbrugerne forstås som gående på kvaliteten/funktionsdygtigheden, jfr. foran under 4.1.2., bør stilles det krav til anvendelse af garantitermen, at den kun anvendes alene, når den vedrører kvalitet i form af funktionsdygtighed. Af samme grund bør garantitermen i andre tilfælde kun anvendes som del af et sammensat ord, hvis anden del klart identificerer det garanterede aspekt, f.eks. prisgaranti, når det er prisbillighed, der garanteres,⁴⁵⁴ lagergaranti eller tilsvarende, når det er lagerfø-

451. Dette gælder dog ikke en afhjælpningsgaranti forbundet med udvidet afhjælpningsret, jfr. om fordelsvurderingen ved sådanne garantitilsagn nedenfor under 4.2.7.

452. Se herved den i note 150 refererede FKN j.nr. 1983-100-25.

453. Der ses foreløbigt bort fra det i note 451 nævnte forhold. Når bortses fra Sverige, synes hidtidig praksis i overensstemmelse med det anførte, jfr. foran ved note 288-290.

454. Som f.eks. *bilag A.13.a.*, *A.14.a.* og *A.15.*

ring/leveringsdygtighed, der garanteres,⁴⁵⁵ ægthedsgaranti, når det er ægtheden, der garanteres, tilpasningsgaranti eller tilsvarende, når det er justering m.v., der garanteres, o.s.v.

De ret almindelige organisationsgarantier,⁴⁵⁶ hvis indhold alene er, at vedkommende brancheforening/garantifond indestår som en slags kautionist for opfyldelsen af mangelskrav (organisationen betaler, hvad vedkommende erhvervsdrivende er forpligtet til efter almindelige regler, men ikke kan eller vil betale – indtil et vist beløb m.v.), bør betegnes som kautionsgaranti eller på anden tilsvarende måde, som umiddelbart klargør, at garantifordelen vedrører soliditet, ikke kvalitet.

Det spørgsmål kan rejses, om produktløfter om andet end funktionsdygtighed (brugbarhed, driftssikkerhed, holdbarhed), f.eks. om oprindelse, ægthed eller fremstillingsmåde, bør kunne forbindes med garanti. Når der er givet et sådant produktløfte, foreligger der en mangel, hvis oplysningen om vedkommende egenskab er forkert. Er oplysningen forbundet med garanti, vil der i tilfælde af urigtighed udover de sædvanlige mangelsbeføjelser kunne kræves erstatning, ligesom der (i hvert fald i Danmark) er en formodning for, at en garanti for en egenskab, der er uafhængig af tidsrelationen, gennembrøder den absolutte reklamationsfrist.⁴⁵⁷ Når navnlig det sidste er tilfældet, kan der næppe i almindelighed rejses indvendinger mod anvendelsen af garantitermen, som jo i disse tilfælde er en let kommunikabel og forståelig måde at angive retsfølgen på.⁴⁵⁸ Garantier af denne art bør i overensstemmelse med det anførte i deres betegnelse klassificeres som sådanne.

I nogle tilfælde vil forbrugerne imidlertid på grund af en garanti for f.eks. en bestemt fremstillingsmåde (f.eks. bilen har gennemgået 2 rustbeskyttelsesbehandlinger) forvente en særlig god kvalitet i den henseende, som vedkommende fremgangsmåde er af relevans for (i eksemplet: bilen rustner ikke). I sådanne tilfælde bør de givne oplys-

455. Det afgørende er at finde en betegnelse, som umiddelbart klargør garantiindholdet for forbrugerne. „Særtilbudsgaranti“ i *bilag A.13.a.* og „garanti“ for „mængde“ i *A.14.a.* repræsenterer næppe det optimale, men kan i den givne sammenhæng næppe øge kvalitetsforventningen i kraft af garantitermens anvendelse.

456. Se herved de danske ordninger i *bilag A.25.b.*, *A.26.a.*, *A.27.* og *C.7.*

457. Se foran ved note 206, 210, 274 og 275.

458. Sml. hermed svensk MD 1975:17 omtalt i note 269 og dansk FO-beretning 1979-80 s. 122 omtalt i note 270.

ninger om fremstillingsmåde eller andet kun kunne forbindes med garanti, hvis den erhvervsdrivende overtager risikoen for ydelsens funktionsdygtighed i den pågældende retning (i eksemplet i form af afhjælpning af eventuelle rustskader i f.eks. 6 år, jfr. *bilag C.34.*).⁴⁵⁹

Anvendelse af betegnelsen tilfredshedsgaranti bør ud fra det anførte være forbeholdt tilfælde, hvor garantien vedrører kvaliteten/funktionsdygtigheden på en med forbrugernes garantiforventninger adækvat afstemt måde. F.eks. bør 14 dages fortrydelsesret i forbindelse med køb af varige goder ikke kunne benævnes tilfredshedsgaranti, da tilfredshed vedrørende et sådant produkt er relateret også til produktets holdbarhed; fortrydelsesretten bør derimod, hvis garantitermen ønskes anvendt, benævnes fortrydelses(rets)garanti.⁴⁶⁰ Det samme gælder en fortrydelsesret i relation til fødevarer og lignende forbrugsgoder. „The proof of the pudding is in the eating“, og en tilfredshedsgaranti for sådanne varer bør derfor indebære tilbagebetaling af købesummen/levering af ny vare uafhængig af varens tilbagelevering. En garanti kvalificeret med præfikset tilfredshed skaber særlige forventninger om kvalitet/funktionsdygtighed, og da der yderligere findes et mere adækvat alternativ, bør dette benyttes, når udsagnet kvalificeres gennem garantitermen.⁴⁶¹

Hvis der i overensstemmelse med det anførte gås ud fra, at garantiudsagn, som vedrører andet end ydelseskvalitet, kun bør anvendes som en del af et sammensat ord, og der tillige (i overensstemmelse med det nedenfor under 4.2.6. anførte) gås ud fra, at der i reklamer skal gives oplysning om sådanne garantiers nærmere indhold, kunne det hævdes, at garantitermen i disse tilfælde ikke har nogen adækvat signalfunktion, men alene indebærer en risiko for, at den, der hastigt løber reklamen igennem, kommer til at overvurdere betydningen af de pågældende (eksplicit angivne) fordele. Der kun-

459. Sml. hermed svensk MD 1975:17 omtalt i note 269.

460. Sml. hermed dansk FO-beretning 1979-80 s. 122 omtalt i note 268.

461. Der er altså efter det anførte ikke noget til hinder for at reklamere med: „Fuld tilfredshed eller pengene tilbage“. Udsagnet bør blot ikke kunne understreges ved benyttelse af ordet garanti alene eller i sammensætninger som tilfredshedsgaranti, men kun ved benyttelse af betegnelsen fortrydelses(rets)garanti, medmindre garantien gælder uafhængig af varens tilbagelevering (ved fødevarer m.v.) eller i en periode tilstrækkelig lang til at garantien reflekterer forbrugernes tilfredshedsforventninger vedr. brugsperiode/holdbarhed (ved varige forbrugsgoder). – Om „Satisfaction or Your Money Back“ – udsagn, se i øvrigt Federal Trade Commission Guides Against Deceptive Advertising of Guarantees, *bilag D.8.*, afsnit III.

ne måske derfor være grund til at overveje, om der burde anlægges en lige så restriktiv bedømmelse af garantireklame (for andet end ydelseskvalitet) som den, der praktiseres med hensyn til anvendelsen af ordet „gratis“.

Jfr. herved det svenske Näringslivets Opinionsnämnds principudtalelse i sag 385/61 (gengivet i *Bernitz, Modig og Mallmén* s. 295 f) om en reklame, hvorefter køberen af „blomsterlökar“ fik et „bordsur alldeles gratis“: „I denna fråga ... har ... olika meningar yppats. En ståndpunkt är, att ord som 'gratis' vid kombinerade utbud icke av allmänheten tolkas bokstavligen och därför icke vilseleder någon ... En helt motsatt ståndpunkt är att 'gratis' och liknande ord och uttryck har en suggestiv inverkan, som på något sätt avtrubbar konsumentens kritiska sans och gör konsumenten benägen att övervärdera utbudets förmånlighet; det är alltså här fråga om ett vilseledande baseret på huvudsakligen irrationella faktorer ... (Nämnden håller det) för troligt att de helt säkert icke så få köpare, som är mindre kritisk inställda och icke har möjlighet eller intresse för att närmare begrunda innebörden av ett kombinationsutbud och vilka därför mera ledas av intryck och spontana impulser än av välgrundade överväganden, lätt kan tolka uppgifter som 'gratis' i dessa sammenhang på nyss anført sätt eller i varje fall få det intrycket att ifrågavarande vara eller prestation respektive erbjudandet i dess helhet innefattar en större förmån än vad som i verkligheten är förhållandet.“ – Det skal herved bemærkes, at den amerikanske Magnuson-Moss Warranty Act (*bilag D.7.*) i sec. 101(6) definerer „written warranty“ i forbindelse med salg af „a consumer product“ som udsagn „which relates to the nature of the material or workmanship and affirms that such material or workmanship is defect free or will meet a specified level of performance over a specified period of time“ eller som „any undertaking ... to refund, repair, replace, or take other remedial action with respect to such product in the event that such product fails to meet the specifications set forth in the undertaking“. En adgang til at fortryde uden hensyn til eventuelle defekter anses ikke for en „written warranty“ under sec. 101(6). „Therefore, suppliers should avoid any characterization of such terms of sale as warranties. The FTC says the use of such terms as 'free trial period' ... are appropriate“, jfr. *John Kolb and Steven S. Ross: Product Safety and Liability* (New York 1980) s. 30. – I *Office of Fair Trading: Consumer Guarantees – a discussion paper* (London 1984) s. 13 hedder det, at „the main problem is confusing terminology“. Som løsning foreslås indført en fast terminologi.

4.2.5. Obligatorisk angivelse af garantitid – dennes længde

Set fra et forbrugersynspunkt er konkurrence på kvalitet og dermed også på kvalitetsgaranti en god ting. For at der kan foregå en i forholdet mellem konkurrenterne og over for forbrugerne loyal og rimelig konkurrence på garanti må det imidlertid kræves, *at* garantireklamen er sand – at der faktisk ydes de udlovede civilretlige fordele af betydning for ydelsens kvalitet i form af risikoovertagelse –, *at* garantifordelene ikke præsenteres på en måde, der er egnet til at vildlede forbrugerne, og *at* garantireklamen ikke er urimeligt mangelfuld, men angiver det mindstemål af oplysninger, som muliggør en rationel forbrugsbeslutning, herunder sammenligning med andre erhvervsdrivendes garantireklame.

Mens de to førstnævnte krav står i centrum for reguleringen af garantireklamen efter de retningslinjer, der hidtil har været praktiseret,⁴⁶² synes det sidst anførte at indtage en ret tilbagetrukket plads.

Stilles det krav til garanti vedrørende andet end funktionsdygtighed, at de skal karakteriseres som det de er, jfr. foran under 4.2.4., således at garanti i øvrigt reserveres overtagelse af risikoen for ydelsesegenskaber, kan en sådan reklameret garantis nærmere fordelagtighed kun vurderes af forbrugeren og sammenlignes med garantier for andre produkter, dersom reklamen samtidig angiver garantiens udstrækning i tid. I modsat fald foregår forbrugers vurdering i blinde.⁴⁶³ Garantitidsangivelse synes at være en enkel,

462. Se nærmere foran under 3.4.3.

463. Garantireklame uden angivelse af garantitid præsenterer for så vidt forbrugerne for problemer af samme beskaffenhed som dem, der er knyttet til prisreklamer, som kommunikerer prisens fordelagtighed ved angivelse af „nu“, „nedsat“ eller „udsalg“ uden samtidig at give forbrugerne noget grundlag for selv at vurdere, hvor fordelagtig prisen er. I FO/KO-praksis søges dette problem løst ved et krav om, at prisreklamer, som betjener sig af de citerede udtryk, tillige skal indeholde en angivelse af den tidligere gældende pris eller størrelsen af prisnedsættelsen, jfr. således dansk FO's retningslinjer for prisreklame (juli 1983, FO-beretning 1981-82 s. 150 f) pkt. 2 og de lignende retningslinjer i svensk KOVFS 1977:1, pkt. 2.1.2., og norsk FO-orientering af 4/11 1977 pkt. 10 og 13 sammenholdt med Markedsrådets sag 1975:15. Anvendelsen af ordet „tilbud“ uden oplysning om, hvori det fordelagtige ved „tilbudet“ består, synes at stille forbrugerne over for tilsvarende problemer. Selv om det i dansk FO-beretning 1983 s. 28 f udtales, at „angivelsen 'tilbud' i reklamepraksis anvendes som en henvisning til fordele af forskellig og til dels ubestemt karakter“, hedder det videre: „På denne baggrund fandt FO ikke, at det i

men ret adækvat måde at give forbrugernes positive garantiforventninger et nogenlunde bestemt indhold, ligesom konkurrence på garantitid ville være reel virksomhederne imellem og umiddelbart forståelig for forbrugerne, som således ville blive stillet overfor et reelt valg og havde mulighed for en rationel stillingtagen.⁴⁶⁴

Om en erhvervsdrivende giver garanti vedrørende ydelseskvalitet afhænger til en vis grad af, om hans konkurrenter gør det.⁴⁶⁵ Derfor er det ofte sådan, at garanti i det store og hele ikke forekommer inden for visse brancher, men er udbredt inden for andre.⁴⁶⁶ Konkurrence på garanti, hvorefter der ydes civilretlige fordele af betydning for ydelsens kvalitet, inden for en branche synes også af denne grund af burde baseres på, at der kun må reklameres med garanti under samtidig angivelse af garantiperioden, således at forbrugerne gives en umiddelbar og let adgang til at vurdere og sammenligne, hvor fordelagtige de forskellige garantier er. Et sådant krav om obligatorisk garantitidsangivelse ville samtidig muliggøre en mere effektiv ressourcebesparende håndhævelse af de principper, som regulerer garantireklamen, i de mange tilfælde, hvor der reklameres med garanti uden reel dækning herfor.

I de tilfælde, hvor der reklameres med „garanti“ uden tidsangivelse, er det efter nuværende praksis ofte ikke muligt at afgøre ud fra reklameteksten,

medfør af markedsføringsloven kan kræves, at angivelsen 'tilbud' eller tilsvarende angivelser altid skal ledsages af en nærmere forklaring på, hvori det fordelagtige ved 'tilbuddet' består.“

464. Se herved foran under 3.2. Se også *M.J. Trebilcock*: *Manufacturers' Guarantees* i *McGill Law Journal* vol 18 (1972) s. 1 ff, hvor det bl.a. hedder (s. 32), „that the *only* basis of comparison that the typical consumer will be able to make work is one where the *only* comparison he has to make is *duration*“, og også (s. 30), at garantiregulering bør have til formål „to bring strongly to the mind of the consumer before the time of purchase the one fact about guarantees that he can quickly and readily appreciate – their duration“. Den amerikanske Magnuson-Moss Warranty Act (*bilag D.7.*) er baseret på den opfattelse, at „clear concise information will promote comparison“, at „comparison will lead to competition among warranties offered on the market“, og at „this competition will encourage more extensive warranties and, in turn, greater product reliability“, jfr. *Thierry Bourgoignie* i *Journal of Consumer Policy* vol. 3 (1979) s. 269. Loven er „primarily a warranty labeling and information act“, jfr. *Guy Towle* i *Washington Law Review* vol. 52 (1977) s. 396. Den indeholder visse minimumskrav vedrørende indholdet i og annoncering med garantier, herunder bl.a. om angivelse af garantitid, jfr. sec. 102(a) (4).

465. Jfr. foran under 4.1.1.

466. Jfr. foran ved note 389.

hvorvidt der foreligger terminologimisbrug. For at få afklaret spørgsmålet er det nødvendigt at tage kontakt med den erhvervsdrivende og af denne få oplyst, om der ydes civilretlige fordele set i forhold til, hvad der ellers ville gælde, jfr. foran ved note 277 og 314. Som følge heraf og i betragtning af garantireklamens betydelige udbredelse og de forholdsvis beskedne ressourcer, der står til FO/KO's rådighed, er der meget snævre grænser for, i hvilket omfang det er praktisk muligt for FO/KO at overvåge, om garantireklamen lever op til de offentligretlige krav. Reklamereguleringens effektivitet kommer herved i høj grad til at bero på tilgangen af sager initieret af mere eller mindre holdbare klager fra individuelle forbrugere og konkurrenter, mens en mere systematisk udfarende indsats synes udelukket. Smh. herved svensk MD 1977:24, 1978:32, 1979:12 og 1979:21, som alle angår „blanke“ garantier i reklamer for erhvervsdrivende, der havde undladt at efterkomme ARN-afgørelser, og som, synes det, nok snarere kom i KO's søgelys af denne grund end som følge af deres annoncering. Se også finsk MD 1982:15 (Den lokale konsumentrådsgiver henledte KO's opmærksomhed på kvaliteten af cykler, et firma reklamerede som „garantiprodukter“. KO udbad sig nærmere oplysninger om garantien og indsendelse af garantivilkårene den 21/4 1981, rykkede for svar 12/6 1981, igen 19/10 1981, for den 9/2 1982 at give pålæg om oplysningernes meddelelse inden 14 dage med en fastsat „vite“ på 5.000 mark. Da firmaet havde „underlåtit att lämna KO de uppgifter som behövs för att fastställa lagenligheten“ dømtes firmaet til at betale „vite“).

Lægges derimod til grund, at reklamens henvisning til „garanti“ uden videre er urimelig mangelfuld og dermed kan begrunde indgriben, medmindre den samtidig angiver en garantitid, vil der kunne opnås en mærkbar forbedring af mulighederne for en vis systematisk indsats rettet mod terminologimisbrug.

Et krav om angivelse af en garantitid ville således allerede ved gennemlæsning af reklamen bringe på det rene for eksempel, om „reel bilgaranti“ i *bilag A.3.a.* dækker over andet og mere, end at der er tale om „en bil i topkvalitet“, og om „en god pels med garanti“ i *bilag A.6.b.* er udtryk for risikoovertagelse eller blot „en pels der holder“. På tilsvarende måde ville et krav om angivelse af garantitid muliggøre effektiv indskriden i tilfælde, hvor garantitiden er så kort, at der ikke ydes forbrugeren nogen reel civilretlig fordel. Se til illustration *bilag A.24.*, hvor det fremgår af annoncens eget indhold („der ydes 30 dages garanti på udført servicearbejde“), at den næppe er i overensstemmelse med dansk FO-praksis, jfr. note 292 ovenfor. Havde den erhvervsdrivende derimod valgt at lade annoncen præsentere en 30-dages „garanti“ ved hjælp af en formulering som f.eks. „garanti på udført servicearbejde“, således som det tilsvarende er gjort i en del rubrikannoncer i *bilag A.1.*, jfr. foran under 4.1.4., havde „opdagelsesrisikoen“ været minimal, idet det virker ret oplagt, at FO-indskriden praktisk taget ville være

udelukket. Eksemplet understreger klart ikke alene den omtalte retshåndhævelsesbetragtning, men også at garantireklamen som anført ovenfor bør anses for urimeligt mangelfuld, når den intet nævner om garantitiden.

Et ubetinget krav om, at garantireklame som nævnt skal angive garantitid, ville medvirke til at forbedre forbrugernes civilretlige position. Reklamens garantiudsagn ville nemlig herved opnå en sådan grad af bestemthed, at de (tilsyneladende) „blanke“ garantier med større sikkerhed end i dag ville kunne tillægges status som egentlige garantitilsagn, der kunne inkorporeres i aftalen vedrørende hovedydelsen. Den offentligretlige regulering ville herved i realiteten indebære, at der kunne opstilles et civilretligt materielt garantibegreb, der havde samme indhold som det offentligretlige, og som ville afgive det fornødne retlige grundlag for indfrielsen af de ved reklamen udløste (rimelige) forbrugerforventninger.⁴⁶⁷ Det anførte kunne navnlig få betydning i tilfælde, hvor garantireklamen ikke modsvares af egentlige aftalevilkår, som indebærer overtagelse af risiko for ydelsesegenskaber.

Et krav om angivelse af garantitid synes på denne baggrund velbegrundet ikke blot i relation til garantier vedrørende funktionsdygtighed, men synes også at burde stilles i relation til garantier vedrørende andre forhold end kvalitet, for så vidt tidsrelationen er af betydning, således for prisgarantier, lagergarantier, fortrydelsesretsgarantier m.v. Det samme gælder – også når henses til det foran ved note 208-209 anførte – garanti for ægthed og andre forhold, for hvilke tidsrelationen er uden betydning.

Kravet om tidsangivelse kan opfyldes ved angivelse af et bestemt tidsrum i år, måneder, uger eller dage eller ved udtrykkelig angivelse af, at garantien er tidsubegrænset.⁴⁶⁸

Ikke enhver tidsangivelse bør imidlertid accepteres i forbindelse med termen garanti.

Ved funktionsgarantier og garanti vedrørende andre forhold, for hvilke tidsrelationen er af betydning, synes der at måtte stilles krav om angivelse af garantitid i form af et bestemt tidsrum, jfr. herved foran ved note 208-210. Om funktionsgarantier synes på den ene side at burde stilles krav om en vis minimumsperiode, jfr. herom

467. Se herved foran ved note 51 og 80-82.

468. Tidsubegrænsede garantier forekommer ikke helt sjældent i praksis. Se f.eks. *bilag A.7.b.*, *A.8.a.* og *A.8.b.*

nærmere nedenfor under 4.2.7.8.-11.,⁴⁶⁹ og på den anden side også at burde skrides ind mod en garantiperiode „longer than the time the product can reasonably be expected to function“.⁴⁷⁰

I det hele er der en række særlige problemer forbundet med langvarige og tidsbegrænsede garantier.

Det gælder for garantikrav som mangelskrav, at de ikke er meget værd, hvis vedkommende firma i mellemtiden er gået konkurs eller afviklet på anden måde. „En garanti er“ – som det udtaltes i en annonce⁴⁷¹ – „aldrig bedre end det firma, der giver den. Derfor kan det ofte godt betale sig at interessere sig både for leverandørens garantiordning og for hans virksomheds økonomi.“ „Mange forbrugere er“ – som det hed i en anden annonce⁴⁷² – „gennem årene kommet i klemme med udførelsen af garantireparationer på langvarige forbrugsgoder, når den virksomhed, der havde ansvaret for garantien, måtte lukke“.

Det er klart, at jo længerevarende og mere omfattende en garanti er, jo mere forsikringslignende den bliver, des mere nærliggende vil det være at betinge garantien af, at der på forhånd er sikret økonomisk dækning for opfyldelsen af garantikrav, efterhånden som de aktualiseres. Efter praksis er der da formentlig også grundlag for indskriden mod, at der reklameres med garanti i tilfælde, hvor

469. „Product warranties should be effective for a period sufficient to allow any latent defects to surface“, lyder rekommandation I i *Product Warranties*, Business Guidelines to Meet Consumer Needs, Report of the Sub-Council on Warranties and Guarantees of the National Business Council for Consumer Affairs (Washington 1972), se *bilag D.9*. I rapporten (s. 8) siges dette at være „strictly a minimum term demanded by considerations of basic fairness“.

470. Jfr. *Product Warranties* (note 469) s. 8. „Extended coverage warranties should not misrepresent the useful life of the products covered“. Se om dette vildledningsaspekt også Federal Trade Commission Guides Against Deceptive Advertising of Guarantees (*bilag D.8.*) pkt. VII, Example 1.

471. Indrykket af A/S Dansk Rørindustri i det danske tidsskrift Fjernvarmen 1981 nr. 6 s. 10. Også over for private forbrugere understreges undertiden i garanti-reklame betydningen af garanti.

472. Indrykket af dansk radioforretning som led i kampagne vedrørende tegning af forsikring på 10. mill. kr. til sikring af opfyldelse af garantikrav. I annoncen hed det i øvrigt, „at detailhandelen er undergivet de samme usikre vilkår som den øvrige del af erhvervslivet“, og „at uanset hvem der yder garantien, er garantien kun sikret så længe, virksomheden består“, samt: „Ud fra den indstilling, at forbrugeren ikke i fremtiden skal være berørt af den stadig større risiko ved at drive forretning, har TV-Ringen nu forsikret sin totale garantiforpligtelse for 10 mill. kr.“ – Se et andet eksempel fra denne kampagne foran i note 338.

opfyldelsesmuligheden forekommer ganske usandsynlig uden særlig sikkerhed herfor, noget, som navnlig vil kunne komme på tale i relation til langvarige og tidsubegrænsede garantier.⁴⁷³

Spørgsmålet om særlig sikring af garantikrav mod konkurs m.v. synes i øvrigt at måtte ses i forbindelse med spørgsmålet om misligholdelseskravs stilling i konkurs. Der er i enhver handel en potentiel risiko for, at misligholdelseskrav bliver aktuelle, og yderligere risiko for, at sådanne krav viser sig uigennemførlige på grund af virksomhedsophør, konkurs eller andet. Behovet for beskyttelse mod risikoen for konkurs m.v. synes uafhængigt af, om det potentielle krav er et misligholdelseskrav eller et garantikrav. Noget andet er, at risikoen afhænger af den tidsperiode, hvori krav kan aktualiseres, og at en forlængelse af denne periode i givet fald typisk sker ved ydelse af garanti. En sådan garantirelateret kvalitetskonkurrence synes imidlertid i sig selv ønskelig og bør næppe generelt modvirkes ved krav om sikkerhedsstillelse eller tilsvarende. På den anden side vil en enkeltsagsbaseret kontrol formentlig være så usikker, at der kun vil blive skredet ind i flagrante tilfælde. Det praktiske problem ved stillingtagen til enkeltsager synes nemlig at være at foretage en bedømmelse af, om usikkerheden vedrørende opfyldelsen af den pågældende garanti er så stor, at der er grundlag for at stille krav om dokumentation for ordentlig økonomi eller egentlig sikkerhedsstillelse. En sådan bedømmelse må foretages under hensyn til garantiens omfang og tidsmæssige udstrækning, produktets art, garanti-givers økonomi og forholdene i branchen, de ved garantien skabte forbrugerforventninger m.v. En enkeltsagsbaseret kontrol efter disse retningslinier vil næppe kunne blive særlig effektiv. For så vidt kunne der være grund til nærmere at overveje, „om näringsidkare bör åläggas att vid garantiutfästelse avsätta medel till garanti-fond“.⁴⁷⁴ En overvejelse heraf synes imidlertid at burde ske som led i en generel overvejelse af behovet for en særlig sikkerhed for, at

473. Om mulighederne herfor og hidtidig FO/KO-praksis indebærende krav om sikkerhedsstillelse m.v. for garantikravs opfyldelse, se foran ved note 239, 331-333 og 338-339.

474. I Sverige har der været tilløb til „kommitté-utredning“ af dette spørgsmål, jfr. SOU 1976:66 Köplag s. 53. I *Office of Fair Trading: Consumer Guarantees – a discussion paper* (London 1984) s. 2 foreslås, at garantier udover 1 år „should be a direct contract of insurance between the purchaser and an authorised insurer, to protect the former against the effects of insolvency of the supplier“. – Se også *Børge Dahl: Produktansvar* (1973) s. 105 med note 25.

forbrugerkrav vil blive honoreret. Rejsegarantifondslovgivning er udsprunget af frivillige brancheordninger i hælene på offentlig omtale af nødstedte rejsende som følge af ikke-organiserede virksomheders konkurs, men repræsenterer en meget begrænset branchespecifik løsning på et nok så omfattende problem.

Langvarige garantier præsenteres ofte uden præcis tidsangivelse.⁴⁷⁵ Som anført bør garantitiden angives på umiddelbar forståelig måde som et bestemt tidsrum, for så vidt angår garantier vedrørende forhold, for hvilke tidsrelationen er af betydning. En kvalitets/afhjælpningsgaranti bør ikke accepteres som tidsmæssigt ubegrænset.⁴⁷⁶ Derimod er der næppe grund til at skride ind mod, at der gives tidsmæssigt ubegrænset garanti for egenskaber som f.eks. ægt-hed, hvor tidsrelationen er uden betydning.⁴⁷⁷ Herved gennembrydes den absolutte reklamationsfrist, hvilket er den afgørende fordel. At garantien er tidsmæssigt ubegrænset, er bedst i overensstemmelse med forbrugerforventningerne. Og der synes ikke i relation til sådanne garantier at være nogen særlig risiko for, at forbrugeren skulle tillægge det tidsubegrænsede overdreven betydning. Tværtimod kan det ubestemte heri muligvis være egnet til at henlede opmærksomheden på, at en sådan garantis værdi afhænger af garantigivers reputation, økonomi o.s.v.

4.2.6. Oplysningspligt i øvrigt

4.2.6.1. Problemstilling

Selv om der gennem et krav om obligatorisk angivelse af garantitid blev etableret et mere sikkert grundlag for at tillægge „blanke“ garantier i reklamen civilretlig virkning,⁴⁷⁸ er det klart, at forbrugerne fortsat ville befinde sig i en vanskelig situation, hvis der bliver tale om at aktivere sådanne rudimentære garantitilsagn, som ikke uddybes i egentlige garantivilkår. Sådanne rudimentære garantier hører ingenlunde til i raritetskabinettet.⁴⁷⁹ Udstederen af en

475. Jfr. foran ved note 334-337.

476. Det synes i så henseende ikke nok blot at ændre formuleringen som i dansk FO j.nr. 1982-39-49 refereret foran i note 337.

477. Jfr. herved foran ved note 208-210. – Som nævnt foran ved note 468 bør det udtrykkeligt være angivet, at garantien er tidsubegrænset.

478. Jfr. foran ved note 467.

479. Jfr. herved *bilag B.1.-10.* omtalt foran under 4.1.5.

„blank“ garanti vil i praksis være fredet for garantireklamationer fra andre end nogle få, særligt ihærdige forbrugere. Det gælder, også selv om der formentlig kan statueres at foreligge et civilretligt forpligtende tilsagn, hvis nærmere indhold kan fastlægges ved udfyldning.⁴⁸⁰ Sådanne intrikate regelforhold er forbrugerne i almindelighed uden kendskab til, jfr. foran under 4.1.3.

Anvendelsen af rudimentære garantitilsagn uden opfølgning i markedsføringen er da også i strid med det offentligretlige vildledningsforbud, hvad enten man vælger at lægge afgørende vægt på, at der foreligger terminologimisbrug⁴⁸¹ eller vildledende præsentation,⁴⁸² eller at reklamen er urimeligt mangelfuld.⁴⁸³ Fremgangsmåden er ligeledes i strid med ICC-kodex for reklamepraksis, Tillægget art. A.1.⁴⁸⁴ Reklamen „frifindes“ imidlertid, blot de krævede oplysninger „er tilgængelig for køber i skriftlig form på salgstidspunktet eller sammen med varen“; kravet herom indebærer, at sælgeren skal ligge inde med de fuldstændige garantivilkår, men pålægger ikke sælgeren nogen aktiv oplysningspligt.

Selv om de materielle normer, der indgår i den offentligretlige reklameregulering, således muliggør forebyggelse af de problemer, som de rudimentære garantier konfronterer forbrugerne med, kan der være grund til at nære en vis skepsis med hensyn til reguleringens effektivitet.

Den offentligretlige bedømmelse er som nævnt foran under 4.2.4. i relation til rudimentære garantier struktureret på en måde, som vanskeliggør en effektiv overvågning. Spørgsmålet om, hvorvidt f.eks. *bilag B.4.* og *B.5.* lever op til kravet om, at køberne skal forsynes med et vist minimum af oplysninger, som sætter dem i stand til at aktivere garantien, lader sig efter nuværende praksis først afgøre, når emballagen er åbnet, idet kravet formentlig i reglen anses for imødekommet, blot oplysningerne fremgår af et garantibevis, som følger varen. Det forholder sig på lignende måde med hensyn til annoncering med „10 års garanti“, jfr. f.eks. *bilag A.1.* og *A.5.a.*, hvor bedømmelsen beror på, om forbrugerne forsynes med de nævnte oplysninger enten på salgstidspunktet eller sammen med varen. Et krav om, at det nødvendige minimum af oplysninger skulle fremgå allerede af rekla-

480. Jfr. foran ved note 467 med henvisninger.

481. Jfr. foran ved note 277.

482. Jfr. foran ved note 317.

483. Jfr. foran ved note 318. Alle tre synsvinkler er fremme i den illustrative finske MD 1980:7 omtalt i note 325.

484. Dennes ordlyd er gengivet foran ved note 313.

mens eget indhold, idet reklamen ellers blev anset for urimeligt mangelfuld, ville muliggøre en mere effektiv FO/KO-indskriden mod de rudimentære garantier, men kan selvsagt ikke legitimeres alene med en sådan retshåndhævelsesbetragtning.

For forbrugerne består problemet i, at de i førkøbsfasen i tillid til anvendelsen af rudimentære garantiudsagn i reklame m.v. (annoncer, skilte, emballage o.s.v.) regner med at få en faktisk fordel foruden særlig tryghed og ikke er særlig motiveret til på dette tidspunkt at interessere sig for de detaljerede garantivilkår. Medmindre den erhvervsdrivende derfor aktivt informerer forbrugerne om de nærmere vilkår, vil forbrugerne i al almindelighed ikke få denne information og derfor heller ikke senere, hvis det skulle blive aktuelt, være i stand til på egen hånd med nogen særlig fremgang at gennemføre garantikrav, som vedkommende erhvervsdrivende bestrider.

Allerede efter hidtidig praksis påhviler der den erhvervsdrivende en informationspligt. Den kan imidlertid opfyldes ved blot at holde garantiinformationen tilgængelig på salgsstedet, således at det er op til forbrugerne selv at tage initiativ til at få besked. Den kan også opfyldes ved at lade informationen følge varen, således at forbrugerne først får detaljeret besked efter aftalens indgåelse. Spørgsmålet er imidlertid, om anvendelse af garantitermen ikke bør være betinget af en mere aktiv oplysningspligt for den erhvervsdrivende med henblik på at sikre, at forbrugerne får den for et rationelt valg og en velfungerende loyal konkurrence på garanti nødvendige garantiinformation før køb.

4.2.6.2. Oplysningspligt i reklamer

Der synes at burde stilles det krav til garantireklame, at den giver forbrugerne et med de i kraft af garantitermen skabte forventninger afstemt, retvisende billede af garantiens indhold. Hvad der i så henseende er fornødent – ud over angivelse af garantitid – er imidlertid tvivlsomt.

I U.S.A. har der i en lang årrække været stillet ganske strenge krav, jfr. Federal Trade Commission Guides Against Deceptive Advertising of Guarantees.⁴⁸⁵ Anvendt på f.eks. en annonce, hvor-

485. Gengivet i *bilag D.8*.

efter der ydes „5 års garanti“ på et køleskab, ville disse retningslinjer (pkt. I) være overtrådt, fordi annoncen intet nævner om, hvorvidt hele køleskabet eller kun f.eks. dets kompressor garanteres, hvorvidt det er køleskabets eller den pågældende dels funktion eller andre egenskaber, der garanteres, hvori garantibeføjelserne består, herunder om afhjælpning sker vederlagsfrit eller kun mod betaling af f.eks. selvrisko, og ikke klart viser, hvem der er garantigiver.

Efter de retningslinjer, som hidtil har været praktiseret i de nordiske lande, vil der da også foreligge vildledning, hvis f.eks. en køleskabsannonce, hvorefter der ydes „5 års garanti“, viser sig at dække over garantivilkår, hvoraf fremgår, at garantien kun omfatter køleskabets kompressor,⁴⁸⁶ at det alene er f.eks. køleskabets lave støjniveau, og ikke dets funktion i øvrigt, som garanteres,⁴⁸⁷ eller at garantigivers afhjælpningspligt er betinget af, at forbrugeren betaler f.eks. arbejdslønnen eller en vis selvrisko.⁴⁸⁸

Det er da heller ikke rimeligt at reklamere med f.eks. 5 års garanti for et køleskab, hvis garantien kun gælder for kompressoren. På den anden side synes det unødvendigt at stille krav om, at annoncering med f.eks. garanti for køleskabe under alle omstændigheder skal oplyse, hvorvidt hele køleskabet eller enkelte komponenter garanteres, hvorvidt garantien vedrører funktionen eller andet, og hvori garantibeføjelserne består, herunder om afhjælpning sker vederlagsfrit, samt udtrykkeligt oplyse, hvem der er garantigiver. Under hensyn til, at forbrugerne i henhold til en „blank“ garanti forventer en særlig god kvalitet og særlig tryghed i form af vederlagsfri afhjælpning af eventuelle defekter, synes det upåkrævet at stille krav om mere detaljeret information (ud over garantitidsangivelsen) i reklame i de tilfælde, hvor vedkommende annoncør garanterer hele ydelsens funktion i garantitiden ved vederlagsfri afhjælpning. Har garantien i en eller flere henseender derimod et andet indhold, bør der i reklamer gives oplysning herom, således f.eks. om garantiens art, hvis det ikke er kvalitetsgaranti som nævnt, og om en sådan garantis indhold, samt om hvad en kvalitetsgaranti gælder for, hvis ikke det hele, om hvad garantibeføjelserne går ud på, hvis ikke vederlagsfri afhjælpning, om hvem der er garantigiver, hvis det ikke er annoncøren, o.s.v.

486. Jfr. foran ved note 318.

487. Jfr. foran ved note 315.

488. Jfr. foran ved note 320.

4.2.6.3. Oplysningspligt på salgsstedet m.v.

Desuden bør der gives forbrugerne reel mulighed for og opfordring til at sætte sig ind i de fuldstændige garantivilkår inden aftalens indgåelse.⁴⁸⁹ Et krav herom ville fremme det rationelle forbrugervalg og konkurrencen på garantivilkår, idet det ville indebære, at forbrugerne altid fik mulighed for *selv* at vurdere garantiens fordelagtighed, herunder foretage en sammenligning med andre garantier.⁴⁹⁰ De fuldstændige garantivilkår bør således være umiddelbart tilgængelige på salgsstedet.⁴⁹¹

489. Jfr. *Office of Fair Trading: Consumer Guarantees – a discussion paper* (London 1984) s. 15. Et krav herom vil være i overensstemmelse med Council of Europa, Committee of Ministers, Resolution (78) 38 on Adequate After-Sales Service pkt. ii, litra a: „The terms of any guarantee given by a manufacturer or supplier should be readily available and comprehensible to the consumer before he enters into the contract.” Også efter den amerikanske Magnuson-Moss Warranty Act (*bilag D.7.*) sec. 102 (b)(1)(A) stilles krav om, at forbrugerne skal have mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af de fuldstændige garantivilkår, inden der indgås bindende aftale. I modsætning til, hvad der foreslås her, er det i en nylig amerikansk dom lagt til grund, at the Federal Trade Commission nok kunne forlange at detailhandelen skal give sine kunder nem adgang til „warranty binders”, men ikke havde hjemmel til at stille krav om, at de erhvervsdrivende gennem skiltning skal gøre forbrugerne opmærksom herpå, jfr. *Montgomery Ward & Co. Inc. v. FTC*, 691 F2D 1322 (1982), omtalt i *Rosden: The Law of Advertising* (Juni 1983 suppl.) s. 49.

490. At de fleste forbrugere næppe ville kaste sig ud i sammenlignende studier af garantivilkår, selv om de blev opfordret dertil, kan ikke i sig selv være afgørende (lige så lidt som det faktum, at det stadig kun er et beskedent antal forbrugere, der nærmere studerer indholdet af varedeklarationer, kan tillægges betydning for beslutningen om at indføre eller opretholde en deklarationspligt, som i øvrigt findes velbegrundet).

491. Kravet kan f.eks. opfyldes ved udstilling af garantivilkår sammen med varen. Selv om der gennem spørgsmål til salgspersonale m.v. kan fås oplysning om garantiens nærmere indhold, må det være i alles interesse, at forbrugerne også uden salgspersonalets medvirken umiddelbart kan skaffe sig oplysninger herom. Salgspersonalet kan som regel ikke forventes at have mere end et overfladisk kendskab til indholdet af (producent)garantier, ligesom der formentlig er en uundgåelig risiko for, at forbrugerne får de oplysninger, som fremmer køb. Det er i alles interesse at undgå efterfølgende strid om, hvad salgspersonalet mundtligt har meddelt om indholdet af de garantivilkår, som forbrugeren først efterfølgende har reel mulighed for at sætte sig ind i. Se herved *Product Warranties*, Report of the Sub-Council on Warranties and Guarantees of the National Council for Consumer Affairs (Washington 1971) s. 11 f. – Ved postordresalg bør selve kataloget m.v. indeholde de oplysninger, som kræves af garantireklame. I øvrigt synes det, også henset til forbrugernes fortrydelsesret,

4.2.6.4. Særligt om prisgaranti

Ved reklamering med prisgaranti bør annoncen i overensstemmelse med det anførte beskrive garantiens indhold.⁴⁹² Disse garantier skaber imidlertid en ganske særlig forventning om prisbillighed.⁴⁹³ Om forbrugeren bliver skuffet afhænger i mangel af en effektiv prisundersøgelse af tilfældige omstændigheder.⁴⁹⁴ (Ved kvalitetsgaranti vil forbrugeren derimod under anvendelse af vedkommende ydelse kunne konstatere, om forventningerne holder stik.) Det spørgsmål kan rejses, om en prisgaranti ikke bør ledsages af dokumentation for rigtigheden af påstanden om prisbillighed, som skal være umiddelbart tilgængelig for forbrugerne (og ikke blot – som ved ikke-garanteret påstand om prisbillighed – kunne præsenteres for FO/KO). Hensynet til såvel forbrugerne som konkurrenterne kunne tale for en sådan informationspligt.

4.2.6.5. Oplysningspligt i garantivilkår

I øvrigt må stilles det krav til indhold i garantibeviser m.v., at der gives forbrugerne fuldstændig og utvetydig besked på umiddelbart forståelig måde.

Se herved *Product Warranties, Business Guidelines to Meet Consumer Needs, A Report of the Sub-Council on Warranties and Guarantees of the National Business Council for Consumer Affairs (Washington 1972)*, „Recommendation 4“ (se *bilag D.9.*), hvor det s. 12 f i tilknytning til denne rekommandation hedder:

„The written warranty should be the primary source of information on this subject to the consumer. It should be drafted clearly and simply so that shoppers know precisely what protection is offered, and how to get it if

tilstrækkeligt, at de fuldstændige vilkår fremsendes med varen. Se herved de svenske retningslinjer i KOVFS 1980:2 (*bilag D.6.*) pkt. 5.4. – I Sverige påhviler det reparatøren af elektriske husholdningsapparater, som yder garanti, at forsyne forbrugerne med de fuldstændige garantivilkår senest ved aftalens indgåelse, jfr. KOVFS 1982:4 (*bilag D.6.*) pkt. 2.2.1. i.f. At stille det samme krav i relation til *bilag A.26.c.* („Duer fjernes fra ejendommen. 5 års garanti“) synes velbegrundet.

492. Som f.eks. i *bilag A.15.*

493. Jfr. foran under 4.1.2.

494. Jfr. foran ved note 341.

problems arise with the product. All too frequently, however, written warranties are constructed in legal form, in a lengthy, complex style, and are next to be impossible for the layman to comprehend. They appear to be communications to courts, not communications to purchasers. Whatever the nature of warranty coverage offered, it should be clearly communicated so that the typical consumer will understand it."

Det siges videre, at „written warranties should specify: the identity of the warrantor; the extent of parts coverage; whether labour is included; the specific duration of the warranty; where warranty service can be obtained; obligations of the owner“. Garantien skal „say what it means and mean what it says“.

Se også *Marianne Krarup*: Om garantibeviser (1966) s. 40 og *Office of Fair Trading*: Consumer Guarantees – a discussion paper (London 1984) s. 13. Der kan i øvrigt være grund til særligt at fremhæve behovet for information om proceduren i forbindelse med reklamation, jfr. foran ved note 192, 197, 199 og 201.

Forbrugerne er ved kvalitetsgarantier i reglen af den opfattelse, at garantien er udtømmende, og at de ikke efter almindelige regler kan have videregående mangelskrav „ved siden af“ garantien.⁴⁹⁵ På denne baggrund er der i almindelighed grund til at stille krav om oplysning om, hvilke videregående mangelsbeføjelser forbrugeren måtte have, i de tilfælde, hvor sådanne henset til garantiens indhold må antages at have en vis praktisk relevans, og om den primære garantibeføjelses sanktionering.⁴⁹⁶

495. Jfr. foran under 4.1.3.

496. Se hertil foran under 3.4.4.4. (ved note 365-367) og ved note 157, 161, 163 og 182. *Bilag C.17.* er illustrativ, fordi der indledes med en beskrivelse af køberens beføjelser efter købeloven i de første 2 år og først derefter siges noget om garantien mod stelbrud i yderligere 8 år. Bemærkningen i *bilag C.1.* om forholdet til købeloven synes på sin plads i alle tredjemandsgarantier, jfr. betænkning nr. 738/1975 s. 68. – Den vesttyske BGH har i dommen NJW 1981 s. 867 lagt til grund, at gennemsnitsforbrugeren „eine Garantie im Regelfall so verstehen, dass sie abschliessend seine Gewährleistung enthalte. Eine Hinweis, dass die gesetzliche Gewährleistung durch die Garantiebedingungen nicht 'berührt' werde, reicht laut BGH nicht, um diese Vermutung zu entkräften. Vielmehr verlangt der BGH einen ausdrücklichen Hinweis auf der Vorderseite der Garanturkunde oder einen einleitenden Hinweis in der Garantiebedingungen, dass dem Käufer *nach seiner Wahl zusätzlich* (Hervorhebung im BGH-Urteil) zu den ihm zustehenden gesetzlichen Gewährleistungsansprüchen ein Anspruch auf Nachbesserung oder Ersatzlieferung zusteht“, jfr. *Klaus Tonner* i NJW 1984 s. 1731; se også *Udo Kornmeier* i NJW 1982 s. 793 ff. Ifølge den engelske

4.2.7. Særligt om fordelsvurderingen ved afhjælpningstilsagn som garanti

4.2.7.1. Problemstillingen

Ved vurderingen af, om et afhjælpningstilsagn kan bære betegnelsen garanti, er det afgørende, hvorvidt tilsagnet indebærer sådanne fordele, som er et adækvat retligt udtryk for de rimelige kvalitetsforventninger, der er knyttet til garantitermen. Forbrugeren skal i kraft af tilsagnet være væsentligt bedre stillet end ellers. Der skal være så væsentlige fordele knyttet til tilsagnet, at det modsvarer de ved anvendelsen af garantitermen skabte forbrugerforventninger om en særlig betrygget position. Udgangspunkt må således tages i, hvorledes forbrugeren er stillet efter de almindelige mangelsregler, og en vurdering foretages af, hvilke fordele der kommer i betragtning, og hvorvidt de hver for sig eller tilsammen indebærer tilstrækkeligt væsentlige og adækvate fordele til at kvalificere afhjælpningstilsagnet ved anvendelsen af garantitermen. De fordele, som i så henseende navnlig kommer i betragtning, er selve adgangen til afhjælpning – mod vederlag/selvrisiko m.v. eller vederlagsfrit (nedenfor under henholdsvis 4.2.7.2. og 4.2.7.3.) –, udvidede mangelsbeføjelser (4.2.7.4.), bevislættelse (4.2.7.5.), reklamationsfristforlængelse (4.2.7.6.), afhjælpning af andet end mangler (4.2.7.7.), gunstig lang afhjælperingsperiode (4.2.7.8.-11.) og/eller at tredjemand er garantigiver (4.2.7.12.).

4.2.7.2. Afhjælpning mod hel eller delvis betaling

Reparationsaftaler, hvorefter forbrugeren mod særskilt vederlag opnår ret til at få eventuelle kvalitetsafvigelser afhjulpet i en vis

Consumer Transactions (Restrictions on Statements) Order 1976 (as amended) skal en forbrugergaranti indeholde „a statement that the terms of a guarantee do not affect the consumer's statutory rights against the seller“, jfr. *Office of Fair Trading: Consumer Guarantees – a discussion paper* (London 1984) s. 13, hvor der yderligere hedder: „the most helpful way of complying with this requirement would be to put in a red box the following words: 'Under the law, goods sold must comply with their description, must be of merchantable quality and fit for their purpose, and must correspond with any sample. This guarantee does not affect the seller's legal obligations'.“

periode,⁴⁹⁷ kan ikke berettigge til anvendelse af garantitermen.⁴⁹⁸ Sådanne aftaler er af forsikringslignende karakter. De indebærer en vis standardisering og udjævning af reparationsomkostningerne blandt deltagerne i ordningen. De siger ikke meget om den pågældende ydelses kvalitet, men noget om, hvad det koster at undgå eller maksimere sine eventuelle reparationsudgifter i en vis periode.⁴⁹⁹ Vedkommende vare sælges i almindelighed såvel med som uden „serviceabonnement“. Købes den med „serviceabonnement“, betales en særskilt pris herfor. Er kvaliteten så „høj“, at „garantivigt“ i „abonnementsperioden“ er praktisk taget udelukket, nærmer salget af „reparationsudgiftsbeskyttelsen“ sig svig. Noget sådant er næppe heller det normale. Tværtimod vil prisen i almindelig-

497. Se til illustration *bilag A.19.* („5 års kasko-forsikring“, „1 års fabriksgaranti plus 4 ekstra år“, „5 års service-abonnement“, „5 års servicegarantien“, „5 års service- og vedligeholdelsesabonnement“, hvorefter man mod betaling af f.eks. 525 kr. for køle- og fryseskabe (i prisen siges at være fratrullet 25% introduktionsrabat) „undgår risikoen for ubehagelige uventede reparationsregninger“ med en selvrisiko på „kun“ 250 kr.) smh. med *bilag A.20.*, hvor ordningen i tekstreklamens overskrifter er en „5 års garantiordning“. – Se også *bilag C.4.* i.f. („Tegn et FONA Service-Abonnement når De efter garantiens ophør ønsker fuld sikkerhed mod uforudsete udgifter“), som jo er en noget mere afdæmpet præsentation af forholdet. – Ordninger af denne karakter benævnes i England ofte „extended warranties“, men kaldes også „mechanical breakdown insurance schemes“, jfr. *Office of Fair Trading: Consumer Guarantees – a discussion paper* (London 1984) s. 6 f, hvor der i øvrigt hedder, at „the past few years have seen a growth in the provision of extended guarantees“.

498. Dette er i overensstemmelse med hidtidig dansk og finsk praksis, jfr. foran ved note 302 og 303.

499. Noget sådant kan udmærket være væsentligt for forbrugeren og repræsentere en attraktiv løsning på et risikoproblem, også selv om „in all cases the yearly cost of service contract is *higher* than the average repairs cost without a contract“, fordi forbrugeren for at undgå risikoen for i tilfælde af reparation at skulle betale „an amount that is much higher than the average ... may be willing to pay more than the average cost“, jfr. *Michael Perry and Arnon Perry: Service Contract Compared to Warranty as a Means to Reduce Consumer's Risk, Journal of Retailing* vol. 52 (1976) s. 33 ff. Jfr. også *Soeria-Atmadja* i *Ekonomisk Debat* 1982 nr. 4 s. 242 angående Fords „tillvalsgaranti (jfr. svensk MD 1983:15): „(R)edan de som har en måttlig aversion mot ett osäkert utfall kan tänkas vilja betala denna merkostnad. Taunusägaren t.ex. som kör mycket skulle kunna fördra att betala ett säkert belopp på 2585 kr. hellre än att bli utsatt för en osäker händelse (reparationskostnad) vars storlek är 2375 kr. i medeltal“. – At sådanne ordninger i praksis koster mere end den gennemsnitlige reparationsudgift illustreres også af en engelsk undersøgelse, jfr. *Which?* 1984 s. 214.

hed være baseret på et professionelt kendskab til fejlfrekvens og gennemsnitlig reparationsudgift. Til en særskilt pris købes altså frihed for reparationsudgifter/funktionsdygtighed. Når prisen fastsættes kommercielt, kan den for så vidt sige noget om vares kvalitet. Derimod fortjener selve ordningen ikke betegnelsen garanti, da den kan etableres, helt uanset om vedkommende vares kvalitet er mere eller mindre god.

Svensk MD 1983:15 accepterede, at en sådan ordning benævnedes garanti med den begrundelse, at købere ved misligholdelse af afhjælpningsforpligtelsen ville kunne påberåbe sig køberetlige mangelsbeføjelser efter KKL, jfr. foran i note 304. Heri ses imidlertid ikke at ligge nogen væsentlig fordel. Forbrugerens ret til forholdsmæssigt afslag og/eller erstatning efter KKL kan ikke i almindelighed antages at stille ham bedre, end hvad der følger af almindelige principper om misligholdelse af gensidigt bebyrdende reparationsaftaler. Købets ophævelse efter KKL § 4 under henvisning til reparationsaftalens misligholdelse kan næppe komme på tale i et sådant omfang, at denne fordel kan anses for andet end marginal, ligesom der økonomisk set næppe vil være tale om nogen fordel overhovedet, da forbrugeren næppe får den fulde købesum, men kun en del efter fradrag for brug. I øvrigt indebærer afgørelsen, at importør/forhandler i konkurrence med selvstændige reparatører kan markedsføre en ydelse under betegnelsen garanti med de konkurrencemæssige fordele, dette giver.

Efter den amerikanske Magnuson-Moss Warranty Act (*bilag D.7.*) foreligger der i disse tilfælde en „service contract“, jfr. sec. 101(8). Sådanne kontrakter må ikke benævnes garanti. Ifølge Federal Trade Commission Interpretations er der tale om servicekontrakt og ikke garanti i følgende tilfælde: „(a) agreements which call for some consideration in addition to the purchase price of the product; (b) agreements which are entered into at some date after the purchase of the product; (c) agreements which relate only to the performance of maintenance and/or inspection services and which are not undertakings with respect to a specified level of performance; and (d) agreements to perform periodic cleaning and inspection, even when offered at the time of the sale and without charge to the consumer“, jfr. *Thierry Bourgoignie* i *Journal of Consumer Policy* vol. 3 (1979) s. 275.

I praksis har der f.eks. foreligget særlige rustbeskyttelsesgarantiordninger for biler, hvorefter et firma, der forhandler vedkommende rustbeskyttelsesmiddel, mod betaling af en særlig garantiafgift dækker gennemrustningsskader, forudsat vedkommende bil mod betaling af prisen herfor rustbeskyttes med vedkommende middel inden for foreskrevne tidsterminer på et af forhandleren godkendt værksted, jfr. herved dansk FO-beretning 1981-82 s. 30 (omtalt i note 301). Opkrævningen af et beløb i tillæg til, hvad rustbeskyttelsesbehandlingen koster, som betingelse for at erstatte skade, rustbeskyt-

telsesbehandlingen skulle beskytte imod, er reelt udtryk for, at vedkommen-
de forhandler/garantigiver ikke tør garantere for metodens, midlets og
arbejdets egnethed og kvalitet i henseende til det ellers tilsikrede resultat.
Uanset behandling er der et antal biler, som rustner, og til dækning af de
hermed forbundne udgifter til afhjælpning er det nødvendigt at opkræve en
særlig afgift. En forbedret retsstilling opnås altså kun ved særskilt betaling af
en garantiafgift udover betaling for det arbejde, hvis resultat garanteres. At
beskrive en sådan ordning som rustbeskyttelsesbehandling med garanti svar-
rer til en påstand om, at en lynafleder sælges med garanti mod lynnedslags-
skader, fordi der mod særskilt betaling kan tegnes forsikring mod sådanne
skader. Når en garanti betinges af særskilt betaling af et vederlag fastsat
under hensyn til risikoen for og størrelsen af garantikrav opnås ikke ved køb
af den garanterede ydelse nogen bedre retsstilling, men derimod blot mulig-
hed for mod betaling af en tariferet præmie at få krav på omkostningsfri
udbedring af sådanne skader, hvis indtræden det købte i sig selv skulle
beskytte mod.

Også selvriskoklausuler i forbindelse med afhjælpningstilsagn bør
afskære garantitermens anvendelse.⁵⁰⁰ Tilsagn om afhjælpning for-
bundet med selvrisiko reflekterer ikke på adækvat måde de kvali-
tetsforventninger, som garantitermen udløser. Hvad ordningen reelt
indebærer, er maksimering af prisen pr. reparation i en angiven
periode.⁵⁰¹

Selv om det ikke er udelukket, kræver det en god portion (anstrengt)
velvilje at opfatte vilkårene som udtryk for et produktløfte. Sætter man sig
for at „oversætte“ f.eks. vilkårene i svensk MRF-garanti for brugte biler,
bilag C.21., til et produktløfte, måtte man vel nå til et resultat i stil med
følgende: „Denne brugte bil har en sådan kvalitet, at der i 3 måneder/de
første 5.000 km ikke vil manifestere sig „fel“, bortset fra sådanne, som kan
udbedres for en udgift af maksimalt 400 kr. pr. gang, og med et samlet
maksimum på 800 kr.“ At et produktløfte af dette eller lignende indhold
ikke har en appel, som blot tilnærmelsesvis svarer til det produktløfte, der
antyes i dokumentets værdipapiragtige opsætning og overskrift: „MRF-
GARANTI för begagnat motorfordon 3 mån – 5.000 km“, er indlysende.
Mindre iøjnefaldende er placeringen af selvriskoklausulen (gemt i pkt. 5,
stk. 2).

500. Selvriskoklausuler findes bl.a. i garantierne i *bilag C.12.*, *C.13.* og *C.21.* Se
også *bilag C.2.* („serviceordning“) sammenholdt med *bilag A.18.* („service-
garanti“), *bilag A.21.* („udvidet garanti“) og *bilag C.33.* („serviceåtagande
EHL 77 – 3 år“).

501. I *bilag C.12.* er maksimeringen præget af den usikkerhed, der ligger i, at
forbrugeren udover en selvrisiko på 200 kr. skal betale 50% af reparationsudgif-
ten.

Afhjælpningstilsagn med selvrisiko for en kortere periode end købe-
lovens absolutte reklamationsfrist⁵⁰² indebærer i øvrigt formentlig
ret hyppigt i praksis, at forbrugeren stilles ringere end ellers. Indhol-
det i den norske brugtbilgaranti, *bilag C.12.*, er klart i strid med de
beskyttelsespræceptive regler i KPL. Uanset om de pågældende
vilkår som krævet af norsk FO⁵⁰³ klart fremhævede, at der ikke sker
nogen begrænsning af købers rettigheder efter KPL, samt at garan-
tien omfatter fejl, selv om de ikke forelå ved leveringen, er det som
tidligere nævnt nærliggende at antage, at også udbedring af køberet-
lige mangler i praksis ofte ville udløse betaling af selvrisiko m.v. i
strid med beskyttelsespræceptive regler, jfr. herved KPL § 49, stk.
3. Det er næppe realistisk at forestille sig, at forbrugeren (eller for
den sags skyld: sælgeren), selv med den støtte, de nævnte oplysning-
er kunne yde, skulle have indsigt i den ved køb af brugte biler ret
subtile sondring mellem oprindelige og efterfølgende kvalitetsafvi-
gelser, som konstituerer henholdsvis køberetlige mangler og garan-
tisivgt. Det forekommer overvejende sandsynligt, at det i langt de
fleste tilfælde bliver den fiksering af sælgerens (begrænsede) forplig-
telser, der er foretaget i vilkårene, som faktisk bliver afgørende,
uanset at der vel hyppigt må antages at foreligge en køberetlig
mangel, hvis de pågældende mekaniske defekter viser sig inden 3
måneder.⁵⁰⁴ Selv med de oplysninger, som krævedes indsat af FO,
synes risikoen for, at *C.12.* forstås eller udnyttes til at opnå resulta-
ter, som vilkårene ikke hjemler ud fra en civilretlig vurdering, at
være betydelig. Dette kan formentlig i sig selv begrunde indskriden
mod vilkårenes indhold,⁵⁰⁵ men støtter i øvrigt det anførte, hvoref-
ter selvrisiko bør udelukke anvendelse af garantitermen i forbindel-
se med et afhjælpningstilsagn.

Lignende betragtninger kan anlægges med hensyn til *bilag C.21.*,
hvor resultatet trænger sig endnu mere på, idet KKL ikke yder
beskyttelsespræceptivt værn mod, at afhjælpning af køberetlige
mangler betinges af selvrisiko.⁵⁰⁶ At der i kraft af den civilretlige
generalklausul vel i reglen kan ses bort fra selvrisikoklausulen i

502. Se f.eks. brugtbilgarantierne med en garantitid på 3 måneder i *bilag C.12.* og *C.21.*

503. Sagen er omtalt foran i note 287, 360 og 365.

504. Se til illustration FTU 76/80 omtalt foran i note 182, jfr. note 137, 138 og 161.

505. Jfr. foran under 3.4.4.3.

506. Jfr. foran ved note 162. I SOU 1984:25 Ny konsumentköplag s. 159 ff foreslås
dette ændret.

C.21., når afhjælpningen angår defekter af betydning for trafikssikkerheden,⁵⁰⁷ er end ikke antydnet i vilkårene. De civilretlige fordele, som vilkårene i bedste fald kan siges at yde forbrugerne, kan på grund af selvriskoklausulen næppe opveje den klare forringelse, der ligger i, at det jævnlige koster mere at købe en mangelfuld vare end en, der er mangelfri fra starten. Uanset om dette antages at kunne begrunde offentligretlig indskriden mod selvriskoklausulen som sådan, synes det klart at burde udgøre tilstrækkelig begrundelse for at afskære anvendelse af garantitermen.

Efter finsk praksis anses selvriskoklausuler for uforenelige med det offentligretlige garantibegreb.⁵⁰⁸ Der foreligger terminologimisbrug, hvis afhjælpningen ikke sker uden udgift for forbrugeren, herunder også når vilkårene betinger afhjælpningen af, at forbrugeren helt eller delvis betaler arbejdsløn, materialer, transport eller andet. Sådanne vilkår kan lige så lidt som vilkår indeholdende selvriskoklausuler siges at være et adækvat retligt udtryk for et produktløfte, idet de alene siger noget om, at der ydes rabat på eventuel reparation. Mens selvriskoklausulen dog fikserer forbrugers største udgift, yder et vilkår om betaling af 50% af reparationsudgiften⁵⁰⁹ kun et beskedent bidrag i forudberegnelighedens tjeneste, idet det beløb, forbrugeren må betale for eventuelle reparationer, ganske afhænger af defektens nærmere karakter, samt den tid det tager at udbedre den.

Fremfor et system med selvrisiko og den deraf følgende nærliggende risiko for, at der også ved køberetlige mangler betales selvrisiko, ville en ordning maksimerende reparationsomkostningerne, f.eks. således at der i år 1-2 ikke betales for reparation, i år 3-4 200 kr. pr. reparation, maksimalt 1.000 kr. ialt, i år 5-6 400 kr. pr. reparation, maksimalt 2.000 kr. ialt, være langt lettere forståelig. Ønskes garantitermen anvendt, kan en i alt væsentligt tilsvarende ordning (gående ud på vederlagsfri afhjælpning) etableres med god forbindelse til produktløftet ved at lade garantien omfatte hele produktet i år 1-2, de og de dele yderligere i år 3-4, de og de dele også i år 5-6. Begrænsningerne i adgangen til at benytte garantitermen influer altså ikke på adgangen til at „sælge funktionsdygtighed“, men har blot den positive effekt, at det sker på en for forbrugerne gennemskuelig måde uden forsøg på at få det til at se mere attraktivt ud, end det er.

Efter dansk FO-praksis accepteres selvriskoklausuler m.v. i relation til

507. Jfr. foran ved note 163.

508. Jfr. foran ved note 283.

509. Se til illustration *bilag C.12*.

den del af garantiperioden, som ligger ud over købelovens 1 års frist, jfr. foran ved note 285. I det omfang fristen afskærer reklamation over køberetlige mangler, foreligger der i sådanne tilfælde ikke risiko for, at der også ved køberetlige mangler betales selvrisk. Men fristen er efter forarbejderne til KBL § 83 netop ikke absolut, jfr. foran ved note 206 og 210. Hertil kommer, at accepten ikke er i overensstemmelse med de af dansk FO opstillede minimumskrav til garantier, *bilag D.5.* pkt. III og IV, hvorefter afhjælpning skal ske vederlagsfrit, et krav, som også fremgår af Rekommandation vedrørende udarbejdelse af garantibeviser af 1. april 1971 udarbejdet af industri- og forbrugerorganisationer; Rekommandationen er optrykt som bilag i Forbrugerkommissionens betænkning III, betænkning nr. 738/1975, s. 173 og omtalt i betænkningen s. 62 f og 64; sidstnævnte sted siges Rekommandationen at kunne danne udgangspunkt for en bedømmelse af garantier i henhold til generalklausuler. I det omfang forbrugeren ikke efter KBL har krav på vederlagsfri afhjælpning efter det første år, er det selvfølgelig en fordel at kunne kræve afhjælpning til en reduceret reparationspris, f.eks. ved betaling af selvrisk eller arbejds løn. Fordelen kan vel også være væsentlig, men den synes ikke egnet til en adækvat indfrielse af de i kraft af garantitermen skabte rimelige forbrugerforventninger.

Efter den amerikanske Magnuson-Moss Warranties Act (*bilag D.7.*) sec. 104 skal afhjælpning i henhold til „a full warranty“ ske „without charges“.

En garanti ses undertiden betinget af, at forbrugeren i garantiperioden med visse mellemrum skal lade et dertil af garantigiver autoriseret værksted udføre visse særlige foranstaltninger – mod betaling.⁵¹⁰ Et sådant vilkår kan efter omstændighederne sidestilles med en selvriskoklausul. Et således betinget afhjælpningstilsagn synes derfor ikke at burde kunne betegnes som garanti.⁵¹¹

4.2.7.3. Vederlagsfri afhjælpning

Når afhjælpning er en sædvanlig mangelsbeføjelse, således som tilfældet er ved tjenesteydelser og i Danmark også ved køb af varer, kan tilsagn om afhjælpning ikke i sig selv berettige til anvendelse af garantitermen.

Afhjælpning ved køb af varer er ikke en legal mangelsbeføjelse i

510. Anderledes derimod *bilag C.34.* pkt. 6.

511. Se herved den amerikanske Magnuson-Moss Warranties Act. (*bilag D.7.*) sec. 102(c).

Finland, Norge og Sverige, og efter de hidtil praktiserede retningslinjer accepteres det, at tilsagn om at afhjælpe mangler lanceres som en „garanti“. I det omfang tilsagnet er ensbetydende med, at afhjælpning kommer i tillæg til de beføjelser, som efter almindelige regler står til forbrugerens rådighed, kan tilsagnet da også siges at være et dækkende retligt udtryk for forbrugerens kvalitetsforventninger og at indebære civilretlige fordele, idet det i det enkelte tilfælde er op til forbrugeren at vælge mellem funktionelt og økonomisk udformede beføjelser. I reglen⁵¹² forholder det sig imidlertid på en anden måde, idet afhjælpningstilsagnet civilretligt forstås således, at sælger kan parere de økonomiske mangelsbeføjelser ved tilbud om afhjælpning. Dette forudsætter ganske vist, at tilsagnet kan anses for vedtaget af forbrugeren i det enkelte tilfælde. I denne henseende stilles imidlertid i praksis ret beskedne krav. Civilretligt kan retstilstanden derfor formentlig udtrykkes således, at tilsagnet giver forbrugeren ret til afhjælpning, men i almindelighed samtidig afskærer forbrugeren fra de primære mangelsbeføjelser, som ellers stod til hans rådighed.

I alle tre lande går de civilretlige regler ud fra, at udvidet afhjælpningspligt og den deraf følgende udvidede afhjælpningsret for sælger typisk gives i form af en garanti. Dette er antagelig baggrunden for, at det også ved den offentligretlige regulering hidtil har været lagt til grund, at garantitermen er på sin plads i disse tilfælde. Dette har fundet markant udtryk i finsk praksis, hvor det offentligretlige garantibegreb (ved køb) defineres ved hjælp af KSL kap. 5 § 3,⁵¹³ til trods for, at denne bestemmelse ligesom KKL § 4 og KPL § 49 stk. 3, bevidst har undladt at opstille noget civilretligt garantibegreb af materielt indhold. Ifølge forarbejderne burde dette spørgsmål netop ikke gøres til genstand for lovgivning.⁵¹⁴ Det kan derfor ikke antages, at de bag de civilretlige regler liggende forudsætninger er bindende for den offentligretlige vurdering af, hvornår garantitermen bør kunne anvendes i og om aftalevilkår under hensyn til den offentligretlige regulerings grundprincipper, navnlig vildledningsforbudet/vederhæftighedskravet.

Til støtte for at garantitermen er på sin plads i tilfælde, hvor vilkårene alene gå ud på, at sælger har pligt og ret til at afhjælpe

512. Se nærmere foran ved note 153-157.

513. Jfr. foran ved note 283.

514. Jfr. svensk Prop. 1973:138 s. 132, finsk reg.prop. 1977:8 s. 43 og Ot.prp nr. 25 (1973-74) s. 35.

kvalitetsafvigelser, der udgør køberetlige mangler, og som ellers umiddelbart kunne udløse økonomiske beføjelser, kan henvises til, at lige netop vilkår af dette indhold traditionelt benævnes garantier, og at forbrugerne (derfor) i almindelighed forbinder „garanti“ med afhjælpning, så meget mere som afhjælpningsbeføjelsen ud fra såvel forbruger-, sælger- som samfundsinteresser ofte er en rimeligere løsning end gennemførelse af økonomiske mangelsbeføjelser.

Ingen af disse betragtninger synes dog i sig selv at kunne tillægges afgørende betydning for terminologispørgsmålet. En principielt positiv indstilling til afhjælpningsbeføjelsen bør ikke implicere nogen automatisk accept af, at vilkår om afhjælpningsret og -pligt for sælger kan betegnes som „garanti“. Da praktiseringen af afhjælpningsvilkår som nævnt også er i sælgerens interesse, ville deres udbredelse i øvrigt næppe blive mærkbart påvirket, om de ikke kunne markedsføres under garantitermen med deraf følgende reklamefordele. Da den offentligretlige regulering af terminologispørgsmålet netop er udslag af en kritisk indstilling til den måde, hvorpå termen hidtil er anvendt i markedsføringen, kan det heller ikke uden videre være afgørende, at tilsagn om afhjælpning af mangler traditionelt er lanceret som „garanti“. Det er vel rigtigt, at forbrugerne typisk forbinder „garanti“ med afhjælpning, men heller ikke dette synes uden videre at burde tillægges afgørende betydning, idet garantitermen i første række vækker forbrugerforventninger om høj kvalitet.⁵¹⁵ Ret beset siger et tilsagn om afhjælpning af mangler i sig selv ikke andet og mere om ydelsens kvalitet, end at forbrugeren får varer repareret, hvis den ikke lever op til „normal god kvalitet“, d.v.s. det generelle mangelsbegreb.

I stedet for afhjælpning i henhold til tilsagnet ville forbrugeren efter almindelige regler kunne forlange et forholdsmæssigt afslag i købesummen. Begge beføjelser er udtryk for, at købet fastholdes. Princippet for udmålingen af forholdsmæssigt afslag går ud på, at købesummen nedsættes proportionalt med forringelsen af værdien af rigtig ydelse; indebærer manglen en forringelse af varens værdi med f.eks. 10%, reduceres købesummen med 10%. I retspraksis fastsættes afslaget ofte skønsmæssigt, bl.a. på grund af vanskelighederne ved at fastslå varens værdi med mangler. I almindelighed kan der imidlertid gås ud fra, at værdien af f.eks. et farve-TV, hvis billedrør er defekt på grund af en mangel, svarer til værdien af et

515. Jfr. foran under 4.1.2.

mangelfrit TV af den pågældende type fratrukket det beløb, det koster at få elimineret manglen, d.v.s. afhjælpningsudgiften. Er der købt til markedsprisen, d.v.s. varens værdi uden mangler, følger heraf, at det forholdsmæssige afslag i almindelighed andrager samme beløb som forbrugerens afhjælpningsudgift.⁵¹⁶ Et afhjælpningstilsagn givet på bekostning af beføjelsen forholdsmæssigt afslag kan derfor i almindelighed ikke siges at indebære nogen økonomisk fordel for forbrugeren. Fordelen i så henseende er sælgerens, hvis afhjælpningsomkostninger i almindelighed vil andrage et lavere beløb end det forholdsmæssige afslag, når dette ækvivalerer den pris, forbrugeren må betale for mangelsudbedring. Hertil kommer, at der i praksis hyppigt vil foreligge et ansvarsgrundlag, jfr. de skandinaviske købeloves § 43, stk. 3; når købet fastholdes, ville forbrugeren således kunne kræve erstatning for værdiforringelsen, hvilket i reglen vil svare til afhjælpningsomkostningerne, herunder adækvate udgifter til f.eks. transport.

I de situationer, der haves for øje, er det centrale for forbrugeren, at varen bringes i mangelfri stand, ikke hvem der står for reparationen. Det vil derfor i almindelighed være den rimeligste udgang, om det er sælgeren, der foretager reparationen. Ud fra det anførte er det imidlertid svært at se, at *forbrugeren* herved opnår væsentlige civilretlige fordele set i forhold til, hvad der følger af almindelige regler; det er en sammenligning hermed, som er det afgørende for terminologispørgsmålet. Afhjælpning fremfor forholdsmæssigt afslag og/eller erstatning indebærer dog visse praktiske fordele for forbrugeren, herunder efter omstændighederne vederlagsfri adgang til sagkyndig værkstedshjælp.⁵¹⁷ De fordele, der kan ligge heri, opvejes imidlertid af, at afhjælpningstilsagnet suspenderer forbrugers ret til at ophæve købet eller kræve omlevering, når manglen er væsentlig. Selv om forbrugeren selv måtte anse sine interesser bedst tjent med ophævelse eller omlevering, udelukker vilkårene ham fra at foretage et valg mellem funktionelt og økonomisk udformede

516. Jfr. *Illum* i UfR 1954 B s. 318 (Dersom „manglen kan afhjælpes, er det kun naturligt, at afslaget netop kommer til at svare til istandsættelsesomkostningerne, der må antages at være det ligefremme udtryk for værdiforringelsen. Enhver anden beregningsmåde ville være vilkårlig, medmindre afhjælpning koster så meget, at det er rimeligt at lade manglen bestå.“). Se også *Gomard: Obligationsretten i en nøddeskal* (1. hæfte 1972) s. 91 f og *Børge Dahl: Produktansvar* (1973) s. 118 ff.

517. Jfr. *Krüger* s. 167 note 27.

beføjelser på det tidspunkt, da spørgsmålet bliver aktuelt.⁵¹⁸ Afhjelplingstilsagnet giver derimod sælgeren en valgfrihed, som han ellers ikke ville have haft, for så vidt som han på det tidspunkt, da mangelsspørgsmålet bliver aktuelt, kan vælge mellem funktionelle sanktioner og, ved at undlade opfyldelse af tilsagnet herom, økonomiske sanktioner. Kombineret afhjælpningspligt og -ret for sælgeren synes derfor mere at være i dennes end forbrugerens interesse, når spørgsmålet ses på baggrund af, hvad der ellers ville gælde.⁵¹⁹

Konklusionen synes derfor at måtte være, at pligt og ret for sælger til at afhjælpe kvalitetsafvigelser, som udgør køberetlige mangler, ikke kan siges at yde forbrugeren sådanne fordele, at garantitermen er på sin plads.

At forbrugeren ved sådanne afhjælpningstilsagn efter svensk ret snarere er civilretligt dårligere end bedre stillet, illustreres ganske godt af den af *Tiseli*: Reklamationer (Konsumenterverket 1981) s. 18 givne skematiske oversigt over køberens rettigheder i anledning af mangler (*figur 1*, s. 222). Forholdet hænger sammen med, at KKL fastlægger et beskyttelsesniveau, som er lavere end købelovens almindelige regler. De almindelige regler kan således fraviges ved aftale til skade for forbrugeren, men dog ikke under den grænse, som sættes af KKL. At en aftale, som herefter lægger sig på KKL's minimumsniveau, efter de offentligretlige principper skulle kunne kaldes garanti, synes i nogen grad at være udtryk for et reguleringsresultat i direkte modstrid med intentionerne om at sanere garanti-„uvæsenet“ ved at reservere termen garanti for tilfælde, hvor forbrugeren stilles væsentligt bedre end ellers. Dette gælder helt uafhængig af, men så meget desto mere, om afhjælpning er forbundet med selvrisiko eller andre udgifter for forbrugeren. „Det ter sig“, som det siges i SOU 1984:25 Ny konsumentköplag s. 161, nemlig „principiellt stötande att en köpare, som har betalat för att få en felfri vara, skall behöva lägga ned ytterligare kostnader för att få varan i avtalat skick“.

518. Dersom vilkårene ikke kan anses for vedtaget i forbindelse med aftalens indgåelse, har forbrugeren dog for så vidt et valg, som han på den ene side kan påstå, at han ikke er bundet af vilkårene, og på den anden side kan påberåbe sig vilkårene. Se herved citatet fra forarbejderne til KKL foran i note 157. Som nævnt i teksten samme sted er det imidlertid formentlig de færreste forbrugere, som i praksis er sig bevidst, at de befinder sig i en valgsituation. Bevismæssige problemer kombineret med de lempelige krav, der stilles til vedtagelse af afhjælpningstilsagn, ville i øvrigt som regel indebære, at forbrugeren heller ikke i retlig henseende havde noget reelt valg.

519. KBL § 79 om en almindelig afhjælpningsret gav da også anledning til diskussion i forbindelse med KBL-ændringen i 1979, jfr. FT 1978-79 sp. 4790 ff og foran i note 39.

Figur 1

VID GARANTI				
	Köparen kan	Säljaren bör	Annars kan köparen	Anmärkning
STORT FEL	Kräva reparation	Reparera inom skälig tid (byta varan)	Häva köpet Få ersättning för utlägg I vissa fall skadestånd	Ibland måste köparen betale självrisk om säljaren reparerar
LITET FEL	Kräva reparation	Reparera inom skälig tid	Få prisavdrag Få ersättning för utlägg	Om reparationskostnaden understiger självrisken får köparen betala själv
UTAN GARANTI				
	Köparen kan	Säljaren bör	Annars kan köparen	Anmärkning
STORT FEL	Kräva hävning av köpet	Gå med på hävning eller reparera <i>genast</i>	Häva köpet Få ersättning för utlägg	Byte till felfri, likvärdig vara jämföras med <i>reparation</i> Köparen kan välja mellan hävning och prisavdrag
LITET FEL	Kräva prisavdrag	Gå med på avdraget eller reparera <i>genast</i>	Få prisavdrag Få ersättning för utlägg	Skadestånd ovanligt vid små fel

4.2.7.4. *Udvidede mangelsbeføjelser*

Garanti kan give forbrugeren en særlig adgang til at gøre mangelsbeføjelser gældende, som han ellers ikke ville have haft. Savner en vare således en garanteret egenskab, udløser dette i almindelighed et erstatningsansvar, hvilket kan have praktisk betydning ved specieskøb. Et tilsagn om afhjælpning af eventuelle mangler kan imidlertid næppe forstås som en sådan erstatningsudløsende garanti.⁵²⁰ Hertil kommer i øvrigt, at adskillige afhjælpningstilsagn er forbundet med en bemærkning om, at det eneste, som loves, er netop afhjælpning, hvis varen skulle være mangelfuld, og at tilsagnet herom ikke kan begrunde andre krav. Det er således ikke almindeligt, at et tilsagn om afhjælpning i form af en garanti giver forbrugeren et erstatningskrav for selve manglen eller en anden mangelsbeføjelse, som han ellers ikke ville have haft.

At forbrugeren i tilfælde, hvor afhjælpningstilsagnet misligholdes, kan lade manglen afhjælpe for sælgerens regning, er vel en fordel (når bortses fra Danmark, hvor afhjælpningspligten og dens sanktionering følger af købeloven), men jo en fordel, som må vurderes helt på linje med selve afhjælpningspligten. De udvidelser af forbrugers beføjelseskatalog, som i øvrigt indtræder ved misligholdelse af afhjælpningstilsagnet, synes således afstemte med ulempen forbundet med i første omgang at måtte afvente afhjælpning, at heller ikke disse udvidelser indebærer så væsentlig en fordel, at garantitermens anvendelse af den grund er berettiget.

4.2.7.5. *Bevislettelse*

En afhjælpningsgaranti indebærer som regel den bevismæssige fordel for forbrugeren, at en af forbrugeren påvist afvigelse fra den tilsagte kvalitet præsumeres at udgøre garantisvigt.⁵²¹ Forudsætningen for, at forbrugeren opnår nogen bevismæssig fordel, er altså, at afvigelsen har manifesteret sig. Bevisbyrden herfor påhviler forbrugeren. Mangelspørgsmålet i relation til ægthed og lignende egenskabers tilstedeværelse afhænger af almindelige bevisbyrderegler.⁵²² En

520. Jfr. herved foran ved note 130. smh. *Hellner*: Speciell avtalsrätt II, Kontraktsrätt (1984) s. 264 f.

521. Jfr. foran under 2.2.2.2.

522. Se foran ved note 93 og f.eks. FKN j.nr. 1977-231-117 („kun anvendt gennemfarvet læder“) refereret foran i note 133.

overvejelse af, om bevisfordelen kan bære en garanti, kan derfor begrænses til at angå tilsagn af betydning for ydelsens funktion.

For disses vedkommende indebærer bevisreglen en civilretlig fordel, for så vidt som forbrugeren også vil kunne gøre beføjelser gældende i anledning af kvalitetsafvigelser, hvis årsag ikke lader sig afklare. Dette betyder, at forbrugeren i videre omfang end ellers kan påberåbe sig funktionssvigt, og kan for så vidt siges at være et (indirekte) udtryk for, at der kan stilles større krav til ydelsens kvalitet end ellers. Om bevisfordelen kan siges at være væsentlig, afhænger af, hvad bevistemålet er, og hvilke krav der stilles for at anse noget for bevist.

Når det drejer sig om at klarlægge årsagen til et købt apparats svigtende funktion, består det eventuelle bevismæssige problem som regel i at fastslå, om svigtet skyldes fabrikations/materialefejl eller ydre forhold indtruffet efter, at apparatet er kommet i forbrugers besiddelse. At dømme efter hidtidig nævnspraksis synes klarlæggelsen af disse forhold i reglen ikke at volde synderlige problemer for den, som har teknisk indsigt.⁵²³

Det er formentlig ret få sager, som på dette punkt afgøres efter bevisbyrde regler. Uden støtte i empirisk materiale kan der kun gisnes om, hvorvidt bevisbyrden har relativt større praktisk betydning i sager, hvor den påhviler den erhvervsdrivende, end i sager, hvor den påhviler forbrugeren. Da sandsynliggørelse er tilstrækkelig til, at den erhvervsdrivende i garantitilfældene antages at have løftet sin bevisbyrde, kan det måske formodes, at bevislettelsen er af begrænset praktisk betydning.⁵²⁴

523. Jfr. herved de KKN-afgørelser, som er omtalt i note 121 foran. Se også svensk HD i NJA 1984 s. 271. – I KOV's „remissyttrande“ over SOU 1984:25 Ny konsumentköplag, dnr. 84/K2021, hedder det bl.a., at det bör „överbågas att reglera frågan om vem som i de garantilösa fallen har bevisbördan för att ett uppkommet fel föreläggat redan vid leveransen. Det är enligt Konsumentverkets mening rimligt att lägga på säljaren att bevisa att felet inte är ursprungligt, åtminstone om felet har visat sig relativt kort efter köpet. En sådan regel om omkastad bevisbörda är motiverad med hänsyn till att fel som upptäcks i nära anslutning till avlämnandet oftast har föreläggat redan vid leveransen. Som exempel på att ett sådant synsätt förekommer i rättstillämpningen kan nämnas att allmänna reklamationsnämnden brukar presumera att fel som visat sig i nära anslutning till en motorreparation har föreläggat redan vid avlämnandet efter reparationen.“

524. Jfr. herved *Tiselius* i Konsumenträtt & ekonomi 1978 nr. 5 s. 8, hvorefter erfaringerne fra ARN viser, at det for en fagmand som regel ikke er så svært at sandsynliggøre, at kvalitetsafvigelser skyldes købers forhold.

Selv om bevislættelsens betydning således ikke bør overvurderes, kan den dog efter omstændighederne indebære en klar fordel for forbrugeren.⁵²⁵ Dette gør sig imidlertid ved køb af fabriksnye varer antagelig kun gældende i særegne situationer, som derfor ved forældsvurderingen ikke kan tillægges andet end marginal vægt. I overensstemmelse med, hvad der er lagt til grund i dansk FO-praksis,⁵²⁶ synes det derfor rettest at antage, at bevislættelse ikke ved køb af nye varer i sig selv indebærer en sådan væsentlig fordel, at den kan bære garantitermens anvendelse.

Bevisforskydningens forholdsvis begrænsede praktiske betydning gør sig formentlig også gældende med hensyn til køb af brugte varer. De vanskelige spørgsmål, der jævnlig opstår ved vurderingen af, om en defekt ved f.eks. brugte biler kan udløse beføjelser til fordel for forbrugeren, skyldes som regel ikke tvivl om, hvad der er defektens årsag, men problemerne med at præcisere, hvilke krav forbrugeren med rimelighed kunne stille til bilens egenskaber i den pågældende henseende.⁵²⁷

Bevisfordelene synes heller ikke at have stor praktisk betydning, hvor der er tale om fornyelsesarbejder som maling af rum, lægning af gulv eller opbygning af reol o.s.v.⁵²⁸ Ved reparation af tekniske apparater m.v. kompliceres forholdet af, at reparatørens afhjælpningstilsagn i reglen ikke angår apparatets funktion, men reparationskvaliteten, herunder kvaliteten af udskiftede dele.⁵²⁹ Mangler

525. Se til illustration ARN dnr. 80/R4722 omtalt i note 97 foran.

526. Jfr. foran ved note 273.

527. Jfr. svensk HD i NJA 1984 s. 271 smh. med den under sagen indhentede ARN-udtalelse dnr. 82/R2833 (Årsberättelse 1982 s. 25) og de foran i note 161 refererede FTU-afgørelser. – I finsk Konsumentinformation 1982 nr. 2 s. 4 siges dog, at det ved køb af brugt bil har „visat sig vara ytterst svårt att klara upp de s.k. dolda fel, som till och med en rätt lång tid efter köpet kan visa sig i en såld bil ... Det har ... ofta visat sig mycket svårt att utreda, om ett dylikt fel finns i bilen redan vid säljmomentet eller om felet berodde på fel användning.“ Hovedproblemet synes dog uanset dette at være at fastlægge, hvilken funktionsdygtighed køberen med rimelighed kan forlange af vedkommende brugte bil, herunder hvilke reparationer han må være forberedt på hvornår, jfr. herved SOU 1984:25 Ny konsumentköplag s. 162. Det er klart, at jo længere tid, der går, før fejl viser sig, des alvorligere skal de være for ikke at høre til dem, som køberen af en brugt bil må tåle, men jo også klart, at denne vurdering er vanskelig. Og det er formentlig dette som er søgt udtrykt. Problemet er i almindelighed ikke teknisk, men retligt.

528. Se herved *bilag C.29.* og *C.30.*

529. Se f.eks. *bilag C.11.* og *C.26.* (begge vedrørende bilreparation), *C.27.* (radio- og tv-reparation) og *C.28.* (reparation af elektriske husholdningsapparater).

ved reparationen viser sig i almindelighed for forbrugeren i form af apparatets manglende funktionsdygtighed, som imidlertid også kan skyldes andre forhold. Forbrugeren vil derfor kun nyde godt af bevisforskydningen, hvis han er i stand til at forcere den bevismæssige hurdle, der går ud på at påvise, at det fornyede apparatsvigt skyldes den defekt, som reparatøren skulle have udbedret. For en fagmand volder en afgørelse heraf i almindelighed næppe de store problemer. Forbrugeren vil derimod formentlig ofte være ude af stand til at afgøre, om fornyet apparatsvigt skyldes samme forhold, og må forlade sig på reparatørens oplysning herom. Bevisfordelen synes derfor hyppigt blot at indebære en teoretisk fordel for forbrugeren.⁵³⁰

Bevisbyrdereglen finder anvendelse i tvister, der underkastes en retlig bedømmelse ved nævn og domstole, men bliver her – i kraft af den sagsoplysning, som finder sted – kun sjældent relevant. Ligeledes forekommer det tvivlsomt, om bevisbyrdereglen kommer forbrugerne til gode ved reklamationer, som afgøres uformelt. En forestilling om, at forbrugeren og den erhvervsdrivende skulle „procedere sagen“ på bevisbyrderegler fremstår i hvert fald i uvirkelighedens skær.⁵³¹ Det er da også betegnende, at kun de færreste afhjælpningsgarantier udtrykkeligt udtaler sig om bevisbyrdens fordeling.⁵³²

Konklusionen synes derfor at måtte være, at bevisfordelen ikke i sig selv er så væsentlig, at den kan bære en garanti. Noget andet er, at den i forbindelse med en garantiperiode af en vis længere varig-

530. Bevisforskydningen vil derimod selvsagt have reel betydning, hvis tilsagnet går ud på, at apparatet i kraft af reparatørens indsats under normal anvendelse vil fungere en vis periode. I så fald må den afhængigt af periodens længe givetvis siges at yde forbrugeren væsentlige civilretlige fordele; disse beror imidlertid i første række på, at forbrugeren i kraft af tilsagnet kan stille større krav til reparationens kvalitet, end hvad der følger af almindelige regler. Se herved nedenfor under 4.2.7.11.

531. Jfr. herved foran under 4.1.3.

532. Se dog den så nogenlunde dækkende formidling af bevisfordelen i *bilag C.1.*, *C.2.*, *C.8.*, *C.10.*, *C.11.*, *C.21.* og *C.24.* samt *C.34.* (Danmark). Visse svenske varegarantiers meget udførlige beskrivelse af, hvad henholdsvis sælgeren og forbrugeren skal sandsynliggøre, jfr. f.eks. *bilag C.18.* og *C.23.*, synes snarere egnet til at vild- end vejlede de få forbrugere, som kan antages at være opmærksomme på bevisbyrdespørgsmålet, jfr. *Jürgen Luft: Konsumentköp av personbilar* (1977) s. 71 ff, hvor formuleringen anses for at være i strid med AVL og KKL § 10.

hed kan være af væsentlig betydning, jfr. nedenfor under 4.2.7.8.-11.⁵³³

4.2.7.6. Forlængelse af købelovgivningens absolutte reklamationsfrist ved mangler

Når der gælder en (i princippet) absolut reklamationsfrist for mangler, således som tilfældet er ved køb af varer i Danmark (1 år), Norge (2 år) og Sverige (1 år), er det en utvivlsom fordel, hvis afhjælpningsforpligtelsen gælder for en længere periode. Navnlig ved køb af varige forbrugsgoder er det selvsagt af værdi at kunne få kvalitetsafvigelser, som først viser sig efter fristens udløb, afhjulpet.⁵³⁴ Sådanne tilsagn kan derfor begrunde anvendelse af garanti-terminen. Dette gælder dog kun for væsentlige forlængelser. Ud fra omgængelseslignende betragtninger og i øvrigt i overensstemmelse med kravet om væsentlige fordele kan ubetydelige fristforlængelser ikke bære en garanti.⁵³⁵

4.2.7.7. Afhjælpning af andet end mangler

Indebærer tilsagnet, at forbrugeren kan kræve vederlagsfri afhjælpning ikke blot af kvalitetsafvigelser, som konstituerer en generel mangel, men også af andre kvalitetsbrist, har forbrugeren indirekte fået et løfte om et bedre produkt end normalt. I så fald giver afhjælpningskravet forbrugeren civilretlige fordele, som er adækvate set i forhold til de af garantitermen vakte forbrugerforventninger – forudsat, at der er tale om væsentlige kvalitetsaspekter.

533. Se til illustration heraf ARN dnr. 81/R4389 (Årsberättelse 1981 s. 24) refereret foran ved note 94.

534. Det er de færreste garantibeviser, som indebærer en sådan fristforlængelse, jfr. foran ved note 435.

535. Dette implicerer selvsagt ikke, at garantitermen ikke kan være på sin plads, selv om garantiperioden er kortere end den absolutte reklamationsfrist. Forudsætningen herfor bør dog være, at tilsagnet angår kvalitetsafvigelser, som ellers ikke ville kunne udløse beføjelser, jfr. nærmere nedenfor under 4.2.7.7.-8. – Det bemærkes, at indeståelser for ægthed og lignende egenskaber, som er uafhængige af tidsrelationen, kun bør kunne lanceres som „garanti“, når garantivigt også kan påberåbes efter udløbet af den absolutte reklamationsfrist, jfr. nærmere ovenfor under 4.2.2.

4.2.7.8. *Afhjælpningsperioden*

Et krav om funktionsdygtighed i en periode, som er normal for produkter af vedkommende slags, følger af det generelle mangelsbegreb. Går et afhjælpningstilsagn ud på afhjælpning af funktionssvigt, som måtte vise sig efter en i overensstemmelse med det generelle mangelsbegreb fastsat mindste sædvanlige holdbarhedstid, synes det fuldt berettiget at kvalificere tilsagnet som garanti. Et sådant tilsagn indvirker adækvat på forbrugerens kvalitetsforventninger og indebærer, at han for så vidt får krav på et kvalitetsmæssigt bedre produkt end ellers. Omvendt kan en afhjælpningsperiode, som ikke er længere end mindste sædvanlige holdbarhedstid, ikke i sig selv legitimere, at afhjælpningstilsagnet betegnes som garanti. Imidlertid kan afhjælpningsperioden – også selv om den er kortere end mindste sædvanlige holdbarhedstid – være så lang, at bevislættelsen, hvis tilsagnet benævnes garanti, bliver af væsentlig betydning for forbrugeren. Ligeledes vil det, jfr. foran under 4.2.7.6., være berettiget at benævne et afhjælpningstilsagn, som gennembrøder en absolut reklamationsfrist, garanti. Adgangen til at benævne et afhjælpningstilsagn som garanti synes således at stå og falde med, hvilke krav der må stilles til garantitid under hensyn til mindste sædvanlige holdbarhedstid, eksistensen af en absolut reklamationsfrist og bevisfordelens betydning under hensyn til tidsforløbet. Dette spørgsmål behandles nedenfor for henholdsvis nye varer (4.2.7.9.), brugte varer (4.2.7.10.) og tjenesteydelser (4.2.7.11.).

4.2.7.9. *Minimumsgarantitid for nye varer*

I Danmark, Norge og Sverige, hvor der er fastsat en absolut frist for reklamation over mangler, indebærer en garantitid, som gennembrøder denne frist med en periode af ikke uvæsentlig længde, en sådan fordel, at garantibetegnelsen er berettiget, jfr. foran under 4.2.7.6.

Dette gælder også, selv om garantitiden er kortere end mindste sædvanlige holdbarhedstid for vedkommende vare, hvilket ofte vil være tilfældet.⁵³⁶ Omvendt må imidlertid som udgangspunkt (når

536. Se herved *Rolf Dahl*: Produkters brukstid, NU 1980B:13, f.eks. s. 170, hvoraf fremgår, at støvsugere skal være mere end 10 år gamle før halvdelen har fået fejl. Se også *George L. Priest* i *Yale Law Journal* vol. 90 (1981) s. 1326 f.

bortsælges fra bevisfordelen) gælde, at er mindste sædvanlige holdbarhedstid længere end den absolutte reklamationsfrist, vil det ikke være berettiget at sætte garantitiden til den absolutte reklamationsfrist, således som det i dag sker i langt de fleste tilfælde.⁵³⁷

En fastsat garantitid vil i almindelighed blive forstået af forbrugerne som et produktlofte, der fikserer mindste holdbarhedstid. Disse forbrugerforventninger nyder civilretlig beskyttelse i kraft af, at afhjælpningstilsagnet fortolkes som en funktionsgaranti. Se foran under 2.2.2.3. og til illustration *bilag C.25.*, hvis forbehold for normalt slid civilretligt antagelig må fortolkes således, at det undtager glødelamper og de nævnte andre forbrugsdetaljer fra den 5-årige garanti; skulle det derimod vise sig, at f.eks. motoren trods normal anvendelse slides op inden 5 år, foreligger der garantisvigt, idet vilkårets eventuelle forbehold herfor antagelig vil blive bortfortolket eller rimelighedsensureret. Selv om forbeholdet for normal slitage klart tog sigte på alle symaskiners grundlæggende komponenter, er det svært at indse det rimelige i, at det skulle kunne anvendes til at afvise garantisvigt med den begrundelse, at garantitiden er længere end „normal holdbarhedstid“ og således alene fungerer som en forlænget absolut reklamationsfrist. Uanset at garantitiden på den anden side vel formentlig kan siges at være kortere end sådanne symaskiners „normale holdbarhedstid“, giver den forbrugeren væsentlige civilretlige fordele, som afspejler det centrale i de kvalitetsforventninger, der må antages at blive udløst af garantitermen. Dette ville også være tilfældet, om garantitiden var, ikke 5, men kun f.eks. 3 år.

Er mindste sædvanlige holdbarhedstid kortere end den absolutte reklamationsfrist, kan garantitiden godt være kortere end eller lig med den absolutte reklamationsfrist, blot den er så lang, at den indebærer en adækvat imødekommelse af de ved garantien med føje skabte forbrugerforventninger om et væsentligt bedre produkt. Forudsætningen herfor må imidlertid være, at der faktisk er tale om et klart bedre produkt end, hvad følger af det generelle mangelsbegreb. Er dette nemlig ikke tilfældet, er der i forhold til købelovsreglerne ingen fordel knyttet til anvendelsen af garantitermen.

Garantitiden for nye varer skal således som udgangspunkt række udover enten mindste sædvanlige holdbarhedstid eller en absolut reklamationsfrist. Da den absolutte reklamationsfrist i Danmark og Sverige er 1 år, kan bevisfordelen forbundet med garantitermens anvendelse næppe som følge af tidsforløbet i denne 1 års periode

537. Jfr. foran ved note 435.

indebære så væsentlige fordele i relation til nye varer, at dette kan berettigge til anvendelse af termen.⁵³⁸ At den absolutte reklamationsfrist i Norge er 2 år, gør næppe i almindelighed nogen forskel med hensyn til bevisfordelens betydning.

For langt de fleste varige forbrugsgoder som elektriske husholdningsapparater, radio og fjernsyn, biler o.s.v. er mindste sædvanlige holdbarhedstid (når bortses fra visse forbrugsdetaljer) i hvert fald længere end det ene år, som garantitiden, når bortses fra Norge, typisk er sat til. Den er i reglen også klart længere end de to år, som garantitiden ofte er sat til i Norge. Den tilsagte mindste holdbarhed på henholdsvis 1 og 2 år udgør således ikke nogen fordel for forbrugeren set i forhold til, hvad der følger af det generelle mangelsbegreb.⁵³⁹ Konsekvensen heraf synes at måtte være, at et tilsagn om afhjælpning i 1 år – i Norge 2 år – i relation til sådanne nye varer ikke bør kunne betegnes som garanti.

I Finland, hvor der ikke haves en absolut reklamationsfrist, synes bevisfordelen på et tidspunkt, som ligger mellem 2 år og mindste sædvanlige holdbarhedstid, at burde kunne berettigge til anvendelse af garantitermen. Det bemærkes herved, at et krav om, at garantitiden altid skulle være længere end mindste sædvanlige holdbarhedstid, utvivlsomt ville være uhensigtsmæssigt restriktivt. Det er – som tiden går – utvivlsomt en fordel for forbrugeren at kunne få reklamationer behandlet under en funktionsgaranti.

For samtlige lande synes således at kunne opstilles en almindelig regel om en garantitid ved nye varer, som er længere end 2 år – i Danmark og Sverige 1 år –, medmindre mindste sædvanlige holdbarhedstid er væsentlig kortere end 2 år – i Danmark og Sverige 1 år –, garantiperioden væsentlig længere end mindste sædvanlige holdbarhedstid, og det garanterede produkt klart bedre end, hvad følger af det generelle mangelsbegreb.

538. Således også dansk FO j.nr. 1980-1122-41 (Beretning 1981-82 s. 93) vedrørende *bilag C.2*. Se i øvrigt om bevisfordelen foran under 4.2.7.5.

539. For de svenske garantier i *bilag C.18*. og *C.24*. gælder dette så meget mere som de fraviger deklatoriske normalregler til skade for forbrugeren på mange af de punkter, dette er muligt i henhold til KKL; også det generelle mangelsbegreb er fraveget til ugunst for forbrugeren, se nærmere de indbyrdes en smule afvigende formuleringer angående „service eller intrimning“/„inkörningsservice“ i vilkårenes „fel“-definition og hertil note 115 og 117 ovenfor.

4.2.7.10 Minimumsgarantitid for brugte varer

Mens mindste sædvanlige holdbarhedstid – uanset begrebets noget ubestemte karakter – i almindelighed lader sig præcisere i relation til nye varer, gælder dette ikke i samme grad i relation til brugte varer som f.eks. biler og lignende forbrugsgoder, som der findes et professionelt brugtmarked for. Dette bør imidlertid ikke medføre accept af garantier med nogle ugers løbetid, en betydelig selvrisko, o.s.v. Selvrisko og andre betalingsvilkår bør i alle tilfælde udelukke anvendelse af garantitermen, jfr. foran under 4.2.7.2. Problemet er derfor alene, om en kortere garantitid end for nye varer kan accepteres.

Bevisfordelen spiller næppe nogen rolle, da hovedproblemet er, hvilke krav der kan stilles efter de almindelige mangelsregler.⁵⁴⁰ En præcisering heraf gennem en funktionsgaranti er selvsagt ønskelig, men henset til risikoen for at den i praksis udelukker købelovsreglerne fra at blive bragt i anvendelse så langt fra ubetænkelig, hvis garantien er kortere end den absolutte reklamationsfrist. En kortere garantitid bør derfor i hvert fald betinges af information om mangelsbeføjelser.⁵⁴¹

Man kan imidlertid rejse det spørgsmål, om det ikke er rimeligt at stille det krav til f.eks. en brugt bil, der sælges med garanti, at dens centrale dele ikke skal skiftes ud de første år. Antages dette, kan der gives garanti for disse dele (under undtagelse af øvrige dele) i en periode af tilsvarende længde som for nye varer.

På den anden side er det generelle mangelsbegreb i disse tilfælde særligt egnet til at volde forbrugerne problemer. Den positive fiksering af sælgerens forpligtelser i tid og omfang, som en funktionsgaranti indebærer, bør derfor måske i sig selv kunne berettigede garanti-termens anvendelse, – også selv om den enkelte forbruger ikke i kraft af garantien måtte opnå civilretlige fordele set i forhold til, hvad almindelige regler om mangler fører til lige netop ved dette køb. Forbrugeren kan fortsat påberåbe sig de almindelige regler om mangler, men synes ved køb af brugte varer at stå i en ret så usikker position, således at den praktiske lettelse, garantien utvivlsomt giver i forbindelse med reklamation, vel indebærer reelle fordele. Forud-sætningen for på dette område at „dispensere“ fra de krav, som

540. Jfr. herved foran ved note 527.

541. Jfr. herved foran ved note 496.

ellers må stilles, bør i så fald i det mindste nok være, *at* garantiperioden er af en vis ikke helt ubetydelig varighed (minimum 6 måneder?), *at* garantien udformes som en funktionsgaranti, og *at* vilkårene ikke fraviger almindelige regler om mangler til skade for forbrugeren med den mulige undtagelse, at sælgeren bør kunne forbeholde sig afhjælpningsret.⁵⁴²

Sveriges Motorcykelhandlares Riksförbund præsenterede i 1984 nogle garantivilkår for brugte motorcykler. Garantitiden varierer med motorcyklens alder således: 6 måneder for motorcykel som er mindre end 2 år gammel, 3 måneder for motorcykel som er mellem 2 og 5 år gammel, 1 måned for motorcykel som er mere end 5 år gammel. Garantien er forbundet med selvrisko. Denne er ved 6 og 3 måneders garantien 500 kr., som dog højst kan kræves to gange; ved 1 månedsgarantien er den 750 kr., som dog kun kan kræves én gang. Garanti i 1 måned med en selvrisko på 750 kr., som i praksis vil determinere forholdet mellem parterne og afskære købelovskrav, synes vanskeligt at kunne fungere som andet end en ansvarsfraskrivelse, som helt bortset fra afhjælpningstilsagnet og den nydelige garantistaffage uden videre må anses for urimelig. I hvert fald er det svært at få øje på noget, der kan betragtes som en fordel og er egnet til at reflektere rimelige kvalitetsforventninger.

4.2.7.11. *Minimumsgarantitid for tjenesteydelser*

Forbrugertjenester er i almindelighed sammensat således, at der indgår dels materialer eller reservedele, som skal være af sædvanlig god kvalitet bedømt ud fra helt tilsvarende principper, som gælder ved køb, dels en arbejdsindsats, som skal leve op til rimelige krav om fagmæssig og omsorgsfuld udførelse.⁵⁴³

I nogle tilfælde er tjenesteydelsen købslignende, fordi materialeleverancen er det dominerende. I det hele er sondringen mellem køb med installationspligt for sælgeren og udskiftnings/monteringsopdrag m.v. med materialelevering uskarpt. For sådanne tjenester synes det derfor nærliggende at anvende de foran under 4.2.7.9. opstillede principper vedrørende garanti for nye varer. Det bemærkes herved, at der ikke gælder nogen absolut reklamationsfrist i

542. Se hertil *bilag C.10.*, *C.12.*, *C.13.* og *C.21.*; alene *C.10.* nærmer sig det acceptable.

543. Jfr. foran under 2.2.3.4. ved note 124.

relation til tjenesteydelser.

Ved fornyelsesopdrag vedrørende fast ejendom som gulvpålægning, malerarbejder o.s.v. kan mangelfuld præstation f.eks. manifestere sig i, at badeværelsesgulvet slår revner, malingen skaller af o.s.v. Dette kan udgøre en mangel, fordi det anvendte materiale er af dårlig kvalitet, og/eller fordi arbejdet ikke er udført fagmæssigt korrekt, herunder at den erhvervsdrivende har valgt et materiale, der i og for sig er af almindelig, god kvalitet, men som er uhensigtsmæssigt. Afgørelsen af, om ydelsen i sådanne tilfælde lever op til de krav, der kan stilles med hensyn til kvalitet, beror således på en vurdering af de forskellige elementer i den erhvervsdrivendes præstation. Som følge heraf synes en garanti ved ydelser af denne art at burde dække samtlige elementer, som indgår i ydelsen, herunder undlade at opstille forskellig garantitid for de enkelte elementer.⁵⁴⁴ Da de med garanti forbundne bevisfordele ved ydelser af denne art vel i reglen har stort set samme praktiske betydning i relation til henholdsvis materialernes og arbejdets kvalitet,⁵⁴⁵ synes kravet til den fælles mindste garantitid at kunne fastsættes i overensstemmelse med de for køb af nye varer opstillede principper jfr. foran under 4.2.7.9.

Ved tjenesteydelser af den art, som er omtalt i det foregående, er den retlige bedømmelse af, om der foreligger relevant kvalitetsafvigelse, forholdsvis ukompliceret, – i hvert fald sammenlignet med den, som kendetegner reparationer af tekniske apparater m.v. Til gengæld bidrager den komplicerede mangelsbedømmelse ved reparationer til bevislettelsens begrænsede praktiske betydning for forbrugeren, når garantien dækker reparationens og ikke apparatets funktion.

De eksempler på reparationsgarantier, der er gengivet som *bilag C.11.*, 26., 27. og 28., er alle af denne art. De fraviger ikke det generelle mangelsbegreb til gunst for forbrugeren. Det forholder sig snarere omvendt, idet deres ordvalg tyder på, at de krav, forbrugeren kan stille til lokalisering af defektens årsag, holdes uden for garantien, se herved note 128 foran. C.27 og 28. løber 3 måneder og fremtræder som udtømmende, for så vidt som vilkårene udtrykkeligt afskærer forbrugeren fra at påberåbe sig ikke alene almindelige regler om mangler, men også subsidiære garantibeføjelser. Den eneste

544. Noget sådant ville – i hvert fald teoretisk – kunne føre til en besynderlig bevisbyrdefordeling.

545. Jfr. foran under 4.2.7.5.

fordel, vilkårene synes at yde forbrugeren, er de 3 måneders bevislettelse. Dette synes ikke at kunne begrunde garantitermens anvendelse.

De krav, der efter det generelle mangelsbegreb kan stilles til kvaliteten af reparatørens præstation, afhænger i høj grad af omstændighederne i det enkelte tilfælde. På den baggrund er det et spørgsmål, om det overhovedet er hensigtsmæssigt at søge kvaliteten af sådanne individualiserede opdrag reguleret gennem standardiserede aftalevilkår. Standardiserede reparationsvilkår kan imidlertid indebære en for forbrugeren værdifuld fiksering af reparatørens forpligtelser. Garantitermen synes klart at være på sin plads i alle tilfælde, hvor reparatøren påtager sig at indestå for apparatets funktion i en vis tid. I så fald er forbrugeren stillet væsentligt bedre end efter det generelle mangelsbegreb, der som nævnt kun giver forbrugeren ret til at kræve, at reparationen er udført fagmæssigt korrekt. Det forekommer imidlertid lige så klart, at et krav om, at garantivilkår skal angå apparatets funktion, vil være for vidtgående. Ganske vist må f.eks. en „12 måneders garanti“ for en udført TV-reparation jævnlgt antages at vække umiddelbare forventninger hos forbrugeren om, at apparatet vil fungere upåklageligt i garantitiden. På den anden side kan forbrugeren ikke med rimelighed forvente, at reparatøren ubetinget skulle være forpligtet til vederlagsfri udbedring uanset karakteren af og årsagen til eventuel apparatsvigt i garantitiden. Forbrugeren kan således ikke med rimelighed regne med, at reparatøren vederlagsfrit skulle bringe TV-apparatet i funktionsduelig stand, hvis årsagen til apparatsvigt i garantitiden er billedrørets sammenbrud, mens årsagen til det apparatsvigt, der udløste den oprindelige reparation, var en defekt transistor, som blev udskiftet af reparatøren.

Da der således ikke kan blive tale om at stille et ubetinget krav om overtagelse af risikoen for apparatets funktion, synes det nærliggende at holde sig til, hvad der i det foregående er antaget for andre tjenesteydelser i henseende til garantitid.

En garantitid af kortere varighed synes kun at burde kunne komme på tale i det omfang, vilkårene giver forbrugeren ret til at stille større krav til kvaliteten af den erhvervsdrivendes præstation i øvrigt, f.eks. derved at reparatøren indestod for, at forbrugeren i tilfælde af, at der inden f.eks. 3 måneder manifesterede sig en anden defekt ved apparatet, kunne få denne udbedret alene mod betaling for reservedele og for den til indsættelse heraf medgående ekstra

arbejdstid. Herved ville forbrugeren blive stillet, som om den pågældende defekt var blevet lokaliseret og udbedret ved den oprindelige reparation, idet han ville slippe for at betale nyt grundgebyr og tilsvarende, herunder transportomkostninger. For forbrugers ret hertil ville det være uden betydning, om den nye defekt måtte skyldes forhold, som reparatøren ikke burde have opdaget i første omgang. En indeståelse af dette indhold er således udtryk for, at forbrugeren kan stille større krav til kvaliteten af reparatørens præstation, hvilket formentlig må betegnes som en adækvat og væsentlig civilretlig fordel, der bør kunne berettiggø garantitermens anvendelse. I disse tilfælde kan det ikke være afgørende, at den nye reparation af apparatet ikke sker vederlagsfrit. Afhjælpningsbeføjelsen efter de almindelige regler angår jo udbedring af den afvigende kvalitet af den erhvervsdrivendes præstation, d.v.s. reparatørens indsats med hensyn til lokalisering af (årsager til) andre defekter end den, der blev udbedret i første omgang.

Til illustration af en sådan ordning udformet med henblik på større elektriske husholdningsapparater, som normalt reparerer hos forbrugeren, skal følgende anføres:

Udgangspunktet for fordelsvurderingen er, hvad der gælder efter almindelige regler. Til illustration af, hvad de almindelige regler i praksis indebærer, skal nærmere redegøres for nogle typetilfælde. Hvis der på et givet tidspunkt foretages en reparation, kan der, når et senere indtrædende apparatsvigt m.v. nødvendiggør fornyet reparation, foreligge en eller flere af følgende muligheder:

A: samme defekt,

- 1: noget galt med første reparation (defekt reservedel, dårligt arbejde m.v.),
- 2: anden årsag,
 - a. burde have været konstateret og rettet ved første besøg,
 - b. burde ikke have været konstateret ved første besøg,

B: anden defekt,

- 1: defekten eller dens årsag burde have været konstateret og rettet ved første besøg,
- 2: burde ikke have været konstateret ved første besøg,

I disse situationer har forbrugeren følgende krav:

A.1: udbedring uden betaling,

A.2.a: udbedring mod betaling, men således at forbrugeren ikke kommer til at betale mere, end han skulle have betalt, hvis forholdet var rettet i første omgang, d.v.s. forbrugeren skal kun betale for yderligere

reserve dele samt den ekstra arbejdstid, der – hvis reparationen var foretaget i første omgang – ville være medgået, derimod skal forbrugeren ikke betale f.eks. transport og grundgebyr,

A.2.b: intet krav,

B.1: som A.2.a,

B.2: intet krav.

Forudsætningen for, at forbrugeren kan gøre krav gældende i de anførte tilfælde er dog:

- C: at defekten viser sig på et sådant tidspunkt, at der kan tales om en mangel ved det oprindelige arbejde (forbrugeren har krav på, at dette har en holdbarhed af sædvanlig og rimelig længde),
- D: at forbrugeren kan bevise, at forholdet falder ind under et af de tilfælde, der udløser krav.

Skal der således i forbindelse med en reparation ydes garanti, skal forbrugeren i en eller flere af de foran nævnte relationer stilles bedre. En garanti som den svenske Reparationsgaranti EHL 74, (*bilag C.28.*) opfylder i så henseende næppe de krav, der må stilles. Den går alene ud på at give forbrugeren et krav på vederlagsfri omreparation i de tilfælde, hvor „det finns fel i utbytta delar eller i utfört arbete“ (A.1-situationen). Vel indebærer garantien, at forbrugeren stilles bedre end efter D. På den anden side er fristen på 3 måneder væsentligt kortere, end hvad der i mange tilfælde vil følge af C, hvortil kommer, at der så tæt på den første reparation vil være en ganske stærk formodning for, at der – når defekten er den samme – foreligger en mangel, således at forbrugers bevisbyrde (hvis identisk defekt er konstateret) ikke vil være særlig vanskelig at løfte – fordelene ved bevisomlægningen derfor beskeden.

Skal der være tale om væsentlige fordele, må garantien dække en væsentlig længere periode (C), udformes på en måde, der i relation til bevisspørgsmålet (D) i praksis indebærer væsentlige fordele for forbrugeren, eller tillægge forbrugeren rettigheder, han normalt ikke har (dække A.2.b, B.2, eller give forbrugeren yderligere krav i A.2.a. eller B.1.).

På denne baggrund kunne en garanti udformes efter følgende retningslinjer:

- 1) opstår samme defekt som den udbedrede inden for et år, udbedres den vederlagsfrit,
- 2) opstår anden defekt inden for tre måneder, beregnes ikke grundgebyr, d.v.s. forbrugeren skal ikke betale eventuelle transportomkostninger og minimal arbejdstidsvederlæggelse – der skal kun betales for reservedele og for den til indsættelse medgående ekstra arbejdstid.

En sådan garanti ville indebære følgende fordele for forbrugeren:

ad A: forbrugeren skal ikke bevise, at forholdet falder ind under A.1. eller A.2.a, han får vederlagsfri udbedring i A.2.b og slipper for at skulle

betale delvis i A.2.a – alt sammen i en periode af en sådan længde, at der synes reelle fordele forbundet hermed, uanset at fristen typisk vil bevirke, at der automatisk vil blive krævet betaling efter dens udløb, selv om forbrugeren eventuelt måtte have et krav efter almindelige regler (om imødegåelse af den hermed forbundne risiko, se foran under 4.2.6.5.),

ad B: forbrugeren skal ikke bevise, at forholdet falder ind under B.1, men sikres, at han, hvad enten dette er tilfældet eller ej, ikke skal betale mere, end hvis det havde været tilfældet, og heri ligger utvivlsomt en reel fordel.

En garanti udformet i overensstemmelse hermed synes uden videre begribelig for forbrugerne. Samme defekt koster under ingen omstændigheder noget det første år, anden defekt udbedres under alle omstændigheder uden grundgebyr m.v. inden for tre måneder.

Den synes også godt afstemt med forbrugernes forventninger. I almindelighed hidkaldes en reparatør, fordi apparatet ikke fungerer, som det skal. Reparationsopdraget er ikke specificeret til udskiftning af en bestemt del, men går typisk ud på at bringe apparatet i funktionsdygtig stand ved at finde og udbedre eventuelle fejl. Forbrugerne forventer derfor ikke blot, at selve den foretagne reparation er i orden, men yderligere, at apparatet også i alle andre henseender vil fungere upåklageligt i en vis periode fremover.

Den reelle byrde for reparatøren synes endvidere overskuelig. I almindelighed vil arbejdet i første omgang vel være mangelfuldt, hvis samme defekt opstår inden for et år.

Selvfølgelig kan årsagen være en anden og sådan anden, for hvilken der ikke burde have været taget højde oprindelig. Den øgede økonomiske belastning modsvares vel i et vist omfang af, at ordningen er betydelig lettere og dermed billigere at administrere end en ordning, der i princippet forudsætter en individuel stillingtagen til, om årsagen til ensartet defekt er af den ene eller anden karakter. Lidt anderledes forholder det sig nok med andre defekter, der sikkert i en hel del tilfælde, særligt ved meget gamle apparater, vil skyldes forhold, som reparatøren ikke i første omgang burde have været opmærksom på. Dette skal imidlertid ses i sammenhæng med reparatørens vejledningspligt, herunder pligten til at fraråde reparation, f.eks. i relation til apparater, der uanset reparation når som helst kan bryde definitivt sammen, ligesom ekstrabyrder kan undgås blot ved at undlade garantigivning.

4.2.7.12. Afhjælpningstilsagn fra tredjemand

I de tilfælde, hvor det efter det foran anførte vil være berettiget at anvende garantitermen, fordi afhjælpningstilsagnet er givet en ud-

formning, som dækker over væsentlige og adækvate fordele for forbrugeren sammenlignet med hans stilling i henhold til almindelige regler, ændres det berettigede heri selvsagt ikke af, at der er tale om en tredjemandsgaranti. Er disse betingelser derimod ikke opfyldt, opstår det spørgsmål, om det forhold, at afhjælpningstilsagnet er givet af en tredjemand, kan berettige garantitermens anvendelse, selv om kravene i det foregående ikke er opfyldt.

I så fald vil tredjemands afhjælpningstilsagn være begrænset til at angå mangler, som udløser mangelsbeføjelser mod forbrugers medkontrahent. Fordelen for forbrugeren består derfor navnlig i, at der er 2 ansvarssubjekter.⁵⁴⁶ Dette er utvivlsomt en væsentlig forbedring af forbrugers civile position, som dog for norsk rets vedkommende i alt væsentlig følger umiddelbart af KPL § 49a.

Fordelen er imidlertid økonomisk set udelukkende af kautionslignende art.⁵⁴⁷ Forbrugeren kan holde sig til sin medkontrahent, men opnår gennem tredjemandstilsagnet en beskyttelse mod at lide tab som følge af medkontrahentens manglende evne eller vilje til at opfylde berettigede mangelskrav. Det ville derfor, når de sædvanlige krav for at betegne et afhjælpningstilsagn som garanti ikke er opfyldt, og vedkommende garanti derfor ikke på adækvat måde er relateret til forbrugers kvalitetsforventninger, være rettest, om garantien kvalificeredes, som det den er, nemlig en kautionsgaranti. Den større eller mindre sikkerhed for, at erhvervsdrivende kan og vil imødekomme mangelskrav, kan selvsagt påvirke valget af medkontrahent, men ikke valget af produkt.

4.2.8. Nogle sammenfattende bemærkninger

Resultatet af overvejelserne under 4.2.2.-7. kan kort sammenfattes i følgende retningslinjer for anvendelsen af standardiserede garantiudsagn i reklamer og aftalevilkår:

546. Jfr. foran ved note 294. Herudover er der vel den umiddelbare fordel for forbrugeren, at han kan vælge mellem økonomiske mangelsbeføjelser mod sælgeren og krav om afhjælpning mod tredjemand. I praksis vil sælger imidlertid kunne afskære sådanne krav ved at foranledige tredjemands afhjælpningstilsagn opfyldt – i Danmark uden videre i kraft af en sælgers almindelige afhjælpningsret, i de øvrige lande til dels af samme grund og i øvrigt fordi forbrugeren i almindelighed vil stille sig tilfreds med en sådan udgang.

547. Jfr. foran ved note 431.

Ordet „garanti“ bør kun anvendes om ydelsens kvalitet i form af funktionsdygtighed (brugbarhed, driftssikkerhed/holdbarhed).⁵⁴⁸ Ønskes garantitermen anvendt om andet end funktionsdygtighed, bør den indgå i et sammensat ord, hvis andet led klart identificerer det garanterede aspekt.⁵⁴⁹

Anvendelse af garantitermen bør i alle tilfælde forudsætte, at forbrugerne i den pågældende henseende stilles væsentligt bedre end ellers, og at garantitilsagnet ikke begrænser de rettigheder, der tilkommer forbrugeren efter almindelige regler.⁵⁵⁰

Angivelse af garantitid bør være obligatorisk allerede i reklamen (4.2.5.), ligesom der bør påhvile garantigiver en sådan oplysningspligt i øvrigt, at forbrugerne umiddelbart kan danne sig et retvisende billede af garantiens indhold (4.2.6.).

De fordele, som skal være knyttet til en garanti for funktionsdygtighed, bør i almindelighed⁵⁵¹ bestå i, at uheldige⁵⁵² forbrugere kan kræve vederlagsfri⁵⁵³ afhjælpning (eller skadesløsholdelse i øvrigt) i tilfælde af funktionssvigt, der *enten* måtte vise sig i en periode, som er længere end 2 år eller dog en almindelig absolut reklamationsfrist,⁵⁵⁴ *eller* som ikke udgør en generel mangel, forudsat at det pågældende produkt (generelt set) er klart bedre end markedets normaleksemplar.⁵⁵⁵

Retningslinjerne er opstillet med det sigte at skabe så god overensstemmelse som muligt mellem det offentligretlige og den konventionelle garantibegreb (1.3.) – eller sagt mere præcist: med henblik på at få praktisk anvendelige kriterier for afgørelsen af, hvornår standardiserede garantiudsagn kan anses for egnede til at vildlede,

548. Disse begreber er nærmere omtalt i note 394.

549. Se nærmere under 4.2.4. om ægtheds-, fortrydelses-, pris- og kautionsgarantier m.v. Hvad særligt angår kautionsgarantier, se tillige 4.2.7.12. om afhjælpnings-tilsagn fra tredjemand.

550. Se 4.2.3.

551. Med det heri liggende forbehold sigtes navnlig til det, som er anført om minimumsgarantitid for brugte varer, jfr. 4.2.7.10., men også til, at der kan tænkes specielle tilfælde, hvor der undtagelsesvis ikke er nogen reel fare for vildledning, og forholdet i øvrigt savner et moment af urimelighed eller utilbør-lighed, jfr. nærmere 3.4.2.2. (med note 265).

552. Garantitermen skaber i første række forbrugerforventninger om faktiske fordele (4.1.2.). Garanti for kvalitet bør derfor alene gives, når garantisvigt kun må forventes at forekomme undtagelsesvis, jfr. nærmere 4.2.2.-3.

553. Se 4.2.7.2. om afhjælpning mod hel eller delvis betaling.

554. Se 4.2.7.6., 4.2.7.8.-9. samt 4.2.7.11.

555. Se 4.2.7.7., 4.2.7.9. og 4.2.7.11.

fordi der ikke ydes sådanne særlige fordele, som garantitermen i almindelighed må antages at blive forbundet med af forbrugerne (4.1.2. og 4.2.2.).

Regulering af garantivildledningsproblemerne i overensstemmelse med retningslinjerne synes dels at kunne give bedre forudsætninger for et rationelt forbrugsvalg, dels at reducere risikoen for, at garantivilkår *de facto* kommer til at virke som en begrænsning af de rettigheder, som tilkommer forbrugerne efter almindelig civilretlige regler.

Ud over at etablere et bedre værn mod garantivildledning synes retningslinjerne at være egnede til at forsyne garantireguleringen med større gennemslagskraft. Dette gælder ikke mindst på reklame-reguleringens område, hvor den foreslåede afgrænsning af garantigivers oplysningspligt ikke alene vil kunne give FO/KO forudsætninger for at udøve en mere effektiv kontrol,⁵⁵⁶ men også vil kunne forbedre mulighederne for den civilretlige beskyttelse af de forbrugerforventninger, der skabes ved garantiudsagn i annoncer m.v.⁵⁵⁷ Og i det hele taget vil de foreslåede retningslinjer om minimumsgarantitid kunne medføre, at det i almindelighed bliver en forholdsvis ukompliceret affære at afgøre, om garantitermens anvendelse bør anses for berettiget. Dette gælder i hvert fald i relation til nye kapitalvarer, da disses mindste sædvanlige holdbarhedstid i langt de fleste tilfælde åbenbart overstiger 2 år. Det samme gør sig vel gældende for de fleste tjenesteydelsers vedkommende. For så vidt angår produkter og ydelser, hvis mindste sædvanlige holdbarhedstid ikke er klart længere end 2 år eller den absolutte reklamationsfrist, eller som er af en sådan beskaffenhed, at bevisfordelene bør tillægges større betydning end normalt,⁵⁵⁸ vil det derimod kunne være tvivlsomt, hvilke krav der bør stilles til minimumsgarantitid. At dømme efter hidtidig markedsføringspraksis synes spørgsmålet dog kun forholdsvis sjældent at kunne blive aktuelt for så vidt angår nye varer⁵⁵⁹ og tjenesteydelser, måske med undtagelse af reparationer af teknisk komplicerede genstande. I de brancher, hvor spørgsmålet måtte være eller blive aktuelt, er det nærliggende at søge det afkla-

556. Jfr. nærmere under 4.2.5. (efter note 466) og 4.2.6.1. (efter note 484).

557. Jfr. nærmere ved note 467.

558. Se under 4.2.7.5. sammenholdt med 4.2.7.8.-9. og 4.2.7.11.

559. Problemet vil normalt ikke kunne foreligge ved brugte varer, idet den opstillede retningslinje for minimumsgarantitid i disse tilfælde ikke opererer med begrebet mindste sædvanlige holdbarhedstid. Se nærmere under 4.2.7.10.

ret ved forhandling med branchens organisationer.⁵⁶⁰

Brancheforhandlingssystemet, som er et af de nordiske markedsføringslovgivningers væsentligste aktiver, giver i det hele taget gode muligheder for at nå frem til nuancerede løsninger ved forhandlinger på basis af generelle retningslinjer som de her opstillede og for at sikre sådanne branchetilpassede løsninger betydelig gennemslagskraft.⁵⁶¹

De opstillede retningslinjer synes at forbedre mulighederne for en loyal og rimelig konkurrence på garanti. Afvejset med disse og de øvrige fordele forekommer den „pris“, virksomhederne må betale for at anvende garantitermen, ikke at være for høj. Navnlig bemærkes, at udbredelsen af de ofte forekommende tilsagn om afhjælpning af mangler i en kortere periode end den, der følger af retningslinjerne, næppe vil blive synderlig påvirket, selv om de ikke kunne markedsføres som „garanti“. Også i så fald ville virksomhederne formentlig kunne se deres interesse i at anvende sådanne afhjælpningstilsagn, hvilket i almindelighed også vil være i forbrugernes interesse.⁵⁶²

560. Sammenhold SOU 1979:36 s. 200 om det mulige behov for ad denne vej at præcisere det generelle mangelsbegreb ved tjenesteydelser ved at „söka arbete fram mera preciserade normer för hållbarheten på områden där det är möjligt“, og *Göran Olsson* i SvJT 1982 s. 257, der forholder sig skeptisk til mulighederne herfor, men som dog mener, at „det vara lättare att träffa överenskommelser, när det gäller tjänster än köp“, og at det „troligen [är] möjligt att utarbete överenskommelser beträffande t.ex. kapitalvaror“. Se også *Erik Siesby* i Forbrugerforskning i Danmark (*Børge Dahl og Flemming Hansen* (red.) 1980) s. 263 som kort berører spørgsmålet og foreslår, at det pålægges producenter at deklarere kapitalvarers forventede levetid.

561. Se nærmere under 3.4.4.1.

562. Jfr. nærmere under 4.2.7.3.

Nogle forkortelser

AfS	Arkiv for Sjørett
ARN	Allmänna Reklamationsnämnden (svensk)
AVL	Avtalsvillkorslagen (svensk)
BGH	Bundesgerichtshof
DRN	Dansk Reklame Nævn
EFT	EF-Tidende
FKN	Forbrugerklagenævnet (dansk)
FO	Forbrugerombudsmanden (dansk)/Forbrukerombudet (norsk)
FT	Folketingstidende
FTU	Forbrukertvistutvalget (norsk)
H	Højesteret (dansk)
HD	Högsta domstolen (finsk, svensk)
JFT	Juridiska Föreningens Tidskrift
KBL	Købeloven (dansk)
KKL	Konsumentköplagen (svensk)
KKN	Konsumentklagonämnden (finsk)
KO	Konsumentombudsmannen (finsk, svensk)
KOV	Konsumentverket (svensk)
KOVFS	Konsumentverkets författningssamling
KPL	Kjøpsloven (norsk)
KSL	Konsumentskyddslagen (finsk)
LOHS	Landsover- samt Hof- og Stadsretten (dansk)
LoR	Lov og Rett
MD	Marknadsdomstolen (finsk, svensk)
MFL	Markedsføringsloven (dansk, norsk)/marknadsföringslagen (svensk)
MTB	Monopoltilsynets (Års)beretning
MTM	Monopoltilsynets Meddelelser
NEK	Nordisk Embedsmandskomite for Konsumentspørgsmål
ND	Nordisk Domssamling

NJA	Nytt Juridiskt Arkiv
NJW	Neue Juristische Wochenschrift
NO	Näringsfrihetsombudsmannen (svensk)
NOU	Norges Offentlige Utredninger
NRt	Norsk Rettstidende
NU	Nordisk Udredningsserie
PKF	Pris- och Kartellfrågor
RG	Rettens Gang
SH	Sø- og Handelsretten (dansk)
SOU	Statens offentliga utredningar
SvJT	Svensk Juristtidning
TfR	Tidsskrift for Rettsvitenskap
UfR	Ugeskrift for Retsvæsen
V	Vestre Landsret (dansk)
VLt	Vestre Landsretstidende
Ø	Østre Landsret (dansk)

Liste over ufuldstændigt citeret litteratur

Betænkninger

Betænkning nr. 681/1973, Forbrugerkommissionens betænkning II:

Markedsføring, Forbrugerombudsmand, Forbrugerklagenævn.

Betænkning nr. 738/1975, Forbrugerkommissionens betænkning III:

Forbrugernes retsstilling og retsbeskyttelse.

Betænkning nr. 816/1977, Forbrugerkommissionens betænkning IV:

Forbrugeroplysning, Forbrugerpolitik, Lov om forbrugerspørgsmål.

Betænkning nr. 845/1978 om forbruger køb.

Kommittébetänkande 1982:50, Betänkande avgivet av kommissionen för beredning av lagstiftning om konsumenttjänster.

NOU 1976:61 Standardkontrakter

NOU 1979:42 Forbrukertjenester

NOU 1983:52 Forsikring i Norge

SOU 1972:28 Konsumentköplag

SOU 1976:66 Köplag

SOU 1979:36 Konsumenttjänstlag

SOU 1981:31 Avtalsvillkor mellan näringsidkare

SOU 1983:5 Koncession för försäkringsrörelse

SOU 1984:25 Ny konsumentköplag

Andet

Mads T. Andenæs og Dag Bugge Nordén: Forbrukertvister (1983) – citeret: Forbrukertvister.

Paul Krüger Andersen: Markedsføringsret (1978) – citeret: Krüger Andersen.

Ulf Bernitz, Jonas Modig, Anders Mallmén: Otillbörlig marknadsföring (1970) – citeret: Bernitz, Modig och Mallmén.

Johan Storm Bull og Torvald C. Løchen: Lov om kontroll med markedsføring (2. utg. 1976) – citeret: Bull og Løchen.

Fridtjof Frank Gundersen og Ulf Bernitz: Norsk og internasjonal markedsrett (1977) – citeret: Gundersen og Bernitz.

Jan Hellner: Speciell avtalsrätt I, Köprätt (1982) – citeret: Hellner.
Kai Krüger: Norsk Kjøpsrett (2. rev. utg. 1977) – citeret: Krüger.
Jacob Nørager-Nielsen og Søren Theilgaard: Købeloven, bind 1-2 (1979) – citeret: Nørager-Nielsen og Theilgaard.
Jacob W. F. Sundberg: Om ansvaret för fel i lejt gods (1966) – citeret: Sundberg.
Lars Werin: Ekonomi och rättssystem (2. uppl. 1982) – citeret: Werin.
Peter Wetterstein: Säljarens garantiutfästelser vid lösöreköp (1982) – citeret: Wetterstein.

Bilagsregister

<i>A.1.</i>	178, 179, 200, 205
<i>A.2.</i>	179, 188
<i>A.3.a.</i>	179, 180, 182, 200
<i>A.3.b.</i>	188
<i>A.4.</i>	178
<i>A.5.a.</i>	205
<i>A.5.b.</i>	171, 188
<i>A.6.a.</i>	179
<i>A.6.b.</i>	171, 200
<i>A.7.a.</i>	188
<i>A.7.b.</i>	171, 201
<i>A.8.a.</i>	102, 171, 201
<i>A.8.b.</i>	201
<i>A.9.</i>	184
<i>A.10.a.</i>	179
<i>A.10.b.</i>	180
<i>A.11.</i>	179
<i>A.12.</i>	123, 179, 180, 184
<i>A.13.a.</i>	179, 184, 194, 195
<i>A.13.b.</i>	180
<i>A.14.a.</i>	173, 184, 194, 195
<i>A.14.b.</i>	55, 180
<i>A.14.c.</i>	180
<i>A.15.</i>	173, 179, 194, 209
<i>A.16.</i>	184, 188
<i>A.17.</i>	171, 188
<i>A.18.</i>	109, 181, 182, 214
<i>A.19.</i>	79, 178, 181, 182, 212
<i>A.20.</i>	178, 181, 182, 212
<i>A.21.a.</i>	181, 182, 214
<i>A.21.b.</i>	181
<i>A.22.</i>	181, 188
<i>A.23.a.</i>	181, 188
<i>A.23.b.</i>	181, 188

<i>A.24.</i>	188, 200
<i>A.25.a.</i>	179, 188
<i>A.25.b.</i>	179, 195
<i>A.26.a.</i>	181, 195
<i>A.26.b.</i>	180
<i>A.26.c.</i>	178, 209
<i>A.27.</i>	195
<i>A.28.</i>	178, 188
<i>A.29.</i>	171, 178, 179, 188
<i>A.30.</i>	178, 179
<i>A.31.</i>	178, 179
<i>B.1.-10.</i>	183, 187, 188, 204
<i>B.1.</i>	183, 187, 188
<i>B.2.</i>	183
<i>B.3.</i>	183
<i>B.4.</i>	183, 205
<i>B.5.</i>	183, 205
<i>B.6.</i>	183
<i>B.7.</i>	183
<i>B.8.</i>	183
<i>B.9.</i>	183
<i>B.10.</i>	183
<i>C.1.</i>	110, 182, 185, 187, 188, 210, 226
<i>C.2.</i>	109, 182, 185, 214, 226, 230
<i>C.3.</i>	93, 128, 130, 182, 185, 188
<i>C.4.</i>	182, 185, 212
<i>C.5.</i>	182, 185, 187, 189
<i>C.6.</i>	182, 184, 185
<i>C.7.</i>	181, 182, 185, 195
<i>C.8.</i>	147, 182, 185, 226
<i>C.9.</i>	182, 185
<i>C.10.</i>	182, 185, 188, 189, 226, 232
<i>C.11.</i>	99, 131, 182, 185, 188, 225, 226, 233
<i>C.12.</i>	83, 130, 150, 152, 182, 185, 188, 189, 214, 215, 216, 232
<i>C.13.</i>	83, 130, 182, 185, 214, 232
<i>C.14.</i>	182, 185, 187, 189
<i>C.15.</i>	182, 185
<i>C.16.</i>	182, 185
<i>C.17.</i>	182, 185, 210
<i>C.18.</i>	67, 68, 77, 182, 185, 189, 226, 230
<i>C.19.</i>	182, 185, 189
<i>C.20.</i>	110, 113, 182, 185

<i>C.21.</i>	182, 185, 188, 189, 214, 215, 216, 226, 231
<i>C.22.</i>	182, 185
<i>C.23.</i>	67, 68, 86, 182, 185, 189, 194, 226
<i>C.24.</i>	182, 185, 189, 226, 230
<i>C.25.</i>	182, 185, 229
<i>C.26.</i>	182, 185, 188, 225, 233
<i>C.27.</i>	51, 72, 89, 131, 182, 185, 188, 189, 225, 233
<i>C.28.</i>	72, 89, 131, 182, 185, 188, 189, 225, 233, 236
<i>C.29.</i>	182, 185, 225
<i>C.30.</i>	182, 185, 189, 225
<i>C.31.</i>	182, 185, 189
<i>C.32.</i>	182, 185, 187, 188
<i>C.33.</i>	70, 182, 185, 187, 188, 214
<i>C.34.</i>	182, 184, 196, 217, 226
<i>D.5.</i>	37, 44, 105, 129, 130, 147, 149, 152, 153, 155, 183, 184, 185, 217
<i>D.6.</i>	90, 136, 209
<i>D.7.</i>	143, 194, 197, 199, 208, 213, 217
<i>D.8.</i>	141, 196, 200, 206
<i>D.9.</i>	202, 209

Afgørelsesregister

ARN

dnr

1245/73	62 note 106
1510/73	41 note 60
76/R1103	99 note 202
76/R2996	48 note 77
77/R931	86 note 167
77/R1724	77 note 145, 86 note 166
77/R3721	86 note 167
77/R4267	99 note 202
77/R4966	77 note 142
78/R4964	96 note 196, 97 note 198
78/R7239	54 note 88
79/R228	67 note 116
79/R1069	44 note 66
79/R2566	54 note 88
79/R5454	62 note 105
79/R7731	43 note 63
79/R8210	54 note 88
79/R8241	61 note 101, 62 note 106
79/R8429	74 note 134
80/R275	94 note 192
80/R640	99 note 202
80/R1105	99 note 200
80/R1147	39 note 53
80/R1785	94 note 191, 95 note 193
80/R2293	54 note 89
80/R4722	58 note 97, 225 note 525
81/R1590	94 note 192
81/R4389	57 note 94, 227 note 533
81/R5278	23 note 19, 47 note 76, 64 note 107
81/R6167	53 note 86
81/R6629	71 note 125
81/R6803	39 note 52
82/R633	104 note 213, 106 note 218
82/R1543	97 note 199
82/R1587	95 note 195
82/R1774	64 note 109

82/R2833
82/R4160

225 note 527
84 note 163

DRN

årsberetning/sidetal

1971/5	142 note 340
1971/12	140 note 332
1971/14	136 note 316
1972/3	141 note 335
1972/17	142 note 340
1973/21	115 note 240, 136 note 316

FKN

J.nr.

1976-42-42	40 note 54
1977-19-4	75 note 136
1977-40-71	97 note 199
1977-40-87	95 note 195
1977-231-117	74 note 133, 223 note 522
1978-14300-036	96 note 196
1978-31000-093	77 note 142
1978-40000-165	96 note 196
1978-41100-038	77 note 142
1978-41900-002	54 note 88
1979-31-105	37 note 47, 75 note 136, 158 note 381
1979-12000-097	77 note 142, 78 note 147
1979-23100-349	45 note 68, 46 note 70
1979-23400-079	48 note 78
1979-40000-219	96 note 196
1980-14100-021	54 note 90
1980-20300-185	85 note 164
1980-32200-016	87 note 172
1980-49000-021	78 note 148
1981-23100-555	53 note 87, 74 note 133
1981-98100-219	93 note 187
1982-12-9	61 note 102, 96 note 196, 96 note 197
1982-31-56	73 note 132, 77 note 142
1982-80-39	78 note 147
1982-91-40	78 note 147
1982-91-58	39 note 51, 51 note 81, 53 note 87, 125 note 274
1982-200-11	47 note 76, 54 note 90, 65 note 111, 77 note 143
1982-991-7	95 note 195
1983-33-50	97 note 198
1983-40-115	62 note 106, 74 note 133, 77 note 143

1983-80-88	78 note 147
1983-80-111	99 note 202
1983-80-124	21 note 14
1983-100-25	67 note 114, 79 note 150, 194 note 452
1983-100-30	97 note 199
1983-121-28	88 note 174
1983-121-33	62 note 106, 74 note 133, 77 note 143
1983-121-58	100 note 206
1983-200-261 og 327	65 note 111
1983-231-199	73 note 130, 77 note 142
1983-261-49	67 note 116
1983-412-95	67 note 114
1984-121-80	100 note 206
1984-136-18	45 note 68, 112

FKN årsberetning

(citeret uden j.nr.)

1975 s. 30	67 note 114
1976 s. 42, s. 46	67 note 114
1979 s. 21	67 note 114
1981 s. 11ff	76 note 140
1981 s. 50	85 note 164
1983 s. 14	21 note 14, 188 note 436

FO – Dansk

J.nr.

1975 – 115-2	144, 150 note 360
1975 – 116-2	151 note 362
1975 – 116-3	152 note 363
1975 – 312-23	142 note 340
1975 – 1131-7	21 note 14
1975 – 1321-1	151 note 362
1975 – 1449-1	150 note 360
1976 – 10-9	21 note 14
1976 – 13-21-2	130 note 292
1976 – 1552-6	140 note 332
1977 – 116-16	143 note 343
1979 – 117-16	74 note 134, 143 note 345, 152 note 365
1979 – 315-41	141 note 337
1979 – 372-2	145
1980 – 323-127	138 note 326
1980 – 1122-41	230 note 538
1981 – 125-2	128 note 282
1981 – 129-2	137 note 319

1981 – 129-4	137 note 319
1981 – 138-4	130 note 292
1982 – 39-30	97 note 199
1982 – 39-49	141 note 337, 204 note 476
1982 – 121-2	142 note 339
1982 – 42-19-36	123 note 268, 124 note 270, note 271

FO-beretning

(citeret uden j.nr.)

1977 – 78 s. 86f	156 note 374
1979 – 80 s. 24	186
1979 – 80 s. 67	156 note 374
1979 – 80 s. 80	123 note 268
1979 – 80 s. 112	141 note 333, note 335
1979 – 80 s. 120	130 note 292
1979 – 80 s. 122	124 note 270, 195 note 458, 196 note 460
1979 – 80 s. 171	123 note 268
1981 – 82 s. 30	114 note 238, 133 note 301, 213
1981 – 82 s. 31	115 note 239
1981 – 82 s. 46	15 note 2, 142 note 338
1981 – 82 s. 71	42 note 62, 127 note 279
1981 – 82 s. 93	128 note 282
1981 – 82 s. 94	125 note 273
1981 – 82 s. 96	74 note 134
1981 – 82 s. 150f	198 note 463
1983 s. 28f	198 note 463
1983 s. 57	129 note 285, 132 note 296
1983 s. 58	149 note 357

FO – norsk

nr.

380.80	130 note 287
2067.82	130 note 287, note 289, 193 note 450
570.83	150 note 360
1419.83	148 note 355

FTU

FTU 19/79	75 note 136, 83 note 161
FTU 20/79	48 note 77
FTU 122/79	41 note 59, 45 note 67, 46 note 70, 91 note 182
FTU 128/79	139 note 329
FTU 64/80	104 note 212, note 213, 105 note 214

FTU 65/80	85 note 165
FTU 76/80	75 note 137, 76 note 138, 83 note 161, 91 note 182, 215 note 504
FTU 127/80	82 note 156, 85 note 165
FTU 271/80	45 note 69
FTU 328/80	76 note 139, 83 note 161
FTU 335/80	77 note 142

HD – FINSK

1968 II 87	77 note 142
------------	-------------

KO – FINSK

dnr.

255/41/79	51 note 79
81/40/1172	141 note 337
81/40/1406	139 note 330
81/42/3593	149 note 357
82/40/1170	141 note 336
82/41/2053	149 note 357

KO – SVENSK

dnr.

81/K3086	136 note 317
82/K168	123 note 268
82/K3563	121 note 261, 122 note 263

KOV

dnr.

83/K852	111 note 234
---------	--------------

KKN

dnr.

862/33/79	99 note 203
1343/34/79	99 note 202
meddelande nr. 8 af 9/5 1983	70 note 121, 106 note 219, 224 note 523

MARKEDSRÅDET – NORSK

1975:15 198 note 463

MD – FINSK

1980: 7 118 note 254, 138 note 326, 205 note 483
1981: 20 21 note 14, 119 note 258, 125 note 272, 128 note 283,
 134 note 302
1982: 15 200
1983: 2 119 note 258, 128 note 283
1983: 12 128 note 283

MD – SVENSK

1973: 13 152 note 363
1974: 10 115 note 240, 149 note 356
1974: 24 139 note 329
1975: 17 118 note 252, 119 note 258, 122 note 266, 124 note 269,
 129 note 286, 137 note 321, 195 note 458, 196 note 459
1975: 35 118 note 253, 123 note 268, 135 note 310, 136 note 314,
 136 note 317
1976: 23 118 note 253, 126 note 277, 136 note 314
1977: 20 149 note 356
1977: 24 118 note 253, 126 note 277, 139 note 329, 200
1978: 23 148 note 355, 149 note 356
1978: 29 152 note 365
1978: 32 21 note 14, 126 note 277, 129 note 286, 130 note 290,
 154 note 370, 200
1979: 8 118 note 253, 123 note 268, 139 note 330
1979: 12 118 note 253, 126 note 277, 200
1979: 15 149 note 356
1979: 17 118 note 253, 127 note 281, 145 note 348
1979: 18 153 note 366
1979: 21 51 note 82, 118 note 253, 126 note 277, 200
1979: 25 139 note 329
1980: 25 155 note 371
1982: 4 136 note 314
1982: 15 155 note 371
1983: 15 30 note 32, 118 note 253, 129 note 286, 134 note 304,
 135 note 310, 137 note 318, note 323, 138 note 324,
 138 note 327, 212 note 499, 213

ND

1976 s. 360 39 note 53, 104 note 212

NJA

1917 s. 479 55
1935 s. 577 100 note 206
1943A s. 193 77 note 142
1951 s. 271 100 note 206
1958 s. 536 113
1973 s. 493 71 note 126
1984 s. 271 225 note 527

NRt

1935 s. 497 77 note 142
1972 s. 248 113
1978 s. 678 47 note 76, 100 note 206

RG

1968 s. 638 55

UfR

1913 s. 425 LOHS 96 note 196
1914 s. 199 LOHS 96 note 196
1916 s. 835 LOHS 39 note 51
1920 s. 115 H 56
1924 s. 788 H 56
1929 s. 707 H 72 note 129
1948 s. 191 H 56
1960 s. 1048 H 103 note 210
1968 s. 828 Ø 103 note 210
1969 s. 152 H 77 note 142
1970 s. 524 SH 138 note 325
1973 s. 263 (resp) 40 note 56
1973 s. 403 Ø 41 note 58, 49
1974 s. 371 H 41 note 58, 49
1975 s. 927 SH 139 note 328
1980 s. 315 (resp) 40 note 56
1980 s. 457 Ø 121 note 262
1981 s. 572 V 97 note 199

1981 s. 874 V	97note 199
1982 s. 915 Ø	100 note 206
1984 s. 1 H	21 note 15, 54 note 90
1984 s. 536 H	56
1984 s. 1077 H	100 note 206

UTRYKT – DANSK

Ribe Rets dom af 19/8 1984 100 note 206

UTRYKT – FINSK

Villmanstrands rådstuvu-
rätts dom af 26/3 1980 83 note 159

VLT

1948 s. 155 18 note 7

Nogle stikord

- afviger 59
- „agreed document“ 52 f
- Almén-garanti 58
- ansvarsfraskrivelse 56, 67, 78, 82 ff,
91 f, 127, 130, 144, 149, 152, 154 f,
176, 183, 188, 193 f, 232
- „begrænset“ garanti 143, 161
- bevisfordel 55 ff, 84, 89 f, 95 ff, 126 ff,
131, 211, 223 ff, 230 f, 234, 236, 240
- bevisklausuler 43, 92 f, 106, 149
- „blank“ garanti 22, 50 f, 126 f, 136,
159, 165, 173, 181, 194, 200 f, 204 ff
- branchegaranti 51, 108 f, 138, 146 f,
163, 185 f, 188, 241
- egenskabsgaranti 58 ff, 103, 114, 125,
137
se også ægthedsgaranti
- enuntiation 38, 51
- fabrikant/importørgaranti 40, 87 f, 112,
131, 153, 184, 186 f, 213
se også tredjemandsgaranti
- fabrikations/materialefejl 57, 59, 61 ff,
103, 152, 184, 224
- faktiske garantifordele 122 f, 127 ff,
138 f, 166 f, 193, 206
- forhandlergaranti 23, 187 f, 213
se også partsgaranti
- forsikring 107, 113 ff, 132, 140, 182,
189, 202, 212
- fortolkning 17 ff, 31, 37 f, 42 ff, 51 ff,
62, 65, 73, 75 ff, 85 f, 89 ff, 102 ff, 121,
144, 150, 175, 229
se også uklarhedsreglen
- fortrydelsesretsgaranti 196, 201
- forældelse 64, 70, 100 ff, 152
- funktionsgaranti 57 ff, 70, 102, 105 ff,
125, 141, 166 f, 184, 194 ff, 229 ff, 239
- garantiadressat 21, 40, 42 f, 90
- garantiafgivelse 38 ff
- garantibevís 21, 24, 39 ff, 44 ff, 65, 74,
78, 94, 96, 105, 112, 115 f, 126, 132,
147, 149, 151 ff, 176, 183 ff, 194, 209 f,
217, 227
- garantiklausuler
se klausuler
- garantigiver, identifikation af 76, 100,
150, 207
- garantilignende termer 20 ff
- garantitid 56, 58, 62, 69 ff, 97, 102 ff,
152 f, 179, 183, 198 ff, 232 ff, 239 f
se også langvarig garanti
- garantitilsagn 20, 24, 37 ff, 51 f, 55, 58
ff, 76 ff, 112 ff, 194, 201
- garantiudsagn 20 ff, 36 ff, 51, 116 ff,
125, 194, 239 f
- garantivilkår
se klausuler
- generationsgaranti 47, 102
- „gratis“ 136, 178, 197
- holdbarhed 56, 58, 60 ff, 69 ff, 102 ff,
114, 144, 166, 191, 196, 228, 240
- „indre ulykkeshændelse“ 58 f
- „ingen garanti“ 68, 143 ff, 148 ff, 151,
159
- kautionsgaranti 195, 238, 239
- klausuler 73, 75, 95, 147, 161
– om accept 42

- om bevis
 - se bevisklausuler
- om bortfald ved videreoverdragelse 43 f
- om reklamation 92 f, 106, 144, 151, 159
- om selvrisiko
 - se selvriskoklausuler
- konkurs, garantigivers 47 ff, 140, 202 f
- konstruktionsfejl 62 f, 74
- kvalitetsgaranti 22, 25, 52, 136 f, 173, 184 f, 194, 196, 204, 207, 209 f
- lagergaranti 184, 194 f, 201
- langvarig garanti 128 f, 141 f, 171, 179, 182, 188, 201 ff, 226 f
- legal garanti 16, 161
- livsvarig garanti 54, 102, 141, 145, 171
- offentligtretligt garantibegreb 117 f, 216, 218, 239
- oplysningspligt 109, 129, 135 ff, 146, 152 f, 204 ff, 237, 239 f
- organisationsgaranti 195
- partsgaranti 23, 39 f, 44, 47 f, 64, 73, 76, 87, 103, 185 f
- postordre køb 94, 208
- pris, garantis indflydelse på 26 ff, 43, 76, 109, 112, 212 f, 214
- prisgaranti 23, 123, 136, 139 f, 142 ff, 172 f, 179 f, 184, 194, 201, 209, 239
- prisreklame 172 f, 198
- reklamation 21, 45, 49, 67, 82, 86, 91, 93 ff, 105 f, 128, 144, 148 ff, 210, 231
- reklamationsfrist 93, 100 ff, 127, 128, 130 f, 211, 239
- absolut 17 f, 26, 48, 60, 100 ff, 105 f, 125, 191, 195, 204, 215, 227 ff, 239 f
- relativ 100, 103, 217
- reparationsaftaler 71, 78, 82, 94 ff, 104 f, 110, 128 ff, 181, 211 f, 233
- retlige garantifordele 122 f, 127 ff, 139 ff, 173, 193, 218, 235 f
- returret 39
- selvriskoklausuler 75 f, 83 f, 86, 128 ff, 137, 151, 154, 176, 182, 185, 188, 207, 211, 214 ff, 231 f
- serviceaftaler 109 ff, 132 f, 187, 212 ff
- sælgergaranti 23, 87, 128, 148, 187
 - se også partsgaranti
- „tilbud“ 195, 198 f
- tilfredshedsgaranti 123, 196
- tilpasningsgaranti 195
- tjenestegaranti 21 ff, 33, 60 ff, 73, 89 ff, 103, 112 ff, 151, 154 f, 165 ff, 181, 188, 233
- tredjemandsgaranti 23, 33, 39 ff, 44 ff, 64 ff, 74, 77 f, 82, 86 f, 92, 100, 103, 131, 148, 186 f, 210 f, 237 f
- uklarhedsreglen 52 ff, 63, 102, 150 ff, 159
- varegaranti 21 ff, 31 ff, 62, 64, 73, 77 ff, 87 ff, 112 ff, 127, 148, 154, 165 f, 181, 185, 226
- ægthedsgaranti 53, 56 f, 103 f, 121, 195, 201, 204, 223, 227, 239

B I L A G

A

EKSEMPLER PÅ ANVENDELSE AF
GARANTIUDSAGN I DANSKE ANNONCER M.V.

8051

Andersen E.T.
Hermans Plads 2 01-35 29 18
1975 København V

E. T. ANDERSEN

**Tagdækning
& Isolering**

Over- & Understrykning
af Tag
Acrylgummibelægning
med armering
Reparationer
udføres

01-35 29 18

Aqua Tagdækning
Søsteds (H. Hede) 01-97 74 82
Fyn (C. Hede) 05-28 62 50

**AQUA
TAGDÆKNING**

Med materialer - med. art. metoder
**TOTALRENOVERING af
UTÆTTE OG NEDBRUDTE TAGE**

Industriarbejde - betoneksponering
parceletter m.m.

**SALG TIL
„GØR DET SELV“**

VI BRUGER:
BP AQUASEAL PRODUKTER
KVALITETSPRODUKTER FRA
BP OLE KOMPAGNET A/S

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

TELEFAX

Telefax er
fjernkopiering over
telefonen.
Breve, tegninger,
skitser - ja, alt hvad der
kan rummes på en
A4-side overføres på
3 minutter.

Vil De vide mere om
TELEFAX,
så ring til vores
Telefax-konsulenter
på 0019

klas

8052

Amundsen (Seal-Tag Service) 01-60 38 09
Tjørnsvej 7 02-84 73 52

**Tagbeskyttelse
af
Eternitkøber
Bølgeeternit
Pap
Build-up
Metal
Beton**

DYP I DYRLIPS

**Højtryksrensning
for „Gør det selv“ folk**

**01-60 38 09
02-84 73 52**

Argo Tag Service (A. Jakobsen)
Vejlager 15 02-73 87 78

ARGO

Alt i tagarbejde
udføres med garanti
Rep. af tage, mure m.m.
Renover. & rep. af tagrender
Isolering tilføjet uden forbindelse

**Autoforsikrings
Løns Bryde 32 02-18 76 00
Løns Bryde 32 02-18 76 59
Bøt 02-28 51 64**

**Jiffy Seal
Membran**

• Tætning af P-dæk
• Tætning af altaner
• Alt asfaltarbejde

02-18 76 00

Rubrikken FORTSÆTTES

Rubrikken FORTSÆTTES

FEJLKONTOR
0047

klas

8053

Benner Tag Service (Benner Tag)
Ejendoms 63 01-68 31 54

**BENNY'S
TAGSERVICE**

UTÆTTE TAGE
Rep. af kviste
skotrender, zinktag,
Tjærning & Papbeklædning
udføres med Garanti

01-69 31 54

Bertilsson Løft
GI Hede 02-21 14 55
vej 21

**Ny tagdækning.
Reparation og tjærning.
10 års garanti**

Bjerrum Tag Service (Bjerrum Tag)
Distr.vej 135 01-67 57 03

BJERRUM'S TAGDÆKNING APS
Tjærning & Papbeklædning
udføres med Garanti

01-67 97 03

Bøge Ejendoms Service (Faxe Ejendoms)
Vejersvej 261 01-16 70 52

Tag og murarbejde
Nyt Icopal
Færdigbehandling

Borella Isolering A/S
Eger 27 Sønder 01-53 14 03

BORELLA ISOLERING APS

*03-14 03 80

ISOLERING AF BUILT-UP TAGE

AUTORISERET
ROCKWOOL INDVÆRMSISOLERING
MED AF D.I.B. OG D.I.K.
UDRUGTILGANG TILBUD

Borggaard Polsterm. Bleg.
Vejersvej 27 02-15 04 44

**MOGENS
ENTREPRENØR- OG
TAGPAPFORRETNING**

- få en vandtæt
forbindelse

**Icopal tagdækning
10 års garanti**

02-15 04 44

Christensen Com. A
Løjtnant 25 01-51 87 83

GUNNAR'S TAGSERVICE

Icopal Build-up
Isolering
Tjærning & rep. udføres

01-51 87 23

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

Rubrikken FORTSÆTTES

BILLET KØEN
0066

klas

8054

Christensen H.V. Løns 233 01-17 75 67

**DANSK
BYGNINGS
SERVICE**

Alt i tagarbejde

Spec.:
Rep. af skifer,
tegl, zink,
pap, eternit,
kviste, isolering
samt nye tage

**01-17 75 67
også aften**

Cy. Tagteknik (Cron Gert)
Gammel 31 01-53 74 30

ER DERES TAG UTÆT

Rep. og fornyelse med
Icopal. Inddækning af
gamle og nye tage. Tagpap.
Inddækning af gamle skiffer-
tage. Overstrykning med
tjære og sælsalt. Rimelige
priser. Hurtig og effektiv.

10 års garanti

CITY TAGTEKNIK

01-53 74 30

Caccasa (Kemnitz A/S)
Ejendoms 31 02-45 98 11

De La Tag Service (Danner 12)
01-28 13 47

DA-LA TAGSERVICE

Kommer overalt

Tag - tegl - skifer - zink
Nyt - gammelt
udføres med garanti
Tilbud u/ forbindelse

Dan-Tæt Tagdækning
Følger 27 Væby 01-16 67 06

**DAN-TÆT
TAGDÆKNING**

• Nydækning • Mer-isolering
• Omklædning og reparation
af pap, skifer, eternit, tegl, built-
up, karnapper og altaner
• Udskift af tagrender • Ufor-
bindende tilbud • 10 års garanti

01-16 67 06

Dann Tag Service (Sylvan 6)
01-17 74 97

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

Rubrikken FORTSÆTTES

VEJLEDNING
i brugen
af telefonen
0030

klas

Tagpap II

Dannert A/S
Tilbud & Udførelse:
Frederiksborg 24 02-31 14 20
3600 Frederiksø
Rådgivning & Projektering:
Næstved 79 02-22 25 66
3070 Snekesten

**Tagbeklædningen
der holder i hele
bygningens levetid**

**20 års erfaring
&
20 års garanti**

DANROOF

Dansk Asfaltfabrik A/S:
Hovedkontor:
Industrihøjen 80 01-18 90 33
2650 Brøndovre

Århus st.:
Lørens 5 006-15 38 44
8230 Åbyhøj

**DANSK
ASFALTFABRIK**

**PERMABIT
PERMASHIELD**

tagdækningsystem

01-78 90 33

Dansk Tag Service (Gammelvej 16)
01-25 26 51

Dansk Tag Service (Følger 5)
3450 Allund

**DANSK
TAGENTREPRISE**

Specialisten i alle
former for tagdækning,
reparationer og isolering

02-71 71 47

Dansk Tag Service (Ejendoms 4)
01-30 50 18

**ALT I TAGARBEJDE UDFØRES
TEGL, PÅP, ZINK
OG BRICKER**

REP. AF KARNAPPER
OG ALTANER, SAMT
PLASTBEHANDLING
AF HUSE OG FACADER
OPRETNING AF ETERNIT
SAMT TAGRENDER

01-30 50 10

Rubrikken FORTSÆTTES

TELEFONVAGT
0040

klas

Tagpap II

B057

B058

B059

B060

E.B.J. (E.S. Jensen) 02-90 56 06
Klindaværk 22 02-90 30 04
Bdelt. (0020) 9 96 57

E.B.J.**TAGDÆKNING**

Alle former for
TAGPAPDÆKNING
tilbydes.
Uden konkurrence,
hvad pris og
kvalitet angår.

10 ÅRS GARANTI.

Tilbud uden forbehold.

Icopal - Built up.
Flertagsdækning.
Membran isolering.
Rep. & vedligeholdelse.
Overstrykning med
asfalt ell. tjære.
Tagpædækning oven på
gamle skifertage
m.m.

02-90 56 06

Ecoterm A/S Ejendoms 23 02-84 71 11

ECOTERM
BYGNINGSFORBEDRING

Uttætte tage fuges med
Kwipplug-Secomatic's
tagprodukter
til fast pris
og øjeblikkelig tid

02-84 71 11

ESKILDS Tagpapdækning (Eskild Petersen)
Haderslev 78 01-75 73 20

ESKILDS
TAGPAPDÆKNING

Forlang tilbud
01-75 73 20

Fatoca (Tony Carlsen)
Bødelsøvej 7 02-13 00 00

Fatoca

alle
tagdækninger
built-up
asfalteringer
udføres

Dikkesløvvej 6 02-13 00 00

Plakst Pinner R.F. Fortale 6 01-37 79 79

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

Foght Lars
Møllevvej 23 02-80 66 54
2840 Holte
Bakkevej 10
Højsgaardsgaard 02-93 00 46

Nyt tag?

eller reparation
af det gamle!

Få et tilbud
uden forbehold

02-80 66 54

Bedet efter kl. 17

Frederiksborg Tagservice ApS
Stavn A Røyskja 02-17 64 67

FREDERIKSBORG
TAGSERVICE

TAGDÆKNING
MERISOLERING
RENOVERING
VEDLIGEHOLDELSE
SERVICEEFTERSYN

POLYGUM**10 ÅRS****GARANTI****02-17 68 67**

Fris & Sørensen Tag-
dækning K/S 01-35 56 56
Rasmussenvej 53 01-35 50 38
Vejst. 02-81 17 00
Nakkevej 6 02-61 18 64

Gledsø Tag- og
Vindues Service 02-92 12 92

Gyldenborg Bælt
Højtejsvej 46 02-54 41 31
Gyldenborg Tagdækning ApS
Sønderhøjvej 36 02-15 04 00

Holstebro Tjærbælt
Søndervej 54 01-54 00 50

HELLERUP TJÆREKOMPAANI
SØRENSEN 64

Asfaltering af veje, gårds-
plæder samt tagarbejde

01-68 00 50

RUBRIKKEN FORTSÆTTES
NÆSTE SPALTE

Holstebro A/S
Højtejsvej 46 02-54 41 31
Lundmarksvej 24 02-43 12 13
Region København
Højtejsvej 13 02-64 12 22
Region Sjælland
Lundmarksvej 24 02-43 12 13

TAGDÆKNINGSENTREPRISER
MERISOLERING
VEDLIGEHOLDELSE
REPARATION
TAGELEMENTER

H.S. Polyurethan-
Fjænseløv 02-62 91 90
Røgsøvej 58 02-35 90 80

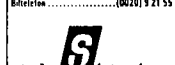
H.S. Polyurethan-Fjænseløv

- Tagunderstrykning
- Hultmursisolering
- Tanksolering
- Isolering for kondensvand
- Isolering af fryse- og kølelaster
- Opdriftsmidler til både

03-60 91 90**02-35 90 80**

Haandværker-Team
Brynjarsvej 53 01-35 56 56
Rasmussenvej 53 01-35 50 38

Interpreting Stenlyng A/S
Højtejsvej 9 02-95 67 00
Billevej 10 02-95 67 00

Stanley Mortensen A/S
Lundmarksvej 24 02-43 12 13

Tætte tage

(med garanti)

Ny papdækning på nye & gamle tage
og reparationer

vær prisbevidst og forlang
et uforbeholdende tilbud

02-95 67 00

Jensen P. Lymbergsgade 28 01-58 09 34

Jeppesen Erik Lørdamvej 59
Lørdam 03-67 13 46

Papstige
STJERNE-TAGE

03-67 13 46

Jäger M ApS Grædely 18 02-28 12 82

TAGTÆTNING**RENOVERING**

SYSTEM NIGHTPLATE
DANSK ANBEJLEDT FOR
TAGELEMENTER

LIVETIDEN 10 over 100 år gamle systemer 34 år

JÄGER**02-28 12 82**

RUBRIKKEN FORTSÆTTES
NÆSTE SPALTE

KØK Tagpapdækning A/S
Højtejsvej 55 02-15 90 87
3000 Helsingør

Tagpædækning
Nytækning
Omtækning
Tagisolering
Efterisolering
Membranarbejde
Ovenlys
Reparationer

02-19 90 87

Kristensen K. A/S
Lundmarksvej 24 01-28 50 82

København Tagdækning ApS
Bredgade 143 01-55 52 51

KØBENHAVNS
TAGDÆKNING

Øresundsvej 143
01-55 52 51

TAGPAPTÆKNINGER
EFTERISOLERING
PVC TAGFOLIE
REPARATION
OG
VEDLIGEHOLDELSE

18 års erfaring

MEDEL AF
DANSKE
TAGPAP-ENTREPRENØRERS
ANKENÆVN

Lars Theodor
Stokkemosevej 150 01-74 74 31

TJÆRNING-REPARATION

M.J. Tagdækning
Furens Højvej 39 02-95 15 05

Eh. kendt
Søren Jensen 02-95 64 37

18 ÅRS GARANTI

TAGDÆKNING 02-95 15 05

Moss-Kato (Kamkato A/S)
Langevej 31 02-45 90 11

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

Mortensen H. Stanley
Højtejsvej 185 01-28 74 93

Tagdækning og
diverse reparationer
på tage, skotrender og altaner
- 30 år's erfaring -

Uttætte
tage

tættes med garanti

Tagpapdækning

PIR tagisolering
Built up
Murerarbejde
P.V.C. tagrender
Skofer - Zink
og Tegltage
Skotrender
Altaner
Zinkarbejde
Stillaudslejlning

Villadsen's

DECRAMASTIC
TAGPLADER

Medlem af
Danske Tagpap
Entrepræntørers
Ankenævn

Stanley Mortensen A/S
Entrepræntørselskab

01-26 10 20

Munk & Tagerup
Vejl. 37 01-30 90 04

ALT I TAGARBEJDE
Spec. rep. af skifer,
tegl, zink, eternit, pap m.m.

01-30 90 04

også garanti på reparationer

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

Brug fagbogenslæst.
Se foran i Fagbog A-K
(1. bind).

klas

klas

8061

Nordisk Tagentreprise A/S
Bakkevej 1 02-99 81 28
2630 Tårup
Ing. Torger Mathsen s.m. 02-36 75 22

**TAGPAPDÆKNING
TAGREPARATION
TAGVEDLIGEHOLDELSE
ZINK- OG KØBBERTAGE
FACEDÆKNING
REPARATION**

**TAGISOLERING
MEMBRAN
STÅLTAGE
ERFARING MED TAG-
DÆKNING I UDlandet**

NT

**NORDISK
TAGENTREPRISE A/S**

Nordkystens Tagdækning
Møntvejen 12 02-29 26 40
3230 Gammel

**Nordkystens
tagdækning**

v/ Jørgen Simonsen

Kvalitet på toppen.

Alt i mødeme
tagdækninger,
nytækninger,
omtækninger
samt eventuelt
merisolering.
10 års garanti.
Gratis tilbud og
konsultantservice.
Hvornår har De
sidst fået set
Deres tag efter?
Gør det hellere
nu inden det
er for sent.
Kontakt det
lille firma
med den
store service.

02-29 26 40

Nordkystens Tagdækning
(E. Jørgensen)
Bismærkevej 6 St. År-
høj 02-31 45 44

Udvalgte Tagdækning (P. Munk) i
McKendriksen 25 02-41 21 87

Pedersen Bleg. Bragelund s.m. Bragelund
Pedersen

RUBRIKKEN FORTSÆTTES
NÆSTE SPALTE

8062

P.H. Tagdækning (P. Hansen)
Fagvej 6 02-42 17 07

P.O.S. Tagdækning (Poul &
Ole Schuch) Tranegård 70 01-61 12 49
Poulus Bryg A/S Århus 3 03-41 28 89
Lyngbyvej 11 Gørlev 03-45 91 84
Tømmer- & snedkerfirma

Rensvold B A/S
Gramsvej 8 02-54 71 45

**Tagrenovering
af parcelhuse**

Rene Børner Højsgaard 140 01-60 29 09
Bakkevej 1 049-2 37 30

**DANSK ICOPAL
TAGDÆKNING**

BYTÆKNINGER
REPARATIONER
OVERSTRYKNINGER
ALTAKER
GAMLE TAGE
01-60 29 09

Sørensen Leneh.
Ingerslevvej 180 01-31 71 66

Sørensen H A/S Lemmer 35 01-30 70 33

Tagdækning - herunder
reparation af pap-
og betontage.
Udskiftning af tagrender.
Ind- og udvendig isolering
af tage m.v.

(01) 30 70 33

Scandtag Ingeniør- & Handels-
selskab af 6/11-81 A/S
Overvej 6 02-44 35 00

**SCANDTAG
100% TÆT TAG**

Tagpap-, built-up-
skifer-, beton-, tagl-,
zinktage, tørrasser,
altaner, skotrender,
og alle inddækninger.
Få gratis tagrapport
& tilbud

02-64 35 00

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

8063

Scandtag A/S
Gistrupvej 8 02-44 31 11
2880 Baymard

scanditag a/s

Tagdæk mest: Ejnar Andersen 01-53 43 59
Poul Petersen 02-95 36 55
Claus Hens Højsgaard 02-81 64 28
Ing. Oswald Rasmussen 02-62 17 28

Tagdækning

udføres med
traditionelle
tagpapmaterialer
samt
TROCAL
og
DERBIGUM
10 års garanti

**scanline gruppen
danmark-norge-sverige**

02-44 31 11

Sørensen D H Østergaard 16 02-81 59 20

Sørensen Gertfred
Vejsgade 46 01-46 46 10

tag- & tømrerservice
alt i tag-, snedker-
& tømrerarbejde

01-46 46 10

Skandtag Ingeniør- & Handels-
selskab af 6/11-81 A/S
Overvej 6 02-44 35 00

**SCANDTAG
100% TÆT TAG**

Tagpap-, built-up-
skifer-, beton-, tagl-,
zinktage, tørrasser,
altaner, skotrender,
og alle inddækninger.
Få gratis tagrapport
& tilbud

02-64 35 00

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

8064

S.R. Tagdækning
Heller Højsgaard 135 02-84 34 00
2730 Heller
København S-12

**S. R.
TAGDÆKNING**

ICOPAL tagdækning

DECRA tagplader

ETERNIT tage

NORALEN kunstgummibelægning

Indvendig og udvendig
eftersolering

Forlang tilbud
uden forbindelse

se tillige rubr. "Altanmontering"

02-84 34 00

Stabil Håndværkercenter A/S
København 302 02-52 15 22
2630 Tårup

STABIL

Vi udfører
tagtætning
og tagsolering
med glasuld-
læmetagplader
f.eks. built-up
tage. Kan laves med
feld til tagbrænd
Renovering af
alle arter tage

02-52 15 22

Stanley Ingeniør A/S
s.m. Ingeniør, Stanley A/S
Sørensen Børger s.m. Sørensen Tagdækning

Sørensen Tagdækning (Børger Sørensen)
Vejsgade 5 02-99 64 70
2630 Tårup

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

Sørensen & Friis
Tagdækning K/S
Rosenørstvej 53 01-35 36 56
Vejst 01-35 30 38
Næstved 6 02-61 18 64

Tag & Facade iS Præst-
mølle 8 02-75 59 70
4000 Roskilde

**TAG &
FACADE**

02-75 59 70

Tagentreprisen (Vaga Bode) v.veist.
Jyllinge 8 01-74 80 37
Frej Vejsgade 5 01-10 30 77

T.K. Tagdækning
København 21 02-84 66 08

T K

Tagdækning

Tagrender
Built-up
Reparationer
Overmåling
10 års garanti på
nyt icopal

01-60 10 06
02-84 66 08

Ulfes (København A/S)
Gørlev 31 02-65 90 11

Valby Renovering A/S
(Møntvejen 7) 01-48 09 38
2620 Gammel
Priv. Bø Valby 01-14 99 55

Alle former for tagtætning
Under-overstrykning af
tegltag

01-68 09 30

Vanggaard Gert. Skovlyst 8 02-91 47 23

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

**VEJRMELDING
STORKØBENHAVN
0053**

TELEFAX

- put brevet i telefonen
og 3 minutter senere
er det fremme.

Vil De vide mere om
TELEFAX,
så ring til vores
Telefax-konsulenter
på 0019

ER DERES TAG TÆT?

Vi udfører reparationer
på Deres tag med kold-
flydende naturskift-
materialer over gamle
pap-, metal- og eternit-
tage med garanti for
læstid.

Ring til os
vi giver Dem gerne
et gratis tilbud.

swepco

02-99 64 70

Sørensen V & Søren A/S
Dybølvej 17 01-22 70 01

RUBRIKKEN FORTSÆTTES

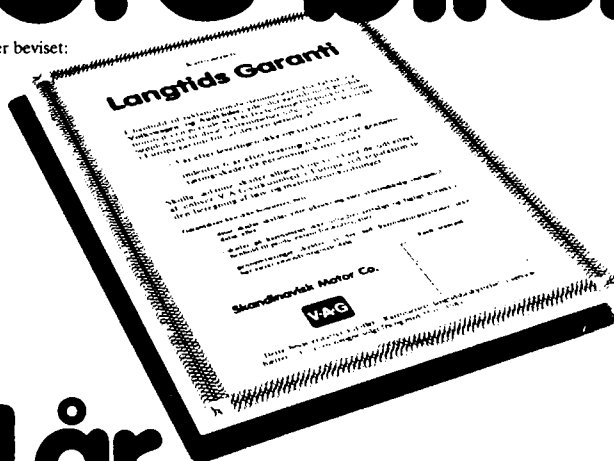
Undgå ventetid! bestil
vækning i dag- eller
tidlige aftentimer.

**VÆKNING
0049**

Fra i dag giver vi 3 års laksgaranti på alle nye Audi og Volkswagen personvogne.

Loenge leve vore biler

— og her er beviset:

1 år
6 år
3 år

1 års garanti for fejlfri funktion uden kilometerbegrænsning har siden 1975 ledsaget enhver Audi og Volkswagen personvogn.

6 års garanti mod gennemtæring af karrosseriet blev indført allerede i 1979. Den kræver kun normal pasning og ingen efterbehandling eller kontrol. Bl.a. fordi den omfattende korrosionsbeskyttelse også omfatter, at alle hulrum gennemskyldes med varm specialvoks.

3 års ny garanti mod lakskader på karrosseriet gælder fra i dag for enhver ny Audi og Volkswagen personvogn. Eneste naturlige begrænsning er skader, der skyldes ydre påvirkning eller dårlig pleje.

Med denne enestående, samlede langtids-garanti sørger vi for, at Deres personvogn totalt set er i topform i mange år. Det lønner sig ikke mindst den dag, De gerne vil bytte Deres Audi eller Volkswagen med en ny. Med garanti. **Volkswagen og Audi-kvalitet i alle detaljer.**

En positiv forårshilsen fra de danske V.A.G. forhandlere og Skandinavisk Motor Co. — importør af Audi og Volkswagen.

Køber De bil i blinde...

Nej vel? Moderne bilkøbere er tværtimod meget bevist. De ved, at det gælder om at holde øjnene åbne og hjernen klar, for man kaster sig ud i et bilkøb.

Et af de salgsargumenter, der er mest "på mode", er brændstøfoekonomi. Det er naturligt med dagens høje energipriser, men i dag kører næsten alle moderne biler - selvfølgelig også Toyota - mellem 15-20 km pr. liter benzin.

Derfor skal De også se efter mange andre ting, for De investerer i en ny bil.

REEL BILGARANTI

Købeloven og bil-fabrikkerne har fastsat væse rammer for reklamationsret. Derfor får De gratis repareret Deres bil indenfor reklamationsperioden, hvis noget går galt.

Men er det nok?

Hvem betaler for Deres spildtid, ekstra transport mens bilen er på værksted eller tabt arbejdsfortjeneste?

Ingen!

Og hvad sker der, når reklamationsretten udløber, og De selv skal betale værkstedsregningerne med limejloninger på op til 140-160 kr. plus reservedele?

Det løber hurtigt op i mange, mange penge.

Og derfor er det vigtigt at vælge den helt rigtige bil fra starten. Næmlig en bil der ikke svigter. En bil der giver en lim brugsvognsværdi. Kort sagt - en bil i topkvalitet.

TOYOTA ER TOPKVALITET

Gennem mere end 10 år har Toyota inne stillet "høje penge i kvalitetskontrol end noget andet bilmærke.

Den faktiske udvikling og adskillige officielle undersøgelser i 1980 og 1981 beviser Toyota's høje kvalitetsniveau og driftssikkerhed næste år.

TOYOTA KVALITETS-FAKTA

1. Toyota er i dag vokset til at være verdens næststørste bilfabrik med en produktion på ca. 3,3 millioner biler i 1981 - det opnår man kun, når man producerer kvalitet.
2. Toyota Corolla er for 7. år i træk verdens mest solgte bil "Årets bil" valgt af forbrugere selv - fordi Toyota simpelthen er bedre.
3. Toyota har adskillige gange - sidst i 1980 - fået den amerikanske Industri "Deming Prize" for særlig fremragende kvalitetskontrol.
4. Toyota placerede sig i 1981 som nr. 1 i driftssikkerhed i en stor vesttysk undersøgelse foretaget af det kendte biltidsskrift Auto, Motor und Sport i samarbejde med ADAC - Tysklands FDM. Toyota fik en flot 1. plads foran Mercedes, VW - som det eneste japanske bilmærke blandt de 10 bedste.
5. Tysklands officielle bilinspektion (TUV) har - på basis af 7 millioner biler indkaldt til periodisk syn - registreret Toyota som det mest fejlfri bilmærke. Læs TUVAUTO report '81 hos Toyota forhandleren.
6. Svensk Bilprøvnig (= Statens Bilinspektion) har i 1981 officielt beregnet Toyota som den kvalitetsmæssigt bedste brugtbil på markedet.
7. I FDM's store forbrugerundersøgelser har Corolla år efter år ligget på en smuk forslæps Forbrugere ved, at der her er tale om en vogn med en forventet lille reparationsudgift, og dermed et generelt lavt omkostningsniveau.

Få en skræddersyet TOYOTA i 1982

En enestående kvalitet er ikke det eneste, der sælger Toyota. Lækkert udstyr og smukt design er prisen over i et.

I den nye Corolla '82 serie tilbyder vi ikke mindre end 10 forskellige udgaver til alle formål og i alle farver - og vi lægger ikke ekstra for metallic-lak.

Hos Deres Toyota forhandler kan de finde den Toyota, der opfylder netop Deres behov.

02-91 40 00 anviser nærmeste forhandler

TOYOTA

Simpelthen bedre

A.3.a.

Tryghedsgaranti på Toyo stålradialdæk

A.3.b.

Som det første dækmærke i Danmark indfører Toyo Stålradialdæk nu en såkaldt tryghedsgaranti i 24 måneder under begrænsning i km-antal for alle typer personvognsdæk.

»Efter mere end 6 års salgsaktivitet på det danske marked har erfaringerne været så positive, at vi finder tidspunktet er inde, hvor alle dæktforbrugere tilbydes en tryghedsgaranti mod fabriktionsfejl og herunder også punkteringer«, udtaler direktør Bent Christensen fra Toyo Stålradialdæk.

Udover købelovens regler om mangler gælder garantien uden begrænsning i antal kørte km så længe dækket har den originale

slidbane, d.v.s. indtil den indsmeltede indikator i alle Toyo-dæk er synlig.

Den nye ordning giver kunden sikkerhed for i 24 måneder uanset kørte km at få dækket ombyttet enten helt uden omkostninger eller der gives kompensation efter forbrugte mm af den originale slidbane både ved eventuelle punkteringer og ved eventuelle fabriktionsfejl. Det er dog en forudsætning for garantien, at dækket har været korrekt monteret, og at lufttryk har været korrekt under brugen.

Med introduktionen af

GRUNDY RUSTFRI

LAVPRISVÆRKSTED

denne tryghedsgaranti vil alle Toyo dæk fremover blive leveret med et skriftligt garantibevis samt lufttryktabel for alle personvogne.

Direktør Bent Christensen fastslår, »at udstedelse af garantibeviset har til hensigt at understrege kendsgerningerne om Toyos kvalitets- og livslængdeniveau, og det har vi overhovedet ikke haft nogle betænkeligheder ved«.

gentofte - jl

Automobiler købes

Alle nyere årgange uden trafikskader købes omgående kontant.

DATSUN I VANLØSE
A/S Niels Linnebak

ET NYT MEDLEM AF BRØSTE FAMILIEN ER FØDT. MED GARANTI.

PRONTO

BRØSTE-familiens
»grand old man« PRONTO
starter bilen uanset vejret.

BASTA VINYL EXTRA

Til alt udvendigt vinyl - uanset farve. Er sidste skud på stammen.

GI'R NY GLANS OG LANGTIDSBEKYTTELSE,
MODVIRKER MISFARVNING OG NEDBRYDNING.

Specialudviklet til kofangere, spoilere, kølergitter m.m.

BASTA VINYL MAKE-UP

Til alt indvendigt vinyl - uanset farve.

Er berømt for sine fremragende egenskaber.

RENSER OG GI'R EN ANTISTATISK, SMUDS- OG
FUGTAFVISENDE OVERFLADE MED NATURLIG
GLANS.

Specialudviklet til instrumentpanel, dør- og side-
beklædning, ryglæn o.l.

BRØSTE BILPLEJE-PRODUKTER HOLDER, HVAD DE LOVER.

- Det er der garanti for - spørg efter GARANTIBROCHURE på servicestationer
og i biludstyrsbutikker, eller ring til BRØSTE, tlf., 01-54 03 33 og få den tilsendt.

BRØSTE - når kun det bedste er godt nok!

Få dobbelt besparelse NU
ved køb af

JYDSKE FOLDE-DØRE

- * ekstra stort prisnedslag
- * væsentlig nedsættelse af varmeudgiften
- Og så udnyttes boligarealet bedre!

Kvalitets-
foldedøre i naturtræ,
folie, skai, kunstlæder m. m.

Leveres frøgtfrit og færdig-
samlet - lige klar til opsæt-
ning. 12 mdr. garanti! Brochu-
re, vareprøver og prisliste til-
sendes!

JYDSKE
FOLDE-
DØRE

Grund 1987

FOLDE VÆGGE
v/Henning Dahl - Fabrik og kontor
J. Ewalsvej 8, 8230 Åbyhøj
(06) 25 36 11

A.5.a.

A.5.b.

Dette Herning-Køkken koster kun 70 kr. om måneden - og så får du 5 års totalgaranti.

Når kvalitet er din livsstil...

Når du vælger et Herning-Køkken vælger du samtidig de bedste materialer og den mest omhyggelige og gennemførte forarbejdning. Det bliver køkkenet selvfølgelig ikke billigere af. Men nok en hel del bedre. Dette køkken i hvid melamin til 8.500 kr. excl. hvidevarer, koster kun 70 kr. pr. md. netto. Hvordan kan det lade sig gøre?

Et nyt Herning-Køkken er en forbedring af din bolig. Derfor kan du få det finansieret af kreditforeningen. Herning-Køkkenet klarer alt papirarbejdet og kaffer lånet hjem.

Nogle indretningsdetaljer der er værd at kigge nærmere på...

Herning-Køkkenet er det individuelle køkken, som kan varieres alt efter opgaven. Overalt i et Herning-Køkken møder du indretningsdetaljer, der er med til at gøre livet meget lettere.

Den bedste garanti...

Herning-Køkkenet er det eneste danske køkken med 5 års totalgaranti. Det siger en hel del om kvaliteten.

Send mig Herning-Køkkenets nye store katalog - gratis og helt uden forbindelse.

Navn

Gadevej

Postnr.

By

Viia 102

**herning
køkkenet**

Gavnøvej 3 · 7400 Herning · Tlf. (07) 26 82 22

Brug kuponen
Så fortæller vi
dig samtidig,
hvor den
nærmeste
forhandler bor.

The sock with the
built-in deodorant
that won't wear out

- Here are the advantages
- fresh protection all day long
 - controls odors
 - prevents fungus
 - lasting effect guaranteed for the life of the sock

neu
new
nouveau

A.6.a.

A.6.b.

Her bør De købe pels...

At købe en pels er en tilfældighed. Det er ikke let at se, om skind og forarbejdning er af højeste kvalitet, hvis man ikke er fagmand. Vil De være sikre, så vælg pelsen der, hvor De får garanti.

Buntmagernes Laugs Segl

fortæller Dem, at her er et medlem, der har hele laget bag sig. I laget kræves særlige kvalifikationer: fagmæssig uddannelse og kvalitetsans, overensat til forbrugersproget betyder det en sikkerhed for udvalgte skind, god pasform og en prima forarbejdning. Kort sagt: en pels der holder. Se efter laugsmerket hos Danes buntmagere - og få en god pels med garanti.

Agger, Finn, Rådhusvej 8, Charlottenlund	44 48 02
Askbo, Preben, Nørrebrogade 64	35 86 94
Bakke, Johan, H. C. Ørstedesvej 23	24 68 44
Borgholm, Jørgen, Gl. Kongevej 74	24 85 26
Bjerring Pels, Godthåbsvej 205	10 50 00
Dany-Pels, Overgaden oven Vandet 30	57 65 36
Fasan Pels, Ndr. Fasanvej 167	34 09 13
Glücksstadt, Børge, Østerbrogade 117	29 12 19
Høj, Ole, Frederikssundsvej 143	28 10 42
Højbege & Møller, Danas Plads 22	21 09 32
Jentsch, Verner, Nørrebrogade 106	39 05 42
Krag, Eschel, Østergade 17-19	13 52 38
Lady-Pels, Amagerbrogade 140	55 34 08
Mayer's Eff., B. Wisli, Rebekkevej 59	62 76 51
Nicola Pels, Falkoner Allé 112	37 14 84
Pejlsøhuset, Nørrebrogade 50	37 75 66
Philip, Karsten, Vimmelskiftet 43	14 52 14
Pilemark, A., Amagerbrogade 56	54 07 02
Simmelhack, Ib, Falkoner Allé 18	24 29 67
Stohn, Leo, Østergade 21	15 25 02
Valby Pelshus, Valby Langgade 30	16 10 44
V.M. Pels, Jernbane Allé 78	74 59 40
Westerberg, Bent, Gl. Kongevej 128	24 70 03

Karhu ski-dem med 2 års brudgaranti.

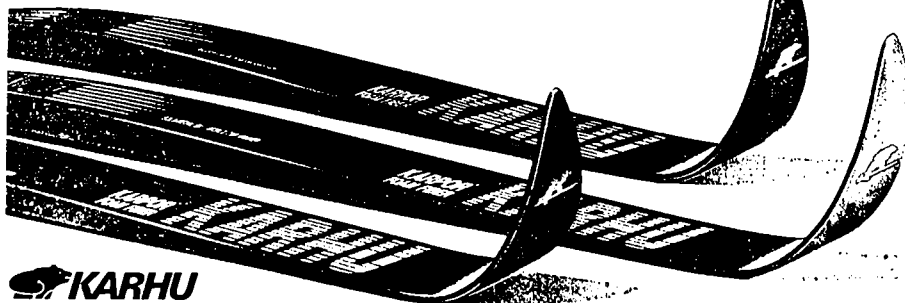

Mange års erfaring kombineret med et intenst udviklingsarbejde gør, at Karhu nu kan give 2 års brudgaranti på ski. Karhu ski er blandt verdens førende indenfor såvel konkurrencesport som motion og fritid. Mange guldmedaljer ved sidste års verdensmesterskaber blev vundet på Karhu ski.

Alle Karhu ski er fremstillet i meget slidstærkt kunststof. Der er anvendt op til 7 forskellige lag i opbygningen, der bevirker at Karhu ski har et let glid og er nemme at smøre.

Gå ind til din sportsforhandler, som også fører Karhu bindinger, stave, stovler og lådemonstreret Karhu skienes fremragende egenskaber.

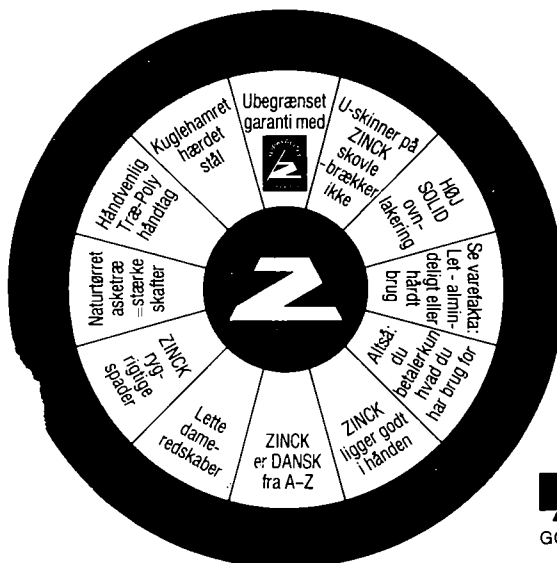

KARHU

Tlf. (02) 89 34 37 oplyser nærmeste forhandler.

A.7.a.

A.7.b.

- ligesom FAXE FADØL og B&O FJERN SYN

er ZINCK - redskaber - en ren danskejt fabrik, der giver danske arbejdspladser. Pengene bliver i Danmark. En fordel for alle danskere. Men størst fordel får brugerne af ZINCK redskaber.

Bemærk f. eks. den ubegrænsede tidsgaranti for materiale- og fabriktionsfejl. Kuglehamret stål betyder ekstra styrke. ZINCK skovle er af kuglehamret stål og med den nye U-formede skovlskinne holder de meget længere end andre skovle. Det viser alprøvningsresultaterne.

Der er nævnt 12 gode grunde til at bruge ZINCK redskaber. Men der er mange flere. Giv bare en god grund mere eller giv en god idé til et godt nyt redskab, så sender vi dig som tak GRATIS:

3 stk. »12 gode grunde« - afbrikker og 1 stk. »12 gode grunde« - snurretop

- et sjovt stykke legetøj til børnene.

Skriv kort dine grunde og idéer og mærk brevet »SNURRETOP« og send det til:

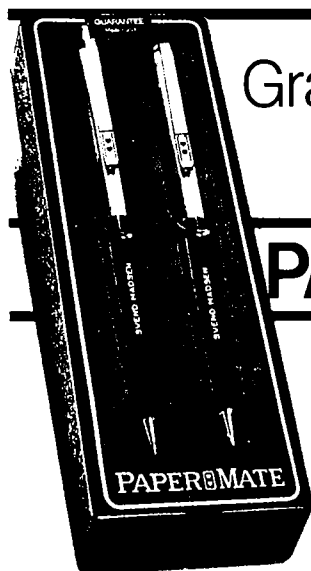
ZINCK

GODTHAAB J. 9230 SVENSTRUP J.

Raadvadgarantien

Denne Raadvad kniv er resultatet af mere end 200 års arbejde med fremstilling af køkkenværktøj. Køber De et Raadvad redskab, er De sikker på et både brugsrigtigt og smukt stykke værktøj af høj kvalitet - og med livsvarig garanti mod materiale- og fabriktionsfejl.

A.8.a.

Gratis indgravering
af navn i

PAPER♥MATE

pen og
pencil sæt

Kun 49⁸⁵

BØGER

LYNGBY STORCENTER 54
Tlf. (02) 87 04 45

A.8.b.

UTROLIGT MEN SANDT!

NYHEDI
HELT I CHROMSTÅL

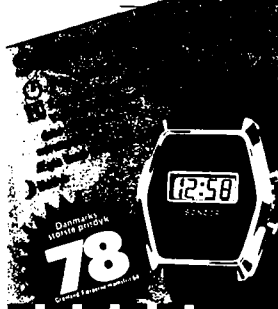
AIRLINE REGNEMASKINEUR

Grundet helt fantastiske indkøb og direkte import er det lykkedes for Post Lavpris at kunne tilbyde dette regnemaskineur til en helt utrolig lav pris!

Danmarks
laveste pris NU

199
Grønland/Færøerne momstret 164.

- ⌚ 24 timers urværk
- regnemaskine med 4 regnearter, 8 cifre
- nem at betjene (uanset fingerstørrelse)
- fineste krystal quartz
- natlys

Danmarks
laveste pris
78
Grønland/Færøerne momstret 164.

Danmarks
laveste pris
169
Grønland/Færøerne momstret 164.

Danmarks
laveste pris
122
Grønland/Færøerne momstret 164.

- stk. Airline kr. 199,-
- stk. Soncor kr. 78,-
- stk. Conso kr. 169,-
- stk. Space Master kr. 122,-
- stk. Kuglepen kr. 149,-
- stk. extra batteri kr. 18,-

Navn: _____
Adresse: _____
Postnr.: _____
By: _____
Jeg ønsker at betale med:
1. ☐ crossed check gebyr kr. 10,-
2. ☐ frimærker gebyr kr. 15,-
3. ☐ efterkrav gebyr kr. 15,-

Post Lavpris

Postboks 1093 - 8200 Århus N
Jesper Overgaard, Rensdyvej 30, 8202 Hinnerup

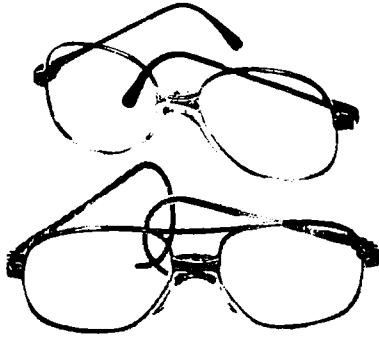
KUGLEPEN
Elegant kuglepen med ur. PARKER
refil. Viser timer, minutter og ved let
tryk sekunder, dato og måned.

SERVICETRYGHED OG GARANTI

Skulle der være evt. fejl i urens elektronisk dele reparerer vi ikke. Vi skifter ud til nyt - det er vore kunder bedst tjent med. Vi garanterer reservedele på lager i 5 år fra købsdato.

Alle urene leveres i gaveæske med udførlig dansk brugsanvisning. Indstillet og gennemtestet på eget servicewerksted. 10 dages gennemsyn med fuld returret. 1 års garanti.

Børnebriller med indbygget sikkerhed og garanti

Børn og briller. En kombination der kræver noget, både til design, holdbarhed og ikke mindst sikkerhed.

De nye ZEISS børnebriller har en fremragende pasform, anatomisk næsebøjle som fordeler trykket ved slag, særligt elastiske stænger – uden hårde kanter – og samtidig i et design som børn kan li'.

ZEISS
West Germany

En beskyttelsesklappe af højelastisk alliconégummi omslutter hele hængeøjet på færingen og beskytter børnene og deres legemkammerater mod mange skader.

GARANTI:

Allé Optik yder Dem 2 års garanti på brillestøt og en løbende service på Deres briller i form af justering, rensning og polering.

KONTO:

Fordeleagtig kontoordning.

OPTOMETRISTER:

**CLAUS JACOBSEN
HENRIK KROG**

ALLE OPTIK
JEGERSBOG ALLE 26
2920 CHARLOTTENLUND
TLF.: 01 63 35 92

A. 10. a.

A. 10. b.

**SPAR
80%**

PÅ DE I FORVEJEN LAVE KLUBPRISER
Dette introduktionstilbud gælder kun nye medlemmer!

GARANTI

Kvættet
Pladeringen
kun originalindspilninger
sammes gode kvalitet, som
butikkerne

10 dages fortrydelsesret
Det er risikoløst at sende ku-
ponen. De har 10 dage til at
prøve lytte og bestille om
pladeringen er noget for
Dem.

Pladeringen – til fordel for Dem:

- Hver måned gratis katalog med masser af musik
- Medlemskoncerter med populære kunstnere
- Specielle klubindspilninger, som kun kan købes i Pladeringen
- Gamle hits, som De aldrig fik fat i

Introduktionstilbud til nye medlemmer:

Vælg de 2 første indspilninger til 1/2 pris her!

DR. HOOK GREATEST Plade 24216 Bånd 72827	SHUBIDUA 7 Plade 24174 Bånd 72785	VISAGE VISAGE Plade 24380 Bånd 72983	CLIFF RICHARD 18 GREATEST HITS Plade 24471 Bånd 73080	SMUKKE SALLY OG DE ANDRE Plade 23424 Bånd 72025	LASSE & MATHILDE + DE GYLDE LØVER LIVE Plade 23960 Bånd 72587
C. V. JØRGENSEN TIDENS TEHN Plade 23648 Bånd 72249	DELTA CROSS BAND UP FRONT Plade 24406 Bånd 73007	SUPERJETS 3 16 TOPHITS Plade 24240 Bånd 72850	TOMMY SEEBACH LOVE ON THE LINE Plade 24364 Bånd 72967	MALURT VINDUESKIKKER Plade 24372 Bånd 72975	PETER BELLI ER DET SÅDAN? Plade 24018 Bånd 72637

Se her, hvad De kan glæde Dem til i Synoptik

Sikkerhed for service og garanti

Når De får nye briller i Synoptik, får De samtidig udleveret det grønne »Opti-Care« bevis, der sikrer, at De får meget mere fornøjelse af Deres briller.

»Opti-Care« betyder udvidet garanti, fri service, eftersyn og kontrol. Bl. a. en betryggende 2-ugers service, hvor De sammen med Deres optiker gennemgår brillens pasform og funktion for at sikre, dels at tilvænnning til den nye glastype er forløbet tilfredsstillende, dels at brillen i alle henseender lever op til de kvalitetskrav, der kendetegner Synoptik. Og efter 12 måneder får De et udvidet serviceeftersyn, hvor vi også benytter lejligheden til at give Deres briller en ultralydrensning, der næsten får dem til at se ud som nye.

Sikkerhed for at se godt ud

Det er let at vælge briller i Synoptik. Her véd Deres optiker nemlig alt om briller, også hvilke typer brillestel, der harmonerer bedst med de forskellige ansigtstyper.

For at gøre det endnu nemmere for Dem, har vi udarbejdet et spændende materiale, hvor De

kan se, hvilke ansigtsfaconer og stelfaconer, der klæ'r hinanden bedst.

Og naturligvis skal De også have sikkerhed for, at De kommer til at se bedre med Deres nye briller. Dette sikrer den betryggende Synoptik-synsprøve med 21 analysepunkter, der afsluttes med, at De får en prøvebrille på, så De selv kan opdage, hvor godt De kommer til at se.

Sikkerhed for pris og kvalitet

Synoptik er Danmarks største optiske specialvirksomhed med egen import fra en række af verdens førende brillehuse.

Det betyder for Dem: Et enestående udvalg i briller - til attraktive priser.

Kig ind. Vi har åbent hus. Velkommen!

 synoptik a/s

Over 1000 i Danmark har med syn og optik at gøre.
Men kun 53 hedder Synoptik! Tlf. (02) 96 77 55 anviser den nærmeste.

LunaLens. Hele danmarks nye kontaktlinse. Hele døgnet. Uden rensesvær. Men med garanti og introduktionsrabat.

Introduktionsrabat: 250 kr.

LunaLens døgnlinser vil være lidt af en lettelse for dig, der overvejer at anskaffe kontaktlinser eller dig, der er vant til at rengøre linser hver aften.

Du slipper for den daglige tagen ud og sætten på plads. Du beholder dem simpelthen på døgn efter døgn - også når du sover.

LunaLens er så mikroskopisk tynd, så væskefyldt og så vævsvenlig, at du kan gå med dem en hel måned i modsætning til andre korttidslinser.

Og når måneden er ovre, smutter du lige forbi din kontaktlinsespecialist, som udskifter dine linser med et andet sæt. På 10 minutter. Samtidig får du kontrolleret, om alt er, som

det skal være. Lyder det som en drøm? En dyr drøm vil du måske tro, men også her vil du blive overrasket. Det første sæt LunaLens døgnlinser koster, incl. synsprøve og tilpasning kun 950,00 kr. Dem går du med en måned og kommer så ind og får dem skiftet for kun 95,00 kr. Hver gang.

Men er du hurtig og handler i introduktionsperioden, opnår du 250 kroner i rabat.

Så er vi helt dernede, hvor det ligner et tilbud fra supermarkedet, men bare rolig: De nye LunaLens fås kun hos nedestående, godkendte kontaktlinsespecialister. Med garanti.

Tag en snak med den nærmeste.

LunaLens fås fra +1,0 - +6,0 sph.

BESTIL VENLIGST TID PÅ NEDENSTÅENDE TELEFON:

LunaLens®

Deres garanti om DFØ-kunde

Fuld returret for alle varer.

Fuld prisgaranti

Hvis De inden 14 dage efter levering fra DFØ får et billigere tilbud fra anden side på en tilsvarende vare, får De prisdifferensen udbetalt kom-pant. Send os blot Deres DFØ-faktura sammen med annoncen, så får De en check på prisdif-ferencen.

Kvalitetsgaranti

Hvis en vare, efter Deres mening, ikke svarer til den kvalitet, der er beskrevet i madkataloge, returneres den uden diskussion.

Særligtbudsgaranti

For en særligtbudsvare udsolgt på leveringsdagen hvilket bliver anført på DFØ-fakturaen - har De ret til at købe varen ved næste levering inden 3 måneder til særligtbudsprisen. DFØ-fakturaen skal vedlægges den nye ordre.

DANSK FRYSE ØKONOMI 4s

Keld Jørgensen,
adm. direktør

JA - jeg vil gerne prøve DFØ's dejlige kød-pakke for kun kr. 298,50 - og samtidig uforbindende få tilsendt DFØ's store mad-katalog med ideer og priser.

Må leveres inden kl. 12 ☐ efter kl. 12 ☐
213/1685

JA - jeg vil måske være kunde, men ønsker først at få tilsendt DFØ's store mad-katalog. 213

DFØ sender altid et brevkort i forvejen, så De ved, hvornår Deres pakke kommer.

Navn _____

Adresse _____

Post nr. _____ By _____

Er De DFØ-kunde, så skriv Deres kunde-nr. her _____

**DANSK FRYSE
ØKONOMI 4s**

**OSTED
4000 ROSKILDE**

Postbesørges
ufrankeret
(DFØ
betaler
portoen)

A.13.a.

JA jeg ønsker at prøve et abonnement på Mad fra A til Z, og indsender denne kupon, der giver mig ret til at få mit første hæfte med det aktuelle tillæg Mad fra A til Z Ekstra og et samlebånd for kun 10 kr. (Normalpris 45,50 kr.). Derefter modtager jeg 2 hæfter på udgivel-sesdagen hver måned til abonnements-prisen 16,75 kr.* pr. hæfte. Jeg kan når som helst meddele, at jeg ikke ønsker flere hæfter tilsendt.

* Med forbehold for evt. moms og pristigninger

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

(Skriv venligst tydeligt eller med blokbogstaver)

BREV

**Bo Bedre
Mad
fra A til Z**

Nørre Farimagsgade 49
1045 København K.

Postbesørges
ufrankeret.
Fogtdals Blade
betaler
portoen.

57

Send kuponen i dag!

- så modtager De både det første hæfte af Mad fra A til Z med det aktuelle tillæg Mad fra A til Z Ekstra og et samlebånd for kun 10 kr. (Normalpris 45,50 kr.).

Deres garanti:

Som abonnent modtager De 2 nye hæfter af Mad fra A til Z samt det aktuelle tillæg Mad fra A til Z Ekstra portofrit på udgivelses-dagen hver måned.

De er ikke bundet til Deres abonnement længere end De selv ønsker. De kan når som helst meddele, at De ikke ønsker flere hæfter tilsendt.

Skulle et eller flere af de 54 hæfter mod forventning blive beskadiget under for-sendelsen, ombyttes de uden udgift for Dem.

Som ny abonnent modtager De det første hæfte af Mad fra A til Z med det aktuelle tillæg Mad fra A til Z Ekstra samt et samlebånd for kun 10 kr. (Normalpris: Mad fra A til Z 16,75 kr. + et samlebånd 28,75 kr. = ialt 45,50 kr.)

Palle Torslev
Abonnementschef

Reserveret postvæsenet

A.13.b.

CONAIR GARANTI

PRIS

Priserne ombord hos Conair er lavere end i lufthavnsens toldfrie forretninger. Vort personale besøger jævnligt alle forretninger og sammenligner priser og kvalitet. Conair garanterer derfor, at De intet sted, hvor vi flyver, kan købe samme varer som Conair forhandler, billigere end ombord. Skulle vi en enkelt gang svigte, er vi altid glade for at få det at vide, og har De faktisk købt den samme vare dyrere hos Conair, betaler vi Dem naturligvis forskellen tilbage.

KVALITET

Vi står inde for de varer vi sælger helt indtil De er kommet hjem og har haft lejlighed til at foretage en afprøvning. Er De af den ene eller anden grund ikke tilfreds, skal De blot sende os et par ord samt varen og Deres bestillingsliste. Vi sørger så for, at De omgående får en ny vare eller kontant erstatning – uden diskussion.

MÆNGDE

Den toldfrie ration af spiritus og tobaksvarer skal man selvfølgelig være sikker på at kunne købe og CONAIR garanterer derfor:

- altid at kunne levere den ration spiritus og tobaksvarer, det er tilladt toldfrit at indføre i Skandinavien.
- Conair har endvidere opdelt spiritus i 5 garantigrupper, indenfor hvilke vi altid kan levere Deres ration: 1) Cognac, 2) Whisky, 3) Likør, 4) Snaps og bitter, og 5) Gin, vodka og rom. De kan normalt få præcis hvad De ønsker, men skulle De have bestilt Hennessy cognac og denne rent undtagelsesvis er udsolgt, vil vi i stedet tilbyde Dem Camus, Martell og Renault cognac. Skulle Beefeater gin være udsolgt, vil vi indenfor garantigruppen tilbyde Dem Smirnoff vodka eller Bacardi rom.
- Er alle varer i en gruppe udsolgt og ønsker De ikke andet i stedet, betaler Conair Dem forskellen mellem prisen ombord og butiksprisen – således at De uden tab kan købe den manglende vare hos en dansk købmand.

Denne prisliste gælder fra 16. marts 1963 og annullerer tidligere prislister.
Ret til ændring forbeholdes.

A. 14. a.

GARANTI

Vi garanterer, at alle dele leveres uskadt. Skulle noget savnes eller være blevet skadet under transporten, får De gratis nye dele fra os. Hvis Deres boks, registerkort eller opskriftkort skades eller bliver ødelagt i løbet af Deres abonnement, uanset af hvilken årsag, får De gratis nye. Send os blot et postkort eller ring til os.

A. 14. b.

A. 14. c.

K Nr. 1320

GARANTI

Abonnementet på Børsen sikrer Dem, at intet, der har betydning for Deres virksomheds fremtid, undgår Deres opmærksomhed. Prisen for abonnementsperioden 16. september-15. november er kr. 160,00. De kan til enhver tid annullere abonnementet og få pengene

tilbage for den resterende del af kvartalet. Skulle der opstå uenigheder i leveringen, beder vi Dem venligst ringe til abonnementsafdelingen. Det er telefon (01) 15 72 50. Med venlig hilsen A/S Forlaget Børsen.

GEM DENNE TALON.

OBS! er billigst derfor PRISGARANTI på alle annoncerede varer.

PRISGARANTI
Obl! betaler differensen, hvis du har købt et af vores annoncerede og kan finde samme model eller samme kvalitet billigere et andet sted. I så fald betaler vi den billigere pris med din kassebono - sammen med kundeservice. Obl! prisgaranti gælder hele denne uge.

Spar 1100 kr.

Spar 500 kr.

2095,-
F.eks. vdb. 215,- + 12 mdr. & 178,-. Ialt 2351,-

1998,-
Prisgaranti kun

75⁹⁵

Rockwool A-batts
60 x 90 cm Fås i 50 og 100 mm. Indhold: 50 mm: 6,48 m² pr. pakke 100 mm: 3,24 m² pr. pakke. Pris garantipris

Brug Obs!
lavprisvarerhus

Nu kan De indsætte penge på Danmarks bankbog nr. 1 og få... 5 ÅRS RENTEGARANTI

Beløb der indsættes på Danmarks bankbog nr. 1 - Jubilæums-Bankbogen - er ikke alene lige så frie og kontante som vedler i tegnebogen, men giver også 12% i rente til alle og 14% til aktionærer.

Disse høje rentesatser er garanteret mod nedsættelse i 5 år.

Der åbnes kun for indbetalinger på Danmarks bankbog nr. 1 med mellemrum. Denne gang fra mandag den 2. februar til og med fredag den 6. februar. Enhver kan indsætte et ubegrænset beløb og få 12% i rente. Aktionærer får yderligere 2%, altså i alt 14%, hvis de indsætter beløbet på en særlig Aktionær-Jubilæums-Bankbog. Desværre er det nødvendigt at begrænse indskud på denne kontoform. Har De en aktie på 1.000 kroner, kan De indsætte 25.000 kroner, har De to aktier, kan De indsætte 50.000 kroner - og så videre.

12% | 14%

for alle

for aktionærer

på bankbog UDEN opsigelse

- Pengene er lige så frie som kontanter og kan altid haves uden varsel.
- 12% for alle.
- 14%, hvis De er aktionær.
- Både de 12% og 14% er garanteret mod rentenedsættelse indtil 31.12. 1985.
- Ingen kursrisiko som f. eks. på obligationer og andre værdipapirer.

Det er let for enhver at blive aktionær i Finansbanken. Aktierne har en pålydende værdi på 1.000 kroner og kan købes til dagskurs i alle Finansbankens afdelinger. Kursen noteres dagligt på Københavns Børs og er for tiden ca. 160, det vil sige, at en aktie på 1.000 kroner koster 1.600 kroner. Finansbank-aktier giver højt udbytte - sidste år var det på 16%.

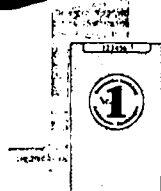
Flyt Deres penge NU
- det er så nemt

- tag Deres bank- eller sparekassebøger med, så ordner vi overførslen for Dem - også selv om pengene står på lang opsigelse i et andet pengeinstitut.

NB!

Om nogle måneder bliver Finansbanken og Jyske Bank sluttet sammen til en ny landsdækkende storbank med 50.000 aktionærer, 250.000 kontohavere, 114 filialer og 1.300 medarbejdere. Storbanken overtager garantien for, at den høje rente, De får af de beløb, der indsættes på Finansbankens Jubilæums-Bankbog, Danmarks bankbog nr. 1, ikke nedsættes de næste 5 år.

**SIDSTE FRIST
FOR INDSKUD
FREDAG D. 6. FEBRUAR**

Finansbanken

- de flittige penges bank.

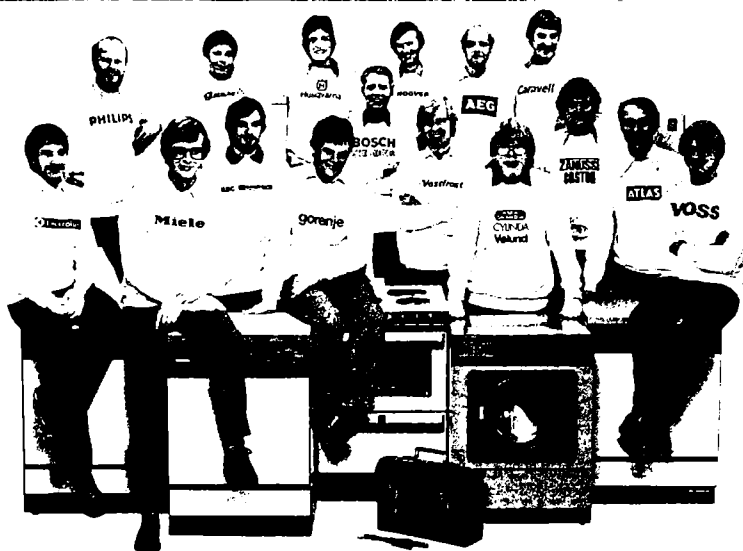
VESTERBROGADE 9 - 1501 KØBENHAVN V

Ring på (01) 21 22 22, lokal 501, 502 og 503 og få nærmere oplysninger samt opgivet adressen på den nærmeste af vore 46 filialer.

Service-
garantien koster
ikke ekstra
og omfatter:
kølenskabe
frysere
vaskemaskiner
tørretumblere
opvaskemaskiner
komfurer
bordkomfurer
indbyggningsovne
emhætter
strygemaskiner
- købt efter
den 5. juni 1982

af disse
mærker:

AEG
Asea Skandia/Cylinda
og Volund
Atlas
BBC Blomberg
Bosch og Siemens
Caravell
Electroux
Gorenje
Gram
Hoover
Husqvarna
Miele
Philips
Vestfrost
Voss
Zanussi og Castor
- alle medlemmer
af FEHA

Nu står de store,
kendte hvidevaremærker
sammen om en enestående
serviceordning:

3 års service-garanti

FEHA

Foreningen af Fabrikant
og importører af hvidevarer
Husholdningsapparater

Selv den dyreste
reparation kommer
max. til at koste
300,- kr. + moms!

Det første år er alle evt. reparationer dækket af
fabriks-garantien, men som noget helt nyt har
FEHA's medlemmer slået sig sammen om en
service-garanti, der sikrer Dem i yderligere 2 år.
Indtil 3 år fra købsdato kan De nu max. komme
til at betale en selvrisiko på kr. 300,- + moms
for en reparation. (Beløbet pristalsreguleres en
gang om året)

Det eneste krav, der stilles, er, at reparationen

udføres af leverandørens egen service-organi-
sation.

Dette er i øvrigt altid en fordel, da De herved
sikres kvalificeret service med brug af originale
reservedelev.

Har mere om denne enestående ordning hos
Deres forhandler, hvor De også kan få en
foldet, der beskriver den nye service-garanti
i detaljer.

NYHED

INGEN ANDEN GI'R 5 ÅRS KASKO-FORSIKRING PÅ HVIDEVARER!

Hos Snehvide får De en kasko-forsikring på hvidevarer, der er mere fordelagtig, end den man får på en bil.

Nu mener Snehvide, at det er på tide at skabe større tryghed omkring husholdningsprodukter, end den der har været omkring biler i årevis.

Er vaskemaskinen, tørretumbleren, køleskabet og komfuret ikke mindst lige så vigtige tjenere for familien som bilen?

Vi indfører, som de første, en kasko-forsikring, der sikrer, at De i 5 år (1 års fabriksgaranti plus 4 ekstra år) undgår risikoen for ubehagelige, uventede reparationsregninger, hvis der bliver den mindste smule vrøvl med hjemmets uundværlige, lillite maskiner.

De kan tegne forsikringen på alle de kvalitetsprodukter, som Snehvide har udvalgt, og derfor kan anbefale.

De får Snehvide 5 års service-abonnement, hvis De medbringer Deres kvittering. Produktet må højst være 18 mdr. gammelt.

Se selv hvilke mærker vi betragter som de mest pålidelige.

Er uheldet ude har en af fabrikkens egne fagfolk bragt skaden i orden - inden for 48 timer.

Og kommer han for sent, betaler vi en bøde til Dem på 50 kr. pr. dag.

Vi bruger fabrikkernes egne specialuddannede montører til reparationerne. Alt andet kunne blive en dyr sag for os.

5 års servicegarantien betales kontant ved købet eller over konto sammen med varerne.

Hvad koster det?

5 års service og vedligeholdelsesabonnement

koster

Opvaskemaskiner og vaskemaskiner fra 350,-

Komfurer, fryser og køleskabe 360,-

Køle-fryse-kabe 525,- Tørretumbler fra 210,-

Sluvsuger 135,- I priserne er fratrullet 25% indrøbet moms-af.

Servicekøben er kun på 250 kr.

Tænk på regningerne fra bilværkstedet når De vurderer dette nye initiativ fra Snehvide.

Tilslutning koster ikke ekstra.

Snehvide tilsluttede samtidig med leveringen alle husholdningsmaskiner, der hvor de skal stå i Deres hjem. Uden det koster noget. Men det er en forudsætning, at der findes bestående, lovlig tilslutningsmulighed.

Vores egne elektriske konslater, om installationen er sikker. Hvis ikke, kan vi foretage de nødvendige ændringer. Vi giver Dem et fast tilbud, før vi går i gang, så De heller ikke her risikerer at få en uventet regning, der sprænger budgettet.

De store indkøb skaffer de bedste tilbud.

Det er en kendt sandhed, men storindkøb kræver, at man er stor. I dag køber Snehvide ind til 19 forretninger. Det ses på tilbudspriserne.

F.eks.:

Alle Snehvide forretninger er fyldte med lige så overbevisende eksempler på godt købmændskab.

Spar kr. 800,-

ATLAS

Tørretumbler AED 50
Elektrisk styret lufttørdetumbler
Sparer for al løjalt alt for den
anskedte tørretidsgang. 10 prgr.
Kap. 4 kg. Lufttørdet. Børne
sikret. H. 95. B. 59.5. D. 60 cm.
Før kr. 3.795.
Nu kontant kr. **2.995,-**

Snehvides landskendte tryghedsgaranti gælder naturligvis stadigvæk.

1. 14 dages fuld returret. Gennemprøvet produktet og byt eller returner det efter 14 dage. Betal højst 90 kr. for transporten - ellers refunderes alt.
2. Afbetaling med senere i udbetaling eller 5%.
3. Kommer De senere i virkelig økonomisk knibe, udsætter vi op til 3 år.
4. 1 års følgeskadegaranti. Udslæges mad eller tøj p.g.a. fabriksfejlsfej, erstatter vi værdien op til 1000 kr.
5. Fabriksgarantien dækker reparation af maskinen.
6. 3 års fortrydelsesret. De første 36 måneder refunderes købssummen kun fratrullet en mindre månedlig leje.
7. Se lejepriserne. De binder Dem kun for 6 måneder mod en månedss opsigelse.

Helt ærligt, større købstryghed
kan ingen give Dem i dag.

AEG

ATLAS

BBC

BOSCH

Electrolux

VOSS

GRAM

Vølund

Miele

ZANUSSI

PHILIPS

Snehvide

Lynby, Lynby Storcenter, TH. 02-88 78 15 • Birkelund, Hovedgaden 12, TH. 02-81 16 15 • Hellerup, Strandvejen 149, TH. 01-62 96 15
Herlev, Herlev Bygade 36, TH. 02-84 47 77 • København, Rådhuspladsen 14, TH. 01-13 65 43

Horsbøll, Horsbøll Rådhuspladsen 14, TH. 01-13 65 43 • Gøttrupsgade 12, TH. 01-17 11 02 • Nørrebro, Nørrebrosgade 2, TH. 01-35 42 36 • Amager, Amagervej 195, TH. 01-55 11 11
St. Andersen, 149, TH. 01-55 11 11 • Lyngby, Storcenter, Strandvejen 14, TH. 02-88 78 15 • Herlev, Herlev Bygade 36, TH. 02-84 47 77 • Skovhøj, Skovhøjvej 2, TH. 02-29 56 11
Sjælland, Birkelund, Hovedgaden 12, TH. 02-81 16 15 • Frederiksund, Ny Østergade 3, TH. 02-31 43 42 • Helsingør, Østergade 21, TH. 02-29 56 15 • Helsingør,
Stengade 21, TH. 02-21 36 15 • Hørdam, Søvejsgade 45, TH. 02-25 26 15 • Roskilde, Stenløse 18, TH. 02-35 69 00

5 års garanti- ordning på husholdningsappa- rater...

Hidtil har alle husholdningsapparater været omfattet af den normale 1 års fabriksgaranti, som Købeloven foreskriver. Nu er det blevet muligt at udvide garantien til ialt 5 år, idet Snehvide-kæden tilbyder en vedligeholdelsesordning efter kaskoforsikringsprincippet. Det betyder, at man for et beløb på mellem 135 kr. og 675 kr. kan få repareret alle fejl, der opstår i de første 5 år.

Ordningen er lige så omfattende som fabriksgarantien, men i de sidste 4 år betales en selvrisiko på 250 kr. pr. besøg. 5 års garanti-ordningen tilbydes på alle typer husholdningsapparater. Der opkræves et engangsbeløb, som dækker hele 5 års perio-

den. Vaske- og opvaske-maskiner koster fra 350 kr., komfur, køleskabe og frydere 360 kr., kombinerede køle-frydeskabe 525 kr., tørretumbler 210 kr. og støvsugere 135 kr. Alle priser er incl. moms.

48 timers service

Husholdningsmaskiner, der ikke fungerer, er kun til besvær. Det er baggrunden for 5 års garantiordningen. Det er derfor også vigtigt, at montøren kommer hurtigt, hvis der opstår fejl. Snehvide garanterer, at der senest 48 timer efter fejlen er meldt, kommer besøg af en af fabrikkens specialuddannede montører. Snehvide benytter kun fabrikkernes egne serviceorganisationer, idet de råder over den nødvendige ekspertise. Tilsammen

udgør de landets største serviceorganisation.

Gratis tilslutning

Det er nu slut med at vente på elektriker efter varen er leveret. Snehvide har bemannet sine vogne med elektrikere, som tilslutter de leverede maskiner til den bestående installation såfremt den er lovlig og findes på det sted, hvor maskinen skal stå. Denne service koster ikke ekstra.

Hvis installationen ikke er lovlig, giver man et fast tilbud på at bringe den i sikker og lovlig stand.

Baggrunden for at vi har indført disse ordninger er, at vi mener det er vor opgave, at løse kundernes problemer, siger Henrik Skjoldager og slutter: Det skaber tilfredse kunder og dem vil vi helst have.

Ny garanti på de hårde hvidevarer

En fem-årig reparationsgaranti på hårde hvidevarer er Snehvide-kædens nyeste udspil i kampen om forbrugerne. Den ét-årige fabriksgaranti, som Købeloven foreskriver, kan i Snehvidens 19 butikker suppleres med en vedligeholdelsesordning på yderligere fire år. Prisen er et engangsbeløb på 135 til 675 kr. — afhængig af maskine — plus en selvrisiko pr. reparation på 250 kr.

«Vi tilbyder ordningen for at give vore kunder yderligere tryghed», siger direktør Henrik Skjoldager. Snehvide. «Familiens budget er blevet strammere, og ofte kan en pludselig reparation af for eksempel en vaske-maskine gøre ondt i en families regnskab. Men med den fem-årige garanti kan kunderne for et overkom-

meligt beløb gardere sig mod de helt store reparationsregninger».

«Vor nye garanti-ordning skal udbygge vore tryghedsordninger omkring returret, følgeskader, fortrydelsesret og henstandsbeholdninger. Vi har indført alle disse ordninger, der fortsætter, hvor købeloven slutter, fordi vi mener, det er vor opgave at løse kundernes problemer», siger Henrik Skjoldager.

Den nye garanti-ordning er etableret sammen med en række hårde hvidevare-producenter, hvis montører vil stå for reparationerne. Aftalen indebærer, at montøren dukker op inden 48 timer — ellers betaler Snehvide en bod på 50 kr. pr. døgn til kunden.

djr-.

SÅ ER DER SÆRTILBUD HOS SERVICE-RINGEN

I stedet for kassaforsikringer foretrækker vi at sælge

BAUKNECHT KVALITET MED UDVIDET GARANTI

Udover 100% fuld garanti i det første år, vil en evt. reparation i 2. eller 3. driftsår, højst komme til at koste Dem kr. 380,- (Indexreg.).

Herudover får De 5 års - 100% garanti på kompressorerne i Bauknecht køle/fryseskabe.

Model PC 2951

Sletsgade 7-9
Hillerød - 02 - 26 07 35

Jernbanevej 8
Lyngby - 02 - 87 82 33

Frederikssundsvej 50
NV - 01 - 19 00 88

Rolighedervej 8
Frb. - 01 - 35 51 11

Gl. Ke
Frb. -

Hovedvejen 65
Glostrup - 02 - 96 05 70

Vestergade 11
Køge - 03 - 65 91 91

DERES HVIDEVARE-EKSPERT - ALTID FRISK A

SERVICE

Forbruger-tryghed

14 dages ubetinget fortrydelsesret

Fri levering - vi fjerner selvfølgelig også Deres brugte eller defekte vare - eller afhentningsrabat.

1 års følgeskadegaranti på ødelagte mad- eller tøjvarer som følge af fabriktionsfejl.

Fagmæssig betjening af veluddannede medarbejdere - og De kan selv orientere Dem gennem vor vareskiltning med detaljeret produktbeskrivelse.

Service-Ringen's nemme betalings-betingelser - altid laveste kontantpris. - Konto eller løj med små månedlige ydelser. - Vi er altid friske at handle med.

100% FABRIKSGARANTI TIL 1986

Normalt yder Bauknecht i første driftsår 100% fabriksgaranti i henhold til garantibeviset.

Fabriksgarantien udvides nu til 1. januar 1986 på samme vilkår som den normale 1-årige fabriksgaranti. De indsender blot Deres købsbevis (købsnota, købskvittering eller kontrakt) på Deres nyhvervede Bauknecht vaskemaskine, tørretumbler eller opvaskemaskine til

BAUKNECHT DANMARK A/S DYNAMOVEJ 11 2730 HERLEV

Købsbeviset bliver herefter påstemplet af Bauknecht med: 100% FABRIKSGARANTI TIL 1. JANUAR 1986, hvorefter købsbeviset returneres til afsenderen.

Garantikortet udfyldt sammen med købsbeviset, hvorefter garantikortet bliver registreret og arkiveret hos Bauknecht som sikkerhed for, at De er berettiget til den udvidede fabriksgaranti.

Den udvidede fabriksgaranti tilbydes til og med tirsdag den 30. november 1982.

Købsbeviset og garantikortet skal fremsendes til Bauknecht senest 8 dage efter købet, dog senest mandag den 6. december 1982. Ved tvivlstilfælde er postvæsenets datostempel afgørende.

Bauknecht
FORBRUGERENS BEDSTE GARANTI

Rødovre Hushjælp yder udover den normale fabriksgaranti en tillægs-garanti*, der sparer Dem penge, hvis uheldet er ude indenfor den normale 1 års garantiperiode.

* Ønsker De at vide mere om alle fordelene ved for tilsægsgeranti, fremsender vi gerne udførligt brochuramateriale.

**Hvidevarer leveres
fragtfrit med
egne vogne**

**Vi sælger også
på konto**

Kom og se vort
store udvalg
i kendte
mærke-
varer.

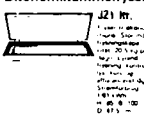
VØLUND 5430
EL-KOMFUR

Kontantpreis . . . 2995,-

...2995:

GRAM H 321
Økonomikumfryser

Kontaktpreis ... **2245,-**

Electrolux TR 1070
KalefusseskabHyd kontakt **4635:**

Bauknecht WA 716S
Vaskemaskine

Nu kontanteris **4375**

Bosch R 400
Opvaskemaskine

Kontanteria ... **3795**

Zanussi Z 914
Vaskemaskine

Hvid kont. pris **2945,-**

rødovre hushjælp

Rødovre Centrum
2610 Rødovre
Telefon 01-41 20 30

Ballerup Centret
2760 Ballerup
Telefon 02-65 14 11

Hundige Storcenter
2870 Greve Strand
Telefon 02-90 66 63

Køgevej 64
2630 Tåstrup
Telefon 02-62 20 33

butikskæden med tillægsgaranti

OPGIV IKKE
 Vi reparerer alle typer
 vask- og
 opvask-
 maskiner

8 MDR. &
 GARANTI

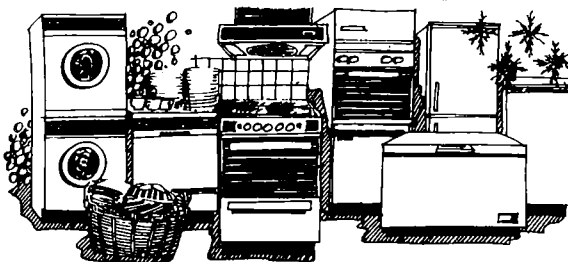
HORSENS
AVT. T. 8
TOMATIC
SERVICE
 62 94 36

Marsallé 60, aft. 11f. 82 99 44

A.23.a.

A.23.b.

Køb tryghed og sikkerhed - køb ZANUSSI

Zanussis brede program indenfor husholdningsapparater udmærker sig først og fremmest ved de tekniske gode egenskaber og gennemført ensartet design. Det giver harmoniske omgivelser at arbejde og færdes i. Og Zanussi farverne gør, at man altid kan supplere med nye apparater i samme modelfarve og præcis samme nuance.

Zanussis forbruger- garanti

sikrer 12 måneders

garanti på reparationer, der udføres efter garantiperioden.

Denne garanti omfatter materialer, kørsel og arbejds løn.

Den eneste betingelse er, at reparationen udføres af et autoriseret Zanussi service-værksted. Det garanterer til gengæld, at enhver reparation udføres korrekt og billigst muligt med originale reservedele til faste priser.

- Deres sikkerhed for fagligt korrekt arbejde.

ZANUSSI

til ethvert dansk hjem

KENDER DE NB-OLIE?

nb-olie er et selskab, der dækker alle områder inden for moderne olieløys opvarmning. Vore mange, radiostyrkede, hvide vogne sikrer Dem mindst mulig ventetid næsten døgnet rundt.

Når De ringer efter en af vore veluddannede servicemontører, kommer han inden for få timer. Han er forberedt på at klare enhver opgave med Deres opvarmning, og i vognen har han alt det udstyr, der kræves for en professionel bistand. Der gives 30 dages garanti på udført servicearbejde.

OLIE - OLIEFYR

nb-olie er et uafhængigt dansk selskab med egen olieimport og fuldt udbygget serviceorganisation. Det giver Dem sikker varme.

Her ser De nogle af de medarbejdere, der gerne vil betjene Dem fremover. Kontakt nb-olie, det er til Deres fordel!

**LAD OS GIVE DEM EN UFORBINDENDE
VARMEFORBRUGS-ANALYSE. RING TIL**

01-*650750

n.b.olie a.s. - Baunegårdsvej 4 - 2820 Gentofte

Termostyring med natsænkning

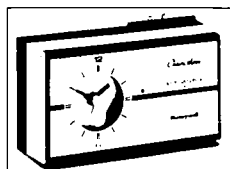
Med termostyring opnår De
maximal varmebesparelse

Priseksempler

Fuldt installeret, excl. moms

Aquatrol 210 med udeføler og
fremløbsstermostat kr. 4.400,-

Villiasystem 110 + 110t med
rumføler kr. 2.475,-

År
på 6 mdr
dyre 0,00.

Tegn et DMW service- abonnement

Serviceabonnement incl. kedel-
rensning og eftersyn af olieløbet
samt alle nødvendige opkald

kr. 315,-

Årligt - excl. moms

idag!

Deres garanti

Vi er tilsluttet O.R.
(Oliefyrservicebranchens
Registreringsudvalg)

JØRN CLAUDI
BUDDINGE HØVEDGADE 156
2860 SØBORG
TELEFON 01-69 68 22

A.25.a.

A.25.b.

Kunne De tænke Dem en mindre olieregning

**Ring til os -
vi er specialister
når det gælder**

- Udskiftning af kedel/oliefyr
- Automatik på varmeanlægget
- Naturgas
- Modernisering af
badeværelser
- Reparationer

VVS GARANTI

PER FALSING ApS
Hyldegårdsvej 56-58 Ulrikkenborg Pl. 10A
2920 Charlottenlund 2800 Lyngby
TLF. 01 · 63 16 00 TLF. 02 · 88 88 44

SVEND LARSEN & SØN ApS
Hellerupvej 10, 2900 Hellerup
TLF. 01 · 62 62 49

VVS - HENNING SØRENSEN
Hollandsvej 12, 2800 Lyngby
TLF. 02 · 87 38 46

J.A. PEDERSEN & SØN ApS
Grusbakken 9, 2820 Gentofte
TLF. 02 · 87 68 00

glarmester- arbejde med garanti

Glarmesterlaugets Garantiordning sikrer forbrugeren korrekt udført glarmesterarbejde fra laugets medlemmer. Vedtagerne fås hos Deres glarmester.

Strandvejen 130 C
2900 Hellerup
Telf. 01-62 42 52
John Andersen & Søn i/s

GLAS tegnmænd
glarmesterarbejde med garanti

A.26.a.

BINGO
DANMARKS FØRENDE

EXPRES FILM

KODAK - FUJI
- SAKURA
- AGFA
- IFI m. m.

BILLED-SERVICE

Indlever din film idag
og hent billederne
i morgen klokken 11

30%

EXTRA BINGO SERVICE

RABAT
PÅ
VEJL.
PRIS

- Du betaler kun for de billeder du er glad for
- Din 11. film får du GRATIS fremkaldt, med billeder

DIN EXTRA GARANTI:
Professionel fremkaldelse

Dine dyrebare film og billeder bliver kun fremstillet på store automatiserede laboratorier og behandles, efter gældende opskrifter netop for din filmtype under konstant streng kvalitetskontrol på de mest moderne EDB maskiner - din ekstra garanti.

FOTO-PRIS-TACKLEREN

BINGO FOTO
DANMARKS FØRENDE

BINGO 1 F. Frederikssundsvej 57 2400 NV
BINGO 2 Roskildevej 284 2610 Hørdere
Åbningstid Kl. 9-17.30 Fredag kl. 20
Lørdag kl. 14

A.26.b.

Duer fjernes
fra ejendommen
5 års garanti
Poul Møller, tlf. 01-63 29 00

A.26.c.

Grundlaget er tillid

Grundlaget for alt malerarbejde er tillid til, at arbejdet bliver udført håndværksmæssigt korrekt helt fra bunden. Denne tillid sætter Københavns Malerlaug så højt, at vi tilbyder garanti for malerarbejde, der er udført af medlemmer af Københavns Malerlaug.

Fælles garanti

Københavns Malerlaug har etableret en garantiordning, hvor alle medlemmer er tilsluttet med det formål at sikre den kvalitetsmæssige udførelse af malerarbejde.

Malermesteren skal

- levere veludført, funktionsdygtigt og håndværksmæssigt forsvarligt malerarbejde,
- anvende førsteklasses materialer,
- råde forbrugeren objektivt og redeligt samt redegøre for sammenhængen mellem pris og kvalitet,
- yde vederlagsfri udbedring af fejl og mangler i et år samt i øvrigt iagttage god og redelig forretningsskik.

Hvis der er tvivl om kvaliteten

Det kan ske, at der opstår tvivl om fejl og mangler, som kunden ikke kan komme overens med malermesteren om. I sådanne tilfælde skal der rettes henvendelse til Københavns Malerlaug, Amaliegade 31 A, 1256 København K. Samtidig indbetales et gebyr, som tilbagebetales, hvis kunden får helt eller delvis ret.

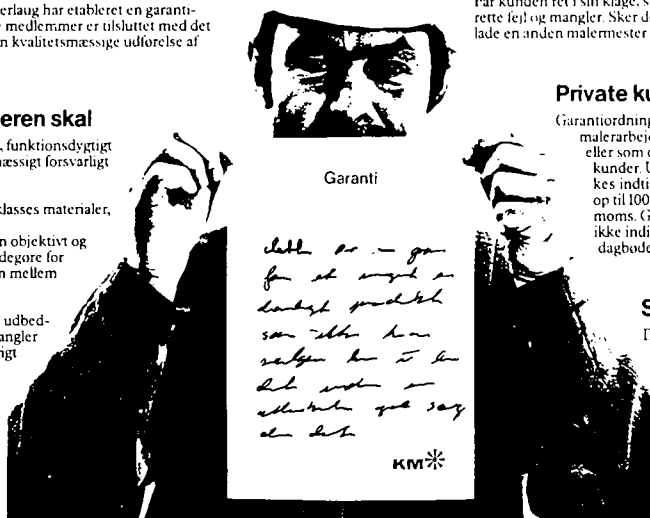
Klagen vil blive behandlet i et hurtigt arbejdende klagenævn, der har ligelig repræsentation for malermestre og forbrugere, mens en jurist er formand. Får kunden ret i sin klage, skal malermesteren straks rette fejl og mangler. Sker dette ikke, vil klagenævnet lade en anden malermester udføre arbejdet.

Private kunder

Garantiordningen dækker sædvanligvis malerarbejde, som er udført i regning eller som overslag/tilbud for private kunder. Udgiften til udbedring dækkes indtil 33.333 kr. og entrepriser op til 100.000 kr. Begge beløb er ekskl. moms. Garantiordningen dækker ikke indirekte tab, f.eks. forsinkelse, dagbøder eller lignende.

Særligt om tilbud

Det er sædvanligvis en forudsætning for garantien, at Københavns Malerlaugs tilbudsblanketter er anvendt, og at tilbuddet ikke fraviger Standardforholdene og Almindelige Betingelser 72.

At købeloven kræver 1 års garanti forhindrer ikke os i at gi' 2 år på tæpper.

I dag er det ingen kunst at købe tæpper med garanti. Det skal man kunne alle steder, siger loven. Derfor er vi nu gået op til at yde 2 års skriftlig garanti på alle vore danske kvalitets-tæpper.

Ved købet får du udleveret et særligt garanticertifikat med tæppets navn og købsdato. Ikke alene giver det dig en fejlfri, førsteklasses vare. Du får også garanti for, at dit nye tæppe hverken kryber, vokser, falmer, angribes af møl etc.

Kom ind og få en tæppegarantisnok med din Tæpperådgiver. F.eks. om de mange fordelagtige tilbud vi har netop nu fra Danmarks største tæppeproducent - Egetæpper.

Løvrigt har vi 2 meget store afdelinger for afpassede tæpper og en landsdækkende specialafdeling for entrepriseforleveringer. På gensyn!

ege Meraklon velour

Smukt velourtæppe i 20 moderne farver, 100% polypropylen, antistatisk, 100% kun i rektangulære mål. Pris i 400 cm bredde pr. kvm.

Nu **118,-**

ege robust

Sidstærkt bouclétæppe i 6 praktiske farver, 100% enkeltst plus polyamid, antistatisk, anti-smudsbehandlet. Pris i 400 cm bredde pr. kvm.

Nu **134,-**

ege classic

Elegant velourtæppe i 6 Axminstermønstre, 100% enkeltst plus polyamid, antistatisk, anti-smudsbehandlet. Pris i 400 cm bredde pr. kvm.

Nu **199,-**

ege rustica

Rustikt bouclétæppe i 8 naturlige udfarver, 100% ren ny uld, mekanisk, antistatiskbehandlet, anti-smudsbehandlet. Pris i 400 cm bredde pr. kvm.

Nu **238,-**

ege quadro

Struktureret berbertæppe i 5 pastelfarver, 100% ren ny uld, mekanisk, antistatiskbehandlet, anti-smudsbehandlet. Pris i 400 cm bredde pr. kvm.

Nu **289,-**

Køb for op til 15.000 kr. uden udbetaling

ao tæpper

København: a.o.tæpper
Jagtvej 111, Telf. 01-83 26 26

Frederiksberg: Frederiksberg Tæpper
Godthåbsvej 17, Telf. 01-10 86 93

Århus: a.o.tæpper
Skovvejen 11-17, Telf. 06-18 30 66

Åbningstider: Mand.-torsd. kl. 9.00-17.30. Fred. kl. 9.00-19.00. Lørd. kl. 9.00-13.00

(Nej, hængslet skrues ikke i, men hamres ind under stort tryk. Rillerne virker så som modhagerne på en harpun - og så sidder hængslet urokkeligt fast.)

292

SMÅK!

NATUR GAS EKSPERTERNE

**Naturgas Ekspertene præsenterer med stolthed:
Komfort og tryghedsgaranti.**

Det er bestemt ikke sikkert, dit fyr kører særlig økonomisk, selv om OR-testen er meget pæn.

Og måske kan det betale sig for dig at skifte til naturgas og få et nyt, super-økonomisk anlæg. Måske ikke.

Derfor har vi udviklet vor nye 5-punkts garanti:

1. Gratis økonomi-vurdering af hele dit anlæg. Investeringsforslag og besparelses-analyse.
2. Sikre og korrekte installationer udført af fagfolk.
3. Fordelagtig finansiering.
4. Lynhurtig omstilling, vi hjælper dig med varme imens.

5. 24-timers special-service i fyringssæsonen.

Vi - Naturgas Ekspertene - er VVS-installatører, hvor mestre og svende har fået en speciel naturgas-uddannelse.

Og oliefyr har vi jo arbejdet med i årevis. Så nu kan vi begge dele. Med garanti!

Få henvisning til nærmeste Naturgas Ekspert på: 01-39 00 10

Danmarks bedste rust- beskyttelse Med garanti!

ANTI-RUST RINGEN er en sammenslutning af professionelle fagfolk. Vi tilbyder langtidsgaranti – op til 10 års garanti – på rustbeskyttelse af biler.

Vi behandler bilerne efter de strengeste kvalitetsnormer, således:

1. Afmontering af hjul (en betingelse for afrensning af de fjerneste hjørner i skærmkasserne).

2. Højtrykrensning – opløser og fjerner salt, fedt og snavs.

3. Varmluft-tørring – (masse af varm luft indtil bilen er knastør).

4. Afskrabning – af løs støjdæmpningsmasse, rustdannelser og lign. med håndkraft.

5. Behandling med tyndt-flydende rustbeskyttende specialolie – der trænger ind i de mindste porer og sprækker og lukker af for luftens ilt og fugtighed.

6. Forsegling med et kraftigere, sejt og klæbende slidlag. Dette sikrer en lang holdbarhed.

7. Behandling af døre, dørstolper, vanger, paneler og alle andre hulrum. – Foretages med tyndtflydende specialolie efter FDM/ML-metoden.

8. Kontrol.

9. Omhyggelig rengøring og vask.

10. Udstedelse af garantibevis eller certifikat.

Her finder du din ANTI-RUST station:

Frederikshavn:
Anti Rust „Vendesyssel“,
Tactyl & Ditec Service,
Suderbovej 14, tlf. 06-43 04 44.

Frederiksund:
Anti-Rust,
Holmenvej 15, tlf. 02-31 56 01.

Grenå:
Grenå Anti-Rust ApS,
Åstrupvej 29, tlf. 06-32 68 00.

Griindsted:
Midtjysk Autolakering,
Østergade 1, tlf. 05-32 05 26.

Hillerød:
Søren Pihl,
Trollesmindeallé 1, tlf. 02-25 11 03.

Holbæk:
Holbæk Rustbeskyttelsescenter,
Tåstrupvej 19, tlf. 03-44 00 15.

Horsens:
Antirust Centret,
Bjørnvej 29, tlf. 05-62 01 80.

Humblebæk:
Nordsjællands Tactyl Center,
Bakkegårdsvej 202, tlf. 02-19 30 60.

København:
KAFA A/S,
Vermundsgade 9-11,
tlf. 01-83 40 92.

Køge:
KAFA A/S,
Gl. Køgevej 103, tlf. 01-46 67 34.

Køge:
Køge Tactyl Service,
Glentvej 34, tlf. 03-65 47 75.
Køge Rustbeskyttelsescenter,
Sdr. Vliaduktvej 17, tlf. 03-66 07 10.

Nykøbing F:
Nykøbing Rustbeskyttelsescenter,
Arhusvej 5, tlf. 03-85 71 74.

Odense:
Anti-Rust Bondovej,
Bondovej 17, tlf. 09-17 44 45.

Takrol:
Dalumvej 60, tlf. 09-11 65 58.

Randers:
Anti-Rust,
Kristrupvej 164, tlf. 06-43 20 75.

Rødkilde:
Ebbe Lous,
Darupvang 3, tlf. 02-35 96 54.

Skjern:
Autohuset Skjern ApS,
Farvervej 5, tlf. 07-35 09 33.

Slagelse:
Autoparkens Servicestation,
Eriksvej 4, tlf. 03-52 03 83.

Vejle:
Vejle Undervognsservice,
Ibæk Strandvej 19, tlf. 05-82 68 10.

Viborg:
Villys Undervognsservice,
Blytækkervej 4, tlf. 06-62 52 11.

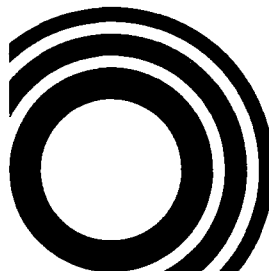
Videbæk:
Autogården I/S,
Nygade 21, tlf. 07-17 17 66.

Vojens:
Jørgen Caspersen ApS,
Tingløkke 5, tlf. 04-54 24 63.

Ålborg:
Midtbyens Anti Rust Center,
Sdr. Trandersvej 24, tlf. 08-14 07 54.

Århus:
Car-Protect,
Ankersgade 23, tlf. 06-13 48 96.

Tønder:
Tuff-Cote Dinol Tønder,
Fabriksvej 14, tlf. 04-72 45 44.

ANTI-RUST RINGEN

Branchens garanti

B

GARANTIER FOR CURLERJERN

KØBT I DANMARK SOMMEREN 1980

Braun quick style

Gebrauchsanweisung
Garantiebüros und
Kundendienst-Zentralen
Garantiekarte

Use Instructions
Guarantee and
Service Centers
Guarantee Card

Mode d'emploi
Bureaux de garantie et
Stations-service centrales
Carte de Garantie

Indicaciones para el uso
Oficinas de Garantía y
oficinas centrales del
Servicio
Tarjeta de garantía

Istruzioni per l'uso
Uffici di garanzia e
stazioni centrali di
servizio assistenza
Carta di garanzia

Gebruiksaanwijzing
Garantiebureaux en
Service-Centrales
Garantiebewijs

Brugsanvisning
Garantikontorer og
centrale serviceafdelinger
Garantibevis

Bruksanvisning
Garanti og Servicecenter
Garantibevis

Bruksanvisning
Garantikontor och centrala
kundtjänstplatser
Garantikort

Käyttöohje
Takuukorttien
reklaterömlisosaatoja ja
huoltokeskuksia
Takuukortti

Uddrag af brochure
indeholdende
2 siders
brugsanvisning/
garanti
på 10 forskellige
sprog

BRAUN

Dansk

Garanti

Dette produkt er fremstillet med største præcision og er omhyggeligt afprøvet inden det forlod fabrikken. Derfor yder vi i 1 års international garanti på produktet fra købsdatoen, på følgende vilkår. Inden for garantiperioden forpligter Braun sig til for egen regning at afhjælpe fabriktions- og materialefejl efter vort skøn gennem reparation, udskriftning af dele eller ombygning. Dele der er udskriftet eller produktet der er ombygget bliver vor ejendom.

Denne garanti dækker ikke fejl eller skader opstået ved fejlbetjening, misbrug, mangelfuld vedligeholdelse (f.eks. anvendelse af forkert spænding, brudskader) samt normalt slid.

Garantien bortfalder ved reparationer udført af andre end de af Braun anviste reparatører og hvor originale Braun reservedele ikke er anvendt. Af hensyn til evt. bortkomst af købsnota bedes vedhæftede registreringskort dateres og underskrives af forhandler og indsendes til Braun inden 4 uger efter købet.

Denne garanti er gældende i ethvert land hvor dette produkt markedsføres af Braun eller Brauns udnævnte agent og hvor ingen importrestriktioner eller andre officielle vedtægter indskrænker eller forhindrer udførelsen af garanti-reparationer.

Reparationer eller ombygninger udført under garanti ændrer ikke den garantiperiode der oprindeligt er givet for produktet.

Ved afhjælpning af fejlsindsendes produkt af Deres forhandler til Braun vedlagt stemplet garantibevis eller anden dokumentation for købsdato.

Braun påtager sig intet ansvar for følgeskader med mindre dette påbydes ved lov.

Evt. uoverensstemmelser af kontraktmæssig art mellem køber og forhandler har ingen indflydelse på denne garanti.

Finsk

Takuu

Tämä laite on valmistettu asianmukaisella huolella ja se on perusteellisesti testattu ennen kuin se on lähtenyt lehtiä. Myönnämme laitteelle yhden vuoden kansainvälisen takuun ostopäivästä lukien seuraavilla ehtoilla.

Takuun voimassaoloaikana korjaamme vaurioituneita materiaaleja ja valmistusvirheistä johtuvaa viat harkintamme mukaan joko korjaamalla, osia vaihtamalla tai vaihtamalla laitteen uuteen.

Vahditut osat ja laitteet jaavat haltuunne.

Takuu ei koske vahinkoja, jotka aiheutuvat huoltamattomasta käytöstä (kuten laitteen kylkemisen väärään jännitteeseen) eikä vahinkoja, joilla on vain vähäinen vaikutus laitteen arvoon tai toimintaan (esim. pinta-armut). Takuu ei myöskään koske normaalia kulumista.

Takuun voimassaolo päättyy, jos laitetta on korjannut valtuuttamaton huoltoliike tai jos on käytetty muita kuin alkuperäisiä Braun-varaosia.

Takuu on voimassa vain, jos myyjä on olemallaan ja allekirjoituksellaan vahvistanut ostopäivän takuun ja rekisteröintikortin ja rekisteröintikortin on laihetetty 14 päivän kuluessa ostopäivästä maahan tuojalle.

Tämä takuu on voimassa kaikissa niissä maissa, joissa Braun tai nimetty jakeluyhtiö myy tätä laitetta ja missä tuontitai muut viralliset määräykset eivät estä takuukorjausten suorittamista.

Takuun alainen huoltotyy ei vaikuta takuun voimassaolopäivään.

Tämä takuu on voimassa oleva takuukortin luovutettuaan laitteen myyjälle tai laite ja takuukortti lähetetään suoraan laitteen maahan tuojan keskukselle.

Mitään muita vaikutuksia, vahingonkorvausvaatimukset mukaan lukien, ei huomioida ellei laki toisin velvoita.

Tämä takuu ei vaikuta mihin vaateisiin, jotka johtuvat erilaisesta myyntipolymuksesta.

Norsk

Garanti

Dette produktet er produsert med maksimale krav til kvalitet og nøyaktighet. Det er grundig testet før det ble sendt fra fabriken. Under følgende betingelser gir vi derfor 1 års internasjonal garanti fra kjøpsdato på produktet. I garantitiden vil vi gratis rette eventuelle fabriksjons- eller materialfeil. Vår serviceavdeling avgjør om dette skal skje ved reparasjon, bytte av deler eller bytte av hele produktet. Ubetydende deler eller produkt tilfaller vår serviceavd.

Skader forårsaket av uforutsigbar bruk (tilkopling til gal strømstyrke/spenning, eller til spesielle strømfeltak beregnet for annet bruk), skader som har ubetydelig effekt for produktets funksjon eller verdi, og skader som følge av normal slitasje dekkes ikke av garantien. Garantien bortfaller dersom reparasjon utføres av ikke autorisert person eller hvis andre enn originale Braun reservedeler benyttes. Garantien er bare gyldig dersom kjøpsdato er bekreftet ved forhandlers stempel og signatur på garanti- og registreringskortet, og hvis registreringskortet er sendt til Brauns kontor i det land produktet er kjøpt innen 4 uker fra kjøpsdato.

Denne garanti er gyldig i alle land der Braun eller Brauns distributør selger produktet, og hvor importrestriksjoner eller offentlige reguleringer ikke er til hinder for at garanti-reparasjoner utføres. Utførte garanti-reparasjoner har ingen innvirkning på garantitiden. Garanti på deler eller helt utbyttede produkt utløper med garantitiden på det opprinnelige produktet. Dersom krav om garanti-reparasjon oppstår, skal hele produktet samt gyldig garantikort leveres til forhandler eller til nærmeste Braun servicekontor.

Alle andre krav, inklusive skadeerstatning, dekkes ikke av garantien, unntatt i de tilfelle dette forlenges av gjeldende lovgivning. Krav grunnet på kontrakt med selger påvirkes ikke av denne garantien.

NB

Ovensstående tekst er en internasjonal garanti. For varer kjøpt i Norge har kunden i henhold til norsk lov rettigheter utover dette, herunder Kjøpslovens reklamsjonsregler.

Svensk

Garanti EHL 74 – 1 år

Gäller vid köp av nya hushållsapparater och reglerar köparens rättigheter om apparaten är felaktig. Garantin ger köparen rätt att kostnadsfritt få avhjälpt felet i apparat, som föreligger vid leveransdagen och inte beror på köparen. Säljaren bekostar både material och arbete för reparationen. Transportkostnaden är fördelad mellan parterna på olika sätt för lättare och tyngre apparater. Köparen skall reklamera fel inom skälig tid och senast inom tolv månader från leveransdagen.

Die Garantiekarte verbleibt in
Ihrem Besitz. Gut aufheben!

The guarantee certificate remains
in your possession. Take care not
to lose it!

Cette carte de garantie est à
conserver précieusement.

Esta carta de garantía queda en
su poder. No la pierda!

Questo certificato di garanzia
rimane presso di Lei. Lo conservi
con cura!

Deze garantiekarte blijft in Uw
bezit. Goed bewaren!

Dette garantibevis er Deres.
Bør opbevares godt!

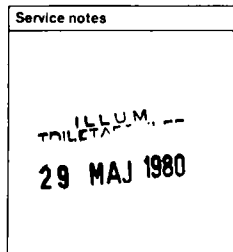
Dette garantibevis skal De
beholde. Vi ber Dem oppbevare
det godt!

Behåll denna garantisedel
och förvara den väl.

Tämä takuukortti jää Teille.
Säilyttäkää se hyvin!

Braun quick style

Garantiekarte
Guarantee Card
Carte de Garantie
Tarjeta de garantía
Carta di garanzia
Garantiebewijs
Garantibevis
Garantikort
Takuukortti

4 - 504 - 045/IV-79
d/en/fr/sp/it/nied/da/no/sch/li
Printed in Japan

Kaufdatum
Date of purchase
Date d'achat
Fecha de adquisición
Data d'acquisto
Koopdatum
Købsdato
Kjøpsdato
Kopdatum
Ostopava

Stempel und Unterschrift des Handlers
Stamp and signature of dealer
Cachet et signature du commerçant
Sello y firma del proveedor
Timbro e firma del negozio
Stempel en handtekening van de
handelaar
Forhandlerens stempel og underskrift
Stempel og underskrift av forhandleren
Återforsaljares stempel och underskrift
Myyjän leima ja allekirjoitus

Die Registrierkarte abtrennen,
ausfüllen und an das Garantiebüro
Ihres Landes schicken.

Tear off the registration card,
fill in and mail to the guarantee
center of your country.

Détacher cette carte de contrôle,
la remplir, et l'envoyer à l'adresse
du bureau de garantie de votre
pays.

Separate esta tarjeta de registro,
rellenarla y envíela a la oficina de
garantías de su país.

Questa cartolina di registrazione
va staccata, compilata e inviata
all'ufficio di garanzia del Suo
Paese.

Deze registratiekaart afscheuren,
invullen en opsturen naar het
garantiebureau in het land waar
u woont.

Dette registreringskort af rives,
udfyldes og sendes til garanti-
kontoret i det land, hvor De er
bosiddende.

Vi ber Dem rive fra dette registre-
ringskort, utfylle det og sende det
til garantikontorene i Deres land.

Skilj av detta registrerings-
kort. Fyll i det och sand det till
Ert lands garantikontor.

Irrottakaa tämä rekisteröimiskortti,
täyttäkää se ja lähettäkää
maassanne olevalle takuu-
toimistolle.

Braun quick style

Registrierkarte
Registration card
Carte de contrôle
Tarjeta de registro
Cartolina di registrazione
Registratiekaart
Registreringskort
Registrieringskort
Rekisteröimiskortti

Name und vollständige Anschrift
des Käufers
Name and full address of purchaser
Nom et adresse complète de l'acheteur
Nombre y dirección completa del
comprador
Nome e indirizzo completo dell'acquirente
Naam en volledig adres van de koper
Køberens navn og fuldstændige adresse
Kjøperens navn og adresse
Koparens namn och fullständiga adress
Ostajan nimi ja täydellinen postiosoite

Stempel und Unterschrift des Handlers
Stamp and signature of dealer
Cachet et signature du commerçant
Sello y firma del proveedor
Timbro e firma del negozio
Stempel en handtekening van de
handelaar
Forhandlerens stempel og underskrift
Stempel og underskrift av forhandleren
Återforsaljares stempel och underskrift
Myyjän leima ja allekirjoitus

BRAUN

WIGO THERMOCURL

Påtrykt emballagen:

1 Jahr Garantie

leisten wir ab Verkaufsdatum für Funktions- und Materialfehler.

Schäden und Störungen infolge Nichtbeachtung unserer Bedienungsanleitung, Fall, Stoss oder Verschmutzung fallen nicht unter die Garantieleistung. Die Garantie erlischt, wenn das Gerät von unbefugter Stelle geöffnet wurde oder Eingriffe erfolgt sind.

Servicefälle in der Bundesrepublik Deutschland und West-Berlin:

Senden Sie Ihr Gerät gut verpackt, mit genauer Adressangabe an:

**WIGO Gottlob Widmann &
Söhne GmbH & Co. KG
Zentralkundendienst
7220 Villingen-Schwenningen**

und fügen Sie bei:

- Ihr Anschreiben
- bei Garantieansprüchen den Kaufnachweis und diese Garantiekarte

Firma:

Verkaufsdatum:

Indlagt:

For Deres WIGO apparat
giver vi

Skal udfyldes af forhandleren:

1 års garanti

Varens art og typenummer: _____

solgt den: 22 MAJ 1980

Forhandlerens Stempel: _____

på de på bagsiden anførte
generelle betingelser.

Garanti-betingelser

1. Vi yder 1 års garanti fra købsdatoen på Deres WIGO vare. Købsdatoen skal anføres på garantibeviset af Deres forhandler, ellers skal De kunne fremvise dateret regning eller købskvittering.
2. Mangler som skyldes materiale- eller fremstillingsfejl vil inden for garantiperioden blive repareret eller udskiftet uden beregning efter vort skøn.
3. I tilfælde af der foretages en evt. garanti-reparation forlænges garantiperioden IKKE.
4. Udelukket fra garantien er:
 - a) Skader på glas- og plasticdele
 - b) Skader og funktionsfejl forårsaget ved til-sidesættelse af vort brugsanvisning, ikke rettidig afkalkning, anvendelse af uegnet afkalkningsmiddel, tab, stød eller tilsnævning m.v.
 - c) Ved reparation foretaget af uautoriseret tekniker, ved selvreparation eller ved videresalg til 3. mand.
 - d) Skader- og funktionsfejl forårsaget af dårlige batterier (lækage) (batteri-ure m.v.).
 - e) Transportskader under forsendelse fra forbruger til WIGO's service.
5. Der garanteres ikke for følgeskader som forårsages af en eventuel fejl ved en WIGO vare.

6. Løsdeler (kande, filter osv.) – såfremt disse dele er intakte – bedes venligst IKKE medsendt ved evt. indsendelse til reparation, da disse dele ikke er omfattet af garantien.
7. Bortkomne garantibeviser vil ikke blive erstattet. Ubeholdt ændrede garantibeviser er ugyldige.
8. WIGO varer der er udenfor garantien, eller som er omfattet af et af punkterne under punkt 4, eller som er købt udenfor Danmarks grænser, vil blive repareret efter regning.
9. Videregående fordringer, uanset på hvilket grundlag de fremsættes, er WIGO uvedkommende og vil ikke kunne imødeses.
10. Forsyn WIGO-varen med nøjagtig navn, adresse og (evt. telefon nummer) og tydelig fejlangivelse i tilfælde af reparation og fremsend varen FRANKO til:

WIGO SERVICE A/S
Ved Klædebo 4
DK-2970 Hørsholm
Tlf. (02) *86 89 85

Begrænset garanti ved professionel anvendelse:

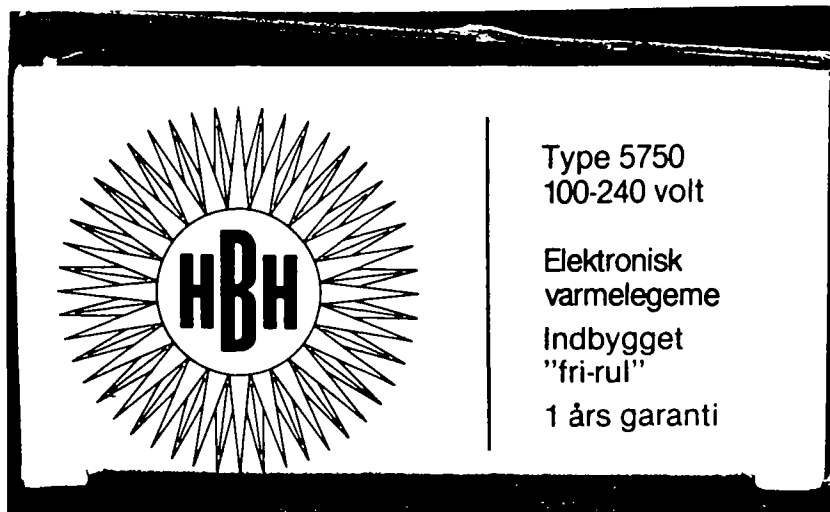
Hvis dette WIGO el-apparat bliver anvendt til kommerciel brug eller til anden form for professionel udnyttelse, er garantien begrænset til 6 måneder fra købsdatoen.

B.3.-5.

CLEOPATRA SUPER CURL

Påtrykt emballagen:

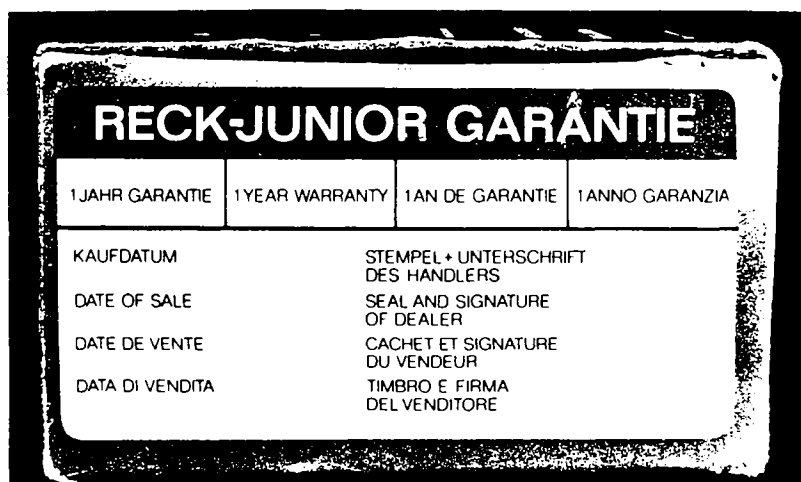
B.3.

RECK-JUNIOR HOT BRUSH

Påtrykt emballagen:

B.4.

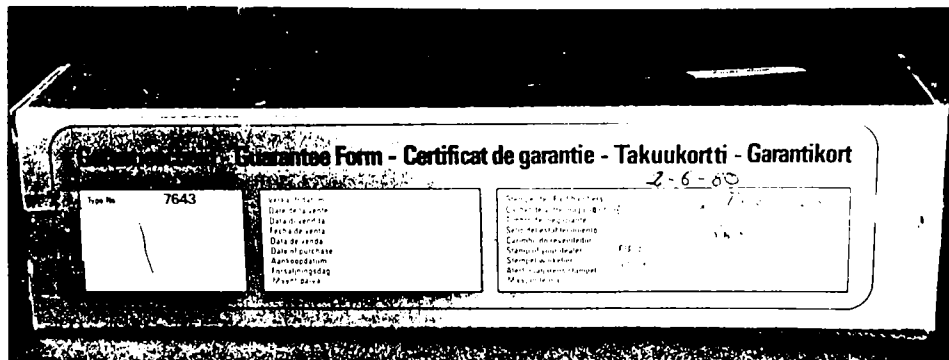
HUGIN TERMOBØRSTE

Intet garantibevis, ingen garantiudtryk på emballagen,
stemplet af forhandler i emballagen indvendigt.

B.5.

KITTY CURLER BRUSH

Påtrykt emballagen:

Uddrag af brugsanvisning:

Garantie

Vi beviljar Er en enarig garanti från och med försäljningsdagen. Alla delar av apparaten, som är skadade i följd av materialeller fabriktionsfel, ersätter vi kostnadsfritt under garantiperioden.

Inom garantin faller inte alla de skador, som förorsakats av osaklig behandling, bristfälligt underhall eller normal slitning. Detta gäller i synnerhet vid anslutning i falsk nätspänning, samt vid kabelbrott, sönderande av glas- och konststofidelar. Garantin upphör om ägaren eller en tredje person utför ändringar vid apparatet.

Denna garanti utesluter de rättsliga anspråk, som överskrider den ovan nämnda förpliktelsen. Varje ansvarighet är undandragen. Bevara garantisedeln noga. Om denna saknas, är varje anspråk på garantin bräckligt.

Takuu

Annamme Teille ostopäivästä lähtien yhden vuoden takuun. Kojeen kaikille osille, mitkä vaurioituvat materiaali- tai valmistusvirheiden takia, toimimme takuaikana ilmaisen vastikkeen. Takuuseen eivät kuulu vauriot, mitkä johtuvat asiaankuulumattomasta käsittelystä, puutteellisesta huollosta tai normaalista kulutuksesta.

Erityisesti tämä koskee liittämistä väärään verkkojännitteeseen, sekä johdon, lasija keinoitekoisten ainesten osien murtumista. Takuu loppuu, jos omistaja tai muut henkilöt suorittavat muutoksia tai korjauksia laitteessa. Tämä takuu ei käsitä oikeusvaatimuksia, mitkä ylittävät edellä mainitut velvoitteet. Sitovasti ei oteta mitään vastuuta.

Säil yttäkää takuutodistus huolellisesti. Sen puuttuessa rauke-
avijat kaikki takuuvaatimukset.

PHILIPS HOT BRUSH

Påtrykt emballagen:

HOT BRUSH

Certificate of purchase: Garantie; Garanti; Garanzia
type HP4229

dealer stamp

cachet du commerçant

Händlerstempel; handelarenstempel; Händlersstempel; EFTF.

återförsäljarens stämpel

timbro del rivenditore

2-6-80
SONDERBY d. Thomsen
J 73
TELF. 01 - 87 15 15

date of purchase, date de la vente

Verkaufsdatum; datum van verkoop

inköpsdatum; data di acquisto

BABYLISS CURLER

GARANTIKORT
GARANTIBEVIS
TAKUUTODISTUS

BaBylissREF.

Date d'achat Verkoopdatum Kjøpedato	Date of purchase Data di acquisto Kostado	Verkaufsdatum Inkopsdatum Ostopaiva
---	---	---

7/6 80

Revendeur Handelaar Forhandler	Dealer Venditori Atteförsäljare	Handler Myyjä
--------------------------------------	---------------------------------------	------------------

Nytorv
 KGS. NYTORV 13
 PERS. EL TOILETARTK.

GARANTI

1 år Försäljningsdatum och försäljningsställets underskrift anges medan. Garantin omfattar fabriktions - och / eller materialfel.

GARANTI

1 år. Dato og leverandørs underskrift skives nedenfor. Garantien omfatter fabrikkasjons - og / eller materialfeil.

GARANTI

1 år. Salgsdato og sælgerens underskrift findes nedenfor. Garantien omfatter fabrikations - og materialefeil.

TAKUUAIKA

1 vuosi. Myyntipäivämaara ja myyntipiste, myyjän allekirjoitus alhaalla. Takuu käsittää tuotanto - ja / tai materiaaliaviat.

BABYLISS SKANDINAVIEN
HARNY PRODUKTER AB S-13106 NACKA 6

SVERIGE

Vid behov av service eller reparation, sänd apparaten direkt något av följande serviceställen :

RELECTRIC SERVICE AB	08/23 04 80
Box 45160	104 30 STOCKHOLM
EL & RAKCENTER AB	031/16 30 70
Box 5112	402 22 GÖTEBORG
RAKAB	040/94 52 30
Box 7015	200 42 MALMÖ
B. LINDERHOLMS AB	054/11 01 66
Hamngatan 14	652 25 KARLSTAD

DENMARK

IMPERIAL Aps 01/95 65 65
 Vermlandsgade 71 2300 KÖPENHAVN S

NORGE

A/S SØNNICO ENGROS 02/19 31 00
 Postboks 6155 OSLO 6

Ved garanti husk å sende med garantikort i utfyllt stand.

Glem heller ikke å oppgi nøyaktig navn og adresse.

SUOMI FINLAND

OY HAKANIT AB
 Box 123 20101 TURKU / ÅBO 10

Mikäli takuu on voimassa, muista lähettää takuukortti.

Om garanti gäller, kom ihåg att sända garantikortet.

Pour les autres pays, retournez votre appareil chez votre revendeur.

For the other countries, return the appliance to the dealer.

Printed in Belgium

Impr. Wagelmans, Visé

PETRA ELECTRIC

Påtrykt emballagen:

ins Wasser tauchen.
Reinigung: Gerät mit einem feuchten
Tuch reinigen.

electric
petra
Garantie

Diese Karte stets bei Garantiereparaturen mit einsenden

Important - to obtain service under guarantee, this card must be presented

Deze kaart altijd by reparaties onder garantie meesturen

Questo tagliando e da spedire allegato in caso di eventuali riparazioni in garanzia

Important - pour des reparations sous garantie il faut obligatoirement presenter cette carte

1 Jahr Garantie

Kaufdatum und Händleranschrift eintragen

guarantee 1 year

from the date of purchase Please enter

date of purchase and address of the dealer

Een jaar garantie

hier koopdatum en firma stempel plaatsen.

1 Anno di garanzia

Registrare data di vendita e indirizzo

venditore

Garantie 1 an

a partir de la date d'achat

Veuillez remplir ci-dessous la date

d'achat et l'adresse du revendeur

petra-electric Peter Hohlfeldt GmbH · Co D-8872 Burgau

HOT CURL

Garantiekarte

Die Garanzietzeit für dieses SHG-Elektroerzeugnis beträgt 12 Monate ab Kaufdatum. Bei begründeten Beanstandungen leisten wir Gewähr nach unserer Wahl durch Minderung, Ersatzlieferung oder Instandsetzung. Die zum Zweck der Nachbesserung erforderlichen Aufwendungen, insbesondere Versand-, Arbeits- und Materialkosten gehen zu unseren Lasten. Der Kunde hat das Gerät jedoch auf dem billigsten Wege an uns einzusenden. Schlägt die Ersatzlieferung oder Instandsetzung fehl, kann der Kunde uns gegenüber Wandlung oder Minderung geltend machen. Bei Fehlen von uns (nicht vom Einzelhändler) zugesicherter Eigenschaften haften wir darüberhinaus innerhalb von

6 Monaten nach Kaufdatum nach Maßgabe der gesetzlichen Bestimmungen; weitere Ansprüche des Kunden aufgrund dieser Garantie bestehen nicht, insbesondere nicht auf Ersatz eines unmittelbaren oder mittelbaren Schadens, gleich aus welchem Rechtsgrund. Dies gilt nicht für Schadenersatzansprüche wegen Vorsatz oder grober Fahrlässigkeit von uns. Insoweit gilt die gesetzliche Verjährungsfrist. Ansprüche aus dieser Garantie sind ausgeschlossen, soweit Schäden auf mißbräuchlicher oder unsachgemäßer Behandlung, Gewaltanwendung oder Abnutzung beruhen oder bei Eingriffen oder Änderungen der Geräte von nicht durch uns autorisierter Seite.

Süddeutsche
Elektro-Hausgeräte GmbH & Co. KG
Ernst-Platz-Straße 2, 8000 München 50
Telefon (089) 141 30 31

Voraussetzung für Garantieleistung ist, daß die Garantiekarte mit Verkaufsdatum, Firmenstempel und Unterschrift des Händlers versehen ist. Ist dies nicht möglich, so muß der Kaufbeleg zusammen mit der Garantiekarte eingeschickt werden.

Stempel und Unterschrift des Fachhändlers

Name des Käufers

Ort

Straße

Typenbezeichnung

Unterschrift

Kaufdatum

Garanti

1 års garanti på materiale- og fabriktionsfejl regnet fra købsdatoen (denne skal bekræftes med forhandlerens stempel og underskrift på garantikortet). Beskadigelser, der opstår ved urigtig brug, indblanding af ikke autoriserede personer, ikke-anvendelse af originale SHG reservedele samt ved normal slitage, udelukker krav på garanti.

Garanti

1 års garanti for fabriktions- og materialefeil, gjeldene fra kjøpsdato (forhandleren må stemple og underskrive garantikupongen). Skader som oppstår ved ukynlig bruk, inngrep av ikke – autoriserte reparatører, bruk av uoriginale SHG reparasjonsdeler, samt den normale slitasje på skjaredeler faller ikke inn under garantien.

Takuu

Materiaalin ja valmistuksen laadulle myönnämme vuoden takuun ostopaivasta lukien. (Takuu astuu voimaan ainoastaan, kun myyjä on vahvistanut leimallaan ja allekirjoituksellaan takuutodistuksen.) Vahingot, jotka aiheutuvat huolimattomasta käytöstä, vaurioittamattoman huoltoliikkeen kasittelystä, muiden kuin alkupe-raisten SHG varaosien käytöstä, sekä normaali kuluminen, eivät kuulu takuuseen.

C

EKSEMPLER PÅ GARANTIVILKÅR M.V.

Hvidevarebranchens organisationer

HS Hvidevareforhandlernes Sammenslutning der har til formål: at varetage hvidevareforhandlernes interesse gennem samarbejde med forbrugere, leverandører og myndigheder.

Sekretariat: Hørkær 19, 2730 Herlev, Tlf. (02) 84 33 44

FEHA Foreningen af Fabrikanter og Importører af Elektriske Husholdningsapparater, der har til formål: at varetage medlemmernes fælles interesser, at arbejde for sunde og rationelle omsætningsforhold i branchen, at repræsentere medlemmerne i spørgsmål af fælles interesse over for omsætningsleddene og disses organisationer, offentlige myndigheder og andre

Sekretariat: Rosenborggade 5, 1130 København K, Tlf. (01) 13 14 77

HBF Hvidevarebranchens Fællesråd er samarbejdsorgan for HS og FEHA med det formål: at højne branchens standard og omdømme, at varetage forbrugernes, forhandlerens og leverandørernes interesser i en stabil og sund udvikling for afsætning af hårde hvidevarer her i landet.

Sekretariat: Rosenborggade 5, 1130 København K, Tlf. (01) 13 14 77

**Garanti-
bestemmelser** Udarbejdet og vedtaget af FEHA, tiltrådt af HS, accepteret af Forbrugerombudsmanden og anmeldt til Monopoltilsynet

Garantibestemmelser

(små apparater)

Såfremt der konstateres fejl ved dette apparat, kan De overfor XX (firma-navn) gøre brug af den garantiordning, som er indeholdt i dette garanti-bevis. Garantien indskrænker iøvrigt ikke Deres rettigheder efter lovgivningen i forhold til XX.

Garantiperiode Denne garanti er gældende i 12 måneder fra den af Dem dokumenterede dato for køb hos forhandler.

Garantiens omfang XX (firma-navn) forpligter sig til for egen regning at afhjælpe fabrikations- og materialefejl, der konstateres ved apparatets normale brug i privat husholdning her i landet, under forudsætning af at apparatet er købt som fabriksnyt i Danmark.

For Grønland og Færøerne gælder dog særlige bestemmelser.

Ved afhjælpning af fejl skal køberen for egen regning og risiko indlevere apparatet til en forhandler af vore produkter eller til XX. Efter afhjælpning af fejl sker returnering af apparatet for XX's regning og risiko.

Garantien omfatter ikke Fejl eller skader, der direkte eller indirekte er opstået ved fejlbetjening, misbrug, undladelse af at foretage vedligeholdelse som foreskrevet i brugsanvisningen, fejlagtig indbygning, opstilling eller tilslutning, ved brand, ulykke, lynnedslag, ekstraordinære spændingsvariationer eller andre elektriske forstyrrelser, som f.eks. defekte sikringer eller fejl i forsyningsnettets elektriske installationer, og i det hele taget fejl eller skader, som XX kan godtgøre skyldes andre årsager end fabrikations- og materialefejl.

Købeloven Nærværende garanti fratager Dem ikke Deres adgang til at gøre et eventuelt ansvar efter købeloven gældende over for den forhandler, hvor apparatet er købt.

Henvendelse til XX virker samtidig som reklamation over for forhandleren.

Garantibestemmelser

(store apparater)

Såfremt der konstateres fejl ved dette apparat, kan De over for XX (firmanavn) gøre brug af den garantiordning, som er indeholdt i dette garantibevis. Garantien indskrænker iøvrigt ikke Deres rettigheder efter lovgivningen i forhold til XX.

Garantiperiode Denne garanti er gældende i 12 måneder fra den af Dem dokumenterede dato for køb hos forhandler.

Garantiens omfang XX (firmanavn) forpligter sig til for egen regning, at afhjælpe fabrikations- og materialefejl, der konstateres ved apparatets normale brug i privat husholdning her i landet, under forudsætning af at apparatet er købt som fabriksnyt i Danmark.
For Grønland og Færøerne gælder dog særlige bestemmelser.
Såfremt XX skønner det nødvendigt, at apparatet indsendes til værksted, sker indsendelse og returnering for XX's regning og risiko.

Garantien omfatter ikke Fejl eller skader, direkte eller indirekte opstået ved fejlbetjening, misbrug, undladelse af at foretage vedligeholdelse som foreskrevet i brugsanvisningen, fejlagtig indbygning, opstilling eller tilslutning, ved brand, ulykke, lynnedslag, ekstraordinære spændingsvariationer eller andre elektriske forstyrrelser, som f.eks. defekte sikringer eller fejl i forsyningsnetlets elektriske installationer, samt ved reparationer udført af andre end de af XX anviste reparatører, og i det hele taget fejl eller skader, som XX kan godtgøre skyldes andre årsager end fabrikations- og materialefejl.

Uberettiget tilkaldelse af serviceassistance Inden De tilkalder service, må De selv kontrollere de fejlmuligheder, De selv kan afhjælpe. Såfremt Deres krav om afhjælpning er uberettiget - eksempelvis hvis apparatets svigt skyldes en sprunget sikring eller en fejlbetjening - skal De selv betale de omkostninger, der er forbundet med at have tilkaldt serviceassistance.

Transportskader Skulle apparatet have fået en transportskade - under en transport som De ikke selv har besørget - skal De omgående rette henvendelse til den forhandler, De har købt apparatet af.

Købeloven Nærværende garanti fratager Dem ikke adgang til at gøre et eventuelt ansvar efter købeloven gældende over for den forhandler, hvor apparatet er købt. Henvendelse til XX virker samtidig som reklamation over for forhandleren.

Hvor skal De henvende Dem? Henvendelse om fejl ved apparatet kan rettes direkte til XX.

FEHA

serviceordning

FORENINGEN AF FABRIKANTER OG IMPORTØRER AF ELEKTRISKE HUSHOLDNINGSSAPPARATER
TELEFON 01 - 13 14 77 - ANKENÆVN: 01 - 13 14 77, TELEFONTID 10-12

AEG ZANKER

ØST: 02 - 64 85 22
VEST: 07 - 15 34 00

ASEA SKANDIA Vølund

ØST: 02 - 45 44 28
VEST: 06 - 82 82 11

ATLAS

6 centrale servicecentre
se telefonbogen

BBC Blomberg

ØST: 01 - 38 90 44
VEST: 04 - 42 41 81

BOSCH SIEMENS

ØST + VEST: 02 - 97 86 11

HOOVER

ØST + VEST: 01 - 21 55 05

Caravell

ØST + VEST: 06 - 64 22 83

De'Longhi

ØST + VEST: 08 - 64 14 77

Electrolux

6 centrale servicecentre
se telefonbogen

gorenje

ØST + VEST: 03 - 61 90 00

GRAM

ØST: 04 - 54 09 54
VEST: 04 - 54 09 11

Husqvarna **PHILCO**

6 centrale servicecentre
se telefonbogen

Miele

ØST: 02 - 45 66 11
VEST: 07 - 12 70 66

PHILIPS

ØST: 02 - 45 43 33
VEST: 06 - 23 14 33

Vestfrost

ØST + VEST: 05 - 14 22 22

VOSS

ØST: 02 - 45 38 88
VEST: 05 - 82 40 33

ZANUSSI CASTOR

ØST: 01 - 41 33 22
VEST: 04 - 64 43 00

HVAD ER FEHA'S SERVICEORDNING?

En større tryghed for alle de forbrugere, der køber FEHA-medlemmernes store husholdningsapparater til el og gas. FEHA's medlemmer har besluttet at lægge loft over reparationsregningerne i apparaternes 2. og 3. leveår, altså i umiddelbar forlængelse af leverandørgarantiens 12 måneders gratis reparation.

HVAD KOSTER FEHA'S SERVICEORDNING?

Ikke spor. Men den sikrer, at reparationerne ikke kan komme til at koste mere end et bestemt beløb. For basisåret 1982 er dette beløb 300 kr. + gældende moms, dvs. pr. 5.6.82 i alt 366 kroner (pris-talsreguleres hvert år pr. 1.4.) som betales kontant efter reparationens udførelse.

HVILKE APPARATER ER OMFATTET AF FEHA'S SERVICEORDNING?

Husholdningsapparater til el og gas, der er fremstillet af et FEHA-medlem, købt som fabriksny til privat brug: Komfurer, bordkomfurer, indbygningsovne, emhætter, køleskabe, fryser, vaskemaskiner, tørretumbler, strygemaskiner, opvaskemaskiner.

HVORFOR FEHA'S SERVICEORDNING?

For at sikre, at de uundværlige hjælpemidler på Danmarks største arbejdsplads, hjemmene, fungerer på bedste vis og for at begrænse eventuelle reparationsudgifter i de første år.

Serviceordningen er et naturligt led i FEHA's øvrige aktiviteter: FEHA oprettede således i 1969/70 branchens ankenævn for at sikre forbrugernes tryghed, og alle FEHA's medlemmer har forpligtet sig til at følge nævnets afgørelser. Brug derfor fortegnelsen over de organiserede leverandører på bagsiden. Ring til dem, så får De kvalificeret service, originale reservedele og gunstigste pris.

FEHA SERVICEORDNING

FOR STORE HUSHOLDNINGSAPPARATER

§ 1. Anvendelse

Ordningen gælder følgende store husholdningsapparater til el og gas, når disse er købt som fabriksny til privat brug:

Komfurer, bordkomfurer, indbygningsovne, emhætter, køleskabe, fryser, vaskemaskiner, tørretumbler, strygemaskiner, opvaskemaskiner.

Ordningen begrænser ikke køberens rettigheder i henhold til købelov og leverandørgaranti.

Ordningen træder i kraft i umiddelbar forlængelse af leverandørens 12 måneders garanti og gælder derefter i 2 år.

Dato for køb skal dokumenteres af køberen/forbrugeren.

§ 2. Leverandørens forpligtelse

Ordningen indebærer, at leverandøren - med undtagelse af de nedenfor under § 3 nævnte forhold - i forbindelse med apparatets mangelfulde funktion dækker udgifterne til materialer, arbejde og kørsel, i den udstrækning udgifterne for den enkelte reparation overstiger det på reparationstidspunktet gældende selvriskobeløb, jfr. § 4. Det er en forudsætning, at reparationen udføres af leverandøren eller en af leverandøren anvist fagmand.

§ 3. Begrænsninger af leverandørens forpligtelse

Ordningen bortfalder, såfremt køberen ikke inden for rimelig tid efter den mangelfulde funktions konstatering reklamerer til leverandøren.

Ordningen omfatter ikke udgifter til reparation, der er nødvendiggjort af fejl eller skader, direkte eller indirekte opstået ved fejlbetjening, misbrug, undladelse af at foretage vedligeholdelse

som foreskrevet i brugsanvisningen, fejlagtig indbygning, opstilling eller tilslutning, ved brand, ulykke, lynnedslag, ekstraordinære spændingsvariationer eller andre elektriske forstyrrelser, som f.eks. defekte sikringer eller fejl i forsyningsnettets elektriske installationer, samt ved reparationer udført af andre end de af leverandøren anviste reparationer, og i det hele taget fejl eller skader, som leverandøren kan godtgøre skyldes andre årsager end fabriktions- og materialefejl.

§ 4. Køberens selvrisiko

Grundbeløbet for køberens selvrisiko ved den enkelte reparation vil for basisåret 1982 ikke overstige kr. 300,-, hvortil kommer gældende moms. (Dvs. pr. 1.6.1982 kr. 366,- incl. moms). Grundbeløbet reguleres hvert år pr. 1. april på grundlag af det af Danmarks Statistik offentliggjorte prisindeks for januar for gruppen »Husholdningsmaskiner m.v.«.

Køberen kan af leverandøren få oplysning om det selvriskobeløb, der er gældende på reparationstidspunktet.

§ 5. Betaling af selvrisiko

Ved udnyttelse af ordningen skal køberen betale selvriskobeløbet direkte til den erhvervsdrivende, der udfører reparationen.

§ 6. Tvist

Tvist angående fortolkningen eller anvendelsen af disse bestemmelser skal i første omgang søges løst mellem parterne indbyrdes. Kan parterne ikke blive enige, kan tvisten af forbrugeren indbringes for Ankenævnet for husholdningsapparater til el og gas.

DETAILHANDEL

RF anbefaler mindre ændring af branchens garantibeviser

Samtidig med vedtagelsen af den nye tekst opstilles vejledende retningslinier for fortolkningen

Radiobranchens Fællesråd tilråder branchens udøvere at foretage en mindre ændring af teksten i garantibeviserne, der udleveres til forbrugerne. Ændringerne er til dels en følge af de nye forbruger-købsbestemmelser, som trådte i kraft ved årsskiftet.

Foruden den nye anbefalede tekst på garantibeviserne har Radiobranchens Fællesråds bestyrelse også vedtaget et sæt vejledende retningslinier for fortolkningen af forbruger-købsgarantien og praksis ved garantiudlever.

Den nye tekst på garantibeviset fremgår af gengivelsen på denne side. Der vil i øvrigt blive fremsat et sættryk af denne gengivelse, som radiohandlere, der bruger egne garantibeviser, kan bruge som retningsledning for trykningen. Foretningens logo anbringes i så fald umiddelbart under teksten.

Anbefalet praksis

Såvel garantibevisets tekst som RFs anbefaling vedrørende praksis af garantiudlever vil indgå i en ny udgave af hæftet »Radiobranchen og forbrugerne«, som er under udarbejdelse. De vejledende retningslinier er opdelt i otte afsnit - og lyder i øvrigt således:

Garantitiden: Det betragtes som naturligt, at den 12 måneders garantiperiode ved normalt langvarige reparationer forlænges med det tidsrum, som apparatet grundet reparationen har været uden af funktion. Forklaringen bør påtegnes på garantibeviset, så en nye oplysning tydeligt fremgår.

Udsåklidte dele: Ved garanti-reparationer, der omfatter udsåklidning af et billetter i en tv-modtager, ... det være naturligt at give en special garanti på den udsåklidte del på 12 måneder.

Udvidelsen bør påtegnes på garanti-beviset, så omfang og løbetid tydeligt fremgår.

Ejerskifte: Hvis apparatet i garanti-perioden skifter ejer, følger garantien apparatet og løber således garanti-perioden ud for den nye ejer - for så vidt denne er for-bruger og ikke har overtaget apparatet med henblik på videre-salg.

Brugsanvisningen: Bestemmelsen om, at garantien bortfalder, såfremt brugsanvisningen for apparatet ikke er fulgt, kan kun en-vendes, hvis køberen ved levering-en af apparatet har modtaget en dansk brugsanvisning (evt. en »skandinavisk« brugsanvisning).

Garantibeviset: Garantibevisets ord om, at garantibeviset bør forevises ved alle henvendelser vedrørende garanti, betyder ikke, at garantien er bortfaldet, hvis garanti-beviset ikke forevises eller er bortkommet. Uanset om garanti-beviset forevises, gælder garantien i 12 måneder fra leveringsdagen - eventuelt dokumenteret ved dato på kvittering eller leveringsbehold.

Uenighed: Opstår der uenighed mellem sælger og forbruger om fortolkningen af garantien, betragtes det i branchen som naturligt, at sælgeren foreslår forbruger- en at forelægge *Ankenævnet for Radio- og TV-apparater m.v.* tvisten til afgørelse. Sælgeren bør være forbrugerens behjælpelig med at finde ankenævnets adresse og telefonnummer.

Brugte varer: Det af Radiobranchens Fællesråd anbefalede tekstdokument i garanti-beviser om-fatter ikke garantier på brugte varer. Der ydes i branchen sid-vandigvis garanti på brugte varer i væsentlig kortere perioder end de 12 måneder, som anbefales for nye varer. Giver der ingen garanti på brugte varer, har køberen ingen garanti; men her gælder for-

FUNKTIONSGARANTI

Udover de rettigheder, som tilkommer køberen i henhold til for-givningens regler, yder underrettede sælger følgende 12 må-neders garanti for det købes funktionsdygtighed, regnet fra den anførte leveringsdato:

Apparat:

Fabrizat:

Leveringsdato:

Garantiens omfang

Garantien sikrer - under forudsætning af normalt privat brug - køberen afhjælpning af samtlige fejl og mangler ved apparatet, der hindrer apparatets fulde funktionsdygtighed. Den veder-fagsfri afhjælpning omfatter udsåklidning af samtlige defekte dele i apparatet, reparationsmateriale, arbejdsløn og transport indenfor forretningsens naturlige handelsområde.

Garantien omfatter ikke skader, tab og manglende funktions-dygtighed, der skyldes lokale forhold herunder: fejl ved antenne eller antenneinstallation, brand, lynnedslag eller lignende. Garantien omfatter heller ikke følgeskader ud over de tilfælde, hvor ansvar herfor er fastlagt i lovgivningens almindelige regler eller i fast retspraksis på området.

Garantien bortfalder

- såfremt andre end sælgeren eller en af sælgeren bemyndiget har foretaget ændringer eller gjort indgreb i apparatet.
- såfremt fabriksnummeret er fjernet eller omdøbt, med mindre apparatet på anden måde kan genkendes.
- samt såfremt brugsanvisningen ikke er fulgt - for eksempel ved at apparatet af køberen eller brugeren har været tilsluttet forkert spænding eller strømnet - eller hvis fejlen skyldes vold, overlast, misbrug eller skadeløs behandling.

Sådan gøres garantien virksom

Alle henvendelser om fejl i garanti-perioden skal rettes til sæl-gerfirmaet, der har givet garantien og underskrevet dette bevis. Ved alle henvendelser vedrørende garanti bør garanti-beviset forevises, hvorefter sælgeren drager omsorg for, at garantien opfyldes i henhold til ovenstående.

, den / 19

Denne garanti er udarbejdet efter retningslinier fastlagt og anbefalet af Radiobranchens Fællesråd

bruger-købsbestemmelsernes al-mindelige regler om reklamati-onen i 1 år efter købet, som ikke må forveksles med garanti.

Reparationsgaranti: Det findes ikke i radiobranchen nogen fast praksis med hensyn til garanti-udlever i forbindelse med reparati-oner. Nogle giver en tidsbestemt garanti på nyindsatte dele, men ikke på arbejdets udførelse. Ved sådanne garantiløfter er det i særlig grad vigtigt, at det præci-seres, hvad garantien omfatter - og ikke omfatter.

Kun anbefaling

RFs anbefalede garanti-bevis og garanti-praksis er ikke lov for nogen. Det er kun anbefalinger. Hidtil har det imidlertid været så-dan, at så godt som hele bran-

chen med meget små afvigelser har fulgt RFs anbefalinger. Natu-ruligvis håber Radiobranchens Fællesråds bestyrelse, at det også vil være tilfældet fremover. Ved at følge den anbefalede tekst i garanti-beviset er man som radio-faghandler sikker på, at man er i overensstemmelse med de øvri-gre brancher - og med de love og bestemmelser, som gælder her-om. Det er jo baggrunden for, at RF overhovedet giver sig af med at give disse anbefalinger.

For god ordens skyld kan det tilføjes, at RFs anbefaling vedrø-rende praksis ved garantiudlever naturligvis ikke skal stå på garanti-beviset, der udleveres til kunden. Denne vejledning er udelukkende bestemt for radiobran-chenes egne udøvere.

FONA GARANTI

Husk ved telefonopkald! Opgiv venligst følgende oplysninger om fabrikat, type, fabriktionsnr., købsdato og FONA-forretning nr.

FABRIKAT

TYPE

FABRIKTIONSNR.:

KØBSDATO

FONA-FORRETNING NR.:

SÆLGERS UNDERSKRIFT:

Køber bør, i egen interesse, kontrollere, at garantibevisets oplysninger svarer til de leverede varer!

FONA garanti

Efter de seneste ændringer af købeloven (pr. 1.1.1980) har forbrugeren krav på, at en købt vare er uden mangler.

En mangel foreligger, f.eks. når en vare er anderledes end den normalt skal være, eller hvis sælgeren skriftligt eller mundtligt har givet forkerte eller vildledende informationer om varen.

Klage over mangler ved en vare skal fremføres over for sælgeren, så snart de opdaget, og senest 12 måneder efter købet.

Forekommer mangler, har køberen ret til at få den købte vare sat i stand gratis.

Ud over de rettigheder, køberen er sikret efter købeloven, yder FONA sine kunder garanti for det leverede apparats funktionsduelighed i måneder, regnet fra købsdagen.

Garantiens omfang

Inden for Danmarks grænser (excl. Færøerne og Grønland) udbeder FONA RADIO A/S i garantiperioden enhver fejl i det købte, som hindrer dets normale funktion.

Garantien dækker alle udgifter til reservedele og arbejdsløn forbundet med reparationen.

Garantien dækker de nødvendige transportudgifter efter følgende regler:

- Alle transportable apparater indleveres og afhentes af køberen i nærmeste FONA-forretning eller FONA Service-Center.
- Ikke transportable TV og lignende større varer bliver i garantiperioden gratis transporteret inden for nærmeste FONA-forretnings normale handelsområde.

Garantien omfatter ikke

defekter opstået som følge af overlast eller misbrug i strid med betjeningsforskrifterne;

slitage på safir, diamanthusifter og batterier samt fejl som skyldes manglende almindelig vedligeholdelse, herunder smøring, rensning af tonehoveder el. lign.;

skader eller tab der er opstået, som følge af apparatets manglende funktionsduelighed;

fejl og mangler opstået som følge af fejl ved lokale forhold, herunder antenne eller antenneinstallation, tilslutning til højtalere eller andre apparater, brand, lynnedslag og andre naturforhold.

Garantien bortfalder

såfremt andre end fabrikanten FONA eller en af FONA-hemmeligheder har foretaget ændringer eller gjort indgriben i apparatet.

såfremt apparatet har været tildullet, f.eks. til ukorrekt spænding, strømart eller højtalerempedans.

Sådan benytter de FONA-garantien

Så snart De konstaterer en fejl eller mangler i den i garantibeviset specificerede vare, bedes De rette henvendelse til nærmeste FONA Service-Center eller FONA-forretning (se adresserne på bagsiden).

Medbring dette garantibevis eller det salgspapir. De fik ved købet, når De kommer til os. Det vil lette behandlingen af reparationen.

I øvrigt kan vi tilføje, at FONA-garantien også gælder, hvis De inden for garanti-perioden overdrager det købte apparat til en anden, f.eks. som gave. Garantien ophører derimod, hvis apparatet overdrages til en anden i forbindelse med dennes erhverv.

Større tryghed og sikkerhed, når De køber hos FONA

Når De har købt et apparat hos FONA, har De altid følgende fordele:

Prisgaranti. Hos Fona er vor almindelige fastsættelse af priser baseret på, at vi ikke ønsker at en vare skal kunne købes billigere noget andet sted end hos FONA. Hvis det alligevel skulle ske, at De inden for 2 måneder i samme handelsområde kan få leveret en vare, De har købt hos FONA til en lavere pris i en anden forretning, så betaler FONA omgående differencen tilbage.

Fortrydelsesret giver Dem ret til, inden for 3 år efter købet, at returnere en vare købt hos FONA imod afkrævning for brugsperioden.

Ombyttingsret giver Dem ret til, inden for 30 dage efter købet hos FONA at bytte apparatet til en hvilken som helst anden vare. Det koster intet ud over en eventuel merpris, hvis De vælger et dyrere apparat.

Retur-ret giver Dem ret til, inden for 8 dage efter købet hos FONA, at returnere varen og få de betalte penge tilbage, under forudsætning af, at apparatet ikke er beskadiget.

Også efter garantiens ophør står FONA's landsdækkende reparations-service til rådighed - med alle de nyeste tekniske hjælpemidler - og originale reservedele.

Tegn et FONA Service-Abonnement når De efter garantiens ophør ønsker fuld sikkerhed mod uforudsete udgifter.

STIEBEL ELTRON garantien.**DK**

Generelt giver vi 1 års garanti på hvert STIEBEL ELTRON apparat, der anvendes i normal husholdning. Anvendes et sådant apparat til andet og mere krævende arbejde, udgør garantien 6 mdr. Specielt fremstillede produkter er holdt uden for disse regler.

Garantiens begyndelse.

Garantien træder i kraft fra apparatets udlevering. Opbevar venligst det af forhandleren udfyldte garantibevis sammen med købsnotaen. Forudsætningen for vor garantiforpligtelse er, at apparatet er tilsluttet efter vor anvisning og at det betjenes efter vor vejledning. Vor garantiforpligtelse ophører, såfremt personer, der ikke er autoriseret af os, foretager indgreb eller ændringer i apparatet.

Reparation

Indsend venligst Deres defekte apparat sammen med garantibevis, købsnota og en kort fejlrapport til os, repræsenteret i Danmark ved

E. Lauritzen, civilingeniør,
Handels- og Ingeniørfirma
Skovgyden 16,
5230 Odense M

Vi afprøver Deres apparat omhyggeligt og meddeler, om reparationen dækkes af garantien.

Hvis det er tilladt, afgør vi på hvilken måde skaden skal rettes. I tillæde af reparation sørger vi for en fagmæssig udførelse. Garantitiden fra købsdagen forlænges ikke ved evt. reparation, eller hvis der leveres en erstatningsdel. Skader, der indtræffer uden for garantitiden udbedres efter beregning.

Garantien dækker ikke for skader, der opstår på grund af vands kemiske eller elektrokemiske indvirkning på apparatet. Skader på lak og emaille må meddeles os senest 14 dage efter apparatets modtagelse for at dækkes af garantien.

Omkostninger ved garantien.

STIEBEL ELTRON overtager alle udgifter til materialer og arbejdslohn i forbindelse med garantireparationen. Omkostninger til transport og ansvaret under transporten til og fra vort værksted er ikke indeholdt i vor garantiforpligtelse.

Garantien dækker ikke ved et apparats forsvinden eller beskadigelse på grund af tyveri, ild, oprør eller lignende årsager, idet det antages at sådanne forhold dækkes af Deres forsikring. Direkte og indirekte skader, som forvoldes af apparatet, er uden for vort ansvar.

STIEBEL ELTRON

Systemaftalens omfang:

Synoptik's mangeårige erfaring i tilpasning af kontaktlinser har muliggjort Eye-Care programmet*. Med en række enestående fordele, der sikrer Dem fuld tryghed ved brug af kontaktlinser.

Som Eye-Care systemkunde har De hele Synoptik's landsdækkende net af kontaktlinsespecialister til Deres rådighed. Med garanti for løbende kontrol og fri service. Med udskiftningsret til nye kontaktlinser hver 9. måned, så De er sikret en sund, hygiejnisk og problemfri synskomfort. Med omgående levering ved udskiftning, idet Synoptik forpligter sig til altid at have et ekstra sæt Eye-Care linser liggende klar til Dem. Med automatisk erstatning ved tab af Deres Eye-Care linser mod betaling af selvriskio på 220 kr. pr. linse. Med Eye-Care rabat på køb af vedligeholdelsesmidler til Deres linser. Og med en helt kontant fordel i den lave pris, De kan nøjes med at betale ved udskiftning af Deres linser.

Vedligeholdelses- og garantiaftale.

1. Individuel udmåling og tilpasning af Eye-Care linser.
2. Udlevering af et sæt garanteret sterile Eye-Care linser i plomberet pakning.
3. Udførlig mundtlig og skriftlig instruktion i brugen af Eye-Care linser, samt praktisk og detaljeret indovelse af indsætning, udtagelse og renholdelse af linserne.
4. Efterkontrol af kontaktlinserne til fuld bæretid er opnået.
5. Trykgheds garanti for levering af et nyt sæt Eye-Care linser i indtil 9 mdr. fra udlevering af foregående linsesæt i tilfælde af:
Ændring i linsens pasform
Ændring i synsstyrken
Ændring i linsens overflade og beskaffenhed
Forkert behandling af 1. sæt Eye-Care linser
6. Automatisk indkaldelse til 9-måneders kontrol.
7. Udskiftningsret af Deres Eye-Care linser til et nyt, garanteret sterilt sæt med min. 9 måneders og max. 15 måneders mellemrum – til særlig lav og fordelagtig udskiftningspris.
8. Fortrydelsesgaranti med ombytningsret af 1. linsesæt til briller indenfor 6 mdr. fra udleveringsdatoen, idet brillernes værdi kan udgøre 50 % af det indbetalte beløb.
9. Automatisk erstatning ved tab af Deres Eye-Care linser mod betaling af selvriskio på 220 kr. pr. linse. Ordningen dækker max. 2 linser.
10. Omgående levering af bløde linser ved udskiftning eller tab, idet Synoptik forpligter sig til altid at have et ekstra sæt bløde Eye-Care linser liggende klar til Dem.
11. Eye-Care rabat på køb af vedligeholdelsesmidler til Deres kontaktlinser.

* Eye-Care kontaktlinseprogram omfatter linsetyperne N 100, N 200 og S 300.

Uddrag af

VEDTÆGTER FOR GLARMESTERLAUGETS GARANTIORDNING

§ 1.

Stk. 1. Glarmesterlaugets Garantiordning har til formål at fremme håndværksmæssig korrekt udførelse af glarmesterarbejde og at sikre forbrugeren at

- a) en afgørelse truffet af Glarmesterlaugets bestyrelse, eller
- b) en kendelse afsagt af Forbrugerklagenævnet, der ikke inden 6 uger efter kendelsens dato er indbragt for domstolene, eller
- c) en endelig dom afsagt af de almindelige domstole,

i en tvist om udførelse af glarmesterarbejde mellem en privat forbruger og en glarmester, der er medlem af Glarmesterlauget i Danmark, opfyldes fra glarmesterens side.

Stk. 2. Ved glarmesterarbejde forstås efter nærværende vedtægter indsætning af alle arter glas i bygninger og biler, vedligeholdelse af glasindsætninger, frenstilling af blyruder og indramningsarbejde.

Stk. 3. Til sikring af forbrugeren indestår Glarmesterlauget i Danmark på de i disse vedtægter anførte vilkår for glarmesterens opfyldelse af en afgørelse, kendelse eller dom som nævnt. Det er en betingelse for Glarmesterlaugets Garantiordning, at den samlede entreprisum ikke overstiger kr. 50.000,00 excl. moms., og at det omtvistede glarmesterarbejde er udført eller skal udføres for en privat forbruger i henhold til aftale herom indgået mellem forbrugeren og en glarmester, der på afslutningstidspunktet er medlem af Glarmesterlauget i Danmark. Garantiordningen omfatter ikke en glarmesters eventuelle egenproduktion af termoruder eller fejl og mangler ved andre termoruder, for hvilke der foreligger fabriksgaranti.

§ 2.

Stk. 1. Opfylder en glarmester ikke en afgørelse, kendelse eller dom som nævnt i § 1, stk. 1, indentor den af de pågældende instanser fastsatte frist, kan den berettigede ifølge afgørelsen, kendelsen eller dommen inden 6 måneder herefter kræve, at Glarmesterlauget i Danmark drager omsorg for opfyldelse af afgørelsen, kendelsen eller dommen.

Stk. 2. Det påhviler Glarmesterlauget i Danmark senest 4 uger efter at være blevet informeret om, at den af Glarmesterlaugets bestyrelse truffne afgørelse ikke er blevet opfyldt, og senest 4 uger efter at være blevet underrettet om, at en af Forbrugerklagenævnet afsagt kendelse eller en domstolsafgørelse ikke er blevet opfyldt, at opfylde afgørelsen, kendelsen eller dommen overfor den berettigede, således at Glarmesterlauget i Danmark udbetaler den berettigede det denne tilkomende omkostninger, eventuelle renter og tillægte sagsomkostninger, eller lade det omtvistede glarmesterarbejde udføre eller uanset som fastsat i afgørelsen, kendelsen eller dommen.

Allmänna garantivillkor

Konsumentombudsmannen och Industrins Centralförbund har i samarbete uppgjort modellvillkor för garantier på nya konsumtionsvaror. Modellvillkoren kan användas på produktområden inom vilka man ej ännu tagit i bruk garantivillkor, som uppstått som ett resultat av samarbete mellan konsumentombudsmannen och vederbörande intresseorganisation. Garantigivaren kan använda villkoren genom att individualisera varan och komplettera villkoren bl.a. med uppgifter om garantigivaren och garantitiden samt genom att för varje produkt redogöra för vad som omfattas av garantin eller för vad som blir utanför dess område. Man får dock icke till köparens förfång avvika från de principer som ingår i modellgarantivillkoren.

1. Tillämpningsområde

Dessa garantivillkor tillämpas vid försäljning av ny vara (individualisering, eventuella begränsningar) då säljare/tillverkare/importör har förbundit sig att på egen bekostnad avhjälpa fel i vara.

2. Garantins giltighet

Garantin är i kraft _____ år från dagen för köpet/leveransen.

Om varan under garantitiden byter ägare, bör garantigivaren skriftligen meddela härom.

3. Åberopande av garanti

Garantitagaren bör meddela om fel inom skälig tid, normalt inom 14 dagar från det felet observerats eller bort observeras, dock senast under garantitiden.

Garantitagaren bör i samband med sin reklamation uppvisa garantibevis eller annan tillförlitlig utredning om var och när varan köpts.

4. Fel

Som fel avses med i punkt 1 nämnda begränsningar alla fel och brister som yppar sig under garantitiden och som försämrar produktens funktionsduglighet och driftsäkerhet.

5. Garantigivarens skyldighet att avhjälpa fel

Garantigivaren bör avhjälpa fel inom skälig tid från det, att garantitagaren meddelat om felet.

Vid bedömandet av skälig tid beaktas sådana omständigheter som garantitagarens behov av att få taga varan i bruk, svårigheter med att lokalisera felet, felets art och tillgången till nödiga reservdelar.

Garantigivaren svarar icke för fel, som garantigivaren visar orsakats av omständigheter som bör tillräknas garantitagaren eller för olyckshändelse som drabbat varan efter överlåtelsen.

6. Underlåtelse att uppfylla skyldighet att avhjälpa fel

Om garantigivaren icke uppfyller sin skyldighet att avhjälpa fel är garantitagaren berättigad att yrka på prisnedsättning som motsvarar felet eller på ersättning för att felet avhjälpas annorstädes.

Garantitagaren är berättigad att häva köpet, då annan påföljd med beaktande av omständigheterna icke kan anses skälig för hans vidkommande.

Om skyldighet att avhjälpa fel icke uppfyllts, ansvarar garantigivaren för eventuell skada som drabbat garantitagaren enligt stadgandena i 5 kap. 9 och 10 § konsumentskyddslagen.

7. Ansvar för andra fel

Om felet är sådant, att det enligt garantin bör avhjälpas eller om det observerats först sedan garantitiden gått ut, bestäms konsumentens rättigheter enligt stadgandena i 5 kap. konsumentskyddslagen.

8. Avgörande av tvister

Konsument är berättigad att få tvist rörande garantivillkor behandlad av konsumentklagonämnden. Om tvist drages inför allmän underrätt, bör den handläggas i underrätt på konsumentens hemort. (83/46/831) □

Båt- och motorföreningen i Finland Finnboat r.f. har uppgjort följande i 5 kapitlet 3§ konsumentskyddslagen avsedda garantivillkor, som granskats av konsumentombudsmannen.

1. TILLÄMPNINGEN AV GARANTIVILLKOREN

Dessa garantivillkor tillämpas vid försäljning av nya serietillverkade båtar med skrovsnummer. Garantin gäller också för sådan fastmonterad utrustning, som medföljer leveransen, dock med undantag för utrustning som köparen anskaffat.

2. SÄLJARENS ANSVAR

Säljaren förbinder sig att på egen bekostnad avhjälpa fel, som framkommer inom ett år från leveransdagen.

3. GARANTITIDEN

Garantitiden för båt jämte utrustning är ett år från båtens leveransdag.

Om det i båten, med undantag för fastmonterad utrustning, efter garantitidens utgång framkommer fel, skall köparen i första hand vända sig till säljaren för att utreda felansvaret.

4. AVHJÄLPANDE AV FEL

Garantin gäller endast för fel, om vilka köparen inom skalgig tid (normalt inom 14 dagar) från det att felet konstaterats gör anmälan till säljaren, dock senast inom ett år från båtens leveransdag. Säljaren förbinder sig att utföra reparationerna inom skalgig tid från det att köparen har fördrat avhjälpande av felet och avlämnat varan för reparation.

5. KÖPARENS RÄTTIGHETER DÅ FEL EJ AVHJÄLPES

Om säljaren trots uppmaning ej inom skalgig tid uppfyller sin skyldighet att avhjälpa felet eller i stället ger felfri vara, har köparen rätt att antingen fordra motsvarande prisnedsättning eller skalgig ersättning för reparation av felet.

Köparen har rätt att hava köpet då annan påföljd med hänsyn till omständigheterna ej för hans del kan anses skalgig.

Om felet förblir oavhjälpt, svarar säljaren gentemot köparen för inträffad skada enligt 5 kapitlet 9§ i konsumentskyddslagen.

6. ÄNDRINGAR SOM GJORTS I VARAN

Om köparen efter köpets ingående under garantitiden gjort väsentliga ändringar i varan eller i densamma installerat specialutrustning, och därmed ej överenskommit med säljaren, skall han av eventuellt föranledd värdeminskning beaktas vid hävning enligt 5 punkten.

7. FARAN FÖR FEL OCH TRANSPORTKOSTNADER

Fel avhjälpas där det såväl för köparen som säljaren är ändamålsenligast.

Om fel avhjälpas hos köparen, betalar säljaren sin personals resor inom landets gränser i den utsträckning detta kan anses skalgigt med beaktande av felets betydelse, trafikförbindelserna, båtens sjöduglighet och brukbarhet.

Om säljaren avhjälpas fel på av honom anvisad plats, skall köparen på eget ansvar och egen bekostnad transportera den felaktiga varan dit. Säljaren skall likväl åt köparen returnera skalgiga direkta kostnader för transporten av båter inom landets gränser.

Säljaren förbinder sig att på eget ansvar och egen bekostnad returnera den reparerade varan till den post- eller godsstation som ligger närmast köparen eller till annan med köparen överenskommen plats.

8. FEL

Som fel anses de konstruktions-, tillverknings- och materialfel, som framkommit under garantitiden.

Bristfälligheter eller fel i sådana punkter, vilka i enlighet med serviceinstruktionerna fordrar service eller justering efter överlåtandet, skall ej anses som fel, såvida icke bristfälligheten eller felet även kvarstår efter justeringen och servicen.

Små yttel, som inte inverkar på varans hållbarhet eller användbarhet, liksom också små ojämnheter i måtningen, lackeringen, träarbetena, forkromningen eller yttel till följd av väderleksvariationer, skall ej anses som fel, vilka omfattas av garantin.

Garantin omfattar inte fel, som uppkommit till följd av sådant privat utnyttjande, som avviker från normalt bruk.

9. BEGRÄNSNING AV SÄLJARENS ANSVAR

Säljarens ansvar gäller endast fel, som inträffar vid riktig användning av vara. Ansvaret gäller ej fel, som beror på av köparen utförd bristfällig service eller felaktigt montage, ändringar som utförts utan säljarens medgivande, av köparen gjorda felaktiga reparationer eller sedvanlig förbrukning eller försämring.

10. ANSVAR FÖR ANNAN SKADA

På sådana anspråk eller sådana fel, vilka inte omfattas av garantin eller vilka framförs efter garantitidens utgång, tillämpas stadgandena i konsumentskyddslagen.

GARANTIVILLKOR — BEGAGNAD BIL

Av Autoalan Keskusliitto r.y. och Autotuotet r.y. godkända garantivillkor för begagnad bil. Dessa av konsumentombudsmannen granskade villkor rekommenderas att tas i bruk från 2.5.1979.

1 § Tillämplighet

Denna garanti avser den bil, vars chassinummer och viktigaste data har angivits i beställningsavtalet och garantibeviset. Garantin är i kraft 3 mån. räknat från bilens leveransdag, likväl högst inom en körsträcka av 5 000 km räknad enligt den matarställning som angivits i garantibeviset. Garantin gäller ej glas, vindrutor och fönster samt deras tätningssystemer, lampor, tändningssystemet och icke heller däck.

2 § Säljareföretagets ansvar

Säljaren åtager sig att kostnadsfritt på egen eller av säljaren anvisad verkstad avhjälpa till garantin hörande fel, som forelegat vid leveransen och/eller yppats inom garantitiden. Avhjälpan sker inom skälig tid från det köparen framställt sina anspråk med anledning av felet och inlämnat bilen för undersökning och reparation till säljarens verkstad eller av säljaren anvisad verkstad. Vid bedömning av vad som är skälig tid skall beaktas felets svårighetsgrad med beaktande av bilens trafiksäkerhet och driftsäkerhet, köparens behov av bilen, felets art och omfattning, svårigheten att fastställa felet och tillgång på reservdelar. En kostnadsfri reparation inom ramen för denna garanti förlänger inte bilens eller den reparerade eller utbytta delens återstående garantitid.

3 § Reklamations tid

Köparen bör meddela säljareföretaget om observerade fel inom skälig tid, normalt 14 dygn, efter det han märkt eller bort märka felet.

4 § Köparens rätt om felet ej behöri gen avhjälpts av säljaren

Om fel för vilket säljaren ansvarar, varom köparen har reklamerat och framställt sina anspråk mot säljaren, icke reparerats inom skälig tid på säljarens egen eller på av honom anvisad verkstad eller reparationsåtgärderna förblivit resultatlösa, äger köparen rätt att fördra att felet avhjälps på säljarens bekostnad vid annan verkstad, avdrag på köpeskillingen som motsvarar felet eller hävning av köpet. Haves köpet skall köparen återfå köpeskillingen med avdrag för ersättning för köparens nyttjande av bilen. Köparen är skyldig att till säljaren erlagga en ersättning för nyttjande av bilen 0,020 0/00 av köpeskillingen per kilometer, förutsatt att köparen med undantag av felet återlämnar bilen i normalt skick.

5 § Fel

Fel utgör enligt fackmannamässig bedömning föreliggande avvikelser från normal standard för bil som säljs som begagnad med hänsyn främst till bilens typ, modell, ålder, tidigare användning, körsträcka och naturligt slitage. Som fel i denna bemärkelse avses dock icke fel, som konstaterats före köpets avslutande och noterats i köpeavtalet. Fel enligt denna garanti föreligger icke när säljaren visar — att vid nyttjandet av bilen icke iakttagits av tillverkaren eller säljaren åt köpare givna anvisningar eller normal aktsamhet — att felet förorsakats av bilens defektighet i olyckschändelse — att om felet icke reklamerats inom skälig tid från det felet observerats och härav uppstått skador som hade kunnat i förväg undvikas — att felet förorsakats av annan omständighet, som är att hanföra till köparen eller tredje person.

6 § Garantibegränsningar

Garantin är icke i kraft ifall bilen ombyggs, bilen använts vid tävlingar, övningar för tävlingar eller för uthyrning, bilen överbelastas, dess skötsel eller service försummas eller utförs felaktigt. Garantin upphör om ägande- och/eller besittningsrätten till bilen övergår till tredje person.

7 § Ansvarsbegränsning

Säljaren är icke skyldig att ersätta av felet förorsakade personskador eller skador på annan egendom än bilen.

8 § Skydd enligt konsumentskyddslagen

Dessa garantivillkor begränsar icke det skydd köparen åtnjuter enligt konsumentskyddslagen.

Eftertryck eller partiellt lånande förbjöds.

GARANTIBEVIS

Nr _____

Vi beviljar enligt föreliggande villkor garanti för detta av oss sålida begagnade motorfordon.

Marke	Typ	År då fordonet tagits i bruk	Reg. nr
Chassinummer		Matarställning	
Kopare		Yrke	
Adress			
Postanstaltens nummer		Postanstalt	
/ 19			
Köparens underskrift			

Säljareföretagets stempel och underskrift

Säljarens exemplar

GARANTIBEVIS

Nr _____

Vi beviljar enligt föreliggande villkor garanti för detta av oss sålida begagnade motorfordon.

Marke	Typ	År då fordonet tagits i bruk	Reg. nr
Chassinummer		Matarställning	
Kopare		Yrke	
Adress			
Postanstaltens nummer		Postanstalt	
/ 19			
Köparens underskrift			
Säljareföretagets stempel och underskrift			

Reparationsvillkor gällande motorfordon och deras delar

Bilbranschens Centralförbund r.f:s och Föreningen Bilimportörerna r.f:s medlemsaffärers bil-, special- och avtalsverkstäder samt bilmålnier tillämpar fr.o.m. 1.1.1983 följande, av konsumentombudsmannen granskade och av Bilbranschens Konsumentdelegation godkända reparationsvillkor.

* * * * *

13. Verkstadens garanti

Verkstaden ger för sitt arbete en garanti, som fr.o.m. leveransdagen gäller tre månader eller 7500 körkilometer beroende på vilken av de nämnda gränserna först uppnås.

Verkstaden förbinder sig att på egen bekostnad i egen eller anvisad verkstad reparera de fel i fråga om arbetet eller de reservdelar den monterat, vilka framkommer under garantitiden, huruvida verkstaden inte kan påvisa, att felet beror på faktor som kunden bär skulden för eller motorfordonet utsatts för skada. Garantin förutsätter, att motorfordonet är inormal användning och inte t.ex. används för tävlings- eller tävlingsträningsändamål.

Garantin gäller inte heller för av kunden tillhandahållna reservdelar med undantag för deras montering, provisorisk reparation eller reparation, som på kundens yrkande utförts i strid med god reparationssed. Gällande arbetsorder, som kunden återkallat innan arbetet slutförts, garanterar verkstaden endast det arbete den utfört och reservdelar den monterat.

Garantibegränsningarna gällande ordern meddelas kunden genom att göra anteckning om dessa på arbetsordern eller fakturan.

14. Fel som inte omfattas av garantin

Verkstaden är skyldig att också efter garantitidens utgång utan att debitera kunden eliminera fel eller bristfällighet, om kunden kan påvisa att felet berott på reparationen och verkstaden inte påvisar, att den handlat fullt yrkeskunnig och omsorgsfullt.

15. Reklamationer gällande reparationsarbete

Reklamationerna gällande reparationsarbete skall framföras omedelbart och normalt inom åtta dygn från det felet uppdagats eller borde ha upptäckts. Reklamationen riktas till den verkstad, som utfört arbetet.

Om motorfordonet vid felets uppdagande är på en annan ort, bör kunden kontakta den verkstad som utfört arbetet för att överenskomma om åtgärderna för att korrigera felet. Verkstaden är inte skyldig att ersätta arbete som utförts på en annan verkstad i det fall, att kunden inte kontaktat verkstaden, huruvida det inte på grund av semester eller andra motsvarande orsaker visat sig vara omöjligt att kontakta verkstaden.

Ifall verkstaden inte trots befogad reklamation vidtagit åtgärder för att reparera felet, svarar verkstaden för de nödvändiga kostnader-na till följd av att man låtit reparera felet på annat ställe.

* * * * *

BRUKT-BIL GARANTI

FIAT

2067.82

Kjøper: _____
 Adresse: _____
 Merke: _____ Type: _____
 Reg. år: _____ Chassissnr.: _____
 Speedometerstand: _____ km. _____

GARANTI:

1. Bilen garanteres fri for gjeldsforpliktelser.
2. Denne garanti-ordning er etableret som en betryggelse for kjøperen mot uforutsatte reparasjonsutgifter på motor og drivverk. Innen 3 måneder fra i dag, deg maksimum 5 000 km kjøredistanse, vil undertegnede forhandler yte kjøperen 50 % rabatt på reservedeler og arbeidslønn som går med til reparasjon av enhver mekanisk defekt på motor, clutch, gearkasse, mellomaksel og differensial, som ikke kan betegnes som normal slitasje og som overstiger kr. 200,- pr. garanti-tilfelle.
3. Anevarlig for denne garanti er bare undertegnede forhandler, og eventuelle reparasjoner skal utføres på forhandlerens verksted, og kjøperen pålegges å bringe bilen til verkstedet.
4. Garantien bortfaller ved eventuelt vidersalg.
5. Kjøperen skal informere selgeren straks han blir klar over feil som han vil kreve garanti-lystelse for.
6. Garantien omfatter ikke person-skade eller annen direkte eller indirekte skade eller tap som kan ha oppstått som følge av feil ved bilen.
7. Selgeren har ingen forpliktelser av noen art utover nevnte garanti.
8. Kjøperen har foretatt en grundig besiktigelse og prøvekjøring av bilen og funnet den i tilfredsstillende stand.

Haugesund den 15. sept. 1982

of West-Michell
 imprints
 underskrift

Jeg/vi har lest ovennevnte garanti-bestemmelser og mottatt en kopi av disse.

kjøperens underskrift

Denne garanti må medtas ved reklamasjon.

GARANTIBEVIS

Merke: RENAULT	Modell: _____
Reg. nr.: _____	Reg. f. gang: _____
Ch. nr.: _____	Motor nr.: _____
Lager nr.: _____	Speedom. stand: _____
Sluttseddel nr.: _____	Dato: _____

Bilen levert dato: _____ Garantien utløper dato: _____

Kjøpers navn: _____

Kjøpers adresse: _____ Tlf.: _____

GARANTIBESTEMMELSER

1. Den bil De har kjøpt hos oss er kontrollert, istandsatt og rekondisjonert ved vårt verksted i henhold til vedlagte diagnoseskjema og/eller tilstandsrapport, og vi garanterer at den er i god driftssikker stand.
2. Bilen garanteres mot feil eller mangler som måtte oppstå på noen av disse punkter i løpet av 6 måneder fra dato eller kjørt 8000 km, avhengig av hva som inntreffer først.

Garantien omfatter full dekning av både arbeidslønn og reservedeler med unntak av en egenandel på kr. 200.— + m.v.a. som belastes kjøper ved hver reparasjon.

Garantien omfatter ikke lakk, inntrekk, dekk, glass og feil som er oppstått p.g.a. unikt bruk eller manglende vedlikehold av bilen.

3. Reparasjoner i.h.t. denne garanti skal utføres på selgers verksted såvidt dette ikke innebærer vesentlige praktiske ulemper for kjøper. Hvis så er tilfelle, kan reparasjonen utføres hos annen autorisert Renault-forhandler i.h.t. vedlagte liste.

4. Bilen er fri for heftelser av enhver art.

5. Bytterett i 14 dager.

Kjøper har i løpet av de første 14 dager etter registreringsdato rett til å bytte den bil som er kjøpt i.h.t. denne garanti i en annen innbyttebil fra selgers avdeling for slike biler. Forutsetningen er at den bil det byttes til er i samme eller høyere prisklasse. Foruten eventuell prisdifferanse vil kjøper i et slikt tilfelle bli krevet for et byttegebyr på kr. 500.— (+ m.v.a.) til dekning av utgifter i forbindelse med registrering etc. samt for bruk av bilen.

Ved eventuelle reklamasjoner skal dette garantibeviset medbringes, og foretatte garantireparasjoner og vedlikehold i garanti tiden skal påføres garantikortets bakside av verkstedet.

DENNE GARANTI BORTFALLER I SIN HELHET VED VIDERESALG AV BILEN.

_____ den / 19

Selgers firmanavn

Jeg erklærer herved at jeg har lest ovennevnte garantibestemmelser samt den medfølgende tilstandsrapport og/eller diagnoseskjema, og at jeg har fått kopier av disse.

signatur

Kjøpers signatur

LEVERINGSBETINGELSER VED SALG AV

ZANUSSI OG ZOPPAS PRODUKTER

1. Betingelser

Disse betingelsene gjelder for alle produkter fra IAZ International Norway A/S solgt etter 1. januar 1977 til kjøperen, og gjelder både i forholdet til IAZ og forhandler av produktet.

2. IAZ's garanti

IAZ garanterer at det leverte produkt har den kvalitet og de egenskaper som er gitt i IAZ's brosjyrer, annonser eller annet skriftlig salgsmateriell. IAZ svarer ikke for de opplysninger som forhandleren gir på egen hånd, dersom de ikke stemmer med de skriftlige opplysninger gitt av IAZ.

Garantitiden løper i 2 år fra den dag produktet ble levert til kjøper.

3. IAZ's rettigheter og plikter ved feil eller mangler

IAZ har rett og plikt til å utbedre feil eller mangler som oppstår i garantitiden.

IAZ kan velge å levere et annet produkt av samme art og type i stedet for å utbedre feil eller mangler.

IAZ's rett til å utbedre en feil eller mangel gjelder forøvrig bare på de betingelser en kjøper må godta i henhold til kjøpslovens §49.

4. Kjøperens rettigheter ved feil eller mangler

Har ikke en feil eller mangel innen rimelig tid etter reklamasjon blitt utbedret i henhold til punkt 3, kan kjøperen kreve prisavslag, omlevering, heving eller erstatning etter kjøpslovens regler.

Kjøperens rett til erstatning etter kjøpslovens §49, 5 ledd, berøres ikke av denne bestemmelse.

5. Kjøperens plikt til å reklamere når feil eller mangler foreligger

Kjøperen skal underrette selgeren eller leverandøren når han oppdager feil eller mangler ved produktet. Gjøres ikke dette innen rimelig tid etter at feilen eller mangelen ble oppdaget, bortfaller leverandørens forpliktelser etter punkt 3 og kjøperens rettigheter etter punkt 4.

6. Leverandørens utbedring.
Transport av produkter for utbedring.

IAZ kan velge mellom å reparere feilen eller mangelen hos kjøperen, på eget verksted eller på anvist verksted, i henhold til følgende regler:

- a) Reparasjon/utbedring hos kjøper:
IAZ dekker reise- og reparasjonsomkostninger. Hvis produktet befinner seg på et sted hvor reiseomkostningene blir urimelig høye må IAZ kontaktes på forhånd.
- b) Reparasjon/utbedring på verksted:
Transport av tyngre produkter må skje på rimeligste måte, og sendes til det anviste verksted for IAZ's regning og risiko. Produktet skal være forsvarlig emballert og transportsikret. Lettere, barbare produkter som kjøperen uten vesentlige ulemper kan hente og bringe må han selv bringe til det anviste verksted.

7. IAZ's erstatningsansvar

Kjøperen har rett til erstatning for påviselige skader som på grunn av feil og mangler ved produktet påføres gjenstander det er beregnet for å behandle, der dette følger av ufravikelige rettsregler.

Kjøperen har ikke rett til erstatning for skade på annen eiendom enn den som er nevnt i første ledd eller for avsnitstap, så sant kjøperen ikke kan godtgjøre at skaden eller tapet skyldes en feil eller mangel ved produktet oppstått som følge av grov uaktsomhet fra leverandørens side.

IAZ's ansvar for personskader omfattes ikke av disse betingelser.

8. Hva IAZ's ansvar ikke omfatter

Kjøperen kan ikke gjøre noe krav gjeldende mot leverandøren dersom feilen eller mangelen eller skaden er en følge av:

- a) Installasjon som ikke er utført i overensstemmelse med El-verkets og/eller vannverkets bestemmelser, eller er i strid med leverandørens montasjeanvisning.
- b) Mangelfullt vedlikehold eller behandling i strid med bruksanvisningen.
- c) Inngrep eller reparasjon utført av personer som ikke er autoriserte reparatører av produktet eller bruk av ikke-originale reservedeler.
- d) Spenningsvariasjoner utover pluss/minus 10% av merkespenningen, lynnedslag, andre elektriske forstyrrelser, samt uregelmessigheter i vannforsyningen.
- e) Korrosjon som følge av plassering i unormalt fuktig rom.
- f) Vanlig slitasje, med mindre slitasjeskaden oppstår på deler som vanligvis skulle ha vært mer holdbare.

RADIO/TV-BRANSJENS GARANTIVILKAR 1979

§ 1. Garantien område.

Garantien gjelder ved salg til forbruker (kjøperen) etter 1. januar 1979 av nye audio- og video-produkter som markedsføres av RLL's medlemmer. Garantien gjelder bare når produktet hovedsaklig brukes av kjøperen personlig, hans husstand eller omgangskrets.

§ 2 Selgerens og leverandørenes garantiansvar.

Garantiansvaret etter vilkårene i §§ 3—7 påhviler selgeren (handleren). Dersom selgeren på grunn av konkurs eller andre grunner ikke oppfyller sine forpliktelser, kan kjøperen gjøre garantiansvaret gjeldende mot leverandøren (produsent eller importør). Garantien kan påberopes av kjøperen eller noen som på lovlig måte har overtatt apparatet fra ham. Kjøperens rettigheter etter de utførelsesreglene i Kjøpsloven er omtalt i § 8 nedenfor.

§ 3 Garantien omfang.

Selgeren har plikt og rett til å sørge for at feil ved apparatet (se § 4) blir utbedret uten omkostning (se § 7) for kjøperen. Har kjøperen flyttet eller er det ellers upraktisk at selgeren utfører arbeidet, kan selgeren sørge for at en annen fagmann utbedrer feilen for selgerens regning. I stedet for å utbedre feil kan selgeren levere et annet apparat av samme art, type og kvalitet til kjøperen. For dette apparatet gjelder ny garanti. Garantien gjelder feil som oppstår innen 2 — to — år etter den dag apparatet ble overgitt til kjøperen (garantitiden).

§ 4 Hva er feil ved apparatet.

Apparatet skal ha den kvalitet og de egenskaper som er angitt i brosjyre, annonse eller annen meddelelse beregnet på almenheten eller kjøperen. Dette gjelder ikke opplysning som før kjøpet er rettet på en tydelig måte. Feil ved apparatet foreligger når det ved kjøpet ikke har den kvalitet eller de egenskaper som her er nevnt eller som kjøperen ellers har grunn til å vente, samt når det i garantitiden viser seg å ha funksjonsfeil (dvs. svikt i apparatets elektriske eller mekaniske funksjoner) eller feil ved materialer, deler eller utførelse. Skade på apparatet som skyldes slike feil regnes her også som feil. Som feil regnes likevel ikke forhold som skyldes:

- Uhell eller andre forhold etter levering som ligger utenfor selgerens kontroll, herunder: spenningsvariasjoner ut over $\pm 10\%$.
- Kjøperens eller hans husstands forhold, så som at bruksanvisningen ikke er fulgt eller apparatet behandlet uforvarlig.
- Vanlig slitasje på deler som normalt kan betraktes som forbruksdeler slik som lydhoder, videohoder, pickups, stifter, pressputer, mellomhjul, drivverk o.l.
- Bruk av feilaktige reservedeler eller ukynlig inngrep i apparatet av noen som ikke handler på selgerens eller leverandørenes vegne.

Finjustering av billedgeometri, konvergens, fargerenhets o.l. faller utenfor garantien.

§ 5 Varsel til selgeren om feil.

Kjøperen bør varsle selgeren så snart som mulig når han oppdager feil eller feilsymptomer ved apparatet, slik at ytterligere feil eller skade på apparatet kan forhindres. Dette gjelder også hvis kjøperen har flyttet eller det ellers er praktisk at garantiarbeidet utføres av annen fagmann, ansvaret av selgeren (jfr. § 3).

§ 6 Underrettningsplikt ved krav etter garantien.

Dersom kjøperen ikke har klaget til selgeren eller leverandøren over en feil innen rimelig tid etter at han oppdaget eller burde ha oppdaget den, er selgeren og leverandøren uten ansvar for feilen. Dessuten må klagen over feilen være fremsatt senest 14 dager etter utløpet av garantitiden.

Kjøperens underrettningsplikt gjelder også dersom kjøperen har flyttet eller det forøvrig er praktisk at en annen fagmann enn selgeren eller leverandøren utfører garantiarbeidet (jfr. § 3).

§ 7 Transportkostnad og transportrisiko.

- Garantiarbeid på apparater som ikke kan transporteres av kjøperen uten urimelig ulempe eller omkostning (f.eks. større støreanlegg eller TV-apparater med skjermstørrelse over 19"), sørger selgeren for å få utført hos kjøperen eller på verksted. Innenfor selgerens naturlige salgsdistrikt bekoster han reise og reisetid for servicepersonalet og ved reparasjon på verksted også transport og transportrisiko. Det samme gjelder dersom apparatet er solgt til en kjøper i et annet distrikt, hvor selgeren har tilbudt sine varer gjennom særskilt markedsføring. Brukes apparatet på et sted som vanskelig kan nås med daglige kommunikasjonsmidler eller som ikke er landfast eller tilknyttet offentlig vei, bekoster kjøperen selv meromkostningene p.g.a. reise og reisetid for servicepersonalet, dersom kjøperen før kjøpet ble gjort kjent med at dette ville være tilfellet.

- Andre apparater leverer kjøperen til selgeren eller til det verksted denne har anviset. Kjøperen kan også sende apparatet men i såfall skjer transporten for kjøperens regning og risiko. Når garantiarbeidet er utført, hentes apparatet av kjøperen eller den han gir fullmakt. På oppfordring fra kjøperen kan dog selgeren sende apparatet til nærmeste post- eller godstasjon, men da for kjøperens regning og risiko.

§ 8 Forholdet til Kjøpsloven.

Garantiansvaret kommer i tillegg til kjøperens rettigheter etter Kjøpslovens utførelsesregler.

For salg som omfattes av disse garantivilkår betyr dette bl.a.:

- Klager kjøperen over en feil ved apparatet, og selgeren ikke i tide oppfyller sin plikt til å utbedre den, kan kjøperen kreve erstattet utgiftene med selv å få utbedret feilen, for såvidt disse ikke er uforholdsmessige store. Erstatning kan også kreves dersom kjøperen selv har måttet få feilen utbedret uten forutgående klage til selgeren fordi det etter forholdene ville være urimelig å kreve slik klage.
- Sørger ikke selgeren for utbedring av en feil eller tilbyr han ikke å levere annet apparat (jfr. § 3) innen rimelig tid etter at kjøperen har klaget over feilen, og uten urimelig kostnad eller ulempe for han, beholder kjøperen sin rett til prisavslag, omlevering eller heving av kjøpet. Særskilt underretning om at kjøperen vil heve eller kreve omlevering må gis innen rimelig tid til selgeren eller den som ved avtale med ham har påtatt seg å utbedre feil ved apparatet.
- De krav som kjøperen har mot selgeren p.g.a. en feil kan også gjøres gjeldende mot leverandøren, for såvidt feilen gir selgeren tilsvarende krav mot leverandøren. Krav mot leverandøren må fremsettes så snart det er rimelig høve til det.

§ 9 Tvister.

Tvister som gjelder anvendelsen av disse bestemmelser kan bringes inn for Reklamasjonsnemnda for Radio og TV, eller avgjøres ved saksdomstol.

Sykkel modell

Fab.nr.

Eierens navn

Adresse

Salgsdato

Forhandler

Vi ønsker Dem tillykke med kjøp av ny sykkel, og håper De vil ha glede av denne i mange år fremover.

Sykkelen er laget av de beste materialer, men trenger allikevel å pusses med en fullt tilsatt olje for å hindre eventuell rustdannelse. Justér gear, smør kjede og ha nok luft i dekkene.

Ved eventuelle mangler som oppstår på grunn av fabrikkasjonsfeil innen to år etter at sykkelten er levert, vil forhandleren sørge for at dette blir utbedret uten omkostninger for Dem. De må da reklamere feilen innen rimelig tid etterat den er oppdaget, og bringe sykkelten eller den defekte del sammen med dette sykkelkort til forhandleren. Ramme og gaffel garanteres mot brudd i ytterligere 8 år etter reklamasjonsrutens utløp.

Som mangel anses ikke normal slitasje eller skade forårsaket av skjødesløshet eller uriktig behandling.

Ta godt vare på sykkelkortet. På dette er notert bl.a. fab.nr. Dette er viktig å vite hvis sykkelten skulle bli stjålet.

Baknav:	Fargenummer:	Rammenummer:
Mærke:		Nøkkelnummer:
Ramme høyde: 53 cm		Dekkdimensjon: 28 - 622
Modellnr.: 2153	Modell: WINNER HERRE	Kontroll:
Baknav siffer: 0 = Torpedo firnav eller Torpedo Jet nav, 2 = Torpedo Duomatic girnav, 3 = Trippel Torpedo girnav, 4 = Sturmey Archer girnav, 5 = 8-gjæringsgirnav, 9 = 10-gjæringsgirnav		

KJØPERS KOPI**EIERENS KORT**

Solgt til:

Eierens navn:

Adresse:

Solgt av:

Forhandler:

Kjøpsdato:

Kjøpt.....den.....19.....

**REKLAMASJONS-
BETINGELSER**

Her er en kort orientering om rettigheter og plikter i henhold til „Lov om kjøp“ av 24. mai 1907 (med senere endringer):

1. Reklamasjoner fremsettes overfor sykkelforhandleren hvor sykkelen er kjøpt, eller ovenfor produsenten i de tilfeller hvor sykkelforhandleren har gått konkurs eller av annen grunn ikke kan oppfylle sine forpliktelser. „Eierens kort“ som følger sykkelen, dokumenterer tidspunkt og sted for kjøpet og forenkler behandlingen av reklamasjoner. (Pass derfor på at dette kort blir fullstendig utfyllt).
2. Som hovedregel er alle mangler reklamasjonsgrunnlag. Alt etter manglens art og vesentlighet vil vi utbedre denne eller tilby et forholdsmessig prisavslag. Ved påvisning av vesentlige mangler ved kjøpsobjekten kan kjøper kreve omlevering eller heving av kjøp, samt eventuelt erstatning innenfor rammen av gjeldene kjøpslov. Som mangel anses ikke vanlig slitasje eller skade forårsaket av skjødesløs eller uriktig behandling. Det forutsettes således at du vedlikeholder sykkelen på en fornuftig måte.
3. Enhver reklamasjon må fremsettes i samsvar med kjøpslovens regler og innen 2 år fra salgsdato.
4. Ramme og gaffel garanteres i ytterligere 8 år. Ved brudd på disse deler i denne tiden, som skyldes fabrikkfeil gis gratis erstatningsdel (ramme/gaffel). Arbeid med ommontering må betales av eier.
5. Sykkelen selges med forbehold for tap som måtte oppstå ved avsavn og overfor skade, som måtte voldes på eiendom som nyttes i ervervsvirksomhet.

Se kjøpslovens § 1 a, 2. ledd.

Produsent:

Jonas Øglænd A.s**METALLGRUPPEN****4301 SANDNES - NORGE**

Nybilsgaranti personbilar

1. Tillämplighet

Denna garanti gäller för den personbil, vars motor- och chassinummer ovan angivits, med i köpeavtalet angivna specifikationer.

Garantin gäller för köparen samt för senare ägare som förvärvat bilen inom 6 månader från leveransdagen.

2. Säljarens ansvar

Säljaren åtager sig att kostnadsfritt vid sin verkstad avhjälpa fel i bilen, som förelegat vid leveransdagen. I punkt 6 nedan anges vad som avses med fel.

AvhjälpanDET skall ske inom en med hänsyn främst till felets art och omfattning, svårigheten att fastställa felet, köparens behov av bilen, tillgång på reservdelar och tillgänglig verkstadskapacitet skälig tid från det att köparen framställt anspråk på grund av felet och ställt bilen till förfogande vid säljarens verkstad.

Köparen svarar för rese- och transportkostnaderna. Säljaren är ansvarig endast om köparen underrättar honom om felet inom skälig tid, normalt 14 dagar, efter det att felet yppats, dock senast inom tolv månader från leveransdagen.

Genförmot annan köpare än konsument som köpt bilen huvudsakligen för enskilt bruk, ansvarar säljaren ej för fel som yppats efter en körsträcka av 20 000 km och som ej reklamerats inom skälig tid därefter.

3. Avhjäljande av fel i bilen vid annan auktoriserad verkstad

Om köparen så önskar äger köparen låta fel, i samma utsträckning som anges ovan i punkt 2, avhjäljas på säljarens bekostnad vid en av auktoriserad verkstad.

Köparen skall i sådant fall lämna in bilen till den auktoriserade verkstaden inom skälig tid, normalt 14 dagar, efter det att felet yppats, dock senast inom tolv månader från leveransdagen. Köparen svarar för rese- och transportkostnaderna.

Om felet ej blivit avhjälpt vid den auktoriserade verkstaden äger köparen inom skälig tid därefter, normalt 14 dagar, hos säljaren begära att felet avhjälps vid annan, av säljaren anvisad verkstad. AvhjälpanDET skall ske inom i punkt 2 andra stycket ovan angiven tid.

4. Köparens rätt om fel ej behörligen avhjälpts av säljaren

Om fel för vilket säljaren ansvarar, ej blivit avhjälpt av säljaren enligt punkt 2 ovan, får köparen göra avdrag på köpeskillingen som motsvarar felet, kräva skälig ersättning för avhjälpanDET av felet eller, om felet ej är av ringa betydelse för köparen, häva köpet (för specialleverans se dock nedan punkt 5) på så sätt att köparen återfår köpeskillingen av säljaren med avdrag för fordonets nyttjande mot det att köparen återlämnar bilen i normalt skick. Avdrag för normalt nyttjande av bilen skall per km utgöra 0,01 promille av köpeskillingen.

Köpare, som är konsument och köpt bilen huvudsakligen för enskilt bruk, äger vidare, om fel ej behörligen avhjälpts, rätt till skälig ersättning för direkta utlägg som köparen nödgats göra på grund av felet. Om säljaren ej visar att felet är beror på säljarens försummelse i detta fall äger köparen även rätt till ersättning för

styrkt förlorad arbetsinkomst avseende tid som är nödvändig för bilens inlämnande och avhämtnande, dock med högst sammanlagt 60 kronor för hel arbetsdag.

5. Begränsning av köparens hävningsrätt vid specialleverans

Köparen äger ej häva köp av bil som i betydande utsträckning är ombyggd, ändrad eller försedd med särskild utrustning eller eljest anpassad för köparen, såvida säljaren erbjuder köparen skälig ersättning för felet samt det ej är uppenbart att bilen ej kan användas för sitt ändamål.

6. Fel

Fel utgör enligt fackmannamässig bedömning föreliggande avvikelser från normal standard ävensom avvikelser från sådan uppgift som avses i 7 § konsumentköplagen. Bristfällighet som normalt avhjälps vid inkörningsservice (service efter 2 500 km) är ej ett anse som avvikelse från normal standard såvida den ej kvarstår efter denna service.

Fel föreligger dock ej om säljaren gör sannolikt att bilen blivit bristfällig på grund av olyckshändelse eller eljest av omständighet som: är att hänföra till köparen, såsom att bilen ej vårdats eller brukats med normal aktsamhet eller att särskilda åtgärder enligt nedan företagits med bilen, eller på grund av normal åtgång av förbrukningsdetaljer, normal förlätning eller normal korrosion.

Säljaren ansvarar således endast under förutsättning att i servicehäftet noterats eller eljest kan visas att bilen skotts enligt häftets föreskrifter, bl a att föreskrivna oljebyten och inspektioner utförts vid rätt körsträcka.

ett reparationer och inspektioner utförts av verkstad som auktoriserats av

ett endast originalreservdelar använts och att eventuella plomberingar ej brutits.

ett bilen ej ombyggts eller ändrats.

ett bilen ej använts vid tävlingskörning eller överbelastats.

samt att bilen ej varit utsatt för trafikolycka efter leveransen.

Säljaren ansvarar dock om det göres sannolikt att föreliggande bristfällighet ej beror på ovan nämnda omständighet.

7. Ansvarsbegränsning

Säljarens ansvar för fel är begränsat till vad ovan angivits.

Köparen äger ej göra gällande andra påföljder än som ovan angivits och har ej rätt till ersättning utöver vad som framgår av punkt 4, således ej rätt till ersättning för personskada, förmögenhetsskada eller akada på annan egendom än bilen.

8. Tvist

Tvist som gäller tolkningen eller tillämpningen av dessa bestämmelser skall parterna i första hand försöka lösa genom överenskommelse. Om parterna ej enas kan tvisten prövas av Allmänna Reklamationenämnden i den mån årendet är av beskaffenhet att kunna behandlas av nämnden.

Reservdelsgaranti

antagen efter förhandlingar med KO
gäller från 1976-06-01

1. Tillämplighet

Denna garanti gäller för köp av del till personbil – ny reservdel, nytt tillbehör eller renoverad utbytestdel: motor, motorblock, växellåda etc) – enligt vid köpet gällande specifikationer. Delen kallas i fortsättningen garantidel.

Garantin gäller endast för vid leveransdagen föreliggande fel.

Med fel avses enligt neutral fackmannamässig bedömning föreliggande avvikelser från normal standard även som avvikelse från sådan uppgift som avses i 7 § konsumentköplagen eller från sådant skick som avses i 8 § konsumentköplagen. Bristfällighet som uppkommit på grund av normal förslitning är ej att anse som fel. Ej heller sådan bristfällighet som normalt avhjälpas vid service efter leveransen, såvida den ej kvarstår efter denna service. Garantin gäller även för felexpediering som beror på säljaren under förutsättning att köparen ej rimligen bort inse att felexpediering skett.

Garantin gäller endast om köparen underrättat säljaren om felet inom skälig tid, normalt fjorton dagar, efter det att felet uppstått – dock senast inom tolv månader från leveransdagen.

2. Säljarens ansvar för garantidelen

Säljaren åtar sig att kostnadsfritt vid sitt eller av resp. billeverantör auktoriserat försäljningsställe eller vid annan av säljaren anvisad lämplig närbelägen verkstad endera ställa annan garantidel till köparens förfogande eller att avhjälpa fel i garantidelen. Jämför även tredje stycket. Beträffande ersättning för arbetskostnad när inmonterad garantidel visar sig felaktig se punkt 3.

Avhjälpandet skall ske inom en med hänsyn framst till köparens behov av bilen, felets art och omfattning, svårigheten att fastställa felet, tillgång på delar och tillgänglig verkstadskapacitet, skälig tid från det att köparen framställt anspråk på grund av felet och ställt garantidelen eller bilen till förfogande vid försäljningsstället eller verkstad som avses i första stycket.

Köparen svarar för rese- och transportkostnaderna. Mot enskild konsument åtager sig säljaren dock att vid utbyte av felaktig garantidel på egen risk och bekostnad sända garantidel till köparens närmaste post- eller godststation inom Sverige.

Säljaren åtager sig att enligt ovan avhjälpa skada på bilen som visats ha uppstått på grund av felaktig garantidel som inmonterats av säljaren. Åtagandet gäller även om garantidelen har monterats av annan än säljaren om inte säljaren gör sannolikt att skadan beror på att monteringen ej skett fackmannamässigt.

3. Arbetskostnader

Om säljaren svarar för den ursprungliga monteringen av garantidelen står säljaren när säljaren utför reparationen enligt punkt 2 ovan även för arbetskostnaderna vid utbytet.

Om annan än säljaren utfört den ursprungliga monteringen står säljaren när säljaren avhjälpas fel eller skada enligt punkt 2 ovan för arbetskostnaderna utom i det fall att säljaren gör sannolikt att bristfälligheten beror på icke fackmannamässig montering.

I andra fall står säljaren ej för arbetskostnader i samband med utbyte eller reparation.

4. Köparens rätt om fel ej behörligen avhjälpas av säljaren

Om fel för vilket säljaren ansvarar ej blivit avhjälpas av säljaren enligt punkt 2 ovan, får köparen göra avdrag på köpeskillingen som motsvarar felet, kräva skälig ersättning för avhjälpande av felet eller, om felet ej är av ringa betydelse för köparen, häva köpet på så sätt att köparen mot återlämnande av garantidelen återfår köpeskillingen av säljaren. I de fall där köparen är berättigad att häva köpet och hävningen avser garantidel vars pris överstiger 500 kr har säljaren rätt till skäligt avdrag för normalt nyttjande. Köparen har därvid rätt till ersättning för värdet av den ursprungligen utbytta delen om denna hade något avräkningsvärde vid utbytet.

Köpare, som är konsument och köpt garantidelen till bil som används huvudsakligen för enskilt bruk, åger vidare, om fel ej behörligen avhjälpas, rätt till skälig ersättning för direkta utlägg som köparen nödgats göra på grund av felet, om ej säljaren visar att felet inte beror på säljarens försummelse.

5. Ansvarsbegränsning

Säljarens ansvar för fel är begränsat till vad ovan angivits.

Köparen åger ej göra gällande andra påföljder än som ovan angivits och har ej rätt till ersättning utöver vad som framgår av punkterna 2 och 4, således ej rätt till ersättning för personskada, förmögenhetsskada, skada på annan egendom än garantidelen eller i punkt 2 angiven skada på bilen.

6. Tvist

Tvist som gäller tolkningen eller tillämpningen av dessa bestämmelser skall parterna i första hand försöka lösa genom överenskommelse. Om parterna ej enas kan tvisten prövas av Allmänna Reklamationsnämnden i den mån ärendet är av beskaffenhet att kunna behandlas av nämnden. Säljaren förbinder sig att därvid följa reklamationsnämndens rekommendation, under förutsättning att köparen inte för ärendet vidare till allmän domstol.

Art.nr 310961 S Aug 1979

M 80—

SAAB vagnskadegaranti – 3 år

M80—

Reg nr	Nyckelnr	Leveransdatum	Chassinr
Typ		GA nr 4200	Bilen såld av af nr
Agare			
Utdelningsadress			
Postnr		Ortnamn	
Tel arbete		Tel bostad	

Om denna bil skadas under garantitiden (garantin gäller i tre år från leveransdagen, dvs exempelvis 1980-09-01 – 1983-08-31) i Sverige eller i de övriga länder där bilens trafikförsäkring gäller, betalar Saab-Scania vid varje skadetillfälle reparationskostnaden med avdrag för självrisk, vars storlek framgår nedan. Har bilen blivit så svårt skadad att reparation inte är tekniskt möjlig eller ekonomiskt motiverad (totalhaveri) lämnas likvärdig ersättningsbil av marke Saab mot erlaggande av nedanstående självrisk.

Typ	Saab 900/99 96	Saab 900/99 L/GL	Saab 900/99 GLE/EMS/Turbo
Årsmodell	1980	1980	1980
Självrisk vid varje skadetillfälle (mervärdesskatt tillkommer) kr	950	1200	1500

Skadas bilen i Sverige, Norge, Danmark eller Finland gäller garantin under förutsättning att reparationen utförs i Sverige av verkstad som är auktoriserad av Saab-Scania för skadereparationer.

Garantin gäller för bilen i standardutförande och så länge den under garantitiden har sin hemort i Sverige. Garantin gäller ej efter totalhaveri om ej Saab-Scania efter det fordonet reparerats, särskilt medgivet fortsatt garanti. I garantin avses med skada sådan som uppkommit vid trafikolycka, genom annan plötslig yttre olyckshändelse eller överkan. Det gäller inte för skada genom brand, stöld eller annat olösligt tillgrepp och inte heller för skada orsakad av krigshandlingar eller naturkatastrof.

Garantin gäller inte under tävling eller träning harför såvida inte Saab-Scania lämnat medgivande hertill i varje särskilt fall.

Garantin gäller inte vid användning av fordonet som innebär onormal påfrestning eller särskild risk för skada (t.ex. körning i terräng, på isbelagt vägen vars barighet ej godkänns av myndighet, speciell verksamhet m.m.).

Garantin gäller heller inte då skadan uppkommit under följande omständigheter:

1. Då agaren eller make välat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet.
 2. Då bilen befunnit sig i ett sådant skick att den skulle belägs med körförbud om den besiktigats omedelbart före skadan.
 3. Då skadan uppkommit vid rattönykthet eller olöslig körning. I här angivna fall kan ersättning ändå lämnas då annan än agaren eller hans make fört bilen och de kan göra sannolikt att de inte insett eller bort inse detta och att de gjort vad de kunnat för att förhindra körningen. I sådant fall äger Saab-Scania rätt att återkräva skadekostnaden av foraren. Rätt till återkrav gäller även mot den som fått lov att bruka fordonet och låtit annan person föra detta under ovan angivna omständigheter (rattönykthet osv). I övrigt må ersättning enligt denna garanti återkravas av envar annan som kan göras ansvarig för skadan.
- Skriftlig anmälan om inträffad skada måste lämnas inom en månad för att ersättning ska lämnas. Anmälan görs

– vid skada inom Norden till närmaste svenska auktoriserade återförsäljare eller direkt till Saab-Scania, Vagnskadegaranti, Nyköping – vid utomnordisk skada till det försäkringsbolag där bilen är trafikförsäkrad.

Vid oklarhet eller om Ni behöver råd kontakta gärna Vagnskadegaranti, tel. 0155-807 00. Inför utlandsresa (se första stycket garantivillkoren): Kontrollera i vilka länder garantin gäller!

Auktoriserad
Saab-återförsäljare

Art.nr 310961 S Aug 1979

MRF-GARANTI

FÖR BEGAGNAT MOTORFORDON

3 mån — 5 000 km

Avser fordon som vid leveransen är mindre än 5 år gammalt.

Gällande begagnade bilen

Märke, typ och årsmodell		Garanti-bevis nr	
Chassi-nummer	Motor-nummer	Motorstyrning med	Registreringsnummer

Vilken av undertecknad säljare, medlem i Motorbranschens Riksförbund, försållts till

Kopare (efternamn, förnamn, titel)	
Upprättningsadress	Övrig adress (postadress eller postanslutning)
Om och datum	
Säljarens underskrift	

1. Tillämplighet

Denna garanti avser det fordon vars motor-, chassi- och registreringsnummer ovan angivits med i kopeavtalet angivna specifikationer.

Garantin gäller för kopare som är konsument, d.v.s. har förvärvat fordonet huvudsakligen för enskilt bruk och, om han överlåtit fordonet, för ytterligare endast en förvärvare under förutsättning att även denne är konsument. Denne senare förvärvare skall ej i något hänseende ha bättre rätt mot säljarens företag än som tillkom koparen.

2. Säljarens ansvar

Säljarens företag åtar sig att — med undantag av nedan angiven självrisk — kostnadsfritt vid närmaste lämpliga verkstad anvisad av säljarens företag avhjälpa fel i fordonet som förelegat vid leveransen och/eller yppats inom 3 månader från leveransdagen och inom en körsträcka av 5 000 km. I punkt 5 nedan anges vad som avses med fel. Koparen svarar för rese- och transportkostnaderna.

AvhjälpanDET skall ske inom skälig tid från det att koparen underrättat säljarens företag om felet och inlämnat fordonet till verkstaden. Vid bedömningen av vad som är skälig tid skall koparens behov av fordonet beaktas och hänsyn tas till felets art och omfattning, svårigheten att fastställa felet, tillgång på reservdelar och tillgänglig verkstads-kapacitet.

3. Koparens rätt om felet ej behöves avhjälps av säljarens företag

Om felet ej behöves avhjälps av säljarens företag enligt punkt 2 ovan äger koparen göra avdrag på kopeskillingen som motsvarar felet, kräva skälig ersättning för avhjälpanDET av felet eller, om felet ej är av ringa betydelse för honom, hava kopet.

Kopare som är konsument och köpt fordonet huvudsakligen för enskilt bruk äger vidare, om felet ej behöves avhjälpts, rätt till skälig ersättning för direkta utlägg som han ådragit sig till följd härav, om ej säljarens företag visar att felet ej beror på sälj-

Haves köpet skall koparen mot avlämnande av fordonet i normalt skick återfå köpeskillingen med avdrag för ersättning för koparens normala nyttjande av densamma. Ersättningen skall utgöra 0,01 promille av köpeskillingen per kilometer, dock lägst 10 öre per kilometer.

Havningsrätt föreligger ej om betydande skada genom kopets hävande skulle tillfogas saljarforetaget och detta erbjuder koparen skälig ersättning för felet samt det ej är uppenbart att fordonet icke kan användas för sitt ändamål.

Fel utgör dels enligt fackmannamässg bedomning föreliggande avvikelser från normal standard för fordon som säljs: begärat skick med hansyn framt till fordonets typ, ålder och körsträcka, dels en avvikelse från uppgift som avses, 7 § konsumentkoplagen eller från sådant skick som avses, 8 eller 9 §§ konsumentkoplagen.

Fel foreligger; e; om saksjareforetaket: ger sannolikt att fordonet blivit bristfalligt på grund av olyckschance eller eljest av omständigheter som ar att hanfora till koparen såsom att fordonet i fått tillfredsställande underhåll eller; e; brukats med normal aktsamhet eller att särskilda åtgärder — såsom ombyggnad eller ändring av fordonet — som sannolikt har inverkat på bristfallighetens uppkomst eller omfattning foretagits, eller på grund av normal forslitning

Koparen äger ej gora gallande andra påfordringar än de angivna och har ej rätt till ersättning utöver vad som framgår av punkt 3. Således har koparen ej rätt till ersättning för personskada, förmögenhetsskada eller skada på annan egendom än fordonet.

Vili koparen göra gällande garantianspråk på grund av fel : fordonet skall han under-
rätta säljareföretaget inom rimlig tid efter det han märkt eller bort märka felet.
Sker ej detta är koparen förlustig sin rätt att göra gällande garantianspråk.

Uppkommer tvist mellan koparen och säljforetaget: äger koparen hänskjuta tvisten till Allmänna Reklamationsnämnden. Säljforetaget är underkastat Nämndens avgörande om även koparen respekterar detta och inte drar tvisten inför domstol.

Under förutsättning att säljarföretaget var anslutet till Motorbranschens Riksförbund (MRF) när köpet skedde åtnjuter köparen MRF:s kundskydd innebarande att MRF svarar för att köparen erhåller den ersättning Namnden eventuellt rekommenderat. Skulle köparen inte godta Namndens avgörande utan dra tvisten inför domstol bortfaller dock kundskyddet.

MRF • MRF • MOTORBRANSCHENS RIKSFÖRBUND • MRF • MRF

GARANTIBEVIS

☐ Herr -cykel Ramnummer _____
☐ Dam

Inköpsdatum _____

Aterförsäljare

GARANTIBESTÄMMELSER

Garanti:

Mot rambrott, 5 år.

Mot tillverkningsfel 1 år, dock ej justering och service av nav, växelwirar, handbroms, handbromswirar, däck, slangar och glödlampor.

Tristar

Vid fel skall garantibeviset vederbörligen bifogas.

antagna den 25 januari 1974 av
Svenska Båtindustriföreningen - Sweboat
efter förhandlingar med Konsumentombudsmannen (KO).

Garanti 74

1. Tillfällighet

Denna garanti gäller vid försäljning i nytt skick av nedan angivna apparater enligt vid leveransen gällande specifikationer.

Garantin gäller för köparen samt för den som gjort ett lagligt förvärfv från denne.

Garantin gäller med undantag för punkt 6 listade apparater inom radiohandeln såsom radio, TV-mottagare med en bildskärm under 19 tum, bandspelare, skivspelare och stereoeffektapparater.

Garantin gäller även med undantag för punkt 5 nedan tyngre apparater inom radiohandeln varmed avses TV-mottagare med en bildskärm om minst 19 tum och videobandspelare.

2. Säljarens ansvar

Säljaren åtager sig att kostnadsfritt avhjälpa fel i apparaten, som förelegat vid leveransdagen i punkt 7 nedan anges vad som är fel.

AvhjälpanDET skall ske inom skälig tid från det att köparen framställt anspråk på grund av felet och ställt apparaten till säljarens förfogande i se närmare nedan punkterna 5 och 6 där även transportrisk och transportkostnader regleras. Vid som är skälig tid skall bedömas med hänsyn till felets art och omfattning, svårigheten att åtgärda felet, köparens behov av apparaten, tillgång på reservdelar och tillgång till verkstadskapacitet.

Säljaren är ansvarig endast om köparen underrättat honom om felet inom skälig tid, normalt 14 dagar, från det att felet upptäcks, dock senast inom tolv månader från av köparen styrkt leveransdag.

3. Köparens rätt om fel ej behörligen avhjulpts av säljaren

Om fel, för vilket säljaren ansvarar, ej blivit avhjulpts av säljaren enligt punkt 2 ovan, får köparen göra avdrag på köpeskillingen, som motsvarar felet, kräva skälig ersättning för avhjulpanDE av felet eller, om felet ej är av ringa betydelse för köparen, häva köpet (för specialleverans se dock nedan punkt 4).

Avser felet inte apparatleverans, dess helhet får köpet endast hävas med avseende på den del av leveransen som inte kunnat tagas i avsett bruk. Den apparat eller den enhet av apparatleverans som hävingen avser skall köparen återlämna till säljaren i normalt skick. Har köparen haft väsentlig nytta av apparaten skall han debiteras ett skäligt belopp för apparatens nyttjande. Köparen skall inte betala någon del av köpeskillingen och återlämna vad han redan kan ha erlagt av denna.

Köparen som är konsument och som köpt apparaten för enskilt bruk, äger vidare, om fel ej behörligen avhjulpts, rätt till skälig ersättning för direkta utlägg som han nödgats göra på grund av felet, om ej säljaren visar att försummelse ej ligger honom till last.

4. Begränsning av köparens hävningrätt vid specialleverans

Köparen äger ej häva köpet av apparat som i betydande utsträckning är anpassad eller anpassad för köparen eller speciellt anskaffad för denne. Såvida säljaren erbjuder köparen skälig ersättning för felet samt det ej är uppenbart att apparaten ej kan användas för sitt ändamål.

5. Transportrisk och transportkostnad för lättare apparater

För avhjulpanDE av fel skall köparen lämna in apparaten till säljaren eller till av denne anvisad verkstad. Apparaten kan också av köparen föras till säljaren eller till av denne anvisad verkstad, men denna

transport skall ske på köparens egen risk och bekostnad. Säljaren åtager sig att efter avhjulpanDE av felet på egen risk och bekostnad återsända apparaten till köparens närmaste post- eller godsstation inom Sverige.

6. Transportkostnader m m för tyngre apparater

Säljaren äger välja mellan att avhjulpa felet hos köparen eller i reparationsverkstad. Inom det egna försäljningsområdet, normalt 15 kilometer, bekostar säljaren i det förre fallet resor och reskost för säljarens personal inom Sverige och i det senare fallet frakt inom Sverige till och från reparationsverkstaden.

Till och från platser, som ej utan svårighet kan nås med dagliga kommunikationsmedel, eller som saknar fast landförbindelse med allmän väg, skall på grund därav tillkommande kostnad avseende resor och reskost för säljarens personal bekostas av köparen.

7. Fel

Fel utgör enligt fackmannamässig bedömning föreliggande avvikelse från normal standard avseende avvikelse från sådan uppgift som avses i § 7 konsumentköplagen. Bristfällighet i sådan apparat som kräver service eller intrimning efter leveransen är ej ett anses som avvikelse från normal standard såvida den ej kvarstår efter denna service eller intrimning. Sådan service eller intrimning skall företas inom skälig tid efter särskild anmodan av köparen.

Bristfällighet som uppkommit på grund av att apparaten använts mera intensivt eller på annat sätt än som är vanligt i enskilt hushåll, är ej heller ett anses som fel.

Fel föreligger dock ej om säljaren gör sannolikt att apparaten blivit bristfällig på grund av olycks händelse eller eljest av omständigheter som är att hänföra till köparen, såsom att apparaten ej vårdats eller brukats med normal aktsamhet eller att olämpliga åtgärder företagits med apparaten eller på grund av normal förslitning eller försummat underhåll.

Säljaren ansvarar således ej om bristfällighet beror på att köparen ej följt bruksanvisningen, på obehörigt ingrepp, på felaktig montering utförd av annan än säljaren, på reparation utförd av reparatör som ej anvisats av säljaren samt på elektriska spänningsvariationer, antennsignalförstärkning, batterifickage, åsknedslag eller andra elektriska störningar.

8. Ansvarsbegränsning

Säljarens ansvar är begränsat till vad ovan angivits. Köparen kan ej göra gällande andra påföljder än som ovan angivits och har ej rätt till ersättning utöver vad som framgår av punkt 3 och därför ej rätt till ersättning för personskada, förmögenshetskada eller skada på annan egendom än apparaten.

Om reparation fordrar ingrepp i fastighet eller annan egendom än den försälda apparaten, skall köparen således stå kostnaderna härfor.

9. Tvist

Tvist som gäller tolkningen eller tillämpningen av dessa bestämmelser skall parterna i första hand försöka lösa genom överenskommelse. Om parterna ej enas, kan tvisten prövas av Allmänna Reklamationsnämnden i den mån Nämnden är behörig.

Garanti

Kostnadsfri instruktion för ELNA nr
I paketet för Zig-Zag Planat, Zig-Zag Friarm, Elna Lotus-cc och Elna Lotus-zz
Typ

ingår ej fri instruktion.
Härmed bekräftar, att jag denna dag erhållit grundlig undervisning i
ELNA symmaskins skötsel och användningsmöjligheter för sömnad från
till kl.

19

den

Instruktör

Köparens underskrift

Vi förbinda oss, att under en tid av fem (5) år från nedanstående datum utan kostnad justera ev. felaktigheter på den av oss levererade symmaskinen ELNA, i den mån dessa är att hänföra till material- fabriktions- eller konstruktionsfel. Även för motorn gäller garantitiden 5 år.

Garantin avser ej den normala förslitningen och de därmed sammanhängande skadorna, t.ex. brott på kabeln, söndrig glödlampa, motorkol och gäller endast under förutsättning att maskinen ej utsätts för våld, uppenbart missbruk i strid med vår bruksanvisning eller att ingrepp på maskinen företags av ej bemyndigad person.

Garantin gäller ej heller om kunden använder maskinen för ändamål, för vilket den icke är avsedd.

För avhjälpande av fel skall köparen lämna in apparaten till Elmatic AB eller till av Elmatic AB anvisad verkstad. Apparaten kan också av köparen försändas till Elmatic AB eller till av Elmatic AB anvisad verkstad, men denna transport skall ske på köparens egen risk och bekostnad. Maskinen skall förpackas väl helst i originalförpackningen. Elmatic AB åtager sig att efter avhjälpande av felet på egen risk och bekostnad återlämna varan till köparens närmaste posteller godsstation inom Sverige.

Twist som gäller tolkningen eller tillämpningen av dessa bestämmelser skall parterna i första hand försöka lösa genom överenskommelse. Om parterna ej enas, kan tvisten prövas av Allmänna Reklamationsnämnden i den mån Nämnden är behörig.

Om den som erhållit maskinen inte fått garantikortet ifyllt av Elna-representanten gäller garantin ändock med utgångspunkt från datum för leveransen efter det att köparen av maskinen erhållit leveransmeddelande från oss.

ELNA symmaskin nr:

levererad den

19

ELMATIC AB

437 750-1

Garantisedel

ELMATIC AB.

Huvudkontor: Bergsgatan 22, Box 22 103
104 22 Stockholm 22/Tel. 08/52 00 60

elna-butiker:

Stockholm	Slöjdgatan 10	08/11 10 65	Landskrona	Borgmästaregatan 18	0418/237 20
	S:t Eriksgatan 20	08/54 33 05	Linköping	Storgatan 20	013/13 24 20
	Geijergatan 14	08/32 01 78	Lund	O. Mårtensgatan 20	046/11 31 14
	Oscargatan 35	08/32 32 70	Norrmalm	Storgatan 12	0800/108 16
	Austavägen 63.		Norrköping	Hospitalgatan 15	011/13 55 30
Göteborg	Johanneshov	08/91 20 40	Nvoro	Dundbergsgatan 2	0481/129 25
	Drottninggatan 21-23	031/12 59 39	Nyköping	Östra Kyrkogatan 28	0155/187 00
	Scors vägen 97	031/18 46 65	Nynäshamn	Fredsgatan 11	0752/137 56
	Fieigatan 4 V. Frolunda	031/47 11 1	Rönneby	Karlskronagatan 26	0457/151 53
Malmö	S:t Forstadsatan 102	040/12 52 12	Sandviken	Hvittegatan 13 B	026/25 79 1
	Vaderkvarnsgatan 25	010/895 10	Seefeltöa	Nygatan 40	010/126 32
Borås	Skaraborgsvägen 25	033/112 43	Skövde	Kyrkogatan 20	020/147 00
Fagersta	Norrborgsvägen 22	033/112 88 33	Sollefteå	Storgatan 45	0626/159 00
Hälsingborg	Norrborgsvägen 23	035/115 15	Souertöa	Östergatan 3	0755/684 66
Hälsingborg	Bergshögen 7	035/110 56 30	Treleborg	Östergatan 17	0410/169 03
Hälsingborg	Andra Avenyen 5	042/11 19 53	Trollhättan	Skolgatan 16	0320/137 00
Höganäs	Storgatan 2	0451/151 33	Ulfscannäm	Södra torget	0321/114 23
Kalmar	Scors Långgatan 27	042/400 54	Umeå	Västra Esplanaden 7	080/11 13 65
Karlshamn	Drottninggatan 73	040/123 12	Vasa	Bangårdsgatan 12	018/12 26 18
Karlskoga	Kungälvsvägen 13	045/4 109 14	Västana	Sönnarsregatan 2	0383/170 75
Karlskrona	Stortorget 1	0356/308 00	Vingåker	Köpmangatan 18	0151/106 35
Karlstad	Fredsgatan 1 B	0455/111 00	Vänersborg	Drottninggatan 18	0521/171 33
Kristianstad	V. Storgatan 33 B	054/11 35 37	Västervik	Kungälv 12	031/12 25 29
Kristinehamn	Nya Kyrkogatan 24	044/12 31 16	Västervik	Regementsgatan 3	0411/102 22
Kursta	Köpmangatan 27	0550/136 61	Älmhult	Köpmangatan 15	0476/117 73
Kungälv	Slöjdgatan 12	018/718 60	Anguim	Storgatan 24	0431/166 25
Kungälv	St. Kyrkogatan 2	0200/156 61	Örebro	Kungälv 7	019/11 20 65
Köping		0221 149 94	Östersund	Rönnebygatan 40	063/11 28 28

REKLAMATIONS- och REPRESENTANTER finns också på listan på följande adress

regler för reparationer

från den 1 juli 1979
antagna efter
överläggningar med KO:

Beställning av reparation

Reparationsuppdraget antecknas på en beställningsblankett eller arbetsorder av en om kunden lämnar skriftlig beställning. Verkstaden kan begära kundens underkrift i fråga om beställningen. Kunden skall få kopia av den ifyllda blanketten, såvida inte detta på grund av särskilda skäl är obehövligt. Leveransutskall, om inte särskilda skäl föranleder annat, anges av verkstaden vid beställningen av reparationen.

Prisinformation

Verkstaden skall lämna prisuppgift som omfattar hela det beställda arbetet. Prisuppgiften skall innefatta gällande merverdeskatt (moms).

Om uppdraget är alltför specificerat eller annan orsak av liknande karaktär föreligger kan verkstaden lämna ett ungefärligt pris eller i undantagsfall underlätta att lämna prisuppgift.

Verkstaden skall under alla omständigheter informera kunden om att prisuppgift inte kan lämnas och anledningen till att så är fallet.

Prisuppgift eller av kunden angivet "högsta pris" skall av verkstaden antecknas på beställningsblankett eller liknande som lämnas till kunden.

Kostnad för reparation

1 Den prissättning som verkstaden tillämpar när beställningen sker skall gälla om inte kunden och verkstaden kommer överens om annat. Prissättningen gäller arbete, reservdelar, tillbehör, material, frakt, telefonsamtal samt budesändning. 2 När kunden tillhandahåller reservdelar eller tillbehör får verkstaden öka priset för reparationen som kompensation för utebliven marginal på delarna och tillbehören. Kunden skall upplysas om storleken av sådana prisökning innan arbetet påbörjas. Har upplysning ej lämnats får högre pris för reparationen inte tas ut.

Ändring av pris

Verkstaden är bunden av prisuppgift som lämnas av verkstadsre, kundnotarie eller av annan anställd som framstår som person i ansvarig ställning.

Har ett "högsta pris" angivits av kunden får detta pris inte överskridas.

Har verkstaden lämnat ett ungefärligt pris får detta inte överskridas med mer än 15 procent såvida inte verkstaden kan göra sannolikt att annan överenskommele träffats.

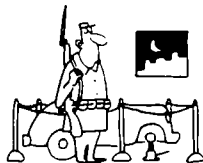
Överskridande av prisuppgift får aldrig ske med mer än sammanlagt 25 procent oavsett att prisuppgiften betecknats som ungefärlig och tillägsarbete tillkommit om inte verkstaden kan göra sannolikt att ny överenskommelse träffats med kunden.

Tillägsarbete

Skulle det under reparationsarbetets gång visa sig nödvändigt eller lämpligt att utöka arbetet gäller följande:

Verkstaden skall ta kontakt med kunden såvida det inte rör sig om åtgärder av obetydligt kostnad. Om verkstaden inte lyckas anträffa kunden är kunden ändå betalningsskyldig för tillägsarbetet under förutsättning att det avser trafikskadehjälpstjänster eller åtgärder som det vore ekonomiskt oförnuftigt att inte låta utföra samtidigt med det beställda arbetet. Debitering för tillägsarbeten, som inte uttryckligen medgivits av kunden, får dock aldrig överstiga 15 procent av priset för det ursprungligen avtalade arbetet. Har ett "högsta pris" angivits av kunden får tillägsarbeten inte debiteras kunden utan att särskild överenskommelse träffas om tillägsarbetena.

Verkstadens ansvar för fordonet

1 Verkstaden skall hålla fordonet skyddat mot stöld och överkan. För kvarlämnade föremål (t.ex. kameror, palar, kassettradioapparater) som inte hör till den normala utrustningen har verkstaden inget ansvar. Kunden bör upplysas därom på lämpligt sätt.

2 Om inte annat framgår av omständigheterna anses fordonet ha blivit avlämnat till verkstaden när nycklarna till fordonet överlämnats till företrädare för verkstaden. Kunden skall tala om var

fordonet finns. Fordonet skall läsas om det inte lämnas under verkstadens omedelbara uppgift.

3 Har kunden kommit överens med verkstaden om att fordonet skall ställas utanför verkstaden efter reparationen upphör verkstadens ansvar då fordonet placeras på överenskommen plats och lästs.

Leveranstid

1 Det åligger verkstaden att iaktta utlovad leveranstid.

2 Forsäns leveransen på grund av att uppdraget utökats, skall ny leveranstid bestämmas. Detta gäller även om under reparationen skäl framkommit att utöka arbetet enligt punkt "Tillägsarbete" och kunden ej genast kunnat informeras här om.

3 Kan kunden påvisa en direkt förlust på grund av att fordonet inte levererats i tid utgår skälig ersättning för den tid som fordonet funnits på verkstaden utöver den angivna leveransdagen. Ersättningen skall bestämmas lägst till det belopp per dag som motsvarar den ställsändersättning som gäller enligt försäkringsbranschens villkor. Rätt till sådan ersättning föreligger ej vid försening enligt punkt 2 "Leveranstid".

Har verkstaden inte påbörjat arbetet vid den tidpunkt som angivits för leveransen har kunden rätt att återkalla reparationsuppdraget.

4 Fordonet skall lämnas och hämtas vid den tidpunkt som överenskommit. Om någon leveranstid inte har bestämts skall fordonet hämtas senast dagen efter det kunden fått besked om att reparationen är klar.

Kostnad för förvaring

1 Verkstaden har rätt till skälig ersättning för förvaring av reparerat fordon från och med dagen efter överenskommen leveransdag. Om beständ leveransdag inte har avtalats gäller samma rätt från och med dagen efter det kunden underrättats om att fordonet är leveransklart.

2 Om preciserat reparationsuppdrag inte lämnats har verkstaden rätt att ta betalt för förvaringen från och med fjärde dagen från inlämningsdagen eller från den dag då den som skall beställa reparationen har underrättats om att fordonet är inlämnat.

Betalning av reparation

1 Kontant betalning vid leveransen gäller såvida inte annat överenskommit.

Verkstaden har rätt att kräva deposition innan arbetet påbörjas. Som kontant betalning räknas även Kopkort och motsvarande av verkstaden accepterad betalningsform.

2. Kunden har rätt att på begäran erhålla redovisning av materialkostnad och arbetskostnad. Av redovisningen bör även framgå till vilka arbetskostnadsposter respektive materialkostnad är hänförlig.

3. Kunden äger rätt att få ut fordonet mot erläggande av det slutligen överenskomna priset med den ändring av detta som medges enligt villkoren för ungefärlig prisuppgift samt verkstadsens rätt till ersättning för tilläggsarbete.

4. Om inte reparationen betalas kontant, eller om inte särskild överenskommelse om betalning träffas senast när fordonet hamnas, har verkstaden rätt att enligt gällande lag hålla kvar fordonet.

5. Skulle det bli tvist om kostnaden för reparationen kan kunden i den mån punkt 3 "Betalning av reparation" inte är tillämplig få ut fordonet genom att deponera det omtvistade beloppet hos bank och betala återstående del till verkstaden. När beloppet deponeras skall det anges att det får disponeras av den part som tilldelats överenskommelse, rekommendation av allmänna reklamationsnämnden, skiljedom eller domstolsavgörande är berättigad till beloppet etc.

6. Har fordonet lämnats ut trots att kunden inte betalt kontant eller gjort deposition av omtvistat belopp kan verkstaden kräva ranta som inte annat överenskommit. Sådan ranta debiteras efter 30 dagar och beräknas med 12 procent årlig ranta.

7. Kreditavgift, fakturavgift och kostnad för förvaring får tas ut av verkstaden under förutsättning att kunden i förväg informeras om att sådan avgift tillämpas.

8. Om kunden inte hamnar fordonet och inte betalar reparationen inom sex månader efter det arbetet slutförts och inom två månader efter det kunden anmodats att hämta fordonet har verkstaden rätt enligt gällande lag att sälja fordonet. Verkstaden kan dessförinnan använda rättsliga åtgärder för att få ut betalning av kunden.

Verkstadens ansvar för utfört arbete

Reparationer skall utföras med omsorg och på fackmässigt sätt. Skulle den be-

räknade kostnaden för en reparation inte stå i rimlig proportion till fordonets marknadsvärde före reparationen, bör verkstaden avråda kunden från att låta utföra reparationen. Anser verkstaden att en reparation kan utföras endast "provisoriskt" skall verkstadsens bedömning klart anges för kunden.

Garanti

1. Verkstaden ansvarar för utförda reparationer under sex månader räknat från leveransdagen. Dock upphör verkstadsens ansvar alltid när fordonet kört 750 mil efter reparationen. Garantin gäller under förutsättning att fordonet används för normalt bruk och inte för t.ex. bil-tävling eller träning för tävlingskörning. Garantin innebär att felaktig reparation skall avhjälpas kostnadsfritt av verkstaden.

Transportkostnader och övriga indirekta kostnader ersätts endast om verkstaden har gjort sig skyldig till vårdslöshet genom att åsidosätta väsentliga krav på trafiksäkerhet eller fackmässigt utförande.

2. Verkstaden påtar sig inget garantiansvar för reparationer som betecknas som provisoriska och inte heller för reparationer som kunden beställt trots att verkstaden klart avrått från att låta utföra dem. Verkstaden skall göra anteckning om sådan begränsning av ansvaret på beställning, faktura eller annan handling som lämnas till kunden.

3. För reservdelar och tillbehör har verkstaden samma garantiansvar mot kunden som vederbörande leverantör lämnar i sina garantibestämmelser. Om leverantörens garanti är av mindre omfattning än reparationsgarantin skall kunden göras uppmärksam på detta.

Klagomål

Finner kunden anledning att anmäla på reparation skall han göra en reklamation till verkstaden snarast möjligt. Om reklamationen är berättigad har verkstaden både rätt och skyldighet att avhjälpa felet.

Om felet inte avhjälpas snarast möjligt är kunden berättigad till skälig ersättning för dröjsmålet.

Om fordonet, när felet uppkommer, finns på annan ort skall kunden ta kontakt med verkstaden för att samråda om vilka åtgärder som bör vidtas. Verkstaden är inte skyldig att ersätta reparationsåtgärder som kunden beordrat på annan verkstad, såvida inte kunden först beviljats har kontaktat verkstaden, och denna inte velat beakta reklamationen, trots att denna varit berättigad.

Twist

Om en tvist mellan kund och verkstad inte kan lösas genom förhandlingar mellan parterna bör tvisten i första hand hänslutas till allmänna reklamationsnämnden, om ärendet faller inom denna nämnds kompetensområde.

Allmänt

1. Som kund räknas även hestallare som är ombud för kunden.

2. Kunden har rätt att delta i reparationsarbetet endast om särskild överenskommelse träffats om detta.

3. Uppdrag att reparera fordonet innebär även att erforderliga provkörningar får göras.

4. Verkstaden lämnar mottagningskvitto på fordonet om kunden begär detta. När fordonet avhämtas skall kunden underteckna erkännande att fordonet mottagits.

5. Utbytta delar och tillbehör lämnas till kunden om kunden begär detta när fordonet lämnas in. I annat fall har verkstaden ingen skyldighet att förvara utbytta delar.

6. Långtids annat företag för en viss del av arbetet, får verkstaden debitera transport- och hanteringskostnader som har samband med detta arbete. Kunden skall underrättas här om senast när fordonet lämnas in.

7. Vad som sagts om reparation gäller även i tillämpliga delar bergning, bogsering, kontroll, tillsyn, monterings- och ändringsarbeten på fordon och andra reparationsobjekt.

8. Om fordonet lagts om hand utanför verkstaden gäller i tillämpliga delar vad som sagts om verkstadsens område den plats där reparation eller bergning har utförts.

9. Verkstadsens debiteringsunderlag för reparationen skall sparas ett år efter reparationsdatum.

MRF:s KUNDSKYDD är en säkerhet för kunder som anslutar verkstader anslutna till Motorbranschens Riksförbund.

Uppkommer tvist mellan kunden och verkstaden äger kunden hänskjuta tvisten till allmänna reklamationsnämnden. Verkstaden är underkastad nämndens avgörande om även kunden respekterar detta och inte drar tvisten inför domstol.

Under förutsättning att verkstaden har anslutits till MRF har reparationen skedd åtnjuter kunden MRF:s kundskydd innebarande att MRF svarar för att kunden erhåller den ersättning nämnden eventuellt rekommenderat. Skulle kunden inte godta nämndens avgörande utan dra tvisten inför domstol bortfaller dock kundskyddet.

Reparationsgaranti RR 74

Köparen kan utnyttja företagets service även efter den ettåriga garantitidens utgång, men då måste han naturligtvis själv betala kostnaden för reparationen.

Eftersom apparaten begagnats under långre tid medför en reparation självfallet ej att apparaten blir i samma skick som ny utan endast en bättring av apparatens funktionsmöjligheter. Om apparaten är gammal eller om kunden endast

begär utbyte eller reparation av vissa delar av apparaten, är det möjligt att apparaten trots reparationen ej fungerar tillfredsställande.

Däremot skall de delar som utbytts fungera tillfredsställande och det nedlagda arbetet skall vara fackmannamässigt utfört.

Om köparen vänder sig till företaget eller till av detta anvisad verkstad, gäller nedanstående reparationsgaranti:

1 FÖRETAGETS ANSVAR FÖR UTFÖRD REPARATION

Nedanstående företag garanterar att efter av kund särskilt beordrad reparation av apparat de delar, som har utbytts, fungerar tillfredsställande och att det arbete som nedlagts blivit fackmannamässigt utfört. Om det vid normalt bruk i enskilt hushåll inom Sverige visar sig att det finns fel i utbytta delar eller i utfört arbete och om kunden reklamerat felet inom tre månader efter mottagandet av apparaten, förbinder företaget sig att på egen bekostnad avhjälpa felet genom reparation av samma omfattning som den av kunden ursprungligen beordrade.

2 TRANSPORTRISK OCH TRANSPORTKOSTNAD FÖR LÄTTARE APPARATER

Med lättare apparater avses radio, bilradio, bilbandspelare, bilradiobandspelare, TV-mottagare med en bildstorlek under 19 tum, bandspelare, skivspelare, stereonläggningar o dyl.

För avhjäljande av fel i reparation av sådan lättare apparat skall kunden inlämna apparaten till företaget. Om kunden i stället väljer att för sända apparaten till företaget skall denna transport ske på kundens egen risk och bekostnad. Företaget åtar sig att efter avhjäljande av felet på egen risk och bekostnad återsända apparaten till kundens närmaste post- eller godsstation inom Sverige.

3 TRANSPORTRISK OCH TRANSPORTKOSTNAD FÖR TYNGRE APPARATER

Med tyngre apparater avses TV-mottagare med en bildstorlek om minst 19 tum och videobandspelare.

Företaget äger välja mellan att avhjälpa fel i reparation av sådan tyngre apparat hos kunden eller i reparationsverkstad. Inom det egna serviceområdet bekostar företaget i det förra fallet resor och restid för företagets personal och i det senare fallet frakt till och från företaget. Till och från orter som icke utan svårighet kan nås med dagliga allmänna kommunikationsmedel eller som saknar fast landförbindelse med allmän väg, skall på grund därav tillkommande kostnad avseende resor och restid för företagets personal bekostas av kunden. Företagets ansvar avser endast transporter inom Sverige.

4 ANSVARSBEGRÄNSNING

Företagets ansvar för utförd reparation är begränsat till vad ovan anförts. Kunden äger således i anledning av bristande funktionsduglighet hos apparaten efter utförd reparation icke kräva ersättning eller framställa andra anspråk än ovan anförts.

Färgbildrör

Om fel i färgbildrör reklamerats inom ett år från leveransdagen gäller bestämmelserna i RR 74. Om fel i färgbildrör reklamerats inom en tid av 1–3 år från leveransdagen, kan köparen utan kostnad erhålla ersättningsrör enligt särskilda

bestämmelser i medföljande försäkringsbrev eller motsvarande handling. Det bör observeras att arbets- och transportkostnad i samband med sådant bildrörsbyte skall bekostas av köparen.

Reparationsgaranti

EHL 74

Om reparation utförs enligt Garanti EHL 74 gäller dessa bestämmelser. För alla andra reparationer gäller reparationsgaranti EHL 74. Om EHL Serviceatagande — 3 år är tillämpligt är konsumentens kostnader för reparation begränsade enligt Serviceatagandets bestämmelser.

Eftersom apparaten är begagnad medför en reparation ej att apparaten blir i samma skick som

ny utan endast en förbättring av apparatens funktioner. Detsamma gäller om kunden endast begärt utbyte eller reparation av vissa delar av apparaten.

Reparationsgarantin innebär att de delar som utbytts skall fungera tillfredsställande och att det nedlagda arbetet skall vara fackmannamässigt utfört.

1. FÖRETAGETS ANSVAR FÖR UTFÖRD REPARATION

Nedanstående företag garanterar att efter av kund särskilt beordrad reparation av apparat de delar, som har utbytts, fungerar tillfredsställande och att det arbete som nedlagts blivit fackmannamässigt utfört. Om det vid normalt bruk i enskilt hushåll inom Sverige visar sig, att det finns fel i utbytta delar eller i utfört arbete och om kunden reklamerat felet inom tre månader efter mottagandet av apparaten, förbinder företaget sig att på egen bekostnad avhjälpa felet genom reparation av samma omfattning som den av kunden ursprungligen beordrade.

2. TRANSPORTRISK OCH TRANSPORTKOSTNAD FÖR LÄTTARE ELEKTRISKA HUSHÅLLSAPPARATER

Med lättare apparater avses strykjärn, bordskallmanglar, bordstrykmaskiner, dammsugare, golvbore, kokhållar, brödrostar, vispar, köksmaskiner, elektriska radiatorer med lös anslutning, rakapparater, torkhvar, kvartslampor.

För avhjälpande av fel i reparation av sådan lättare apparat skall kunden inlämna apparaten till företaget. Om kunden i stället väljer att försända apparaten till företaget skall denna transport ske på kundens egen risk och bekostnad. Företaget åtar sig att efter avhjälpande av felet på egen risk och bekostnad återlämna apparaten till kundens närmaste post- eller godsstation inom Sverige.

3. TRANSPORTRISK OCH TRANSPORTKOSTNAD FÖR TYNGRE ELEKTRISKA HUSHÅLLSAPPARATER

Med tyngre apparater avses kylskåp, frysskåp, fryssboxar, tvättmaskiner, centrifuger, torktumlare, torkskåp, andra strykmaskiner än bordsstrykmaskiner, andra kallmanglar än bordskallmanglar, diskmaskiner, fullhöjdsspisar, bänkspisar, spisdiskar, inbyggnadssugnar, köksfläktar, radiatorer med fast anslutning.

Företaget åger välja mellan att avhjälpa fel i reparation av sådan tyngre apparat hos kunden eller i reparationsverkstad. Inom Sverige bekostar företaget i det förra fallet resor och restid för företagets personal och i det senare fallet frakt till och från företaget. Till och från orter som inte utan svårighet kan nås med dagliga allmänna kommunikationsmedel eller som saknar fast landförbindelse med allmän väg, skall på grund därav tillkommande kostnad avseende resor och restid för företagets personal bekostas av kunden. Företagets ansvar avser endast transport inom Sverige.

4. ANSVARSBEGRÄNSNING

Företagets ansvar för utförd reparation är begränsat till vad ovan anförts. Kunden åger således i anledning av bristande funktionsduglighet hos apparaten efter utförd reparation inte kräva ersättning eller framställa andra anspråk än ovan anförts.

Måleribranschens Reklamationsfond

REGLER FÖR REPARATIONS- OCH UNDERHÅLLSARBETEN FÖR MEDLEMMAR TILLHÖRANDE MÅLERIBRANSCHENS REKLAMATIONSFOND

	1. <u>Reglernas giltighet</u>
<u>Omfattning</u>	1.1 Reglerna avser reparations-, underhållsarbeten, mindre ombyggnads- och nybyggnadsarbeten.
<u>Andra leveransbestämmelser</u>	1.2 Reglerna avser ej arbeten som enligt parternas avtal helt eller delvis regleras av andra leveransbestämmelser.
	2. <u>Regler för avtal och leverans</u>
<u>Ritningar o. dyl.</u>	2.1 Alla ritningar och tekniska handlingar som part överlämnat förblir dennes egendom. Den andra parten får endast använda, reproducera eller delge tredje man sådan handling, om det fordras för att det med handlingens överlämnande avsedda syftet skall kunna uppnås.
<u>Preliminärt pris</u>	2.2 Entreprenören är bunden av prisuppgift som lämnats för det beställda arbetet. Har ett uppgivet pris betecknats som ungefärligt, får det inte överskridas med mer än 15 %, såvida inte annat överenskommit. Har ett "högsta pris" för arbetet angivits av kunden, får detta pris inte överskridas.
<u>Debiteringsgrunder</u>	2.3 Där icke annat särskilt angivits skall fakturan specificeras enligt Måleribranschens normkalkyl. På fakturan skall mervärdesskattebeloppet särskilt anges.
<u>Mervärdesskatt</u>	2.4 Lämnade prisuppgifter inkluderar mervärdesskatt. Om skatt eller annan allmän avgift avseende arbete och material tillkommer, bortfaller eller ändras efter anbudsdagen skall priset i motsvarande mån justeras.
<u>Material</u>	2.5 Entreprenören förbinder sig att, om annat icke uttryckligen avtalats, använda material av fullgod kvalitet.
<u>Arbeten som ej ingår</u>	2.6 Om icke annat uttryckligen överenskommit, ingår ej rengöring och städning i entreprenörens åtaganden.

Garanti

- 2.7 För utfört arbete och av entreprenören levererat material lämnas en garanti för brist och fel under en tid av ett år från arbetets färdigställande.

Arbetet skall anses färdigställt då kunden erhållit underrättelse härom från entreprenören eller, om sådan underrättelse ej skett, dagen för slutfakturerans utställande.

Reklamation

- 2.8 Entreprenören är skyldig att utan oskäligt dröjsmål och utan kostnad för kunden avhjälpa brist och fel som framträtt under garantitiden och som anmälts (reklamerats) till entreprenören inom skälig tid, normalt en månad, efter det brist eller fel konstaterats. Sker ej avhjälpan utan oskäligt dröjsmål äger kunden på sätt anges nedan i punkt 3.1 begära rättelse.

Tider

- 2.9 Om entreprenörer på kundens begäran lämnat tidplan på beställda arbeten är entreprenören skyldig iakttä denna, därest han inte i god tid anmäler godtagbar motivering för ändring av tidplanen. För utförande av ändrings- och tilläggsarbeten äger entreprenören rätt till erforderlig tidsförlängning, liksom för hinder som entreprenören inte kan lastas för.

Hävande

- 2.10 Har beställt arbete försenats får kunden häva avtalet om entreprenören inte efter uppmaning av kunden utför arbetet inom skälig tid under förutsättning dels att förseningen ej beror av kunden eller händelse för vilken kunden är ansvarig, dels att förseningen icke beror på omständighet som berättigar till tidsförlängning (se 2.9).

Om beställt arbete försenats så att det icke kan färdigställas inom överenskommen tid får kunden, oavsett vad som sagts i ovanstående stycke, även utan uppmaning häva avtalet under förutsättning att han betingat sig noggrant iakttagande av tiden för arbetets färdigställande.

Entreprenören har rätt att häva avtalet om det beställda arbetet icke kan påbörjas vid överenskommen tidpunkt till följd av omständigheter som beror på kunden eller om entreprenären på grund av omständigheter som uppkommit utan parternas vållande måste avbrytas under så lång tid att förutsättningarna för avtalets fullgörande rubbats.

Entreprenören eller beställaren har rätt att häva avtalet om han har grundad anledning att anta att motparten är på obestånd.

Betalning

- 2.11 Betalning för utfört arbete skall erläggas inom 30 dagar efter erhållande av faktura. Härreiter debiteras dröjsmålsränta med en procentsats som med fem procentenheter överstiger vid varje tidpunkt gällande diskonto.

Kunden äger dock rätt att innehålla ett belopp som svarar mot eventuella fel och brister på utfört arbete.

Ägareförbehåll

- 2.12 Levererat material förblir - i den omfattning lag medger - entreprenörens egendom till dess att arbetet blivit till fullo betalt.

MåleribransschensReklimationsfond3. Reklamation: och garantiorgan

- 3.1 Medlemmarna i Målaremastarnas Riksforening är obligatoriskt anslutna till Måleribranschens Reklimationsfond, som lämnar en kollektiv garantiutfästelse. De seriösa och yrkeskunniga måleriföretagen kan härigenom ge kunderna en ytterligare försäkran om att man får ett fullgott yrkesarbete utfört.

I och med tillkomsten av Reklimationsfonden tillförsäkras kunderna

- o ett års garanti på utfört arbete
- o opartisk besiktning om så anses påkallat
- o att eventuella fel och brister, som påvisas vid den opartiska besiktningen, blir tillrättade av respektive medlemsföretag eller genom Reklimationsfondens försorg.

För att Reklimationsfonden skall fungera snabbt och smidigt har regionala besiktningsmän utsetts. På besiktningsmännen har ställts stora krav på oavald, yrkeskunnighet och mångårig erfarenhet inom branschen för att både kunderna och medlemsföretagens berättigade krav skall kunna tillgodoses.

Kunden har rätt att anförja jäv mot besiktningsmän.

Ansökan av
tvist

- 3.2 Finner kunden att avhjälpande av fel och brister inte sker inom den i 2.8 föreskrivna tiden och önskar han utnyttja Reklimationsfondens kollektiva garantiutfästelse skall han hanskjuta tvisten till Måleribranschens Reklimationsfond och begära rättelse.

Ytterligare upplysningar och anvisningar:

Sundsvall	060/ 56 34 98
Falun	023/ 149 89
Stockholm	08/ 24 60 20
Norrköping	011/ 13 53 01
Göteborg	031/ 13 53 45
Malmö	040/ 97 81 30
Växjö	0470/278 25

Kundskydd

- 3.3 Sedan tvist hänskjutits till Måleribranschens Reklamationsfond låter Reklamationsfonden utföra erforderlig besiktning. Om det vid besiktningen konstateras berättigade anmärkningar svarar måleriföretaget för besiktningsskostnaderna. I annat fall betalas kostnaderna av kunden.

Skulle medlem i Målaremästarnas Riksförening icke rätta fel och brister i enlighet med vad som rekommenderas av Måleribranschens Reklamationsfond uppdrar Reklamationsfonden åt annan medlem i Målaremästarnas Riksförening att utföra arbetet.

Preskription

- 3.4 För att kunna upptagas till behandling av Måleribranschens Reklamationsfond skall tvist hänskjutas dit senast två månader efter garantitidens utgång.

Gebo Golv Garanti

Golventreprenörernas Branschorganisations Leverans- och garantibestämmelser för konsumentsektorn

① Omfattning

- 1.1 Bestämmelserna avser sådana golv- och väggarbeten som av golvfirman utförs för konsumenter såsom ägare eller nyttjare av en- och tvåfamiljshus, fritidshus och bostadslägenheter.

Bestämmelserna avser endast sådana arbeten inkl material etc, som inte beräknas kosta mer än två vid avtalets ingående gällande basbelopp.

Bestämmelserna är dock tillämpliga även i de fall den totala kostnaden för arbetet inkl material etc överstiger det dubbla basbeloppet på grund av efter avtalets ingående tillkommande kostnadsstegringar och/eller sådant ändrings- och tilläggsarbete som har direkt samband med det ursprungligen avtalade uppdraget.

- 1.2 Bestämmelserna skall tillämpas i ovan nämnda fall om inte annat uttryckligen angivits i avtal mellan parterna.

② Arbetets utförande

- 2.1 Arbetet skall utföras i enlighet med kundens uttalade önskemål, om golvfirman inte uttryckligen vid avtalets ingående meddelat kunden i vilka avseenden dessa önskemål ej kan godkännas av golvfirman. Arbetet skall utföras på ett fackmannamässigt sätt. Arbetet skall vidare utföras på ett sådant sätt att kostnaden inte överstiger vad som kan anses skäligt i förhållande till erhållet resultat. Vid bedömning av skäligheten skall hänsyn tas bl a till under arbetstiden inträffade kostnadsökningar, förhållanden avseende förutsättningar för arbetets utförande varom golvfirman inte ågt eller bort äga kännedom samt ändrings- och tilläggsarbeten som påverkat förutsättningarna för utförande av arbetet.

③ Pris och debitering

- 3.1 Av golvfirman angivet och av kunden antaget anbud är bindande för parterna, dock med rätt till ändring på grund av mellan parterna avtalade

ändrings- och tilläggsarbeten. Golvfirmans prisuppgift bör lämnas skriftligen.

Har golvfirman lämnat en såsom ungefärlig beräknad prisuppgift, får vid debitering av det arbete prisuppgiften avsåg, denna inte överskridas med mer än 15 % under förutsättning att golvfirman antingen besöker arbetsplatsen före prisuppgiftens lämnande eller av kunden erhåller korrekta och fullständiga uppgifter till underlag för den lämnade prisuppgiften, exempelvis i form av skiss.

Har golvfirman lämnat en prisuppgift som angivits såsom "högsta pris" eller "takpris" får vid debitering av det arbete prisuppgiften avsåg, denna inte överskridas, såvida inte annat uttryckligen överenskommit.

- 3.2 Där icke annat särskilt angivits skall debitering ske efter vad som med hänsyn till arbetets art, omfattning och utförande, gängse marknadspris och övriga omständigheter är att anse som skäligt pris.
- 3.3 Anbud och prisuppgifter skall alltid inkludera mervärdesskatt eller kompletteras med oltydlig uppgift om att mervärdesskatt tillkommer med i procentsats och i penningar beräknat belopp. Mervärdesskatt skall alltid beräknas och debiteras efter vid varje tillfälle gällande grunder och procentsatser.

④ Arbetets omfattning mm

- 4.1 I golvfirmans åtagande ingår, om inte annat överenskommit, att tillhandahålla material, arbetskraft och hjälpmedel samt att stå för resor och transporter. Det åligger kunden att vidtaga de åtgärder som är nödvändiga för att arbetet skall kunna utföras i en följd utan hindrande avbrott.
- 4.2 Om inte annat uttryckligen överenskommit ingår inte i golvfirmans åtagande kontroll avseende fukt förekomst, ythanhet och inte heller justering av brister i underlag. Ej heller innefattas av- och påhängning av dörrar, ur- och ikoppling av kylskåp, spis, disk- och tvättmaskin samt rengöring och städning.

- 4.3 Om ej annat uttryckligen överenskommits skall ytor som skall beläggas/bekläddas vara väl rengjorda och beläggnings-/beklädnadsskara för angivet material. Vidare har förutsatts min +18° C i lokal och underlag samt max 60 % relativ fuktighet i lokalen, vilket krävs för fackmannamässigt utförande.

⑤ Ansvarsbegränsning

- 5.1 Golvfirman ansvarar ej för fel och/eller skada på grund av att underlaget är olämpligt eller att det förekommer felaktigheter i detta, om kunden trots påpekanden från golvfirman förklarar att oavhjälpande ej skall ske. Golvfirman fritar sig vidare från ansvar för fel, brister och skador som förorsakas av förhållanden som med normal bronschkönnedom ej kunnat förutses såsom fukt, oäthet till följd av rörelser i rör e d som genombryter golv/vägg, värmeslingor, ventilationstrummar och kapillärt ledande skikt. Vid beläggning på golv på mark gäller beträffande fuktskador inga garantier.

⑥ Garanti

- 6.1 För utfört arbete och av firman levererat material lämnar golvfirman en garanti för brist och fel under en tid av ett år från arbetets färdigställande. Arbetet skall anses färdigställt då kunden erhållit underrättelse härom från golvfirman eller, om sådan underrättelse inte lämnats, på dagen för slutfakturans utställande.
- 6.2 Golvfirman är skyldig att snarast möjligt och utan kostnad för kunden avhjälpa brist och fel som framträtt under garantitiden och som anmälts (reklamerats) till golvfirman inom skälig tid, normalt en månad efter det brist eller fel konstaterats.
- 6.3 Sker ej avhjälpande enligt punkt 6.2 öger kunden rätt att enligt avsnitt 10 nedan genom hänvändelse till Gebo Golv Garantis reklamationsnämnd begära rättelse. Sådan rättelse skall innefatta avhjälpande av bristen/felet utan kostnad eller skälig nedsättning av priset samt ersättning för visad skada på grund av uteblivet avhjälpande.

⑦ Tider

- 7.1 Om golvfirman lämnat uppgift om när beställda arbeten skall utföras är golvfirman skyldig att iaktta denna tidsuppgift, därest golvfirman inte i skälig tid dessförinnan anmält att arbetena inte kan utföras på utlovad tid och det inte heller skäligt kan krävas att golvfirman skall utföra dem på utlovad tid.
- 7.2 För utförande av ändrings- och tilläggsarbeten öger golvfirman rätt till skälig tidsförlängning liksom för hinder som orsakas av omständigheter varöver golvfirman saknat möjlighet att råda och inte heller kunnat förutse.
- 7.3 Om arbetet inte utförs på utlovad tid, ev med tidsförlängning enligt avsnitt 7.2 ovan, och beror detta ej på kunden eller händelse för vilken han är ansvarig öger kunden häva avtalet om golvfirman inte efter uppmaning av kunden utför arbetet inom skälig tid efter uppmaningen. Även utan att sådan uppmaning lämnats öger kunden rätt att häva avtalet om det måste ha stått klart för golv-

firman att förseningen är av ej ringa betydelse för kunden.

⑧ Skadestånd

- 8.1 Vid hävning och i fall då arbetet inte avslutas inom utlovad tid öger kunden rätt till ersättning för skada som han kan visa sig ha lidit.
- 8.2 Uppkommer skada genom brist eller fel i av golvfirman utfört arbete och/eller levererat material är golvfirman, i den mån ersättning inte utgår genom försäkring, skyldig ersätta sådan skada infallt ett belopp högst svarande mot vid varje tillfälle gällande basbelopp enligt lagen om allmän försäkring. Nu sagd ansvarsbegränsning gäller inte om skadan visas ha sin grund i grov vårdslöshet hos golvfirman.

⑨ Betalning

- 9.1 Betalning för utfört arbete skall, om inte annat överenskommits, erläggas kontant inom 10 dagar efter fakturans erhållande. Fakturering får ske så snart arbetet färdigställts.
- 9.2 Levererat material förblir — i den omfattning lag medger — golvfirmans egendom till dess att arbetet blivit till fullo betalt.

⑩ Reklamation

- 10.1 För behandling av tvister rörande arbeten, som omfattas av dessa bestämmelser har inrättats ett GEBO:s reklamations- och garantiorgan bestående av en reklamationsnämnd och en garantifond.
- 10.2 För att kunna upptas till behandling av reklamationsnämnden skall tvist hänskjutas dit senast inom följande tider:
- 10.2.1 Om reklamationen avser brist och fel, inom 2 månader efter garantitidens utgång.
- 10.2.2 Om reklamationen avser debiterings skälighet, inom 2 månader efter erhållandet av fakturan.
- 10.2.3 Om reklamationen avser försening, inom 2 månader efter det att arbetet skulle ha utförts.
- 10.3 Reklamationsnämnden skall bestå av opartisk ordförande, som skall vara behörig att förvalta domarömbete, samt 2 representanter för entreprenörsintressen och 2 för konsumentintressen.
- 10.4 Reklamationsnämnden är behörig att handlägga tvist om arbete, beträffande vilket dessa GEBO:s leveransvillkor för mindre reparationer och entreprenadarbeten åt konsumenter är tillämpliga. Innan ärendet föredras i nämnden bör det utredas av till nämnden knutna tekniker, genom hörande av parterna och, om så erfordras, genom syn på platsen. För utredning bör också kunna anlitas lokal expertis.
- 10.5 Kunden skall före ärendets behandling dels erlagga en anmälningsavgift, som återbetalas, om kunden enligt nämndens utlåtande helt eller delvis är berättigad till rättelse, och dels hos nämnden deponera eventuellt ej erlagd likvid för i ärendet aktuell faktura från golvfirman.

⑪ Garantifond

Om golvfirman inte inom av nämnden fastställt tid efterkommer nämndens uppmaning att ge kund rättelse, har kunden rätt att få rättelse genom annan entreprenör ansluten till GEBO. Sådan rättelse bekostas av en av GEBO för ändamålet inrättad garantifond.

"VVS-firmor tillhörande Riksförbundet har dragit sig till vid utförande av nyinstallation- och underhållsarbete för konsumenter tillämpa nedanstående leveransbestämmelser där inte för konsumenten fördelaktigare villkor i det enskilda fallet avtalats och/eller tillämpas".

1. Omfattning
 - 1.1 Bestämmelserna avser mindre reparations-, underhålls- och nyinstallationsarbeten för konsumenter såsom ägare eller nyttjare av en- och tvåfamiljshus, fritidshus och bostadslägenheter.
 - 1.2 Bestämmelserna skall tillämpas i ovan nämnda fall om inte annat uttryckligen angivits eller om arbetet inte enligt parternas avtal skall regleras av andra leveransbestämmelser.
2. Avtal och leverans
 - 2.1 Alla ritningar och tekniska handlingar som VVS-firman överlämnat till kunden förblir VVS-firmans egendom och får inte delges eller överlämnas till utomstående utan ägarens tillstånd.
 - 2.21 Arbetet skall utföras i enlighet med kundens uttalade önskemål och i övrigt på ett sådant sätt och med sådant material att kostnaden för arbetet inte överstiger vad som kan anses skäligt i förhållande till erhållet resultat. Vid bedömning av skäligheten skall hänsyn tas bl.a. till under arbetstiden inträffade kostnadsökningar, förhållanden avseende förutsättningar för arbetets utförande varom VVS-firman inte ägt eller bort äga kännedom samt ändrings- och tilläggsarbeten som påverkat förutsättningarna för utförande av arbetet.
 - 2.22 Av VVS-firman angivet och av kunden antaget anbud är bindande för parterna dock med rätt till ändring på grund av mellan parterna avtalade ändrings- och tilläggsarbeten.
Har VVS-firman lämnat en såsom ungefärlig betecknad prisuppgift får debitering för det arbete prisuppgiften avsåg inte överskrida prisuppgiften med mer än 25 % såvida inte annat uttryckligen överenskommit.
Har VVS-firman lämnat en prisuppgift som angivits såsom "bögata pris" eller "takpris" får debitering för det arbete prisuppgiften avsåg inte överskridas, såvida inte annat uttryckligen överenskommit.
 - 2.3 Där icke annat särskilt angivits skall debitering ske efter vad som med hänsyn till arbetets art, omfattning och utförande, gängse marknadspris och övriga omständigheter är att anse som skäligt pris.
 - 2.4 Anbud och prisuppgifter skall alltid inkludera mervärdesskatt eller kompletteras med otvetydig uppgift om att mervärdesskatt tillkommer med 1 procentsats och i penningar beräknat belopp. Mervärdesskatt skall alltid beräknas och debiteras efter vid varje tillfälle gällande grunder och procentsatser.
 - 2.5 VVS-firman förbinder sig att, om annat inte uttryckligen angivits, använda obegagnad material av fullgod kvalitet.
 - 2.61 I VVS-firmans åtagande ingår, om annat inte angivits, i arbetet ingående material och för arbetets utförande erforderlig arbetskraft, hjälpmedel, resor och transporter.
 - 2.62 Om inte annat uttryckligen överenskommit ingår inte i VVS-firmans åtaganden grävning och återfyllning, egentliga byggnadsarbeten, målningsarbeten, elarbeten samt rengöring och städning.

3. Garanti

- 3.1 För utfört arbete och av VVS-firman levererat material lämnar VVS-firman en garanti för brist och fel under en tid av ett år från arbetets färdigställande. Garantin beträffande reparation av gammalt material omfattar endast det av VVS-firman direkt utförda arbetet och för arbetets utförande använda av VVS-firman levererade materialet.

Arbetet skall anses färdigställt då kunden erhållit underrättelse härom från VVS-firman eller, om sådan underrättelse inte lämnats, på dagen för slutfakturans utställande.

- 3.21 VVS-firman är skyldig att snarast möjligt och utan kostnad för kunden avhjälpa brist och fel som framträtt under garantitiden och som anmälts (reklamerats) till VVS-firman senast vid garantitidens utgång.
- 3.22 Sker ej avhjälpande på ovan angivet sätt läger kunden rätt att enligt avsnitt 7 nedan genom hänvändelse till R.s Reklamationsnämnd begära rättelse. Sådan rättelse skall innefatta avhjälpande av bristen/felet utan kostnad eller skälig nedsättning av priset samt ersättning för visad skada på grund av uteblivet avhjälpande.

4. Tider

- 4.1 Om VVS-firman lämnat uppgift om när beställda arbeten skall utföras är VVS-firman skyldig att iaktta denna tidsuppgift, därest VVS-firman inte i skälig tid dessförinnan anmält att arbetena inte kan utföras på utlovad tid och det inte heller skäligen kan krävas att VVS-firman skall utföra dem på utlovad tid.
- 4.2 För utförande av kunders- och tilläggsarbeten läger VVS-firman rätt till erforderlig tidsförlängning liksom för hinder som orsakas av krig, strejk, blockad och liknande force majeure-situationer samt sådana förseningar i materialleveranser för vilka VVS-firman inte kan lastas.
- 4.3 Om arbetet inte utföras på utlovad tid, ev med tidsförlängning enligt avsnitt 4.2 ovan, och beror ej på kunden eller händelse för vilken han är ansvarig läger kunden häva avtalet om VVS-firman inte efter uppmaning av kunden utför arbetet inom skälig tid efter uppmaningen. Även utan att sådan uppmaning lämnats läger kunden rätt att häva avtalet, om det måste ha stått klart för VVS-firman att förseningen är av ej ringa betydelse för kunden.

5. Skadestånd

- 5.1 Vid hävning och i fall då arbetet inte avslutas inom utlovad tid läger kunden rätt till ersättning för skada som han kan visa sig ha lidit.
- 5.21 Uppkommer skada genom brist eller fel i av VVS-firman utfört arbete och/eller levererat material är VVS-firman, i den mån ersättning inte utgår genom försäkring, skyldig ersätta sådan skada intill ett belopp högst svarande mot vid varje tillfälle gällande basbelopp enligt lagen om allmän försäkring.
- 5.22 Nu sagd ansvarsbegränsning gäller inte om skadan visas ha sin grund i grov vårdslöshet hos VVS-firman.

6. Betalning

- 6.1 Betalning för utfört arbete skall erläggas kontant inom 30 dagar efter fakturans erhållande. Fakturering får ske så snart arbetet färdigställts dock får vid leverans av sakvaror av typ värmepanna, oljeeldningsaggregat, tvättmaskin, spis, värmeelement etc a-contofakturerings av varans pris inkl moms ske så snart varan levererats till kunden.
- 6.2 Levererat material förblir - i den omfattning lag medger - VVS-firmans egendom till dess att arbetet blivit till fullo betalt.

7. Reklamation
- 7.1 För behandling av tvister rörande arbeten, som omfattas av dessa bestämmelser har inrättats ett R:s reklamations- och garantiorgan bestående av en reklamationsnämnd och en garantifond.
- 7.2 För att kunna upptas till behandling av reklamationsnämnden skall tvist hänskjutas dit senast inom följande tider:
- 7.21 Om reklamationen avser brist och fel, inom 3 månader efter garantitidens utgång.
- 7.22 Om reklamationen avser debiteringens skällighet, inom 3 månader efter erhållandet av fakturan.
- 7.23 Om reklamationen avser försening inom 3 månader efter det att arbetet skulle ha utförts.
- 7.31 Reklamationsnämnden skall bestå av opartisk ordförande som skall vara behörig att förvalta domarämbete, samt 2 representanter för entreprenörsintressen och 2 för konsumentintressen.
- 7.32 Reklamationsnämnden är behörig att handlägga tvist om arbete, beträffande vilket dessa R:s leveransvillkor för mindre reparationer och underhållsarbeten åt konsumenter är tillämpliga. Innan ärende föredras i nämnden bör det utredas av till nämnden knutna tekniker, genom hörande av parterna och, om så erfordras, genom syn på platsen. För utredning bör också kunna anlitas lokal expertis.
- 7.4 Kunden skall före ärendets behandling dels erlägga en anmälningsavgift, som återbetalas, om kunden enligt nämndens utlåtande helt eller delvis är berättigad till rättelse, och dels hos nämnden deponera icke erlagd oastidig del av likvid för i ärendet aktuell faktura från VVS-firman.
8. Garantifond
- Om VVS-firman inte inom av nämnden fastställd tid efterkommer nämndens uppmaning att ge kund rättelse, har kunden rätt att få rättelse genom annan entreprenör ansluten till R. Sådan rättelse bekostas av en av R för ändamålet inrättad garantifond.

Om kunden är missnöjd

Framför först klagomålen till VVS-firman som utfört arbetet.

Om uppgörelse inte kan träffas, kontakta reklamationsnämnden.

Reklamationsnämnden

Storgatan 36, 114 56 STOCKHOLM, tel 08/63 06 50

Braun Multipractic Plus

Type 4243

Braun Multipractic Plus

UK 1

Garantiekarte
Guarantee Card
Carte de garantie
Tarjeta de garantía
Carte di garanzia
Garantiebewijs
Garantibevis
Garantibevís
Garantikortti
Takuukortti
 Διεδνός έγυοδοτικών έγγραφων
 بطاقة الضمان

Service notes

4-243-059/V1-82
 d/en/fr/sp/it/ned/ds/no/sch/tu/gr/ar
 Printed in West Germany

Kaufdatum
Date of purchase
Date d'achat
Fecha de adquisición
Data d'acquisto
Koopdatum
Købsdato
Kjøpsdatum
Köpdatum
Ostopaiva
 Ημερομηνία πωλήσεως
 تاريخ الشراء

Stempel und Unterschrift des Händlers

Stamp and signature of dealer
Cachet et signature du commerçant
Sello y firma del proveedor
Timbro e firma del negozio
Stempel en handtekening van de handelaar
Forhandlerens stempel og underskrift
Stempel og underskrift av forhandleren
Äterforsäljares stempel och underskrift
Myyjän leima ja allekirjoitus
 Σφραγίς και υπογραφή του πωλητού εμπόρου
 ختم وتوقيع الوكيل

Braun Multipractic Plus

UK 1

Registrierkarte
Registration card
Carte de contrôle
Tarjeta de registro
Cartolina di registrazione
Registrierkaart
Registreringakort
Registreringakort
Registreringakort
Rekisteröimiskortti
Kortia καταχωρησεως
 بطاقة التسجيل

Kaufdatum
Date of purchase
Date d'achat
Fecha de adquisición
Data d'acquisto
Koopdatum
Købsdato
Kjøpsdatum
Köpdatum
Ostopaiva
 Ημερομηνία πωλήσεως
 تاريخ الشراء

Name und vollständige Anschrift des Käufers

Name and full address of purchaser
Nom et adresse complète de l'acheteur
Nombre y dirección completa del comprador
Nome e indirizzo completo dell'acquirente
Naam en volledig adres van de koper
Keberens navn og fuldstændige adresse
Kjøperens navn og adresse
Köparens namn och fullständiga adress
Ostajan nimi ja täydellinen postiosoite
 Ονοματεπώνυμον και πλήρη διεύθυνση του ή αγοραστή
 اسم وعنوان المشتري الكامل

Stempel und Unterschrift des Händlers

Stamp and signature of dealer
Cachet et signature du commerçant
Sello y firma del proveedor
Timbro e firma del negozio
Stempel en handtekening van de handelaar
Forhandlerens stempel og underskrift
Stempel og underskrift av forhandleren
Äterforsäljares stempel och underskrift
Myyjän leima ja allekirjoitus
 Σφραγίς και υπογραφή του πωλητού εμπόρου
 ختم وتوقيع الوكيل

Dansk

Garanti

Dette produkt er fremstillet med største præcision og er omhyggeligt afprøvet inden det forlod fabrikken. Derfor yder vi 1 års international garanti på produktet fra købsdatoen, på følgende vilkår:

Inden for garantiperioden forpligter Braun sig til for egen regning at afhjælpe fabriktions- og materialefejl efter vort skøn gennem reparation, udskiftning af dele eller ombytning. Dele der er udskiftet eller produkter der er ombyttet bliver vor ejendom.

Denne garanti dækker ikke fejl eller skader opstået ved fejlbetjening, misbrug, mangelfuld vedligeholdelse (f. eks. tilslutning til forkert spænding, brudskader) samt normalt slid.

Garantien bortfalder ved reparationer udført af andre end de af Braun anviste reparatører og hvor originale Braun reservedele ikke er anvendt.

Af hensyn til evt. bortkomst af købsnota bedes vedhæftede registreringskort dateret og underskrevet af forhandler og indsendt til Braun inden 4 uger efter købet.

Denne garanti er gældende i ethvert land hvor dette produkt markedsføres af Braun eller Brauns udnævnte agent og hvor ingen importrestriktioner eller andre officielle vedtægter indskrænker eller forhindrer udførelsen af garantireparationer.

Reparationer eller ombytninger udført under garanti ændrer ikke den garantiperiode der oprindeligt er givet for produktet.

Ved afhjælpning af fejl indsendes produktet af Deres forhandler til Braun vedlagt stemplet garantibevis eller anden dokumentation for købsdato.

Braun påtager sig intet ansvar for følgeskader med mindre dette påbydes ved lov. Evt. uoverensstemmelser af kontraktmæssig art mellem køber og forhandler har ingen indflydelse på denne garanti.

Pinsk

Takuu

Myönnämme 1 vuoden takuun ostopäivästä lukien tässä takuukortissa mainitulle tuotteelle kotitalouskonealan yleisen takuuuehtojen TE 79 mukaisesti.

Tämä takuu on voimassa kaikissa niissä maissa, joissa tämä laitetyyppi on myynnissä.

Takuu kattaa sekä osat että työn, mutta ei kata välillisiä vahinkoja.

Asiakkaan on itse palautettava tai omalla kustannuksellaan toimitettava tuote lähimpään valtuutettuun huoltoon. Valtuutettu huolto palauttaa korjatun tuotteen asiakkaan kustannuksella.

Takuun voimassaolo edellyttää, että myyjä on leimannut ja allekirjoituksellaan vahvistanut takuun tai että ostokuitista selviää ostetun laitteen tyyppi ja ostopäivä. Korjausta ei suoriteta takuuna ellei takuukortti tai ostokuitti seuraa tuotetta.

Norsk

Garanti

Dette produktet er produsert med maksimale krav til kvalitet og nøyaktighet. Det er grundig testet før det ble sendt fra fabrikk.

Under følgende betingelser gir vi derfor 1 års internasjonal garanti fra kjøpsdato på produktet:

I garantitiden vil vi gratis rette eventuelle fabrikkasjons- eller materialfeil. Vår serviceavdeling avgjør om dette skal skje ved reparasjon, utskifting av deler eller bytte av hele produktet. Utskiftet del eller produkt tilfaller vår serviceavdeling.

Skader forårsaket av uforskriftsmessig bruk (tilkopling til gal strømstyrke/spenning, eller til spesielle strømuttak beregnet for annet bruk), skader som har uvesentlig betydning for produktets funksjon eller verdi, og skader som følge av normal slitasje dekkes ikke av garantien.

Garantien bortfaller dersom reparasjon utføres av ikke autorisert person eller hvis andre enn originale Braun reservedeler benyttes.

Garantien er bare gyldig dersom kjøpsdato er bekreftet ved forhandlers stempel og signatur på garanti- og registreringskortet, og hvis registreringskortet er sendt til Brauns kontor i det land produktet er kjøpt innen 4 uker fra kjøpsdato.

Denne garanti er gyldig i alle land der Braun eller Brauns distributer selger produktet, og hvor importrestriksjoner eller offentlige reguleringer ikke er til hinder for at garantireparasjoner utføres.

Utførte garantireparasjoner har ingen innvirkning på garantitiden. Garanti på deler eller produkt som er utskiftet utløper med garantitiden på det opprinnelige produktet.

Dersom krav om garantireparasjon oppstår, skal hele produktet samt gyldig garanti-kort leveres til forhandler eller til nærmeste Braun servicekontor.

Alle andre krav, inklusive skadeerstatning, dekkes ikke av garantien, unntatt i de tilfelle dette forlanges av gjeldende lovgivning. Krav grunnet på kontrakt med selger påvirkes ikke av denne garantien.

NB

Ovenstående tekst er en internasjonal garanti. For varer kjøpt i Norge har kunden i henhold til norsk lov rettigheter utover dette, herunder Kjøpslovens reklamasjonsregler.

Svensk

Garanti EHL 74 – 1 år

Gäller vid köp av nya hushållsapparater och reglerar köparens rättigheter om apparaten är felaktig. Garantin ger köparen rätt att kostnadsfritt få avhjälpt fel i apparat, som föreläggat vid leveransdagen och inte beror på köparen. Säljaren bekostar både material och arbete för reparationen. Transportkostnaden är fördelad mellan parterna på olika sätt för lättare och tyngre apparater. Köparen skall reklamera fel inom skälig tid och senast inom tolv månader från leveransdagen.

AEG-Telefunken

**GARANTIEBEDINGUNGEN
 GUARANTEE – CONDITIONS
 CONDICIONES DE GARANTIA
 CONDITIONS DE GARANTIE
 NORME DI GARANZIA
 GARANTIBESTEMMELSER
 GARANTIEBEPALINGEN
 GARANTIBETINGELSER
 ΟΡΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ
 TAKUUEHDOT**

Danmark

Garantibestemmelser for AEG-Store Husholdningsapparater

Såfremt der konstateres fejl ved det af Dem købte apparat, kan De overfor AEG gøre brug af den garantiordning, som er indeholdt i disse garantibestemmelser.

1. Garantiperiode:

Denne garanti er gældende i 12 måneder fra en af Dem som køber dokumenteret købsdato (f. eks. købsnota).

2. Garantiens omfang:

AEG forpligter sig til for egen regning at afhjælpe fabrikations- og materialefejl, der konstateres ved apparatets normale brug i købers private husholdning her i landet, under forudsætning af at apparatet er købt som fabriksnyt.

For Grønland og Færøerne gælder særlige bestemmelser.

Såfremt AEG skønner det nødvendigt, at apparatet indsendes til værksted, sker indsendelse og returnering for AEG's regning og risiko.

3. Garantien omfatter ikke:

Fejl eller skader, direkte eller indirekte opstået ved fejlbetjening, misbrug, mangelfuld vedligeholdelse, fejlagtig indbygning, opstilling eller tilslutning, ved brand, ulykke, lynnedslag, spændingsvariationer eller andre elektriske forstyrrelser, som f. eks. defekte sikringer eller fejl i forsyningsnettet elektriske installationer, samt ved reparationer udført af andre end de af AEG anviste reparatører, og i det hele taget fejl eller skader, som AEG kan godtgøre skyldes andre årsager end fabrikations- og materialefejl.

4. Uberettiget tilkaldelse af serviceassistance:

Inden De tilkalder service, må De kontrollere de fejlmuligheder. De selv kan afhjælpe. Såfremt Deres krav om afhjælpning er **uberettiget** – eksempelvis hvis apparatets svigt skyldes en sprunget sikring eller en fejlbetjening – skal De selv betale de omkostninger, der er forbundet med at have tilkaldt serviceassistance.

5. Transportskader:

Skulle apparatet have fået en transportskade – under en transport, som De ikke selv har besørget – skal De omgående rette henvendelse til den forhandler, De har købt apparatet af.

6. Købeloven:

Nærværende garanti fratager Dem ikke Deres adgang til at gøre et eventuelt ansvar efter købeloven gældende over for den forhandler, De har købt apparatet af.

7. Hvor skal De henvende Dem:

Henvendelse om fejl ved apparatet kan rettes direkte til

Kundebesøg Øst for Store Bælt:
 AEG-TELEFUNKEN Roskildevej 8-10
 DK-2620 Albertslund Tlf. 02 64 85 22

Kundebesøg Vest for Store Bælt:
 AEG-TELEFUNKEN Nygade 109
 DK-7430 Ikast Tlf. 07 15 34 00

Reservevedle for hele landet:
 AEG-TELEFUNKEN Nygade 109 DK-7430 Ikast Tlf. 07 15 34 00

Suomi

Kotitalouskonalden takuuu ehdot

Takuu aika

Sähköliikkeiden Oy myöntää tälle tuotteelle 12 kuukauden takuun. Korjauksen jälkeen yhden kuukauden sisällä uusiutuva vika korjataan takuun puitteissa myös takuunajan jälkeen.

Takuun sisältö

A. Takuuseen sisältyvät takuuajana valtuutetulle huoltajalle ilmoitetut, takuun antajan toteamat valmistus- ja raaka-aineviat sekä takuun piiriin kuuluvien vikojen aiheuttamat vauriot itse tuotteelle. Samoin takuuseen sisältyvät valtuutetun huoltajan korjauksen yhteydessä tuotteelle aiheuttamat vikat.

Mainitut vikat korjataan saattamalla tuote toimintakuntoon.

B. Takuuseen eivät sisälly vikat, jotka ovat aiheutuneet esim.

- tuotteen kuljetuksesta
- tuotteen käyttäjän huolimattomuudesta tai tuotteen ylikuormituksesta
- käyttöohjeiden, huollon tai hoidon laiminlyönnistä
- tuotteen käyttämisestä muuhun kuin takuun antajan tarkoittamaan käyttöön
- takuun antajasta riippumattomista olosuhteista kuten ylisuurista jännitevaihteluista (jännitevaihtelut saavat olla korkeintaan $\pm 10\%$), ukkosesta tai tulipalosta
- muiden kuin valtuutetun huoltajan suorittamista korjauksista, huollosta, rakennemuutoksista ja asennus- tai käyttöohjeiden vastaisesta tai muuten virheellisestä tuotteiden asennuksesta sekä sijoituksesta käyttöpaikalla

Takuuseen ei myöskään sisälly tuotteen toimintakunnon ja ulkonäön kannalta merkityksellisten vikojen kuten pintanaarmujen korjaaminen. Myöskään osat, joiden rikkoutumisvaara esim. huonon käsittelyn tai luonnonilman kulumisen takia on normaalia suurempi, kuten lasi-posiiliini- tekstiili- paperi- ja käsin liikuteltavat muoviosat, eivät kuulu takuuseen. Edelleen takuuseen eivät sisälly tuotteen normaali käyttöohjeessa esitetyt säädöt eikä käyttötapasäädöt.

Takuuajalle veloitukset

Valtuutettu huoltaja ei veloita asiasta takuun puitteissa korjatuista tai vaihdetuista osista, korjaustyöstä, tuotteen korjaamiseksi tarpeellisista kuljetuksista eikä matkakustannuksista.

Tällöin kuitenkin edellytetään, että

- vialliset osat luovutetaan valtuutetulle huoltajalle
- korjaukseen ryhdytään yleensä kolmen arkipäivän kuluessa normaalina työaikana. Kiireellisemmin tai muuna kuin normaalina työaikana suorittamista korjauksista on valtuutettu huoltaja oikeutettu veloittamaan lisäkustannukset asiakkaalta.
- Mahdollisesti terveydellistä vaaraa tai huomattavaa taloudellista vahinkoa aiheuttavat vikat korjataan kuitenkin lisäveloituksetta välittömästi.
- Asiakkaan on joko itse tuotava tai omalla kustannuksellaan toimitettava helposti kannettava tuote, kuten kotitalouspyörä, jolla on sille pienemmät tuotteet valtuutettuun huoltopesteseen. Korjauksen jälkeen on tällainen tuote asiakkaan valinnan mukaan joko hänen itsensä noudettava tai palautettava se hänen määräämäänsä kuljetustapaa käyttäen hänen kustannuksellaan.
- vaikeasti liikuteltavan tuotteen korjaamiseksi valtuutetun huoltajan katsomat tarpeelliset kuljetukset suoritetaan veloituksetta, huoltoautoa tai tavanomaista yleistä kulkuneuvoa (yleiseksi kulkuneuvoksi kuitenkin katsotaan kuuluvaan vesi- ilma- eikä lumikuluneuvoa) käyttäen.
- Mikäli lämpeä ei ole mahdollista, asiakkaalta veloitetaan lisäkustannukset.
- kiinteästi käyttöpaikalle asennetun tuotteen irrottamis- ja takaisinasennuskustannukset veloitetaan erikseen, sikäli kuin asennustapa on tavanomaisesta poikkeava.

Toimenpiteet vian ilmetessä

Vian ilmetessä takuuajana on asiakkaan iästä viivytyksettä, kuitenkin 14 päivän kuluessa ilmoitettava valtuutetulle huoltajalle. Tällöin on ilmoitettava mistä tuotteesta (tuotemalli, tyyppimerkintä takuukortista tai arvokilvestä) on kyse, vian laatu mahdollisimman tarkasti sekä olosuhteet, joissa vika on syntynyt. Ostohetkellä asianmukaisesti täytetty takuukortti tai vastaava on pyydettyä esitettävä.

Epäselvissä tapauksissa on asiakkaan aina korjauspyynnön yhteydessä syytä etukäteen neuvotella valtuutetun huoltajan kanssa takuun sisällöstä, mahdollisista korjausveloituksista sekä siitä, korjataanko tuote käyttöpaikalla vai huoltoliikkeenä. Samoin asiakkaan on syytä tiedustella, luuleeko hänen mahdollisesti itse ryhtyä joihinkin toimenpiteisiin tuotteesta ilmeneen vian johdosta.

Mikäli valtuutettu huoltaja ei ole ryhtynyt korjaamaan tuotetta yhden viikon kuluessa korjausta koskevan pyynnön esittämisestä, on tästä ilmoitettava suoraan Sähköliikkeiden Oy:lle, ellei valtuutetun huoltajan kanssa ole sovittu pitemmästä toimitusajasta.

Vastuun ja takuun rajoitukset

Tämä takuu on annettu edellyttäen, että tuote on normaalissa perheikäryössä sekä että käyttöohjeita noudatetaan huolellisesti. Mikäli tuote tulee muuhun kuin yhden perheen kotikäyttöön, on takuehdoista eriksen kirjallisesti sovittava takuun antajan kanssa.

Mikäli tuote viedään ulkomaille, noudatetaan takuunantajan ko. maassa voimassa olevia takuehtoja.

Takuun antajan vastuun on rajoitettu näiden takuehtojen mukaisesti eikä takuu siten kata sellaisia vahinkoja, jotka myyty tuote aiheuttaa toiselle esineelle tai henkilölle. Tämän takuun perusteella asiakas ei ole oikeutettu esittämään vaadituksia muille kuin takuun antajalle. Näihin takuehtoihin sisällymättömät muuten kuin takuun antajan suulliset lupaukset eivät sido takuun antajaa. Takuun voimassaolon edellytyksenä on myös, että takuun antajan laitteeseen ja takuukirjoihin merkittömiä valmistusnumeroita ei ole muutettu.

SÄHKÖLIIKKEIDEN OY SLO - Keskushuolto
SAHKOMETSA, PL 88/P.O. BOX 88, 01300 VANTAA 30, 90-8381, 12-4431 SLO SF

Island

Samkvæmt ekkimálum Félags Rættækjessala

Seljandi veitir kaupanda, EINSARS ABYRGD), frá tilgreindum afgreidslutima og er hún fölginn í vidgerð eða endurnýjun á hverjum tveimur hluta thess sem áfátt kann að vera, enda bendi líkur til thess að um framleiðslu eða efnisgalla sé að ræða. Abyrgdin nær til efnis og vinnulauna vegna hugsanlegra vidgerða, auk ferðakostnaðar (laun og akstur) vidgerðarmanns, allt að 15 km hvora leið, eða flutnings tækis sömu vegalengd sé tækið fyrirferðarmeira eða thyngja en svo, að kaupandi geti auðveldlega komið því sjálfur á verkstaði seljanda eða thess, sem hann visar til.

Kaupandi ber sjálfur kostnað af tilkynningu um bilun svo sem smáakostnað og annan slíkan. Sé bílur tæki utan byggðarlags seljanda, skal það borð undir hann, hvort senda skuli það til vidgerðar eða kveðja til næststaddan vidgerðarmann.

Skuli tækið sent, er minnt á naudsyn thess að nola góðar og vel merktar umbúðir, fara að fyrirmaelfum leidarvisis, thegar hann kveður á um sérstakan flutningsbúnað og möguleikana á að tryggja tækið gegn flutningaskemmdum. Ennfremur skal fylgja lýsing á bilun. Skuli kvæddur til vidgerðarmann, afgreidd seljandi varahluti til vidgerðarmannar á sinn kostnað gegn því að honum séu endursendir hinir góðlútu hluti, ef hann óskar. Vinnulaun og ferðakostnað vidgerðarmanns að ofangreindu marki (15 km) greiddir seljandi eftir sundurliðudum reikningi vidgerðarmanns, enda beri reikningurinn m.a. sér eftirtalin afreid.

1. Heiti tækis, gerð, númer og afgreidslutima, samkvæmt thessu skirteini.

2. Vidgerðardag og lýsing á framkvæmdri vidgerð.

3. Fullt nafn og heimilisfang vidgerðarmanns eða fyrirtækis thess sem vidgerðina annaðist.

Abyrgdin nær ekki til bílana, sem framleiðanda eða seljanda verður ekki um kennt, svo sem bílana, sem stafa af flutningi, rangri meðferð eða misnotkun, slaelegu viðhaldi, slýsni eða óhöppum, náttúruhamförum, truflunum á rafkerfi hússins eða veitunum o.s.frv.

Abyrgdin nær heldur ekki til óbeins tjóns vegna hugsanlegra galla á tækinu, en kaupanda er bent á möguleikana á að tryggja sig gegn slíku hjá tryggingartölu.

Skilyrði fyrir abyrgdinni eru almanna edis, svo sem að galli sé tilkynntur strax og hans kann að verða vart og að ekki hafi verið átt við tækið af adlum óvirkandi seljanda, nema í samráði við hann.

Bræðurnir Ormsson Ltd.

Lágmúla 9 · Postfach 867 · Reykjavík · Tel. 3 88 20

Norge

Garantibetingelser

1. Betingelsene gjelder for:

Disse betingelsene regulerer forbrukerkjøperens rettigheter overfor leverandere som er medlemmer av Norske Elektroleverandørers Landsforening, ved kjøp av nye elektriske husholdningsapparatér som blir brukt på normal måte i privat husholdning.

Mellom forbrukerkjøperen og selgeren/forhandleren av apparatet gjelder bestemmelsene i selvsavtalen og kjøpsloven.

2. Leverandørens garanti:

Leverandøren garanterer at det leverte produkt har den kvalitet og de egenskaper som er angitt i den enkelte leverandørens brosjyrer, annonser eller annet skriftlig salgsmateriale. Garantitiden løper i 2 år fra den dag produktet ble levert til kjøper.

3. Leverandørens rettigheter og plikter når feil eller mangler foreligger:

Leverandøren har så vel rett som plikt til å utbedre feil eller mangler som oppstår i garantitiden, slik det er bestemt i de følgende punkter.

I stedet for å utbedre feilen/mangelen, kan leverandøren velge å levere et annet produkt av samme art og type. Leverandørens rett til å utbedre en feil eller mangel gjelder forøvrig bare på de betingelser en kjøper må godta i henhold til kjøpslovens §49.

4. Kjøperens rettigheter når feil eller mangler foreligger:

Har ikke en feil eller mangel innen rimelig tid etter reklamasjon blitt utbedret i henhold til pkt. 3, kan kjøperen kreve prisavslag, omlevering, heving eller erstatning etter kjøpslovens regler.

Kjøperens rett til erstatning etter kjøpslovens §49, 5. ledd berøres ikke av denne bestemmelse.

5. Kjøperens plikt til å reklamere når feil eller mangler foreligger:

Kjøperen skal underrette selgeren eller leverandøren når han oppdager feil eller mangler ved produktet. Gjøres ikke det innen rimelig tid etter at feilen eller mangelen ble oppdaget, bortfaller leverandørens forpliktelser etter pkt. 3 og kjøperens rettigheter etter pkt. 4.

6. Leverandørens utbedring. Transport av produkter under utbedring:

Leverandøren kan velge mellom å reparere feilen eller mangelen hos kjøperen, på eget eller på anvist verksted, etter følgende regler:

a) Reparasjon/utbedring hos kjøper:

Kjøperen plikter å stille produktet til disposisjon for den som skal reparere det.

Leverandøren betaler reiseomkostningene for reparerer for inntil 40 km av hans reise fram til kjøperen og tilbake igjen. Dette gjelder dog bare hvis kjøperen kan nås med vanlige kommunikasjonsmidler, bør landfast eller er tilknyttet offentlig vei.

b) Reparasjon/utbedring på verksted:

Lettre, bærbare produkter som kjøperen uten vesentlige omkostninger eller utlærper kan hente og bringe, må han selv bringe til det utpekte verksted, eller sende det for egen regning og risiko.

Transport av tyngre produkter skal skje på rimeligste måte, og sendes for leverandørens regning og risiko.

Produktet skal være forsvarlig emballert.

7. Leverandørens erstatningsansvar:

Kjøperen har rett til erstatning for påviselige skader som på grunn av feil og mangler ved produktet påføres gjensander det er beregnet for å behandle, der dette følger av uttrykkelige rettsregler.

Kjøperen har ikke rett til erstatning for skade på annen eiendom enn den som er nevnt i første ledd eller for avansnap, så sant kjøperen ikke kan godtgjøre at skaden eller tapet skyldes en feil eller mangel ved produktet oppstått som følge av grov uaktsomhet fra leverandørens side. Leverandørens ansvar for personskader omfattes ikke av disse betingelser.

8. Hva leverandørens ansvar ikke omfatter:

Kjøperen kan ikke gjøre noe krav gjeldende mot leverandøren dersom feilen eller mangelen eller skaden er en følge av:

a) Installasjon som ikke er utført i overensstemmelse med EL-verkets og/eller vannverkets bestemmelser, eller

er i strid med leverandørens montasjeanvisning.

b) Mangelfullt vedlikehold eller behandling i strid med bruksanvisningen.

c) Inngrep eller reparasjon utført av personer som ikke er autoriserte reparatører av vedkommende produkt eller bruk av ikke-originale reservedeler.

d) Spanningsvariasjoner utover pluss/minus 10% av merkespenningen, lynnedslag, andre elektriske forstyrrelser, samt uregelmessigheter i vannforsyningen.

e) Korrosjon som følge av plassering i unormalt fuktig rom.

f) Vanlig slitasje, med mindre slitasjeskaden oppstår på deler som vanligvis skulle ha vært mer holdbare.

Disse bestemmelser gjelder gjeldende fra 1. november 1977, og gjelder apparater som er levert av leverandører tilsluttet NORSKE ELEKTROLEVERANDØRERS LANDSFØRENING, Drammensveien 30, Oslo 2.

AEG-TELEFUNKEN Norge A.S.

Dag Hammarskjolds vei 47 · Økern · Oslo 5 Tel. 02/1565 90

Sverige

Garanti EHL 74 – 1 ÅR

1. Tillämplighet Denna garanti gäller vid försäljning i nytt skick av neder angivna apparater enligt vid leveransen gällande specifikationer. Garanti gäller för koparen samt för den som gjort en lagligt förvärf från denne.

Garantin gäller med undantag för punkt 6, lättare elektriska hushållsapparater, värmedrives styrkylar, bordskallmaskin, bordsstrykmaskiner, dammsugare, golvsprutar, lokalkylar, bordskylar, vaskar, koksmaskiner, elektriska radiatorer med lös anslutning, rakapparater, toorkylare, kvartslampor.

Garanti gäller även med undantag för punkt 5, tyngre elektriska hushållsapparater, värmedrives kylskåp, fryskåp, frysfrysboxar, tvättmaskiner, centrifugor, toorkylare, toorkylskåp, andra strykmaskiner än bordsstrykmaskiner, andra kallmaskinlar än bordskallmaskinlar, diskmaskiner, frysboxar, bordskylar, bordskylar, inbyggdaugnar, koksfallter.

2. Säljarens ansvar Säljaren åtager sig att kostnadsfritt avhjälpa fel i apparaten, som föreligger vid leveransdagen i punkt 7 nedan anges vad som är fel.

Avhjälparet skall ske inom skalg tid från det att koparen framställt ansökan på grund av felet och ställt apparaten till säljarens förfogande (se närmare nedan punkterna 5 och 6 där även transportkostnad och transportkostnader regleras) Vad som är skalg tid skall bedömas med hänsyn till felets art och omfattning, svårigheten att fastställa felet, koparens behov av apparaten, tillgänglig reservdelar och tillgänglig verkstadskapacitet.

Säljaren ansvarar endast om koparen underlåter honom om felet inom skalg tid, normalt 14 dagar, från det att felet uppges, dock senast inom tolv månader från av koparen styrkt leveransdag.

3. Koparens rätt om fel ej behövs avhjälpt av säljaren Om fel, för vilket säljaren ansvarar, ej blivit avhjälpt av säljaren enligt punkt 2 ovan, får koparen göra vedrags på koparens ansvar, som motsvarar fel, kräva skalg ersättning för avhjälparet av felet eller, om felet ej är av ringa betydelse för koparen, hava kopet (för specialleverans se dock nedan punkt 4).

Avser felet inte apparatens väsentliga delar eller dess funktion, skall endast havas med avseende på den del av leveransen som inte kunnat tagas i avsett bruk. Den apparat eller den enhet av apparatens leverans som hänvisningen avser skall koparen återlämna till säljaren normalt skick. Här koparens väsentliga delar av apparaten skall hänvisningen avse, såsom variet, kräva skalg ersättning för avhjälparet av felet eller, om felet ej är av ringa betydelse för koparen, hava kopet (för specialleverans se dock nedan punkt 4).

Avser felet inte apparatens väsentliga delar eller dess funktion, skall endast havas med avseende på den del av leveransen som inte kunnat tagas i avsett bruk. Den apparat eller den enhet av apparatens leverans som hänvisningen avser skall koparen återlämna till säljaren normalt skick. Här koparens väsentliga delar av apparaten skall hänvisningen avse, såsom variet, kräva skalg ersättning för avhjälparet av felet eller, om felet ej är av ringa betydelse för koparen, hava kopet (för specialleverans se dock nedan punkt 4).

4. Begreppsnärhet om koparens återlämning vid specialleverans Koparen ej har kopat apparat som bestyrd utrustning av andra art eller anpassad för koparen eller speciellt anskaffad för denne, såvida säljaren erbjöd koparen skalg ersättning för felet samt det ej är uppenbart att apparaten ej kan användas för sitt ändamål.

5. Transportkostnad och transportkostnad för lättare apparater För avhjälparet av fel skall koparen lämna in apparaten till säljaren eller till denna anvisad verkstad. Apparaten kan också av koparen försändas till säljaren eller till i denna anvisad verkstad, men denna transport skall ske på koparens egen risk och bekostnad. Säljaren åtager sig att efter avhjälparet av felet på egen risk och bekostnad återlämna apparaten till koparens närmaste post- eller godstjänst inom Sverige.

6. Transportkostnader m m för tyngre apparater Säljaren ej välja mellan att avhjälpa felet hos koparen eller i reparationsverkstad inom det egna försäljningsområdet, normalt 15 kilometer, beaktar säljaren i detta fall restor och reskost för säljarens personal inom Sverige och i det senare fallet frakt inom Sverige till och från reparationsverkstaden.

Till och från platser, som ej utan svårighet kan nås med dagliga kommunikationsmedel, eller som saknar fast landförbindelse med allmän väg, skall på grund av tillkommande kostnader avseende restor och reskost för säljarens personal beaktas av koparen.

7. Fel Fel utgör enligt lagkravet en bedömning för tilläggande avvikelse från normal standard eller standard som följer av 7 och 8 §§ konsumentskyddslagen. Bristförlighet i sådan apparat som kräver service eller inrening efter leveransdagen är att anse som avvikelse från normal standard såvida den ej kvarstår efter denna service eller inrening. Sådan service eller inrening skall föreläsa inom skalg tid efter särskild anmälan av koparen.

Bristförlighet som uppkommit på grund av att apparaten ansetts mera intressant eller på annat sätt än som är vanligt i enskild hushåll, är ej heller att anse som fel.

Fel föreligger dock ej om säljaren gör sannolikt att apparaten blivit bristfällig på grund av olyckschance eller ålöst av omländighet som är att hänföra till koparen, såsom att apparaten ej vårdats eller brukats med normal försiktighet eller att tillräckliga åtgärder förelagts med apparaten eller på grund av normal förlustning eller försummat underhåll.

Säljaren ansvarar således ej om bristförlighet beror på att koparen ej följer bruksanvisningen, på obehörig ingrepp, på felaktig monterings utförd av annan än säljaren, på reparations utförd av reparatör som ej anvisats av säljaren, på elektriska spänningssvängningar, åsknedslag eller andra elektriska stormar i sammanhang med onormala variationer i vätnings- eller vattenkvalitet.

8. Ansvarsbegränsning Säljarens ansvar är begränsat till vad ovan angivits. Koparen kan ej göra gällande andra påföljder än som ovan angivits och har ej rätt till ersättning utöver vad som framgår av punkt 3, och därutöver ej rätt till ersättning för personskada, förmögenhetsskada eller skada på annan egendom än apparaten, såvida inte säljaren eller leverantören gjort sig skyldig till grov vårdslöshet.

9. Tvist Tvist som gäller tolkningen eller tillämpningen av dessa bestämmelser skall parterna i första hand försöka lösa genom överenskommelse. Om parterna ej enas, kan tvisten prövas av Allmänna Reklamationsnämnden i den mån ändret är av beskaffenhet att kunna behandlas av Nämnden.

Servicekontor Stockholm: Svelsarvägen 10, S-171 91 Solna, Tel. 08 - 9807 50

Göteborg: Silvermyrgatan 1, S-414 79 Göteborg, Tel. 031 - 41 66 00

Malmö: Nordenskiöldsgatan 11, S-210 80 Malmö, Tel. 040 - 711 40

Norrköping: Malmgatan 5, S-601 03 Norrköping, Tel. 011 - 10 66 40

Skellefteå: Stationsgatan 22, S-931 32 Skellefteå, Tel. 0910 - 53230

Serviceåtgärde EHL 77 – 3 ÅR

1. Tillämplighet Serviceåtgärde EHL 77 gäller vid försäljning i nytt skick av neder angivna tyngre hushållsapparater. Åtgärden gäller till förmån för koparen och konsument som senare gjort lagligt förvärf av apparat för enskilt bruk. Serviceåtgärde EHL 77 gäller under tre (3) år från av koparen styrkt ursprunglig leveransdag för apparaten.

Med tyngre elektriska hushållsapparater avses kyl- och fryshysterier, tvättmaskiner, centrifugor, toorkylare, toorkylskåp, andra strykmaskiner än bordsstrykmaskiner, andra kallmaskinlar än bordskallmaskinlar, diskmaskiner, frysboxar, bordskylar, bordskylar, inbyggdaugnar, koksfallter.

2. Leverantörens serviceåtgärde Serviceåtgärde EHL 77 innebär att leverantören – med undantag för de fall som anges nedan i p 3 – vid bristande funktion i apparat ersätter kostnader för arbete, material, besöks- och fraktkostnad i den mån kostnaderna för varje reparations utförande vid reparationsstället tillkommit självkostnaden inberäknat merverdeskatt och under tillämpning att reparations utföres av leverantören eller av serviceverkstad som anvisats av leverantören eller säljaren. Utöver självkostnaden för koparen betala den transportkostnad som anges nedan i p 7. Reparations utförd enligt serviceåtgärde EHL 77 omfattas av gällande EHL 74.

Serviceåtgärde EHL 77 gäller endast om koparen inom skalg tid, normalt 14 dagar, från det att bristande funktion i apparaten uppges, rekommenderas av leverantören eller säljaren. Koparen skall i normal fall anvisa på serviceverkstad som skall utföra reparationen och koparen skall därefter göra reparationsanmälan till denna verkstad.

Koparen rekommenderas att i första hand rekommendera hos leverantören för att undvika tidsutdrakt.

3. Begränsningar av leverantörens serviceåtgärde Serviceåtgärde EHL 77 omfattar ej kostnader för reparations utförande på grund av yttre åverkan, uppenbar användning av apparaten eller på grund av att apparat inte uppenbarligen använts på annat sätt än som är vanligt i enskild hushåll.

Serviceåtgärde EHL 77 omfattar inte heller kostnader för reparations utförande på grund av obehörig ingrepp, felaktig inmontering och/eller ej lagkravmässiga reparations utförd av annan än som anvisats av leverantören eller säljaren.

Serviceåtgärde EHL 77 begränsar ej koparens rättighet enligt Garanti EHL 74.

4. Tid för utförande av reparations Om annat ej avtalats skall reparations utföres inom tid som med hänsyn till reparationsens art, omfattning och utförande samt övriga omständigheter kan krävas av en omsorgsfull ranningskred. Denna tid skall räkna från det att koparen vant sig till i p 2 § ovan avsedd reparationsverkstad.

Följande ej reparations inom tid som anges i första stycket av koparens utgående – med hänsyn till den tid som förlutit – skalg inte för reparations utförande. Uffors reparations ej inom denna frist för koparen låta reparations utföres av annan faktman än den som anvisats av leverantören och av leverantören emhåll skalg ersättning för denna reparations med avdrag för övrigt i p 2 stycke 1 angiven självkost.

5. Koparens självkost Grundbeloppet för koparens självkost skall för basåret 1977 ej överstiga 200 kronor, varakt kostnaden gällande merverdeskatt. Grundbeloppet skall årsvis på 1 januari med början år 1978 indexberäknas efter samma grunder som basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Om ändring sker av merverdeskatten eller beräkningsgrunderna för denna skall självkost ömkas med utslagspunkt från för varje år gällande grundbelopp.

Koparen kan av säljaren få upplysning om det självkostbelopp som är tillämpligt vid aktuellt reparationsställe.

6. Betalning av självkost och transportkostnad Koparens självkost uttryckande av serviceåtgärde EHL 77 samt i transportkostnad som kan utgå enligt p 7 nedan skall av koparen betalas direkt till den verkstad som utför arbetet.

7. Transportkostnad Av leverantören eller säljaren anvisad verkstad ej välja mellan att utföra reparations hos koparen eller i reparationsverkstaden.

Koparen skall betala restor och restid för servicepersonal respektive bara merkostnader för transport av apparaten till och från platser som ligger utanför det försäljningsområdet, normalt 15 km från försäljningsstället eller från serviceverkstad som anvisats av säljaren eller leverantören.

Till och från platser, som ej utan svårighet kan nås med dagliga kommunikationsmedel eller som saknar fast landförbindelse med allmän väg, betalar koparen sådana merkostnader som uppkommer härigenom.

8. Ansvarsbegränsning Säljarens och leverantörens ansvar är begränsat till vad ovan angivits. Koparen har ej rätt till ersättning utöver vad som framgår av p 2. Koparen har således ej rätt till ersättning för personskada, förmögenhetsskada eller skada på annan egendom än apparaten, såvida inte säljaren eller leverantören gjort sig skyldig till grov vårdslöshet.

9. Tvist Tvist som gäller tolkningen eller tillämpningen av dessa bestämmelser skall parterna i första hand försöka lösa genom överenskommelse. Om parterna ej enas, kan tvisten prövas av Allmänna Reklamationsnämnden i den mån ändret är av beskaffenhet att kunna behandlas av Nämnden.

Servicekontor Stockholm: Svelsarvägen 10, S-171 91 Solna, Tel. 08 - 9807 50

Göteborg: Silvermyrgatan 1, S-414 79 Göteborg, Tel. 031 - 41 66 00

Malmö: Nordenskiöldsgatan 11, S-210 80 Malmö, Tel. 040 - 711 40

Norrköping: Malmgatan 5, S-601 03 Norrköping, Tel. 011 - 10 66 40

Skellefteå: Stationsgatan 22, S-931 32 Skellefteå, Tel. 0910 - 53230

PROTOKOL

Nedenstående myndigheder og organisationer har besluttet at anmode samtlige bilimportører/generalagenter i Norden om snarest at indføre forbedrede garantier mod rust- og lakska-der på personbiler i overensstemmelse med vedlagte "Nordisk antirustkodex for personbiler" samt at tilse, at de respek-tive nybilsforhandlere påtager sig samme forpligtelse.

København januar 1983

Forbrugerrådet

Forenede Danske Motorejere (FDM)

Helle Munch-Petersen
Sekretariatschef

A.M.Bøll
Adm. direktør

Helsingfors januar 1983

Kuluttajaneuvosto
(Konsumenterådet)

Autoliitto
(Automobilförbundet)

Pirjo Ala-Kapee
Ordförande

Heimo Jaakkola
Verkställande direktör

Pirkko Raunemaa
Generalsekreterare

Elinkeiohallitus
(Näringsstyrelsen)

Seppo Rautio
Generaldirektör

Reykjavík janúar 1983

Verðlagsstofnun (Prisdirektoratet)	Félag íslenskra bifreiðaeigenda (FIB) (Foreningen av ísländska Motorägare)
---------------------------------------	---

Sigríður Haraldsdóttir Afdelningssjef	Hafsteinn Vilhelmsson Verkställande direktör
--	---

Oslo janúar 1983

Forbrukerrådet	Norges Automobil Forbund (NAF)
----------------	--------------------------------

Björn Gulbrandsen Direktör	Erling Storrusten Direktör
-------------------------------	-------------------------------

Motorförrernes Avholdsforbund (MA)

Gunnar Apeland
Direktör

Stockholm janúar 1983

Konsumentverket	Motormännens Riksförbund (M)/ Kungl. Automobil Klubben (KAK)
-----------------	---

Nils Ringstedt Tf generaldirektör	Sven Gustafsson Verkställande direktör
--------------------------------------	---

Motorförarnas
Helnykterhetsförbund (MHF)

Valeri Surell
Verkställande direktör

NORDISK ANTIRUSTKODEX FOR PERSONBILERIndledning.Baggrund.

Forskellige undersøgelser i de senere år har påvist betydelige problemer med rust på personbiler. Rusten medfører årligt store omkostninger for den enkelte bilejer. Meget tyder på, at rusten i mange tilfælde er den vigtigste og udslagsgivende årsag til, at biler skrottes før tiden. For bilejeren har dette betydelige økonomiske konsekvenser, ligesom bilernes gennemsnitlige levetid har samfundsøkonomisk betydning.

Rustskader på visse af bilens komponenter indebærer endvidere en betydelig risiko set ud fra et trafikikkerhedssynspunkt. Rustskader kan være årsag både til, at der sker ulykker, og at skaden bliver mere omfattende, end det ellers ville have været tilfældet.

Bilejerens rettigheder idag.

De nordiske landes lovgivning giver for nærværende bilkøberne utilstrækkelig beskyttelse mod tab som følge af rustangreb. Rustskaderne viser sig sædvanligvis først efter, at de lovmæssige muligheder for at reklamere er gået tabt.

Erfaringerne fra eksisterende rustbeskyttelsesgarantier er varierende. Ansvar for opståede rustskader påhviler nogle gange billeverandøren og andre gange et rustbeskyttelsesfirma. En af betingelserne i sidstnævntes såkaldte garantier er, at bilejeren leverer bilen til efterkontrol og/eller efterbehandling på egen bekostning. Ansvar for de forebyggende foranstaltninger er da kommet til at hvile tungere på bilejeren end på bilproducenten. Spørgsmålet om, hvem der indestår for garantien og garantiernes vilkår har skabt forvirring blandt bilejerne, som heller ikke har kunnet afgøre, om udførte rustbeskyttelsesbehandlinger har haft den tilsigtede virkning. Denne situation har medført, at mange biler ikke har fået den nødvendige rustbeskyttelse, hvilket har bidraget til de øgede problemer.

Korrosion på personbiler.

Der er en mængde faktorer, som i forskellig udstrækning påvirker fremkomsten af korrosion på personbiler. De vigtigste er:

- a) Bilens konstruktion og produktionsprocessen
- b) Miljøet, d.v.s. luftfugtighed og forurening, incl. vejsalt
- c) Vedligeholdelse og anvendelse af bilen.

Hvis producenten under konstruktions- og produktionsprocessen ikke har taget tilstrækkeligt hensyn til køretøjets modstandskraft mod korrosionsangreb, vil bilejerens muligheder for at forhindre fremtidige korrosionsangreb i praksis være meget begrænsede. Det er således helt klart, at producentens indsats er af afgørende betydning i denne sammenhæng.

Udstødningssystemet.

Udstødningssystemet udgør en af de dårligst konstruerede komponenter på dagens personbiler, i det mindste hvad angår holdbarhed mod korrosion. Den i de senere år mere udbredte anvendelse af aluminiserede udstødningssystemer har ganske vist øget den gennemsnitlige levetid, men slet ikke i den udstrækning, bilejere i Norden har ret til at forvente sig. I en bils normale levetid må udstødningssystemet således udskiftes helt eller delvis ca. 5-8 gange.

Ved udarbejdelsen af den foreliggende antirustkodex for personbiler er den nævnte situation fundet yderst utilfredsstillende. Bilproducenterne bør give spørgsmålet om bedre og mere holdbare udstødningssystemer en meget høj prioritet i forbindelse med den almindelige produktudvikling.

Den nordiske antirustkodex tager i første række sigte på at tilvejebringe forbedrede garantier mod korrosion. Sådanne garantier bør kunne tilbydes på markedet selv på kort sigt, d.v.s. uden at den respektive bilmodel er nået at blive udviklet, ved at garantigiveren påtager sig ansvaret og omkostningerne for eventuelle nødvendige, kompletterende rust-

beskyttelsesbehandlinger. Grundidéen i denne kodex er dog selvfølgelig at virke som incitament og tilskyndelse til en udvikling af bedre og mere korrosionsbestandige personbiler i fremtiden. Eftersom krav om mere korrosionsmodstandsdygtige udstødningssystemer kræver en direkte omstilling af produktionen - bl.a. andet materialevalg - kan dette kræve en noget længere omstillingstid for visse bilproducenter. Der bør derfor i en kortere overgangsperiode findes mulighed for at undtage udstødningssystemet fra garantien.

Konklusioner.

På baggrund af ovenstående anmodes samtlige bilimportører/generalagenter på de nordiske markeder om snarest at arbejde for, at der indføres forbedrede garantier for rust- og lak-skader i overensstemmelse med indholdet i denne nordiske antirustkodex for personbiler.

Udviklingen inden for dette område inklusive produktudviklingen af udstødningssystemer vil blive holdt under opsyn og forbrugerne vil blive holdt informerede om, i hvilken udstrækning de opstillede krav opfyldes. Skulle udviklingen ikke inden for en rimelig tid gå i den ønskede retning, må yderligere foranstaltninger overvejes.

NORDISK ANTIRUSTKODEX FOR PERSONBILERPunkt 1.Generelt.

Bilimportøren/generalagenten forpligter sig til at påtage sig garanti over for køberen i overensstemmelse med indholdet af denne kodex og at påse, at nybilsforhandleren påtager sig samme forpligtelse.

Bilimportør/generalagent eller nybilforhandler kan ikke påberåbe sig, at han opfylder kravene i den nordiske anti-rustkodex, hvis hans garanti er mindre omfattende eller pålægger bilejeren større forpligtelser end hvad, der følger af bestemmelserne i denne kodex.

Punkt 2.Omfang.

Denne kodex gælder nye personbiler, som førstegangsregistreres i Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige.

Punkt 3.Overfladekorrosion/lakskader.

Garantigiveren har i mindst 3 år fra leveringsdatoen ansvaret for overfladekorrosion og lakskader, som kan føres tilbage til konstruktions-, materiale- eller produktionsfejl, og som viser sig i den nævnte periode.

Ved overfladekorrosion forstås korrosion, som angriber nogen af karosseriets lakerede flader eller bilens forkromede flader/blankdele, uden at der opstår gennemrustning/perforering.

Ved lakskader forstås fejl eller skader, som kan føre til nævnte korrosionsangreb, eller som viser sig i form af misfarvning, blæredannelse eller lignende.

Punkt 4.Korrosionsskader.

Garantigiveren har i mindst 6 år fra leveringsdatoen ansvaret

ret for skader på grund af gennemrustning/perforering på bilen, som viser sig indenfor nævnte periode.

I samme periode har garantigiveren også ansvaret for korrosionsskader, som svækker bilen på en sådan måde, at normale krav til sikkerhed/funktion ikke opfyldes.

Punkt 5.

Fejl og mangler i korrosionsbeskyttelsen.

Garantigiveren har ansvaret for, at bilens korrosionsbeskyttelse vedligeholdes i garantiperioden i en sådan stand, som bilejeren med rimelighed kan forvente, selv om nogen af skaderne nævnt i punkt 3 og 4 ikke er opstået.

Punkt 6.

Eftersyn.

Garantigiveren kan højst kræve at efterse bilen hver 12. måned i garantiperioden. Det påhviler garantigiveren i garantibeviset eller lignende tydeligt at oplyse om tidspunkter for eftersyn samt mødefrister.

Endvidere gælder følgende:

- a) Eftersynet skal være gratis for bilejeren.
- b) Eftersynet må ikke indebære krav fra garantigiveren om samtidig vedligeholdelsesservice eller lignende.
- c) Garantigiveren skal skriftlig gøre bilejeren opmærksom på skader, fejl og mangler i køretøjets korrosionsbeskyttelse, som opdages ved eftersyn, og for hvilke bilejeren har ansvaret.
- d) Det påhviler garantigiveren i forbindelse med eftersyn at give bilejeren bevis på, at eftersyn er udført.
- e) Udeblivelse fra eftersyn medfører ikke, at garantien ophører, hvis det sandsynliggøres, at senere opstået skade ikke skyldes det manglende eftersyn.

Punkt 7.Reparationer.

Skader, fejl og mangler i bilens korrosionsbeskyttelse, for hvilke garantigiveren har ansvaret i henhold til punkterne 3, 4 og 5, skal udbedres af denne, eller af den, han anviser, uden omkostninger for bilejeren.

Skader, fejl og mangler i bilens korrosionsbeskyttelse, for hvilke garantigiveren ikke har ansvaret, skal bilejeren lade udbedre på fagmæssig måde og ifølge garantigiverens rimelige anvisninger.

Garantien løber uforandret i begge disse tilfælde.

Punkt 8.Information om vedligeholdelse m.m.

Det påhviler garantigiveren at give bilejeren generel information om vedligeholdelse og pleje af bilen. Informationen skal også indeholde anbefalinger om passende supplerende korrosionsbeskyttelse efter garantiperiodens udløb, således at der opnås optimal beskyttelse mod korrosionsskader.

Den bilejer, som af en eller anden grund ønsker at give bilen yderligere korrosionsbeskyttelse allerede i garantiperioden, skal have ret hertil, uden at garantien ophører. Bilejeren har i så fald ret til information fra garantigiveren om, hvilke korrosionsbeskyttelsesmetoder/midler, som vil være hensigtsmæssige at anvende.

Punkt 9.Reklamationer.

Det påhviler bilejeren inden rimelig tid, efter at garantiskader er blevet opdaget eller burde være opdaget, at reklamere til garantigiveren.

Punkt 10.Begrænsninger i garantiansvaret.

Garantigiveren har ikke ansvar for skader, som han kan bevise er forårsaget af bilejeren gennem dennes åbenbare forsømmelse.

Punkt 11.

Ejerskifte.

Garantien gælder også i de tilfælde, hvor der sker ejerskifte i garantiperioden.

Punkt 12.

Tvister.

Eventuelle tvister mellem garantigiveren og bilejeren løses efter gældende ret i det land, hvor bilen er førstegangsregistreret.

D

LOVTEKSTER M.V.

MARKEDSFØRINGSLOVEN

LOV OM MARKEDSFØRING NR. 297 AF 14. JUNI 1974

SOM ÆNDRET VED LOV NR. 252 AF 8. JUNI 1977

KAPITEL 1

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Loven gælder i privat erhvervsvirksomhed og offentlig virksomhed, som kan sidestilles hermed. Der må i sådan virksomhed ikke foretages handlinger, som strider mod god markedsføringskik.

§ 2. Der må ikke anvendes urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser, som er egnet til at påvirke efterspørgsel eller udbud af varer, fast ejendom og andre formuegoder samt arbejds- og tjenesteydelser.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder også angivelser, der på grund af deres form, eller fordi de angår uvedkommende forhold, er utilbørlige over for andre erhvervsdrivende eller forbrugere.

Stk. 3. Der må ikke anvendes vildledende fremgangsmåder af lignende betydning for efterspørgsel og udbud som angivet i stk. 1 eller fremgangsmåder af tilsvarende betydning, såfremt de på grund af deres særlige form, eller fordi de inddrager uvedkommende forhold, er

utilbørlige over for andre erhvervsdrivende eller forbrugere.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder også anvendelse på foreninger og sammenslutninger, der varetager erhvervsdrivendes eller forbrugeres interesser, samt på institutioner, der har til særlig opgave at foretage forbrugerundersøgelser af varer med henblik på offentliggørelse af undersøgelsesresultaterne.

§ 3. Ved tilbuds afgivelse, ved indgåelse af aftale eller efter omstændighederne på leverings-tidspunktet skal der gives en efter formuetogets eller ydelsens art forsvarlig vejledning, når denne er af betydning for bedømmelsen af godsets eller ydelsens karakter eller egenskaber, herunder især brugsegenskaber, holdbarhed, farlighed og vedligeholdelsesmulighed.

§ 4. Erklæring om ydelse af garanti eller lignende må kun anvendes, såfremt erklæringen giver modtageren en bedre retsstilling end den, han har efter lovgivningen.

• • • • •

AFTALELOVEN

LOV OM AFTALER OG ANDRE RETSHANDLER

PA FORMUERETTENS OMRADE,

NR. 242 AF 8. MAJ 1917

SOM ÆNDRET VED LOV NR. 250 AF 26. JUNI 1975

§ 36. En aftale kan tilsidesættes helt eller delvis, hvis det vil være urimeligt eller i strid med rettelig handlemåde at gøre den gældende. Det samme gælder andre retshandler.

Ved afgørelsen efter stk. 1 tages hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder.

KØBELOVEN

LOV OM KØB, NR. 102 AF 6. APRIL 1906 MED SENERE ÆNDRINGER

Almindelige bestemmelser

§ 1. Denne lovs bestemmelser kommer kun til anvendelse, for så vidt ikke andet er udtrykkelig aftalt eller må anses for indeholdt i aftalen eller følger af handelsbrug eller anden sædvane.

1 forbrugerkøb, jfr. § 4 a, kan § 4 a, § 42, stk. 1, § 43, stk. 1 og 2, §§ 44, 47, 50, 55-58, 74 og 75, § 76, stk. 1, nr. 1 og 2, og stk. 2, §§ 77-79, § 80, stk. 1, og §§ 81-86 dog ikke fraviges til skade for køberen.

§ 1 a. Loven gælder for alle køb, bortset fra køb af fast ejendom.

§§ 72-86 gælder dog kun i forbrugerkøb.

§§ 5, 10 og 11, § 17, stk. 2, § 42, stk. 2, §§ 48, 49 og 52-54 gælder ikke i forbrugerkøb.

§ 2. Bestilling af genstande, som først skal tilvirkes, anses i denne lov som køb, såfremt det for tilvirkningen fornødne stof skal ydes af den, der har påtaget sig tilvirkningen. Loven gælder dog ikke for opførelse af bygning eller andet anlæg på fast ejendom.

Hvad der i denne lov er bestemt om køb, finder tilsvarende anvendelse på bytte.

§ 3. Ved køb af genstande, bestemte efter art, forstås i denne lov ikke alene køb af en vis mængde af en angivet art genstande, men også køb af en vis mængde af et angivet parti.

§ 4. Ved handelskøb forstås i denne lov køb, som indgås mellem handlende i eller for deres drift.

Som handlende anses herved enhver, der gør sig til bedrift af afhænde dertil indkøbte varer, at drive vekselser eller bankforeretning, forsikringsvirksomhed, kommissionshandel, forlagsvirksomhed, apotek, beværtning, håndværk eller fabrik, at overtage udførelse af bygnings- eller anlægsarbejder eller at befordre personer, gods eller meddelelser. Dog anses ikke som handlende den, som uden anden medhjælp end sin ægtefælle, sine børn under 15 år og sit hystyende driver beværtning, håndværk, befordringsvirksomhed eller sådan ringe handel, hvortil ikke kræves særlig adkomst, eller hvortil borgerskab udstedes uden betaling.

§ 4 a. Ved forbrugerkøb forstås et køb, som en køber (forbruger) foretager hos en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv, når det købt hovedsagelig er bestemt til ikke-erhvervsmæssig anvendelse for køberen, og sælgeren vidste eller burde vide dette. Sælgeren har bevisbyrden for, at købet ikke er et forbrugerkøb.

Som forbrugerkøb anses under i øvrigt samme betingelser som nævnt i stk. 1 endvidere køb fra ikke-erhvervsdrivende, hvis aftalen om køb er indgået eller formidlet for sælgeren af en erhvervsdrivende.

• • • • •

Om mangler ved salgsgenstanden.

§ 42. Angår købet en bestemt genstand, og lider denne af en mangel, kan køberen hæve købet eller kræve et forholdsmæssigt afslag i købesummen. Må manglen anses som uvæsentlig, er køberen dog ikke berettiget til at hæve købet, medmindre sælgeren har handlet svigagtigt.

Såvæde genstanden ved køkets afslutning egenskaber, som må anses tilsikrede, eller er manglen efter køkets indgåelse forårsaget ved sælgerens forsømmelse, eller har sælgeren handlet svigagtigt, kan køberen kræve skadeserstatning.

§ 43. Ved køb af genstande, bestemte efter art, kan køberen, såfremt den leverede genstand lider af en mangel, hæve købet eller kræve omlevering eller fordrø et forholdsmæssigt afslag i købesummen.

Må manglen anses som uvæsentlig, kan købet dog ikke hæves eller omlevering fordrø, medmindre sælgeren har handlet svigagtigt eller har kendt manglen på et sådant tidspunkt, at han uden urimelig opofrelse havde kunnet skaffe mangelfri genstand.

Sælgeren er, selv om han er uden skyld, pligtig at betale skadeserstatning, dog således at bestemmelse i § 24 finder tilsvarende anvendelse.

§ 44. Ved afgørelsen af, om salgsgenstanden lider af en mangel, bliver, for så vidt manglen ikke er hidført ved sælgerens forsømmelse, det tidspunkt at tage i betragtning, da færen gik over på køberen.

• • • • •

§ 49. Tilbyder sælgeren at afhjælpe en mangel eller at foretage omlevering, må køberen dermed lade sig nøje, hvis det kan ske inden udløbet af den tid, da han er pligtig at afvente levering (jfr. § 21), og det åbenbart ikke kan medføre omkostning eller ulempe for ham.

Køberens ret til erstatning berøres ikke af denne bestemmelse.

• • • • •

§ 54. Har køberen ikke inden et år efter genstandens overgivelse til ham meddelt sælgeren, at han vil påberåbe sig en mangel, kan han ikke senere gøre den gældende, medmindre sælgeren har påtaget sig at indstø for genstanden i længere tid eller har handlet svigagtigt.

• • • • •

Om meddelelser efter denne lov.

§ 61. Er sådan meddelelse fra køberen, som omhandles i §§ 6, 26, 27, 52 og 54, indleveret til befordring med telegraf eller post, eller hvor andet forsvarligt befordringsmiddel benyttes, afgivet til befordring dermed, medfører det ikke tab af ret for afsenderen, at meddelelsen forsinkes eller ikke kommer frem.

Det samme gælder om de meddelelser fra sælgeren, som omhandles i §§ 31 og 32.

• • • • •

Forbrugerkøb

Købesummen

§ 72. Fremgår prisen eller dens fastsættelse ikke af aftalen eller forholdene i øvrigt, skal køberen betale, hvad der under hensyn til salgsgenstandens art og beskaffenhed, gangs pris ved aftalens indgåelse samt omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt.

Leveringsstedet

§ 73. Skal sælgeren sende salgsgenstanden, anses levering for sket, når genstanden er kommet i køberens besiddelse.

Forsinkelse m. v.

§ 74. Leveres salgsgenstanden ikke i rette tid, og skyldes dette ikke køberen eller en omstændighed, som han bærer risikoen for, foreligger der forsinkelse.

Stk. 2. I tilfælde af forsinkelse kan køberen hæve købet, såfremt forsinkelsen er af væsentlig betydning for ham og sælgeren måtte forudsætte dette. Det samme gælder, hvis sælgeren ikke efter påkrav leverer salgsgenstanden inden udløbet af en rimelig frist, som køberen har fastsat, eller, hvis der ikke er fastsat en sådan frist, inden rimelig tid.

§ 75. Har sælgeren på grundlag af et forbehold i aftalen udsendt leveringstiden, kan køberen hæve købet, hvis sælgeren ikke efter påkrav leverer salgsgenstanden inden udløbet af en rimelig frist, som køberen har fastsat, eller, hvis der ikke er fastsat en sådan frist, inden rimelig tid.

Mangler

§ 76. Der foreligger en mangel ved salgsgenstanden, hvis:

- 1) genstanden ikke svarer til den betegnelse, hvorunder den er solgt, eller sælgeren i øvrigt ved købs afslutning har givet urigtige eller villledende oplysninger, der kan antages at have haft betydning for køberens bedømmelse af genstanden.
- 2) sælgeren eller et tidligere sælges har givet oplysninger som nævnt i nr. 1 på varens indpakning, i annoncer eller i andre meddelelser, der er beregnet til at komme til almenhedens eller køberens kundskab,
- 3) sælgeren har forsomt at give køberen oplysning om forhold, der har haft betydning for køberens bedømmelse af genstanden, og som sælgeren kendte eller burde kende, eller
- 4) genstanden i øvrigt er af anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være.

Stk. 2. Køberen kan ikke påberåbe sig en urigtig eller villledende oplysning, der senest ved indgåelsen af aftalen om købet er rettet.

§ 77. Selv om salgsgenstanden er solgt, som den er og forefindes eller med tilsvarende forbehold, kan køberen i de tilfælde, der er nævnt i § 76, stk. 1, nr. 1-3, påberåbe sig, at genstanden lider af en mangel. Det samme gælder, hvis genstanden er i væsentlig ringere stand, end køberen under hensyn til prisen og omstændighederne i øvrigt havde grund til at regne med.

Stk. 2. Brugte genstande, som sælges på auktion, anses for solgt, som de er og forefindes.

Afhjælpning af mangler m. v.

§ 78. Lider salgsgenstanden af en mangel, kan køberen hæve købet eller kræve et forholdsmaessigt afslag i købssummen eller omlevering efter reglerne i § 42, stk. 1, eller § 43, stk. 1 og 2. Køberen kan endvidere forlange, at sælgeren afhjælper mangelen, medmindre dette vil forvoldes sælgeren uforholdsmæssig omkostning eller væsentlig ulempe. Ved artsbestemte kob kan sælgeren opfylde sin afhjælpningspligt ved at foretage omlevering.

Stk. 2. Køberen kan holde købssummen tilbage, indtil krav om afhjælpning er opfyldt. Må manglen anses som uvæsentlig, kan køberen dog ikke tilbageholde et beløb, som åbenbart overstiger, hvad det vil koste at afhjælpe mangelen.

Stk. 3. Har køberen fremsat påkrav om afhjælpning efter stk. 1, og opfylder sælgeren ikke dette inden rimelig tid, kan køberen hæve

købet eller, ved artsbestemte kob, kræve omlevering. Køberen kan endvidere lade mangelen afhjælpe for sælgerens regning, for så vidt dette kan ske uden uforholdsmæssige omkostninger.

§ 79. Giver køberen meddelelse om en mangel, og tilbyder sælgeren at afhjælpe den eller at foretage omlevering, kan køberen ikke hæve købet eller kræve et forholdsmaessigt afslag i købssummen eller, ved tilbud om afhjælpning, omlevering. Dette gælder dog kun, hvis afhjælpning eller omlevering sker inden rimelig tid og uden omkostninger eller væsentlig ulempe for køberen.

Erstatning for mangler

§ 80. Lider køberen tab som følge af en mangel, kan han kræve skadeserstatning, hvis:

- 1) sælgeren har handlet i strid med almindelig haderlighed,
- 2) sælgeren har givet køberen villledende oplysninger, som han ikke havde føje til at anse for korrekte,
- 3) sælgeren har forsomt at give køberen oplysning om en mangel, som han kendte eller burde kende,
- 4) genstanden savner egenskaber, som må anses tilskude, eller
- 5) mangelen efter købs indgåelse er forårsaget ved sælgerens forsomelse.

Stk. 2. Ved kob af genstande bestemt efter art kan køberen endvidere kræve skadeserstatning efter § 43, stk. 3.

Reklamation over mangler

§ 81. Vil køberen påberåbe sig en mangel, skal han give sælgeren meddelelse herom inden rimelig tid, efter at han har eller burde have opdaget mangelen. I modsat fald taber han retten til at påberåbe sig mangelen.

§ 82. § 81 gælder ikke, hvis sælgeren har handlet i strid med almindelig haderlighed eller groft uagtsomt.

§ 83. Har køberen ikke inden et år efter salgsgenstandens overgivelse til ham meddelt sælgeren, at han vil påberåbe sig en mangel, kan han ikke senere gøre den gældende, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet i strid med almindelig haderlighed.

§ 84. Meddelelser efter §§ 81 og 83 kan også gives til en producent eller en anden erhvervsdrivende, der i forbindelse med købet har påtaget sig at afhjælpe eventuelle mangler ved salgsgenstanden. I de kob, der er nævnt i § 4 a, stk. 2, kan meddelelserne endvidere gives til den erhvervsdrivende, der har indgået eller formidlet aftalen om købet for sælgeren.

§ 85. Vil køberen påberåbe sig en mangel over for en producent eller en anden erhvervsdrivende, der i forbindelse med købet har påtaget sig at afhjælpe eventuelle mangler, skal han give sælgeren eller den anden erhvervsdrivende meddelelse herom inden rimelig tid, efter at han har eller burde have opdaget mangelen. I modsat fald taber han retten til at påberåbe sig mangelen.

§ 86. § 61, stk. 1, gælder også for de i §§ 81 og 83-85 nævnte meddelelser fra køberen.

Konsumentskyddslag.

Given i Helsingfors den 20 januari 1978.
(38/1978.)

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Denna lag gäller utbud, försäljning och annan marknadsföring av konsumtionsnyttigheter från näringsidkare till konsumenterna. Lagen tillämpas även då näringsidkare förmedlar nyttigheter till konsumenterna.

Denna lag gäller icke lagstadgade försäkringar eller arbetssta-
res grupplivförsäkring eller motsvarande av kommunala pensions-
anstalten beviljad förmån.

2 §.

Vad i denna lag stadgas om köp skall även tillämpas på byte.

3 §.

Med konsumtionsnyttighet avses i denna lag sådana varor och tjänster, som utbjudes eller i väsentlig omfattning användes för enskild konsumtion.

4 §.

Såsom konsument betraktas i denna lag person, som anskaffar konsumtionsnyttigheter huvudsakligen för sitt personliga bruk eller för att användas i hans privata hushåll.

5 §.

Med näringsidkare avses i denna lag fysisk person eller privat eller offentlig juridisk person, som yrkesmässigt håller till salu, säljer eller eljest mot vederlag överläter konsumtionsnyttigheter.

2 kap.

Reglering av marknadsföringen.

1 §.

Vid marknadsföring får icke användas förfarande, som strider mot god sed eller eljest är otillbörligt mot konsumenterna.

Marknadsföring, vari ej ingår uppgifter, som är av behovet på-
kallade med hänsyn till konsumenternas hälsa eller ekonomiska
trygghet, skall alltid anses otillbörligt.

2 §.

Vid marknadsföring får ej lämnas osanna eller vilseledande uppgifter.

• • • • •

6 §.

Genom förordning kan utfärdas erforderliga stadganden:

1) om bifogandet av produktmärkning och bruksanvisningar till konsumtionsnyttigheter samt om lämnande av andra uppgifter, som rör konsumtionsnyttighetens kvalitet, egenskaper och användning, vid marknadsföring;

2) om uppgivandet vid marknadsföring av konsumtionsnyttig-
heter pris och kreditvillkor samt övriga avtalsvillkor; samt

3) om anordnandet av sådana tävlingar för allmänheten, som ansluter sig till marknadsföring, samt om högsta tillåtna belopp för tilldelade pris eller gratisförmåner vid marknadsföring.

• • • • •

3 kap.

Reglering av avtalsvillkor.

1 §.

Näringsidkare får ej vid utbud av konsumtionsnyttigheter an-
vända avtalsvillkor, som med beaktande av priset för konsum-
tionsnyttighet och av övriga på saken verkande omständigheter
bör anses som oskäligt mot konsumenterna.

• • • • •

4 kap.

Jämkning av avtal rörande konsumtionsnyttighet.

1 §.

Är pris, vilket grundat sig på avtal som avses i denna lag, oskäligt med hänsyn till konsumtionsnyttighetens kvalitet och den allmänna prisnivån, kan det jämkas. Är annat avtalsvillkor i sådant avtal oskäligt mot konsumenten, kan det jämkas eller läm-
nas utan avseende.

Har i 1 mom. avsett avtalsvillkor sådan betydelse för avtalsför-
hållandet, att det icke skäligen kan fördras att avtalet, sedan vill-
koret jämkats, förblir i kraft i övrigt oförändrat, kan avtalet även
i annat hänseende jämkas om det icke helt skall förfalla.

5 kap.

Om ansvar vid köp av konsumtionsvara.

1 §.

Föreligger fel i vara eller dröjsmål med säljarens fullgörande,
tillämpas vad som nedan stadgas om säljares och annan persons
ansvar.

Vad i detta kapitel är stadgat om fel i vara gäller även, om
varan icke av annan orsak är sådan som köpare i allmänhet har
skäl att förmoda vid köp av sådan vara eller försåvitt om varan el-
ler om dess användning vid marknadsföring av den i Finland till
allmänheten lämnats oriktiga eller vilseledande uppgifter, vilka
kan förmodas ha inverkat på köper, likväl ej om säljaren på veder-
börligt sätt rättat uppgifterna eller om köparen eljest visas ha haft
de riktiga uppgifterna.

2 §.

När fel föreligger i vara, har köparen rätt att kräva felfri vara i
stället för den tidigare varan eller att kräva prisnedsättning. Kö-
paren har rätt att häva köpet, då annan påföljd med hänsyn till
omständigheterna ej kan anses skälig för köparen.

Om säljaren emellertid sedan köparen anmält felet erbjuder
sig att på egen bekostnad utan dröjsmål avhjälpa felet, skall kö-
paren bereda säljaren tillfälle därtill, såvitt avhjälpanDET av felet
kan ske utan att varans värde nedgår eller utan väsentlig olägen-
het för köparen.

3 §.

Har säljaren eller någon annan för hans räkning skriftligen för-
bundit sig att på egen bekostnad ombesörja avhjälpanDET av fel i
vara och har felet ej vederbörligen avhjälpas inom skälig tid efter

det köparen anmält felet, har köparen, om icke säljaren lämnat felfri vara i stället för den tidigare varan, rätt att kräva ersättning för att han hos annan låter avhjälpa felet eller att kräva prisnedsättning eller att häva köpet.

4 §.

Överensstämmer ej vara med stadganden eller bestämmelser, som meddelats till skydd för hälsan, eller är vara så bristfällig eller eljest till sin kvalitet sådan, att den ej kan användas på äsyftat sätt utan att köparens eller annan persons hälsa äventyras, har köparen rätt att häva köpet, utan hinder av vad i 2 § om utövande av hävningsrätt är stadgat.

5 §.

Har säljaren eller någon annan för hans räkning genom att i köpet lämna köparen garanti eller eljest förbundit sig att svara för varans kvalitet, skall fel i vara anses föreligga, om varan avviker från vad som uppgivits i utfästelsen och om säljaren icke visar att detta beror på omständighet, som bör tillräknas köparen, eller som har föranletts av olyckshändelse som varan blivit utsatt för efter överlåtelsen.

6 §.

Har överenskommelse träffats om att vara säljes i befintligt skick eller på motsvarande villkor, skall fel i vara likväl anses föreligga, ifall varan icke överensstämmer med de uppgifter som lämnats köparen eller ifall säljaren underlåtit att upplysa köparen om sådana omständigheter beträffande varan, som han kände till och som var av väsentlig betydelse för köpets ingående. Fel i vara skall jämväl anses föreligga, om varan med beaktande av köpeskillingen och andra omständigheter eljest är väsentligt sämre än vad köparen haft skal att förmoda.

7 §.

Har vara icke avlämnats vid köpsluset, skall säljaren avlämna varan vid avtalad tid, eller ifall härom icke har avtalats, inom skälig tid efter ingäendet av köpet.

8 §.

Fördröjes säljarens fullgörande av orsak, som ej beror av omständighet för vilken köparen ansvarar, får köparen häva köpet, om icke säljaren avlämnar varan inom en av köparen förelagd skälig tilläggsfrist. Kan dröjsmålet anses medföra väsentlig olägenhet för köparen, får denne häva köpet omedelbart.

Köparens rätt att häva köpet med anledning av säljarens dröjsmål kan begränsas genom överenskommelse, om köpet avser vara, som säljaren tillverkar på köparens beställning och enligt dennes anvisningar eller som säljaren förmodligen icke på skäliga villkor kan sälja till annan.

9 §.

Säljaren är skyldig att ersätta utgifter, som orsakats köparen av erforderliga åtgärder till följd av fel i vara eller säljarens dröjsmål, samt även utgifter, som orsakats av erforderliga åtgärder, vilka blivit onyttiga till följd av felet i varan eller av dröjsmålet.

Har felet eller dröjsmålet orsakat köparen även annan skada, skall säljaren ersätta den, om han icke visar, att han förfarit med omsorg.

10 §.

Anses enligt 1 § 2 mom. fel i vara föreligga, ansvarar för den skada, som därav orsakats köparen och som skall ersättas enligt 9 §, den genom vars försorg uppgiften lämnats samt jämväl säljaren, om denne kan visas ha förfarit vårdslöst.

Har skada förorsakats av att utfästelse att avhjälpa fel, vilken avgivits för säljarens räkning i enlighet med 3 §, ej uppfyllts, ansvarar den som avgivit utfästelsen för skada som härav orsakats köparen och som skall ersättas enligt 9 §.

11 §.

Vad i detta kapitel är stadgat om skadestånd gäller ej av fel i vara orsakad personskada, ej heller sakskada på annat än den sålda varan.

12 §.

Skall köpeskillingen erläggas i samband med varans avlämnande eller vid viss tid därefter, får köparen hålla köpeskillingen inne, till dess felfri vara avlämnats till honom eller felet eljest blivit avhjälpt.

13 §.

Vill köparen göra gällande rättighet, som tillkommer honom enligt 1-6 eller 9-10 §§, skall han till säljaren anmäla felet inom skälig tid efter det han märkt eller bort märka felet. Har någon utfäst sig att för säljarens räkning avhjälpa fel i vara eller ansvara för varas kvalitet, kan anmälan göras även till den som avgivit utfästelsen.

Köparen skall så snabbt som möjligt anmäla sina krav på grund av fel som föreligger i vara eller dröjsmål samt grunden för kraven till säljaren eller den, mot vilken han med stöd av stadgandena i detta kapitel vill framställa krav.

14 §.

Genom förordning kan stadgas, att vid köp av konsumtionsvara, i vilket köpeskillingen är större än ett genom förordningen fastställt belopp, skall säljaren eller annan person, ifall han icke godkänner i 13 § avsett krav av köparen, giva denne ett skriftligt intyg, av vilket framgår när anmälan om felet och om kravet mottagits, gottgörelse som måhända erbjudits köparen samt övriga erforderliga omständigheter.

15 §.

Villkor som begränsar rättigheter, vilka tillkommer köparen enligt detta kapitel, är utan verkan.

* * * *

Lov 16. juni 1972 nr. 47 som endret ved lov 13. febr. 1981
om kontroll med markedsføring og avtalevilkår

Kapittel I. Kontroll med markedsføring.

§ 1. Almennelig bestemmelse.

I næringsvirksomhet må det ikke foretas handling som strider mot god forretningsmessig næringsdrivende imellom eller er urimelig i forhold til forbrukere.

§ 2. Villedende forretningsmetoder.

Det er forbudt i næringsvirksomhet å anvende uriktig eller av annen grunn villedende framstilling som er egnet til å påvirke etterspørselen etter eller tilbudet av varer, tjenester eller andre ytelser.

Det samme gjelder enhver annen framgangsmåte som kan ha slik betydning for etterspørsel eller tilbud, såframt den gjennom sin utforming eller på grunn av omstendigheter ellers er egnet til å villedende forbrukere.

Som villedende anses bruk av ordet garanti eller tilsvarende uttrykk ved omsetning av varer og tjenester dersom denne enten ikke gir mottakeren rettigheter i tillegg til eller dersom denne innskrænker de rettigheter han ville ha hatt uten garantien m. v.

Kunngjøring eller andre meddelelser om utsalg, realisasjon, eller annen form for salg i detaljhandelen til nedsatte priser må bare anvendes når prisene på de tilbudte varer virkelig er nedsatt.

§ 3. Utilstrekkelig veiledning m. v.

Det er forbudt i næringsvirksomhet å anvende framstilling som er egnet til å påvirke etterspørselen etter eller tilbudet av varer, tjenester eller andre ytelser, når framstillingen ikke gir forsvarlig eller tilstrekkelig veiledning eller trekker inn uvedkommende forhold, og derfor må anses urimelig.

Det samme gjelder enhver annen framgangsmåte som kan ha slik betydning for etterspørsel eller tilbud, dersom den utnytter forbrukeres mangelfulle erfaring eller kunnskaper, og derfor må anses urimelig.

• • • • •

Kapittel II. Kontroll med avtalevilkår.

§ 9 a. Urimelige avtalevilkår.

Vilkår som nyttes eller tilskietes nytte i næringsvirksomhet overfor forbrukere kan forbys når de finnes urimelige overfor forbrukerne, og det finnes at forbud tilses av allmenne hensyn.

Ved rimelighetsvurderingen skal det legges vekt på hensynet til balanse mellom partenes rettigheter og plikter og på hensynet til klarhet i kontraktforhold.

• • • • •

Avtalelovens § 36

En avtale kan helt eller delvis settes til side eller endres for så vidt det ville virke urimelig eller være i strid med god forretningsmessig å gjøre den gjeldende. Det samme gjelder ensidig bindende disposisjoner.

Ved avgjørelsen tas hensyn ikke bare til avtalens innhold, partenes stilling og forholdene ved avtalens inngåelse, men også til senere inntrådte forhold og omstendighetene for øvrig.

Reglene i første og annet ledd gjelder tilsvarende når det ville virke urimelig å gjøre gjeldende handelsbruk eller annen kontraktrettlig sedvane.

**Lov om endringer i kjøpsloven 24. mai 1907,
nr. 2, særlig med sikte på forbrukervern**

Fremmet av Justisdepartementet. Ot. prp. nr. 25 (1973–74) Innst. O. nr. 30. Besl. O. nr. 38 Odels- og lagtingsvedtak hhv. 27. mai og 4. juni 1974.

I

I lov 24. mai 1907 nr. 2 om kjøp skal følgende bestemmelser lyde:

§ 1 (lovens område og fravikelighet)

Bestemmelsene i denne lov får bare anvendelse for så vidt ikke annet er uttrykkelig avtalt eller må anses inneholdt i avtalen eller følger av handelsbruk eller annen sedvane, med mindre det er særskilt fastsatt i loven at en bestemmelse skal være ufravikelig.

En avtalebestemmelse kan helt eller delvis settes til side for så vidt det ville virke urimelig eller være i strid med god forretningskikk å gjøre den gjeldende. Tilsvarende gjelder når det ville virke urimelig å gjøre gjeldende handelsbruk eller annen sedvane.

Loven gjelder ikke kjøp av fast eiendom.

§ 1 a (ny) (ufravikelighet ved forbrukerkjøp)

I forbrukerkjøp der selgeren opptrer som yrkessælger eller lar seg representere ved en yrkessælger i denne egenskap (forbrukerkjøp med yrkessælger), kan det ikke avtales eller gjøres gjeldende vilkår som er ugunstigere for kjøperen enn det som følger av §§ 14, 17, 21–27, 42–58 eller 61.

Uten hinder av første ledd kan det avtales forbehold når det gjelder erstatningsansvar for tap som måtte oppstå ved avsavn av salgsgjenstanden eller for skade som måtte voldes på eiendom som nyttes i ervervsvirksomhet og tap som følge av det. Selgeren kan ikke forbeholde seg videregående fritak enn her nevnt i medhold av § 24 jfr. § 43 tredje ledd.

Med forbrukerkjøp menes kjøp av ting, som etter forholdene framtrer hovedsakelig til personlig bruk for kjøperen, hans husstand eller omgangskrets, eller til deres personlige formål ellers.

§ 14 annet ledd.

I forbrukerkjøp kan kjøperen alltid – uten hinder av forhåndsavtale – holde tilbake kjøpesummen inntil levering er skjedd, såfremt den skal betales ved eller etter den avtalte leveringstid.

§ 21 (forsinkelse)

Blir salgsgjenstanden ikke levert i rett tid, og skyldes dette ikke kjøperens forhold eller en tilfeldig begivenhet som han bærer våganden for, har kjøperen valget mellom å kreve levering og å heve kjøpet.

Er forsinkelsen av uvesentlig betydning for kjøperen eller må selgeren gå ut fra det, kan

kjøperen likevel ikke heve kjøpet, med mindre han har betinget seg oppfyllelse nøyaktig til bestemt tid.

I handelskjøp anses enhver forsinkelse for vesentlig, med mindre alene en liten del av det solgte er forsinket.

Dersom kjøperen etter leveringstidens utløp har krevd levering, kan han ikke heve såfremt levering skjer innen den frist han har satt, eller, i mangel av noen bestemt frist, innen rimelig tid.

Er salgsgjenstanden tilvirket etter kjøperens oppgaver eller ønsker eller anskaffet etter hans oppfordring, og selgeren ikke har mulighet for å selge den til andre uten vesentlig tap, kan kjøperen bare heve dersom hans formål med kjøpet vil bli vesentlig forfeilet som følge av forsinkelsen.

§ 43 a (ny) (heving av tilvirkings- eller bestillingskjøp)

Er salgsgjenstanden tilvirket etter kjøperens oppgaver eller ønsker eller anskaffet etter hans oppfordring, og selgeren ikke har mulighet for å selge den til andre uten vesentlig tap, kan kjøperen bare heve dersom hans formål med kjøpet vil bli vesentlig forfeilet som følge av mangelen.

§ 45 a (ny) (villedende opplysninger til kjøpende publikum)

I forbrukerkjøp med yrkessælger anses mangel å foreligge dersom det i forbindelse med kjøpet, på gjenstandens emballasje, i annonse eller anden meddelelse bereknet på allmennheten eller kjøperen er gitt uriktig eller villedende opplysning om gjenstandens egenskaper eller bruk, og opplysningen kan antas å ha innvirket på kjøpet. Dette gjelder ikke når opplysningen på en tydelig måte er rettet av selgeren eller den som har gitt opplysningen. Må det antas at selgeren ikke har kjent til at opplysningen er gitt, plikter han ikke å betale kjøperen erstatning.

Er opplysningen gitt av gjenstandens tilvirker eller annen som har hatt befattning med den i foregående omsetningsledd, er denne ansvarlig, i tilfelle solidarisk med selgeren, for tap kjøperen lider p.g.a. opplysningen. Reglene i §§ 42 annet ledd og 43 tredje ledd, jfr. § 1 a, gjelder tilsvarende.

§ 45 b (ny) (salg av ting «som den er»)

Er salgsgjenstanden i forbrukerkjøp med yrkessælger solgt «som den er» eller med liknende forbehold, skal det likevel anses å foreligge en mangel når

a. gjenstanden ikke svarer til opplysninger som selgeren har gitt,

- b. selgeren har unnlat å gi opplysninger om egenskaper ved gjenstanden som han måtte kjenne til og som kjøperen burde kunne regne med å få,
- c. gjenstanden er i vesentlig dårligere stand enn kjøperen behøvde å regne med på bakgrunn av kjøpesummens størrelse og tilhøva ellers.

§ 49 (avhjelp av mangel)

Selgeren har rett til å avhjelpe en mangel eller å foreta omlevering, såfremt det kan skje uten slik forsinkelse som vil gi kjøperen rett til å heve kjøpet (jfr. § 21) og uten å medføre urimelig kostnad eller ulempe for kjøperen. Kjøperen kan fastsette en rimelig frist for avhjelp eller omlevering. Dersom kjøperen setter frist eller oppfordrer selgeren til å avhjelpe eller omlevere, kan kjøperen ikke heve eller kreve prisavslag såfremt avhjelp eller omlevering skjer innen fristen eller i mangel av noen bestemt frist innen rimelig tid.

Dersom selgeren spør kjøperen om denne vil godta avhjelp eller omlevering, men kjøperen ikke svarer innen rimelig tid, har selgeren rett til å avhjelpe eller omlevere såfremt det skjer innen den tid han har angitt og ellers innen rimelig tid. Selgerens melding om at han vil avhjelpe eller omlevere innen en angitt tid, likestilles med forespørsel som nevnt.

Følger det av avtale om forbrukerkjøp at selgeren eller noen på hans vegne skal ha en særlig plikt eller rett til å avhjelpe mulig mangel eller foreta omlevering, beholder kjøperen likevel sin rett til heving eller prisavslag, om ikke mangelen blir avhjulpet eller omlevering foretatt innen rimelig tid etter at kjøperen har klaget over mangelen, og uten urimelig kostnad eller ulempe for ham. Foretar ikke selgeren det nødvendige i tide, kan kjøperen kreve erstattet sine utgifter med å få mangelen avhjulpet, for så vidt disse ikke blir uforholdsmessig store.

Kjøperen kan holde tilbake kjøpesummen inntil en mangel er avhjulpet eller omlevering foretatt, men ikke åpenbart mer enn hva en må rekne med at det vil koste å få den avhjulpet og som vil gi betryggende sikkerhet for andre krav han har etter kjøpsavtalen.

Bestemmelsene i paragrafen her gjør ingen innskrekning i kjøperens rett til å kreve er-

statning etter reglene i §§ 42 eller 43. Erstatning kan kreves uten hinder av reglene i tredje ledd om særlig avhjelpsret mot selgeren har forbeholdt seg, såfremt kjøperen selv har måttet få mangelen avhjulpet uten forutgående klage til selgeren fordi det etter forholdene ville være urimelig å kreve slik klage.

§ 49 a (ny) (forbrukerkjøperens krav mot selgerens heimelsmenn)

Kjøperens krav som følge av mangel kan ved forbrukerkjøp med yrkesselger gjøres gjeldende også mot selgerens heimelsmenn i foregående omsetningsledd, for så vidt de forhold som begrunner kravet gir selgeren tilsvarende krav mot vedkommende heimelsmann. Avtale i foregående omsetningsledd som innskrenker selgerens krav, kan ikke gjøres gjeldende overfor kjøperen i større utstrekning enn hva som kunne vært avtalt mellom denne og selgeren.

§ 52 (nytt) tredje ledd (reklamasjonsfrist i forbrukerkjøp)

I forbrukerkjøp skal klage over en mangel anses framsatt i tide når kjøperen underretter selgeren om mangelen innen rimelig tid etter at han oppdaget eller burde ha oppdaget den. Tilsvarende gjelder særskilt underretning om at kjøperen vil heve kjøpet eller kreve etterlevering eller omlevering. Underretning etter dette ledd kan isteden gis til den som etter avtale med selgeren har påtatt seg å avhjelpe mangelen. Vil kjøperen gjøre krav gjeldende mot selgerens heimelsmann i foregående omsetningsledd, må dessuten denne underrettes så snart det er rimelig høve til det.

§ 54 (bortfall av reklamasjonsrett)

Har ikke kjøperen innen to år etter gjenstandens overgivelse til ham meddelt selgeren at han vil påberope en mangel, kan han ikke senere gjøre den gjeldende, med mindre selgeren har påtatt seg å innta for gjenstanden i lengre tid eller ha handlet svikaktig.

I forbrukerkjøp kan meddelelsen isteden gis til den som etter avtale med selgeren har påtatt seg å avhjelpe mangelen. Vil kjøperen gjøre krav gjeldende mot selgerens heimelsmann i foregående omsetningsledd, må også denne underrettes før fristen er ute.

II

Denne lov trer i kraft 1. januar 1975.

Marknadsföringslag

SFS 1975:1418 med ändringar

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag har till ändamål att främja konsumenternas intressen i samband med näringsidkares marknadsföring av varor, tjänster och andra nyttigheter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter eller näringsidkare.

Otillbörlig marknadsföring

2 § Företager näringsidkare vid marknadsföring av vara, tjänst eller annan nyttighet reklamåtgärd eller annan handling, som genom att strida mot god affärssed eller på annat sätt är otillbörlig mot konsumenter eller näringsidkare, kan marknadsdomstolen förbjuda honom att fortsätta därmed eller att företaga annan liknande handling. Förbud kan meddelas även anställd hos näringsidkare och annan som handlar på näringsidkares vägnar samt var och en som i övrigt väsentligt har bidragit till handlingen.

Information

3 § Underlåter näringsidkare vid marknadsföring av vara, tjänst eller annan nyttighet att lämna information, som har särskild betydelse från konsumentsynpunkt, kan marknadsdomstolen ålägga honom att lämna sådan information. Åläggande kan meddelas även anställd hos näringsidkare och annan som handlar på näringsidkares vägnar.

Åläggande enligt första stycket får innehålla att informationen skall

1. lämnas genom märkning på vara eller tillhandahållas i annan form på säljställe,
2. lämnas i annonser eller andra framställningar som näringsidkaren använder vid marknadsföringen,
3. i viss form lämnas till konsument som begär det.

• • • • •

Straffbelagda förfaranden

6 § Näringsidkare som vid marknadsföring av vara, tjänst eller annan nyttighet uppsåtligen använder vilseledande framställning, vilken avser hans egen eller annans näringsverksamhet och är ägnad att påverka efterfrågan på nyttigheten, dömes till böter eller fängelse i högst ett år.

Första stycket äger motsvarande tillämpning på anställd hos näringsidkare och annan som handlar på näringsidkares vägnar.

• • • • •

LAG OM AVTALSVILLKOR

I KONSUMENTFÖRHÅLLANDEN

SFS 1971:112 med ändringar

1 § Är villkor, som näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet använder vid erbjudande av vara, tjänst eller annan nyttighet till konsument för huvudsakligen enskilt bruk, med hänsyn till vederlaget och övriga omständigheter att anse som oskäligt mot konsumenten, kan marknadsdomstolen, om det är påkallat från allmän synpunkt, meddela näringsidkaren förbud att framdeles i liknande fall använda samma eller väsentligen samma villkor. Förbud skall förenas med vite, om ej detta av särskilda skäl är obehövligt.

Första stycket äger motsvarande tillämpning på villkor som näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet använder vid förmedling från näringsidkare eller annan av erbjudande som avses i första stycket.

Förbud kan meddelas även anställd hos näringsidkaren och annan som handlar på dennes vägnar.

• • • • •

AVTALSLAGEN

36 §. Avtalsvillkor får jämkas eller lämnas utan avseende, om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Har villkoret sådan betydelse för avtalet att det icke skäligen kan krävas att detta i övrigt skall gälla med oförändrat innehåll, får avtalet jämkas även i annat hänseende eller i sin helhet lämnas utan avseende.

Vid prövning enligt första stycket skall särskild hänsyn tagas till behovet av skydd för den som i egenskap av konsument eller eljest intager en underlägsen ställning i avtalsförhållandet.

Första och andra styckena äga motsvarande tillämpning i fråga om villkor vid annan rättshandling än avtal.

Konsumentköplag

SFS 1973:877 med ändringar

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag äger tillämpning när konsument av näringsidkare köper vara, som är avsedd huvudsakligen för enskilt bruk och som säljes i näringsidkarens yrkesmässiga verksamhet.

Lagen gäller under motsvarande förutsättningar även i fråga om köp från annan än näringsidkare, om köpet förmedlas av näringsidkare som ombud för säljaren.

2 § Vid köp som omfattas av denna lag skall köparen alltid ha de befogenheter som tillerkännes köpare i lagen. Förbehåll som inskränker sådan befogenhet är ogiltigt.

Första stycket utgör ej hinder mot att i stället för bestämmelse i lagen tillämpa vad som på grund av avtal eller enligt lagen (1905: 38 s. 1) om köp och byte av lös egendom eller eljest gäller beträffande köparens förhållande till säljaren eller annan mot vilken han får utöva befogenhet enligt denna lag, under förutsättning att därigenom längre gående befogenhet än enligt lagen tillerkännes köparen.

Köparens förhållande till säljaren

3 § Har säljaren ej avlämnat varan i rätt tid och beror det ej av köparen eller händelse för vilken denne står faran, får köparen häva köpet, om ej säljaren efter uppmaning av köparen avlämnar varan inom skälig tid. Detta gäller dock ej om dröjsmålet är av ringa betydelse för köparen. Även utan att sådan uppmaning lämnats har köparen rätt att häva köpet, om det av annan anledning måste ha stått klart för säljaren att dröjsmålet är av ej ringa betydelse för köparen. Villkor som inskränker köparens rätt att häva köpet skall dock gälla vid köp av vara, som tillverkats särskilt efter köparens anvisningar eller önskemål eller som säljaren eljest måste antagas sakna möjlighet att på rimliga villkor avyttra till annan än köparen, om det ej är uppenbart att genom dröjsmålet köparens syfte med avtalet skulle väsentligen förfelas.

Dröjer säljaren att avlämna vara, som skall betalas vid eller efter den tid som bestämts för avlämnandet, får köparen innehålla köpeskillingen till dess varan hålles honom till handa.

4 § Är varan behäftad med fel, som säljaren åtagit sig att avhjälpa, och avhjälpes ej felet inom skälig tid efter det att köparen framställt anspråk på grund av felet eller avlämnas ej inom samma tid felfri vara i den felaktigas ställe, får köparen göra avdrag på köpeskillingen, kräva skälig ersättning för avhjälpande av felet eller, om felet är av ej ringa betydelse för honom, häva köpet. Villkor som inskränker köparens rätt att häva köpet skall dock gälla, om betydande skada skulle åsamkas säljaren genom att köpet häves och han erbjuder köparen skälig ersättning för felet samt det ej är uppenbart att varan icke kan användas för sitt ändamål.

Avser felet vara, som skall betalas vid eller efter den tid som bestämts för avlämnandet, får köparen innehålla köpeskillingen till dess felet avhjälpes eller felfri vara hålles honom till handa. Är det uppenbart att felet är av endast ringa betydelse för köparen, får han dock ej innehålla mer än vad som kan antagas motsvara dubbla kostnaden för felets avhjälpande.

Första och andra styckena gäller även om åtagandet att avhjälpa felet gjorts för säljarens räkning av varans tillverkare eller annan.

5 § Är varan behäftad med fel och skall ej detta avhjälpas på grund av åtagande som avses i 4 §, får köparen göra avdrag på köpeskillingen eller, om felet är av ej ringa betydelse för honom, häva köpet. I fråga om giltigheten av villkor som inskränker köparens rätt att häva köpet äger 4 § första stycket andra punkten motsvarande tillämpning.

Har köparen framställt anspråk på grund av felet och erbjuder sig säljaren därvid att avhjälpa detta eller att avlämna felfri vara i den felaktigas ställe, får köparen ej göra gällande befogenhet enligt första stycket, om rättelsen sker genast och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för honom. I fråga om rätt för köparen att innehålla köpeskillingen äger 4 § andra stycket motsvarande tillämpning.

6 § I fall som avses i 3 §, 4 § första och tredje styckena samt 5 § första stycket har köparen rätt till skälig ersättning för utgift som han ådragit sig till följd av dröjsmål eller fel, om ej säljaren visar att försummelse icke ligger honom till last. Rätt till ersättning för avhjälpande av fel tillkommer dock ej köparen i annat fall eller i vidare mån än som föreskrives i 4 §.

7 § Har säljaren vid köpet eller på varans förpackning eller i annons eller annat meddelande avsett att komma till allmänhetens eller köparens kännedom lämnat vilseledande uppgift om varans beskaffenhet eller användning och kan uppgiften antagas ha inverkat på köpet, skall varan anses behäftad med fel. Detta gäller dock ej, om säljaren tydligt rättat uppgiften.

Har varans tillverkare eller annan, som i tidigare säljled tagit befattning med varan, för egen eller säljarens räkning lämnat sådan vilseledande uppgift som avses i första stycket och kan den antagas ha inverkat på köpet, skall varan anses behäftad med fel, om säljaren återoplat uppgiften eller, fastän han insett eller uppenbarligen bort inse att uppgiften var vilseledande, underlåtit att tydligt rätta den.

Har säljaren underlåtit att lämna sådan information om varans beskaffenhet eller användning som han enligt marknadsföringslagen (1975: 1418) har ålagts att lämna, skall varan anses behäftad med fel, om underlåtenheten kan antagas ha inverkat på köpet. Detsamma gäller, om åläggandet har meddelats varans tillverkare eller annan, som i tidigare säljled tagit befattning med varan, och säljaren har känt till eller bort känna till underlåtenheten att fullgöra åläggandet.

8 § Säljes varan i strid mot förbud enligt 4 § marknadsföringslagen (1975: 1418) eller eljest i strid mot förbud att saluhålla vara, vilket meddelats i författning eller av myndighet väsentligen i syfte att förbygga att den som använder varan ådrager sig ohälsa eller drabbas av olycksfall eller för att eljest hindra användning av vara som ej är tillförlitlig från säkerhetssynpunkt, skall varan anses behäftad med fel. Detsamma gäller, om varan är så bristfällig att dess användning medför uppenbar fara för köparens eller annans liv eller hälsa.

9 § Har varan sålts i befintligt skick eller med liknande förbehåll, skall den även i annat fall än som avses i 7 eller 8 § anses behäftad med fel, om den ej är sådan som köparen haft anledning räkna med samt säljaren måste ha insett detta men underlåtit att upplysa köparen om rätta förhållandet. Detsamma gäller, om varan är i väsentligt sämre skick än köparen med hänsyn till varans pris och omständigheterna i övrigt haft skäl att förutsätta.

10 § Har säljaren eller annan för hans räkning genom garanti eller liknande utfästelse åtagit sig att svara för varan under viss angiven tid, skall varan anses behäftad med fel, om den avviker från vad som följer av utfästelsen och det ej göres sannolikt att avvikelserna beror av olycks-händelse eller eljest av omständighet som är att hänföra till köparen.

11 § Vill köparen göra gällande befogenhet på grund av fel i varan, skall han underrätta säljaren om felet inom skälig tid efter det att han märkt eller bort märka detta, dock ej senare än ett år från det han mottog varan. Har annan än säljaren för dennes räkning åtagit sig att avhjälpa fel i varan, får underrättelsen i stället lämnas till den som gjort åtagandet.

Försummar köparen att lämna underrättelse såsom anges i första stycket, förlorar han rätten att göra gällande befogenhet på grund av felet.

Köparens förhållande till varans tillverkare m. fl.

12 § Har varans tillverkare eller annan för säljarens räkning åtagit sig att avhjälpa fel i varan och visar han försummelse vid fullgörande av åtagandet, skall han ersätta köparen dennes skada, om den ej är ringa.

13 § Köparen har rätt att kräva fullgörande av åtagande som avses i 12 §, om han lämnat underrättelse såsom anges i 11 §.

14 § Har varans tillverkare eller annan, som i tidigare säljled tagit befattning med varan, för egen eller säljarens räkning på varans förpackning eller i annons eller annat meddelande avsett att komma till allmänhetens eller köparens kännedom uppsåtligt eller av vårdslöshet lämnat vilseledande uppgift om varans beskaffenhet eller användning och kan uppgiften antagas ha inverkat på köpet, skall han ersätta skada som därigenom tillfogas köparen. Motsvarande gäller, om varans tillverkare eller annan, som i tidigare säljled tagit befattning med varan, har underlåtit att lämna sådan information om varans beskaffenhet eller användning som han enligt marknadsföringslagen (1975: 1418) har ålagits att lämna och underlåtenheten kan antagas ha inverkat på köpet.

Särskilda bestämmelser om kreditköp

15–17 §§ Upphävda genom SFS 1977:983.

Avslutande bestämmelser

18 § Har meddelande, som köparen vill lämna säljaren eller annan enligt 3, 4, 11 eller 13 §, inlämnats för befordran med post eller telegraf och försenas det eller kommer det ej fram, skall denna omständighet icke föranleda att köparen förlorar rätten att göra gällande befogenhet enligt denna lag.

19 § Lagen äger ej tillämpning på ersättning för förlust som köparen lider genom personskada eller skada på annan egendom än den sålda varan.

Garantibevisers udformning.

Ifølge § 4 i lov nr. 297 af 14. juni 1974 om markedsføring må en erklæring om ydelse af garanti kun anvendes, såfremt erklæringen giver modtageren en bedre retsstilling end den, han har efter lovgivningen.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen (Forbrugerkommissionens betænkning II side 22), at baggrunden for at fremsætte et forslag til en bestemmelse med dette indhold var, at man mente, at der var behov for beskyttelse mod »garantitilsagn«, der i realiteten er en ansvarsfraskrivelse.

I betænkningen giver kommissionen i øvrigt udtryk for, at der ved bedømmelsen af, om en garanti giver modtageren en bedre retsstilling end efter gældende lovgivning, må tages hensyn til erklæringen som helhed, men at et garantitilsagn altid skal indebære en reel forbedring af modtagerens retsstilling.

En undersøgelse af en række hyppigt anvendte garantibeviser har vist, at deres formulering lader meget tilbage at ønske med hensyn til vejledning af køberen om garantiens indhold og betydning, foruden at de ofte indeholder bestemmelser, der må antages at stride mod god markedsføringsskik.

Institutionen har derfor udarbejdet en oversigt over krav, der i medfør af markedsføringslovens § 4 som hovedregel vil blive stillet til indholdet af garantitilsagn, der måtte blive forelagt til udtalelse.

Ved vurderingen vil der i overensstemmelse med forbrugerkommissionens anvisning blive foretaget en helhedsvurdering af garantierklæringen, og det vil yderligere blive taget i betragtning, om købet er foretaget til privat forbrug eller af en erhvervsdrivende til anvendelse i den pågældendes virksomhed.

Der er ikke i vejledningen taget udtømmende stilling til, hvorvidt – og i bekræftende fald i hvilket omfang – der i et garantitilsagn på enkelte punkter kan ske en indskrænkning af køberens rettigheder i henhold til den gældende lovgivning, men det bør i denne forbindelse understreges, at det efter institutionens opfattelse som altovervejende hovedregel ikke vil være foreneligt med bestemmelsen i markedsføringslovens § 4, såfremt der som et led i garantien sker en begrænsning af køberens rettigheder i henhold til købeloven.

Minimumskrav til garantibevisers indhold.

- I. Det skal fremgå af garantibeviset:
 - a. Hvem der yder garantien.
 - b. I hvilket tidsrum den gælder.
 - c. Hvorledes køberen skal forholde sig, såfremt garantien ønskes påberåbt.
 - d. At garantien løber fra tidspunktet for købet.
- II. Det bør fremgå af garantibeviset, at køberen i forbindelse med købet foruden garantien har alle sædvanlige rettigheder i henhold til lovgivningen, herunder købeloven.

- III. Garantien skal omfatte alle udgifter til reservedele og arbejssløn samt rejseomkostninger for montør inden for landets grænser, såfremt det er påkrævet, at genstanden reparerer på køberens bopæl.
- IV. Såfremt garantigiveren skønner, at det er nødvendigt, at den købte genstand skal sendes til fabrik eller værksted til reparation, skal han betale alle omkostninger ved varens forsendelse.
- V. Dersom den købte genstand bliver repareret i henhold til garantien, skal garantiperioden forlænges med et tidsrum svarende til den tid, der forløber fra kravets fremsættelse til dets opfyldelse.
- VI. Såfremt et krav i henhold til garantien er betinget af, at køberen reklamerer over for f.eks. detailhandleren i garantiperioden, skal en reklamation, der iværksættes over for garantigiveren inden for dette tidsrum, anses for at være rettidig i forhold til detailhandleren.
- VII. For dele, der er udskiftet eller repareret ifølge garantien, skal der ydes garanti på samme vilkår og i et tilsvarende tidsrum, som var gældende for produktet i dets helhed.
- VIII. Garantien må ikke bortfalde i tilfælde af varens overdragelse til andre.
- IX. Såfremt der tages forbehold om, at garantien ikke gælder for fejl forårsaget af manglende eller utilstrækkelig vedligeholdelse, er det en forudsætning, at køberen i fornødent omfang ved en skriftlig vejledning (brugsanvisning), affattet på dansk, er blevet gjort bekendt med, hvorledes produktet skal vedligeholdes.
- X. Hvis der er taget forbehold om, at garantien sættes ud af kraft eller eventuelt bortfalder, såfremt køberen ikke overholder sine betalingsforpligtelser, kan dette ikke gøres gældende i tilfælde, hvor køberen nægter at betale med den begrundelse, at varen er mangelfuld.
- XI. Følgende forbehold i et garantibevis vil ikke blive anset for at være rimelige:
 - 1. At garantiens ikrafttræden er betinget af, at et garantibevis eller lignende udfyldes og sendes til sælgeren eller fabrikanten.
 - 2. At det er en betingelse for at gøre garantien gældende, at køberen kan forevise et garantibevis eller oplyse fabriktionsnummer eller lignende.
 - 3. At garantien er betinget af, at garantigiveren er dækket af sin leverandørs garanti eller lignende.
 - 4. At sælgerens eller garantigiverens afgørelse af, om der foreligger en mangel, er endelig og ikke kan indbringes for domstolene.
 - 5. At købelovens almindelige regler om risikoen overgang fraviges til skade for køberen.
 - 6. At værnetinget i tilfælde af en retssag skal være sælgerens eller garantigiverens hjemting.

Forbrugerombudsmanden, juli 1978.

Konsumentverkets författningssamling

KOVFS

1978: 5

Utkom från trycket
den 10 oktober 1978

Riktlinjer för bruksanvisningar för elektriska hushållsapparater

Konsumentverket utfärdar enligt sin instruktion (1976: 429) följande riktlinjer.

1. Definition

Med bruksanvisning avses i dessa riktlinjer skriftlig eller bildmässig information om installation, användning och underhåll av elektrisk hushållsapparat.

Utöver innehållet i dessa riktlinjer kan i riktlinjer för enskild produkt eller produktgrupp finnas regler om innehållet i bruksanvisning.

2. Information

2.1

Ny hushållsapparat skall vara försedd med bruksanvisning.

2.2

Bruksanvisning skall innehålla uppgift om

- hushållsapparats funktion
- erforderlig installation och skötsel.

Därtill skall bruksanvisning innehålla uppgift om gällande garantivillkor och serviceåtagande eller hänvisning till dokument som innehåller sådana villkor och åtaganden.

2.3

Bruksanvisning skall vara på svenska.

2.4

Bruksanvisning skall lätt kunna hänföras till viss hushållsapparat.

3. Övrigt

3.1

I bruksanvisning får ej förekomma annan kommersiell marknadsföring än strikt uppgift om tillbehör för användning, skötsel eller underhåll.

3.2

Bruksanvisning, kopia av denna eller annan motsvarande skriftlig information bör kunna tillhandahållas konsumenten under en tid av 10 år efter det att tillverkningen eller importen av produkten upphört.

3.3

Bruksanvisning bör ges det innehåll och den utformning som framgår av bilaga.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 1 juli 1979 och gäller tills vidare.

Bruksanvisnings innehåll och utformning

1. Innehåll

Bruksanvisning bör omfatta endast en apparat.

1.1 Rubriker

Följande rubriker bör användas och bör förekomma i den ordning de nedan anges:

RUBRIK

Innehållsförteckning (1.2)

Beskrivning av apparaten (1.3)

Första gången apparaten används (1.4)

Så här används apparaten (1.5)

Allmänna råd vid användning (1.6)

Skötsel (1.7)

Om apparaten inte fungerar (1.8)

Garanti och service (1.9)

Säkerhet (1.10)

Tillbehör (1.11)

Tekniska uppgifter (1.12)

Installation (1.13)

I bildbruksanvisningar bör bilderna utformas så att de ger motsvarande information som rubrikerna och texten.

1.2 Innehållsförteckning

Bruksanvisning som omfattar mer än fyra sidor text eller bilder bör förses med innehållsförteckning.

1.3 Beskrivning av apparaten

I de fall översiktsbild förekommer bör lokaliseringsbilder med eventuella benämningar finnas.

1.4 Första gången apparaten används

Speciella åtgärder som behöver vidtas innan apparaten tas i bruk, t ex kontroll av att transportstöden tagits bort, bör anges.

1.5 Så här används apparaten

Tydliga illustrationer eller kortfattad text som beskriver användningen bör finnas.

1.6 Allmänna råd vid användning

Information bör lämnas om hur apparaten kan användas på ett rationellt och energibesparande sätt.

Vissa apparater skadas eller förstörs eller skadar annan egendom om de används på ej avsett sätt. Information om detta bör lämnas.

1.7 Skötsel

Bruksanvisning bör innehålla tydliga anvisningar i bild och/eller text om hur apparaten skall rengöras, smörjas eller på annat sätt underhållas.

1.8 Om apparaten inte fungerar

Bruksanvisning bör innehålla information om vilka åtgärder konsumenten bör vidta innan säljare/servicefirma kontaktas.

1.9 Garanti och service

Garantivillkoren bör återges i sin helhet sist i bruksanvisningen eller lämnas separat.

Information om gällande garantivillkor och serviceåtagande kan ske genom hänvisning till dokument som innehåller sådana villkor och åtaganden.

Finns särskilda regler för service och reparation under garantitiden bör detta anges.

1.10 Säkerhet

Bruksanvisning bör innehålla information om att person- eller sakskadorna kan uppkomma i de fall apparaten inte används på avsett sätt.

1.11 Tillbehör

Bruksanvisning bör innehålla uppgift om de tillbehör som medföljer apparaten samt de tillbehör som kan köpas.

1.12 Tekniska uppgifter

Bruksanvisning bör innehålla de tekniska data för apparaten som kan vara nödvändiga vid installation, användning och service.

Följande tekniska data bör i förekommande fall anges: mått, vikt, spänning, maxeffekt, säkring, anslutningsdon, vattenanslutning, vattenåtgång, elförbrukning, tidsåtgång.

1.13 Installation

Bruksanvisning bör innehålla anvisningar för installation, exempelvis anvisningar om placering, elanslutning/vattenanslutning. Härvid bör hänvisning lämnas till lokala föreskrifter.

Vissa installationsarbeten måste göras av behörig fackman. I installationsanvisningens inledning bör klart anges vad konsumenten själv får göra. Information bör lämnas om att övriga åtgärder endast får utföras av fackman.

2 Utformning

Bruksanvisning bör ha formatet A4.

Bruksanvisning i A4-format bör vara försedd med marginal som möjliggör hålslagning utan att text eller bild förstörs.

På bruksanvisningens första sida bör modell, typ/typbeteckning samt tillverkare/generalagent/huvudförsäljare anges. På bruksanvisningens första sida bör även förekomma ordet "Bruksanvisning" samt apparattyp, exempelvis "Spis", "Diskmaskin" i text. Alternativt kan apparaten återges i bild.

Stilstorleken bör ej vara mindre än 9 punkter.

Rubriker och eventuell varningstext bör tydligt skilja sig från löpande text.

Text som kommenterar viss bild bör finnas i nära anslutning till bilden.

Tillbehör, material m m som omnämns i de svenskspråkiga delarna av flerspråkiga bruksanvisningar bör kunna köpas på den svenska marknaden.

SI-måttenheter enligt SIS handbok 103 bör genomgående användas. Andra vedertagna måttenheter får dessutom användas tills vidare.

**KOVFS
1980:2**

 Utkom från trycket
den 22 oktober 1980.

Riktlinjer för postorderförsäljning

Konsumentverket utfärdar enligt sin instruktion (1976:429) följande riktlinjer.

1. Definition

Med *postorderförsäljning* avses i dessa riktlinjer en säljform som kännetecknas av att näringsidkare (i det följande säljaren) erbjuder konsument (i det följande köparen) en vara för enskilt bruk genom katalog, annons eller annan skriftlig eller bildmässig framställning och att köparen beställer varan per post eller telefon utan att bese den före leverans.

2. Grundläggande regler

- 2.1 Vid postorderförsäljning skall följande förhållanden vara uttömmande och tydligt reglerade i avtalet:

- leveranstid
- parternas rättigheter och skyldigheter vid leveransförsening
- rätt att ångra köp
- reklamation
- tillkommande kostnader
- ansvar för transportskada
- rätt att leverera vara som avviker från den beställda varan.

2.2 Rätt att ångra köp

Rätten att ångra köp skall innebära att köparen inom åtminstone 10 dagar från mottagandet av varan har rätt att utan angivande av skäl frånträda köpet genom att återsända varan till säljaren.

3. Information om vara och pris
3.1 Varubeskrivning

Beskrivning av vara i ord och bild skall vara rättvisande och ske med utgångspunkt från att köparen inte har besett varan före beställningen.

3.2 Kontantpris

Kontantpriset skall anges i anslutning till presentationen av varan. Om en vara avbildas tillsammans med tillbehör, extra utrustning eller andra varor skall det tydligt framgå av bildtexten vad som ingår i priset.

3.3 Tillkommande kostnad
3.3.1

Om köparen har att betala kostnader utöver priset för själva varan, t ex för frakt, postförsäkring, efterkrav eller expedition, skall säljaren upplysa om att tillkommande kostnad kan komma att tas ut. Upplysningen skall ges

- i anslutning till prisuppgiften för varan, eller
- på varje uppslag där det förekommer vara för vilken tillkommande kostnad tas ut, eller
- om tillkommande kostnad genomgående tas ut, på vart femte uppslag i postorderkatalog eller annan jämförlig publikation. I detta fall får upplysningen ges i form av hänvisning till samlad presentation i publikationen av de tillkommande kostnaderna.

3.3.2

Uppgift om att tillkommande kostnad tas ut skall anges på ordersedel, beställningskupong eller liknande handling.

3.3.3

Storleken av tillkommande kostnad skall preciseras. Kan detta av praktiska skäl inte ske skall sådana uppgifter lämnas att köparen får en klar bild av den totala kostnaden för en beställning.

4. Information om avtalsvillkor

4.1 I marknadsföring som innebär erbjudande att köpa vara genom post-order skall – om inte annat följer av punkt 4.2 – information lämnas på ett tydligt och lättillgängligt sätt om

- avtalsvillkor som anges i avsnitt 2, samt
- övriga avtalsvillkor som säljaren uppställer, t ex rätt att ändra pris, minimiordergräns, förfarande när vara inte finns i lager ("tillfälligt slut", "restorder" se punkt 6.5).

För garantivillkor gäller särskilda regler, se avsnitt 5.

4.2 Om information om samtliga avtalsvillkor av praktiska skäl inte kan lämnas i marknadsföring som avses i punkt 4.1 skall information lämnas minst om följande:

- leveranstiden
- kontantpriset
- tillkommande kostnader
- huruvida det är säljaren eller köparen som svarar för transportkostnaden
- huruvida det är säljaren eller köparen som står risken för varan under transporten (transportrisken)
- avtalsvillkor i övrigt som avviker från gällande lagstiftning. I stället för att redovisa dessa villkor kan säljaren ange att sådana villkor förekommer. Han skall då också ange hur säljaren tillhandahåller köparen dessa villkor före beställning
- rätten att ångra köp
- huruvida det är säljaren eller köparen som svarar för kostnaderna förknippade med utnyttjande av rätten att ångra köpet, särskilt kostnaderna för återsändningen av varan.

4.3 Regler om rätten att ångra köp skall redovisas skilda från regler om reklamation.

5. Information om garanti

5.1 Ges garanti för vara skall de fullständiga garantivillkoren tillhandahållas köparen senast vid leveransen.

5.2 I marknadsföring av vara med garanti skall upplysas om att köpare på begäran, före beställningen av varan, tillhandahålls de fullständiga villkoren för garantin.

5.3 Garanti får åberopas i marknadsföring endast om köparen på grund av garantin får rättigheter som går utöver vad köparen åtnjuter enligt gällande rätt.

5.4 Kan information om samtliga garantivillkor av praktiska skäl inte lämnas i marknadsföringen skall minst följande information lämnas:

- garantitidens längd
- garantins huvudsakliga innehåll (t ex funktions-, fabriktions- etc garanti)
- förekomst och storlek av eventuell självrisk.

6. Övrig information

6.1 Uppgifter om säljaren

Marknadsföring skall innehålla uppgift om säljarens namn eller firma, post- och gatuaadress samt telefonnummer.

6.2 Säljrutiner

Marknadsföring bör innehålla tydliga och lättillgängliga uppgifter om hur kontakt kan tas med säljaren.

6.3 Lagerstörlek

Om efterfrågan på vara eller viss typ av vara kan beräknas överstiga säljarens leveransförmåga under den tid erbjudandet gäller skall tydlig upplysning lämnas om detta förhållande.

6.4 Leverans per järnväg

Om köpt vara skall levereras per järnväg bör i förekommande fall köparen på lämpligt sätt göras uppmärksam på att den av järnvägen tillämpade liggetiden kan vara begränsad och att kostnader för förvaring under denna tid samt kostnaderna för återsändning av inte utlöst gods kan komma att få bäras av köparen.

6.5 Leveransförsening

Om särskilda rutiner tillämpas i det fall erbjuden vara inte finns i lager t ex i form av

- leverans vid viss senare tidpunkt ("restorder")
- leverans efter ny beställning ("tillfälligt slut")

skall information om detta lämnas.

7. Särskilda regler för postorderkataloger

7.1 I postorderkatalog och därmed jämförlig trycksak skall, utöver den information som anges i avsnitten 3–6, information lämnas om katalogens giltighetstid i den omfattning och på det sätt som framgår av punkterna 7.1.1 och 7.1.2.

7.1.1

Katalogens giltighetstid skall anges i katalogen. Detta kan ske

- genom angivande av datum då giltigheten utlöper eller
- genom angivande av att katalogen gäller till dess ny katalog utkommer under viss tidsperiod. Den perioden får inte vara längre än två månader.

7.1.2.

Katalogens giltighetstid skall anges även på omslaget. Detta kan ske med årtal och uttryck som sommar-, höst-, vinter- eller vårkatalog eller annat sådant uttryck med ungefärlig tidsangivelse.

7.1.3

Förkortas giltighetstiden på grund av omständigheter över vilka säljaren inte råder, som han inte bort förutse och som medför ekonomiska konsekvenser som inte är rimliga, skall meddelande om den ändrade giltighetstiden lämnas till registrerade mottagare av katalogen genom att

- ny katalog skickas ut tillsammans med meddelande om den ändrade giltighetstiden, eller
- skriftligt meddelande skickas ut om att ny katalog ersatt den gamla.

Förlängs giltighetstiden, behövs inget särskilt meddelande.

- 7.2 I postorderkatalog bör avtalsvillkorstexten skiljas från övrig text och samlas på ett ställe.
- 7.3 I postorderkatalog bör information om säljruiner och andra liknande uppgifter återges i anslutning till avtalsvillkorstexten.
- 7.4 I postorderkatalog skall tydlig hänvisning till avtalsvillkorstexten göras på minst vart femte uppslag.

8. Särskilda regler för ordersedel

- 8.1 Ordersedel skall alltid innehålla
- plats för angivande av den beställda varan och dess pris
 - uppgift huruvida kostnader tillkommer
 - uppgift om rätten att ångra köp, samt
 - uppgift om s k minimiordergräns.
- Vidare skall ordersedel, när detta är praktiskt möjligt, innehålla uppgift om det är säljaren eller köparen som svarar för kostnaderna förknippade med att utnyttja rätten att ångra köpet.
- 8.2 Ordersedel som säljaren bifogar postorderkatalog eller annan jämförbar trycksak bör – förutom de uppgifter som alltid skall anges enligt punkt 8.1 – innehålla samtliga avtalsvillkor som anges i punkt 4.1. Om detta av praktiska skäl inte är möjligt skall hänvisning göras till presentationen av villkoren i katalogen.

9. Iakttagande av riktlinjerna

Näringsidkare som marknadsför vara genom postorderförsäljning ansvarar för att riktlinjernas regler följs. Samma ansvar åvilar anställd hos näringsidkaren och annan som handlar på näringsidkarens vägnar.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 1 januari 1981 och gäller marknadsföringsmaterial som produceras därefter. Senast den 1 januari 1982 skall allt marknadsföringsmaterial vara anpassat till riktlinjerna.

SVEN HEURGREN

Laila Freivalds

KOVFS
1982:4
Utkom från trycket
den 19 juli 1982

Riktlinjer för information vid reparation m m av elektriska hushållsapparater och hemelektronik

Konsumentverket utfärdar enligt sin instruktion (1976:429) följande riktlinjer.

1. Omfattning

Riktlinjerna avser information till konsument rörande reparationstjänster och underhållsservice – inbegripet kostnadsförslag för sådant arbete – beträffande elektriska hushållsapparater och hemelektronik om totalkostnaden för tjänsten överstiger eller kan beräknas överstiga 2 procent av basbeloppet.

Med reparationstjänst och underhåll avses inte installationsarbete, kostnadsförslag för sådant arbete eller reparationstjänster som täcks av reparationsåtagande (garantireparationer).

2. Information

2.1 Vid förfrågan

Näringsidkaren skall vid förfrågan om arbete som han är beredd att åta sig lämna information om de debiteringsnormer och avtalsvillkor han tillämpar. Informationen skall lämnas i skriftlig form, om konsumenten begär det.

2.2 Vid beställning

2.2.1 På verkstad eller inlämningsställe

Näringsidkaren skall på ordersedel eller beställningsblankett specificera det uppdrag han får och lämna konsumenten en kopia av handlingen.

Om konsumenten medför apparaten skall näringsidkaren på ordersedeln eller beställningsblanketten anteckna följande uppgifter:

- apparatslag, märke och modell samt om möjligt tillverknings- (serie-)nummer och inköpsdag
- det fel som konsumenten uppger eller den reparationsåtgärd som beställs
- beräknat färdigdatum
- om apparaten skall avhämtas eller sändas till konsumenten
- offererat pris, beräknad kostnad eller högsta pris ("tak") såvida prisuppgift lämnas
- ev inskränkningar i det lämnade uppdraget
- vid inlämningsstillfället lätt iakttagbara skador som inte omfattas av reparationsbeställningen
- ev medföljande tillbehör vid inlämningsstillfället.

Om apparaten inte medförs skall näringsidkaren på ordersedeln eller beställningsblanketten anteckna uppgifterna i den omfattning detta är möjligt.

Näringsidkaren skall vid beställningstillfället vidare lämna information om

- de leverans- och betalningsvillkor som tillämpas
- i vilken omfattning garanti lämnas för utförda tjänster

- de debiteringsnormer¹⁾ som tillämpas
- vilka kostnadsposter²⁾ som används samt en kort beskrivning av vilka ev delposter som ingår i varje kostnadspost.

Information om leverans- och betalningsvillkor samt garanti- och debiteringsnormer skall finnas tillgänglig i skriftlig form genom trycksak eller på ordersedel eller beställningsblankett, och överlämnas till konsumenten.

2.2.2 Per telefon

Vid mottagandet av uppdrag per telefon skall näringsidkaren på ordersedel eller beställningsblankett specificera uppdraget och anteckna de uppgifter, som anges ovan i punkterna a)–h) så långt detta praktiskt är möjligt. Näringsidkaren skall även informera konsumenten om kostnaden för hembesök hos konsumenten, om denne begär det.

2.3 Vid hembesök

Vid hembesök skall reparatören på konsumentens begäran låta denne ta del av kopia av ordersedel eller beställningsblankett om detta inte skett i samband med beställningen. Innan reparatören avlägsnar sig, skall han hos konsumenten avlämna service rapport eller vid kontant betalning faktura (se punkt 2.4) jämte information enligt punkt 2.2.1 om leverans- och betalningsvillkor samt garantivillkor och debiteringsnormer.

2.4 Faktura eller slutsedel

Efter det att arbetet slutförts skall näringsidkaren eller hans ombud lämna konsumenten en specificerad räkning (faktura, slutsedel eller motsvarande) som gör det möjligt för konsumenten att kontrollera och bedöma de olika posterna i räkningen.

Har avtal träffats om fast pris för arbetet behöver specificerad räkning inte lämnas.

Faktura, slutsedel eller motsvarande handling skall innehålla följande uppgifter:

- datum för leverans/avhämtning
- det fel som reparerats eller den åtgärd som vidtagits
- av näringsidkaren tillämpade fasta kostnadsposter såsom grundkostnad och besökskostnad
- materialkostnad jämte specifikation av väsentliga reservdelar
- frakt, om sådan förekommer
- faktureringskostnad, om sådan förekommer
- mervärdesskatt, om denna sarredovisas
- de betalningsvillkor som tillämpas
- vart konsumenten skall vända sig om han inte är nöjd med arbetet (företagets namn, adress och telefonnummer)

Om tidigare handlingar, t ex kopia av arbetsorder, innehåller ovanstående specifikation behöver motsvarande uppgifter inte finnas med på fakturan eller slutsedeln.

¹⁾ Principerna för debitering av arbete, t ex efter prislista eller efter använd tid och av rese- och transportkostnader.

²⁾ T ex grundavgift, besökskostnad, resekostnad, faktureringsavgift.

Debiterar näringsidkaren efter tidsåtgång skall använd arbetstid redovisas. Debiterar näringsidkaren efter fast prislista skall anges vilken prislista som tillämpas, samt vilka poster i prislistan som debiteringen avser¹⁾).

Uppgår fakturan annan kostnadspost än de här nämnda skall tydligt anges vad posten avser.

Innebörden av vissa kostnadsbegrepp framgår av bilaga till dessa riktlinjer.

2.5 Skyldighet att avråda

Näringsidkaren skall avråda konsumenten från reparation om denna vid en fackmässig bedömning uppenbarligen inte kan anses vara ekonomiskt försvarbar eller eljest till rimlig nytta för konsumenten med hänsyn till apparatens skick och ålder eller felets art.

Avrådan skall om möjligt ske vid beställningstillfället. Visar sig först därefter, t ex under arbetets utförande, omständighet som föranleder näringsidkaren att avråda från reparation, skall konsumenten informeras innan vidare arbete utförs.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 1 juli 1983.

SVEN HEURGREN

Lars Waesterberg

¹⁾ Uppgifter om priser i prislistan kan lämnas genom att en kodnyckel till prislistan är förtryckt på fakturans eller slutsedelns baksida.

Public Law 93-637
93rd Congress, S. 356
January 4, 1975

An Act

To provide minimum disclosure standards for written consumer product warranties; to define minimum Federal content standards for such warranties; to amend the Federal Trade Commission Act in order to improve its consumer protection activities; and for other purposes.

Be it enacted by the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled. That this act may be cited as the "Magnuson-Moss Warranty—Federal Trade Commission Improvement Act".

Magnuson-Moss
Warranty—
Federal Trade
Commission Im-
provement Act.
15 USC 2301
note.

TITLE I—CONSUMER PRODUCT WARRANTIES

DEFINITIONS

SEC. 101. For the purposes of this title:

(1) The term "consumer product" means any tangible personal property which is distributed in commerce and which is normally used for personal, family, or household purposes (including any such property intended to be attached to or installed in any real property without regard to whether it is so attached or installed).

(2) The term "Commission" means the Federal Trade Commission.

(3) The term "consumer" means a buyer (other than for purposes of resale) of any consumer product, any person to whom such product is transferred during the duration of an implied or written warranty (or service contract) applicable to the product, and any other person who is entitled by the terms of such warranty (or service contract) or under applicable State law to enforce against the warrantor (or service contractor) the obligations of the warranty (or service contract).

(4) The term "supplier" means any person engaged in the business of making a consumer product directly or indirectly available to consumers.

(5) The term "warrantor" means any supplier or other person who gives or offers to give a written warranty or who is or may be obligated under an implied warranty.

(6) The term "written warranty" means—

(A) any written affirmation of fact or written promise made in connection with the sale of a consumer product by a supplier to a buyer which relates to the nature of the material or workmanship and affirms or promises that such material or workmanship is defect free or will meet a specified level of performance over a specified period of time, or

(B) any undertaking in writing in connection with the sale by a supplier of a consumer product to refund, repair, replace, or take other remedial action with respect to such product in the event that such product fails to meet the specifications set forth in the undertaking.

which written affirmation, promise, or undertaking becomes part of the basis of the bargain between a supplier and a buyer for purposes other than resale of such product.

(7) The term "implied warranty" means an implied warranty arising under State law (as modified by sections 108 and 104(a)) in connection with the sale by a supplier of a consumer product.

(8) The term "service contract" means a contract in writing to perform, over a fixed period of time or for a specified duration,

15 USC 2301.

88 STAT. 2183
88 STAT. 2184

services relating to the maintenance or repair (or both) of a consumer product.

(9) The term "reasonable and necessary maintenance" consists of those operations (A) which the consumer reasonably can be expected to perform or have performed and (B) which are necessary to keep any consumer product performing its intended function and operating at a reasonable level of performance.

(10) The term "remedy" means whichever of the following actions the warrantor elects:

- (A) repair,
- (B) replacement, or
- (C) refund;

except that the warrantor may not elect refund unless (i) the warrantor is unable to provide replacement and repair is not commercially practicable or cannot be timely made, or (ii) the consumer is willing to accept such refund.

89 STAT. 2184

88 STAT. 2185

(11) The term "replacement" means furnishing a new consumer product which is identical or reasonably equivalent to the warranted consumer product.

(12) The term "refund" means refunding the actual purchase price (less reasonable depreciation based on actual use where permitted by rules of the Commission).

(13) The term "distributed in commerce" means sold in commerce, introduced or delivered for introduction into commerce, or held for sale or distribution after introduction into commerce.

(14) The term "commerce" means trade, traffic, commerce, or transportation—

(A) between a place in a State and any place outside thereof, or

(B) which affects trade, traffic, commerce, or transportation described in subparagraph (A).

(15) The term "State" means a State, the District of Columbia, the Commonwealth of Puerto Rico, the Virgin Islands, Guam, the Canal Zone, or American Samoa. The term "State law" includes a law of the United States applicable only to the District of Columbia or only to a territory or possession of the United States; and the term "Federal law" excludes any State law.

WARRANTY PROVISIONS

15 USC 2302.

Sec. 102. (a) In order to improve the adequacy of information available to consumers, prevent deception, and improve competition in the marketing of consumer products, any warrantor warranting a consumer product to a consumer by means of a written warranty shall, to the extent required by rules of the Commission, fully and conspicuously disclose in simple and readily understood language the terms and conditions of such warranty. Such rules may require inclusion in the written warranty of any of the following items among others:

(1) The clear identification of the names and addresses of the warrantors.

(2) The identity of the party or parties to whom the warranty is extended.

(3) The products or parts covered.

(4) A statement of what the warrantor will do in the event of a defect, malfunction, or failure to conform with such written warranty—at whose expense—and for what period of time.

(5) A statement of what the consumer must do and expenses he must bear.

(6) Exceptions and exclusions from the terms of the warranty.

(7) The step-by-step procedure which the consumer should take in order to obtain performance of any obligation under the warranty, including the identification of any person or class of persons authorized to perform the obligations set forth in the warranty.

(8) Information respecting the availability of any informal dispute settlement procedure offered by the warrantor and a recital, where the warranty so provides, ~~that the purchaser may be~~ 88 STAT. 2185
88 STAT. 2186
required to resort to such procedure before pursuing any legal remedies in the courts.

(9) A brief, general description of the legal remedies available to the consumer.

(10) The time at which the warrantor will perform any obligations under the warranty.

(11) The period of time within which, after notice of a defect, malfunction, or failure to conform with the warranty, the warrantor will perform any obligations under the warranty.

(12) The characteristics or properties of the products, or parts thereof, that are not covered by the warranty.

(13) The elements of the warranty in words or phrases which would not mislead a reasonable, average consumer as to the nature or scope of the warranty.

(b)(1)(A) The Commission shall prescribe rules requiring that the terms of any written warranty on a consumer product be made available to the consumer (or prospective consumer) prior to the sale of the product to him. Availability prior to sale.

(B) The Commission may prescribe rules for determining the manner and form in which information with respect to any written warranty of a consumer product shall be clearly and conspicuously presented or displayed so as not to mislead the reasonable, average consumer, when such information is contained in advertising, labeling, point-of-sale material, or other representations in writing. Information, presentation.

(2) Nothing in this title (other than paragraph (3) of this subsection) shall be deemed to authorize the Commission to prescribe the duration of written warranties given or to require that a consumer product or any of its components be warranted.

(3) The Commission may prescribe rules for extending the period of time a written warranty or service contract is in effect to correspond with any period of time in excess of a reasonable period (not less than 10 days) during which the consumer is deprived of the use of such consumer product by reason of failure of the product to conform with the written warranty or by reason of the failure of the warrantor (or service contractor) to carry out such warranty (or service contract) within the period specified in the warranty (or service contract). Time extension.

(c) No warrantor of a consumer product may condition his written or implied warranty of such product on the consumer's using, in connection with such product, any article or service (other than article or service provided without charge under the terms of the warranty) which is identified by brand, trade, or corporate name; except that the prohibition of this subsection may be waived by the Commission if— Conditions.

(1) the warrantor satisfies the Commission that the warranted product will function properly only if the article or service so identified is used in connection with the warranted product, and

(2) the Commission finds that such a waiver is in the public interest.

The Commission shall identify in the Federal Register, and permit public comment on, all applications for waiver of the prohibition of this subsection, and shall publish in the Federal Register its disposition of any such application, including the reasons therefor. Publication in Federal Register.

88 STAT. 2187

(d) The Commission may by rule devise detailed substantive warranty provisions which warrantors may incorporate by reference in their warranties.

(e) The provisions of this section apply only to warranties which pertain to consumer products actually costing the consumer more than \$5.

DESIGNATION OF WARRANTIES

15 USC 2303.

SEC. 103. (a) Any warrantor warranting a consumer product by means of a written warranty shall clearly and conspicuously designate such warranty in the following manner, unless exempted from doing so by the Commission pursuant to subsection (c) of this section:

"Full
warranty."

(1) If the written warranty meets the Federal minimum standards for warranty set forth in section 104 of this Act, then it shall be conspicuously designated a "full (statement of duration) warranty".

"Limited
warranty."

(2) If the written warranty does not meet the Federal minimum standards for warranty set forth in section 104 of this Act, then it shall be conspicuously designated a "limited warranty".

(b) Sections 102, 103, and 104 shall not apply to statements or representations which are similar to expressions of general policy concerning customer satisfaction and which are not subject to any specific limitations.

(c) In addition to exercising the authority pertaining to disclosure granted in section 102 of this Act, the Commission may by rule determine when a written warranty does not have to be designated either "full (statement of duration)" or "limited" in accordance with this section.

(d) The provisions of subsections (a) and (c) of this section apply only to warranties which pertain to consumer products actually costing the consumer more than \$10 and which are not designated "full (statement of duration) warranties".

FEDERAL MINIMUM STANDARDS FOR WARRANTY

15 USC 2304.

SEC. 104. (a) In order for a warrantor warranting a consumer product by means of a written warranty to meet the Federal minimum standards for warranty—

(1) such warrantor must as a minimum remedy such consumer product within a reasonable time and without charge, in the case of a defect, malfunction, or failure to conform with such written warranty;

(2) notwithstanding section 108(b), such warrantor may not impose any limitation on the duration of any implied warranty on the product;

(3) such warrantor may not exclude or limit consequential damages for breach of any written or implied warranty on such product, unless such exclusion or limitation conspicuously appears on the face of the warranty; and

(4) if the product (or a component part thereof) contains a defect or malfunction after a reasonable number of attempts by the warrantor to remedy defects or malfunctions in such product, such warrantor must permit the consumer to elect either a refund for, or replacement without charge of, such product or part (as the case may be). The Commission may by rule specify for purposes of this paragraph, what constitutes a reasonable number of attempts to remedy particular kinds of defects or malfunctions under different circumstances. If the warrantor replaces a component part of a consumer product, such replacement shall include installing the part in the product without charge.

(b)(1) In fulfilling the duties under subsection (a) respecting a written warranty, the warrantor shall not impose any duty other than notification upon any consumer as a condition of securing remedy of any consumer product which malfunctions, is defective, or does not conform to the written warranty, unless the warrantor has demonstrated in a rulemaking proceeding, or can demonstrate in an administrative or judicial enforcement proceeding (including private enforcement), or in an informal dispute settlement proceeding, that such a duty is reasonable.

(2) Notwithstanding paragraph (1), a warrantor may require, as a condition to replacement of, or refund for, any consumer product under subsection (a), that such consumer product shall be made available to the warrantor free and clear of liens and other encumbrances, except as otherwise provided by rule or order of the Commission in cases in which such a requirement would not be practicable.

(3) The Commission may, by rule define in detail the duties set forth in section 104(a) of this Act and the applicability of such duties to warrantors of different categories of consumer products with "full (statement of duration)" warranties.

(4) The duties under subsection (a) extend from the warrantor to each person who is a consumer with respect to the consumer product.

(c) The performance of the duties under subsection (a) of this section shall not be required of the warrantor if he can show that the defect, malfunction, or failure of any warranted consumer product to conform with a written warranty, was caused by damage (not resulting from defect or malfunction) while in the possession of the consumer, or unreasonable use (including failure to provide reasonable and necessary maintenance).

(d) For purposes of this section and of section 102(c), the term "without charge" means that the warrantor may not assess the consumer for any costs the warrantor or his representatives incur in connection with the required remedy of a warranted consumer product. An obligation under subsection (a)(1)(A) to remedy without charge does not necessarily require the warrantor to compensate the consumer for incidental expenses; however, if any incidental expenses are incurred because the remedy is not made within a reasonable time or because the warrantor imposed an unreasonable duty upon the consumer as a condition of securing remedy, then the consumer shall be entitled to recover reasonable incidental expenses which are so incurred in any action against the warrantor.

"Without charge."

(e) If a supplier designates a warranty applicable to a consumer product as a "full (statement of duration)" warranty, then the warranty on such product shall, for purposes of any action under section 110(d) or under any State law, be deemed to incorporate at least the minimum requirements of this section and rules prescribed under this section.

FULL AND LIMITED WARRANTING OF A CONSUMER PRODUCT

SEC. 105. Nothing in this title shall prohibit the selling of a consumer product which has both full and limited warranties if such warranties are clearly and conspicuously differentiated. 15 USC 2305.

SERVICE CONTRACTS

SEC. 106. (a) The Commission may prescribe by rule the manner and form in which the terms and conditions of service contracts shall be fully, clearly, and conspicuously disclosed. 15 USC 2306.

(b) Nothing in this title shall be construed to prevent a supplier or warrantor from entering into a service contract with the consumer

88 STAT. 2189

in addition to or in lieu of a written warranty if such contract fully, clearly, and conspicuously discloses its terms and conditions in simple and readily understood language.

DESIGNATION OF REPRESENTATIVES

- 15 USC 2307. SEC. 107. Nothing in this title shall be construed to prevent any warrantor from designating representatives to perform duties under the written or implied warranty: *Provided*, That such warrantor shall make reasonable arrangements for compensation of such designated representatives, but no such designation shall relieve the warrantor of his direct responsibilities to the consumer or make the representative a cowarrantor.

LIMITATION ON DISCLAIMER OF IMPLIED WARRANTIES

- 15 USC 2308. SEC. 108. (a) No supplier may disclaim or modify (except as provided in subsection (b)), any implied warranty to a consumer with respect to such consumer product if (1) such supplier makes any written warranty to the consumer with respect to such consumer product, or (2) at the time of sale, or within 90 days thereafter, such supplier enters into a service contract with the consumer which applies to such consumer product.
- (b) For purposes of this title (other than section 104(a)(2)), implied warranties may be limited in duration to the duration of a written warranty of reasonable duration, if such limitation is conspicuous and is set forth in clear and unmistakable language and prominently displayed on the face of the warranty.
- (c) A disclaimer, modification, or limitation made in violation of this section shall be ineffective for purposes of this title and State law.

COMMISSION RULES

- 15 USC 2309. SEC. 109. (a) Any rule prescribed under this title shall be prescribed in accordance with section 553 of title 5, United States Code; except that the Commission shall give interested persons an opportunity for oral presentations of data, views, and arguments, in addition to written submissions. A transcript shall be kept of any oral presentation. Any such rule shall be subject to judicial review under section 18(e) of the Federal Trade Commission Act (as amended by section 202 of this Act) in the same manner as rules prescribed under section 18(a)(1)(B) of such Act, except that section 18(e)(3)(B) of such Act shall not apply.
- Ante, p. 2193. (b) The Commission shall initiate within one year after the date of enactment of this Act a rulemaking proceeding dealing with warranties and warranty practices in connection with the sale of used motor vehicles; and, to the extent necessary to supplement the protections offered the consumer by this title, shall prescribe rules dealing with such warranties and practices. In prescribing rules under this subsection, the Commission may exercise any authority it may have under this title, or other law, and in addition it may require disclosure that a used motor vehicle is sold without any warranty and specify the form and content of such disclosure.
- Used motor vehicles.

REMEDIES

- Informal dispute settlements.
15 USC 2310. SEC. 110. (a)(1) Congress hereby declares it to be its policy to encourage warrantors to establish procedures whereby consumer disputes are fairly and expeditiously settled through informal dispute settlement mechanisms.

..... (Resten af loven udeladt her)

**FEDERAL TRADE COMMISSION
Washington**

Guides Against Deceptive Advertising of Guarantees

The following Guides have been adopted by the Federal Trade Commission for the use of its staff in evaluation of the advertising of guarantees. They have been released to the public in the interest of education of the businessman and the consumer and to obtain voluntary, simultaneous and prompt cooperation by those whose practices are subject to the jurisdiction of the Federal Trade Commission.

The Guides enumerate the major principles applicable to the advertising of guarantees although they do not purport to be all-inclusive and do not attempt to define the exact border lines between compliance with and violation of the law.

The Federal Trade Commission Decisions, upon which these Guides are based, indicate that the major difficulty with this type of advertising has been the failure to state adequately what the guarantee is. Concerning this, an appellate court stated: "Ordinarily the word, guarantee, or warrantee, is incomplete unless it is used in connection with other explanatory words. To say a . . . [product] or other subject is guaranteed is meaningless. What is the guarantee? The answer to this question gives meaning to the word, 'guaranteed.' "

The Guides have application not only to "guarantees" but also to "warranties," to purported "guarantees" and "warranties," and to any promise or representation in the nature of a "guarantee" or "warranty."

Adversary actions against those who engage in deceptive advertising of guarantees and whose practices are subject to Commission jurisdiction are brought under the Federal Trade Commission Act (15 U.S.C., Secs. 41-58). Section 5 of the Act declares unlawful "unfair methods of competition in commerce and unfair or deceptive acts or practices in commerce."

The Guides

In determining whether terminology and direct or implied representations concerning guarantees, however made, i.e., in advertising or otherwise, in connection with the sale or offering for sale of a product, may be in violation of the Federal Trade Commission Act, the following general principles will be used:

I Guarantees in General.

In general, any guarantee in advertising shall *clearly and conspicuously disclose*—

(a) *The nature and extent of the guarantee.*

This includes disclosure of—

- (1) What product or part of the product is guaranteed,
- (2) What characteristics or properties of the designated product or part thereof are covered by, or excluded from, the guarantee,
- (3) What is the duration of the guarantee,
- (4) What, if anything, any one claiming under the guarantee must do before the guarantor will fulfill his obligation under the guarantee, such as return of the product and payment of service or labor charges;

and

(b) *The manner in which the guarantor will perform.*

This consists primarily of a statement of exactly what the guarantor undertakes to do under the guarantee. Examples of this would be repair, replacement, refund. If the guarantor or the person receiving the guarantee has an option as to what may satisfy the guarantee this should be set out;

and

(c) *The identity of the guarantor.*

The identity of the guarantor should be clearly revealed in all advertising, as well as in any documents evidencing the guarantee. Confusion of purchasers often occurs when it is not clear whether the manufacturer or the retailer is the guarantor.

II Prorata Adjustment of Guarantees.

Many guarantees are adjusted by the guarantor on a prorata basis. The advertising of these guarantees should clearly disclose this fact, the basis on which they will be prorated, e.g., the time for which the guaranteed product has been used, and the manner in which the guarantor will perform.

If these guarantees are to be adjusted on the basis of a price other than that paid by the purchaser, this price should be clearly and conspicuously disclosed.*

Example: "A" sells a tire with a list price of \$48 to "B" for \$24, with a 12 months guarantee. After 6 months use the tire proves

*(Note: Guarantees which provide for an adjustment based on a fictitious list price should not be used even where adequate disclosure of the price used is made.)

defective. If "A" adjusts on the basis of the price "B" paid, \$24, "B" will only have to pay $\frac{1}{2}$ of \$24, or \$12, for a new tire. If "A" instead adjusts on the basis of list price, "B" will owe $\frac{1}{2}$ of \$48, or \$24, for a new tire. The guarantor would be required to disclose here the following: that this was a 12 months guarantee, that a list price of \$48 would be used in the adjustment, that there would be an adjustment on the basis of the time that the tire was used, and that he would not pay the adjusted amount in cash, but would make an adjustment on a new tire.

III "Satisfaction or Your Money Back" Representations.

"Satisfaction or Your Money Back," "10 Day Free Trial," or similar representations will be construed as a guarantee that the full purchase price will be refunded at the option of the purchaser.

If this guarantee is subject to any conditions or limitations whatsoever, they shall be set forth as provided for in Guide I.

Example: A rose bush is advertised under the representation "Satisfaction or Your Money Back." The guarantor requires return of the product within one year of purchase date before he will make refund. These limitations, i.e., "return" and "time" shall be clearly and conspicuously disclosed in the ad.

IV Lifetime Guarantees.

If the words "Life," "Lifetime," or the like, are used in advertising to show the duration of a guarantee, and they relate to any life other than that of the purchaser or original user, the life referred to shall be clearly and conspicuously disclosed.

Example: "A" advertised that his carburetor was guaranteed for life, whereas his guarantee ran for the life of the car in which the carburetor was originally installed. The advertisement is ambiguous and deceptive and should be modified to disclose the "life" referred to.

V Savings Guarantees.*

Advertisements frequently contain representations of guarantees that assure prospective purchasers that savings may be realized in the purchase of the advertiser's products.

Some typical advertisements of this type are "Guaranteed to save you 50%," "Guaranteed never to be undersold," "Guaranteed lowest price in town."

These advertisements should include a clear and conspicuous disclosure of what the guarantor will do if the savings are not real-

**(Note: The above guarantees may constitute affirmative representations of fact and, in this respect, are governed by Guide VII.)*

ized, together with any time or other limitations that he may impose.

Example: "Guaranteed lowest price in town" might be accompanied by the following disclosure:

"If within 30 days from the date that you buy a sewing machine from me, you purchase the identical machine in town for less and present a receipt therefor to me, I will refund your money."

VI Guarantees Under Which the Guarantor Does Not or Cannot Perform.

A seller or manufacturer should not advertise or represent that a product is guaranteed when he cannot or does not promptly and scrupulously fulfill his obligations under the guarantee.

A specific example of refusal to perform obligations under the guarantee is use of "Satisfaction or your money back" when the guarantor cannot or does not intend promptly to make full refund upon request.

VII Guarantee as a Misrepresentation.

Guarantees are often employed in such a manner as to constitute representations of material facts. If such is the case, the guarantor not only undertakes to perform under the terms of the guarantee, but also assumes responsibility under the law for the truth of the representations made.

Example 1: "Guaranteed for 36 months" applied to a battery is a representation that the battery can normally be expected to last for 36 months and should not be used in connection with a battery which can normally be expected to last for only 18 months.

Example 2: "Guaranteed to grow hair or money back" is a representation that the product will grow hair and should not be used when in fact such product is incapable of growing hair.

Example 3: "Guaranteed lowest prices in town" is a representation that the advertiser's prices are lower than the prices charged by all others for the same products in the same town and should not be used when such is not the fact.

Example 4: "We guarantee you will earn \$500 a month" is a representation that prospective employees will earn a minimum of \$500 each month and should not be used unless such is the fact.

Nothing contained in these Guides relieves any party subject to a Commission cease and desist order or stipulation from complying with the provisions of such order or stipulation. The Guides do not constitute a finding in and will not affect the disposition of any formal or informal matter before the Commission.

Adopted April 20, 1960

Robert M. Parrish,
Secretary

Product Warranties

Business Guidelines to Meet Consumer Needs

Report of the Sub-Council on Warranties
and Guarantees of the National Business
Council for Consumer Affairs

December 1972

This report contains the results
of studies by an Advisory Committee.
It does not necessarily represent
the policies or plans of the
Department of Commerce or any other
Federal Government Agency.

For sale by the Superintendent of Documents,
U.S. Government Printing Office, Washington, D.C. 20402
Price 75 cents domestic postpaid or 60 cents GPO Bookstore
Stock Number 5274-00007

Summary

Unless specifically disclaimed, warranties cover all products in the marketplace; therefore, prior to marketing new products businesses should specifically consider whether or not those products should be accompanied by a warranty. In making a decision about whether to warrant a product, consumer expectations and the consumer's ability to adequately evaluate and inspect the product before sale should be considered. In determining warranty coverage, warrantors should consider that from the consumer's standpoint it is desirable for all components to be fully covered. Similarly, it is significantly useful to the consumer if products requiring technical installation which can affect product performance carry installation warranties provided by the manufacturer, retailer, or other installer.

In setting the duration of an express warranty, warrantors should consider the following:

RECOMMENDATION 1

PRODUCT WARRANTIES SHOULD BE EFFECTIVE FOR A PERIOD SUFFICIENT TO ALLOW ANY LATENT DEFECTS TO SURFACE.

This principle is fundamentally fair to the consumer and should be applied without exception when a warranty is offered.

Except in those cases where warranties are dependent on some occurrence external to the product itself:

RECOMMENDATION 2

PRODUCT WARRANTIES SHOULD BE TRANSFERABLE TO SUBSEQUENT OWNERS DURING THE PERIOD OF COVERAGE.

Communication of warranty content to consumers is done through advertising and point of sale representations and literature. To insure that consumers obtain accurate information, manufacturers have the following responsibility:

RECOMMENDATION 3

MANUFACTURERS SHOULD PROVIDE CLEAR, COMPLETE, AND SIMPLE PRODUCT AND WARRANTY LITERATURE FOR USE BY SALES PERSONNEL AND BY CONSUMERS.

With respect to the warranty itself,

RECOMMENDATION 4

WRITTEN PRODUCT WARRANTIES SHOULD BE EXPRESSED IN CLEAR AND SIMPLE LANGUAGE.

At the industry level, trade associations can play a useful role:

RECOMMENDATION 5

TRADE ASSOCIATIONS SHOULD ESTABLISH AND COORDINATE INDUSTRY-WIDE PROGRAMS OF WARRANTY SIMPLIFICATION AND CLARITY.

The most critical problems with warranties arise after sale when the consumer seeks service. Therefore,

RECOMMENDATION 6

WARRANTORS SHOULD SYSTEMATICALLY AND PERIODICALLY REVIEW WARRANTY SERVICE POLICIES AND PROGRAMS TO ELIMINATE UNNECESSARY CONSTRAINTS INHIBITING GOOD SERVICE. SIMILARLY, POSITIVE INCENTIVES SHOULD BE ADOPTED TO ENCOURAGE MORE EFFECTIVE WARRANTY SERVICE.

Warranty service is not an area for cost cutting which will compromise the consumer's right to quick and effective repairs. As part of this policy,

RECOMMENDATION 7

WARRANTORS SHOULD REGULARLY REVIEW WARRANTY POLICIES ON COMPENSATION TO SERVICING AGENCIES TO INSURE THAT THEY ADEQUATELY COVER ALL REASONABLE EXPENSES.

This practice can eliminate incentives to pass on costs to the consumer by avoiding service, raising prices for out of warranty work, or in other ways:

Corporations can use other organizations in continuing programs to bring about consumer satisfaction with warranty service:

RECOMMENDATION 8

WARRANTORS SHOULD ESTABLISH DIRECT WORKING RELATIONSHIPS WITH CONSUMER PROTECTION AGENCIES AND ASSIST THESE AGENCIES IN RESOLVING CONSUMER PROBLEMS.

In addition,

RECOMMENDATION 9

WARRANTORS SHOULD ENCOURAGE AND SUPPORT AUTONOMOUS INDUSTRY-WIDE CONSUMER COMPLAINT REVIEW PANELS ESTABLISHED BY TRADE ASSOCIATIONS.

The Sub-Council urges that all of the above policies and practices be adopted by businesses and trade associations.